

ASEAD 11. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER SEMPOZYUMU
EJSER 11th INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON SOCIAL SCIENCES
20-22 Mayıs/May 2023 LOZAN-İSVİÇRE / LAUSANNE-SWITZERLAND

BİLDİRİ ÖZET KİTABI
ABSTRACT PROCEEDINGS BOOK

ASEAD 11. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER SEMPOZYUMU
EJSER 11th INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON SOCIAL SCIENCES
20-22 Mayıs/May 2023 LOZAN-İSVİÇRE / LAUSANNE-SWITZERLAND

Sempozyum Onursal Başkanı:

Prof. Dr. Raskul IBRAGIMOV

Güney Kazakistan Devlet Pedagoji Üniversitesi
Kazakistan

Editör:

Dr. Sevil PİRİYEVA KARAMAN

Ankara Üniversitesi
Türkiye

ISBN

978-605-72478-4-1

Bu kitap sempozyumda sunulmuş olan bildirilerin özetlerini kapsar. Yazıların yasal ve etik sorumluluğu yazarına aittir.
Kaynak göstermek kaydıyla alıntı yapılabilir.

2 Haziran 2023

Ankara

II

ASEAD 11. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER SEMPOZYUMU 20-22 Mayıs 2023 Lozan-İSVİÇRE

Pegasus İletişim

27 Haziran 2018’de yayımlanan Akademik Teşvik Yönetmeliği Madde 7/9 da belirtildiği üzere “*Tebliğlerin sunulduğu etkinliğin uluslararası olarak nitelendirilmesi için en az beş farklı ülkeden konuşmacının katılım sağlaması esastır.*” Bu kapsamda 20-22 Mayıs 2023 tarihleri arasında Lozan-İSVİÇRE’de düzenlemiş olduğumuz ASEAD 11. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu akademik yükselme kriterlerini sağlamaktadır.

DÜZENLEME KURULU / ORGANIZATION COMMITTEE

Prof. Dr. Rabiyyat ASLANOVA Bakü Devlet Üniversitesi, Azerbaycan
Prof. Dr. Raskul IBRAGIMOV Güney Kazakistan Devlet Pedagoji Üniversitesi
Doç. Dr. Erlan BAKİEV American University of Central Asia, Kırgızistan
Doç. Dr. Gadir BAYRAMLI Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan
Doç. Dr. İrfan TÜRKOĞLU ASEAD, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Nurhodja AKBULAEV Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan
Dr. Sevil PİRİYEVA KARAMAN, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Dr. Seyfettin ARSLAN Hamburg Üniversitesi, Almanya
Arş. Gör. Ulbika Saulebekovna AKHYNOVA Shymkent University, Kazakistan
Arş. Gör. Zukhra Yuldashevna BABAEVA Tashkent State Economic University, Uzbekistan

BİLİM KURULU / SCIENTIFIC COMMITTEE

Prof. Dr. Abdilbaet MAMASIDIKOV, İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Kırgızistan
Prof. Dr. Adem BAYAR, Amasya Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Adem PEKER, Atatürk Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ahmet ÜSTÜN, Amasya Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali Efdal ÖZKUL, Yakın Doğu Üniversitesi, KKTC
Prof. Dr. Ali TOMAK, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Alla MONGUŞ, Tıva Devlet Üniversitesi, Rusya
Prof. Dr. Almaz Ülvi BİNNATOVA, Azerbaycan Milli Bilim Akademisi, Azerbaycan
Prof. Dr. Almira İBAŞOVA, Çimkent Pedagoji Üniversitesi, Kazakistan
Prof. Dr. Asif HACILI, Azerbaycan Devlet Üniversitesi, Azerbaycan
Prof. Dr. Aslı YENİPAZARLI Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Bakıt AYTBAEVA, Karağandı Böketov Üniversitesi, Kazakistan
Prof. Dr. Bakyt Tokmurzayev, Tashenev University, Kazakistan
Prof. Dr. Burhan BALTACI, Kastamonu Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Dilek BARLAS, Koç Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Emine KOCA, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ertuğ ÖNER, Ege Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Feda REHİMOV, Bakü Devlet Üniversitesi, Azerbaycan
Prof. Dr. Feride ÖNAL, Fenerbahçe Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ferit İZCİ, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Georgi GAGANİDZE, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Gürcistan
Prof. Dr. Giuli ALASANIA, University of Georgia, Gürcistan
Prof. Dr. Gülhanım ÜNSAL, Marmara Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Gülser ÖZTUNALI KAYIR, Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Hasret Elçin KÜRŞAT ÇOŞKUN, Yeditepe Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. İrfan KALAYCI, İnönü Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. İrfan MORİNA, University of Pristina, Kosova
Prof. Dr. Kamile AKGÜL, Haliç Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Kakhber KORDZAİA, Caucasus International University, Gürcistan
Prof. Dr. Karimov Narboy Ganiyevich, Tashkent State Economic University, Uzbekistan
Prof. Dr. Muradov Reşad ŞAHBAZOĞLU, Azerbaycan Devlet İktisat Ün., Azerbaycan
Prof. Dr. Mervet MUSLOVSKY, Uluslararası Vizyon Üniversitesi, Makedonya
Prof. Dr. Nasriddin Sadriddinov TALBAKOVİCH, Kurgan Tube State University, Tacikistan
Prof. Dr. Necati KAYHAN, Karabük Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Nihat BATMAZ, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Nurlybek SEİTKULOVA, Çimkent Üniversitesi, Kazakistan
Prof. Dr. Olga Nosova VALENTYNOVNA, Kharkiv National University, Ukrayna
Prof. Dr. Ongarkül KOBLANOVA, Çimkent Üniversitesi, Kazakistan
Prof. Dr. Rabiyyat ASLANOVA, Bakü Devlet Üniversitesi, Azerbaycan
Prof. Dr. Rajabov Rajab KUÇHAKOVİCH, Tajik State University of Commerce, Tacikistan
Prof. Dr. Raskul IBRAGIMOV Güney Kazakistan Devlet Pedagoji Üniversitesi
Prof. Dr. Rifat ŞKRİJELJ, University of Sarajevo, Bosna-Hersek
Prof. Dr. Rovshan ALİYEV, Bakü Devlet Üniversitesi, Azerbaycan

**AVRASYA SOSYAL VE EKONOMİ ARAŞTIRMALARI DERGİSİ (ASEAD)
EURASIAN JOURNAL OF SOCIAL AND ECONOMIC RESEARCH (EJSER)**

- Prof. Dr. Sabahat BAYRAK KÖK, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Seçkin GÖNEN, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Serik DAİRBEKOV, Çimkent Üniversitesi, Kazakistan
Prof. Dr. Simon GELASHVİLİ, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Gürcistan
Prof. Dr. Stıçeva Olga ANDREEVNA, Çimkent Pedagoji Üniversitesi, Kazakistan
Prof. Dr. Süphan NASIR, İstanbul Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Svetlana Tyutyunnykova VLADİMİROVNA, Kharkiv National University, Ukrayna
Prof. Dr. Tamara Merkulova VYKTOROVNA, Kharkiv National University, Ukrayna
Prof. Dr. Teimuraz BERİDZE, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Gürcistan
Prof. Dr. Tofiq ABDÜLHESENİLİ, Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan
Prof. Dr. Tologon OMOSHEV, Kırgızistan İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Kırgızistan
Prof. Dr. Turgut ÖZKAN, Beykent Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Abidat ATABİEVA, Moskova Finans-Endüstri “Sinergiya” Üniversitesi, Rusya
Doç. Dr. Ahmet Cem ERKMAN, Ahi Evran Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ainur NOGAYEVA, Avrasya Milli Üniversitesi, Kazakistan
Doç. Dr. Altınay KALJANOVA, Çimkent Pedagoji Üniversitesi, Kazakistan.
Doç. Dr. Aripov Abdugani ABDUHAMİDOVİCH, Tacikistan State University, Tacikistan
Doç. Dr. Asiman GULİYEV, Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan
Doç. Dr. Ayfer UZ, Trakya Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Bahar AŞCI, Karabük Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Barış Tolga EKİNCİ, Beykent Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Burcu GEZER ŞEN, Fırat Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Cırgalbek İSMANOV, Kırgızistan İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Kırgızistan
Doç. Dr. Dauren JANABAEV, Çimkent Üniversitesi, Kazakistan
Doç. Dr. Davran YOLDAŞEV, Kırgızistan İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Kırgızistan
Doç. Dr. Dilek KOÇAK, Türk Hava Kurumu Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Elnare SAMEDOVA, Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan
Doç. Dr. Erlan BAKİEV, American University of Central Asia, Kırgızistan
Doç. Dr. Fariz AHMADOV, Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan
Doç. Dr. Ferhunde HAYİRSEVER TOPÇU, Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ferihan POLAT, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Firdaus NOROV, Kurgan Tube State University, Tacikistan
Doç. Dr. Funda ÇONDUR, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Gadir BAYRAMLI, Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan
Doç. Dr. Gaini MUKHANOVA, T.Riskulov Kazak İktisat Üniversitesi, Kazakistan
Doç. Dr. Geray MUSAYEV, Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan
Doç. Dr. Gulhan ABEDALAZİZ MOH'D JALAL AL TURK, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Gulnara RZAYEVA, Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan
Doç. Dr. H. Burçin HENDEN ŞOLT, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Hilale CAFEROVA, AMEA İdare Etme Sistemleri Enstitüsü, Azerbaycan
Doç. Dr. Hüsnüye AKILLI, Nuh Naci Yüksel Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. İrfan TÜRKÖĞLU, ASEAD, Türkiye
Doç. Dr. Kadir DABBAĞOĞLU, Arel Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Kurbonov Abdukarim RAKHİMOVİCH, Tajik State University of Commerce, Tacikistan
Doç. Dr. Kürşat KURTULGAN, Mersin Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Maia KHİKVADZE, Batum Devlet Üniversitesi, Gürcistan
Doç. Dr. Mariya KOCHKORBAEVA, Kırgızistan İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Kırgızistan
Doç. Dr. Masoumeh DAEİ, Tebriz Peyame Nur Devlet Üniversitesi, İran
Doç. Dr. Mehmet Turgut BERBERCAN, Çankırı Karatekin Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Mihai VODA, Dimitrie Cantemir University, Romanya
Doç. Dr. Murat AKKAYA, İstanbul Arel Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Mustafa KOCAOĞLU, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Mutahayira MADZHUNOVA, Kurgan Tube State University, Tacikistan
Doç. Dr. Natiq QURBANOV, Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan
Doç. Dr. Nil Esra DAL, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nuray Hilal TUĞAN, Hacıbayram Veli Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nurdan KUŞAT, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nurgün TOPALLI, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nüsret QURBANOV, Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan

VI

ASEAD 11. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER SEMPOZYUMU 20-22 Mayıs 2023 Lozan-İSVİÇRE

- Doç. Dr. Onur Başar ÖZBOZKURT, Tarsus Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Rahmatullo AMİNOV, Kurgan Tube State University, Tacikistan
Doç. Dr. Rovshan ALİYEV, Bakü Devlet Üniversitesi, Azerbaycan
Doç. Dr. Rustamov Shavkat RAKHİMOVİCH, Tajik State University, Tacikistan
Doç. Dr. Saadet GANDİLOVA, Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan
Doç. Dr. Salih KALAYCI, Bursa Teknik Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Samir HAMİDOV, Azerbaycan Devlet Diller Üniversitesi, Azerbaycan
Doç. Dr. Senem GÜNGÖR, Başkent Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Seniha ÜNAY SELÇUK, Düzce Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Sharifdzhon Tojiboev GAYBULLOEVIÇ, Khujand State University, Tacikistan
Doç. Dr. Svetlana BAYMOLDINA, Avrasya Üniversitesi, Kazakistan
Doç. Dr. Yeliz MOHAN BURSALI, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Yonca KÖKSAL, Koç Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Abdurrahman EREN, Mustafa Kemal Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Armağan GÜNEŞ, Harran Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Aydın ÜNAL, Kırklareli Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Can ŞAHİN, Erzincan Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Ekrem ÇELİKİZ, İbn Haldun Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Eren Alper YILMAZ, Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Okan AKKIN, Ardahan Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi İsmail GÖKDAYI, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Türkiye
Yrd. Doç. Dr. Kamil KANIPEK, Yakın Doğu Üniversitesi, KKTC
Dr. Öğr. Üyesi Mevlüt YILMAZ, Fırat Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Alpin GÜLŞEN, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa FİDAN, Yozgat Bozok Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Nuray Hilal TUĞAN, Hacıbayram Veli Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Nurhodja AKBULAEV, Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan
Dr. Öğr. Üyesi Nuri YAZICI, Bahçeşehir Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Senem ALTAN, Doğu Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Vahdet ÖZKOÇAK, Hitit Üniversitesi, Türkiye
Dr. Atilla YORMA, Uluslararası Vizyon Üniversitesi, Makedonya
Dr. Gulzhamal JHORAIEVA, Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi, Kazakistan
Dr. Hakife AKTAŞ BELEK, Türkiye
Dr. Jazira SAYIN, Gumilyov Avrasya Milli Üniversitesi, Kazakistan
Dr. Lazlo MARACZ, Universiteit van Amsterdam, Hollanda
Dr. Mark FELSHEIM, Milwaukee Area Technical College, USA
Dr. Mohammad Monir ALAM, Department of Strategic and Regional Studies University of Jammu, India
Dr. Oktay GULİYEV, Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan
Dr. Sevil PİRİYEVA KARAMAN, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Dr. Vildan BORMAMBET, Ovidius Üniversitesi, Romanya
Dr. Zakir ÇOTAIEV, Manas Üniversitesi, Kırgızistan

DERGİ HAKKINDA

Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)(*Eurasian Journal of Social and Economic Research (EJSER)*) 2013 yılında kurularak, 2014 yılında Türkçe ve İngilizce dilinde yayınlanmaya başlayan uluslar arası hakemli elektronik bir dergidir.

2017 yılından itibaren Aylık olarak yayınlanmaya, 2021 yılından itibaren ise senede en az dört defa yayınlanmaya başlayan **ASEAD** (Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi) TÜBİTAK-ULAKBİM tarafından veri tabanında taranmakta, Doçentlik ve Teşvik başvurularında kabul görmektedir.

ASEAD akademisyenlerin bireysel veya disiplinler arası ortak çalışmalar yapmasına aracılık etmek, genç akademisyenlere yeni ufuklar kazandırarak teşvik etmek, akademisyenlere ortak çalışmalar yapabilecekleri yeni konular hakkında fikir ortamı oluşturmak, yeni kültür ve coğrafyalarla tanışmalarına imkan sağlamak amacıyla sosyal bilimler alanında sempozyumlar düzenleyerek akademik anlamda katkılar sağlamaktadır.

Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi'nde yayınlanan eserlerdeki görüşler ve sorumluluk yazarına aittir. Yayın hakları saklı olup izinsiz hiçbir şekilde çoğaltılamaz.

Uluslararası hakemli ve alan indekslerinde taranan bir dergi olan Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi'nin tarandığı indexler:

ASEAD Dergisi ULAKBİM DERGİ PARK Linki :

<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/asead/user>

Google
scholar

asos
akademia sosyal bilimler indeksi

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

ROOT INDEXING
JOURNAL ABSTRACTING AND INDEXING SERVICE

ESJI Eurasian
Scientific
Journal
Index
www.ESJIndex.org

JIFACTOR

Academic
Resource
Index
ResearchBib

İletişim Adresi / Contact Info

e-mail: aseadeditor1@gmail.com

Web: <http://dergipark.gov.tr/asead>

www.aseaddergi.com

İÇİNDEKİLER

DETERMINANTS OF CONTINUANCE AND PURCHASE INTENTIONS FOR E-GROCERY MOBILE APPLICATIONS: AN APPROACH BASED ON TAM AND EXPECTATION CONFIRMATION MODEL Assist. Prof. Mehmet SAGLAM.....	1
İKİ DİLLİ ÇOCUK VE TÜRKÇE EĞİTİMİ Assoc. Prof. Dilshoda MUBARAKOVA.....	2
AUTOMATED AXILLARY CRUTCH FOR INJURED LEG AND HALF-STROKE PATIENTS Nur Fatihah Binti Khairul MUNIR Hainani Binti CHIK.....	3
'I'M HIS WIFE' SİNEMA FİLMİNİN SOSYOLOJİK DEĞERLENDİRİLMESİ Dr. Mahmut KUTLU.....	4
REVIEW OF THE NEEDS TO USE SOCIAL SERVICES OF THE ELDER POPULATION GROUP IN AZERBAIJAN Eliza Sahadulla ISMAYILOVA.....	5
BÜYÜKŞEHİR STRATEJİK PLANLARINDA DEPREM (İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ) Doç. Dr. Adnan SÖYLEMEZ Prof. Dr. Hakkı M. AY.....	6
DERVİŞ ZAİM'İN RÜYA FİLMİNDE GELENEKSEL VE MODERN CAMİ MİMARİSİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME Dr. Duygu İLKHAN SÖYLEMEZ.....	7
CLOUD ACCOUNTING Assoc. Prof. Ali ANTEPLI Res. Assist. Yelda INANC HOS.....	8
INTERNET OF THINGS Assoc. Prof. Ali ANTEPLI Mehmet Emre ANTEPLI.....	9
KAHRAMANMARAŞ DEPREMİNDE SOSYAL DEVLET YAKLAŞIMI ÇERÇEVESİNDE BELEDİYELERİN ÇALIŞMALARI Öğr. Gör. Nihal GÜNEŞ AY Öğr. Gör. Dr. Duygu İLKHAN SÖYLEMEZ.....	10
SİNEMA SEKTÖRÜNDEKİ VERGİ AVANTAJLARI VE EKONOMİK ETKİLERİ Prof. Dr. Hakkı M. AY Doç. Dr. Adnan SÖYLEMEZ.....	11
OPINIONS OF UNIVERSITY STUDENTS ABOUT THE USE OF AI AND ROBOTS IN EVERYDAY LIFE Assist. Prof. Ahu PAKOZ TURKELI.....	12
UNDERSTANDING SOCIAL ISSUES WITH THE HELP OF ANIMATED SHORT FILMS: PORTRAYAL OF 'ALIENATION' AND 'THE OTHER' Assist. Prof. Ahu PAKOZ TURKELI.....	13
NEDENSELCİ EYLEM FELSEFESİNİN FREUDYEN BİR YORUMU Dr. Atilla AKALIN Dr. Öğr. Üyesi Burcu YÜCE AKALIN.....	14
SOSYAL MEDYA ARAÇLARINDA KULLANILAN MAKİNE ÇEVİRİLERİNİN GENEL ÇEVİRİ STRATEJİLERİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ Gökhan CANBULAT Assoc. Prof. Ziya TOK.....	16
TÜRKİYE'DEKİ BELEDİYELERDE AFET YÖNETİMİ VE KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'NİN FAALİYETLERİ Öğr. Gör. Nihal GÜNEŞ AY Öğr. Gör. Dr. Duygu İLKHAN SÖYLEMEZ.....	17
KÜRESEL İSINMA İLE MÜCADELEDE VERGİ POLİTİKALARI Prof. Dr. Hakkı M. AY Doç. Dr. Adnan SÖYLEMEZ.....	18

ESARET ODAĞINDA VATAN VE HÜRRİYET KAVRAMI: ZAFER HANIM'IN AŞK-I VATAN ANLATISI Doç. Dr. Emine TUĞÇU	19
MAHTÛMÎ'NİN LÂLEZÂR (YENİŞEHR-İ FENÂR) ŞEHRENGİZİNDE MEKÂN TASVİRLERİ Dr. Öğr. Üyesi Ash AYTAC	20
N. GENCEVİ'NİN İSKENDER VE TÜRK DESTAN KAHRAMANI OĞUZ HAN İMGELERİNİN KARAKTERİNDE FETİHLİK VE İDEAL HÜKÜMRANLIĞIN GÖRSELLERİ Dr. Ulker BAHSIYEVA	21
ORTADOĞU'DA MİLLİLEŞTİRME KRİZLERİ: MUSADDİK VE NÂSİR ÖRNEKLERİ Prof. Dr. Ercan KARAKOÇ Ozan KESKİN	22
DEPREMDE YIKILAN KÜLTÜR VARLIKLARINA YÖNELİK KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞININ FAALİYETLERİ Öğr. Gör. Dr. Duygu İLKHAN SÖYLEMEZ Öğr. Gör. Nihal GÜNEŞ AY	24
INFRASTRUCTURE AND WASTE MANAGEMENT IN TOURISM CITIES: GATAB EXPERIMENT Assoc. Prof. Adnan SOYLEMEZ Prof. Dr. Hakkı M. AY	26
APPLIED TRAINING IN SOCIAL SCIENCES: POLITICAL SCIENCE AND PUBLIC ADMINISTRATION WORKSHOP Assist. Prof. Hatun KORKMAZ Muzeyyen EROGLU DURKAL Oktay BEKTAS Fulya ONER ARMAGAN	27
EFFECT OF RECALL SYSTEM ON URBAN SERVICES AND DEMOCRACY Assist. Prof. Hatun KORKMAZ	28
'NO STRINGS ATTACHED' VE 'FRIENDS WITH BENEFITS' FİMLERİNDE EVLİLİK DIŞI İLİŞKİLERİN TAHRİBATLARI Dr. Mahmut KUTLU	29
DEMOKRASİ BAĞLAMINDA SÜRÜDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ Öğr. Gör. Merve OĞUZHAN	30
DESIGNING "BUTO" GAME APPLICATION TO REINTRODUCE OF INDONESIAN CULTURAL FOR CHILDREN Assist. Prof. Jazuli Abdin MUNIB	32
BÜYÜK GÜNAH MESELESİ VE DOĞAL AFETLERDE İHMALİ BULUNANLARIN DİNİ DURUMU Dr. Mustafa KESKİN	33
İNSAN HÜRRİYETİ VE DOĞAL AFETLERİN KADERLE İLİŞKİSİ Dr. Mustafa KESKİN	35
OTTOMAN HERITAGE IN PRISHTINA Zekirja SHABANI	37
UZAY ŞİRKETLERİ İLE YAPILAN UZAYDA YOLCU VE YÜK TAŞIMA SÖZLEŞMELERİ VE TAŞIYICININ SORUMLULUĞU Prof. Dr. Ömer Adil ATASOY Av. Duygu APAYDIN, LL.M	38
FAHREDDİN er-RÂZÎ'NİN "MEFÂTİHU'L-GAYB" ADLI TEFSİRİNDE MUTLAK MÜTEŞÂBİHLERE YAKLAŞIMI Doç. Dr. Süleyman PAK	40
ABESE SURESİ ÖRNEKLEMİNDE NAHVÎ TEVÎL Dr. Öğr. Üyesi Süleyman Mahmut KAYAGİL Doç. Dr. Süleyman PAK	41
BANKACILIK SEKTÖRÜNDE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE BAĞLI RİSKLER VE İKLİM TÜREV PİYASALARI Öğr. Gör. Emine ÖĞÜLDÜ	42
THE FEAR OF MISSING OUT (FOMO) AS A SOURCE OF MOTIVATION IN GEN Z'S SOCIAL MEDIA USAGE Assoc. Prof. Aykut SIGİN	44

THE ROLE OF GEOGRAPHICALLY INDICATED PRODUCTS IN THE DETERMINATION OF GASTRONOMY TOURS: THE CASE OF KONYA Assoc. Prof. Erkan AKGOZ Assoc. Prof. Fatih VAROL Elmas TOKLU OLMEZ.....	45
TÜRKİYE’DE SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLEŞME: KENTSEL DÖNÜŞÜM VE AFET YÖNETİMİ POLİTİKALARI Dr. İbrahim MAVİ.....	46
TÜRKİYE’DE SİYASAL İKTİDAR-MUHALEFET İLİŞKİLERİNDE MUHALEFETE TAHAMMÜLSÜZLÜK VE PARTİ İÇİ DEMOKRASİ SORUNU Prof. Dr. İsmail AKBAL	48
DİJİTAL DÖNÜŞÜM SÜRECİNİN BANKACILIK SEKTÖRÜNE ETKİLERİ ÜZERİNE TEORİK BİR ÇALIŞMA Lecturer Memis KARAER	50
SOSYAL MEDYA PLATFORMLARINDA ‘ÇOCUK YOUTUBERLAR’ Dr. Araş. Gör. Meryem ALTINTAŞ	52
DOĞAL AFETLERE KARŞI ULUSLARARASI TÜRK GÜCÜ Dr. Mehmet ALKANALKA	54
OSMANLI SARAYINDA HELVAHANEDEN GELEN ŞİFA: SARAY ECZASI Dr. Öğr. Üyesi Huriye BOSTANOĞLU	55
BEKİR SITKI KUNT’UN ÖYKÜLERİNDE SOSYAL MESELELER Dr. Yusuf COPUR.....	57
SIGNIFICANCE OF PIANO DUETS IN CONTEMPORARY PERFORMING ARTS Aida HASANOVA.....	59
SAĞLIK HİZMETLERİNDE SAĞLIKLI HAYAT MERKEZLERİ FARKINDALIĞI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: ISPARTA ÖRNEĞİ Kevser SEZER KORUCU Muazzez YELSİZ Erdal EKE	61
A COMPREHENSIVE REVIEW OF CURRENT ISSUES IN ELECTRONIC HUMAN RESOURCE MANAGEMENT Lecturer Ph.D. Metin ALLAHVERDİ	63
OSMANLI DÖNEMİNDEKİ HİZMET VE HATIRA MADALYALARI Assist. Prof. Aliye YILMAZ	64
ULUSLARARASI KIZILHAÇ BAĞLAMINDA MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİNDE YUNAN KIZILHAÇ CEMİYETİNİN ANADOLU VE TRAKYA’DAKİ FAALİYETLERİ Ayhan SEKİLİ.....	66
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ ALMIŞ VE ALMAMIŞ İLKOKUL 1. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SORU SORMA VE GÖRSELLEŞTİRME STRATEJİLERİNİN İNCELENMESİ Öğr. Gör. Ayşe Nur ALKOÇ SAYAN Prof. Dr. Birsen DOĞAN.....	70
YEŞİL DÖNÜŞÜM PERSPEKTİFİNDE ULUSAL MESLEK STANDARTLARININ ÖNEMİ Dr. Yaprak AKÇAY ZİLELİ	71
KRİZ DÖNEMLERİNDE OTEL İŞLETMELERİNİN UYGULADIKLARI PAZARLAMA STRATEJİLERİ: DÜZCE ÖRNEĞİ Prof. Dr. Muammer MESCİ Caner ŞAFAK	72
BUSINESS STRATEGY AND MARKET-BASED PERFORMANCE Lecturer Saban BAS Dr. Emine BAS	73
ÇİZGİ ROMAN ESTETİĞİNİN AMBALAJ TASARIMINDA KULLANIMI Doç. Dr. E. Nilüfer ÜSTÜNDAĞ	74

TÜRKİYE'DE UYGULANAN YATIRIM TEŞVİK SİSTEMİ: 2012/3305 SAYILI KARAR SONRASI TURİZM SEKTÖRÜNE VERİLEN TEŞVİKLERİN KONAKLAMA İŞLETMELERİNE ETKİSİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME Fatma Nur OZKAYA	75
AN OVERVIEW OF THE RESTORATIONS CARRIED OUT BY BURSA METROPOLITAN MUNICIPALITY Lecturer Dr. Duygu ILKHAN SOYLEMEZ Lecturer Nihal GUNES AY	76
T.C. ANAYASA MAHKEMESİ'NİN 7145 SAYILI KANUN HAKKINDA 30/6/2022 TARİH ve 2022/86 SAYILI KARARININ İÇ GÜVENLİK vs. ÖZGÜRLÜK ÇERÇEVESİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ Dr. Öğr. Üyesi Ömer ÖZKAYA	77
ATTITUDES OF STUDENTS OF EDUCATION FACULTY TOWARDS THE USE BLENDED LEARNING: "A FIELD STUDY AT THE UNIVERSITY OF GAZIANTEP-AFRIN" Dr. Mohammad ZIDAN	78
INNOVATION MECHANISMS FOR INDUSTRIAL CLUSTER MANAGEMENT IN REGIONS Ph.D. Stu. Makhmudov Mirabbos FAZLIDDINOVICH	79
LİNDA HOGAN'IN SOLAR STORMS ADLI ESERİNDE EKOFEMİNİST VE EKOKRİTİK BAKIŞ AÇILARINI KEŞFETMEK Öğr. Gör. Gamze AR	80
AVRUPA'NIN SURİYELİ VE UKRAYNALI MÜLTECİLERE YÖNELİK POLİTİKALARI: İRK, DİN VE KÜLTÜR FARKLILIKLARI ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME Prof. Dr. Ali ŞAHİN	82
AZERBAYCAN YÜKSEK ÖĞRETİM TARİHİNDE SUFİ SEKTÖRLERİNİN ROLÜ Doç. Dr. Qanira PİRGULİYEVA	84
DAYANIŞMA TURİZMİ Dr. Gülçin BİLGİN TURNA Ebru DİNÇ	85
PANİPAT SAVAŞININ DETAYLARI: NEDENLER VE SONUÇLAR (BABÜRNAME'DEN ALINAN BİLGİLERE DAYANARAK) Sharipov Azizjon AZIMOVICH	87
MEB İLKOKUL MATEMATİK ÖĞRETİM PROGRAMLARININ VE DERS KİTAPLARININ MATEMATİKSEL İLİŞKİLENDİRME BECERİSİ VE DUYGUSAL ZEKAYI DESTEKLEME POTANSİYELİ AÇISINDAN İNCELENMESİ Dr. Niyet DEMIRCI Dr. Aygul KARTAL	89
AZERBAYCAN'IN TARİHİ GÖKÇE GÖLÜ ETRAFI VE KARAKOYUNLU DERESİ KENTLERİNDE ERMENİ TÜRK MÜNASEBETLERİ, METOTLARI VE SONUÇLARI Doç. Dr. Qanira PİRGULİYEVA	91
TÜRKÇE EĞİTİMİ ALANINDA YENİ OKURYAZARLIKLAR BAĞLAMINDA YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ Arş. Gör. Dr. Bilal ŞİMŞEK	92
AMERİKAN GOTİK EDEBİYATINDA WASHINGTON IRWING'İN <i>UYKULU KUYTU SÖYLENCESİ</i> ÖYKÜSÜNDEN, TİM BURTON'IN <i>BAŞSIZ SÜVARİ</i> FİLMİNE DEKAPİTASYON KAYGISI Doç. Dr. Serap SARIBAS	94
SOSYAL ELEŞTİRİNİN TEZAHÜRÜ ÇEMBERİNDE; GÜLEN ADAM ARKETİPİ, VİCTOR HUGO GÜLEN ADAM'I, KARTAL TİBET'İN GÜLEN ADAM'I VE TODD PHİLLİPS'İN GÜLEN ADAMI, JOKER Doç. Dr. Serap SARIBAS	96
A STUDY ON MIGRATIONS OF AFGHAN NATIONALS TO TURKEY AND OTHER COUNTRIES AND SOCIO-CULTURAL ACTIVITIES ARISING IN RELATION WITH THESE MIGRATIONS Dr. Firoz FAOZI	98

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN KESİRLERDE SAYI DUYULARININ İNCELENMESİ Dr. Aygül KARTAL Dr. Niymet DEMİRCİ	99
EXAMINING THE TRANSFORMATION CREATED BY ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN PUBLIC SERVICES: THE CASE OF THE EUROPEAN UNION Prof. Dr. Mehmet GOKUS Assist. Prof. Zehra CUBUKCU Dr. Hilmi SOZEN	100
SCIENCE AND TECHNOLOGY POLICIES IN TURKEY WITHIN THE FRAMEWORK OF THE ELEVENTH DEVELOPMENT PLAN Assist. Prof. Zehra CUBUKCU Assist. Prof. Ahmet CUBUKCU	101
ACADEMICIAN-ORIENTALIST CH.M.J.FRÄHN AT KAZAN AND HIS LEGACY (1807–1817): TO THE 240TH ANNIVERSARY OF HIS BIRTH Ramil Mirgasimovich VALEEV Roza Zakariyevna VALEEVA Ruslan Vladimirovich KUROCHKIN Yazgul Rinatovna RAHIMOVA	102
SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İŞ DOYUMLARI, ÖRGÜTSEL BAĞLILIKLARI VE YAŞAM DOYUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ Dr. Vahit Aga YILDIZ	104
TÜRKİYE’DE HAVACILIĞIN DOĞUŞU SÜRECİNDE YER ALAN KADINLAR Dr. Öğr. Üyesi Seda BAHADIR	105
HAVAYOLU TAŞIMACILIĞINDA KÜRESEL GÜVENLİK GEREKSİNİMLERİ Dr. Öğr. Üyesi Erdal DURSUN Mehmet UÇKAÇ	106
ETNİK KİMLİK, SINIFSA EŞİTSİZLİK VE DEVLET: İLİŞKİSEL BİR ANALİZ Sebatullah TEKİN	107
TEVFİK FİKRETİN ÇOCUK ŞİİRLERİNİN KONU ALANI Prof. Dr. Elman GULIYEV	109
SAİDÎ’NİN “KİTABU’T-TENBİHALÂ LAHNİ’L-CELÎVE’L-LAHNİ’L-HAFÎ” İSİMLİ RİSALESİ Dr. Öğr. Üyesi İbrahim ULUDAŞ	110
EDEBİYAT TARİHİNDE TARAFSIZLIK VE YÖNTEM ARAYIŞLARI Prof. Dr. Hayrettin RAYMAN	111
SİVAS HAYRANLI-HALİMİN HANI LOKALİTESİ PALEOCOĞRAFYA VE PALEOANTROPOLOJİ ÖZELLİKLERİ Güler DUMLUPINAR Prof. Dr. Ahmet Cem ERKMAN	112
DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BİLİNMEYEN DURUMUNA VE PROBLEM ÇÖZME ADIMLARINA GÖRE PROBLEM ÇÖZÜMLERİNİN İNCELENMESİ Dr. Mine BAYAR Prof. Dr. Neşe IŞIK TERTEMİZ	113
ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLER VE BAŞARILI AKRANLARININ SAYI DUYUSUNA YÖNELİK SORULARI YANITLARKEN KULLANDIKLARI STRATEJİLER Prof. Dr. Neşe IŞIK TERTEMİZ Dr. Niymet DEMİRCİ Dr. Aygül KARTAL	115
GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE KURUMSAL İTİBAR: WEB OF SCIENCE VERİ TABANINDA BİR DOKÜMAN ANALİZİ Dr. Öğr. Üyesi Tolga TÜRKÖZ	117
TARİFE DIŞI ENGELLERİN 1999-2021 YILLARI ARASINDA TÜRKİYE’NİN DIŞ TİCARETİNE ETKİSİ Selman AYDEMİR	119
NAZİM HİKMET’İN “ENAYİ” OYUNUNDA DRAMATİK ÇATIŞMA FONUNDA KARAKTER ANALİZİ Dr. Ayten ABBASOVA	121

İKTİSAT POLİTİKASININ NİHAİ HEDEFİ: MÜDAHALEÇİ PİYASA YAPISININ İKTİSADİ BÜYÜME VE FİYAT İSTİKRARINA ETKİSİNE DAİR AMPİRİK DELİLLER Dr. Öğr. Üyesi Nalan KANGAL	123
KORKU VE TEDHİŞ SİYASETİNİN SON KURBANLARINDAN PEŞAVERLİ ABDURRAHMAN NİHAT BEY Doç. Dr. İsmail SAFİ Prof. Dr. İsmail AKBAL	125
SEYYİD VEHBİ DİVANI'NDAKİ ATASÖZÜ VE DEYİMLERİN KULLANIMI ÜZERİNE TESPİTLER Öğr. Gör. Dr. İpek TAŞDEMİR	127
DİJİTAL İŞ MODELLERİNDE VE DİJİTAL DÖNÜŞÜMDE KRİTİK BAŞARI FAKTÖRÜ OLARAK SÜRDÜRÜLEBİLİR DİJİTAL İŞ MODELİ ÖNERİSİ Prof. Dr. Hasan TUTAR Dr. Selçuk NAM Dr. Nevzat ŞAHİN	129
TEKİNSİZ TAŞRAYA ATANAN MEMUR: KANAL (1978) VE KURAK GÜNLER (2022) FİMLERİNDE METİNLERARASILIK ANALİZİ Dr. Öğr. Üyesi Cem YILDIRIM	131
BİLİM TARİHİ YAZIMINDA BAZI ENGELLER ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME Doç. Dr. Ercan SALGAR	132
TÜRK TÜRKÇESİNDE SIFATLAR, ONLARIN AZERİ TÜRKÇESİ İLE ORTAQ VE FARKLI ÖZELLİKLERİ Araş. Gör. Aynur CEFEROVA	133
ORHAN ŞAİK GÖKYAY HAYATI VE VATAN KONULU ŞİİRLERİ Araş. Gör. Sayalı CEFEROVA	135
THE RELATIONSHIP BETWEEN TEACHERS' LIFELONG LEARNING TENDENCIES AND THEIR PROFESSIONAL DEVELOPMENT SELF-EFFICACY: CASE OF EDREMIT Rakibe Seda AYDEMİR Assoc. Prof. Baris USLU	137
TERÖRE KARŞI SİLAHLI MÜCADELEDE ULUSLARARASI İNSANCIL HUKUKUN ROLÜ VE YERİ Babur HAYA	138
MİLİTARİZME KARŞI ANTİ MİLİTARİST BİR SÖYLEM: "BATI CEPHESİNDE YENİ BİR ŞEY YOK"(2022) FİLMİ Dr. Öğr. Üyesi Deniz Yüceer BERKER	139
ZEKERİYYÂ EL-ENSÂRÎ'NİN İSÂĞÜCİ ŞERHİNDE TASAVVURÂT KONULARININ ELE ALINIŞI Dr. Öğr. Üyesi Adem EVMEŞ	140
YARGITAY KARARLARINDA 'ELEŞTİRMEKLE BİRLİKTE ONAMA' İFADESİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME Dr. Mustafa LİMONCU	141
ÇİN'DE PAZARLAMA VE TEKNOLOJİK İNOVASYON Dr. Gülmira KERİM	142
TOURISM SECTOR IN THE GLOBALIZED WORLD Assoc. Prof. Davran YULDASHEV	143
SATİRİK "MƏŞƏL" JURNALI Dilbər RZAYEVA	144
ZORUNLU DEPREM SİGORTASI Av. Nazmiye CİFTCI	146
ÇALIŞANLARIN "YEŞİL" DAVRANIŞLARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER VE TEORİK AÇIKLAMALARI Doç. Dr. Nuran OZTURK BASPINAR	147

THE SPECIFICITY OF FORMING THE MANAGEMENT COMPETENCE OF FUTURE TEACHERS Babaeva Zukhra YULDASHEVNA	148
KENTSEL MEKÂN TASARIMINDA ÜRÜN İŞLEVLERİ AÇISINDAN ERİŞİLEBİLİRLİK / ULAŞILABİLİRLİK KAVRAMI VE İZMİT YÜRÜYÜŞ YOLU İNCELEMESİ İç Mimar Hümeyra BAKAL Doç. Dr. Didem ERTEN BİLGİÇ	149
VISUAL THINKING SKILLS CONTAINED IN SCIENCE STUDENT BOOK IN THE BASIC FOURTH GRADE (ANALYTICAL STUDY) Dr. Mohammad ZIDAN	151
“MOLLA NASRADDİN” DERGİSİ VE TÜRK FOLKLORUNDA KULLANILAN ATASÖZLERİ VE DEYİMLER Gulbaniz BABAYEVA	152
İKTİSADİ DÜŞÜNCELER PERSPEKTİFİNDEN ÇEVRESEL HAREKETLER Öğr. Gör. Dr. İbrahim AKDOĞAN Öğr. Gör. Dr. Tülin AKDOĞAN	154
HEYDƏR ƏLİYEVİN HAKİMİYYƏTİ İLLƏRİNDƏ (1969-1981; 1991-2003) AZƏRBAYCAN-TÜRKMƏNİSTAN ƏDƏBİ ƏLAQƏLƏRİ Dr. Təhfə Məmmədəğa qızı Talbova	155
SOVYET DÖNEMİ AZERBAIJAN BASININDA LOZAN KONFERANSI Prof. Dr. Mustafazade TOFIQ Doç. Dr. Aliyeva FERIDE	156
LOZAN KONFERANSINDA TÜRKİYE VE RUSYA TEMSİLCİLERİNİN GÖRÜŞLERİNİN YAKINLIĞI VE DETAYLANDIRILMASI: KARŞILAŞTIRMALI ANALİZ Prof. Dr. Mustafazade TOFIQ Doç. Dr. Aliyeva FERIDE	158
GENDER LANGUAGE, POLITICS, AND SOCIETY. THE DIFFERENCES BETWEEN GERMAN AND ALBANIAN LANGUAGE Dr. Bashkim TOSKA Assoc. Prof. Adriatik DERJAJ	160
THE BRIDGE BETWEEN THE HUMAN AND THE NONHUMAN NATURE: MARIANNE MOORE’S STANCE TOWARD THE NATURAL WORLD Hatice OGMEN	161
VERGİLENDİRME YETKİSİNİN ANAYASAL TEMELLERİNİN TÜRKİYE VE G-20 ÜLKELERİ ANAYASALARI KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ İsmail AKCAOĞLU Dr. Öğr. Üyesi Sedat POLAT	162
19. YÜZYIL SONU VE 20. YÜZYIL BAŞI AZERBAIJAN EDEBİYAT ORTAMINDAKİ ORTAK FAKTÖRLER Səbinə ƏHMƏDOVA	163
"ZANBUR" DERGİSİNDE EDEBİ MANZARA Vuqar ƏHMƏD	164
TÜRKÇE'DE KÖRLÜKLE İLGİLİ KELİMELERİN EPİSTEMİK ŞİDDETE KARŞI BİR RETORİK SÖYLEM OLARAK YENİDEN SAHİPLENİLMESİ Melisa YILMAZ	165
AĞRI DAĞI'NDA KONARGÖÇERLER VE KIL ÇADIRDAN BARAKAYA BİR DÖNÜŞÜM ÖYKÜSÜ Dr. Öğr. Üyesi Adem YULU	166
İNTİHAR DAVRANIŞININ VAKA YAKINLARI VE SOSYAL ÇEVRE ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ Dr. Berra CANSIZ KÖSESOY	168
İNTİHAR VAKALARINDA SOSYAL HİZMET MÜDAHALESİ Dr. Berra CANSIZ KÖSESOY Prof. Dr. Musa ŞAHİN	170

SALGIN SÜRECİNDE İNTİHAR DAVRANIŞI Dr. Berra CANSIZ KÖSESOY Prof. Dr. Musa ŞAHİN	172
HALK SAĞLIĞI SOSYAL HİZMETİ AÇISINDAN ÇOCUK İŞÇİLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ Dr. Berra CANSIZ KÖSESOY Mahmut KÖSESOY	174
TOWARDS VAT HARMONIZATION IN EU: CHALLENGES AND EFFORTS FOR A COMMON FISCAL POLICY Simeana BESHI Driola SUSURI.....	176
DOES FINANCIAL INCLUSION BOOST HUMAN DEVELOPMENT? THE CASE OF TURKEY Assoc. Prof. Kemal ERKISI Assoc. Prof. Semra BOGA	177
DİJİTAL DÖNÜŞÜMDE BAŞARI FAKTÖRÜ OLARAK DİJİTAL TASARIM: HİZMETLERİN İNTERNETİ İÇİN BİR MODEL ÖNERİSİ Prof. Dr. Hasan TUTAR Dr. Selçuk NAM Dr. Nevzat ŞAHİN.....	178
REPRESENTATION BY POWER OF ATTORNEY AND ITS IMPORTANCE IN PRIVATE LAW Dr. Sc. Kastriote VLAHNA Prof. Dr. Hajredin KUÇI.....	180
THE WILL AS THE BASIS OF THE CALL TO INHERITANCE, BASED ON THE LEGISLATION OF KOSOVO Ph.D. Cand. Argona KUCI Dr. Sc. Kastriote VLAHNA	181
TÜRKİYE-İSRAİL İLİŞKİLERİ KAPSAMINDA İSRAİL'İN TANINMA SÜRECİ Rıza KURT	182
DOĞAL AFET DÖNEMLERİNDE SOSYAL DEVLETTE MALİ YETKİLERİN KULLANIMI Dr. Öğr. Üyesi Zeynep MÜFTÜOĞLU	184
1876 SENESİ MECLİS-İ MEBUSAN'INDA GAYRİMÜSLİM MEBUSLARIN RUMELİ GÖÇMENLERİ MESELESİNE YAKLAŞIMLARI Dr. Elif YEŞİLTEPE TURŞUCU	186
COPING STRATEGIES OF ENTREPRENEURS IN EXTREME CONTEXTS: EVIDENCE FROM SMALL TOURISM ENTREPRENEURS IN NORTHERN CYPRUS Kemal HASIM	187
EXPRESSION OF NATIONAL IDENTITY IN IMMIGRATION LITERATURE Assoc. Prof. Basira AZIZALIYEVA	188
KENTSEL HİZMET SUNUMUNDA AKILLI KENTTEN BEKLENTİLER, KUŞAKLARARASI BİR KARŞILAŞTIRMA: BARTIN ÖRNEĞİ Kübra GÜNSEL Dr. Öğr. Üyesi Salih CİFTCI Melek OZTEKİN Onuralp YILMAZ Can AYYILDIZ	189
FEMİNİST BİR SANAT BİÇİMİ OLARAK FEMAJ VE MIRIAM SCHAPIRO Dr. Öğr. Üyesi Sema ÖCAL ÇAĞLAYAN	190
KAZAKİSTAN CUMHURİYETİ'NDEKİ TIP VE ECZACILIK ÇALIŞANLARI TARAFINDAN ÇALIŞMA MEVZUATININ İHLALİ NEDENİYLE CEZAİ SORUMLULUK Assist. Prof. Svetlana Malikovna BAIMOLDINA Madina Amankeldievna AKPANBETOVA Daulet Asylbekuly SHAIM.....	191
TEACHING METHODOLOGY OF DECORATIVE-APPLIED ART AND CLOTHING HISTORY IN THE VII CLASS FINE ART TEXTBOOK Emil Raul oğlu AGAYEV	192
CIRCUMCISION TOOL FOR MEN (FLASH CUTTER) Zetty Rohaiza Binti Mohd Sahak ISHAK Muhammad Haykal Bin HALİD Muhammad Khairul Hakimi Bin Mohd SAMSUDİN Izzah Sakinah Binti Abdullah ZAWAWİ	193

HEKİMİN HUKUKİ SORUMLULUĞUNU KALDIRAN HALLERDEN ÜSTÜN NİTELİKLİ ÖZEL YARAR Doç. Dr. Gökhan ŞAHAN Av. Ali KUMLU	194
HACI BEKTAŞ VƏLİ YARADICILIĞINDA TOLERANTLIQ Doç. Dr. Fəridə Hicran VƏLİYEVA	195
THE RIGHT TO INHERIT ACCORDING TO THE LEGISLATION IN KOSOVO Mr. Sc. Dafina VLAHNA Dr. Sc. Kastriote VLAHNA	196
THE EVALUATION WITH SWOT ANALYSIS OF AIR TAXI COMPANIES FROM A STRATEGIC MANAGEMENT PERSPECTIVE Assist. Prof. Rabia YILMAZ	197
HEYDƏR ƏLİYEVİN SİYASİ MÜCADİLƏSİNDƏ AZƏRBAYCANLILARIN SOYKIRIMI MƏSƏLƏSİ Qasımlı Gülnar Vaqif qızı	198
PAZARLAMA STRATEJİSİ OLARAK FEMVERTİSİNG: ELİDOR ÖRNEĞİ Dr. Öğr. Üyesi Ahmet SONGUR Duygu YAMAN	199
İSTİARENİN TEMEL TAŞI OLAN TEŞBİHİN ARAP ŞİİRİ ÜZERİNDEN İNCELENMESİ Öğr. Gör. Dr. Nurullah ŞENTÜRK	201
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ'NİN KURULUŞU VE ÇALIŞMALARININ VAKİT GAZETESİNDEKİ YANSIMALARI (AĞUSTOS-KASIM 1933) Dr. Öğr. Üyesi Elçin YILMAZ	203
ZORUNLU UZAKTAN EĞİTİME GEÇİŞ NEDENLERİNE GÖRE UZAKTAN EĞİTİM ALGISININ FARKLILAŞMASI: 6 ŞUBAT 2023 DEPREMLERİ ÖZELİNDE YÜKSEKÖĞRETİMDEKİ UZAKTAN EĞİTİM ALGISININ İNCELENMESİ Öğr. Gör. Dr. Esra FIRATLI TÜRKER	204
TURİZMDE İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİ KONULU ULUSAL MAKALELERİN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ Dr. Öğr. Üyesi Sine ERDOĞAN MERCAN İbrahim ZENGİN	206
RİTÜELLERİN ETKİNLİĞİ: BİR SAHA ÇALIŞMASINDAN NOTLAR Mehmet Ali SEVGİ	208
İMAMA İSYAN KONUSUNDAKİ İMAM EBU HANİFE'DE AMAÇLARIN FIKHI (ANALİTİK VE USULÜ OLARAK ÇALIŞMA) Dr. Ali AL-MASAWA	210
THE MEDIATING ROLE OF JOB SATISFACTION IN THE IMPACT OF HAPPINESS AT WORK ON EMPLOYEE PERFORMANCE PhD. Stu. Aysun CALIK PhD. Stu. Fajar Surya Ari ANGGARA PhD. Stu. Zaid ABU-DABBOUR Assoc. Prof. Canan YILDIRAN	211
ANADOLU MOTİFLERİNİN ÇAĞDAŞ TÜRK SANATINA YANSIMALARI Dr. Umut YAĞCI	212
PEDAQOJİ PROSESDE İNNOVASİYALARIN TƏTBİQİ Məhərrəmovə ELMİRA	213
İNNOVASİYALARIN TƏTBİQİNDƏ ÖYRƏDƏNLƏRİN STRATEGİYASI Mehdizadə Güleşən Kamal qızı	215
ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERDE ADALET DEĞERİNİN KAZANDIRILMASINDA ÖRNEK OLAY KULLANIMI VE ETKİLERİ Nurefza GÜLEÇ	217

DAĞLIQ QARABAĞ TARİXŞÜNASLIĞI t.ü.f.d Məhərrəmovə AYTƏN	218
MARKET MARKALI ÜRÜNLERİN AMBALAJLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA Melisa AKDENİZ	220
HİSSE SENETLERİ BORSA İSTANBUL'DA İŞLEM GÖREN ŞİRKETLERDE KALDIRAÇ DÖNGÜSELLİĞİNİN İNCELENMESİ Dr. Tuba KONAK Prof. Dr. Hatice DÜZAKIN	221
İRAN ŞAHI AHMET HAN'IN AĞUSTOS 1919 İSTANBUL ZİYARETİ Assist. Prof. Kenan OZKAN	222
RUSYA'DA 1917 ŞUBAT- EKİM İHTİLALLERİ VE KAFKASYA Assist. Prof. Mustafa BAKAN	223
ÇORUM'DA TARİHİN TANIKLARINDAN BİR KORE GAZİSİNİN ANILARI Assist. Prof. Mustafa BAKAN	224
İNCİ ARAL'IN ROMANLARINDA KADIN KİMLİĞİ PENCERESİNDEN TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİNİN SORGULANMA BİÇİMLERİ Dr. Kadriye ALEV	225
ULUS MARKA DEĞERİ VE İŞ YAPMA KOLAYLIĞI İLİŞKİSİ Prof. Dr. Ercan TAŞKIN Öğr. Gör. Ali KOŞAT	226
PALYATİF BAKIM SÜRECİNDE AFFETME VE AFFEDİLME KAVRAMLARI Dr. Öğr. Üyesi Sema KARAGÖZ	227
ELİAS CANETTİ'NİN DİLLERİ ve KURTARILMIŞ DİL Dr. Burcu GÜNER	228
ÇAĞDAŞ SANATTA FOTOĞRAF KULLANIMININ YERİ Bedran TEKİN	229
SUKUK PİYASASINA YÖNELİK YASAL VE DÜZENLEYİCİ ÇERÇEVE: ÜLKE ÖRNEKLERİ Meltem POLAT Prof. Dr. Gökhan DÖKMEN	230
KATILIM BANKACILIK SİSTEMİNİN KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVESİ: DÜNYA ÖRNEKLERİ Mustafa KAYA Prof. Dr. Gökhan DÖKMEN	231
ORTOPEDİK ENGELLİ ÇİFTLERİN EVLİLİK YAŞAMI Dr. Metin ÖKSÜZ Prof. Dr. Musa ŞAHİN	232
ANVAR OBIDJAN'IN KESİNLİKLE İLGİLİ BAZI ÇİZİMLERİ Prof. Akbarali SABIRDINOV	234
ŞİİRDE İMGE VE TELKİN Dr. Gulnoza ORIPOVA	235
VAROLUŞÇULUK FELSEFESİ VE ALBERT CAMUS'UN ÇALIŞMALARI Prof. Abdugapir KASIMOV	236
THE FINANCING OF MUSEUMS: THE BANK DEBT. FIRST EVIDENCES FROM THE ITALIAN CONTEXT Loris Di NALLO Maria Lucetta RUSSOTTO	237
İMÂM MÂTÜRÎDÎ'YE GÖRE NÜZUL-İ İSÂ MESELESİ Dr. Öğr. Üyesi Mikail İPEK	238

“FOVCUL FUSEHA” COUNCIL IN LANCARAN LITERARY ENVIROMENT IN INDEPENDENCE PERIOD Nermin Hamlet kızı MEMMEDOVA	239
ALEKSANDR BLOK’UN ÖLÜM DANSLARI ADLI ESERİNİN SOSYOLOJİK ELEŞTİRİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ Dr. Araş. Gör. Sevgi ILICA	240
ESTABLISHING STUDENTS’ ABILITY TO SOLVE LOGICAL PROBLEMS IN TEACHING MATHEMATICS LESSONS IN PRIMARY CLASSES Zhusupbekova Adina ZHUSUPBEKOVNA Abdubekova Jumagul ANASHBEKOVNA.....	241
XVI. YÜZYILDA İNGİLİZ TÛCCARLARININ MOSKOVA DEVLETİ TOPRAKLARINDAKİ TİCARİ GÛZERGAHLARI Nevin Evrim KÛÇÛK Osman YURDAKAL	243
DİJİTAL ÇAĞDA C KUŞAĞININ YÛKSELİŞİ: YAŞ AGNOSTİK PAZARLAMA İLETİŞİMİ PERSPEKTİFİNDEN BİR DEĞERLENDİRME Dr. Öğr. Üyesi Bengü BAŞBUĞ.....	244
İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK HAZIRLANAN AKRAN ZORBALIĞI İLE BAŞ ETME BECERİLERİ PROGRAMININ ETKİSİNİN İNCELENMESİ Ali KARATAŞ Prof. Dr. Semra DEMİR BAŞARAN	246
ÇOCUKLARA UYGULANAN CEZA HUKUKU SİSTEMİNDE NÖRÖ-PSİKİYATRİK DEĞERLENDİRMEİN ROLÜ VE ÖNEMİ Dr. Summani DEMİRCİ	247
ADLİ SOSYAL HİZMET PERSPEKTİFİNDEN EKİP ÇALIŞMASININ ÖNEMİ Yusuf İsmail GEZGİN	248
GÛNEY AZERBAYCAN EDEBİYATIN’DA KİMLİK Sehram Zemani SEBZİ.....	250
GAGAUZ YAZININDA ARMONİ SANATININ SEMANTİK DOĞRULTUDA ANALİZİ Leyla DİLEK	251
19. YÛZYILDA OSMANLI DÖNEMİNDE KUDÛS’TEKİ EĞİTİM Dr. Öğr. Üyesi Issa BARAJIA	253
I. DÖNEM TANZİMAT EDEBİYATI TEMSİLCİLERİNİN TÛRKİYE TARİHİ VE EDEBİYATI İÇİNDEKİ YERİ Könül SADIGOVA.....	254
HOLOGRAM TEKNOLOJİSİ İLE İLGİLİ TÛRKİYE’DE YAPILAN ARAŞTIRMALARIN İNCELENMESİ Dr. Öğr. Üyesi Ebru TURAN GÛNTEPE.....	255
AZERBAYCAN DİLİNDE SÖZLÛKSEL VE DEYİMSEL DÛZEYDE “AHLAK” KAVRAMININ İFADESİ SHUKURLU SAVAD TEYYUB kızı.....	257
TÛRKİYE’DE EĞİTİM BİLİMLERİ ALANINDA YAPILAN 3 BOYUTLU SANAL ORTAMLAR KONULU LİSANSÛSTÛ TEZLERİN EĞİLİMLERİ Dr. Öğr. Üyesi Şenay AYDIN.....	259
MAX STIRNER EGOİZMİNDE İNSAN DOĞASININ NELİĞİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KINAĞ	261
GÛLSE BİRSEL’İN YALAN DÛNYA DİZİSİNDEKİ MEKANSAL ANALİZDE KÛLTÛREL ÇEVİRİ Gamze AR	262

UZAY VE GÜNEŞ FARKINDALIĞININ BEDEN MÜZİĞİ - SES SİNYALİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ Assist. Prof. Oya Aylin BÜYÜKBAYRAM Assist. Prof. Elif ÖZEL AY Prof. Dr. Zafer ASLAN Assist. Prof. Güven ÖZDEMİR	263
YÜKSEKÖĞRETİM TURİZM EĞİTİMİ MÜFREDATLARININ KARŞILAŞTIRMASI: TÜRKİYE-FRANSA ÖRNEĞİ Öğr. Gör. İlhami MERCAN Doç. Dr. Gülay BULGAN	264
ARNAVUTLUKTA İSPANYOLCA ÖĞRETİMİ ÜZERİNDE, TÜRKÇENİN ÖĞRENİMİNDE KARŞILAŞILAN SÖZDİZİMSEL DÜZLEMDEKİ SORUNLAR Ma. Alba BEQAJ	265
DİDAKTİK KARAKTER: ATASÖZÜ VE RUBAİ Doç. Dr. Nasıba BOZOROVA	266
KIRGIZİSTAN'DA DAĞ TURİZM POTANSİYELİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ Öğr. Gör. Meerim BAKITBEKOVA	267
BİLSEM'LERDE GÖREV YAPAN MATEMATİK ÖĞRETMENLERİNİN PROBLEM YAZMA SÜRECİNDE GERÇEKLEŞTİRDİKLERİ EYLEMLERİN İNCELENMESİ Dr. Nuh ÖZBEY	269
FİNANSAL DIŞA BAĞIMLILIK: 1993-2021 TÜRKİYE ÜZERİNE ZAMAN SERİSİ ANALİZİ Öğr. Gör. Nermin YALÇIN Prof. Dr. Aşlı YENİPAZARLI Doç. Dr. Elvan HAYAT	270
BİLSEM ÖĞRENCİLERİNİN TAHMİN BECERİSİNİN TEMEL İSTATİSTİKSEL ÖLÇÜLER KAPSAMINDA İNCELENMESİ Dr. Nuh ÖZBEY	272
SUDAN BANKACILIK SİSTEMİ VE FAİZSİZ FİNANS ÜRÜNLERİNİN NAKİT AKIŞLARI ÜZERİNDE ETKİSİ: MOORA VE ARAS YÖNTEMİ UYGULAMASI Fatima MOHAMMED ABDLRAHİM MOHAMMED Assoc. Prof. Ozan ÖZDEMİR	273
HİPOKORİSTİK (KÜÇÜLTME) ÖĞELERİNİN DİLBİLİMSEL ÇÖZÜMLEMESİ Sefa KANAR	274
YAPAY ZEKA VE SANAT İLİŞKİSİNDE SANAT VE SANATÇI ALGISI Öğr. Gör. Elvin Akkan ACET Prof. Dr. Lütfü KAPLANOĞLU	275
MODERNLEŞME HAREKETİNİN TÜRK KÜLTÜR COĞRAFYASINA ETKİSİ Doç. Dr. Sevinc QASIMOVA	276
"GÖSTERİŞÇİ TÜKETİM" KONULU YAYINLARIN VERİ GÖRSELLEŞTİRME METODU İLE BİBLİYOMETRİK ANALİZİ Öğr. Gör. Öznur AKTAŞ Dr. Öğr. Üyesi Oğuz YAVUZYILMAZ	278
ELEKTRONİK TİCARETTE 7416 SAYILI KANUN İLE GETİRİLEN YENİLİKLER: ELEKTRONİK TİCARETTE HAKSIZ TİCARİ UYGULAMALAR Öğr. Gör. Dr. Emrah DEMİR	279
PAZARLAMA VE HUKUKUN EKLEKTİKLİĞİ ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR İNCELEME: DOĞRUDAN PAZARLAMA ÖRNEĞİ Öğr. Gör. Dr. Sevdener KAPUSUZ DEMİR Öğr. Gör. Dr. Emrah DEMİR	281
ANADOLU'NUN TARİH ÖNCESİ KÜLT MERKEZLERİ Dr. İnan YÜKSEL Muhammed Burak YILDIRIM	283

VENÜS HEYKELCİKLERİ VE ANA TANRIÇA KÜLTÜ Dr. İnan YÜKSEL	284
DARS JARAYONIDA MATN USTIDA ISHLASH Doç. Shahnoza ZİYAMUXAMEDOVA	285
HUKUKİ UYGULAMADA DİLİN ROLÜ Doçent Gulyamova Gülnora YAKUBOVNA	286
DEVELOPMENT OF GREEN MARKETING Khurbaeva Chynnygul GAYDAR Kyzy Umarov Alymkul MUKHTAROVICH	287
THE INFLUENCE OF PROVERBS ON THE UPBRINGING OF A GIRL Azhibekova Aknur AKİMOVNA Medetova Albina MEDETOVNA	289
HISTORY OF TEACHING AND STUDYING FAIRY TALE IN THE LITERATURE CLASS Satybaldieva Aiperi ASEİNOVNA Satybaldieva Eliza ASEİNOVNA	291
GUBÂRÎ ŞÂHNÂMESİ'NİN TARİHİ VE EDEBİ DEĞERİ Dr.Öğr.Üyesi Ayşe Gül FİDAN	292
ЖАШ МУУНДАРДЫ ТАРБИЯЛООДО БАТАНЫН РОЛУ Жалилова Нуржана КАДЫРОВА Надилбек кызы БЕГИМАЙ	293
ULUSLARARASI İLİŞKİLER ALANINDAKİ SİYASİ TERİMLERİN ETİMOLOJİSİ (TÜRKÇE, RUSÇA TERİMLER ÜZERİNDE) Prof. Dr. Elmira HURIBAYEVA Öğr. Gör. Nurzada ANARBAY KIZI	295
T. KASYMBEKOV'UN "KIRIK KILIÇ" ADLI ROMANINDA SOYLEM VE BELAGATTA KULLANILAN DEYİMLERİN USLUP ANLAMLARI G. O. KOCHOROVA Kadyrova ANARA	296
THEME: METHODS OF EFFECTIVE TEACHING OF ENGLISH IN GENERAL EDUCATION SCHOOLS Senior Lecturer Urkiya UZENBAİEVA	297
PROBLEMS OF SOCIAL PROTECTION OF CHILDREN IN THE KYRGYZ REPUBLIC AND WAYS TO SOLVE THEM Senior Lecturer Khasanova BARNOKHON	298
THE DIFFERENCES AND COMMON FEATURES OF SOME EVENTS IN THE PLOT "SEMETEY" OF S KARALAEV AND ZHUSUP MAMAI Senior Lecturer A. SHERIPBAEV	299
ANTEP FISTIĞI SİİRT ÇEŞİDİ'NİN TARIMI, SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ Dr. Öğr. Üyesi Semra YILMAZ ÇILDAM	300
О ЯЗЫКЕ И СТИЛЕ ПРОЦЕССУАЛЬНЫХ ДОКУМЕНТОВ Умида ПУЛАТОВА	302
FEATURES OF PROFESSIONAL RUSSIAN SPEECH OF FUTURE LAWYERS Rashid MATENOV	303
CHARACTERISTICS AND FEATURES OF HISTORICAL NOVEL IN LITERATURE Sevara USMANOVA	304
ENİCH BEHİCH KORYUREY'S POEM "GEMİCİLER" EXPRESSES THE LOVE OF THE COUNTRY Valida SHIKHALIYEVA	305

ÇALIŞMA YAŞAMINDA PYGMALİON, GOLEM VE GALATEA ETKİSİ Dr. Öğr. Üyesi Leyla İÇERLİ Dr. Gül BİLEN	306
RELATIONS BETWEEN OGHUZ AND BALKAN LANGUAGES BASED ON FOLKLORE AND LINGUISTIC DATA Assoc. Prof. Adriatik DERJAJ.....	308
LEADER MEMBER EXCHANGE AND PSYCHOLOGICAL EMPOWERMENT: THE MODERATING ROLE OF PERSON ORGANIZATION FIT Ph.D. Nadire CEREZCI BAYCAN Ph.D. Pınar KAZAZ	309
OKUL İKLİMİNE YÖNELİK ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ALGILARININ İNCELENMESİ Uzm. Öğrt. Hayrettin DEMİRCİOĞLU Prof. Dr. Semra DEMİR BAŞARAN	310
SİNEMANIN İDEOLOJİK İŞLEVİ: FİLM ANLATILARINDA İNGİLİZ HEGEMONYASININ TEMSİLİ Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Selman SEYHAN	311
T.C. GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞINA BAĞLI KADIN GENÇLİK LİDERLERİNİN KARIYER DENEYİMLERİNE İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA Cihan ATABEY	312
MÜZE MAĞAZASI ÜRÜN TASARIMLARININ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK AÇISINDAN İNCELENMESİ Dr. Öğr. Üyesi Sevim KARAALİOĞLU	313
FİZİKTE PROJE ÇALIŞMASININ UYGULANMASINA VE YARATICI YETENEKLERİN OLUŞUMUNA OKUL ÇOCUKLARININ İLGİSİNİ ARTIRMAK İÇİN DİJİTAL KAYNAKLARI KULLANMANIN ETKİLİ YÖNTEMLERİ Atrkul USSERBAYEVA	314
MUSICAL DRAMATURGY AND MATERIAL IN TURGAY ERDENER'S OVERTURE OF 'ISTANBULNAME MUSICAL' Assist. Prof. Aysegül DINC Assist. Prof. Levent UNLU	316
THE ILLUSION OF HAPPINESS IN “THE GREAT GATSBY” BY F. SCOTT FITZGERALD Svetlana ALYMKULOVA Darika BEKKULOVA	317
“NÖRO-PAZARLAMA” KONULU YAYINLARIN VERİ GÖRSELLEŞTİRME METODU İLE BİBLİYOMETRİK ANALİZİ Lecturer Öznur AKTAŞ Assist. Prof. Oğuz YAVUZYILMAZ	318
WILLIAM SHAKESPEARE’İN KRAL LEAR OYUNUNDA TEMSİL VE KARAKTER İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA SOYTARI KARAKTERİNİN KONUMLANIŞI VE TRAGEDYA KURGUSUNA ETKİSİ Nesli Meriç SANİOĞLU	319
SINIF ÖĞRETMENLERİNİN WEB 2.0 ARAÇLARINI ÖĞRETİMDE ETKİN KULLANMALARINA YÖNELİK ÖĞRETİM TASARIMI Belkis ERCAN Prof. Dr. Semra DEMİR BAŞARAN	320
WEB SİTELERİNDEKİ REKLAM GÖRSELLERİNİN GÖZ İZLEME TEKNİĞİ İLE ANALİZİ: TÜRKİYE’DEKİ HAVA YOLLARI ÖRNEĞİ Zuhal YILDIZ AKPUR Dr. Öğr. Üyesi Sefa CEYHAN	321
ENGELLİ ÇOCUK YETİŞTİREN AİLELERE ENTEGRE DESTEĞİN SOSYO-PSİKOLOJİK SORUNLARI Senior Researcher Mazhidova Dildora ABDUKHAMİDOVNA Alimova Nodira SAİDAKHMADOVNA	322
EBA KULLANIMININ İNGİLİZCE DERS BAŞARISINA KATKISININ İNCELENMESİ Feride TAŞCI Prof. Dr. Semra DEMİR BAŞARAN	323
EKOLOJİK SANAT ETKİNLİKLERİNİN ÖĞRENCİLERİN ÇEVRE SORUNLARI FARKINDALIĞINA ETKİSİ Ceren YURTTAŞ Doç. Dr. Seyfullah GÜL.....	324

IN THE CONTEXT OF EASTERN AND WESTERN CULTURES, FEATURES OF THE TANGO GENRE IN "SUMMER NIGHT'S DREAM" WRITTEN BY MARCEL KHALIFA Dr. Shabnam SHIKHALIYEVA	326
MODERN ARAP EDEBİYATINDA ÖNE ÇIKAN BAZI ROMAN YAZARLARI Sare AKRAM	327
ORYANTALİST AÇIDAN SHAKESPEARE'İN OTHELLO VE TITUS ANDRONICUS OYUNLARINDA SİYAH-BEYAZ KARŞITLIĞI VE "ÖTEKİ" İMGESİ Öğr. Gör. Ali Ömür ULUSOY	328
ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI ÇERÇEVESİNDE HUKUKİ BELİRLİLİK İLKESİ Hülya EGELİ	329
KALKINMADA ÇOCUĞUN YERİ: ON BİRİNCİ KALKINMA PLANI ÖRNEĞİ Araş. Gör. Yasin UZUN Dr. Öğr. Üyesi Ahu TANERİ	330
5-6 YAŞ GRUBU ÇOCUKLARIN OKUL ÖNCESİ EĞİTİME DEVAM İSTEKLİLİĞİNİN VELİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ Dr. Öğr. Üyesi. Ahu TANERİ Ayla SARIKAYA	331
PUBLIC SPEAKING SKILLS: THE SILENT CHALLENGE OF THE STUDENTS Ph.D. Albana SHIJAKU	332
A PRAGMATİC STUDY ON CHINESE SEPERABLE WORDS Dr. Mesut KESKİN	333
ALGI TASARIMI BAĞLAMINDA ANİMASYON FİMLERİ VE GÖSTERGEBİLİM; KARLAR ÜLKESİ ELSA FİLMİNİN GÖSTERGEBİLİM VE GREIMAS'IN EYLEYENSEL ÖRNEKÇESİNE GÖRE ÇÖZÜMLENMESİ Öğr. Gör Bedia Zeynep ÇAKAR Prof. Dr. Lütfü KAPLANOĞLU	334
GELECEK TÜRKLERİN Mİ? TÜRK DEVLETLER TEŞKİLATI VE YENİ DÜNYA İlknur Şebnem ÖZTEMEL	335
TÜRKİYE'DE ENFLASYON HEDEFLEMESİNE ENFLASYON VE GELİR DAĞILIMI ÇERÇEVESİNDEN BAKIŞ: 2006-2020 Fatma Pınar BEDEL TOPLU Prof. Dr. Zeynep KARAÇOR Prof. Dr. Burcu GÜVENEK	336
ENFLASYON HEDEFLEMESİ: GELİŞMİŞ VE GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER İÇİN DEĞERLENDİRME Fatma Pınar BEDEL TOPLU Prof. Dr. Zeynep KARAÇOR Prof. Dr. Burcu GÜVENEK	337
EKONOMİNİN MUTLULUK TARAFI Fatma Pınar BEDEL TOPLU Doç. Dr. Savaş ERDOĞAN	338
19. YÜZYIL AZERBAJCAN'ININ KARABAĞ MÜZİK KÜLTÜRÜ Dr. Aliyeva HANIM	339
KRİPTO PARA BİRİMİ, ONUN ORGANİZASYONUNDAKİ HESAPLAMALAR VE ÖZBEKİSTAN'DA UYGULANMADAKİ ROLÜ Prof. Dr. Narboy Ganiyevic KARIMOV	340
CEZA MUHAKEMESİNDE UZLAŞTIRMANIN TOPLUMA VE YARDIMLAŞMAYA KATKILARI-TÜRKİYE UZLAŞTIRMA MODELİ Öğr. Gör. Ferda ESER	341
ЭЛЕКТРОННЫЙ УЧЕБНИК И ЕГО КОНЦЕПЦИЯ Aigul Baitenova ALTYNBEKOVNA	343

DİJİTAL CİHAZ ŞEMASININ GEÇİCİ DOĞRULAMASI КЕНЖЕБАЕВА Ү.Е КОБЕЕВА З.С ЖАҢТЫПЕЕВА М.Ж.....	344
TETİKLEME SİSTEMLERİNİN İÇ DURUMLARINI KODLAMA SORUNLARI КЕНЖЕБАЕВА Ү.Е КОБЕЕВА З.С ЖАҢТЫПЕЕВА М.Ж.....	345
SIRALI CİHAZLARIN SENTEZİ SORUNU КЕНЖЕБАЕВА Ү.Е КОБЕЕВА З.С ЖАҢТЫПЕЕВА М.Ж.....	346
OBJECTIVES AND CONTENT OF THE SCHOOL PLANIMETRY COURSE S. Aida YERBOLATKYZY I. Aigerim BERDİKHODZHAYEVNA Tolendy Toktar ASKERULY.....	347
FONKSİYONEL OKURYAZARLIK, EĞİTİM KALİTESİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ İÇİN ÖNEMLİ BİR KOŞULDUR Öğr. Gör. Bektayeva NURILA	348
GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERDE TEKNOLOJİK YOKSULLUK Dr. Öğr. Üyesi Yunus BUDAK	350
ÖĞRENCİLERİN AHLAKİ EĞİTİMİNİ FOLKLORİK EDEBİ ESERLER ARACILIĞIYLA ŞEKİLLENDİRMEİNİN YOLLARI G. A. BELGİBAYEVA A. A. KERİMBEKOVA L. MAMBETOVA	351
AHLAKIN TEMELİ OLARAK MANEVİYAT: OLUŞUM VE GELİŞİM YOLLARI A. T. KALDYBAYEVA G. A. BELGİBAYEVA.....	353
PAZARLAMA 5.0 DÖNEMİ İLETİŞİM ENSTRÜMANLARINDAN YAPAY ZEKA UYGULAMALARININ BİO BİLGİSAYARLAR DÜNYASINDAKİ YERİ: ÖRNEK VAKA İNCELEMESİ Ecemnur DELİBALTA	354
SANATIN VE KÜLTÜRÜN PATRONLUĞU OLMAZ Assist. Prof. Tuncay ÇİÇEK	355
PEDAGOJİK PERSONELİN HAZIRLANMASINDA ARAŞTIRMA FAALİYETLERİNİN ROLÜ Pedagogik Bilimler Adayı KUATOVA Zhuzira Zholdasovna TAUBAYEV'İN Efendisi DİNA BAYDULLAYEV	356

ASEAD 11. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER SEMPOZYUMU
EJSER 11th INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON SOCIAL SCIENCES
20-22 Mayıs/May 2023 LOZAN-İSVİÇRE / LAUSANNE-SWITZERLAND

BİLDİRİ ÖZET KİTABI
ABSTRACT PROCEEDINGS BOOK

**DETERMINANTS OF CONTINUANCE AND PURCHASE INTENTIONS FOR E-GROCERY
MOBILE APPLICATIONS: AN APPROACH BASED ON TAM AND EXPECTATION
CONFIRMATION MODEL**

Assist. Prof. Mehmet SAGLAM

Istanbul Ticaret University

Istanbul, Turkiye

ORCID ID: 0000-0002-1909-4284

msaglam@ticaret.edu.tr

ABSTRACT

Due to the advantages offered to users by E-Grocery Mobile Applications, both the number of users and the number of applications have increased recently. In order to gain a competitive advantage in the market and develop successful marketing strategies, it will be guiding to examine which factors are determinative in the users' continuance and purchase intentions. In this context, the aim of the study is to investigate the effect of perceived ease of use and perceived usefulness of mobile applications within the framework of the TAM model and the effect of satisfaction within the framework of the Expectation Confirmation Model on continuance and purchase intentions. In addition, the effect of perceived ease of use and perceived usefulness on satisfaction was examined. There were 341 participants from Turkey in the study. Snowball sampling was used as the sampling method. An online questionnaire form was created as data collection tool and the data were collected via Google Forms. SPSS 24 and SmartPLS 4 program was used for data analysis. As a result of the study, all hypotheses were accepted. While the effect of perceived ease of use on continuance intention is greater than perceived usefulness, the effect of perceived usefulness on purchase intention is greater than perceived ease of use. In addition, the effect of satisfaction on continuance intention is greater than purchase intention. Finally, the effect of perceived usefulness on satisfaction is greater than perceived ease of use. In future studies, the mediating role of satisfaction for this current research model can be investigated or different variables can be included in the framework of other theoretical models.

Keywords: Perceived Ease of Use, Perceived Usefulness, Satisfaction, Continuance Intention, Purchase Intention

İKİ DİLLİ ÇOCUK VE TÜRKÇE EĞİTİMİ

Doç. Dr. Dilshoda MUBARAKOVA
Taşkent Devlet Şarkşunaslık Üniversitesi
Taşkent, Özbekistan
dilim_12@yahoo.com

ÖZET

İki dil konuşma bu yetenektir. İki dillilik - bir kişinin aynı anda iki dilin yaşamında sıkça kullanılmasını içerir. Fakat ailede iki dillilik çocuklar için genellikle konuşma becerileri önünde bir engel haline gelebilir. Sovyetler Birliği zamanlarını hatırlarsak ülkede karma evlilikler yaygındı. SSCB çok uluslu bir ülke olarak ünlüydü. Ancak ana iletişim dili Rusçaydı. Esas olarak tüm ailelerde konuşuldu. Pek çok çocuk ana babalarının dillerini bilmiyordu ya da çok az biliyorlardı. Ülkede çok dillilik diye bir şey yoktu. Bugün durum değişti. Komşu ve uzak komşu ülkelerle daha fazla iletişim kurmaya başladık. Ayrıca komşularımız da kendi ulusal dillerine önem vermeye başladılar. Tüm bu eğilimler esas olarak yeni nesil tarafından hissedilmeye başladı. Bugün çocuklar iki veya daha fazla dil atmosferinde ve genellikle aynı zamanda kendi kültüründe yaşıyorlar. Fakat iki dilin tümü eşit olarak geliştirilemeyebilir. Biri hâkim olabilir, sözlü olarak geliştirilebilir, diğeri - yazılı olarak. Ebeveynler aynı anda iki dil kullanırsa zorluklar daha da artabilir. Çift dilli ailelerde yetişen çocuklar büyüdükçe farklı derecelerde dil yeterlilikleri yaşayabilirler. Evet, iletişim kurarken bunları karıştırmayabilirler, ancak bazen başka bir dilden alınmış bazı yapıların dahil olduğunu fark etmek mümkün. Bildirimizde biz SSCB dağıldıktan sonraki zamanda iki dilli ailelerdeki çocukların zorlukları, şimdilerde iki dilli ailelerin sorunlarını ele almayı düşündük.

Anahtar Kelimeler: SSCB Ülkeleri, İki Dil, Hâkim Dil, İletişim Sorunları

BLINGING CHILDREN AND TURKISH EDUCATION

Assoc. Prof. Dilshoda MUBARAKOVA

ABSTRACT

Bilingual speaking is this ability. Bilingualism - involves the frequent use of two languages simultaneously in a person's life. But bilingualism in the family can often become a barrier to speaking skills for children. If we recall the times of the Soviet Union, mixed marriages were common in the country. The USSR was famous as a multinational country. But the main language of communication was Russian. It was mainly spoken in all families. Many children did not know or knew very little of their parents' languages. There was no such thing as multilingualism in the country. Today the situation has changed. We started to communicate more with neighboring and distant neighboring countries. In addition, our neighbors began to give importance to their own national languages. All these trends began to be felt mainly by the new generation. Children today live in an atmosphere of two or more languages and often also in their own culture. But not all two languages can be developed equally. One can dominate, develop orally, the other - in writing. Difficulties may increase if parents use two languages at the same time. Children raised in bilingual families may experience varying degrees of language proficiency as they grow up. Yes, they may not confuse them when communicating, but sometimes it is possible to notice that some constructions taken from another language are included. In our paper, we thought to address the difficulties of children in bilingual families after the collapse of the USSR, and the problems of bilingual families now.

Keywords: USSR Countries, Bilingual, Dominant Language, Communication Problems

AUTOMATED AXILLARY CRUTCH FOR INJURED LEG AND HALF-STROKE PATIENTS

Nur Fatihah Binti Khairul Munir

Politeknik Premier Sultan Salahuddin Abdul Aziz Shah
Shah Alam, Selangor, Malaysia
nurfatihahkhairulmunir2611@gmail.com

Hainani Binti Chik

Politeknik Premier Sultan Salahuddin Abdul Aziz Shah
Shah Alam, Selangor, Malaysia
hainani@psa.edu.my

ABSTRACT

Daily sit-to-stand (STS) movement is necessary for upright mobility and many functional objectives. Patients who use crutches have difficulties in time sit-to-stand and vice versa [1]. The problem that leads to this proposal is the existing shoulder crutch is hard to adjust and the choices for the use of a crutch are limited. Patients who use crutches use a lot of energy and pressure when they want to sit. The crutches available in the market can only adjust the height by screw and need to be adjusted manually. The main objective of this project is to design a modified and adjustable shoulder crutch called Automated Axillary Crutch using a pneumatic actuator. In addition, this project is a plan to analyze an automated axillary crutch system using a pressure sensor. The method that will be used is by adding a mechanical hydraulic pneumatic actuator cylinder pump installed together with an Arduino and a switch to move the crutches up and down. The software application involved in the project is the Arduino Nano to switch the program up and down the crutch. At the end of the project, a namely Automated Axillary Crutch is expected to be customized so that the crutch can be adjusted automatically. This project is also expected to have a switch button that will help adjust the crutches and to facilitate the crutch's alignment easily. The pressure sensor will be the parameter of the data analysis to prove the effectiveness of the modified crutch.

Keywords: Axillary Crutch, Adjustable, Mechanical, Pneumatic Actuator Cylinder Pump, Sit-To-Stand (STS), Pressure Sensor.

'I'M HIS WIFE' SİNEMA FİLMİNİN SOSYOLOJİK DEĞERLENDİRİLMESİ

Mahmut KUTLU

Bağımsız Araştırmacı

ORCID ID: 0000-0002-5047-4234

mahmudsami3@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmada 'I'm His Wife' (Ben O'nun Eşiyim) sinema filminin sosyolojik değerlendirilmesi yapılmıştır. 2012 yapımı film, yapımcılığını Morteza Shayesteh, yönetmenliğini ise Mustafa Shayesteh'in üstlendiği, Niki Karimi ve Mustafa Zamani'nin başrollerini paylaştığı sosyolojik açıdan mesajlar içeren dramatik bir sinema filmidir. Senaryosunu Nazenin Liqvani'nin yazdığı, 90 dk. süren filmde evli çiftlerin başından geçebilecek sorunlar anlatılmış, sevgi, kıskançlık, şüphelilik, ihanet ve sadakat kavramları irdelenmiştir. Her şeyin mükemmel olamayacağı evlilik hayatında on iki yıl gibi bir süre sonra filmdeki çift yaşamlarında tekdüzeliğe ulaşmışlardır. Amir Hossein monoton tavırları ile eşi Shahla'dan uzaklaşmış, Shahla ise bu durumda eşine kıskandırma yoluyla karşılık vermeye çalışmıştır. Yalın bir sinema dilinin aksine karmaşık olay örgüleriyle inşa edilen filmde her iki kahraman da hikâye boyunca yıpranmış, birbirlerini anlayabilecekleri ortak bir dil üretememişlerdir. Çalışma, toplumsal olayları olduğu biçimiyle analiz ederek gelecekte olması muhtemel sorunların çözümünde önemli veriler elde etmeye imkân tanıyan sosyolojik analiz ile gerçekleştirilmiştir. İncelenen sinema filminde kötülüğe kötülükle karşılık vererek sorunların üstesinden gelinemeyeceği, eşler arasında şiddetin çözüm olamayacağı ayrıca kişiler arası sağlıklı bir iletişim kurmanın gerekliliği üzerinde durulmuştur. Sonuç olarak film, evli çiftlerin karşılıklı olarak aile hayatını devam ettirebilecekleri kriterleri ele alarak, karı koca ilişkilerindeki problemlerin çözüm yollarını senaryosunda vurguladığı empati, hoşgörü, iyilik, merhamet, yardımlaşma, mahremiyet ve doğruluk kavramları üzerinden anlatmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sinema, Evlilik, Aile, Mustafa Zamani, Sosyolojik Analiz

**REVIEW OF THE NEEDS TO USE SOCIAL SERVICES OF THE ELDER POPULATION
GROUP IN AZERBAIJAN**

Ph.D. Eliza Sahadulla ISMAYILOVA

Head teacher of Social Work
chair of the SSP faculty of BSU
Baku, Azerbaijan
eliza_ismayilova@yahoo.com

ABSTRACT

There has been a special attention, care and respect for the elderly people in Azerbaijan since ancient times. This has strengthened for years in the rich national and moral values system of our nation and has been intergeneration ally transferred. The independent Republic of Azerbaijan endeavors to improve the cultural and spiritual heritage of the nation, human rights and its protection, gracious and fair welfare statehood, to improve the social status of population, and to provide them with more decent lifestyle. Due to the decrease of able-bodied of the elderly in the sensitive layer of the population, and the weakening of social relations, which is needed to expand the activities of social service subjects to resolve them, many compulsory issues and new approaches are formed. The organization of social protection of the elderly is necessary for their life by increasing their life capacity and social protection needs, also, other "social investments" and the payment of providence are necessary. In the field of modern social services, the "Social Investment" means all the sources in the social relations system of elderly people - family setup, kinship, neighborhood and friendly relations, social networks, commitments and expectations. At the same time, the level of participation in the association and volunteering programs, along with having data base relating the place and role of the elderly in the socio-political decision-making mechanism, as well as an active lifestyle might be valued as an indicator of the work and services in order to improve their social well-being. It can be also clearly identified by the quality of life standards for the elderly group of the population as one of the forms of social protection, and their hobbies as one of the forms of modern social service. There are many issues arising out of the realization of this phenomenon in the societies that is unprepared in which "demographic aging" process accelerates and the socio-demographic structure of the population has many issues related to this situation and there is a need for its clarification. In this regard, the types of social services related to the elderly population in developed countries, its forms and directions are already determined by the level of service aimed at not only by increasing the financial needs of the elderly, but also to improve their cultural and moral needs.

Keywords: Human, Welfare, Social Serves, Dignified Life, Social Investments, Alone People, Elderly People

**BÜYÜKŞEHİR STRATEJİK PLANLARINDA DEPREM (İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ ÖRNEĞİ)**

Doç. Dr. Adnan SÖYLEMEZ

Selçuk Üniversitesi

Konya, Türkiye

ORCID ID: 0000-0001-8153-0238

soylemez@selcuk.edu.tr

Prof. Dr. Hakkı M. AY

Selçuk Üniversitesi

Konya, Türkiye

ORCID: 0000-0001-9033-8248

hma@selcuk.edu.tr

ÖZET

Kahramanmaraş İlinde meydana gelen ve yaklaşık 11 ili etkileyen deprem sonrasında depreme yönelik gerek merkezi yönetimin gerekse yerle yönetimlerin bu konuyu incelemesi gerektiği sıkça vurgulanmaktadır. Yaklaşık 50.000 kişinin ölümüne yol açan iki güçlü deprem, Türkiye'nin en büyük şehri İstanbul için de acil uygulanması gereken politikaları gündeme getirdi. Uzmanlar, Marmara denizi üzerinde 2030 yılından önce büyük bir deprem olacağını tahmin ediyorlar. Bu depremin olması ile yaklaşık 30 milyon insanın yaşadığı Marmara Bölgesi olumsuz olarak etkilenecek. İstanbul'da bulunan binaların yaklaşık %70'i, 1999 Doğu Marmara depremi öncesinde inşa edilmiştir. Bazı araştırmalar da böyle bir depremin meydana gelmesi ile 100.000 in üzerinde insanın hayatını kaybedeceği tahmin edilmektedir. Bu çalışmada, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin 2010-2022 yılları arasındaki stratejik planları incelenerek deprem ve depremin önlenmesine yönelik ortaya konulan politikaların değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Yerel Yönetimler, Stratejik Plan, İstanbul Büyükşehir Belediyesi

**EARTHQUAKE IN METROPOLITAN STRATEGIC PLANS (THE CASE OF ISTANBUL
METROPOLITAN MUNICIPALITY)**

Assoc. Prof. Adnan SOYLEMEZ

Prof. Dr. Hakkı M. AY

ABSTRACT

In the aftermath of the earthquake in Kahramanmaraş province, which affected 11 provinces, it has been frequently emphasized that both central and local governments should prioritize the issue of earthquakes. The two powerful earthquakes, which killed nearly 50,000 people, have also brought to the fore urgent policies for Istanbul, Turkey's largest city. Experts predict a major earthquake in the Marmara Sea before 2030. This earthquake will have a negative impact on the Marmara Region, where around 30 million people live. About 70% of the buildings in Istanbul were built before the 1999 East Marmara earthquake. Some studies estimate that more than 100,000 people will lose their lives in such an earthquake. In this study, the strategic plans of Istanbul Metropolitan Municipality between 2010 and 2022 are analyzed to evaluate the policies put forward for earthquake and earthquake prevention.

Keywords: Earthquake, Local Governments, Strategic Plan, Istanbul Metropolitan Municipality

DERVİŞ ZAIM'İN RÜYA FİLMİNDE GELENEKSEL VE MODERN CAMİ MİMARİSİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Dr. Duygu İLKHAN SÖYLEMEZ

Selçuk Üniversitesi

Konya, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-5707-1542

duyguilkhan@gmail.com

ÖZET

Derviş Zaim, filmlerinde ortaya koyduğu ortak üslup unsurlarıyla bir "sineması" olan Türk yazar-yönetmendir. Derviş Zaim Sineması'nda geleneksel sanatların özel bir yeri bulunmaktadır. Zaim yaşadığı topraklara ait geleneksel sanatları film dilini zenginleştirmek için kullanmaktadır. Geleneksel sanatları metaforik ve biçimsel olarak sıklıkla kullanan Zaim'in filmlerinde, geleneksel sanatların sadece birer görsel malzeme olmadığı, ahlaki ve estetik değerleri ile de filmlerle örtüştürüldüğü görülmektedir. Rüya'da Zaim, taze bir sinemasal anlatım tarzı yaratmak için Anadolu'nun kültür ve tarihinden yararlanmayı amaçladı. Ona göre Bizans ve Osmanlı mimarisinin sinema dilini geliştirme potansiyeline sahip çeşitli yapısal özellikleri vardır ve filmin anlatı yapısını kurmak için bunlara merkezi bir konum vermek için yola çıktı. Bu çalışmada, mimar olan Sine isimli karakterin içsel yolculuğundan yola çıkarak geleneksel mimariden modern mimariye doğru Türkiye'de cami mimarisi sanat tarihi çerçevesinde ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türk sineması, Derviş Zaim, mimari, sanat tarihi

AN EVALUATION ON TRADITIONAL AND MODERN MOSQUE ARCHITECTURE IN DREAM OF DERVİŞ ZAIM

Dr. Duygu İLKHAN SOYLEMEZ

ABSTRACT

Derviş Zaim is a Turkish writer-director who has a "cinema" with the common stylistic elements he reveals in his films. Traditional arts have a special place in Derviş Zaim Cinema. Zaim uses the traditional arts of the lands he lives in to enrich the language of film. In Zaim's films, which frequently uses traditional arts metaphorically and formally, it is seen that traditional arts are not only visual materials, but also overlap with films with their moral and aesthetic values. In Dream, Zaim aimed to draw on the culture and history of Anatolia to create a fresh cinematic narrative style. To his mind, there are various structural features of Byzantine and Ottoman architecture which have the potential to enhance the language of cinema; and he set out to give these a central position in order to establish the narrative structure of the film. In this study, starting from the inner journey of the character named Sine, who is an architect, from traditional architecture to modern architecture, mosque architecture in Turkey will be discussed within the framework of art history.

Keywords: Turkish Cinema, Derviş Zaim, Architecture, Art History

CLOUD ACCOUNTING

Assoc. Prof. Ali ANTEPLI

Selcuk University

Konya, Turkiye

ali.anteli@selcuk.edu.tr

Res. Assist. Yelda INANC HOS

Selcuk University

Konya, Turkiye

yelda.inanc@selcuk.edu.tr

ABSTRACT

Accounting has been serving all kinds of sectors since its emergence. As in every field, there has been a transformation in the field of accounting over time in parallel with technological developments and changes. Today's changing business world is becoming more and more competitive with the advancement of cloud technology. For this reason, accounting had to keep up with this competitive environment and be a part of digital transformation. Although cloud accounting continues to be used more and more each day, many professionals are unsure of what cloud accounting is, and they do not know exactly about the benefits of cloud accounting and how it will shape the future and make accounting easier. In this direction, the study examines cloud accounting and aims to reveal the benefits and deficiencies of cloud technology in the field of accounting and its difference from traditional accounting. The research methodology of the study is to examine the available literature. National and international journals and articles published on the subject were used. Existing cloud accounting technologies have been evaluated by revealing what kind of changes cloud accounting has undergone from its beginning to the point where it has evolved and which applications have been adopted and used.

Keywords: Accounting, Digital Accounting, Cloud Accounting.

INTERNET OF THINGS

Assoc. Prof. Ali ANTEPLI

Selcuk University

Konya, Türkiye

ali.anteli@selcuk.edu.tr

Mehmet Emre ANTEPLI

Hacettepe University,

Ankara, Türkiye

eantepi35@gmail.com

ABSTRACT

The structures that enable the communication of objects with each other are called the Internet of Things (IoT). Traditional internet communication infrastructure connects end users with different communication systems. With the new developments in technology, many sensor devices can be integrated into the internet environment through WSN (Wireless Sensor Networks) systems. Continuous and real-time data flow from sensor devices is used for monitoring of patients and elderly people, monitoring of traffic flow, security, transportation, etc. It has been used successfully in fields such as

The concept of the Internet of Things (IoT) was first expressed by Ashton in 1999 during a presentation to Procter & Gamble. As it is known, the internet today depends on the data that people enter into computers, the knowledge of the people who enter data, the time they spend on data entry and the accuracy of the data they enter. It is not enough for the Internet to collect information only from people, but also from objects. In this way, it is claimed that human-based errors, possible damages and costs will be reduced, and in addition to these, it will be possible to have information about objects such as maintenance, change and deterioration.

The concept of IoT (Internet of Things) owes its development to these technologies in sensor devices. It is possible to monitor almost all the events in our environment with a large number of small-sized sensor devices using wireless technology. However, in order to store the data (big data) produced by these devices, large-capacity storage platforms, software that can analyze the data (Big Data Analytics) and easy-to-use web services that will serve as an interface with the user are needed. Therefore, IoT needs public cloud services. The Internet of Things is expected to open up numerous economic opportunities and is recognized as one of the most promising technologies with a huge disruptive potential. The concept of the Internet of Things was created by a British entrepreneur Kevin Ashton. The idea was formulated in 1999 to describe a system in which the material world communicates with computers (exchange of data) with ubiquitous sensors. In this approach, not only objects, but also processes, data, people, and even animals or atmospheric phenomena are treated as a variable, creating a system out of everything. In the first decade of the 21st century, the term "internet of things" has become popular and is thought of as a technology that enables industries to move from Industry 3.0 to Industry 4.0 by adding information to products and processes in the supply chain.

In this study, the effects of the internet of things on information technologies and its benefits to society are discussed.

Keywords: Internet, Information Technologies, Communication of Objects

**KAHRAMANMARAŞ DEPREMİNDE SOSYAL DEVLET YAKLAŞIMI ÇERÇEVESİNDE
BELEDİYELERİN ÇALIŞMALARI**

Öğr. Gör. Nihal GÜNEŞ AY

Selçuk Üniversitesi

Konya, Türkiye

ORCID: 0000-0001-9788-7872

nihalay@selcuk.edu.tr

Öğr. Gör. Dr. Duygu İLKHAN SÖYLEMEZ

Selçuk Üniversitesi

Konya, Türkiye

ORCID: 0000-0002-5707-1542

duyguilkhan@gmail.com

ÖZET

Devlet toplumsal ihtiyaçların karşılanması için mal ve hizmet üretmektedir. Savaş, kriz, toplumsal talep, küreselleşme gibi nedenlerle kişilerin devletten talep ve beklentileri her geçen gün artmaktadır. Kapitalist sistemin eksikliklerini kapatmak ve sosyalizmin hızını kesmek amacıyla sosyal devlet kavramı geliştirilmiştir. Sosyal devlet çerçevesinde hem merkezi hükümet hem de belediyelerin görev ve sorumlulukları genişlemiştir. Sosyal devlet engelli, geliri düşük, hasta, bakıma muhtaç, işsiz kimselere kamu bütçesinden yardımda bulunur. Böylece hem ahlaki hem de sosyal barış kaygıları ile fonksiyonları artmıştır. 6 Şubat 2023'te Kahramanmaraş merkezli depremlerde, sadece merkezi hükümet ve kurumları değil, birçok belediyeler arama-kurtarma, enkaz kaldırma, yeme-içme, barınma gibi birçok faaliyetlerde rol almışlardır. Bu çalışmada depremde görev alan belediyelerin çalışmaları anlatılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Devlet, Kamu Hizmetleri, Deprem, Belediye

**THE WORKS OF MUNICIPALITIES IN THE FRAMEWORK OF THE SOCIAL STATE
APPROACH IN THE KAHRAMANMARAŞ EARTHQUAKE**

Lecturer Nihal GUNES AY

Lecturer Dr. Duygu ILKHAN SOYLEMEZ

ABSTRACT

The state produces goods and services to meet social needs. Due to reasons such as war, crisis, social demand and globalization, people's demands and expectations from the state are increasing day by day. The concept of social state was developed in order to close the deficiencies of the capitalist system and to slow down the pace of socialism. Within the framework of the social state, the duties and responsibilities of both the central government and the municipalities have expanded. The social state provides aid from the public budget to the disabled, low-income, sick, in need of care and unemployed people. Thus, its functions have increased with both moral and social peace concerns. In the earthquakes in Kahramanmaraş on February 6, 2023, not only the central government and its institutions, but also many municipalities took part in many activities such as search and rescue, debris removal, food and beverage, and shelter. In this study, the works of the municipalities that took part in the earthquake will be explained.

Keywords: Social State, Public Services, Earthquake, Municipality

SİNEMA SEKTÖRÜNDEKİ VERGİ AVANTAJLARI VE EKONOMİK ETKİLERİ

Prof. Dr. Hakkı M. AY

Selçuk Üniversitesi

Konya, Türkiye

ORCID: 0000-0001-9033-8248

hma@selcuk.edu.tr

Doç. Dr. Adnan SÖYLEMEZ

Selçuk Üniversitesi

Konya, Türkiye

ORCID ID: 0000-0001-8153-0238

soylemez@selcuk.edu.tr

ÖZET

Vergi, devlet harcamalarının finansmanı için kişi ve kurumlardan alınan ekonomik değerdir. Devletler, ekonomik ve sosyal yaşama müdahale etmek için vergiyi kullanırlar. Bir taraftan zararlı alışkanlıkların tüketimini engellemek, diğer taraftan desteklenmesi arzulanan sektörlerin üzerindeki mali yükleri azaltmak için vergiler kullanılabilir. Vergilerin ekonomik, sosyolojik ve psikolojik boyutları vardır. Sinema sektörü, kültürlerin yaygınlaşmasında önemli bir yere sahiptir. Ülkeler sinema sektörü aracılığıyla arzuladıkları kültür emperyalizmini gerçekleştirebilirler. Vergiler, sinema sektörü üzerinde bir maliyet unsurudur. Sinema sektörüne tanınan vergi teşvikleri ve indirimleri, bu sektörün büyümesine yardımcı olacaktır. Bu çalışmada son dönemde Türkiye’de sinema sektörüne uygulanan vergi avantajları ve bunların ekonomik boyutu ve etkileri anlatılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Türk Sineması, Sinema Endüstrisi, Vergi Avantajı, Türkiye

TAX ADVANTAGES AND ECONOMIC EFFECTS ON THE CINEMA INDUSTRY IN TURKEY

Prof. Dr. Hakkı M. AY

Assoc. Prof. Adnan SÖYLEMEZ

ABSTRACT

Tax is the economic value taken from individuals and institutions to finance government expenditures. States use tax to intervene in economic and social life. On the one hand, taxes can be used to prevent the consumption of harmful habits, and on the other hand, to reduce the financial burdens on the sectors that are desired to be supported. Taxes have economic, sociological and psychological dimensions. The cinema industry has an important place in the spread of cultures. Countries can realize the cultural imperialism they desire through the cinema sector. Taxes are a cost factor on the movie industry. Tax incentives and discounts granted to the cinema industry will help this industry grow. In this study, the tax advantages applied to the cinema sector in Turkey and their economic dimensions and effects will be explained.

Keywords : Turkish Cinema, Cinema Industry, Tax Advantages, Turkey

**OPINIONS OF UNIVERSITY STUDENTS ABOUT THE USE OF AI AND ROBOTS IN
EVERYDAY LIFE**

Assist. Prof. Ahu PAKOZ TURKELI

İstanbul Ticaret University

Istanbul, Türkiye

ORCID: 0000-0003-0958-6063

ahupakoz@gmail.com

ABSTRACT

This article aims to explore the opinions of the university students towards steadily increasing use of AI and the robots in everyday life. Relying on the answers of the open ended questionnaire conducted with the university students and the group interviews the study will analyse the topic with discourse analysis method. The focus is on their thoughts about the use of artificial intelligence and their thoughts on the future effects of these products on the world. Theoretically the article mainly relies on the concepts of trust, fear, uncertainty, and comfort mainly referred by the participants of the study and make use of the theories of U. Beck, Z. Bauman and A. Giddens. The analyses demonstrate mainly the ambiguity of the feelings of the respondents towards the technological developments, no matter how widely they use these devices and technologies in their everyday life. Findings show that the youth enjoy using the technological devices mainly because they think these technologies saves their time in various areas and make their lives easier; however, they also stated they mainly have trust concerns for the use of robots and AI in daily life and doubts about their future of work life with robots and their effects on the human beings.

Keywords: AI, Robots and Everyday Life, Usage of Technological Devices, Use of Technological Devices, Opinions of Youth about AI

**UNDERSTANDING SOCIAL ISSUES WITH THE HELP OF ANIMATED SHORT FILMS:
PORTRAYAL OF ‘ALIENATION’ AND ‘THE OTHER’**

Assist. Prof. Ahu PAKOZ TURKELI

İstanbul Ticaret University

Istanbul, Türkiye

ORCID: 0000-0003-0958-6063

ahupakoz@gmail.com

ABSTRACT

The animations have a long history in the entertainment industry and especially for children. With the computer-animated movies’ new potential and advancement, today the creators are able to make more and more close to reality movies with animations. This enables them to make movies dealing with a wider range of topics. This research aims to analyse the potential of film stories and movies to foster real-world understanding of social issues. By making use of the qualitative case study of three short children movies *Float* (2019), *Inner Workings* (2016) and *Purl* (2019), the research will try to answer the question whether movies can help to convey a message about complex feelings, and social and political issues and it will analyse the ways these movies depict and teach these issues. In these movies, by use of content analysis method I will especially scrutinize the portrayal of ‘alienation’ and ‘being/creating the other’ concepts and characters relation and reaction towards these concepts.

Keywords: Animated Movies, Use of Films in Social Issues, Understanding Society with Movies, Animations and Social Issues.

NEDENSELCİ EYLEM FELSEFESİNİN FREUDYEN BİR YORUMU

Dr. Atilla AKALIN

İstanbul Gelişim Üniversitesi

İstanbul, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-8385-5287

aakalin@gelisim.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Burcu YÜCE AKALIN

Altınbaş Üniversitesi

İstanbul, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-3085-0105

burcu.yuce@altinbas.edu.tr

ÖZET

Felsefenin bir dalı olarak eylem felsefesi, çeşitli eylem teorilerini içerir. İnsani ya da insani olmayan eylemin kendisi genellikle fail ve niyet kavramlarıyla ilişkilendirilir. Dolayısıyla bir eylem teorisi, genellikle failer tarafından gerçekleştirildiği düşünülen olayların meydana geliş nedenlerine ilişkin açıklamalar sunar.

Donald Davidson'ın klasik ya da nedenselci eylem teorisi bu teoriler arasında en sık kullanılanıdır. Bu yaklaşıma göre, kasıtlı eylemi mümkün kılan temel unsur arzu-inanç çiftidir. Yani fail bir şey yapmaya niyet ediyorsa, bunu yapmayı arzuluyor ve niyet ettiği eylemin yapılabilir olduğuna ve arzusunu tatmin ettiğine inanıyor demektir.

Klasik bakış açısıyla, niyet kavramının ima ettiği anlam bilinçli bir duruma işaret eder. Failin sahip olduğu arzu-inanç ikilisi üzerinden ortaya çıkan niyet, eylemin nedeni olarak öne sürülür. Dolayısıyla bu gibi durumlarda niyet kaçınılmaz olarak bilinçli bir faille ilişkilendirilir.

Bu makale, bilinçli eylemi mümkün kılan nedenleri çoğunlukla bilinçsiz olduğumuz insan hallerine atfeden Freudyen bir perspektiften geliştirilebilecek bir eylem felsefesinin sınırlarını çizmektedir. Bunu yaparken, ilk olarak eylem felsefesinin ontolojik çerçevesini çizeceğiz. İkinci olarak, klasik eylem teorisinin en yaygın örneği olarak Donald Davidson'ın DB çiftini inceleyeceğiz. Son olarak, Sigmund Freud'un yaygın olarak bilinen bilinçdışı görüşünün Davidsoncu nedenselci bir eylem teorisinde nasıl işlev göreceğini tartışacağız.

Anahtar Kelimeler: Eylem Felsefesi, Faillik, Donald Davidson, Sigmund Freud, Özgür İrade

A FREUDIAN INTERPRETATION OF THE CAUSALIST PHILOSOPHY OF ACTION

Dr. Atilla AKALIN

Assist. Prof. Burcu YUCE AKALIN

ABSTRACT

Philosophy of action as a branch of philosophy includes a variety of action theories. The human or non-human action itself is commonly associated with the concepts of agency and intention. An action theory thus offers explanations for the causes of the occurrence of events that are generally considered to be carried out by agents.

Donald Davidson's classical or causalist theory of action is the most frequently used of these theories. According to this approach, the essential element that makes intentional action possible is the desire-belief pair. So if the agent intends to do something, it means they desire to do that and believe the action they intend is doable and satisfies the desire.

From a classical point of view, the meaning implied by the concept of intention points to a conscious state. The intention that emerges through the desire-belief pair that the agent possesses is put forward as the cause of the action. Therefore, the intention is inevitably associated with a conscious agent in such cases.

This article outlines the limits of a philosophy of action that can be developed from a Freudian perspective that conversely attributes the causes that make conscious action possible to human states in which we are mostly unconscious. In doing so, we will first sketch the ontological framework of the philosophy of action. Secondly, we will examine Donald Davidson's DB pair as the most common example of a classical theory of action. Finally, we will discuss how Sigmund Freud's widely known view of the unconscious would function in a Davidsonian causalist action theory.

Keywords: Philosophy of Action, Agency, Donald Davidson, Sigmund Freud, Free Will

SOSYAL MEDYA ARAÇLARINDA KULLANILAN MAKİNE ÇEVİRİLERİNİN GENEL ÇEVİRİ STRATEJİLERİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Gökhan CANBULAT

Kırıkkale Üniversitesi

Kırıkkale, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-2066-3170

gokhancanbulat71@hotmail.com

Doç. Dr. Ziya TOK

Kırıkkale Üniversitesi

Kırıkkale, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-7686-9808

ziya-tok@hotmail.com

ÖZET

Günümüzde çoğu insan, basın haberlerine sosyal medya platformlarından veya internet aracılığıyla ulaşmaktadır. Bu platformlarda sunulan haberlerin farklı ülkelerdeki kullanıcılar tarafından da okunabilmesi için platform içine makine çevirisi özelliği eklenmiştir. Bu sayede sosyal ağlar aracılığıyla farklı dillerde yayın yapan haber sitelerini takip eden kullanıcılar, hedef dildeki çeviri ihtiyaçlarını karşılamak için söz konusu platformların içine eklenen makine çevirisi özelliğini kullanmaktadırlar. Böylelikle makine çevirisi ve hayatımızın önemli bir ihtiyacı haline gelmiş sosyal medya, tek bir platformda buluşmuştur. Ancak günümüzde makine çevirisiyle elde edilen çevirinin kalitesi konusunda oldukça yüksek bir başarı söz konusu olsa da halen makine çevirisiyle elde edilen çevirilerde eksikliklerin, hataların ve yanlışların ortaya çıkması olasıdır. Tüm dünya çapında yüksek bir kullanım düzeyine sahip olan sosyal medyada makine çevirisinden kaynaklı çeviri hatalarının oluşması hedef dil kitlesi bakımından çeviride anlaşılabilirlik oranının düşmesine yol açmaktadır. Ayrıca sosyal medyada yaygın olarak kullanılan bu özellik sayesinde elde edilen çevirilerin doğruluklarının incelenmesi konusunda yeterli düzeyde önlemler bulunmadığından çeviri hatalarının bilgi eksikliğine yol açması kaçınılmaz hale gelmektedir. Dolayısıyla sosyal medyada kullanılan makine çevirisi özelliğinin genel çeviri stratejileri bakımından değerlendirilmesi önem arz etmektedir. Çalışmamızda sosyal medya araçlarında kullanılan makine çevirilerinin genel çeviri stratejileri bağlamında incelenmesi hedeflenmektedir. Bu bağlamda çalışmamız kapsamında Twitter ve Instagram üzerinden Fransızca yayın yapan basın organlarından seçtiğimiz haberlerin makine çevirisi ve insan çevirmen tarafından Fransızcadan Türkçeye yapılan çevirileri genel çeviri stratejileri bağlamında incelenecektir. Sonuç olarak bu çalışmanın sosyal medyada makine çevirisi kaynaklı hataların giderilmesine katkı sunabileceği ve kullanıcılar açısından da bir farkındalık oluşturabileceği ümit edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çeviri, Makine Çevirisi, Sosyal Medya, Genel Çeviri Stratejileri

Not: Bu çalışma Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Fransızca Mütercim Tercümanlık Anabilim Dalında hazırlanan “Sosyal Medya Araçlarında Kullanılan Makine Çevirilerinin Genel Çeviri Stratejileri Bağlamında İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

**TÜRKİYE'DEKİ BELEDİYELERDE AFET YÖNETİMİ VE KONYA BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ'NİN FAALİYETLERİ**

Öğr. Gör. Nihal GÜNEŞ AY

Selçuk Üniversitesi

Konya, Türkiye

ORCID: 0000-0001-9788-7872

nihalay@selcuk.edu.tr

Öğr. Gör. Dr. Duygu İLKHAN SÖYLEMEZ

Selçuk Üniversitesi

Konya, Türkiye

ORCID: 0000-0002-5707-1542

duyguilkhan@gmail.com

ÖZET

Her geçen gün kişi ve kurumların devletten talepleri artmaktadır. İletişim teknolojilerinin gelişmesi ve yaygınlaşması, gelir seviyesinin artması, mal ve hizmetlerin çeşitlenmesi, ekonomik ve sosyal olaylar ve olağanüstü doğa olayları gibi gelişmeler, devleti oluşturan merkezi yönetim ve yerel yönetimlerin görevlerini artırmıştır. Ayrıca sosyal devlet, yönetim, salgın hastalıklar, küresel ısınma, seçimler gibi olgular da devletin görevlerini artıran diğer gelişmelerdir

Yerel yönetimlerin en önemli birimi olan belediyeler pratikliği, hizmeti yaygınlaştırma özelliği ve halka daha hızlı ulaşması bakımından devletin diğer kurumlarına göre daha etkin olmaktadır. Halka en yakın kamu kurumu olma özelliği nedeniyle belediyeler deprem ve sel gibi afetlerde, hızlı ve etkili müdahalelerde bulunabilirler. Bu çalışmada Türkiye özelinde Konya Büyükşehir Belediyesi'nin afetler ile ilgili çalışmaları incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Belediye, Afet Yönetimi, Deprem, Türkiye

**DISASTER MANAGEMENT IN MUNICIPALITIES IN TURKEY AND ACTIVITIES OF KONYA
METROPOLITAN MUNICIPALITY**

Lecturer Nihal GUNES AY

Lecturer Dr. Duygu ILKHAN SOYLEMEZ

ABSTRACT

The demands of individuals and institutions from the state are increasing day by day. Developments and widespread use of communication technologies, increase in income level, diversification of goods and services, economic and social events and extraordinary natural events have increased the duties of central government and local governments that make up the state. In addition, phenomena such as social state, governance, epidemics, global warming, elections are other developments that increase the duties of the state.

Municipalities, which are the most important units of local governments, are more effective than other state institutions in terms of their practicality, service dissemination and faster access to the public. Due to being the closest public institution to the public, municipalities can intervene quickly and effectively in disasters such as earthquakes and floods. In this study, the studies of Konya Metropolitan Municipality located in Turkey related to disasters are examined.

Keywords: Municipality, disaster management, earthquake, Turkey

KÜRESEL ISINMA İLE MÜCADELEDE VERGİ POLİTİKALARI

Prof. Dr. Hakkı M. AY

Selçuk Üniversitesi

Konya, Türkiye

ORCID: 0000-0001-9033-8248

hma@selcuk.edu.tr

Doç. Dr. Adnan SÖYLEMEZ

Selçuk Üniversitesi

Konya, Türkiye

ORCID ID: 0000-0001-8153-0238

soylemez@selcuk.edu.tr

ÖZET

İnsan, yaşamını sürdürebilmek için üretim ve tüketim faaliyetlerinde bulunur. Her türden üretim ve tüketim aşamalarında çevreye zarar verilmektedir. Bilginin yaygınlaşması, bilinçli tüketicilerin artması, kaynakların azalması ve kendini yenileyememesi gibi gelişmeler, insanların çevreye karşı duyarlı olmasını zorunlu kılmıştır. Özellikle artan küresel sorunlar, devletlerin tek başlarına mücadele edebileceği bir alan olmaktan çıkmıştır.

Devletlerin ulusal ekonomi politikaları içinde vergilerin rolü ve etkinliği büyüktür. Günümüz modern devletler için vergiler, yalnızca kamu harcamalarının finansmanı özelliğini taşımaz. Vergiler ekonomik ve sosyal yaşama müdahale aracı olarak ta kullanılmaktadır. Sağlığa zararlı alışkanlıkların veya çevreye zarar veren üretim ve tüketim birimlerinin yüksek oranda vergilendirilmesi, ekonomik ve sosyal yaşama müdahale örneğidir. Küresel ısınma insan kaynaklı bir sorundur ve sonuçları itibariyle bugünü ve yarını ilgilendirmektedir. Vergilerin küresel ısınmaya neden olan ekonomik faaliyetleri caydırıcı özelliği vardır. Bu çalışmada küresel ısınma ile mücadelede kullanılan vergi politikaları incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Küresel Isınma, Vergi Politikaları, Vergilemenin Amaçları

TAX POLICIES IN THE FIGHT AGAINST GLOBAL WARMING

Prof. Dr. Hakkı M. AY

Assoc. Prof. Adnan SOYLEMEZ

ABSTRACT

Man engages in production and consumption activities in order to survive. Environmental damage is caused at all stages of production and consumption. Developments such as the spread of information, the increase of conscious consumers, the decrease in resources and the inability to renew themselves have made it necessary for people to be sensitive to the environment. Increasing global problems, in particular, have ceased to be an area where states can fight alone.

The role and effectiveness of taxes in national economic policies of states is great. For today's modern states, taxes do not only finance public expenditures. Taxes are also used as a means of intervention in economic and social life. High taxation of unhealthy habits or production and consumption units that harm the environment is an example of intervention in economic and social life. Global warming is a human-induced problem and it concerns today and tomorrow in terms of its consequences. Taxes have a deterrent effect on economic activities that cause global warming. In this study, tax policies used in the fight against global warming will be examined.

Keywords: Global Warming, Tax Policies, Purposes of Taxation

**ESARET ODAĞINDA VATAN VE HÜRRİYET KAVRAMI: ZAFER HANIM'IN AŞK-I VATAN
ANLATISI**

Doç. Dr. Emine TUĞCU

Başkent Üniversitesi

Ankara, Türkiye

ORCID ID: 0000-0001- 9524-9121

emine_tugcu@yahoo.com

ÖZET

Osmanlı Tanzimat döneminin ilk kadın romancısı olarak kabul edilen Zafer Hanım'ın yazdığı *Aşk-ı Vatan* (1877) anlatısı hem içeriği hem de anlatım tekniklerinin kullanımını açısından dikkate değer bir eserdir. Osmanlı divan edebiyatı geleneğinden gelen belagata dayalı anlatım tarzıyla Tanzimat döneminde öne çıkan vatan ve esaret teması bu romanın kurgusunu şekillendirir. Romanın kurgusunda yer alan esaret ve vatan kavramları bu yazının temel sorunu olacaktır bununla birlikte romanın anlatım teknikleri de değerlendirilecektir. İspanya'dan kaçırılarak Osmanlı'da tutsak kalan Loranza'nun vatan hasreti çekmesi ve vatanına kavuşma arzusu bir Osmanlı kadını olan Zafer Hanım'ın bakış açısıyla ele alınmıştır. İspanyol esirenin vatan sevgisi Osmanlı'da yeni şekillenmeye başlayan vatan kavramının oluşmasında etkili olmuş mudur? Osmanlı'da cariye olmasıyla Gülbeyaz adını alan Loranza'nun duyduğu vatan sevgisiyle eşyaya ve tabiata yaklaşımı, Osmanlı okurlarına nasıl bir bakış açısı kazandırmak istemektedir soruları bu bildiri çerçevesinde tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Tanzimat Dönemi, Anlatım Teknikleri, Vatan, Esaret, Hürriyet

**THE CONCEPT OF HOMELAND AND LIBERTY THROUGH THE FOCUS OF BONDAGE:
ZAFER HANIM'S AŞK-I VATAN ROMANCE**

Assoc. Prof. Emine TUGCU

ABSTRACT

Aşk-ı Vatan romance written by Zafer Hanım, who is accepted as the first female novelist of the Ottoman Tanzimat period, is a noteworthy masterpiece with respect to both its content and its narration techniques. The novel's plot is shaped by the theme of homeland and liberty, foregrounded in the Tanzimat period through its elocution-based narrative style inherited from Ottoman Divan literature. As such, the concept of homeland and liberty in the novel's plot will be the core issue of this paper. Abducted from Spain and held in bondage by the Ottomans, Loranza yearns for her homeland and desires to return, and this is narrated by Zafer Hanım, an Ottoman woman. The questions remain: Has the Spanish hostage's love of homeland impacted the formation of the concept of homeland which was just beginning to take shape among the Ottomans? What kind of an outlook does Loranza's (later named Gülbeyaz when she became a concubine) love for the homeland and her approach to goods and nature provide Ottoman readers with? This paper aims to answer these questions.

Keywords: Ottoman Tanzimat Period, Women's Fiction, Bondage, Homeland, Liberty

MAHTÛMÎ'NİN *LÂLEZÂR (YENİŞEHR-İ FENÂR)* ŞEHRENGİZİNDE MEKÂN TASVİRLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Aslı AYTAÇ

Başkent Üniversitesi

Ankara, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-2075-3280

aaytac@baskent.edu.tr

ÖZET

Şehrengizler, bir muhitin çeşitli sanat ve meslek dallarında ün yapmış güzellerini, o muhitin toplumsal hayata dair unsurları ve yerel güzellikleriyle harmanlayarak canlı tasvir ve renkli övgülerle ortaya koyan manzum tür olarak tanımlanabilir. Şehrengiz metinleri; meşhur esnafı kayıt altına almasının yanı sıra ait olduğu dönemin sosyo-kültürel yapısına ışık tutması, toplumsal ve iktisadî hayata dair bilgiler barındırması ve günlük konuşma diline ait özellikleri ihtiva etmesi bakımından önemli bir yere sahiptir. Türk edebiyatında, daha çok mesnevî nazım şekliyle kaleme alınan şehrengiz türü, XVI. yüzyılın başında örnekler vermeye başlamış ve XVIII. yüzyılın sonuna kadar devam etmiştir. Çalışmamızın konusu olan metin, XVIII. yüzyıl şairlerinden Vahîd Mahtûmî'nin, bugün Yunanistan sınırlarında bulunan Yenişehir kenti ve kentin özelliklerini anlattığı 524 beyitten oluşan manzum *Lâlezâr (Yenişehir-i Fenâr)* isimli şehrengizdir. Mesnevi formunda kaleme alınan metinden hareketle şairin tasvirine yer verdiği mekânlar tespit edilerek bu tasvirlerin edebî özellikleri üzerinde durulacaktır. XVIII. yüzyılda halk dili ve gündelik hayat koşullarını başarıyla şiire yansıtmış olan Mahtûmî'nin üslubundan, bahsi geçen mekânların özelliklerini okumak yoluyla bir Rumeli şehrinin şair gözüyle görüntüsünün aydınlatılması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Vahîd Mahtûmî, *Lâlezâr*, Yenişehir (Larissa), *Yenişehir-i Fenâr*, mekân.

ENVIRONMENT DESCRIPTIONS IN MAHTUMI'S SHEHRENGIZ NAMED *LÂLEZÂR*

Assist. Prof. Aslı AYTAÇ

ABSTRACT

Shehrehengizs can be defined as a poetic genre that presents the beauties of a neighborhood, who are famous in various arts and professions, with the elements of social life and local beauties of that neighborhood, with vivid descriptions and colorful praises. Shehrehengiz texts; in addition to recording the famous tradesmen, it has an important place in that it sheds light on the socio-cultural structure of the period it belongs to, contains information about social and economic life, and contains the features of daily spoken language. In Turkish literature, the shehrehengiz genre, which was mostly written in masnavi verse, started to give examples at the beginning of the 16th century and continued until the end of the 18th century. The text that is the subject of our study is the shehrehengiz named *Lâlezâr (Yenişehir-i Fenâr)* with 524 couplets written by Vahîd Mahtûmî, one of the 18th century poets. It deals with the city of Yenişehir, which is located on the borders of Greece today, and the characteristics of the city. Based on the text written in the form of masnavi, the places where the poet included his description will be determined and the literary features of these descriptions will be emphasized. It is aimed to illuminate the image of a Rumelian city from the eyes of a poet by reading the characteristics of the places mentioned from the style of Mahtûmî, who successfully reflected the folk language and daily life conditions into poetry in the 18th century.

Keywords: Vahîd Mahtûmî, *Lâlezâr*, Yenişehir (Larissa), *Yenişehir-i Fenâr*, Place.

**N. GENCEVİ'NİN İSKENDER VE TÜRK DESTAN KAHRAMANI OĞUZ HAN İMGELERİNİN
KARAKTERİNDE FETİHLİK VE İDEAL HÜKÜMRANLIĞIN GÖRSELLERİ**

Dr. Ülker BAŞİYEVA

Azerbaycan ,Bakü

ORCID ID: 0000-0002-5994-2356

ulker.baxsiyeva@mail.ru

ÖZET

Nizami Gencevi bir türk şairi olarak tüm "Hamse" eserlerinde Türk milli değerlerine ve Türk folklor geleneklerine bağlı kalmıştır.Bu unsur "İskendername" mesnevisindedede de dikkatimizi çekmiştir.Mesnevideki İskender karakteri ile türk kahramanlık epos kahramanı Oğuz Han arasında bazı benzer unsurlar vardır.

Hem hükümdar hem de fatih olarak İskender ve Oğuz Han karakterlerinin biyografilerini birbirine bağlayan bir ana fikir vardır: dünya kuruculuğu. Her iki karakterin de tüm faaliyetleri dünyada düzen oluşturmaya hizmet etmiş: İskender ve Oğuz Han, yaptıkları fetihlerle yeni bir düzene dayalı bir dünya kurmuşlar. Bu açıdan dünya inşası, her iki karakterin de temel işlevsel özelliğidir.

Hem Nizami İskenderi hem de Oğuz Hanı ilk mitik atalar gibi birleştiren temel özelliklerden biri, buldukları yerde siyasi düzeni tesis etmeleri, çeşitli nitelikteki ihtilafları çözmeleri, insanlara yeni yaşam biçimleri öğretmeleri, insanları ve milletleri yok olma tehlikesinden kurtarmaları olmuştur .İskender ve Oğuz Han'ı birleştiren temel özelliklerden biri, ikisinin de Allah'ın iradesini yerine getirmeleri, yani Allah'ın elçisi ve peygamberi olmalarıdır. İskender, Allah'ın emriyle peygamberlik mertebesine ulaştıktan sonra tahtı oğluna vermiş ve görevini yerine getirmek, yani Allah'ın hükümlerini insanlara tebliğ etmek için bir yolculuğa çıkmıştır.Nizami Gencevi'nin üç ana fikir çizgisini - fetih, ideal yönetim ve peygamberliği yansıdan İskender imgesinin şiirsel yapısı, Oğuz Han'ın imgesiyle doğrudan yankılanıyor. Bunun nedeni de belirttiğimiz gibi şairin yerli halkının folklor geleneklerine sarsılmaz bağlılığıydı. Doğu ve dünya edebiyatına daha önceki İskender imgelerinden farklı yeni bir insani-sanatsal ideal vermek isteyen Nizami, yarattığı İskender imgesinin poetikasını Doğu'da ünlü olan Oğuz Han imgesinin şiirsel dizeleriyle süslemiştir. Şair aynı zamanda Türk etnosunun dünyaya insani ahengi getiren, millî, dinî ve mezhepsel çelişkilerle çatışan Doğu'da ilâhî bir düzen yaratan bir millet olduğunu ifade etmek istemiş ve bunu büyük bir başarıyla kazanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Nizami, Oğuz Han, Türk, Gelenek, Epos

ORTADOĞU'DA MİLLİLEŞTİRME KRİZLERİ: MUSADDIK VE NÂSİR ÖRNEKLERİ

Prof. Dr. Ercan KARAKOÇ

Yıldız Teknik Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0002-5859-8661

ekarakoc@yildiz.edu.tr

Ozan KESKİN

ORCID ID: 0000-0002-3856-2493

ozankeskin0434@gmail.com

ÖZET

Bu makale, Musaddık önderliğinde gerçekleşen ama başarısızlıkla neticelenen İran petrollerinin millileştirilmesi krizi ile Nasır önderliğinde başarı ile neticelenen Süveyş Kanalı'nın millileştirilmesi krizini ele almaktadır. Çalışma medyada yer alan haberlere ve Dışişleri arşivlerine dayanmaktadır. Çalışmada İngiltere'nin bölge üzerindeki sömürgeci politikaları incelenmiş ve her iki krizin Ortadoğu ve dünya siyasetinde yarattığı etkiler değerlendirilmiştir.

Britanya İmparatorluğu, II. Dünya Savaşı sonrası hiçbir sömürgesinde tutunamamıştı. Savaş sırasında işgal ettiği İran'da ve 1882'den itibaren kontrolü altında bulunan Mısır'da, İngilizlerin varlığı artık katlanılmaz bir seviyeye ulaşmıştı. Soğuk Savaş yıllarının başlangıç evresine gelen her iki ülkedeki tam bağımsızlık talebi İran'da Muhammed Musaddık, Mısır'da ise Cemal Abdunnâsır liderliğinde şekillendi.

İlk olarak İran'da Musaddık liderliğinde patlak veren İran petrollerinin millileştirilmesi krizi patladı. İngiltere, ABD ile birlikte düzenlediği Ajax Operasyonu adı verilen örtülü bir faaliyet gerçekleştirdi. Musaddık, ülkesindeki bazı elit çevrelerin ihanetine ve uluslararası petrol sermayedarların komplosuna uğradı. Süveyş Kanalı krizinde ise İngiltere, Fransa ve İsrail'le birlikte hareket etti. Ancak bu defa başarısız oldu. Abdunnâsır liderliğindeki Mısır bölgedeki İngiliz ve Fransız emperyalizmine sağlam bir darbe vurmuştu.

Anahtar Kelimeler: Muhammed Musaddık, İran Petrolleri, Cemal Abdunnâsır, Süveyş Kanalı, İngiliz Emperyalizmi.

**NATIONALIZATION CRISIS IN THE MIDDLE EAST: EXAMPLES OF MOSADDEGH
AND NASSER**

**Prof. Dr. Ercan KARAKOC
Ozan KESKIN**

ABSTRACT

This article deals with the nationalization crisis of Iranian oil, which resulted in failure under the leadership of Mosaddegh, and the nationalization crisis of the Suez Canal, which resulted in success under the leadership of Nasser. The study is based on media coverage and the archives of the ministry of Foreign Affairs. In the study, the colonial policies of England on the region were examined and the effects of both crises on the Middle East and world politics were evaluated.

The British Empire could not hold on to any of its colonies after the Second World War. The presence of the British in Iran, which it occupied during the war, and in Egypt, which had been under its control since 1882, had reached an unbearable level. The demand for full independence in both countries, which came to the initial phase of the Cold War years, was shaped under the leadership of Mohammed Mosaddegh in Iran and Gamal Abdel Nasser in Egypt.

The nationalization crisis of Iranian oil erupted in Iran under the leadership of Mosaddegh. The UK carried out a covert activity called Operation Ajax, which it organized with the USA. Mosaddegh was betrayed by some elite circles in his country and conspired by international oil capitalists. In the Suez Canal crisis, Britain acted together with France and Israel. But this time it failed. Egypt under the leadership of Abdel Nasser dealt a solid blow to British and French imperialism in the region.

Keywords: Mosaddegh, Iranian Petroleum, Gamal Abdel Nasser, Suez Canal, British Imperialism.

**DEPREMDE YIKILAN KÜLTÜR VARLIKLARINA YÖNELİK KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞININ FAALİYETLERİ**

Öğr. Gör. Dr. Duygu İLKHAN SÖYLEMEZ

Selçuk Üniversitesi

Konya, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-5707-1542

duyguilkhan@gmail.com

Öğr. Gör. Nihal GÜNEŞ AY

Selçuk Üniversitesi

Konya, Türkiye

ORCID ID: 0000-0001-9788-7872

nihalay@selcuk.edu.tr

ÖZET

Deprem gibi doğal afetlerin meydana gelmesi sonucu kültür varlıkları ve turistik yerlerde hasar meydana gelebilmektedir. Türkiye'de depremler sonrası kültür varlıklarına yönelik Kültür ve Turizm Bakanlığı birçok faaliyet yürütmektedir. Bu faaliyetler şunları içerebilir:

Hasar Tespiti: Deprem sonrası, Kültür ve Turizm Bakanlığı ekipleri, etkilenen bölgelerdeki kültür varlıklarını inceler ve hasar tespiti yapar. Hasar tespiti sonucunda, varlıkların ne kadar hasar aldığı ve ne tür müdahalelere ihtiyaç duyduğu belirlenir.

Restorasyon: Hasar tespitinden sonra, Bakanlık restorasyon çalışmalarına başlar. Kültür varlıklarının restorasyonu için gerekli olan malzeme, işçilik ve bütçe sağlanır. Restorasyon çalışmaları sonunda kültür varlıkları eski haline getirilir.

Koruma: Bakanlık, deprem sonrası kültür varlıklarının daha iyi korunması için çeşitli önlemler alır. Örneğin, varlıkların daha güvenli bir alanda bulunması sağlanabilir veya daha iyi bir şekilde korunmaları için güvenlik önlemleri alınabilir.

Turizm Faaliyetleri: Deprem sonrası, turizm faaliyetlerinde yaşanabilecek düşüşlerin önüne geçmek amacıyla Kültür ve Turizm Bakanlığı, turizm faaliyetlerini destekleyici çalışmalar yapar. Örneğin, turistlerin etkilenen bölgelere gelmeleri için çeşitli kampanyalar düzenlenebilir.

Kısacası, Kültür ve Turizm Bakanlığı, deprem sonrası kültür varlıklarının restorasyonu, korunması ve turizm faaliyetlerinin sürdürülmesi için bir dizi faaliyet yürütmektedir. Bu faaliyetler, hem kültürel mirasımızın korunmasına hem de turizm sektörünün canlanmasına katkı sağlamaktadır.

Bu çalışmada Kahramanmaraş Depremi sonrasında zarar gören kültürel varlıkların envanter tespitini yapılması ve nasıl bir yol haritası izleneceğine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanlığının politikaları ve çalışmaları değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Kültürel Varlıklar, Kültür ve Turizm Bakanlığı

ACTIVITIES OF THE TURKISH MINISTRY OF CULTURE AND TOURISM FOR CULTURAL ASSETS DESTROYED IN THE EARTHQUAKE

Lecturer Dr. Duygu ILKHAN SOYLEMEZ
Lecturer Nihal GUNES AY

ABSTRACT

Natural disasters such as earthquakes can cause damage to cultural assets and touristic places. In Turkey, the Ministry of Culture and Tourism carries out many activities for cultural assets after earthquakes. These activities may include the following: Damage Assessment: After an earthquake, Ministry of Culture and Tourism teams inspect and damage assess cultural assets in the affected areas. The damage assessment determines how damaged the assets are and what kind of interventions they need.

Restoration: After the damage assessment, the Ministry starts restoration works. The necessary materials, labor and budget are provided for the restoration of cultural assets. At the end of the restoration works, cultural assets are restored to their former condition.

Protection: The Ministry takes various measures to better protect cultural assets after an earthquake. For example, the assets may be located in a safer area or security measures may be taken to better protect them.

Tourism Activities: The Ministry of Culture and Tourism takes actions to support tourism activities in order to prevent a possible decline in tourism activities after the earthquake. For example, various campaigns can be organized to attract tourists to the affected areas.

In short, the Ministry of Culture and Tourism carries out a series of activities for the restoration and protection of cultural assets and the maintenance of tourism activities after the earthquake. These activities contribute to both the protection of our cultural heritage and the revitalization of the tourism sector.

In this study, the policies and activities of the Ministry of Culture and Tourism regarding the inventory of cultural assets damaged after the Kahramanmaraş Earthquake and the road map to be followed are evaluated.

Keywords : Earthquake, Cultural Assets, Turkish Ministry of Culture and Tourism

**INFRASTRUCTURE AND WASTE MANAGEMENT IN TOURISM CITIES: GATAB
EXPERIMENT**

Assoc. Prof. Adnan SOYLEMEZ

Selcuk University

Konya, Türkiye

ORCID ID: 0000-0001-8153-0238

soylemez@selcuk.edu.tr

Prof. Dr. Hakkı M. AY

Selcuk University

Konya, Türkiye

ORCID ID: 0000-0001-9033-8248

hma@selcuk.edu.tr

ABSTRACT

Solid waste management is a critical issue in many tourism cities around the world. With increasing tourism comes increased waste generation, and if waste is not managed effectively, it can have a significant negative impact on the environment, public health, and the tourism industry itself. Therefore, it is crucial for tourism cities to implement effective solid waste management systems to mitigate these risks. Güney Antalya Turizmi Geliştirme ve Altyapı İşletme Birliği, commonly known as GATAB, is a non-profit organization that was established in 1995 in Turkey's Antalya province. Its main objective is to promote the development of tourism in the southern region of Antalya by improving the area's infrastructure and services. The organization is comprised of 17 municipalities that make up the southern region of Antalya, including Kemer, Kumluca, and Finike. These municipalities work together under the umbrella of GATAB to develop tourism infrastructure and facilities, and to provide a better tourism experience for visitors to the region.

In this study, the experience of GATAB is described and how the problems encountered in infrastructure and waste management due to the number of visitors concentrated in certain periods in tourism cities are discussed.

Keywords: Tourism Cities, Infrastructure, Waste Management, GATAB

**APPLIED TRAINING IN SOCIAL SCIENCES: POLITICAL SCIENCE AND PUBLIC
ADMINISTRATION WORKSHOP**

Assist. Prof. Hatun KORKMAZ

Erciyes University

Kayseri, Türkiye

hatunkorkmaz@erciyes.edu.tr

Muzeyyen EROGLU DURKAL

Erciyes University

Kayseri, Türkiye

Oktay BEKTAS

Erciyes University

Kayseri, Türkiye

Fulya ONER ARMAGAN

Erciyes University

Kayseri, Türkiye

ABSTRACT

The subject of this study is the practical implementation of education in the Department of Political Science and Public Administration. In the study, it is aimed to increase the quality of education, to prepare the students for business life in a qualified and equipped way and to contribute to their personal development by putting the theoretical courses into practice in the Department of Political Science and Public Administration. Today, it is an agreed issue all over the world that; education should not be limited only to the theoretical dimension and learning by living, seeing and practicing is more permanent and qualified. Within this framework, a political science and public administration workshop was designed. In the workshop, it was designed to apply the theoretical knowledge of the curriculum courses taught in the Department of Political Science and Public Administration of the Faculty of Economics and Administrative Sciences of Erciyes University. These lessons are; Local governments, Turkish Constitutional Law, Introduction to Political Science.

Qualitative research method will be used in the study. The action research design will be used as the design. In this context, first, interviews will be held with the participants and the problems they experience in the theoretical lessons will be determined. Based on the problems, an action plan consisting of workshop practices will be prepared. With this action plan, it is aimed for the students of the Department of Political Science and Public Administration to learn the theoretical knowledge of the Local Governments, Turkish Constitutional Law and Political Science courses taught in the term, to contribute to their professional development and to prepare them for working life.

As a result of the workshops, in-depth interviews will be conducted with the students and the impact of the workshops, in which the lessons are tried to be taught practically, on the student will be measured.

Keywords: Applied Training In Social Sciences, Political Science, Public Administration, Workshop.

*This study has been supported by TUBITAK within the scope of project number 122G027"

EFFECT OF RECALL SYSTEM ON URBAN SERVICES AND DEMOCRACY

Assist. Prof. Hatun KORKMAZ

Erciyes University

Kayseri, Türkiye

hatunkorkmaz@erciyes.edu.tr

ABSTRACT

The recall system, which means that the elected officials terminate their election duties before the election period expires due to dissatisfaction, is implemented at the national or local level in many countries. The recall system, which is seen as a tool of direct democracy, participation and accountability, also criticized by many people about causes instability, costly, etc.

In this study, the recall system will be examined both theoretically and with international practice examples, and its contribution to urban service quality and democracy will be investigated.

Keywords: Recall System, Local Governments, Local Democracy

‘NO STRINGS ATTACHED’ VE ‘FRIENDS WITH BENEFITS’ FİMLERİNDE EVLİLİK DIŞI İLİŞKİLERİN TAHRİBATLARI

Dr. Mahmut KUTLU

Bağımsız Araştırmacı

ORCID: 0000-0002-5047-4234

mahmudsami3@hotmail.com

ÖZET

Araştırma Amerikan yapımı olan ‘No Strings Attached’ (Bağlanmak Yok) ve ‘Friends With Benefits’ (Arkadaştan Öte) filmlerini konu edinmektedir. Sevgi yoksunluğu, samimiyetsizlik, duygusuzluk ve evlilik bağı dışında gerçekleşen birlikteliklerin bireysel ve toplumsal tahribatı çalışmanın temel sorunsalını oluşturmaktadır. İncelenen her iki filmde de toplumsal bir problem olan evlilik dışı birlikteliklere vurgu yapılmaktadır. ‘Bağlanmak Yok’ filmi 2011 yapımı romantik komedi filmidir. Ivan Reitman tarafından yönetilen filmin konusu Elizabeth Meriwether tarafından yazılmıştır. Filmde Emma ve Adam isimli iki genç, çıkar üzerine kurulu ilginç bir birliktelik, karmaşık bir ilişki yaşamaktadır. Sorumluluğun olmadığı, dertsiz tasasız, sadece cinselliğe dayalı bu ilişkide sevgi ve duygusallığa yer yoktur. Genç kız ve genç erkeğin yaşadıkları sadece bedensel hazlardan ibarettir. Fakat karşılıklı saygı, sadakat ve bağlılığın olmadığı bu beraberlik tahmin edildiği gibi devam etmemiştir. İncelenen ikinci film olan ‘Arkadaştan Öte’ filminin yönetmenliğini ve yapımcılığını Will Gluck üstlenirken, senaryosunu David A. Newman, Will Gluck ve Keith Merryman hazırlamıştır. 2011 yapımı bu filmde de benzer şekilde Jamie ve Dylan isimli iki genç karşılıklı aşk ve ciddi bir bağ olmadan sadece eğlencenin ve sorgusuz cinsel ilişkinin ağır bastığı bir beraberlik yaşamaktadır. Bu beraberlikte duygulara yer olmadığı gibi, karşılıklı sorumluluk, sadakat ve vefaya da yer yoktur. Araştırmada toplumsal yapı, değişmeler, toplumsal ilişkiler, yabancılaşma ve toplumsal hareketler gibi olguların açıklanmasında başvurulan sosyolojik çözümleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem ile analizi yapılan her iki filmde de çiftlerin, kurguladıkları modern ilişki tarzını sürdürmedikleri görülmüştür. Bedenin ön plana duyguların arka plana atıldığı beraberlikte problemler kaçınılmaz olmuş, bu tahribattan çevrede bulunan insanlarda payını almıştır. Evlilik dışı ilişkilerin bireyler ve toplum üzerindeki yıkıcı etkilerini örnek filmler üzerinden inceleyen çalışma beraberlik boyunca hesapta olmayan ve çiftlerin peşini bırakmayan huzursuzluk, kaygı ve stres gibi ruhsal sorunları, aşağılanma, hissizlik ve pişmanlık gibi psikolojik tatminsizlikleri, güvensizlik, kullanılmışlık duygusu, sahipsizlik, kendini değersiz hissetme, suçluluk, yalnızlık ve mutsuzluk gibi duygusal boşlukları film sahneleri ve diyalogları üzerinden açıklamıştır.

Anahtar Kelimeler: Sinema, Film, Evlilik Dışı İlişki, Sosyolojik Çözümleme

DEMOKRASİ BAĞLAMINDA SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ

Öğr.Gör. Merve OĞUZHAN
Kayseri Üniversitesi
Kayseri, Türkiye
ORCID ID: 0000-0001-9414-0503
merveoguzhan@kayseri.edu.tr

ÖZET

İnsanlık tarihi içerisinde önemli bir yere sahip olan demokrasinin, tarihsel açıdan kökenleri Antik Yunan Atina'sına kadar uzanmaktadır. Demokrasi, Antik Yunan'da halk anlamına gelen "demos" ve yönetim, iktidar anlamına gelen "kratia", "kratos"un birleşmesiyle oluşmaktadır. Bu iki kavramın birleşmesi sonucunda "halk yönetimi" anlamına gelen "demokratia" doğmuştur. Kökenleri MÖ. 5. yüzyıla kadar uzanan bu kavramın 21. yüzyıla gelindiğinde halen kullanılan bir sistem olması demokrasiyi akademik anlamda ilgi çekici kılmıştır. Üzerine pek çok çalışmanın yapıldığı, tanımlamaların yer aldığı demokrasi esasen, azınlık haklarıyla sınırlandırılmış, sınırlı çoğunluğun seçim usulleriyle yönetimine, iktidarın temsil yoluyla devredilmesine dayalıdır. İnsanın kendi hüküm süreceği yaşam alanı üzerinde söz hakkının olması, daha iyi bir yaşam kalitesi içerisinde bulunması ve buna dayalı pek çok politikanın belirleyicisi olup aktif rol alması demokrasinin uygulanabilirliği açısından önem teşkil etmektedir. Kökeni demokrasi kadar eskiye dayanmasa da sürdürülebilir kalkınma kavramı 21. yüzyılın en çok konuşulan kavramlardan biri haline almıştır. Kalkınmanın sürdürülebilirliği üzerine kurulu, çevresel, ekonomik, toplumsal boyutların birbiriyle etkileşimi ve aralarındaki dengenin sürdürülebilirliğine odaklanan bu kavram, her alanda varlığını hissettirmektedir. Sürdürülebilir kalkınmanın tarihsel gelişimi ile beraber belirli yıllar içerisinde yayınlanmış olan hedefler ve bu hedeflerin uygulanma durumlarına göre yeni hedeflerin belirlenmesi demokrasi bağlamında ele alınacak bir alan oluşturmuştur. Sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin demokrasi özelindeki ilişkisi ise, hem vurguladıkları amaçların insan merkezli bakış açısına sahip olması hem de topyekûn insan yaşam kalitesini artırırken toplumlar arasındaki ve katılım mekanizmalarındaki gelişmelere öncü olabilecek adımların atılmasıyla ilgilidir. Buradan hareketle bu çalışmanın amacı demokrasi perspektifinde, sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin demokrasi ile ilişkisini ortaya koymaya çalışmaktır.

Anahtar Kelimeler: Demokrasi, Sürdürülebilir Kalkınma, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri

GOALS FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF DEMOCRACY

Lecturer Merve OGUZHAN

ABSTRACT

Democracy, which has an important place in the history of humanity, traces its historical origins back to Ancient Greek Athens. Democracy is formed by the combination of "demos" meaning people in Ancient Greece and "kratia", "kratos" meaning administration, power. As a result of the combination of these two concepts, "demokratia", which means "people's government", was born. The fact that this concept, whose origins date back to the 5th century BC, is still a system in use in the 21st century has made democracy academically interesting. Democracy, on which many studies and definitions have been made, is essentially based on the rule of a limited majority limited by minority rights through electoral procedures and the transfer of power through representation. It is important for the applicability of democracy that people have a say over the living space in which they will rule, have a better quality of life and take an active role in determining many policies based on this. Although its origins are not as old as democracy, the concept of sustainable development has become one of the most talked about concepts of the 21st century. This concept, which is based on the sustainability of development and focuses on the interaction of environmental, economic and social dimensions and the sustainability of the balance between them, makes its presence felt in every field. Along with the historical development of sustainable development, the goals published in certain years and the setting of new goals according to the implementation status of these goals have created an area to be addressed in the context of democracy. The relationship between sustainable development goals and democracy is related to both the human-centered perspective of the goals they emphasize and the steps that can pioneer the developments in societies and participation mechanisms while increasing the quality of human life as a whole. From this point of view, the aim of this study is to reveal the relationship between sustainable development goals and democracy from the perspective of democracy.

Keywords: Democracy, Sustainable Development, Sustainable Development Goals

**DESIGNING "BUTO" GAME APPLICATION TO REINTRODUCE OF INDONESIAN
CULTURAL FOR CHILDREN**

Assist. Prof. Jazuli Abdin MUNIB
Universitas Sebelas Maret
Central Java, Indonesia
jazuliabdin@staff.uns.ac.id

ABSTRACT

Indonesian culture is very diverse, especially in Java where there are stories and characters in wayang art, such as the buto character who has always existed in the history of wayang. Children need media to get to know "Buto" wayang characters, by designing game applications to reintroduce Indonesian cultural stories and maintain the art of wayang. The method used in this study is designing prototypes and developing game applications with the concept of Javanese tradition and culture. Final assembly The research resulted in the basic concept of a 2D game. This game application can be run on smartphones with the Android operating system. From the tests carried out, all game functions and controls were successful and as expected.

Keywords: Reintroduce, Wayang, Buto, Culture, Java, Game Applications

BÜYÜK GÜNAH MESELESİ VE DOĞAL AFETLERDE İHMALİ BULUNANLARIN DİNİ DURUMU

Dr. Mustafa KESKİN

Akdeniz Üniversitesi

Antalya, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-3549-9345

mustafakeskin39@hotmail.com

ÖZET

İslam mezhepleri tarihinde mezhep imamları ve kelim ekolleri tarafından tartışılan ve aklı düşüncenin gelişmesine önemli ölçüde etki eden konuların başında gelen meselelerden birisi hiç kuşkusuz büyük günah meselesidir. Müslümanlar arasında yaşanan siyasi olaylar, eski kültür ve medeniyetler, toplum yapısı ve özellikle farklı şekillerde anlaşılabilir Kur'an ayetleri gibi nedenlerle meydana gelen, başlangıçta küçük çaplı sayılabilecek ihtilaflar ve fikir ayrılıkları, zamanla derinleşerek farklı fırkaların ve farklı düşünce ekollerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Bir kimsenin Müslüman olduğu halde büyük günah işlediği zaman dünya ve ahiretteki durumunun ne olacağı hususu mezhepler arasında meydana gelen en önemli sorunlardan biri haline gelmiştir. Müslümanlar arasında meydana gelen bu fikir ayrılıklarının zamanla birbirlerini tekfir etme, karşı tarafa savaş açıp katletme ve kendileri gibi düşünmeyenlere hayat hakkı tanımama boyutuna gelmiş olması, kabulü mümkün olmayan bir durumdur. Müslümanlar arasında cereyan eden dışlamacı, tasfiyeci ve tekfirci yaklaşım ne yazık ki tarihin belli bir dönemiyle sınırlı kalmayıp şiddetini artırarak günümüze kadar gelmiştir. Bu nedenle bu fikir ayrılıklarının iyi anlaşılması ve iyi analiz edilmesi gerekmektedir.

Kur'an-ı Kerim'de büyük ve küçük olarak bir ayırımı tabi tutulan günahların hangilerinin büyük günah olduğu hadis-i şerifle belirtilmiş olup, bunun dışında İslam alimleri büyük günahlara başka günahları da ilave etmişlerdir. Ancak günümüzde yaşanan deprem ve sel felaketi gibi doğal afetler sonucunda karşılaşılan problemlerin günah boyutunun araştırılıp tartışılması ve bu afetlerde gerekli tedbirleri almayarak insanların mal ve can kaybına sebebiyet veren kişilerin sorumluluklarının da tespitine ihtiyaç duyulduğu aşikardır. Bu bildiride İslam düşünce ekolleri arasında büyük çatışmalara yol açan büyük günah meselesini, mezheplerin fikir ayrılıklarının nedenlerini, tartışma biçimlerini ve doğal afetlerde ihmali olanların dini durumlarını izaha çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Mezhepler Tarihi, Kelam, Afet, Büyük Günah, Tekfir.

**THE ISSUE OF MAJOR SIN AND THE RELIGIOUS STATUS OF THOSE WHO ARE
NEGLIGENT IN NATURAL DISASTERS**

Dr. Mustafa KESKIN

ABSTRACT

In the history of Islamic sects, one of the most important issues discussed by the imams of the sects and the schools of theology, which had a significant impact on the development of rational thought, is undoubtedly the issue of great sin. Initially, small-scale disputes and disagreements among Muslims due to reasons such as political events, ancient cultures and civilisations, social structure and especially Qur'anic verses that can be understood in different ways, deepened over time and led to the emergence of different sects and different schools of thought.

The issue of what the status of a person in the world and the hereafter will be when he commits a major sin even though he is a Muslim, has become one of the most important problems between the sects. It is unacceptable that these differences of opinion among Muslims have come to the extent of takfiring each other, waging war against the other side and slaughtering them, and not allowing those who do not think like them the right to life. Unfortunately, the exclusionist, liquidationist and takfirist approach among Muslims has not been limited to a certain period of history, but has increased its intensity and has come to the present day. Therefore, these differences of opinion must be well understood and analysed.

The Qur'an distinguishes between major and minor sins, and the hadiths indicated which of these sins are major sins, and Islamic scholars have added other sins to the major sins. However, it is obvious that there is a need to investigate and discuss the sin dimension of the problems encountered as a result of natural disasters such as earthquakes and floods experienced today and to determine the responsibilities of people who cause loss of property and life by not taking the necessary precautions in these disasters. This paper attempts to explain the issue of great sin, which has caused great conflicts among Islamic schools of thought, the reasons for the disagreements of the sects, the ways of discussion and the religious status of those who are negligent in natural disasters.

Keywords: History of Sects, Kalam, Disaster, Great Sin, Takfir.

İNSAN HÜRRİYETİ VE DOĞAL AFETLERİN KADERLE İLİŞKİSİ

Dr. Mustafa KESKİN

Akdeniz Üniversitesi

Antalya, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-3549-9345

mustafakeskin39@hotmail.com

ÖZET

Kader meselesi, tarihin ilk çağlarından başlayıp günümüze gelinceye kadar insanların zihin dünyasını meşgul eden, üzerinde fikir yürüten pek çok düşünürün çözüm bulmaya çalışmasına rağmen, tarihi süreç içerisinde karmaşık bir yapıya bürünmüştür. Tarih boyunca düşünürlerin gündeminden hiç düşmeyen kader meselesi ve buna bağlı olarak anlaşılmaya çalışılan insan hürriyeti meselesi Türkiye’de yakın zamanda yaşanan, büyük bir bölgeyi etkileyen ve çok büyük can ve mal kayıplarının yaşanmasına sebep olan deprem hadisesi ile yeniden gündeme gelmiştir. Zira kader kavramı hem ilâhî fiilleri hem tabiatta yaşanan olayları hem de insan fiillerini kapsamaktadır. İnsanın doğumundan ölümüne kadar geçen zaman zarfında başından geçen bütün hadiseler ve oluşumlar insan fiillerinin ilgi alanını içermektedir. Bu nedenle insan fiillerinin meydana gelişinde, kulların bizzat kendisinin mi tesirli olduğu yoksa bu tesirin Allah Teâlâ’dan mı olduğu veyahut her ikisinin birlikte mi etki ve tesirinin bulunduğu, bunun sonucunda kullardan hasıl olan fiil ve davranışların sorumluluğunun kime ait olacağı meselesi tarih boyunca İslâm alimlerinin zihnini meşgul eden hususların başında gelmektedir. Kader konusunda bizim çalışmamızı doğrudan ilgilendiren husus bu meselenin odak noktasını oluşturan insan fiillerinin kendi özgür iradeleri ile tasarlanarak uygulanmasının test edilmesidir. Çünkü İslâm keliminde kader konusu, bir taraftan Allah’ın ilim, irade, kudret ve yaratma gibi önde gelen sıfatlarıyla ilişkiliyken diğer taraftan, insanın fail oluşu ve sorumluluğu ile yakından ilişkili bulunmaktadır. Bu tebliğde özellikle deprem ve sel felaketi gibi doğal afetleri de dikkate alarak kaderle insan fiillerinin meydana gelişini, “irade hürriyeti” ile arasındaki ilişkiyi ve kulun irâdî fiillerinin meydana gelmesinde ilâhî bir tesirin bulunup bulunmadığını açıklığa kavuşturmaya çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Mezhepler Tarihi, Afet, Fiil, İnsan Hürriyeti, Kader.

**HUMAN FREEDOM AND THE RELATIONSHIP BETWEEN NATURAL DISASTERS
AND DESTINY**

Dr. Mustafa KESKIN

ABSTRACT

The issue of destiny has taken on a complex structure in the historical process, despite the fact that many thinkers have tried to find a solution to it, which has occupied the world of people's minds from the earliest ages of history to the present day. The issue of destiny, which has never fallen off the agenda of thinkers throughout history, and the issue of human freedom, which has been tried to be understood in connection with it, has come to the agenda again with the recent earthquake event in Turkey, which affected a large region and caused great loss of life and property. This is because the concept of destiny encompasses both divine acts, events in nature and human actions. All the events and occurrences that happen to human beings from birth to death are within the sphere of interest of human actions. For this reason, the question of whether the servants themselves are influential in the occurrence of human actions, whether this influence is from Allah (swt), or whether both of them are together, and who will be responsible for the actions and behaviours of the servants as a result of this, are the issues that have occupied the minds of Islamic scholars throughout history. What directly concerns this study on the matter of destiny is the testing of human actions, which constitute the focal point of this issue, to be designed and implemented with their own free will. Because in Islamic theology, the issue of destiny is closely related to the Creator's leading attributes such as knowledge, will, power, and creation on the one hand, and to human agency and responsibility on the other. By taking into account natural disasters such as earthquakes and floods, this paper aims to clarify the relationship between destiny and the occurrence of human actions, the relationship between it and "freedom of will" and whether there is a divine influence on the occurrence of the servant's voluntary actions.

Keywords: History of Sects, Disaster, Agency, Human Freedom, Destiny

OTTOMAN HERITAGE IN PRISHTINA

Zekirja SHABANI

The Institute of Albanology

Prishtina, Kosovo

ORCID: 0000-0002-9481-2098

zekirjash2@gmail.com,

ABSTRACT

Prishtina, Kosovo's capital, is one of the geographical locations of the Republic of Kosovo with a rich cultural and historical Ottoman heritage. The tangible and intangible Ottoman cultural heritage in Prishtina emerged as a result of the Ottoman Empire's presence in these lands for approximately 457 years. Prishtina's rich Ottoman cultural and historical heritage has an important place in the history of the Balkan area and the Albanian people. Throughout this research, we will analyze and present some monuments from Prishtina's rich Ottoman heritage, such as the King's Mosque or the Mosque of Sultan Mehmet II, the Mosque of Jashar Pasha, the Mosque of Çarshi, the Mosque of Llap, the Mosque of Pirinazi, the Grand Hamam of Prishtina, the Clock Tower, fountain etc. The goal of our study is to examine how the cultural and historical heritage of the Ottoman period in Pristina is protected by central and local laws in the Republic of Kosovo, as well as how the process of conservation, restoration, and preservation of this heritage is managed.

Keywords: Prishtina, Mosque of Sultan Mehmet II, Grand Hamam of Prishtina, Clock Tower etc.

PRİŞTİNE'DEKİ OSMANLI MİRASI

Zekirja SHABANI

ÖZET

Prishtine; Kosova Cumhuriyeti'nin başkenti, Osmanlı döneminin en zengin kültürel ve tarihî mirasına sahip coğrafi bölgelerinden biridir. Prishtine'de bulunan Osmanlı maddi ve manevi kültür mirası; Osmanlı İmparatorluğu'nun bu topraklarda yaklaşık 457 yıl bulunmasının bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Prishtine'deki zengin Osmanlı kültürel ve tarihî mirası Arnavut halkının ve Balkanların tarihinde özel bir yere sahiptir. Çalışmamızda; Prishtine'deki büyük Osmanlı mirasından, Kral Camii veya Sultan II. Mehmet Camii, Yaşar Paşa Camii, Çarşı Camii, Llap Camii, Pirinazi Camii, Prishtine Büyük Hamamı, Saat Kulesi, çeşme gibi bazı anıtlara yer verilecektir. Çalışmamızın amacı, Prishtine'deki Osmanlı dönemi kültürel ve tarihî mirasın Kosova Cumhuriyeti'nde merkezî ve yerel yasalarla nasıl korunduğunu analiz etmek; ayrıca bu mirasın korunması, restorasyonu ve muhafazası sürecinin nasıl yönetildiğini incelemektir.

Anahtar Kelimeler: Prishtine, Sultan II. Mehmet Camii, Prishtine Büyük Hamamı, Saat Kulesi vb.

UZAY ŞİRKETLERİ İLE YAPILAN UZAYDA YOLCU VE YÜK TAŞIMA SÖZLEŞMELERİ VE TAŞIYICININ SORUMLULUĞU

Prof. Dr. Ömer Adil ATASOY

İstanbul Aydın Üniversitesi

İstanbul, Türkiye

ORCID ID: 0000-0001-8203-050X

omeratasoy@aydin.edu.tr

Av. Duygu APAYDIN, LL.M

Bursa Barosu, LL.M.,

Bursa, Türkiye

ORCID: 0000-0001-6907-8795

av.duyguapaydin@gmail.com

ÖZET

21. yüzyılın en güncel konularından biri olan uzay taşımacılığı, dünyada giderek yaygınlaşmakta ve gelişmektedir. Başta sadece devletler eliyle yapılırsa da adım adım özel şirketler bünyesinde gerçekleştirilen uzay taşımacılığı ve uzay turizminin özel hukuk çerçevesinde değerlendirilmesi önem arz etmektedir.

Çalışmamızda, uzay şirketleri ve uzay sözleşmelerinin özellikleri incelenmiş, uzay aracı ve uzay taşımaları kavramları açıklanmıştır. Akabinde, uzay istasyonlarına astronot taşıma sözleşmelerinin özelliklerinden bahsedilmiş ve bu sözleşmeler iş hukuku çerçevesinde değerlendirilmiştir. Günümüzde giderek daha sık rastlanan, uzayda turistik amaçlı gezilerin hukuki açıdan değerlendirilmesi yapılmış, konaklamalı ve konaklamasız uzay turlarına tüketici hukuku yönünden de değinilmiştir.

Ayrıca çalışmamızda, gelişen dünyamızın en güncel konularından biri olan uzayda yük taşıma sözleşmelerinin hukuki boyutuna değinilmiş, uzaya uydu götürme sözleşmeleri de hukuki açıdan değerlendirilmiştir. Uzay ve hava hukukunun en mühim konularından biri olmasına rağmen hala doktrinde tartışmalı bir konu olan uzay taşıyıcısının sorumluluğunun hukuki niteliğine değinilmiştir. Uzay taşıyıcısının sorumluluğu, Varşova/Lahey Sözleşmesi ve 1999 tarihli Montreal Sözleşmesi çerçevesinde incelenmiş ve uluslararası hava taşıyıcısının sorumluluğuna yönelik hükümlerin uzay hukukuna da uygulanabilirliği konusunda görüşlerimiz nedenleriyle belirtilmiştir.

Makalede, nitel araştırma modellerinden literatür tarama ve inceleme yöntemleri kullanılmıştır. Çalışmamız, araştırmamızın değerlendirildiği, tespit ve önerilerimizden oluşan sonuç bölümü ile sonlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Uzay Hukuku, Uzay Şirketleri, Uzayda Taşıma Sözleşmeleri, Uzay Taşımacılığı, Uzay Turizmi, Taşıyıcının Sorumluluğu

**PASSENGER AND FREIGHT TRANSPORTATION CONTRACTS OF SPACEFLIGHT
COMPANIES AND THE SPACE CARRIER'S LIABILITY**

Prof. Dr. Omer Adil ATASOY
Atty. Duygu APAYDIN, LL.M

ABSTRACT

Space transportation which is one of the 21st century's most current issues, is becoming increasingly popular nowadays. It is important to evaluate space transportation and space tourism, which were initially carried out only by states but also by private companies, within the framework of private law.

In the study, the characteristics of spaceflight companies and space contracts are analyzed and the terms of spaceship and space transport are explained. Besides, the characteristics of astronaut transportation contracts to space stations has been clarified. Additionally, these contracts are evaluated within the framework of private law. Not only the touristic trips in space, but also the space exploration trips are evaluated from a legal perspective, and space tours with and without accommodation are also explained in the terms of private law.

In addition, the legal dimension of freight contracts in space and contracts for the delivery of satellites into space are explained in the study. Besides that, the legal character of the liability of space carrier which is still a controversial issue in the doctrine is included to the study. The liability of space carrier is analyzed within the framework of the Warsaw/Hague Convention and the Montreal Convention 1999.

Literature review and analysis methods are used in this study. The study concludes with a section that evaluates our research and presents our findings and recommendations.

Keywords: Space Law, Space Transportation, Space Tourism, International Air Law, The Liability of Space Carrier

**FAHREDDİN er-RÂZÎ’NİN “MEFÂTÎHU’L-GAYB” ADLI TEFSİRİNDE MUTLAK
MÜTEŞÂBİHLERE YAKLAŞIMI**

Doç. Dr. Süleyman PAK

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Tokat, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-4440-4627

suleyman.pak@gop.edu.tr

ÖZET

Mefâtihu'l-Gayb, Büyük Selçuklu Devleti'nin başkenti Rey'de doğan, tahsil için birçok ilim merkezini dolaşan ve akli ve dini ilimlerde devrinin en önde gelen düşünürlerinden birisi olarak kabul edilen Fahreddin er-Râzî'nin (ö. 606/1210) dirayet tefsirleri içerisinde önemli bir yer tutan hacimli eseridir. Bu tefsir, rivayetlerin yanında ağırlıklı olarak akli yorumları içeren bir muhtevaya sahiptir ve devrinin fikri hareketlerine cevap vermeyi amaçlamaktadır. İçerisinde dilbilimsel açıklamaların yanında kelamdan fıkha, felsefeden tabiat bilimlerine kadar pek çok konuya yer verilmiş, akli ve nakli deliller üzerinden izahlar yapılmıştır. Tefsir ilminin önemli meselelerinden biri olan muhkem-müteşabih ayrımı ve tevilî Eş'ari kelamına bağlılığı ile bilinen müfessirin bu hususiyetlere sahip tefsirinde müteşabih ayetlere yaklaşımın nasıl olduğu meselesi dikkat çekici bir durum arz etmektedir. Al-i İmran suresi 7. ayete istinaden bu iki kavrama yüklenen anlama ve özellikle müteşabihin teviline dair âlimlerin farklı görüşlere sahip olduğu bilinmektedir. Kur'an'da müteşabih meselesi içerik durumuna göre mutlak ve izafi olmak üzere iki kısımda incelenmektedir. Gerçek anlam ve mahiyetini yalnız Allah'ın bildiği ve tevil yoluyla hakikatine ulaşma imkânı olmayanlar mutlak müteşabih olarak adlandırılmaktadır. Alimlerin bir kısmı müteşabihler konusunda bu tür ayetleri tevil etmeksizin zikredildiği şekliyle kabul edip bunlar hakkında susmayı tercih ederken bir kısmı da müteşabihleri uygun bir şekilde yorumlama anlayışını benimsemişlerdir. Buna göre mutlak müteşabihler arasında sayılan Allah'ın sıfatları, huruf-u mukattaa ve kıyamet, arş, kürsi, levh-i mahfuz gibi hususlarda Razi'nin nasıl bir yorum sergilediği hususu bu çalışmanın konusunu teşkil etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tefsir, Razi, Mefâtihu'l-Gayb, Müteşabih, Tevil.

ABESE SURESİ ÖRNEKLEMİNDE NAHVÎ TEVÎL

Dr. Öğr. Üyesi Süleyman Mahmut KAYAGİL

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Tokat, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-1706-2665
suleyman.kayagil@gop.edu.tr

Doç. Dr. Süleyman PAK

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Tokat, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-4440-4627
suleyman.pak@gop.edu.tr

ÖZET

Nahvî tevîl, bir metnin veya bir terkinin dilbilgisi kuralları işletilerek gramer açısından değerlendirilmesi ve yorumlanmasıdır. Bu şekilde tevîl çalışmaları, İslamiyet'in ilk dönemlerinden itibaren uygulanmaya başlanmış, ilerleyen dönemlerde de belirli bir disiplin kazanarak sınırları ortaya konmuştur. Bu sınırlar; hazif, takdim-te'hir, manaya haml, tazmin ve irâb yoluyla tevîl gibi başlıklar altında kendini göstermiştir. Nahvî tevîlin uygulaması daha İslamiyet'in ilk dönemlerinden itibaren var olsa da ıstılahî anlamda "nahvî tevîl" ifadesi 20. Yüzyılda kullanılmaya başlanmış bir terminolojidir. İlk dönemlerden itibaren nahvî tevîlin en fazla uygulandığı metnin Kur'an-ı Kerim metni olduğu söylenebilir. Kur'an-ı Kerim'in nüzulünden itibaren yüzyıllar boyunca, her bir ayet çok yönlü olarak incelendiği gibi dil yönüyle de tetkik edilmiş ve bu çalışmalar kayda geçirilmiştir. Abese Suresi de doğal olarak söz konusu incelemelerden nasibini almıştır. Bu çalışma, Abese Suresi örnekleminde Arap dili grameri açısından yorum gerektiren cümle ve terkipleri konu edinmektedir. Araştırma sırasında, ilk dönemlerden itibaren dilbilgisi kuralları işletilerek yapılmış olan yorumlar taranmış ve elde edilen bilgiler incelemeye tabi tutulmuştur. Eksilteli yapılar, devrik cümleler, öge değeriyle ilgili farklı görüşlerin bulunduğu kelimeler, farklı bir kipin özelliğini taşıyan kelimeler ve benzeri yapılar tespit edilmiş; elde edilen bulgular Arapça dilbilgisi açısından değerlendirmeye tabi tutulmuş ve gerekçeleri ortaya konmuştur. Buna ilave olarak, yapılan nahvî tevîllerin ayet veya ilgili cümlenin lokal olarak Türkçe çevirisine yansımaları da analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Arap Dili, Nahiv, Nahvî Tevîl, Dilsel Yorum Metotları, Abese Suresi

BANKACILIK SEKTÖRÜNDE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE BAĞLI RİSKLER VE İKLİM TÜREV PİYASALARI

Öğr. Gör. Emine ÖĞÜLDÜ
Selçuk Üniversitesi
Konya, Türkiye
ORCID ID: 0000-0003-3761-7189
emineoguldu@selcuk.edu.tr

ÖZET

Küresel ısınmada meydana gelen artış; iklim değişikliği, kuraklık, çölleşme gibi birçok olayı da beraberinde getirmektedir. Örneğin; küresel ısınmanın su kıtlığı ve doğal afetlerin yaşanabilmesine neden olduğu öngörülmektedir. Bu gibi sebepler çevresel, sosyal ve ekonomik sonuçlarda ortaya çıkarabilmektedir. İklim değişikliği yaşamımızın birçok alanını etkileyen global bir tehdit olarak karşımıza çıkmaktadır. İklim değişikliğinin asıl nedeni; insana bağlı olarak küresel ısınmanın artmasına sebep olan sera gazlarının atmosferde gerekli olan değerden yüksek olmasıdır. Ve bu nokta da sera gazlarındaki yükseliş iklim değişikliğinin etkilerini de yükseltmektedir. Bu da tüm dünyayı olduğu gibi ülkemizde de büyük bir tehdit oluşturmaktadır. İklim değişikliği enerji, ulaşım, taşımacılık, sağlık, tarım vb. sektörleri etkilerken aynı zamanda finansal hizmetler sektörünü de etkilemektedir. Bunların başında bankacılık ve sigorta sektörü gelmektedir. İklim değişikliği finansal hizmetler sektöründe bazı sorunların (risk, maliyet veya yükümlülük gibi) ortaya çıkmasına sebebiyet vermesinin yanında yeni fırsatları da beraberinde getirmektedir. Risk; bir zararın oluşması durumunda sağlanan ekonomik faydaların azalması şeklinde tanımlanabilir. Burada önemli olan riskleri minimum düzeyde tutabilmek ve elimizdeki fırsatları en iyi biçimde değerlendirebilmektir. Bunu yaparken de; firmaların müşteri çevresini iyi analiz ederek iklim değişikliğini hem kendi çalışmaları hem de müşteri çevresinde oluşabilecek etkileri tanımalı ve iklim değişikliğinde bağlı riskleri faaliyetlerine ve uyguladıkları politikalar içine harmanlamalıdır. Bu çalışmam kapsamında; bankacılıkta risk kavramı ve risk çeşitlerini ele alırken aynı zaman da bankacılık sektörü açısından iklim değişikliğine bağlı riskler incelenecektir. Devamında ise bu risklerin artmasıyla oluşan iklim türev piyasaları araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İklim değişikliği, Bankalar, Risk ve İklim Türev Piyasaları

CLIMATE CHANGE RISKS AND CLIMATE DERIVATIVE MARKETS IN THE BANKING SECTOR

Lecturer Emine OGULDU

ABSTRACT

The increase in global warming causes many events such as climate change, drought and desertification. For example; It is predicted that global warming causes water scarcity and natural disasters. Such reasons can lead to environmental, social and economic consequences. Climate change is a global threat that affects many areas of our lives. The main reason for climate change is that the greenhouse gases, which cause an increase in global warming due to human beings, are higher than the required value in the atmosphere. And at this point, the rise in greenhouse gases increases the effects of climate change. This is a great threat in our country as well as all over the world. Climate change affects energy, transportation, health, agriculture, etc. It also affects the financial services sector. The most affected sectors are the banking and insurance sector. While climate change causes some problems (such as risk, cost or liability) in the financial services sector, it also brings new opportunities. Risk can be defined as the reduction of economic benefits provided in the event of a loss. The important thing here is to keep the risks to a minimum and to make the best use of the opportunities we have. While doing this, companies should analyze the customer environment well, recognize the effects of climate change both in their own work and in the customer environment, and blend the risks related to climate change into their activities and the policies they apply. Within the scope of this study, while discussing the concept of risk and risk types in banking, the risks related to climate change in terms of the banking sector will also be examined. Subsequently, the climate derivatives markets, which are formed by the increase of these risks, will be investigated.

Keywords: Climate change, Banks, Risk and Climate Derivatives Markets

**THE FEAR OF MISSING OUT (FOMO) AS A SOURCE OF MOTIVATION IN GEN Z'S SOCIAL
MEDIA USAGE**

Assoc. Prof. Aykut SIGIN

Aksaray University

Aksaray, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-1197-552X

aykutsn@gmail.com

ABSTRACT

In the digital age, the use of social media is a ubiquitous phenomenon in all age groups. However, Gen Z, consisting of people born between the years 1997 and 2012, comprises the most vigorous users of social media both in terms of the amount of time spent on social media platforms and the different social media platforms used. The relevant literature puts forward that Gen Z's main sources of motivations for using social media are as varied as keeping in touch with friends, personal development and online entertainment. These sources of motivation are generally viewed in a positive light both by social media users and the literature alike. However, a more negative source of motivation for Gen Z's social media usage is the fear of missing out (FOMO). The term is relatively recent and it could manifest in different settings such as social media, video games and investing, influencing people's psychological and behavioral patterns. This study aims to discuss the fear of missing out as a source of motivation for social media usage in Gen Z. At the end of the study, the positive connotation of the term "social media" is critiqued and the possibility of a more negative term, "asocial media", is discussed.

Keywords: Fear of Missing Out, Asocial Media, Gen Z and Social Media

**Z KUŞAĞININ SOSYAL MEDYA KULLANIMINDA BİR MOTİVASYON KAYNAĞI OLARAK
GÜNCELİ KAÇIRMA KORKUSU**

Doç. Dr. Aykut SİĞİN

ÖZET

İçinde bulunulan dijital çağda sosyal medya tüm yaş gruplarınca yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Ancak 1997-2012 yılları arasında doğan kuşak olarak bilinen Z kuşağı, hem sosyal medya platformlarında geçirilen süre hem de kullanılan farklı sosyal medya platformları açısından sosyal medyanın en aktif kullanıcılarıdır. Alanyazına bakıldığında, arkadaşlarla iletişim hâlinde olma, kişisel gelişim ve çevrimiçi eğlence gibi çeşitli motivasyon kaynaklarının, Z kuşağının sosyal medya kullanımında etkin olduğu görülmektedir. Bu motivasyon kaynakları hem sosyal medya kullanıcıları hem de literatür tarafından genellikle olumlu bir bakış açısıyla değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, Z kuşağının sosyal medya kullanımı için daha olumsuz bir motivasyon kaynağı da günceli kaçırma korkusudur. Nispeten yeni olan bu terim; sosyal medya, bilgisayar oyunları ve yatırım gibi farklı alanlarda ortaya çıkmakta ve insanların psikolojik ve davranışsal kalıplarını etkileyebilmektedir. Bu çalışma, Z kuşağının sosyal medya kullanımında bir motivasyon kaynağı olarak günceli kaçırma korkusunu tartışmaktadır. Çalışmanın sonunda, olumlu çağrışımları olan "sosyal medya" terimi eleştirilmiş ve daha olumsuz bir terim olan "asosyal medya"nın olasılığı tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Günceli Kaçırma Korkusu, Asosyal Medya, Z Kuşağı ve Sosyal Medya

**THE ROLE OF GEOGRAPHICALLY INDICATED PRODUCTS IN THE DETERMINATION OF
GASTRONOMY TOURS: THE CASE OF KONYA**

Assoc. Prof. Erkan AKGOZ

Selçuk University

Konya, Türkiye

ORCID ID: 0000-0001-6723-0271

eakgoz@selcuk.edu.tr

Assoc. Prof. Fatih VAROL

Selçuk University

Konya, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-0258-5220

fvarol@selcuk.edu.tr

Elmas TOKLU OLMEZ

Selçuk University

Konya, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-1170-093X

elmastklu.97@gmail.com

ABSTRACT

Gastronomy science also affects tourism activities because it reflects the food culture of a society or geography. In today's tourism understanding, travel agencies and tour operators appeal to different types of tourists with their gastronomic tours. Businesses determine many tour routes in line with the expectations of tourists. In this process, it is necessary to take effective and fast decisions that provide competitive advantage within the scope of gastronomy tours, which include alternative routes for businesses. Many methods are used for this. The aim of the research, prepared with this point of view, is to determine various gastronomic tour routes within the scope of geographically marked products that Konya has. In order to determine the suitability of the routes determined within the scope of the research, the MULTIMOORA (Multi-Objective Optimization on Basis of Ratio Analysis) method, which was used for the first time in 2006 and is one of the most effective methods in the multi-criteria decision making process, was used. Accordingly, it has been determined that the most suitable gastronomic tour routes for Konya are Meram, Selçuklu, Karatay, Akşehir and Çumra districts.

Keywords: Geographically Indicated Product, Gastronomy Tour, Multi-Criteria Decision Making Methods, Multimoora Method

TÜRKİYE'DE SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLEŞME: KENTSEL DÖNÜŞÜM VE AFET YÖNETİMİ POLİTİKALARI

Dr. İbrahim MAVİ

Bahçeşehir-Uğur Eğitim Kurumları

İzmir, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-8268-6899

İbrahimmavi01@gmail.com

ÖZET

Türkiye, doğa kaynaklı afetler olan deprem, heyelan, sel, çığ gibi olaylar ile beşerî kaynaklı afet diyebileceğimiz insani krizlerle çok sık karşılaşabilen bir ülke konumundadır. Nitekim insani krizlerin ve afetlerin risklerini ölçmek ve sıralayabilmek amacıyla oluşturulan risk yönetimi endeksine göre Türkiye, Küresel Risk Endeksi'nde 191 ülke arasında 45'inci sırada yer almaktadır. Ayrıca Türkiye "yüksek risk" grubundaki ülkeler arasında bulunmaktadır. Türkiye diğer birçok ülke gibi riskleri en aza indirmek amacıyla önleyici politikalara başvurmaktadır. Bu politikalara rağmen afetlerin insanlar ve şehirler üzerindeki riskli etkisi devam etmekte, can ve mal kayıpları yaşanmaktadır. Çalışmanın amacı bu risklerin azaltılması amacıyla afet yönetiminin uluslararası standartlarda olup olmadığını, planlama, müdahale ve iyileştirme süreçlerinin başarılı bir şekilde yürütülmesinde hangi politikaların izlendiğini ortaya koymaktır. Ayrıca afetin sadece zemin bilimleri veya yapı bilimleri çerçevesinde değil, aynı zamanda yerleşim, yönetim, ekonomik, sosyal ve psikolojik boyutlarının da incelenmesi gerekmektedir. Nitekim sürdürülebilir kentleşmenin oluşması da buna bağlıdır. Bu amaçla çalışmada sürdürülebilir kentleşmenin özellikleri vurgulanmaktadır. Bu kentler BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin kentleşme vurgusuna da uymaktadır. BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri çerçevesinde sürdürülebilir şehir ve yaşam alanlarına yönelik 2030 hedefi kapsamında sürdürülebilir kentlerin oluşması sadece altyapı veya şehir planlamasıyla değil, sosyal, ekonomik ve kültürel etkenlerle de oluşturulacağı vurgulanmaktadır. Özellikle kaynak etkinliğine, iklim değişikliğine, uyuma ve afetlere karşı dayanıklılığa yönelik entegre politikaları ve planları benimseyen ve uygulayan şehirler hedefi tüm toplumsal aktörlerin sürece dahil edilmesi ile gerçekleştirilebilecektir. Bu çerçevede çalışmada Türkiye'de sürdürülebilir kentleşme politikaları ile afet politikaları üzerinde durulmaktadır. Sürdürülebilir kentleşmede kentsel dönüşüm politikalarının önemi, afetler, afet yönetimi, risk yönetimi, yerel yönetimler ve politikaları incelenmektedir. Bu politikaların uygulanabilirliğinin uzun vadede deprem vb. afetlerde can ve mal kaybını en aza indirilmesinde ne gibi katkılar sunabileceği tartışması yürütülerek, afet yönetimine sosyal boyutuyla yeni bir bakış açısı sunulması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Kentleşme, Kentsel Dönüşüm, Sürdürülebilir Kalkınma, Doğal Afetler, Afet Yönetimi.

**SUSTAINABLE URBANIZATION IN TURKEY: URBAN TRANSFORMATION AND DISASTER
MANAGEMENT POLICIES**

Dr. Ibrahim MAVI

ABSTRACT

Turkey is in the position of a country that can frequently encounter natural disasters such as earthquakes, landslides, floods, avalanches, and humanitarian crises that we can call human-induced disasters. As a matter of fact, according to the risk management index created to measure and rank the risks of humanitarian crises and disasters, Turkey ranks 45th among 191 countries in the Global Risk Index. In addition, Türkiye is among the countries in the “high risk” group. Turkey, like many other countries, resorts to preventive policies in order to minimize risks. Despite these policies, the risky effects of disasters on people and cities continue, resulting in loss of life and property. The aim of the study is to reveal whether disaster management is in international standards in order to reduce these risks, and which policies are followed in the successful execution of planning, response and improvement processes. In addition, it is necessary to examine the disaster not only within the framework of soil sciences or structural sciences, but also settlement, management, economic, social and psychological dimensions. As a matter of fact, the formation of sustainable urbanization depends on this. For this purpose, the features of sustainable urbanization are emphasized in the study. These cities also comply with the urbanization emphasis of the UN Sustainable Development Goals. Within the framework of the UN Sustainable Development Goals, within the scope of the 2030 target for sustainable cities and living spaces, it is emphasized that the formation of sustainable cities will be created not only by infrastructure or city planning, but also by social, economic and cultural factors. In particular, the target of cities that adopt and implement integrated policies and plans for resource efficiency, climate change, adaptation and resilience against disasters can be achieved by involving all social actors in the process. In this context, the study focuses on sustainable urbanization policies and disaster policies in Turkey. The importance of urban transformation policies in sustainable urbanization, disasters, disaster management, risk management, local governments and their policies are examined. In the long run, the applicability of these policies, such as earthquakes, etc. it is aimed to present a new perspective to disaster management with its social dimension by discussing what contributions it can make in minimizing the loss of life and property in disasters.

Keywords: Sustainable Urbanization, Urban Transformation, Sustainable Development, Natural Disasters, Disaster Management.

**TÜRKİYE’DE SİYASAL İKTİDAR-MUHALEFET İLİŞKİLERİNDE MUHALEFETE
TAHAMMÜLSÜZLÜK VE PARTİ İÇİ DEMOKRASİ SORUNU**

Prof. Dr. İsmail AKBAL

Selçuk University

Konya, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-4703-2766

ismail.akbal@selcuk.edu.tr

ÖZET

Liberal demokrasi modelini benimseyen ülkelerin siyasal sistemleri dürüst, düzenli dönemlerde yapılan seçimlere imkan tanıdıkları ölçüde demokratiktirler. Liberal demokratiklik kriteri için iki boyut söz konusudur: Siyasal muhalefet ve siyasal katılım.

Bir siyasal sistemin isminin liberal demokrasi olması demokratiklik kriterini yerine getirdiği anlamına gelmez. Bir siyasal sistemin ne ölçüde demokratik olduğuna karar verilebilmesi için o sistemin muhalefete tolerans gösteren, katılımcı ve katılıma fırsat tanıyan bir sistem olması gereklidir. Bunun yanında siyasal iktidarların adil ve düzenli seçimlerle değişebilirliği de liberal demokratik sistemleri istikrarlı kılan etkenlerden biridir. Aynı şartlar muhalefet için de geçerlidir. Kısaca siyasal muhalefetin dile getirdiği farklı fikirler, farklı yaklaşımlar ve politika önerileri siyasal sistemi geliştiren ve besleyen unsurlardır. Bu yüzden siyasal iktidarlar çoğulculuk, çok seslilik ve çok renklilik bağlamında muhalefete tahammül göstermek zorundadır. Yoksa liberal demokrasi olma niteliğini kaybederler.

Türkiye özelinde bir analiz yapıldığında, teori ile pratiğin uyuşmadığı görülmektedir. Türk siyasal kültüründe siyasal iktidarların muhalefete karşı oldukça tahammülsüz olduğu, muhalefet kavramına karşı düşmanca bir tavır takındığı görülmektedir. Kısaca siyasal iktidarlar muhalefete karşı oldukça tahammülsüzdür. Osmanlı Devleti’nin meşrutiyet dönemlerinden başlayarak günümüze kadar bu olumsuz tutumun değişmediği görülmektedir.

Bu çalışmanın amacı siyasal iktidarların muhalefete karşı tahammülsüz olduğu tezinden hareketle, bu olumsuz tutumların nedenlerini ortaya koymak ve çözüm önerileri sunmaktır. Bu tahammülsüzlüğün en önemli sebeplerinden bir tanesinin de siyasal partilerin yapısal sorunlarının olduğu ve parti içi demokrasinin gelişmemiş olmasından kaynaklandığı tespit edilmiştir. Bu kapsamda siyasi partilerin demokratikleşmesindeki temel unsur da parti içi demokrasinin etkin varlığı ve buna tahammül gösterilmesidir.

Bu çalışmada Türkiye’de liberal demokrasinin daha işler hale gelebilmesi için siyasal partilerin öncelikli olarak parti içi demokrasiyi geliştirmeleri ve parti içi muhalefete tahammül göstermeleri fikri ileri sürülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Muhalefet, Parti İçi Demokrasi, Siyasal İktidar, Siyasal Kültür, Siyasal Katılım.

**THE PROBLEM OF INTOLERANCE TO OPPOSITION AND INTER-PARTY DEMOCRACY IN
POLITICAL POWER-OPPOSITION RELATIONS IN TURKEY**

Prof. Dr. Ismail AKBAL

ABSTRACT

The political systems of countries that adopt the liberal democracy model are democratic to the extent that they allow for honest, regular elections. There are two dimensions for the criterion of liberal democracy: Political opposition and political participation.

The fact that a political system is called liberal democracy does not mean that it fulfills the criteria of democracy. In order to decide to what extent a political system is democratic, it must be a system that tolerates opposition, is participatory and provides opportunities for participation. In addition, the changeability of political powers through fair and regular elections is one of the factors that stabilize liberal democratic systems. The same conditions apply to the opposition. In short, different ideas, different approaches and policy proposals expressed by the political opposition are the elements that develop and nourish the political system. Therefore, political powers have to tolerate opposition in the context of pluralism, polyphony and multicolor. Otherwise, they lose their quality of being a liberal democracy.

When an analysis is made specific to Turkey, it is seen that theory and practice do not match. In Turkish political culture, it is seen that the political powers are quite intolerant to the opposition and have a hostile attitude towards the concept of opposition. In short, political powers are quite intolerant of opposition. It is seen that this negative attitude has not changed since the constitutional period of the Ottoman Empire.

The aim of this study is to reveal the reasons for these negative attitudes and to offer solutions based on the thesis that political powers are intolerant to opposition. It has been determined that one of the most important reasons for this intolerance stems from the structural problems of political parties and the underdevelopment of democracy within the party. In this context, the main factor in the democratization of political parties is the effective existence of democracy within the party and its tolerance. Shortly in this study, it has been suggested that in order for liberal democracy in Turkey to become more functional, political parties should primarily develop intra-party democracy and tolerate intra-party opposition.

Keywords: Opposition, Political Power, Intra-party Democracy, Participation, Political Culture.

DİJİTAL DÖNÜŞÜM SÜRECİNİN BANKACILIK SEKTÖRÜNE ETKİLERİ ÜZERİNE TEORİK BİR ÇALIŞMA

Memiş KARAER

Selçuk Üniversitesi

Konya, Türkiye

ORCID ID:0000-00 01-5187-3790

mkaraer@selcuk.edu.tr

ÖZET

Dijital dönüşümün en yaygın olarak kullanan sektör finans sektörü olmuştur. Finans sektörünün büyük bir çoğunluğunu da bankalar oluşturmaktadır. Bankalar dijital dönüşüme 1980'li yılların sonunda bankamatiklerin ilk uygulamaya konulmasıyla başlamışlardır. İnternetin dünyada yaygın kullanılmaya başlamasıyla birlikte dijital dönüşüm hızla yaygınlaşmaya başlamıştır. Özellikle 2000 yılından sonra internet bankacılığının kullanılmaya başlanması bir çok bankacılık hizmetinin dijital ortamda gerçekleşmesine neden olmuştur. İnternet bankacılığı kullanan müşteriler para transferi gibi bir çok işlemi artık bilgisayar üzerinden yapmaya başlamışlardır. Yapay zeka, büyük veri gibi teknolojik gelişmeler bankacılık sektörünün daha da hızlı dijital dönüşüme ayak uydurmasını sağlamıştır. Bankalar teknolojik alt yapılarında yapmış oldukları çalışmalarla çok hızlı bir şekilde çağın ihtiyaçlarına ayak uydurmuşlardır. Günümüz de bir çok işlem için artık bankaya gitmeye gerek kalmamaktadır. İnternet bankacılığının ilk uygulamaya konulduğu yıllarda müşteriler güvenlik açısından biraz tedirgin olsalar da, bankaların almış oldukları tedbirler neticesinde güvenlik sorunları büyük ölçüde kalkmıştır. Akıllı cep telefonu kullanımının hızla artmasıyla birlikte de mobil bankacılık kavramı devreye girmiştir. Mobil bankacılık uygulamalarının yaygın bir şekilde kullanılması bir çok insanın artık bankaya ve hatta bankamatiklere bile uğramamalarına neden olmuştur. Artık, bankacılık uygulamalarını müşterileri cebinde taşımaya başlamışlardır. Yapılan düzenlemelerle artık zaman ve mekan gözetmeksizin bankacılık işlemleri cep telefonlarından yapılabilmektedir. Bankalar teknolojik alt yapı yatırımlarına daha çok ağırlık vermişler ve müşterileri de bu dijital dönüşüme adepte olmuşlardır. Teknolojik alt yapı çalışmaları, fiziki alt yapı çalışmalarının önüne geçmiştir. Müşteriler artık banka çalışanları yerine dijital ortamda yaptıkları işlemlerle ihtiyaçlarını çok kolay bir şekilde yapabiliyorlar. Bu çalışmamızda bankaların dijital dönüşümden ne oranda etkilendikleri ve müşterilerin bu dönüşüme nasıl uyum sağladıkları üzerine bir araştırma yaptık. Bankacılık sektöründe gerçekleşen bu teknolojik gelişmelerin bankalara, çalışanlara ve müşterilerine sağladığı olumlu ve olumsuz katkılar üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Dijital Dönüşüm, Banka, Teknofinans

**A THEORETICAL STUDY ON THE EFFECTS OF THE DIGITAL TRANSFORMATION
PROCESS ON THE BANKING SECTOR**

Memis KARAER

ABSTRACT

The most widely used sector of digital transformation has been the financial sector. Banks constitute the majority of the financial sector. Banks started digital transformation with the introduction of ATMs at the end of the 1980s. With the widespread use of the Internet in the world, digital transformation has started to spread rapidly. The use of internet banking, especially after 2000, has led to the realization of many banking services in a digital environment. Customers using internet banking have started to perform many transactions such as money transfer via computer. Technological developments such as artificial intelligence and big data have enabled the banking sector to keep up with even faster digital transformation. Banks have adapted to the needs of the age very quickly with the work they have done in their technological infrastructure. Nowadays, there is no need to go to the bank for many transactions. Although customers were a little nervous in terms of security in the years when internet banking was first implemented, security problems have largely been removed as a result of the measures taken by the banks. With the rapid increase in the use of smart mobile phones, the concept of mobile banking has come into play. The widespread use of mobile banking applications has caused many people to no longer visit the bank or even ATMs. Now, customers have started to carry banking applications in their pockets. With the arrangements made, banking transactions can now be made from mobile phones regardless of time and place. Banks have given more weight to technological infrastructure investments and their customers have adapted to this digital transformation. Technological infrastructure works have taken precedence over physical infrastructure studies. Customers can now fulfill their needs very easily with the transactions they make in the digital environment instead of bank employees. In this study, we conducted a research on how banks are affected by digital transformation and how customers adapt to this transformation. The positive and negative contributions of these technological developments in the banking sector to banks, employees and customers are emphasized.

Keywords: Digital Transformation, Bank, Technofinance

SOSYAL MEDYA PLATFORMLARINDA ‘ÇOCUK YOUTUBERLAR’

Dr. Araş. Gör. Meryem ALTINTAŞ

Dicle Üniversitesi

Diyarbakır, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-1896-3393

meryem_tolan@hotmail.com

ÖZET

2005 yılında kullanıcıların erişimine açılan, video yükleme ve izleme özelliklerine sahip olan YouTube, ülkemizde sıklıkla tercih edilen ve kullanılan sosyal medya platformlarından biridir. Eğer kullanıcı, bir YouTube kanalına sahip ise paylaşmak istediği içeriği yayımlayabilmektedir. Özellikle son zamanlarda çocuk YouTuberların arttığı gözlemlenmektedir. Bu artışın temel nedenlerinden biri çocuğuyla ilgili paylaşımlar yaparak bu vesileyle yüksek kazançların sağlanmasıdır. Youtube kanalını çocuk adına açan anne veya baba, çocuğun günlük yaşantısına ve aktivitelerine yönelik çeşitli içerik üreterek paylaşım yapmaktadır. YouTuber’ın hesabını yöneterek kanalın abone sayısının ve yapılan paylaşımların görüntülenme oranı ile çocuk üzerinden kazanç elde edilmesi, çocuğun ticari bir meta olarak kullanılmasına neden olmaktadır. YouTuber’da çocuk üzerinden maddi bir kazanç sağlayan hesap sahipleri olan anne ve babalar, zaman zaman ilgili yerlere şikâyet edilmektedir.

Bu çalışmada, çocuk adına açılan ve çocukla ilgili paylaşımlar yapılan Youtube kanallarında, çocuklar açısından ne tür olumsuz içeriklerin yer aldığı eleştirel bir analizle tespit edilecektir. Çalışmada abone sayısı göz önünde bulundurularak YouTube’da çocuğuna yönelik içerikleri izleyicileriyle paylaşan bir kanal seçilip içerik analizi yöntemiyle detaylı bir şekilde incelenecektir. Bu kapsamda örneklem olarak belirlenen Youtube hesabının, hem hesabın sahibi olan YouTuber çocuğu hem de hitap ettiği yaş grubunu olumsuz etkileyecek hangi içeriklere yer verdiği analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Medya, sosyal medya, YouTube, YouTuber, YouTuber çocuk

CHILD YOUTUBERS ON SOCIAL MEDIA PLATFORMS

Dr. Res. Assist. Meryem ALTINTAS

ABSTRACT

Launched in 2005, YouTube, which has video uploading and viewing features, is one of the most preferred and frequently used social media platforms in Türkiye. When a user has a YouTube channel, they can post the content they like to share. Recently, there has been an increase in the number of children YouTubers. The main reason for this increase is to make high earnings by sharing content about users' children. The mother or father who opens the YouTube channel on behalf of the child shares various content about the child's daily life and activities. Generating profit from the child by managing the YouTuber's account and the number of subscribers and views of the channel's posts results in the use of the child as a commercial commodity. Mothers and fathers, the owners of YouTuber accounts who make financial profit through children, are sometimes reported to the legal authorities.

In this study, it will be critically analyzed what kind of negative content for children is included in YouTube channels created and shared in the name of children. Considering the number of subscribers in the study, a channel that shares child-related content on YouTube with its viewers will be selected and analyzed in detail by content analysis method. In this context, the content of the YouTube account, which is determined as a sample, that will negatively affect both the YouTuber child who owns the account and the age group it addresses, will be analyzed.

Keywords: Media, Social Media, YouTube, YouTuber, YouTuber Child.

DOĞAL AFETLERE KARŞI ULUSLARARASI TÜRK GÜCÜ

Dr. Mehmet ALKANALKA
mehmetalkanalka@yahoo.com

ÖZET

Doğal afetler 21. Yüzyılda devletlerin milli güvenlik strateji belgelerinde tehdit ve riskler arasında yer almaktadır. Türkiye sırasıyla 7 ve 7,6 şiddetindeki iki depremle asrın felaketine maruz kalmış, deprem sonrası Türk Dünyasındaki devletler kardeşleri olan Türkiye Cumhuriyeti'nin yardımına koşmuşlardır. Uluslararası ilişkilerde sert güç, yumuşak güç ve akıllı güç kavramları bulunmaktadır. Bunların dışında insani güç kavramını da ele alarak yapıcı bir çözüm önerisi bu çalışmada önerilmektedir. Bu bildirinin ana amacı doğal afetler gibi olağanüstü durumlara karşı uluslararası insani güç kapsamında Türk Dünyasının bütünleşmesine ve yardımlaşmasına katkı sağlayacak bir yapının kurularak Türk Dünyası devletlerinin dünyanın her yerindeki depremlere müdahalesi ile insanlığa katkı sağlamaları amaçlanmaktadır. Gümrü Depremi olarak da adlandırılan Spitak Depremi, Ermenistan'ın Spitak bölgesinde 07 Aralık 1988'de 7.2 büyüklüğünde gerçekleşmiş ve 20.000 insan hayatını kaybetmiştir. Uluslararası Arama Kurtarma Danışma Grubu (İngilizce: "International Search And Rescue Advisory Group" veya kısa adıyla INSARAG), Gümrü Depremine müdahale eden uluslararası arama kurtarma ekiplerinin girişimleri sonucunda, üye ülkelerin resmî afet müdahale kurumları ile arama kurtarma çalışmalarında koordinasyon maksatlı 1991 yılında kurulmuştur. Gümrü Depremi ile kıyaslandığında hem şiddet hem sıklık hem de sonuç bakımından çok daha fazla can ve mal kaybına neden olan Türkiye'deki depremler sonrası yaratıcı ve daha geniş ölçekli milli bir vizyona ihtiyaç duyulduğu değerlendirilmektedir. Bu nedenle yaşanan asrın felaketinin geleceğe yönelik olası depremlere karşı daha geniş kapsamlı bir gücün oluşmasına dönüşmesi maksadıyla bir inisiyatif geliştirmeye ve buna katkı sağlama adına bu çalışmayı yaptım. Bildiride Türkiye'deki depreme yapılan Türk Dünyası yardımları vaka analizi yöntemiyle incelenecek, yumuşak güç teorisi ile ulaşılan bulgular kurumsal bir proje teklifinin oluşmasına da akademik bir katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türk Devletleri Teşkilatı, Deprem, Yumuşak Güç, İnsani Güç.

OSMANLI SARAYINDA HELVAHANEDEN GELEN ŞİFA: SARAY ECZASI

Dr. Öğr. Üyesi Huriye BOSTANOĞLU

İstanbul Topkapı Üniversitesi

İstanbul, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-3575-2785

huriyebostanoglu7@gmail.com

ÖZET

Matbah-1 âmire, Osmanlı sarayında çeşitli mutfaklar, kiler odaları, fırınlar ile helvahaneden teşkil olmuş, sarayın yeme içme faaliyetlerinin düzenlendiği idari bir kurumdur. Matbah-1 âmireye bağlı helvahane ise sadece helva, reçel, hoşaf, şerbet ve kokulu sabun üretilen bir birim olmayıp çeşitli ilaçların imal edildiği bölümdür. 1608-1767 yılları arasında dönem dönem ilavelerle zenginleştirilmiş helvahane defterinde 186 adet ilacın reçetesi ile kullanım amaçlarından bahsedilmiştir. Defterden, Hekimbaşı Kulesi'nin ilaç imal edilen bir yer olmadığı, helvahanede yapılan ilaçların kullanıma hazır hale getirildikten sonra depolandığı birim olduğu anlaşılmaktadır. Helvahane, Matbah-1 âmirede ilaç, macun, panzehir, hap ve şurup gibi tedavi amaçlı pek çok karışımın hazırlandığı birim olarak önemli bir vazife üstlenmiştir. Osmanlı arşiv kayıtlarında helvahanede imal edilen ilaçlar, kullanılan malzemeler ve bunların tedariki aşamasında gerçekleşen idari işleyiş dair çeşitli kayıtlar yer almaktadır. Hatta bazı macunların ecza olarak padişaha özel olarak hazırlandığı, mamul maddelerinin ve bazı karışımların bazen dışarıdan tedarik edildiği anlaşılmaktadır. Mısır'dan Osmanlı sarayına her yıl düzenli olarak hummaz şurubu (kuzukulağı), yanmış akrep gibi malzemeler gönderilmiştir. Helvahanede imal edilen ilaçlarda çeşitli bitkiler, baharatlar ve hazır karışımlar kullanılmıştır. Helvahanede imal edilen ilaçların tarifi Yunan ve Roma tıbbı, klasik İslam dönemi hekimleri ile Osmanlı hekimlerinin kendilerine mahsus tariflerinden istifade edilerek hazırlanmıştır. Macun-1 tiryak-1 faruk, tiryak-1 otuz, tiryak-1 semaniye, tiryak-1 askeri, tiryak-1 erbaa özel formülle imal edilen karışımlar olup yaygın olarak bilinenlerdendir. Özel bir formülü olup hem gıda hem de ilaç olarak kullanılan kırmız da Osmanlı eczasının yaygın malzemelerindendir. Bunların haricinde arşiv kayıtlarında kaynağı belli olmayan çeşitli tarifler de yer almaktadır. Bu çalışmada Osmanlı sarayında helvahanede imal edilen çeşitli ilaç türleri, ilaç malzemeleri, reçete örnekleri, kullanım amaçları, helvahane defteri ve Osmanlı arşiv kayıtları esas alınarak ortaya konulacaktır. Ayrıca helvahanenin sadece yeme-içme faaliyetleriyle kısıtlı olmayan fonksiyonuna atıfta bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Helvahane, Macun, Tiryak, Ecza, Şifa

**HEALING FROM HALVAHANE IN THE OTTOMAN PALACE: THE PALACE
PHARMACEUTICALS**

Assist. Prof. Huriye BOSTANOGLU

ABSTRACT

Matbah-1 âmire of Ottoman Palace, was formed from various kitchens, cellar rooms, ovens and a halvahane and is an administrative institution where the eating and drinking activities of the palace are organized. On the other hand, the Halvahane, which is connected to Matbah-1 âmire, is not only a unit where halvah, jam, compote, sherbet and scented soap are produced, but also the section where various pharmaceuticals are produced. Between 1608 to 1767, the prescriptions of 186 pharmaceutical and their intended use were mentioned in the Halvahane book, which was enriched with additions in some periods. It is understood from the Halvahane book that Hekimbaşı Kulesi is not a place where drugs are produced, and a unit where prepared drugs are stored. Halvahane in Matbah-1 Âmire has undertaken an important mission as the unit where many therapeutic mixtures such as pharmaceuticals, paste, antidote, pill and syrup are prepared. In the Ottoman archive records, there are various records about the pharmaceuticals produced in the Halvahane, the materials used and the administrative process that took place during the procurement phase. In fact, it is understood that some pastes were specially prepared for the sultan as pharmaceuticals and that their materials and some mixtures were sometimes supplied from outside. Materials such as hummaz syrup (sorrel), burnt scorpion were regularly sent from Egypt to the Ottoman palace every year. Various herbs, spices and ready-made mixtures were used in the pharmaceuticals produced in the Halvahane. The recipes of the pharmaceuticals produced in the Halvahane were prepared from Greek and Roman medicine, classical Islamic period physicians and specific recipes of Ottoman physicians. Macun-1 tiryak-1 faruk, tiryak-1 thirty, tiryak-1 eight, tiryak-1 military, tiryak-1 four are mixtures produced with a special formula and are widely known. Kırmız, which has a special formula and is used both as food and pharmaceuticals is one of the widely ingredients of Ottoman pharmaceuticals. Apart from these, there are also various recipes whose source is unknown in the archive records. In this study will be revealed that various types of pharmaceuticals produced in the Halvahane of the Ottoman Palace, pharmaceutical materials, prescription samples, usage purposes, on the basis of Halvahane book and Ottoman archive records. In addition will be referred to the function of the Halvahane which is not limited to only eating and drinking activities.

Keywords: Halvahane, Paste, Addictive, Pharmacy, Healing.

BEKİR SITKI KUNT'UN ÖYKÜLERİNDE SOSYAL MESELELER

Dr. Yusuf ÇOPUR

Millî Eğitim Bakanlığı, Türkiye
ORCID ID: 0000-0003-2196-5867
copuryusuf@gmail.com

ÖZET

Bekir Sıtkı Kunt, Cumhuriyet döneminde kendine has öykü dünyasını kurmuş önemli bir yazardır. Kunt'un ilk yazısı 1924 yılında Yeni Adana gazetesinde yayınlanır. Kunt, yazarlığının ilk dönemlerinde Vakit ve Son Saat isimli gazetelerde romantik unsurların ağır bastığı mensur şiirler yazar. Vakit gazetesi yazarın hem edebiyat anlayışını zenginleştirmiş hem de edebiyat çevresini genişletmiştir. Kunt, özellikle Vakit gazetesindeki öyküleriyle dikkat çeker. Bu dönem öyküleri, gözleme dayanır ve Anadolu'nun sosyal meselelerine değinir. Halk için sanat yapmak anlayışıyla yazılan bu öyküler sade dille ve yalın bir anlatımla yazılmıştır. Bekir Sıtkı Kunt'un bu dönemde yazdığı öyküler, Refik Halit ve Ömer Seyfettin çizgisine yakındır. Yazar, bazı öykülerinde köy ve kasaba insanının günlük hayatından yansımalar yer verir. Bu yönüyle Bekir Sıtkı Kunt, Refik Halit Karay'a benzetilir. Bekir Sıtkı Kunt, Vakit gazetesinden sonra Varlık, Artist, Adımlar, Yurt ve Dünya, Yeditepe dergilerinde çıkan hikâyeleriyle Türk öykücülüğünde kendine bir yer edinir. Yazar, "Gerçekçi memleket hikâyeleri" kaleme almayı amaçlar ve bu anlayışını genel çizgileriyle son çalışmalarına kadar sürdürür. Yazarın gazetecilik ve yargıçlık görevlerindeki gözlemleri, ona insanları yakından tanıma ve bunları hikâye atmosferine taşıma imkânını verir. Bekir Sıtkı Kunt, öykülerinde toplumcu gerçekçi bir zeminde Anadolu insanının sosyal yaşamını irdeler. Kunt'un nerdeyse tüm öyküleri sosyal içeriklidir. Değişen zamanın ve çağın Anadolu insanına yansımalarını gözlemci bir bakış açısıyla ele alan Bekir Sıtkı, öykülerinde aile hayatından, toplumsal yaşama uzanan sosyal meseleleri ayrıntılı olarak anlatır.

Anahtar Kelimeler: Bekir Sıtkı Kunt, Öykü, Tema, Toplumcu Gerçekçilik

SOCIAL ISSUES IN BEKİR SITKI KUNT'S STORIES

Dr. Yusuf COPUR

ABSTRACT

Bekir Sıtkı Kunt is an important writer who established his unique story world in the Republican period. Kunt's first article was published in Yeni Adana newspaper in 1924. In the early periods of his writing, Kunt wrote prose poems in the newspapers Vakit and Son Saat, in which romantic elements predominated. Vakit newspaper both enriched the writer's understanding of literature and expanded his literary circle. Kunt draws attention especially with his stories in Vakit newspaper. The stories of this period are based on observation and touch on the social issues of Anatolia. These stories, which were written with the understanding of making art for the public, were written in plain language and with a plain expression. The stories that Bekir Sıtkı Kunt wrote in this period are close to the lines of Refik Halit and Ömer Seyfettin. The author includes reflections from the daily life of village and town people in some of his stories. In this respect, Bekir Sıtkı Kunt is likened to Refik Halit Karay. Bekir Sıtkı Kunt gains a place in Turkish storytelling with his stories published in the magazines Varlık, Artist, Adımlar, Yurt and Dünya, Yeditepe after the newspaper Vakit. He aims to write "realistic hometown stories" and maintains this understanding in general terms until his last works. The author's observations in his journalism and judicial duties give him the opportunity to get to know people closely and to convey them to the atmosphere of the story. Bekir Sıtkı Kunt examines the social life of the Anatolian people on a socialist realist ground in his stories. Almost all of Kunt's stories are social in nature. Bekir Sıtkı, who deals with the reflections of the changing time and age on the Anatolian people from an observant point of view, tells in detail the social issues ranging from family life to social life in his stories.is one of the leading writers of social realism.

Keywords: Bekir Sıtkı Kunt, Story, Theme, Social Realism.

SIGNIFICANCE OF PIANO DUETS IN CONTEMPORARY PERFORMING ARTS

Aida HASANOVA

Doctor of Philosophy in Art Studies
Senior teacher of the Piano Department of the ANK
Azerbaijan
hasanovaaida815@gmail.com

ABSTRACT

The emergence and development of piano duet performance in Azerbaijani music belongs to the second half of the 20th century. The creation of the original four-hand works, as well as the first copying and editing, date back to the second half of the century. As the Azerbaijani composition school went through the process of conquering European music genres along with the formation of performance schools, our national piano ensemble school was able to bring world music pearls and composer's works to national performance in a short period of time. The representatives of the Azerbaijan piano school not only performed successfully at various concerts, competitions and festivals held in our country, but also outside our borders, and developed tools and recommendations for the methodology of ensemble performance. Many Azerbaijani folk songs and dances have also been developed in a new style for ensemble playing on the piano. These works are included in the ensemble repertoire and performed very enthusiastically.

During my many years of pedagogic and concertmaster activity, I have worked on many works for two instruments. T. Bakikhanov, F. Amirov, S. Rustamov, H. Khanmammadov, M. Umudov. Works for two pianos by Budashkin, B. Kafne, A. Piazzolla are included. Almost all works are intended for students of music schools.

Today, the new concept of student-oriented education requires new approaches in training professional musicians in modern times. For this reason, there is a great need for educational materials with innovative methods that offer worthy works for ensemble performance at every level of education. The new trend that emerged due to the demand of modern times resulted in the enrichment of the ensemble texture due to the influence of modern music, orchestral writing and the fact that the piano instrument has a wide range of register, dynamic and timbre resources.

FORTEPIANO DUETLƏRİNİN ÇAĞDAŞ İFAÇILIQ SƏNƏTİNDƏ ƏHƏMİYYƏTİ

Aida ürsəl qızı HƏSƏNOVA

ÖZET

Fortepiano dueti ansambl ifasının forması kimi XX əsrin II yarısında daha da inkişaf edərək dünyanın konsert salonlarının səhnələrində öz layiqli yerini tutmuşdu. Bir çox ölkələrdə peşəkar fortepiano ifaçılarından ibarət duetlər öz ifaları ilə böyük dinləyici kütləsinin rəğbətini qazanmışlar.

Azərbaycan musiqisində fortepiano dueti ifaçılığının yaranması və inkişafı XX əsrin II yarısına aiddir. Orijinal dördəlli əsərlərin yaranması da, ilk köçürmə və işləmələr də əsrin ikinci yarısına təsadüf edir. Azərbaycan bəstəkarlıq məktəbi Avropa musiqi janrlarının fəthi prosesini həmçinin ifaçılıq məktəblərinin təşəkkülü ilə bərabər keçdiyindən milli fortepiano ansamblı məktəbimiz həm dünya musiqisi incilərinin, həm də bəstəkar əsərlərinin milli ifaçılığa gətirilməsini qısa müddətə reallaşdırmağa bildi. Azərbaycan fortepiano məktəbinin nümayəndələri nəinki öz vətənimizdə, eləcə də sərhədlərimizdən kənarında keçirilən müxtəlif konsert, müsabiqə və festivallarda uğurla çıxış etməklə yanaşı, ansambl ifasının metodikasına dair vəsait və tövsiyələr işləyib hazırlamışlar. Bir çox Azərbaycan xalq mahnı və rəqsləri də fortepianoda ansambl ifa etmək üçün yeni üslubda işlənmişdir. Bu əsərlər ansambl repertuarına daxil olaraq çox həvəslə ifa olunur.

Uzun illər pedaqoji və konsertmeyster fəaliyyətim dövründə bir çox əsərlərin iki alət üçün işləməsi üzərində çalışmışam. Bu sıraya görkəmli Azərbaycan və xarici bəstəkarlardan olan T.Bakıxanov, F.Əmirov, S.Rüstəmov, H.Xanməmmədov, M.Umudov, P.İ.Çaykovski, N.P. Budaşkin, B.Kafnenin, A.Piazollanın, R.Lovladın əsərlərinin iki fortepiano üçün işləmələri daxildir. İşləmələrin demək olar ki, hamısı musiqi məktəblərinin tələbələri üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Bu gün, tələbəyönlü yeni təhsil konsepsiyası müasir dövrdə peşəkar musiqiçilərin yetişdirilməsində yeni yanaşma üsullarını tələb edir. Bu səbəbdən təhsilin hər pilləsində ansambl şəklində ifa üçün layiqli əsərlər təklif edən innovativ metodlu dərslər vəsaitlərinə çox böyük ehtiyac duyulur. Müasir zamanın tələbi ilə meydana çıxan yeni tendensiya müasir musiqi, orkestr yazısının təsiri və fortepiano alətinin geniş registr, dinamik və tembr resurslarına malik olması ansambl fakturasının daha da zənginləşməsi ilə nəticələnmişdir. Hazırda sırf fortepiano dueti üçün nəzərdə tutulmuş bir sıra məcmuələr mövcuddur və tələbatın təsiri altında yeniləri də yaranmaqdadır.

**SAĞLIK HİZMETLERİNDE SAĞLIKLI HAYAT MERKEZLERİ FARKINDALIĞI ÜZERİNE
BİR ARAŞTIRMA: ISPARTA ÖRNEĞİ**

Kevser SEZER KORUCU

Süleyman Demirel Üniversitesi

Isparta, Türkiye

ORCID ID:0000-0001-7512-9878

kevsersezerkorucu@gmail.com

Muazzez YELSİZ

Muş Alparslan Üniversitesi

Muş, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-3455-9155

muazezdemir00@gmail.com

Erdal EKE

Süleyman Demirel Üniversitesi

Isparta, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-9529-5889

erdaleke@sdu.edu.tr

ÖZET

Sağlıklı toplum amacı doğrultusunda fonksiyon üstlenen sağlık sistemlerinin tamamında öne çıkan hizmet alanlarından birisi koruyucu sağlık hizmetleridir. Bu hizmet alanı kapsamında kişiye ve çevreye yönelik birtakım sağlık hizmetleri sunulmaktadır. Özellikle kişiye yönelik sağlık hizmetlerinin içerisinde bağışıklama, erken tanı, beslenme, sağlık eğitimi ve aile planlaması gibi hizmetler öne çıkmaktadır. Bu noktadan hareketle 2017 yılında Türk sağlık sistemine entegre edilen yeni birimlerden birisi, Sağlıklı Hayat Merkezleridir. Bu merkezler, sağlığa yönelik risklerden birey ve toplumun korunması, sağlıklı hayat tarzının teşvik edilmesi, birinci basamak sağlık hizmetlerinin güçlendirilmesi ve de bu hizmetlere ulaşımın kolaylaştırılması amacıyla oluşturulan çok amaçlı yapılardır. Kuruluş amacı itibariyle çok farklı konularda hizmet veren bu merkezlerin toplum nezdindeki farkındalık düzeyinin belirlenmesi, bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Bu bağlamda Isparta il merkezinde gerçekleştirilen bir alan araştırması ile bu merkezlere yönelik farkındalık düzeyi tespit edilmeye çalışılmıştır. Kolayda örnekleme tekniği ile Isparta il merkezinde 400 kişiye ulaşılmıştır. Alan araştırması kapsamında elde edilen veriler, SPSS programına girilerek frekans ve fark testleri yapılmıştır. Çalışma sonucunda Sağlıklı Hayat Merkezlerine yönelik farkındalık düzeyinin çok yüksek olmadığı; bu doğrultuda da katılımcıların bu merkezlerin sunduğu hizmetlerden çoğunlukla haberdar olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sağlıklı Hayat Merkezi, Koruyucu Sağlık Hizmetleri, Sağlık Davranışı, Sağlık Yönetimi.

**A RESEARCH ON AWARENESS OF HEALTHY LIFE CENTERS IN HEALTH SERVICES:
THE CASE OF ISPARTA**

**Kevser SEZER KORUCU
Muazzez YELSİZ
Erdal EKE**

ABSTRACT

One of the prominent service areas in all health systems that function in line with the aim of a healthy society is preventive health services. Within the scope of this service area, some health services are provided for the person and the environment. In particular, services such as immunization, early diagnosis, nutrition, health education and family planning are prominent among the personal health services. From this point of view, one of the new units integrated into the Turkish health system in 2017 is the Healthy Life Centers. These centers are multi-purpose structures created to protect individuals and society from health risks, to encourage a healthy lifestyle, to strengthen primary health care services, and to facilitate access to these services. The aim of this research is to determine the awareness level of these centers, which serve in very different subjects due to their establishment purpose, in the eyes of the society. In this context, it was tried to determine the level of awareness for these centers with a field study carried out in Isparta city center. With the convenience sampling technique, 400 people were reached in the city center of Isparta. The data obtained within the scope of the field research were entered into the SPSS program and frequency and difference tests were performed. As a result of the study, it was found that the level of awareness towards Healthy Life Centers was not very high; In this direction, it has been determined that the participants are mostly not aware of the services offered by these centers.

Keywords: Healthy Life Center, Preventive Health Services, Health Behavior, Health Management

**A COMPREHENSIVE REVIEW OF CURRENT ISSUES IN ELECTRONIC HUMAN
RESOURCE MANAGEMENT**

Lecturer Ph.D. Metin ALLAHVERDI

Selcuk University

Konya, Turkiye

ORCID ID: 0000-0002-8247-4167

allahverdi@selcuk.edu.tr

ABSTRACT

In today's society, it is possible to reach the correct information quickly, follow the changes easily, create a dynamic organization by providing continuous development to employees as managers, to constantly follow and implement the innovations that technology will bring to the company.

In the information world we live in, we see that the letter 'e', which is the abbreviation of the word electronic, is gradually appearing in front of every word in every field of life. Recently, the understanding and practices of human resources have also shared this common development and a new field defined as "electronic human resources management (e-HRM)" has emerged. This field strengthens the "human" aspect of human resource management and offers new opportunities for employees to develop their own career plans. This new model also supports decentralization of organizational activities in the classical sense, helping employees and managers to act together according to organizational goals and objectives.

This study provides an exploration of the contemporary level of development of theoretical knowledge associated with E-HRM. The study attempts to review the various characteristics of E-HRM, the role of E-HRM, the categories of E-HRM and the relationship of E-HRM with contemporary business practices. It is hoped that the study will contribute to the human resource management literature and organize the value of E-HRM practices both theoretically and practically. This study is also expected to assist both academics and practitioners in obtaining a complete explanation of current issues related to E-HRM.

Keywords: Information Technology, Digital Transformation, Human Resources Management, Electronic Human Resources Management

OSMANLI DÖNEMİNDEKİ HİZMET VE HATIRA MADALYALARI

Dr. Öğr. Üyesi Aliye YILMAZ

Batman Üniversitesi

Batman, Türkiye

ORCID ID: 0000-0001-8542-1581

2006aliye@gmail.com

ÖZET

Madalyalar resmi otoriteler tarafından devletin kişileri onurlandırmak veya hatıra olarak dağıtılması için darp ettikleri; üzerinde otoritenin arması, konuyla ilgili görseller ve bazen takdim edilen kişinin isminin yazılı olduğu metal pullardır. Altın, gümüş, bronz, nikel ve fakfon malzemeden imal edilen bu madalyalardan bazılarının üretimi ve kıyafette takılacağı yer, çıkarılan nizamnamelerce belirlenmiştir. Madalyalar Osmanlı Devleti'nde savaş, isyan, afet gibi durumlarda hizmet edenlere, devletin yardım kuruluşlarına afet, savaş gibi olağanüstü durumlarda bağış yapanlara, imar faaliyetlerine katılanlara takdim edilmiştir. Ayrıca sultanların seyahatleri, sergi açılışı, müsabakalar, antlaşmalar gibi durumlarda da dağıtılmak üzere hatıra madalyaları basılmıştır. Osmanlıda ilk madalya I. Mahmud döneminde bastırılmıştır olup adı "Ferahi"dir. Madalyaların özellikle ön yüzlerinde devletin arması, sultanın tuğrası yer almakta olup arka yüzlerinde ise genellikle basılma amacına uygun olarak betimlemeler bulunmaktadır. Bu betimlemeler birer belge sıfatı taşıyıp, basıldığı dönemle ilgili araştırmacılara ve meraklılarına objektif bilgiler vermektedir. Osmanlı Devleti'nde ilk madalyadan itibaren binlerce madalya basılmıştır. Günümüzde; takdim edilen kişilerin varislerinde, özel koleksiyonlarda veya müzelerde bulunan madalyaların etnografik eser olarak kabul edildiği ve satışlarının yapıldığı da bilinmektedir. Çalışmamızda madalyanın terminolojisi hakkında bilgi verilip, iftihar madalyaları, imtiyaz madalyaları, savaş madalyaları, isyan madalyaları, imar faaliyetleri madalyaları, sergi madalyaları, yardım madalyaları, eğitim madalyaları, müsabaka madalyaları, antlaşma madalyaları, seyahat madalyalarından örnekler sunulmuştur. Bu madalyaların verilme amacı, fiziki bilgileri ve kompozisyon özellikleri Sanat Tarihi bilimi çerçevesinde incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Madalyaları, Madalya, Hatıra, Harp.

SERVICE AND COMMEMORATIVE MEDALS IN THE OTTOMAN PERIOD

Assist. Prof. Aliye YILMAZ

ABSTRACT

Medals are metal stamps minted by official authorities to honor individuals or to be distributed as souvenirs. They bear the coat of arms of the authority, relevant images, and sometimes the name of the person being presented. The production of some of these medals, which are made of gold, silver, bronze, nickel, or packfong, and the place where they are to be worn on clothing were determined by specific regulations. In the Ottoman Empire, medals were presented to those who served in situations such as war, rebellion, and disasters, to those who donated to state's aid organizations in extraordinary situations such as disasters and wars, and to those who participated in reconstruction activities. In addition, commemorative medals were prepared to be distributed on occasions such as the travels of the sultans and the opening of exhibitions, competitions, and treaties. The first medal in the Ottoman Empire was minted during the reign of Mahmud I, and its name was "*Ferahi*." On the obverse, medals usually bore the coat of arms of the state, the sultan's *tughra*, or various symbols, and on the reverse, there were usually depictions in accordance with the purpose for which they were prepared. These descriptions are like documents and provide objective information to researchers and enthusiasts about the period in which they were issued. Thousands of medals have been issued since the first medal in the Ottoman Empire. Today, the medals present in the heirs of the persons they were presented, in private collections or in museums are accepted as ethnographic artifacts and sold. This study provides information on the terminology of these medals and presents examples of medals of honor, privilege, war, rebellion, reconstruction activities, exhibitions, aid, education, competition, treaties, and travel. In addition, the study examines the purpose, physical information, and composition of these medals within the framework of art history.

Keywords: Commemoration, Medal, Ottoman Medals, War

**ULUSLARARASI KIZILHAÇ BAĞLAMINDA MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİNDE YUNAN
KIZILHAÇ CEMİYETİNİN ANADOLU VE TRAKYA'DAKİ FAALİYETLERİ**

Ayhan SEKİLİ

Ankara Üniversitesi

Ankara, Türkiye

ORCID No: 0000-0002-4087-1826

ayhn19trk@gmail.com

ÖZET

Yardımlaşma duygusu, insanı “ben merkezli” anlayıştan kurtaran, onu insan yapan ulvî değerlerin başında gelmektedir. Doğal afetlerde, savaşlarda, göçlerde kısacası musibet ve sıkıntı anlarında insanların birbirlerine yardım eli uzatmaları tarihin çeşitli safhalarında, dünyanın muhtelif yerlerinde göze çarpmaktadır. Bu yardımlaşma ve insanî faaliyetler, insanlık tarihi kadar eskiye dayanmakla birlikte bunun bir kurum olarak ortaya çıkması ancak XIX. yüzyılın sonuna doğru gerçekleşmiştir. Kızılhaç diye bildiğimiz ve Osmanlı literatüründe Salib-i Ahmer olarak anılan kurum Batı dünyasında dil, din, ırk farkı aramaksızın insan unsurunu ön safa çıkaran hümanizmanın ürünüdür.

İsviçreli bir banker olan Henry Dunant, Cezayir’de tarım reformları yapmayı ve kafasında tasarladığı bazı işleri III. Napolyon ile görüşmek üzere bir iş seyahatine çıkmıştır. O sırada Napolyon, İtalya’nın bazı bölgelerini Avusturya-Macaristan’ın elinden kurtarmak için Fransa-Sardunya Krallığı müttefik ordularının komutanı olup, Lombardiya ve Garda gölünün güneyinde bulunan Solferino mevkiinde Avusturya-Macaristan ile savaşmaktadır. İşte, tesadüfen orada bulunan Henry Dunant, savaşın dehşetini ve yaralı askerlerin bakımsızlıktan acılar içinde can verdiğini görünce kafasında bazı düşünceler oluşmuştur. Bu düşüncelerini Dunant, savaştan sonra yazmış olduğu “Bir Solferino Hatırası” isimli kitabında işlemiş ve okuyucuya iki soru yöneltmiştir: “1. Sulh zamanında, gayesi harpte yaralılara bakmak olan yardım cemiyetleri kurulamaz mı? 2. Bir kongrenin bu cemiyetlere temel teşkil edecek olan milletlerarası akdi prensipleri kabul etmesi temennî edilemez mi?” Henry Dunant’ın bu sualleri ileride kurulacak olan Kızılhaç’ın ve Cenevre sözleşmeleri akdinin hem sebebini hem de temelini teşkil etmiştir.

1863 yılında Cenevre’de toplanan ve 16 devletin iştirak ettiği I. Cenevre Kongresi, Kızılhaç teşkilatının temelini oluşturmuştur. Bu kongrede kabul edilen kararlar gereğince; her memlekette gayesi harpte yaralılara bakmak olan yardım cemiyetleri kurulacak ve bu cemiyetlerin merkezleri Cenevre’deki komite olacak şekilde faaliyete başlayacaklardır. 1 yıl sonra 8 Ağustos 1864’te İsviçre Cumhuriyeti’nin çağrısı üzerine, siyasi bir konferans için 16 devletin 24 resmi azası Cenevre’de toplanmıştır. Bu siyasi konferansta “*harp halindeki silahlı kuvvetlerin hasta ve yaralılarının vaziyetlerinin ıslahı*” hakkındaki I. Cenevre Sözleşmesi, 22 Ağustos 1864’de 12 hükümet adına imzalanmıştır. I. Cenevre Sözleşmesi 10 madde halinde düzenlenmiş olup bu ilk sözleşmedeki ana fikir, 6. maddede bulunan; hangi milletten olursa olsun yaralı ve hasta askerler toplanacak ve tedavi edilecektir, kaidesi hedef alınmıştır. Ayrıca Cenevre Sözleşmesi’ne göre, seferberlikte bulunan ordulara refakat etmek üzere kurulan seyyar veya sabit sağlık teşkilatlarına karşı, savaşanlar tarafından hürmet edilip korunacaksa da, bu sağlık teşkilatı düşmana karşı kullanılırsa hürmet ve himaye hükmü ortadan kalkar, kaidesine bu sağlık teşkilatının kötüye kullanılmaması gerektiğinden ve de düşmana karşı kullanıldığı takdirde devletler tarafından himaye özelliğinin ortadan kalkacağından bahsedilmiştir.

22 Ağustos 1864 tarihinde yapılan ve Beyne’l-Milel Salib-i Ahmer Cemiyeti’nin ana kolonlarını oluşturan 10 maddelik Cenevre Sözleşmesi’nin 9. maddesinde, Cenevre Mukavelenâmesi’ni imzalamak gayesiyle bir temsilci göndermeyen devletlerin en kısa sürede bu sözleşmeyi kabul etmeleri için anlaşmanın ucu açık bırakılmıştı.

XIX. Yüzyılda İsviçre’de Beyne’l-Milel Salıb-i Ahmer (Uluslararası Kızılhaç) Cemiyeti’nin kurulmasıyla birlikte bu cemiyete bağılı olarak, dünya üzerindeki çeşitli devletler de kendi milli Kızılhaç cemiyetini kurmaya başlamıştı. Bu milli Kızılhaç cemiyetlerinden biri de, Yunanistan’ın 10 Haziran 1877’de kurmuş olduğı Yunan Salıb-i Ahmer (Yunan Kızılhaç) Cemiyetidir. Yunan Salıb-i Ahmer Cemiyeti, Venizelos’un İngiltere ve Fransa’dan “Yunanistan’ın İtilaf Devletleri adına Batı Anadolu’ya çıkartma yapabilmesi iznini” alabilmesinden önce, Anadolu ve Trakya’da bazı gizli çalışmalarda bulunmuştur. Söz konusu bu cemiyet Megali İdea doğrultusunda hareket ederek, Anadolu’ya geldikten sonra hızlı bir şekilde teşkilatlanma içerisine girmiş olup, fakir fukarâ için açmış olduğı hastaneleri cephaneliğe çevirmiştir. Nitekim Yunan Salıb-i Ahmer Cemiyeti sağık teşkilatı adı altında Osmanlı ülkesine silah, mühimmat, patlayıcı maddeler ve çete teşkilinde kullanılmak üzere üniforma getirilmiştir. Bunun yanında Yunan Salıb-i Ahmer Cemiyeti, Anadolu’da ve Trakya’da yapmış olduğı yardımları bir propaganda malzemesi olarak kullandığı da dikkat çekmektedir. Diğer bir husûs ise; bu cemiyetin, faaliyetlerini gerçekleştirirken İtilaf Devletleri’nden özellikle de İngiltere’den yardım almasıdır. Tüm bunlarla birlikte değerlendirdiğimizde, Beyne’l-Milel Salıb-i Ahmer Cemiyeti’nin prensiplerini kabul eden ve insanî gayelerle kurulmuş olan Yunan Salıb-i Ahmer Cemiyetinin, başka bir devletin zararına olarak kullanılmaması gerekirdi. Bu noktadan hareketle bizim bu çalışmada ele alacağımız konu, Yunan Salıb-i Ahmer Cemiyeti’nin Milli Mücadele döneminde Anadolu ve Trakya’da göstermiş olduğı faaliyetleridir.

**THE ACTIVITIES OF THE GREEK RED CROSS SOCIETY IN ANATOLIA AND
THRAKI DURING THE NATIONAL STRUGGLE IN THE CONTEXT OF THE
INTERNATIONAL RED CROSS**

Ayhan SEKILI

ABSTRACT

The sense of solidarity is one of the sublime values that frees people from the "self-centered" understanding and makes him human. In natural disasters, wars, migrations, in short, in times of calamity and distress, the fact that people extend a helping hand to each other stands out in various stages of history and in various parts of the world. Although these solidarity and humanitarian activities date back as far as human history, its emergence as an institution took place only towards the end of the XIX century. The institution we know as the Red Cross and referred to as "Salıb-i Ahmer" in Ottoman literature is the product of humanism in the Western world that puts the human element at the forefront without looking for differences of language, religion or race.

Henry Dunant, a Swiss banker, went on a business trip to discuss with Napoleon III how to make agrarian reforms in Algeria and some of the jobs he had in mind. At that time, Napoleon was the commander of the allied armies of the Kingdom of France-Sardinia to liberate parts of Italy from the hands of Austria-Hungary, and was fighting Austria-Hungary at the site of Solferino, south of Lombardy and Lake Garda. When Henry Dunant, who was there by chance, saw the horrors of war and the wounded soldiers dying in pain from neglect, some thoughts formed in his head. Dunant elaborated these thoughts in his book "A Memory of Solferino", which he wrote after the war, and asked the reader two questions: "1. Can not relief societies be established in a time of peace, whose purpose is to care for the wounded in the war? 2. Is it not to be hoped that a congress will accept the international contractual principles which will form the basis of these societies?" These questions of Henry Dunant formed both the reason and the basis of the Red Cross and the Geneva conventions to be established in the future.

The First Geneva Congress, which was held in Geneva in 1863 and in which 16 states participated, formed the basis of the Red Cross organization. In accordance with the decisions adopted in this congress; Relief societies will be established in every country whose purpose is to care for the wounded in the war and these societies will begin to operate with the committee in Geneva as their headquarters. 1 year later, on August 8, 1864, at the invitation of the Swiss Republic, 24 officials of 16 states gathered in Geneva for a political conference. At this political conference, the First Geneva Convention on the "Improvement of the Condition of the Sick and Wounded of the Armed Forces in a State of War" was signed on behalf of 12 governments on August 22, 1864. The Geneva Convention I was drawn up in 10 articles, and the main idea in this first convention was to conclude that in Article 6; "Wounded and sick soldiers, regardless of nationality, will be collected and treated", the rule was determined. In addition, according to the Geneva Convention, although it is to be respected and protected by the combatants against the mobile or stationary health organizations established to accompany the mobilizing armies, the provision of respect and protection will disappear if this health organization is used against the enemy, and it is mentioned that this health organization should not be abused and that the feature of protection by the states will disappear if it is used against the enemy.

In Article 9 of the 10-point Geneva Convention, which was made on 22 August 1864 and constituted the main pillars of the Beyne'l-Milel Salıb-i Ahmer Society, the end of the agreement was left open for states that did not send a representative to sign the Geneva Convention to accept this convention as soon as possible.

With the establishment of Beyne"l-Milel Salı̄b-i Ahmer (International Red Cross) in Switzerland in 19th century. Various states around the world had begun to establish their own national Red Cross Society. One of these national Red Cross societies was the Hellenic Salı̄b-i Ahmer (Greek Red Cross) Society founded by Greece on 10 June 1877. The Hellenic Salı̄b-i Ahmer Society did some undercover works in Anatolia and Thrace before Venizelos was granted "Greece's invade permission to make Western Anatolia in the name of the Entente" from Britain and France. This community acted in accordance with the Megali Idea. After arriving in Anatolia, they were quickly organized. They turned the hospitals which they had opened for the poor. As a matter of fact, the Hellenic Salı̄b-i Ahmer Society brought weapons, ammunition, explosives and uniforms for use in gang under the name of the health organization to be used against ottoman. The help of the Hellenic Salı̄b-i Ahmer Society in Anatolia and Thrace was used as a propaganda material. Another issue is; this society is to receive assistance from the Entente States, particularly from the UK, while carrying out its activities. Considering all these, the Hellenic Salı̄b-i Ahmer Society, which accepted the principles of the Beyne"l-Milel Salı̄b-i Ahmer Society and was established for humanitarian purposes, should not have been used as a loss to another state. From this point of view, the subject we dealt with in this study was the activities of the Hellenic Salı̄b-i Ahmer Society in Anatolia and Thrace in the National Struggle Period.

**OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ ALMIŞ VE ALMAMIŞ İLKOKUL 1. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN
SORU SORMA VE GÖRSELLEŞTİRME STRATEJİLERİNİN İNCELENMESİ**

Öğr. Gör. Ayşe Nur ALKOÇ SAYAN

Adnan Menderes Üniversitesi

Aydın, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-0793-5605

aysenur.alkoc@adu.edu.tr

Prof. Dr. Birsen DOĞAN

Pamukkale Üniversitesi

Denizli, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-0271-4317

bdogan@pau.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmada okul öncesi eğitimi almış ve almamış ilkokul 1. Sınıf öğrencilerinin soru sorma ve görselleştirme stratejilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya farklı sosyo-ekonomik gruba sahip bölge okullarından üç ilkokulun 18 öğrencisi katılmıştır. Bu öğrencilerin soru sorma ve görselleştirme stratejileri, okul öncesi eğitimi alıp almama durumları, cinsiyet ve ailelerinin kitap alım düzeyi değişkenlerine göre yorumlanmıştır. Veriler, öğrencilere uygun bir ortamda aynı kitaptan bire bir olarak okunan ve her sayfa sonunda onlardan istenilen birer soru olmak üzere çıkardıkları toplam 10 soru ve kitabın tümüne yönelik oluşturdukları bir görsel ile elde edilmiştir. Öğrencilerin sorduğu sorular içerik analizi kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırmada soru sorma stratejisine göre öğrencilerin genellikle temel okuma düzeyinde sorular sordukları, çok azının çıkarımsal ve eleştirel okuma düzeyinde sorular sorduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öte yandan öğrencilerin çizdikleri görseller de içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırmada okunanlardan anladıklarını öğrencilerin yarısından fazlasının zayıf düzeyde, çok azının orta ve iyi düzeyde görselleştirdikleri bulgusuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Soru Sorma Stratejisi, Görselleştirme Stratejisi, Okuduğunu Anlama, 1.Sınıf Öğrencileri

YEŞİL DÖNÜŞÜM PERSPEKTİFİNDE ULUSAL MESLEK STANDARTLARININ ÖNEMİ
Dr. Yaprak AKÇAY ZİLELİ
yakcay@myk.gov.tr

ÖZET

Modern endüstrinin gelişmesiyle birlikte ekolojik çevreye yönelik sorunlarda doğmaya başlamış, özellikle Sanayi Devrimi ile birlikte karbon emisyonlarında yaşanan artış küresel ısınma ve iklim değişikliğine neden olmuştur. Yaşanılan tüm bu gelişmeler ülkeleri ortak çaba sarf etmeye sevk etmiş, yeşil dönüşüm ve yeşil ekonomi kavramlarını doğurmuştur. Yeşil dönüşüm, sürdürülebilir bir gelecek için ekonomik faaliyetlerin dönüştürülmesini içermekte olup, yeşil ekonomi düşük karbon salınımı, kaynak verimliliği ve çevresel sürdürülebilirliği hedeflerken, çevresel riskleri ve ekolojik kısıtlıkları önemli ölçüde azaltarak insan refahını ve sosyal eşitliği de iyileştirmeyi amaçlamaktadır. Yeşil dönüşümün ve yeşil ekonominin gerçekleşmesi ancak yeşil iş ve mesleklerle mümkün olup, yeşil iş ve meslekler yeşil ekonominin gerektirdiği özgün ihtiyaçları karşılamak amacıyla ortaya çıkan ya da yeşil ekonomi ile birlikte görev içeriklerinde önemli düzeyde değişikliğe uğrayan iş ve meslekleri kapsamaktadır. Bu noktada, bir mesleğin başarı ile icra edilmesi için sergilenmesi gereken görev ve işlemler ile sahip olunması gereken mesleki bilgi, beceri, tutum ve davranışları tanımlayan ulusal meslek standartları ayrı bir önem kazanmaktadır. Türkiye’de Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından geliştirilen ulusal meslek standartları yeşil dönüşüm açısından önemli bir araç olup, yeşil dönüşümün gerektirdiği mesleklerin belirlenmesi, meslek tanımlarının yapılması, bu mesleklerde ihtiyaç duyulan mesleki bilgi ve beceriler ile tutum ve davranışların ortaya konulmasına hizmet etmektedir. Bu sayede, yeşil dönüşüm için gerekli olan insan kaynağı nitelikleri tanımlanmakta, insan kaynakları yönetim süreçlerine, mesleki eğitim programlarına, sınav ve belgelendirme süreçlerine rehberlik sağlayacak girdiler oluşmaktadır. Bu kapsamda çalışmada, yeşil dönüşüm, yeşil ekonomi, yeşil iş ve yeşil meslek gibi kavramlar ele alınarak Dünya ve Türkiye’deki gelişmelere, bu alanda Türkiye’de hazırlanan ulusal meslek standartlarına ve önemine değinilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yeşil Dönüşüm, Yeşil İş ve Meslekler, İnsan Kaynakları Yönetimi, Ulusal Meslek Standartları

**KRİZ DÖNEMLERİNDE OTEL İŞLETMELERİNİN UYGULADIKLARI PAZARLAMA
STRATEJİLERİ: DÜZCE ÖRNEĞİ**

Prof. Dr. Muammer MESCİ

Düzce Üniversitesi

Düzce, Türkiye

ORCID ID:0000-0002-3053-3954

muammermesci@duzce.edu.tr

Caner ŞAFAK

Düzce Üniversitesi

Düzce, Türkiye

caner215115@ogr.duzce.edu.tr

ÖZET

Beklenmedik anlarda oluşan ve işletmelerin sürekliliğini önemli ölçüde etkileyen durumları kriz olarak tanımlanabilir. Turizm sektörü de oluşan kriz dönemlerinde, çok yönlü bir yapıya sahip olduğundan oldukça fazla etkilenmektedir. Kriz dönemlerinde otel işletmeleri krizden en az şekilde etkilenebilmesi için önceden belirlediği stratejileri uygulamak durumunda kalabilir. Bu sayede oluşan krizler karşı hazırlık olunabilir. Bu çalışmanın amacı, Düzce ilinde bulunan otel işletmelerin herhangi bir kriz anı ve sonrasında krizden ne ölçüde etkilendiğini ve uyguladıkları pazarlama stratejilerini belirlemektir. Çalışma sonucunda, otel işletmelerinin genel olarak kriz öncesi ve anında krizin boyutuna göre bazı önlemler almak için pazarlama stratejilerini uyguladıkları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Otel İşletmeleri, Kriz, Pazarlama Stratejileri, Düzce

BUSINESS STRATEGY AND MARKET-BASED PERFORMANCE

Lecturer Saban BAS

Selcuk University

Konya, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-4142-6580

sabanbas@selcuk.edu.tr

Dr. Emine BAS

Konya Technical University

Konya, Turkey

ORCID ID: 0000-0003-4322-6010

ebas@ktun.edu.tr

ABSTRACT

Market orientation, which is one of the most remarkable trends, is the whole of organizational activities aimed at understanding, satisfying the customers' general demands and needs, and providing unique customer value. However, in a rapidly changing competitive environment, instead of focusing only on market orientation, there is a need for competitive tactics that will strengthen it and contribute directly to performance. In this context, the relationships between market orientation components, differentiation strategy and firm performance are of great importance.

Keywords: Firm, Strategy, Market, Performance, Orientation.

ÇİZGİ ROMAN ESTETİĞİNİN AMBALAJ TASARIMINDA KULLANIMI

Doç. Dr. E. Nilüfer ÜSTÜNDAĞ

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi

İzmir, Türkiye

ORCID ID: 0000-0001-6212-2394

eminenilufer.ustundag@ikcu.edu.tr

ÖZET

Çizgi Roman estetiği, görsel öğelerin metinler ile birleştirilerek anlatıldığı edebi bir türdür. Genellikle seri halinde yayımlanır ve birçok farklı türü bulunmaktadır. Karakterlerin ve hikayelerin gelişimini takip etmek için sıralı panellerden oluşur. Bu panellerde çizimler, konuşma balonları ve anlatıcı metinlere yer verilir. Will Eisner, 1985 yılında çıkardığı kitabında çizgi roman kavramını; Ardışık Sanat (Sequential Art) olarak adlandırmıştır. Çizgi roman, çocuklardan yetişkinlere kadar her yaşta insana hitap eder ve genellikle popüler kültürün bir parçası olarak kabul edilir. Edebi tür olarak gelişen çizgi roman estetiği, süreç içerisinde farklı uygulama alanlarında yer almıştır. Bu uygulamalardan biri de özellikle genç tüketicileri hedefleyen ürünler için etkili bir pazarlama stratejisi olarak görülen ambalaj tasarımlarıdır. Markalar, ambalaj tasarımında çizgi roman estetiğini kullanarak, görsel olarak çekici, hareketli, eğlenceli, tüketici ile pozitif bağ kuran bir iletişim amaçlamaktadır. Ayrıca çizgi roman tekniğinde var olan tipografik ve imgesel anlatım; ürünün içeriği, özellikleri ve faydaları hakkında tüketiciye yaratıcı anlatımlar sunabilir. Bu araştırma kapsamında farklı sektörlere ait markaların güncel ambalaj tasarımlarında çizgi roman estetiğini nasıl kullandığı, hedef kitle ile nasıl bir iletişim sağladığı açığa çıkarılmaya çalışılacaktır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden içerik analiz yöntemi kullanılarak çizgi roman estetiğinin ambalaj tasarımında nasıl bir rol oynadığı ayrıca kitap kavramı içinde yer aldığı görevinden farklılıkları incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Marka, Grafik Tasarım, Ambalaj Tasarımı, İllüstrasyon, Çizgi Roman

**TÜRKİYE'DE UYGULANAN YATIRIM TEŞVİK SİSTEMİ: 2012/3305 SAYILI KARAR
SONRASI TURİZM SEKTÖRÜNE VERİLEN TEŞVİKLERİN KONAKLAMA İŞLETMELERİNE
ETKİSİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME***

Fatma Nur ÖZKAYA

Bilim Uzmanı, Kalyon Enerji, Türkiye

ORCID: 0000-0001-9623-1433, fatmanurkaya06@gmail.com

ÖZET

Teşvik politikalarının turizm sektörüne uygulanmasında yerli ve yabancı sermayeyi destekleyerek cesaretlendirmesi, yatırım kapasitelerinin artırılması ve hızlandırılması, istihdam olanaklarını artırması, bölgesel gelişmişlik farklarını azaltması, kültürel mirası koruyacak yatırımları desteklemesi gibi güçlü faydaları bulunmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti bu sektördeki potansiyelini en iyi şekilde değerlendirebilmek için sektördeki yatırımları desteklemiş ve bu teşvik politikalarını çıkarılan mevzuatlarla yasal zemine kavuşturmuştur. Bu minvalde, Türkiye’de mevcut teşvik sistemini belirleyen Karar 19.06.2012 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan 15.06.2012 tarih ve 2012/3305 sayılı ‘Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar’dır. Bu çalışmanın amacı da yukarıda bahsedilen Kararın detaylı incelemesinin yapılmasının ardından Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’nın veri setinden faydalanarak turizm sektörüne yönelik verilen teşviklerin konaklama işletmeleri üzerindeki etkilerinin analiz edilmesidir. Çalışmanın yönteminde literatür taraması ile sayısal verilerden yararlanma yöntemleri kullanılmış ve ilgili tüm makale, kitap vb. yayınlar ile mevzuattan yararlanılarak Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’nın yayınlamış olduğu sayısal verilerde çalışma da kullanılmıştır.

“2012/3305 Sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar” ın Amaç başlıklı 1. Maddesinde belirtildiği üzere bölgesel gelişmişlik farklılıklarının azaltılması hedefine uygun olarak bölgesel destekler uygulamasında iller sosyo-ekonomik gelişmişlik seviyesine göre 6 bölgeye ayrılmış ve destek unsurları tür, oran, süre ve limitler bakımından 1. Bölgeden 6. Bölgeye doğru yoğunluk kazanacak şekilde belirlenmiştir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Veri Setinden elde edilen veriler ışığında teşvik sisteminden yararlanarak turizm sektöründe yatırım yapmak isteyen firmaların oldukça fazla olduğu ve düzenlenen bu teşvik sisteminin yalnızca Türkiye’de yapılan yatırım tutarlarını arttırmadığı; aynı zamanda yeni istihdam alanları oluşturmak şeklinde iş gücü piyasasına da oldukça olumlu katkılarda bulunduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Teşvik, Turizm, 3305 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar.

*Bu tebliğ Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi Anabilim Dalı’nda Doç. Dr. Çağlar DOĞRU danışmanlığında hazırlanmış olan “Türkiye’de Turizm Sektöründe Uygulanan Teşvik Politikalarının Konaklama İşletmelerine Etkisi” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

**AN OVERVIEW OF THE RESTORATIONS CARRİED OUT BY BURSA METROPOLITAN
MUNICIPALITY**

Lecturer Dr. Duygu İLKHAN SOYLEMEZ

Selçuk University

Konya, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-5707-1542

duyguilkhan@gmail.com

Lecturer Nihal GUNES AY

Selçuk Üniversitesi

Konya, Türkiye

ORCID ID: 0000-0001-9788-7872

nihalay@selcuk.edu.tr

ABSTRACT

Bursa Metropolitan Municipality has initiated projects to meet the need for restoration in historical places. These projects aim to provide social, cultural and commercial activities in the restored spaces in order to preserve and maintain the historical texture. The projects were completed in areas such as squares, streets, water forests and activity centres in order to preserve Bursa's centuries-old past and bring together traditional architecture with modern lines.

In this article, studies on the restorations carried out by Bursa Metropolitan Municipality are included and an evaluation is made on the subject.

Keywords: Restoration, Historical Artefacts, Local Government, Bursa Metropolitan Municipality

**T.C. ANAYASA MAHKEMESİ'NİN 7145 SAYILI KANUN HAKKINDA 30/6/2022 TARİH ve
2022/86 SAYILI KARARININ İÇ GÜVENLİK vs. ÖZGÜRLÜK ÇERÇEVESİNDE
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Dr. Öğr. Üyesi Ömer ÖZKAYA

Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü

Ankara, Türkiye

ORCID: 0000-0003-2302-5991

omerakademik@gmail.com

ÖZET

TBMM 25/7/2018 tarihinde “Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” adıyla torba nitelikte bir kanun kabul etmiş ve bu Kanun 31/7/2018 tarihli ve 30495 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanunun genel gerekçesinde; olağanüstü halin uzatılmayacak olması sebebiyle olağan dönemde terör örgütleriyle hukuk devleti ilkesi çerçevesinde etkin bir şekilde mücadele etmek ve temel hak ve özgürlükleri korumak suretiyle soruşturma, kovuşturma ve disiplin soruşturmaları bakımından gerekli tedbirleri almak amacıyla Kanun’un teklif edildiği ifade edilmiştir. Kanunla kabul edilen maddelerin dört tanesi doğrudan iç güvenlik vs. özgürlük dengesiyle alakalıdır. Kanun’un bazı maddelerinin anayasaya aykırı olduğu iddiasıyla T.C. Anayasa Mahkemesi’ne başvurulmuş ve Mahkeme kanunun bazı maddelerini anayasaya aykırı olduğu gerekçesiyle iptal ederken bazı maddelere ilişkin talepleri reddetmiştir. Bu bağlamda çalışmanın amacı; Kanun özelinde, milletin temsilcilerinden oluşan TBMM’nin iç güvenlik vs. özgürlük dengesinde ne tür düzenlemelere yer verdiğine değinmek ve aynı zamanda T.C. Anayasa Mahkemesi’nin gerek iptal ettiği gerekse iptal etmediği kurallara ilişkin olarak, karşı oylarda yer verilen görüşler de dikkate alınarak, iç güvenlik vs. özgürlük dengesi üzerine çıkarımlarda bulunmaktır.

Anahtar Kelimeler: 7145 sayılı Kanun, T.C. Anayasa Mahkemesi, İç Güvenlik, Özgürlük

**ATTITUDES OF STUDENTS OF EDUCATION FACULTY TOWARDS THE USE BLENDED
LEARNING: "A FIELD STUDY AT THE UNIVERSITY OF GAZİANTEP-AFRİN"**

Dr. Mohammad ZIDAN

Gaziantep University

Gaziantep, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-7015-0472

Zydan597@gmail.com

ABSTRACT

The aim of the research is to identify the trends of students of the Faculty of Education at Gaziantep University -Afrin towards the Use Blended learning, and to achieve the goal of the research, the researcher designed a scale to measure trends. It consisted of (27) statements, and after verifying the validity and reliability of the scale, it was applied to a sample of (32) male and female students, (17) male and female students from the Classroom Teacher Department, and (15) male and female students from the Psychological Counseling Department. The search results showed the following:

-The attitudes of the students at Gaziantep University in Afrin toward the Use Blended learning were medium.

-There are no statistically significant differences between the average scores of members of the search sample in their directions towards the Use Blended learning in teaching according to the gender variable.

-There are statistically significant differences between the average score of the members of the search sample in their directions towards the Use Blended learning in teaching according to the specialization variable, to the Psychological Counseling Department.

-The research suggested a number of proposals, including: encouraging lecturers to use the Blended learning in teaching, and conducting research on the impact of using blended learning in teaching.

Keywords: attitudes, Blended learning, Education Faculty students, Gaziantep University, Afrin.

اتجاهات طلبة كلية التربية نحو استخدام التعليم المدمج في التدريس
"دراسة ميدانية في جامعة غازي عنتاب-عفرين"

ملخص البحث

هدف البحث إلى تعرّف اتجاهات طلبة كلية التربية في جامعة غازي عنتاب-عفرين نحو استخدام التعليم المدمج في التدريس، ولتحقيق هدف البحث قام الباحث بتصميم مقياساً لقياس الاتجاهات، إذ تكون من (27) عبارة، وبعد التأكد من صدق وثبات المقياس، تمّ تطبيقه على عينة مؤلفة من (32) طالباً وطالبة، بواقع (17) طالباً وطالبة من قسم معلم الصف، و(15) طالباً وطالبة من قسم الإرشاد النفسي، وقد أظهرت نتائج البحث الآتي:

- كانت اتجاهات طلبة جامعة غازي عنتاب في عفرين نحو استخدام التعليم المدمج في التدريس متوسطة.
 - عدم وجود فروق دالة إحصائية بين متوسط درجات أفراد عينة البحث في اتجاهاتهم نحو استخدام التعليم المدمج في التدريس وفقاً لمتغير الجنس.
 - وجود فروق دالة إحصائية بين متوسط درجات أفراد عينة البحث في اتجاهاتهم نحو استخدام التعليم المدمج في التدريس وفقاً لمتغير الاختصاص لصالح قسم الإرشاد النفسي.
- وتوصل البحث إلى عدد من المقترحات والتوصيات منها: تشجيع المحاضرين على استخدام التعليم المدمج في التدريس، وإجراء أبحاث حول أثر استخدام التعليم المدمج في التدريس.
- الكلمات المفتاحية:** اتجاهات - طلبة كلية التربية- التعليم المدمج- جامعة غازي عنتاب- عفرين.

**INNOVATION MECHANISMS FOR INDUSTRIAL CLUSTER MANAGEMENT IN
REGIONS**

Ph.D. Stu. Makhmudov Mirabbos FAZLIDDINOVICH

The Institute of Forecasting and Macroeconomic Research

Tashkent, Republic of Uzbekistan

mirabbos@mail.ru

ABSTRACT

Studying the methodological basis of the content and structure of the industrial cluster management mechanism allows us to conclude that there are different points of view on the structure of the mechanism, and there are no significant differences between them.

Regarding the organizational-economic mechanism of management of industrial clusters in the region, the following appear as its elements:

subject - coordinating council of regional industrial cluster;

object - organizational and economic processes occurring in the industrial cluster;

forms and methods of the industrial cluster in accordance with the defined goals and objectives.

LİNDİA HOGAN'IN *SOLAR STORMS* ADLI ESERİNDE EKOFEMİNİST VE EKOKRİTİK BAKIŞ
AÇILARINI KEŞFETMEK

Öğr. Gör. Gamze AR
Bartın Üniversitesi
Bartın, Türkiye
gamze.ar@bartin.edu.tr

ÖZET

Doğa, insan ve insan olmayan dünya için temel bir besin kaynağıdır ve önemi inkar edilemez. Ancak çevreye ve doğaya ticari bir mal gibi yaklaşan antroposentrik perspektif, sıklıkla çevresel ırkçılık fikrine yol açmaktadır. Linda Hogan'ın *Solar Storms* adlı romanı, kişisel yönelimli çevreci bakış açısı nedeniyle giderek artan ekokritizm, ekofeminizm ve çevre sorunları ile ilişkilendirilmektedir. Hogan, yazmanın genellikle ekolojik konularla Amerikan yerlilerinin tarihsel süreçteki devam eden kötü muamelesi arasındaki kesişimde olduğunu belirtir. Bu da çevresel ve sosyal adalet konularını birleştirir (Cook, 1). Bu ifade, çevresel ve sosyal adalet arasındaki bağlantıyı vurgulamakta ve her ikisinin de eş zamanlı olarak ele alınması gerektiğini söylemektedir. *Solar Storms* romanı, karmaşık ve spirüel yolculuklarıyla karakterlerin esas bağlantılarını ortaya çıkarmaktadır. Bu süreçte, delilik, çevresel yıkım ve cinsiyetle ilgili konular deneyimlenir. Bu nedenle, roman yerli Amerikalıların hayatı üzerine bir ekokritik ve ekofeminist yorum olarak ele alınabilir. Chickasaw şair, romancı ve denemeci olan Linda Hogan, *Solar Storms* romanında çevre, cinsiyet, etnisite ve spirüalite gibi farklı konuları dile getirir. Roman hem hikâyenin iç hem de dış yönlerini ele alır ve Hogan'ın yazısı tüm canlıların birbiriyle olan bağlantısına olan saygıyı yansıtır. Eserleri, doğal dünya ile derin bir bağlantıyı ve insanların yerini tanıma ihtiyacını ortaya koymaktadır. Bu çalışma Hogan'ın anne ve toprak kavramlarını ekofeminist bakış açısı ile araştırır ve romanın ekokritik açılarını cinsiyet, etnisite ve doğal sonuçla ile keşfetmeye çalışır.

Anahtar Kelimeler: Ekokritisizm; Çevre; Ekofeminizm; Yerli Amerikalı Edebiyatı; Antroposentrizm; Linda Hogan; *Solar Storms*

**EXPLORING ECOFEMINIST AND ECOCRITICAL PERSPECTIVES IN LINDA HOGAN'S
*SOLAR STORMS***

Lecturer Gamze AR

ABSTRACT

Nature is an essential source of sustenance for both human and nonhuman worlds, and its significance cannot be denied. However, the anthropocentric perspective, which approaches the environment and nature as commodities, often leads to the idea of environmental racism. Linda Hogan's novel *Solar Storms* has been increasingly linked to ecocriticism, ecofeminism, and environmental issues due to her personally oriented environmentalist aspect, which gives her writings an ecocritical outlook. Hogan states that writing is often at the intersection of ecological matters and the historical and ongoing treatment of American Indians, thus linking environmental justice and social justice issues (Cook, 1). This statement highlights the interconnectedness between environmental and social justice and underscores the need to address both simultaneously. The novel *Solar Storms* reveals an authentic network of characters with their complex and spiritual journey. In this process, they experience madness, environmental destruction, and gendered matters. Hence, it serves as a form of ecocritical and ecofeminist commentary on the life of Native Americans. Linda Hogan, a Chickasaw poet, novelist, and essayist, expresses diverse issues such as environment, gender, ethnicity, and spirituality in her novel *Solar Storms*. The novel involves both the interior and exterior sides of the landscape, and Hogan's writing reflects an appreciation for the interconnectedness of all living beings. Her works reveal a deep connection to the natural world and the need for humans to recognize their place within it. Linda Hogan's novel *Solar Storms* is a powerful work that explores the interconnectedness of environmental and social justice issues. Hogan's writing reflects a deep appreciation for the natural world and a recognition of the importance of recognizing humans' place within it. This study seeks to examine Hogan's perspective on the mother and land within the context of an ecofeminist perspective and explore the ecocritical aspects of the novel from gendered, ethnic, and natural responses.

Keywords: Ecocriticism; Environment; Ecofeminism; Native American Literature; Anthropocentrism; Linda Hogan; *Solar Storms*

AVRUPA’NIN SURİYELİ VE UKRAYNALI MÜLTECİLERE YÖNELİK POLİTİKALARI: İRK, DİN VE KÜLTÜR FARKLILIKLARI ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME

Prof. Dr. Ali ŞAHİN

Selçuk Üniversitesi

Konya, Türkiye

ORCID ID: 0000 0002-1487-8717

alisahin@selcuk.edu.tr

ÖZET

İnsanlık tarihinin her aşamasında göç olgusuna rastlamak mümkündür. Ancak zorunlu ve gönüllü/çekici faktörlere bağlı olarak meydana gelen bireysel ve kitlesel göç hareketleri, son yüzyılda dünyanın en önemli sorunlarından ve gündem maddelerinden birisi haline gelmiştir. Örneğin Suriye’deki iç karışıklık, terör örgütlerinin faaliyetleri, kaos ortamı vb insanlık için tehdit unsurlarının mevcut olması, yakın tarihte görülen en büyük göç dalgalarından bir tanesine neden olmuştur. Aynı şekilde Rusya-Ukrayna Savaşına bağlı olarak Avrupa, son zamanlarda en hızlı büyüyen bir mülteci krizi ile karşı karşıya kalmıştır. Bu tarz uluslararası göç hareketlerinin artarak devam etmesi karşısında göçmen, mülteci ve sığınmacılara yönelik olarak göç alan toplumlarda “ hoş görü eşiğinin” azaldığı da bir gerçektir.

Bazı Avrupa ülkeleri, Suriye, Orta Doğu ve Afrika’dan gelen mültecilere “güvenlik sorunu”, “kültürel ve etnik homojenlik” gibi kaygılar ile sınır kapılarını kapalı tutma politikası izlemiştir. Ancak bu gün gelinen noktada aynı Avrupa ülkeleri, Ukrayna’dan gelen mülteci dalgası karşısında korkularını yenmiş gözükmektedir. Türkiye Suriyeli mültecilere açık kapı politikası uygularken; Avrupa yabancı korkusu ve ötekileştirme yaklaşımı ile “kimseyi içeri almayacağız” politikası ile sınır kapılarında katı tedbirler almıştır. Söz konusu Ukraynalı mülteciler olunca Avrupa’nın politikası değişmiş; “herkesi içeri alacağız” söylemiyle Avrupalı ülkeler, Ukraynalı mültecilere kapılarını açarak; Suriyelilerin aksine onları memnuniyetle kucaklamışlardır.

Çalışmanın temel amacı, Avrupa ülkelerinin Ukrayna ve Suriyeli Mültecilere yönelik tutum, söylem ve politika farklılıklarını ele almak ve göç ve sığınmacı politikalarında din, kültür, ırk ve inanç gibi faktörlerin etkisini araştırarak; Suriye ve Ukrayna özelinde Türkiye ve Avrupa’nın göç politikasını bu bağlamda analiz etmektir.

Anahtar Kelimeler: Mülteci, Ukraynalı Mülteci, Suriyeli Mülteci, Göç, AB’nin Farklılaşan Mülteci Politikaları

**EUROPE'S POLICIES TOWARDS SYRIAN AND UKRAINIAN REFUGEES: AN
EVALUATION BASED ON RACIAL, RELIGIOUS AND CULTURAL DIFFERENCES**

Prof. Dr. Ali SAHİN

ABSTRACT

It is possible to encounter the phenomenon of migration at every stage of human history. However, individual and mass migration movements, which occur due to compulsory and voluntary/pull factors, have become one of the most important problems and agenda items of the world in the last century. For example, the existence of threats to humanity such as internal turmoil, activities of terrorist organizations, chaos, etc. in Syria has caused one of the largest migration waves in recent history. Likewise, due to the Russia-Ukraine War, Europe has recently faced the fastest growing refugee crisis. It is also a fact that the "tolerance threshold" for immigrants, refugees and asylum seekers has decreased in the receiving societies in the face of the increasing continuation of such international migration movements.

Some European countries have followed a policy of keeping their border gates closed for refugees from Syria, the Middle East and Africa due to concerns such as "security problems" and "cultural and ethnic homogeneity". However, at the point reached today, the same European countries seem to have overcome their fears in the face of the wave of refugees from Ukraine. While Türkiye applies an open door policy to Syrian refugees; Europe has taken strict measures at the border gates with the policy of "we will not let anyone in" with the approach of alienation and marginalization. When it comes to Ukrainian refugees, Europe's policy has changed; With the motto "we will let everyone in", European countries opened their doors to Ukrainian refugees; Unlike the Syrians, they welcomed them.

The main purpose of the study is to examine the attitudes, discourse and policy differences of European countries towards Ukraine and Syrian Refugees and by investigating the effects of factors such as religion, culture, race and belief on immigration and asylum policies; The aim is to analyze the migration policy of Turkey and Europe in this context, in particular Syria and Ukraine.

Keywords: Refugee, Ukrainian Refugee, Syrian Refugee, Migration, EU's Differentiating Refugee Policies.

AZERBAJCAN YÜKSEK ÖĞRETİM TARİHİNDE SUFİ SEKTÖRLERİNİN ROLÜ

Doç. Dr. Qanira PİRGULİYEVA

Bakü Devlet Üniversitesi

Bakü, Azerbaycan

Orcid.0000-0002-2049-7902

p_qanira@hotmail.com

ÖZET

Azerbaycan'da yüksek öğretimin oluşturulması doğrudan İslam dini ile ilgili süreçle ilgiliydi. Bildiğimiz gibi Müslüman ülkelerde yükseköğrenimin statüsü medreseler tarafından taşınıyordu. Bu alanda, imparatorluğun bir parçası olan ülkemizin tarihi toprakları da dahil olmak üzere Hilafet boyunca çok sayıda medrese inşa edilmiş ve farklı yaklaşımlarla eğitim tarihimizde yeni bir dönem olan bu eğitim türü. bilim öğretimi, neredeyse 20. yüzyılın başına kadar devam etti. Bu mezheplerin kurucularının ve müntesiplerinin günümüze kadar gelen az sayıdaki eserlerinden, İslam'ın temel esaslarının yanı sıra, neredeyse son yıllara kadar faaliyet gösteren tasavvuf dalları-mezhepleri hakkında yazılmış eserlerin de olduğunu görmek mümkündür. Orta Çağ'dan kalma medreselerde öğretim işlerinde kullanılmaktadır Azerbaycan'da çeşitli tasavvuf dallarının ortaya çıkışı ve yayılması kronolojik olarak 3 döneme ayrılabilir. Bu ayrımın temeli mezheplerin sadece türleri ve sayıları değil, aynı zamanda eğitim sistemindeki rolleri, mimari anıtlarla ilgili epigrafik bilgiler: I dönem - VII-IX yüzyıllar; Dönem II-X-XII; Dönem III, XIII-XX yüzyılların başlarına kadar olan dönemi kapsar. Her üç devrin de ortak yönü, din ilimlerinin gelişmesine hizmet etmek, Müslümanlar için doğru hayat yolunun belirlenmesine yardımcı olmak, her insanın bir varlık olduğunun bilincinde olarak tabiat ve beden ile birlik oluşturmaya çalışmanın yollarını bulmaktır. Allah'ın yaratmasının bir sonucu olması ve bilimsel zeminde her zaman insanların aydınlanmış bir kesimi olması temel kriterlerdi. Yakın tarihte yabancı işgal politikası genişlediğinde bu mezhebin temsilcileri ulusal kurtuluş hareketlerine öncülük etmişler ve büyük kahramanlıklar göstermişlerdir. Böylece İslam'ın dini ve felsefi fikirlerinin çeşitliliğini yayan ve yayan mezhep sahipleri, aslında Azerbaycan'ın İslam döneminde eğitimin önemini ve rolünü teşvik etmişler ve ayrıca insanların yaşam tarzına bazı yenilikler dahil olmuşdu. Bu yenilikler zamanla geleneklerimizde kalmış ve halkımız tarafından korunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tasavvuf, İslam, Kitabeler, Hilafet, Medrese

DAYANIŞMA TURİZMİ

Dr. Gülçin BİLGİN TURNA

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Rize, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-1684-6548
gulcin.turna@erdogan.edu.tr

Ebru DİNÇ

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Rize, Türkiye

ORCID: 0000-0002-6036-3909
ebru_dinc22@erdogan.edu.tr

ÖZET

Rusya'nın Şubat 2022'de Ukrayna'yı işgal etmesi, küresel düzende değişime yol açarak, ülkelerin birtakım krizlerle yüzleşmesini gerektirmiştir. Bu noktada, dayanışmayı turizm yoluyla ele almak için çoğu turizm analistleri Ukrayna'yı desteklemiştir. Dünya Turizm Örgütü, turizmi eşitlikçi dayanışma için bir araç olarak kullanmaya odaklanacak şekilde dönüştürülmesini önermektedir. Rusya-Ukrayna savaşı, çok kutuplu bir dünya düzeninin fay hatları daha keskin bir şekilde çizdiğinden, küresel siyasette bir dönüm noktası olmuştur. #ScreamforUkraine sosyal medya sloganını başlatarak, destek için Airbnb ve Uber devreye girmiştir. Oteller, işgalin şiddetinden kaçan Ukraynalı mültecileri barındırmak için kullanılmıştır. Benzer şekilde, dünyanın her yerinden insanlar gösteriler, bağışlar yoluyla, Ukrayna ile dayanışma içinde olduklarını göstermişlerdir. Ukrayna'daki turizm ve otelcilik sektörü savaştan ağır bir şekilde etkilenmiştir. Birçok otel yıkılmış ve çoğu güvenlik endişeleri nedeniyle açılmamaktadır. Sektör neredeyse bir gecede yok olmuştur. Bazı otel rezervasyon siteleri ve zincirleri Rusya'daki faaliyetlerini durduracaklarını ve Ukraynalılara ücretsiz konaklama sunacaklarını duyurmuşlardır.

Geçmiş çatışma bölgelerinin ziyaret edilmesine ek olarak, aktif savaş bölgelerinde "sıcak" savaş turizmi de artış göstermektedir. Turizmin barışçıl yerlerde geliştiğine inanıldığından, ilk bakışta "savaş turizmi" terimi bir tezat gibi görünebilir. Savaş turizmi, genellikle ölümle karşılaşma motivasyonu ile karanlık turizm ile ilişkilendirilmiştir. Öte yandan "sıcak savaş turizmi", yüksek bireysel risklerin varlığıyla karakterize edilen ve ziyaretçilerin nihai macera olarak uzuvlarını ve mallarını riske atarak savaşın heyecanını ilk elden deneyimledikleri istikrarsız bir ortama seyahat etmeleri anlamına gelmektedir. Çok az insan savaşı ilk elden deneyimlemek istese de, aktif çatışma bölgelerine seyahat etme pratiği artmaktadır. Savaş turizmi ile ilgili literatür, turizmi bir barış ve dayanışma aracı olarak ele almıştır. Dolayısıyla, birçok insan savaş bittikten sonra Ukrayna'yı ziyaret etmek isteyecektir.

Anahtar Kelimeler: Dayanışma Turizmi, Savaş Turizmi, Rusya, Ukrayna, Savaş

SOLIDARITY TOURISM

Dr. Gulcin BILGIN TURNA
Ebru DINC

ABSTRACT

Russia's invasion of Ukraine in February 2022 caused a change in the global system and required countries to face some crises. At this point, most tourism analysts supported Ukraine in addressing solidarity through tourism. The World Tourism Organization recommends transforming tourism to focus on using it as a tool for egalitarian solidarity. The Russia-Ukraine war has been a turning point in global politics as the fault lines of a multipolar world order have drawn more sharply. By launching the #ScreamforUkraine social media slogan, Airbnb and Uber stepped in for support. Hotels were used to house Ukrainian refugees fleeing the violence of the occupation. Similarly, people from all over the world have shown their solidarity with Ukraine through demonstrations and donations. The tourism and hospitality industry in Ukraine has been heavily affected by the war. Many hotels have been demolished and many cannot be opened due to safety concerns. The industry almost disappeared overnight. Some hotel reservation sites and chains have announced that they will cease their activities in Russia and offer free accommodation to Ukrainians.

In addition to visiting past conflict zones, "hot" war tourism is also on the rise in active war zones. At first glance, the term "war tourism" may seem like a contradiction, as tourism is believed to thrive in peaceful places. War tourism has often been associated with dark tourism with the motivation to encounter death. "Hot war tourism", on the other hand, means traveling to an unstable environment characterized by the presence of high individual risks and where visitors experience the thrill of war first-hand, risking their limbs and property for the ultimate adventure. While few people want to experience warfare firsthand, the practice of traveling to areas of active conflict is increasing. The literature on war tourism has dealt with tourism as a means of peace and solidarity. Therefore, many people will want to visit Ukraine when the war is over.

Keywords: Solidarity tourism, War tourism, Russia, Ukraine, War

PANİPAT SAVAŞININ DETAYLARI: NEDENLER VE SONUÇLAR
(“BABÜRNAME”DEN ALINAN BİLGİLERE DAYANARAK)

Sharipov Azizjon AZIMOVICH

Özbekistan İlimler Akademisi Timurlular Tarihi Devlet Müzesi

Taşkent, Özbekistan

ORCID ID: 0000-0003-1494-2843

sharipov.aziz@gmail.com

ÖZET

15. yüzyılın ikinci yarısında – 16. yüzyılın başlarında, Delhi Sultanlığı güçlü bir siyasi ve ekonomik kriz döneminden geçiyordu. Bu dönemde, Kuzey Hindistan'ın idari-politik haritası birkaç küçük eyalete bölündü. Ludî hanedanlığı döneminde (1451–1526), saltanatın sınırları bir miktar genişledi.

İbrahim Ludî, babasının zamanında büyük ayrıcalıklara ve bağımsız siyasete sahip olan Afgan askeri soylularını merkezi otoriteye boyun eğdirmeye çalışarak krallığı sert bir şekilde yönetti. Kendi akrabalarına bile baskıcı bir politika izledi ve tüm itaatsizlik tezahürlerini acımasızca bastırmaya çalıştı. Sonuç olarak, yetkililerden bazıları Kabil'e, Babur Padişah'ının sarayına gelip ondan sığınma ve yardım istemeye zorlandı.

Panipat savaşının arifesinde Sultan İbrahim Ludî'nin devleti Pencap'tan Bihar'a (Bengal sınırı) kadar geniş toprakları kontrol etmiş olmasına rağmen, krallığın temelleri aşınmış ve bölünmüştü.

Hindistan'ın Pencap bölgesinin (Delhi dahil) 1398'de Amir Timur (1336-1405) tarafından fethedildiği ve imparatorluğuna katıldığı bilinmektedir.

Zahireddin Muhammed Babur (1483-1530), “Timur tarafından fethedilen toprakların meşru varisi” olarak, bu vilayetleri Timurlu yönetimi altına geri getirmeyi amaçladı. Bu amaçla Delhi Sultanı İbrahim Ludî'ye karşı Hindistan'a yürüdü ve 21 Nisan 1526'da Panipat'ta bir savaş kazandı.

Panipat Savaşı, sadece Baburilerin hayatında değil, Hindistan tarihinde de çok önemli bir olaydı. Dünya askeri sanat tarihinde yer alan bu savaş, Babur'un büyük bir general olarak yeteneğini açıkça ortaya koydu ve ona büyük bir ün kazandı. Bu muharebe sayesinde Emir Timur ve Timurluların savaş sanatı bir kez daha tüm dünyaya Babur örneğinde gösterilmesine hizmet etmiştir.

Bu yazıda yazar, Hindistan'ın Panipat yakınlarında Zahiruddin Muhammed Babur'un Delhi Sultanı İbrahim Ludî ile yaptığı tarihi savaş hakkında ayrıntılı bilgi vermeye çalışmıştır. “Boburnoma” ve diğer yazılı kaynaklara dayanarak, bu savaşın kökeni tarihi, nedenleri ve sonuçları tartışılmaktadır. Makalede sunulan yazar tarafından oluşturulan şematik araçlar, okuyucunun ve tarihle ilgilenenlerin bu tarihi savaş hakkında fikir oluşturmalarına olanak sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Babur, İbrahim Ludî, Panipat Savaşı, Savaş Düzeni, Taktik ve Strateji, Kuzey Hindistan, Delhi Sultanlığı, Babur İmparatorluğu.

**DETAILS OF THE BATTLE OF PANIPAT: CAUSES AND CONSEQUENCES
(BASED ON INFORMATION FROM “BOBURNOMA”)**

Sharipov Azizjon AZIMOVICH

ABSTRACT

In the second half of the 15th century - the beginning of the 16th century, the Sultanate of Delhi was going through a period of strong political and economic crisis. During this period, the administrative and political map of North India was divided into several small provinces. During the reign of the Lodi dynasties (1451-1526), the boundaries of the sultanate expanded somewhat.

Ibrahim Lodi ruled the kingdom harshly, trying to subjugate the Afghan military nobles, who enjoyed great privileges and independent politics during his father's time, to the central authority. He pursued a repressive policy, even towards his own relatives, and tried to brutally suppress all manifestations of disobedience. As a result, some officials had to come to Kabul, to the palace of King Babur, and ask him for refuge and help.

Although, on the eve of the battle of Panipat, Sultan Ibrahim Lodi's state had controlled vast territories from the Punjab to Bihar (Bengal border), but the foundation of the kingdom had been eroded and divided.

It is known that the Punjab region of India (including Delhi) was occupied by Amir Timur in 1398 and was included in his empire. As the “legitimate heir of the lands conquered by Timur”, Zahiruddin Muhammad Babur marched into India against Ibrahim Lodi, Sultan of Delhi, in order to re-introduce these regions under Timurid rule “either by force or peace”, and won a battle at Panipat on April 21, 1526.

The Battle of Panipat was a very important event not only in the life of the Baburids but also in the history of India. This battle, which took place in the history of world military art, clearly demonstrated Babur's talent as a great general and brought him great fame. Thanks to this battle, Amir Temur and Timurids' art of war once again served to be shown to the whole world in the example of Babur.

In this article, the author has tried to provide detailed information about the historical battle of Zahiruddin Muhammad Babur with Ibrahim Lodi, Sultan of Delhi, near Panipat, India. Based on “Boburnoma” and other written sources, the history of the origin, causes and consequences of this battle are discussed. Schematic tools created by the author, presented in the article, will allow the reader and those interested in history to create an idea about this historical battle.

Keywords: Babur, Ibrahim Lodi, Battle of Panipat, Battle Order, Tactics and Strategy, North India, Delhi Sultanate, Babur Empire.

**MEB İLKOKUL MATEMATİK ÖĞRETİM PROGRAMLARININ VE DERS KİTAPLARININ
MATEMATİKSEL İLİŞKİLENDİRME BECERİSİ VE DUYGUSAL ZEKAYI DESTEKLEME
POTANSİYELİ AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Dr. Niyet DEMİRCİ

Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-2763-1879
niyetedemirci@gmail.com

Dr. Aygül KARTAL

Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye
ORCID ID: 0000-0001-5120-6816
aygulkartal53@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmada ilkokulda uygulanan matematik öğretim programının matematiksel ilişkilendirme becerisi ve duygusal zekayı destekleme potansiyeli açısından incelenmiştir. Bir doküman analizi olan bu araştırmada 2022-2023 yılında uygulanan Türkiye MEB 1., 2., 3. ve 4. sınıf matematik öğretim programı ve ders kitapları sentezlenmiştir. Matematiksel ilişkilendirme becerisi Günlük Yaşam, Farklı Gösterimler, Kavramlar arası ve Farklı disiplinlerle ilişkilendirme olarak dört boyutta ele alınmıştır. Duygusal zeka boyutunda ise beş temel alt boyut olan duyguların farkında olma, duyguları yönetme, empati, kişinin kendini motive etmesi ve sosyal beceriler incelenmiştir. Veriler İlkokul matematik öğretim programında alt öğrenme alanlarında “İlişkilendirme kontrol listesi” ve “Duygusal zeka kontrol listesi” ile kontrol edilip frekans tablosu oluşturulmuştur. Araştırmanın sonucunda ilkokul matematik öğretim programında farklı disiplinlerle ilişkilendirme saptanmamış, günlük yaşam, kavramlar arası ilişkilendirme ve farklı gösterimlerin yer aldığı görülmüştür. Duygusal zeka alt boyutları kontrol listesi ile ders kitaplarındaki etkinlikler ve değerlendirme soruları incelenmiştir. Ders kitabı değerlendirme sorularında duygusal zekayı destekleme saptanmamıştır. Çalışmanın sonunda ilkokul matematik öğretim programında ve ders kitaplarında kısıtlı ilişkilendirme boyutlarının yer aldığı tespit edilmiştir. Duygusal zekanın alt boyutlarını destekleme potansiyelinin matematik öğretim programında geliştirilmesi gerektiği; ders kitaplarında ise belirli alt boyutlara değinildiği görülmüştür.

Anahtar Kelime: Matematiksel İlişkilendirme, Duygusal Zeka, İlkokul, Matematik, Program

**STUDY OF MEB PRIMARY SCHOOL MATHEMATICS CURRICULUM AND TEXTBOOKS IN
TERMS OF THEIR POTENTIAL TO SUPPORT MATHEMATICAL ASSOCIATION SKILLS
AND EMOTIONAL INTELLIGENCE.**

**Dr. Niyet DEMIRCI
Dr. Aygul KARTAL**

ABSTRACT

In this study, the mathematics curriculum applied in primary school was examined in terms of its potential to support mathematical association skills and emotional intelligence. In this study, which is a document analysis, Turkey ME (Ministry of Education) 1st, 2nd, 3rd and 4th grade mathematics curriculum and textbooks applied in 2022-2023 were synthesized. Mathematical association skill has been discussed in four dimensions as Daily Life, Different Representations, Inter-concepts and Associating with different disciplines. In the emotional intelligence dimension, the five basic sub-dimensions of being aware of emotions, managing emotions, empathy, self-motivation and social skills were examined. The data were checked with the "Mathematical association checklist" and "Emotional intelligence checklist" in the sub-learning areas of the primary school mathematics curriculum and a frequency table was created. As a result of the research, no association with different disciplines was found in the primary school mathematics curriculum, it was seen that daily life, association between concepts and different representations took place. The emotional intelligence sub-dimensions checklist and the activities and evaluation questions in the textbooks were examined. At the end of the study, No support for emotional intelligence was found in the textbook evaluation questions. It was determined that there are limited association dimensions in the primary school mathematics curriculum and textbooks. The potential to support the sub-dimensions of emotional intelligence should be developed in the mathematics curriculum; it was seen that certain sub-dimensions were mentioned in the textbooks.

Keywords: Mathematical Association, Emotional Intelligence, Primary School, Mathematics, Program.

**AZERBAJCAN'IN TARİHİ GÖKÇE GÖLÜ ETRAFI VE KARAKOYUNLU DERESİ
KENTLERİNDE ERMENİ TÜRK MÜNASEBETLERİ, METOTLARI VE SONUÇLARI**

Doç. Dr. Qanira PİRGULİYEVA

Bakü Devlet Üniversitesi

Bakü, Azerbayca

ORCID ID: 0000-0002-2049-7902

p_qanira@hotmail.com

ÖZET

XX yüzyılın statistik malumatlarına göre hazır ki Ermenistan sınırında yerleşen, Asur dönemlerinden bazı yazılarda adları çekilen Gökçe gölü etrafındaki ve onun yakınında olan Karakoyunlu deresinde, her birisinde ayrılıkla 30-35 küçük ve nispeten çok ahali olan kentler yerleşmişti. Her iki bölgede ahali yalnız Azerbaycan Türklerinden ibaret olmuştur. Bunların sırasında kanqlılar, idiller, kerki başlar, kelatlar, bulqarlar, polatlar , salahlar ve diğer Türk tayfaları önemli yer tuturdular. Antropoloji taraftan bunlar kıpçaklar, oğuzlar olarak, min yıllarla bir biri ile qohumluq münasebetleri yaradaraq, bazı assimilyasiyaya uğramışlar. Dil bakımından Kara koyunlu deresi ahali daha çok unutulmuş oğuz dilindeki bezi sözleri qoruyub saklamış ve danışiq dilinde yalnız özlerine ait olan ifadelere üstünlük verirdiler.Gökçe gölü etrafında bezi sözlerde farklılık var idi. Rusyanın XIX yüzyıldan bölgemizde apardığı devamlı işkalcılık siyaseti ne kadar gülcü olsa da, yerli ahali öz kentlerine Ermenileri meskunlaşmağa koymamışlar. Ermeni hayları oralara yalnız tarlalarda, ev tikma işlerinde işçi kuvvesi çatışmadıqda ücretli olarak davet edilir ve hiçbir zaman bu nüker-yardımcı adlandırılan, acliq ve sefalet içinde olan Ermeniler evlerde yerleş- dirilmirdiler. Onlar üçün kentlerde içtimai ev- damlarda kısa müddet yaşamak ve işlerini bitirdikten sonra kentleri terk etmek icazesi verildi. Tabieten çok konak seven olan Azerbaycan Türkleri hesap ederdiler ki, Ermeniler kafirdiler, onların yemek ve hijyen medeniyeti yoktur ve bu sebeplerden evlere dahil olmağa icaza verilmirdi. Kadınlara ait olan işlerde onlar yararlı hesap olunmazdı. Bu bölgelerde Ermenilerden ibaret olan kentler Azerbaycan da Sovyet –şura hükümeti kurulduqdan sonra salınmağa başlandı. Onlar da bizlere ait olan yerlerden en azı 50 km uzaklında olardı. Ermeni-rus siyasetinin önde gedenleri sırasında onların bilim adamlarının, xüsusen de arkeolok, dilçi, tarihçilerinin bu meselede bekle de heyeta keçirdikleri bütöv Avropanın tarihinde görünmüyen neticeler vermektedir.Tarihin dedektivi ve ən siyasi hissesi olan arkeoloklar keçen yüzyılın evvellerinden Kafkazda kazı işleinin başlanması zamanı ele vahşilikler etmişler ki, onları , yani tarihi abideleri yeniden restorasiya etmek ve ya yazı tarhimizi deqiqləşdirmek meselesi günümüzdek mümkün deyildir.

Anahtar Kelimeler: Türk Tayfaları, Meskunlaşma Siyaseti, Kafir Ermeniler

TÜRKÇE EĞİTİMİ ALANINDA YENİ OKURYAZARLIKLAR BAĞLAMINDA YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Dr. Bilal ŞİMŞEK

Akdeniz Üniversitesi,

ORCID No:0000-0002-2738-4898,

bilalonursimsek@gmail.com

ÖZET

Bu araştırma, Türkçe eğitimi alanında yeni okuryazarlıklar bağlamında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesini amaçlayan betimleyici nitel bir araştırmadır. Araştırmanın veri toplama sürecinde doküman incelemesi tekniğinden faydalanılmıştır. Araştırmada Türkçe Dersi Öğretim Programının (2019) çerçevesi esas alınmış, programda yer alan okuryazarlık türleri araştırma sürecinde sınırlılık olarak belirlenmiştir. Bu sınırlılık dahilinde Yükseköğretim Kurumu Tez Merkezi üzerinden yürütülen taramada Türkçe eğitimi alanında yapılan 28 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Ulaşılan lisansüstü tezler betimsel analiz tekniğiyle analiz edilmiştir. Araştırmanın sonuçları ele alındığında ilgili lisansüstü tezlerin en çok Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Gazi Üniversitesi ve Giresun Üniversitesi'nde yapıldığı görülmüştür. Tezlerin yıllara göre dağılımına bakıldığında çalışmaların sayısının yakın dönemde arttığı ve yarısının 2021-2022 yıllarında yapıldığı belirlenmiştir. Bunun yanında ilgili tezlerin 7'sinin doktora, 21'inin ise yüksek lisans düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Ulaşılan tezlerde en çok tercih edilen yöntem nitel araştırma yöntemiymişken nicel ve karma yöntem araştırmaları da gerçekleştirilmiştir. Buna bağlı olarak dokümanların, görüşme kayıtlarının, ölçek ve anket uygulamalarının veri kaynağı olarak kullanıldığı belirlenmiştir. Yapılan tezlerin en çok odaklandığı okuryazarlık türleri sırasıyla medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve eleştirel okuryazarlıktır. Bunun yanında bir araştırma bilgi okuryazarlığına odaklanmışken bir araştırmada da birden çok okuryazarlık türü ele alınmıştır. Tezlerde incelenen okuryazarlık türlerine bakıldığında ise programın çeşitli yerlerinde ifade edilen bilim okuryazarlığı, bilişim okuryazarlığı, çoklu okuryazarlık, matematik okuryazarlığı ve teknoloji okuryazarlığı başlıklarına odaklanılan bir teze rastlanılmamıştır. Araştırmada elde edilen söz konusu sonuçlar genel olarak değerlendirilmiş ve çeşitli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Eğitimi, Türkçe Dersi Öğretim Programı, Lisansüstü Tezler, Yeni Okuryazarlıklar, Doküman İncelemesi.

**EXAMINATION OF POSTGRADUATE THESES IN THE CONTEXT OF NEW LITERACIES IN
THE FIELD OF TURKISH EDUCATION**

Res. Assist. Dr. Bilal SIMSEK

ABSTRACT

This research is a descriptive qualitative research aiming to examine the postgraduate theses made in the context of new literacies in the field of Turkish education. Document analysis technique was used in the data collection process of the research. The study was based on the framework of the Turkish Language Curriculum (2019), and the literacy types included in the program were determined as limitations in the research process. Within this limitation, 28 postgraduate theses in the field of Turkish education were reached in the screening conducted through National Thesis Center of the Council of Higher Education. The obtained postgraduate theses were analyzed by descriptive analysis technique. When the results of the research are considered, it has been seen that the most relevant postgraduate theses have been conducted at Çanakkale Onsekiz March University, Gazi University and Giresun University. Looking at the distribution of theses by year, it has been determined that the number of studies has increased in the recent period and half of them were conducted in 2021-2022. In addition, it has been determined that 7 of the related theses are at the doctoral level and 21 of them are at the master's level. While qualitative research method was the most preferred method in the theses obtained, quantitative and mixed method researches were also carried out. Accordingly, it has been determined that documents, interview records, scale and survey applications are used as data sources. The types of literacy that the theses most focused on are media literacy, digital literacy and critical literacy, respectively. In addition, while one research focused on information literacy, multiple types of literacy were considered in another research. When looking at the types of literacy examined in the theses, there was no thesis focusing on the topics of science literacy, information literacy, multiple literacy, mathematical literacy and technology literacy expressed in various parts of the program. The mentioned results obtained in the research have been evaluated in general and various suggestions have been presented.

Keywords: Turkish Education, Turkish Course Curriculum, Postgraduate Theses, New Literacies, Document Analysis

**AMERİKAN GOTİK EDEBİYATINDA WASHINGTON IRWING'İN UYKULU KUYTU
SÖYLENCESİ ÖYKÜSÜNDEN, TİM BURTON'IN BAŞSIZ SÜVARI FİLMİNE DEKAPİTASYON
KAYGISI**

Doç. Dr. Serap SARIBAŞ
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Karaman/ TÜRKİYE
ORCID ID: 0000-0002-4079-8024
serapsaribas@kmu.edu.tr

ÖZET

Başsız Süvari (The Legend of Sleepy Hollow), Amerikalı hikâye ve deneme yazarı olan Washington Irving'in, *The Sketch Book of Geoffrey Crayon, Gent* başlıklı kısa öykü ve denemelerinden oluşan ve 1820 yılında yayımlanan kitaptaki öykülerinden biridir. Amerikan Gotik Edebiyatı'nın ilk yapıtlarından biri olan *Başsız Süvari*, 1780'li yıllarda Tarry Town (New York)'da bir vadide, Amerikan Bağımsızlık Savaşı sırasında bir gülle ile kafasını kaybetmiş bir süvarinin kafasını bulmak için her gece döndüğü ve kafatasını buluncaya kadar başkalarını kurban etme efsanesine dayanır. Irving, hikayelerinde, Avrupa edebiyatı mitlerinden ve destanlarından yararlanırken tüm bu öğeleri Amerika tarihi ve coğrafyasının özellikleriyle birleştirir ve dönemi sembolize eden bu gotik hikâye günümüz popüler kültürünü etkilemeye devam etmektedir. Birçok adaptasyonu olan hikâyenin, 1999 yılında Tim Burton tarafından yönetilen ve başrollerinde Johnny Deep, Christina Ricci'nin aldığı rol aldığı uyarlaması, "En İyi Sanat Yönetmenliği" dalında "Akademi Ödülü"nü almıştır. Filmde ise, "Sleepy Hollow" kasabasında seri bir şekilde cinayetler işlenmektedir ve bu kanlı cinayetleri çözmek için görevlendirilen, Ichabod Crane isimli genç polis memuru, efsaneler ve fantastik unsurlar karşısında gerçekliği arar. Yönetmen Burton'ın sinematografik açıdan yarattığı etkinin başarısı da hikâyeye yeni bir vizyon katmıştır. Bu çalışmada öncelikli olarak, hikâye temel alınarak, Amerikan Gotik Edebiyatı ve Amerikan Sömürge sonrası yaşamın ayrıntıları üzerinde durulacaktır. Daha sonra hikâyenin adaptasyonu olan Film üzerindeki gotik ve fantastik öğeleri ortaya çıkaran sinematografik özelliklerden söz edilecektir ve tüm bu tartışmaların merkezinde birçok hikâyeyi, efsaneyi, mitleri besleyen tarih boyunca, korku yaratan dekapitasyon (kafatasının insan bedeninden ayrılması) korkusu/ endişesi üzerinde de tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Gotik Edebiyat, Halloween Temaları, Adaptasyon, Korku ve Gerilim, Dekapitasyon, Kesik Baş Cinayetleri

**DECAPITATION ANXIETY IN AMERICAN GOTHIC LITERATURE FROM WASHINGTON
IRVING'S *THE LEGEND OF SLEEPY HOLLOW* TO TIM BURTON'S FILM *THE SLEEPY
HOLLOW***

Assoc. Prof. Serap SARIBAS

ABSTRACT

The Legend of Sleepy Hollow is one of the stories in *The Sketch Book of Geoffery Carayon, Gent*, a collection of short stories and essays by American short story and essayist Washington Irving, published in 1820. One of the first works of American Gothic literature, *the Legend of Sleepy Hollow* is based on the legend of a horseman who lost his head to a cannonball during the American War of Independence in a valley in Tarry Town (New York) in the 1780s, returning every night to find his head and sacrificing others until he finds his skull. Irving draws on European myths and epics in his stories, combining these elements with the peculiarities of American history and geography, and this gothic story, which symbolizes the period, continues to influence popular culture today. There have been many adaptations of the story, but the 1999 adaptation directed by Tim Burton and starring Johnny Deep and Christina Ricci won the Academy Award for "Best Art Direction". There are serial murders in the town of "Sleepy Hollow" in the film, and Ichabod Crane, a young police officer assigned to solve these bloody murders, searches for reality in the face of legends and fantastic elements. The success of director Burton's cinematographic effect also added a new vision to the story. Based on the story, this study will primarily concentrate on the details of American Gothic Literature and American Postcolonial life. Then, the cinematographic features that reveal the gothic and fantastic elements in the film adapted from the story will be discussed, and at the center of all these discussions, the fear/anxiety of decapitation (total separation of the head from the human body), which has inspired many stories, legends, and myths and created fear throughout history, will also be discussed.

Keywords: Adaptation, Decapitation, Gothic Literature, Halloween Themes, Horror & Thriller, Severed Head Murders

SOSYAL ELEŞTİRİNİN TEZAHÜRÜ ÇEMBERİNDE; GÜLEN ADAM ARKETİPİ, VİCTOR HUGO GÜLEN ADAM'I, KARTAL TİBET'İN GÜLEN ADAM'I VE TODD PHİLLİPS'İN GÜLEN ADAMI, JOKER

Doç. Dr. Serap SARIBAŞ
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Karaman/ TÜRKİYE
ORCID ID: 0000-0002-4079-8024
serapsaribas@kmu.edu.tr

ÖZET

İstemsiz duygu bozukluğu olarak da ifade edilen Patolojik Gülme ve Ağlama (PGA) ya da Psödobulbar Etki (PBE), ani bir şekilde ortaya çıkan ve kontrol edilemeyen uygunsuz gülme veya ağlama atakları ile karakterize edilen tıbbi bir durumdur. Nörolojik bir rahatsızlık olarak tanımlanan bu hastalığın dışavurumu abartılı ve uygunsuz olabilir ve sosyal izolasyona yol açabilmektedir. Tıbbi bir durum olarak ifade edilen bu hastalık ise edebiyatta yerini bulmuş, hastalıktan mustarip kişiler en önemli eserlerin başat karakterleri olmuşlardır. Aşırı gülme hastalığı, yazarların ve daha sonra yönetmelerin yapıtlarında dönemin sosyal, kültürel ve ekonomik eleştirisinin tezahürü haline gelmiştir. Bu bağlamda öncelikli olarak Victor Hugo'nun 1869 yılında yayımlanmış olan romanı, *Gülen Adam*, çocukken kaçırılan ve haydutlar tarafından yüzünün dış görünüşünde dismorfik bir bozukluk bırakılan Gwynplaine'nin hikayesi araştırmanın temelini oluşturacaktır. Hugo, yüzünde gülen bir ifadeyle yaşamak zorunda bırakılan bir insanın yaşam mücadelesini anlatırken, arka planda ise toplumsal sorunları ele almış, kraliyet ve aristokrasinin eleştirisel bir portesini çizmiştir. İkinci olarak ise, yönetmenliğini Kartal Tibet'in yaptığı ve başrolünde Kemal Sunal'ın rol aldığı, 1989 komedi filmi *Gülen Adam*, gülerken doğan, her olaya gülerken tepki veren ve Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesinde tedavi edilmeye çalışılan, bir adamın hikayesidir. Fakat, filmde tüm komik unsurlar dönemin ekonomik ve sosyal yapısına karşı bir tepki/ reaksiyondur. Son olarak ise, Todd Phillips'in yönettiği 2019 yılında gösterime giren Joker filmi, gülme nöbetleri geçiren Arthur Fleck'in hayatına odaklanırken, dönemin, siyasi, ekonomik ve hukuki eleştirisini öne çıkarır. 19. yüzyıl, Gwynplaine 20. Yüzyıl, Yusuf Şaplak ve 21. yüzyıl da Arthur Fleck olarak evrimleşerek ve edebiyat tarihinde Gülen Adam arketipi yaratmışlardır.

Anahtar Kelimeler: Patolojik Gülme, Hilka Garibesi, Sosyal Eleştiri, Arketip

**THE ARCHETYPE OF THE LAUGHING MAN IN THE CIRCLE OF THE MANIFESTATION
OF SOCIAL CRITICISM, VICTOR HUGO'S *THE MAN WHO LAUGHS*, KARTAL TIBET'S
GÜLEN ADAM AND TODD PHILLIPS' LAUGHING MAN, *JOKER***
Assoc. Prof. Serap SARIBAS

ABSTRACT

Pathological Laughing and Crying (PGA) or Pseudobulbar Effect (PBE), also referred to as involuntary affective disorder, is a medical condition characterized by sudden and uncontrollable episodes of inappropriate laughing or crying. As a neurological disorder, its manifestation might be exaggerated and inappropriate, leading to social isolation. This disease, expressed as a medical condition, has found its way into literature, and people affected by it have become the main characters in some of the most important works. The disease of excessive laughter became a manifestation of the social, cultural, and economic criticism of the period in the works of writers and later directors. In this context, the study will be based on Victor Hugo's novel, *The Man Who Laughs*, published in 1869, and the story of Gwynplaine, who was kidnapped as a child and left with a dysmorphic defect in the appearance of his face by bandits. Hugo describes the struggle of a person forced to live with a smile on his face while dealing with social problems and drawing a critical portrait of royalty and aristocracy in the background. Secondly, the 1989 comedy film *Gülen Adam*, directed by Kartal Tibet and starring Kemal Sunal, is the story of a man who is born laughing, reacts to every event with laughter, and is being treated at the Bakırköy Psychiatric Hospital. However, all the funny elements in the film are a reaction to the economic and social structure of the period. Finally, *The Joker*, directed by Todd Phillips and released in 2019, focuses on the life of Arthur Fleck, a man who suffers from fits of laughter, and emphasizes the period's political, economic, and legal criticism. Gwynplaine of the nineteenth century evolved into Joseph Spanking of the twentieth century and Arthur Fleck of the twenty-first, creating the archetype of the Laughing Man in literary history.

Keywords: Pathological Laughter, Freak, Social Criticism, Archetype

**A STUDY ON MIGRATIONS OF AFGHAN NATIONALS TO TURKEY AND OTHER
COUNTRIES AND SOCIO-CULTURAL ACTIVITIES ARISING IN RELATION WITH THESE
MIGRATIONS**

Dr. Firoz FAOZI

University Member in Kabul State University
Kabul, Afghanistan
firuz6262@gmail.com

ABSTRACT

Hundreds of thousands of people who are citizens of Afghanistan were forced to leave their country because of the wars taking place in Afghanistan for long years and terrorist acts occurring in relation with these wars. It is known that the said migration started with the invasion of Afghanistan by the Union of Soviet Socialist Republics in 1979. Although the Soviet invasion was repulsed with a victory, it is seen that the union of ethnic groups in Afghanistan during the war could not be maintained. Conflicts among the ethnic groups resulted in disturbance in the country, and the chaotic environment caused an increase in terrorist acts. Terrorist acts and internal conflicts have continued till our times. Migrations happening in relation with all these reasons are unfortunately maintain their continuance. We see that migration of Afghans is towards Pakistan and Iran in the first place, and to Turkey and some European countries. Afghan migrants, who encounter big problems in Pakistan and Iran, have received great support in Turkey of the Turkish State and Turkish people. Unfortunately, Afghans who have migrated to Europe through Turkey have forgotten their culture under the influence of the Western states and the Western people, and have been alienated to their national culture by establishing bonds with Western lifestyles. Afghan migrants living in Pakistan and Iran have been abandoned to indifference. In particular, we see that migrant youth was left to the sphere of influence of terrorist organizations, and some others were drawn to the swampland of narcotics. We have witnessed that Afghan migrants faced the greatest attention in the sister country Turkey. Afghans are maintaining their national, spiritual and cultural values in Turkey the best. They speak their language as they wish, and carry out their association and foundation activities freely.

In our study, we will handle the issue that how Afghan migrants were treated with tolerance by the Turkish State and Turkish public, and discuss their social and cultural activities in the countries they have migrated to. We will explain which countries they lived in comfortably without problems and in which countries they encountered pressure or distress. In particular, the warm attention encountered by the Afghan migrants living in Turkey from the Turkish people, and the socio-cultural freedom arising from this attention will be discussed comprehensively.

Keywords: Culture, Migrant, Afghans, Turkey

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN KESİRLERDE SAYI DUYULARININ İNCELENMESİ

Dr. Aygül KARTAL

Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye
ORCID ID: 0000-0001-5120-6816
aygulkartal53@gmail.com

Dr. Niyet DEMİRCİ

Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-2763-1879
niyetdemirci@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmada ortaokul öğrencilerinin kesir sayı duyularının ortaya koyulması amaçlanmıştır. Çalışmada kesirlerde sayı duyusunun ortaya koyulmasında kullanılan sayı duyusu bileşenleri ise Sayısal Tahmin, İşlemlerin Etkileri, Sayı Büyüklükleri, Referans Noktası kullanımı olmak üzere 5 tanedir. Nitel bir araştırma olan bu çalışmada Kartal (2016) tarafından geçerlik ve güvenilirliği yapılmış “Kesir Sayı Duyusu Görüşme Formu”ndan yararlanılarak düzenlenen görüşme formu kullanılmıştır. Form Her bir sayı duyusu bileşeninden iki soru olmak üzere toplamda 10 soru içermektedir. Araştırmanın örneklemini ortaokul düzeyinde her sınıf seviyesinden akademik başarıları yüksek ikişer öğrenci olmak üzere toplam 8 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırma betimsel analiz ile analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda akademik başarısı yüksek ortaokul öğrencilerinin kesirlerde sayı duyularının düşük veya orta düzeyde olduğu, sınıf seviyelerindeki farklılıkların kesir konusu akademik içeriğinin artırılmasından dolayı olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kesir, Sayı Duyusu, Ortaokul, Matematik, Günlük Yaşam.

STUDY OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS' NUMBER SENSE IN FRACTIONS

Dr. Aygul KARTAL

Dr. Niyet DEMİRCİ

ABSTRACT

In this study, it was aimed to reveal the fraction number senses of secondary school students. In the study, there are 5 components of number sense, which are used to reveal number sense in fractions, namely Numeric Estimation, Effects of Operations, Number Sizes, Use of Reference Points. In this study, which is a qualitative research, an interview form prepared by using the "Fraction Number Sense Interview Form", which was validated and reliable by Kartal (2016), was used. The form contains 10 questions in total, two from each number sense component. The sample of the research consists of 8 students in total, two students from each grade level, each with high academic achievement. The research was analyzed with descriptive analysis. As a result of the research, it was found that secondary school students with high academic achievement had low or moderate number sense in fractions, and the differences in grade levels were due to the increase in the academic content of fractions.

Keywords: Fraction, Number Sense, Secondary School, Mathematics, Daily Life

**EXAMINING THE TRANSFORMATION CREATED BY ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN
PUBLIC SERVICES: THE CASE OF THE EUROPEAN UNION**

Prof. Dr. Mehmet GOKUS

Selcuk University

Konya, Turkiye

mgokus@selcuk.edu.tr

Assist. Prof. Zehra CUBUKCU

Selcuk University

Konya, Turkiye

zehra.cubukcu@selcuk.edu.tr

Dr. Hilmi SOZEN

hilmiszen@yandex.com

ABSTRACT

Digital technologies provide important contributions to public administration and citizens in many ways. While the efficiency, productivity and transparency of the public administration increase through digital technologies, the satisfaction and trust of the citizens are also positively affected by this process.

With the Industry 4.0 process, new technologies such as big data, autonomous robots, internet of things, artificial intelligence, cloud computing, augmented reality have entered our lives. Artificial intelligence is the simulation of processes specific to human intelligence by machines, especially computer systems or computer-controlled robots. Today, artificial intelligence is used significantly by states. Artificial intelligence significantly affects the civil service process. For example, artificial intelligence significantly affects areas such as traffic management and health services. Artificial intelligence has substantial potential for governments that want to improve the quality of their services. Artificial intelligence increases the efficiency of public service delivery and offers substantial advantages to public institutions in this sense.

Programs and policies about artificial intelligence need to be implemented by governments to support the spread of artificial intelligence in the civil service process. In recent years, governments have created policies in this direction and have made significant investments in this field. In particular, there are policies for raising individuals with technology competencies.

The paper examines the impact of artificial intelligence technologies on the public service delivery process in the European Union. In this sense, the study examines the policy and practice examples related to the subject. However, the study offers suggestions for increasing the use of artificial intelligence in the public service delivery process.

Keywords: Artificial intelligence, Public service, European Union

**SCIENCE AND TECHNOLOGY POLICIES IN TURKEY WITHIN THE FRAMEWORK OF THE
ELEVENTH DEVELOPMENT PLAN**

Assist. Prof. Zehra CUBUKCU

Selcuk University

Konya, Türkiye

zehra.cubukcu@selcuk.edu.tr

Assist. Prof. Ahmet CUBUKCU

Necmettin Erbakan University

Konya, Türkiye

acubukcu@erbakan.edu.tr

ABSTRACT

Technological developments have important effects on economic, social, and political aspects. Accordingly, countries aim to make progress in technological development with various policies and strategies.

Although there are various studies on the subject in the literature, this study covers the Eleventh Development Plan (2019-2023). Development plans are a roadmap that sets social and economic goals to create value for citizens. Also, development plans are important in determining the steps that will enable Turkey to compete internationally in different fields. Public administrations should take development plans as a basis while making their policies and strategies. In this sense, the stages of preparation and implementation of development plans are important in ensuring the effectiveness of public administration.

Within the scope of the study, the Eleventh Development Plan is examined in terms of science and technology policies. In this study, the Eleventh Development Plan is addressed under the headings related to science and technology policies. Thus, under the determined headings, the situation of Turkey, what the deficiencies are, and suggestions about what needs to be done are presented.

Keywords: Eleventh Development Plan, Science and Technology Policies, Turkey

**ACADEMICIAN-ORIENTALIST CH.M.J.FRÄHN AT KAZAN AND HIS LEGACY (1807–1817):
TO THE 240TH ANNIVERSARY OF HIS BIRTH**

Ramil Mirgasimovich VALEEV

Kazan (Volga Region) Federal University
Kazan, Republic of Tatarstan, Russian Federation
ORCID ID: 0000-0003-3462-6469
valeev200655@mail.ru

Roza Zakariyevna VALEEVA

Kazan Innovative University (IEMML)
Kazan, Republic of Tatarstan, Russian Federation
ORCID ID: 0000-0001-6347-0710
valroz@inbox.ru

Ruslan Vladimirovich KUROCHKIN

Kazan Innovative University named after V. G. Timiryasov (IEMML)
Kazan, Republic of Tatarstan, Russian Federation
ORCID ID: 0009-0008-0964-3543
ruslankurochkin@gmail.com

Yazgul Rinatovna RAHIMOVA

Kazan (Volga Region) Federal University
Kazan, Republic of Tatarstan, Russian Federation
YRRahimova@kpfu.ru

ABSTRACT

In the history of Russian Oriental studies XVIII – beginning. XX century. A great role was played by famous Russian scientists and practitioners, including the first wave of Germans by origin (G. Z. Bayer, G.-Ya. Kehr, G. Y. Klaproth, Ch. M. J. Frähn, B. A. Dorn, F. I. Erdman, I. F. Gottwald, V. V. Radlov, etc.), who graduated from universities in Germany and linked their fate and professional activities with Russia. The report is devoted to a review of the pedagogical and scientific activities of Ch. M. J Frähn (1782-1851) at Kazan and at the Imperial Kazan University (1807-1817) and his Oriental heritage of this stage and a brief coverage of the preserved materials about his scientific biography in the archival centers of Kazan. The personal fund of H. D. Frähn is not represented in the archives of Kazan, but various documents and materials have been preserved in the archival centers of Kazan. Attention is paid to the evaluation of his scientific and educational contribution against the background of the formation of Russian academic and university Oriental studies, including Arabic studies and Arab-Muslim numismatics in the first decades of the XIX century.

Keywords: Russia, East, Germany, Orientalstudies, Kazan University, Christian Martin Joachim Frähn

**АКАДЕМИК-ВОСТОКОВЕД Х.Д.ФРЕН В КАЗАНИ И ЕГО НАСЛЕДИЕ (1807-1817 ГГ.): К
240-ЛЕТИЮ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ**

**Р. М. ВАЛЕЕВ
Р. З. ВАЛЕЕВА
Р. В. КУРОЧКИН
РАХИМОВА Я.Р.**

АННОТАЦИЯ

В истории российского востоковедения XVIII – начала XXв. большую роль сыграли известные отечественные ученые и практики, в том числе первая волна исследователей немцев по происхождению (Г.З.Байер, Г.-Я.Кер, Г.Ю.Клапрот, Х.Д.Френ, Б.А.Дорн, Ф. И. Эрдман, И. Ф. Готвальд, В. В. Радлов и др.), которые окончили университеты в Германии и связали свою судьбу и профессиональную деятельность с Россией. Доклад посвящен обзору педагогической и научной деятельности Х. Д. Френа (1782-1851) в Казани и Императорском Казанском университете (1807-1817 гг.) и его востоковедному наследию данного этапа, а также краткому освещению сохранившихся в архивных центрах Казани сведений о его научной биографии. В архивах Казани не представлен личный фонд Х. Д. Френа, но сохранились разнообразные документы и материалы. Внимание уделено оценке его научного и просветительского вклада на фоне формирования российского академического и университетского востоковедения, в том числе арабистики и арабо-мусульманской нумизматики в первые десятилетия XIX в.

Ключевые слова: Россия, Восток, Германия, востоковедение, Казанский университет, Х.Д.Френ.

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İŞ DOYUMLARI, ÖRGÜTSEL BAĞLILIKLARI VE YAŞAM DOYUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Uzman Öğretmen Vahit Ağa YILDIZ

Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-0493-2361

vahityildiz.dr@gmail.com

ÖZET

Bu araştırma ilkökulda görev yapan sınıf öğretmenlerinin iş doyumunu, örgütsel bağlılığı ve yaşam doyumunu arasındaki ilişkileri ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu amaçla iş doyumunu ve örgütsel bağlılığın, yaşam doyumuyla hem karşılıklı ilişkileri hem de yaşam doyumunu yordama gücü incelenmiştir. Araştırma nicel araştırma desenlerinden korelasyonel (ilişkisel) tarama deseninde yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemini Erzurum ilinin farklı ilçelerine bağlı okullarda görev yapan 300 sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Öğretmenlerin 172'si kadın, 128'i erkektir. Ayrıca öğretmenler 1-42 yıl arası kıdeme sahip ve 22-65 yaş aralığındadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Örgütsel Bağlılık Ölçeği, İş Memnuniyeti Ölçeği ve Yaşam Doyumu Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın verileri Pearson Korelasyon Analizi ile Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi (stepwise) ile çözümlenmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre, öğretmenlerin yaşam doyumunu, iş doyumunu ile örgütsel bağlılığın alt boyutu olan zoraki bağlılık ve ahlaki bağlılık ile anlamlı ilişkilere sahiptir. Ancak yapılan çoklu doğrusal regresyon analizinin sonuçlarına göre, öğretmenlerin örgütsel bağlılık alt boyutlarının hiçbiri yaşam doyumunu anlamlı düzeyde açıklamamaktadır. İş doyumunu ise yaşam doyumunun anlamlı bir yordayıcısıdır. İş doyumunun tek başına olduğu modelde R^2 değeri, iş doyumunun yaşam doyumunu değişkeninin yüzde 20,2'sini açıkladığını göstermektedir. Araştırmanın sonuçları, öğretmenlerin iş doyumunu ve örgütsel bağlılığını etkileyecek etkenlerin artırılmasının, onların yaşamlarının bütününe ilgilendiren duyuşsal bir özelliğini geliştireceğini ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Yaşam Doyumu, İş Doyumu, Örgütsel Bağlılık, Sınıf Öğretmeni, İlkokul

TÜRKİYE'DE HAVACILIĞIN DOĞUŞU SÜRECİNDE YER ALAN KADINLAR

Dr. Öğr. Üyesi Seda BAHADIR

Giresun Üniversitesi

Giresun, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-7829-4649

seda.bahadir@giresun.edu.tr

ÖZET

İnsanoğlunun uçuş merakı ilk olarak 1783 yılına dayanmaktadır. Havacılık tarihinde bilinen ilk uçuş 1783'te keşfedilen balon ile yapılmıştır. 1903'te uçağın icat edilmesi ise havacılıkta devrim niteliği taşımaktadır. İlk uçuşunda birkaç saniye havada kalmayı başarabilen uçak, zaman içinde geliştirilerek en hızlı ve en güvenilir ulaşım aracı haline gelmiştir. Türkiye'nin havacılık konusunda en ileri devletlerden biri olmasını isteyen Mustafa Kemal ATATÜRK, havacılığa ilişkin yapılan çalışmaların en büyük destekçisi olmuştur. Metal kuşların ilk havalanışından Atatürk'ün hayatta olduğu dönem boyunca geçen sürede, Dünya havacılık sanayisinin temelleri atılmış ve bu alandaki lider ülkeler belirginleşmiştir. Atatürk, bu kritik süreçte topluma yön veren bir konumda bulunmuştur.

Bu kapsamda kritik öneme haiz olan Türkiye'de havacılığın doğuşu sürecinde yer alan kadınlar konusu kanıt niteliğindeki çeşitli görsel materyaller ile desteklenerek Türk sivil havacılık tarihinde yaşanan önemli gelişmeler yönetsel bir perspektifle aktarılacaktır. Türk sivil havacılığında ilk uçuşu gerçekleştiren kadın Belkıs ŞEVKET, ilk kadın pilot olan Bedriye GÖKMEN, ilk kadın paraşütçü olan Yıldız UÇMAN, ilk kadın hava şehidi Eribe HÜRKUŞ, uçak kazasında ölen ilk kadın Mefharet HAKKI, yirmi iki kırık ile ölüme meydan okuyan fakat havacılıktan vazgeçmeyen kadın Edibe SUBAŞI'na yönelik araştırmalara ayrı ayrı yer verilecektir. Yaşanan operasyonel süreçler organizasyonel açıdan irdelenecektir. Diğer taraftan bildiri metninde ilk askeri pilot olan Sabiha GÖKÇEN'e de yer verilecek olmasına karşın; ilk ses getiren uçuşunu silahlı kuvvetler adına gerçekleştirmesi nedeniyle çalışmada sivil havacılara oranla daha kısıtlı bilgiler aktarılmak durumunda kalınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hava Ulaştırması, Sivil Havacılık, Havacılık Yönetimi, Havacılıkta Kadın, Kadın Havacılar

HAVAYOLU TAŞIMACILIĞINDA KÜRESEL GÜVENLİK GEREKSİNİMLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Erdal DURSUN

İstanbul Nişantaşı Üniversitesi

İstanbul, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-6255-1380

erdal.dursun@nisantasi.edu.tr

Mehmet UÇKAÇ

KTO Karatay Üniversitesi

Konya, Türkiye

ORCID ID: 0009-0001-9488-9036

mehmet.uckac@karatay.edu.tr

ÖZET

Emniyet (safety) ve güvenlik (security) havacılık operasyonlarının vazgeçilemez iki ana bileşenidir. Havacılık emniyeti ve risk yönetimi, kolluk kuvvetleriyle ilişkili süreçleri de ilgilendiren havacılık güvenliği meselesini de içerisine alan bir konudur. Özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde meydana gelen 11 Eylül terör saldırıları göstermiştir ki, havacılık güvenliği sürekli güncel tutulması gereken bir konu olup; havacılık güvenliğinin sürdürülebilir ve gelişime açık niteliğe kavuşturabilmesi için yeni teknolojiler ve çağın gereklerine uygun düzenlemeler üzerinde çalışılması gerekmektedir. Havayolu taşımacılığı sektöründe kesintisiz nitelikte güvenliğin muhafaza edilmesi; özelde süreç içerisindeki insan kaynaklarının ve seyahat eden yolcuların, genelde ise toplumun güvenliğinin sağlanması açısından hayati öneme sahiptir. Ancak havacılık sektörü, devamlı bir değişim içinde olduğundan, havacılık güvenliği konusunda yeni tehditlerin ve risklerin ortaya çıkması kaçınılmazdır. Bu nedenle, uluslararası mevzuata ilişkin gözden geçirme çalışmaları periyodik olarak gerçekleştirilmekte; ortaya çıkabilecek yeni riskler ve muhtemel tehditlerle mücadele edebilmek için yasal düzenlemeler gerektiği ölçüde güncellenebilmektedir. Bu kapsamda, bu bildiri çalışmasında sivil hava ulaştırma işletmeciliğindeki uluslararası güvenlik gereksinimleri incelenerek; operasyonel süreçlerdeki güvenliğe ilişkin hususlar yönetsel bir perspektiften aktarılacaktır. Böylelikle sınırlı bir alanyazına sahip olan havayolu taşımacılığı sektörüne çeşitli şekillerde istifade edilebilecek saptama ve çıkarımlar sağlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Havacılık Sektörü, Havayolu Taşımacılığı, Havacılık Güvenliği, Risk Yönetimi, Uluslararası Düzenlemeler

ETNİK KİMLİK, SINIFSALEŞİTSİZLİK VE DEVLET: İLİŞKİSEL BİR ANALİZ

Sebatullah TEKİN

Adnan Menderes Üniversitesi

Aydın, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-3503-4502

sebatullah_tekin@hotmail.com

ÖZET

20. yüzyılın ikinci yarısına kadar sınıf ve sınıf referanslı analizler sosyal teorinin merkezi kavram ve çalışmalarını oluşturmaktaydı. Ancak günümüzde siyasal, toplumsal, etnik, dinsel ve ekonomik sorunları yalnızca sınıfsa indirgemek veya bunun üzerinden okumak büyük eksiklik olacaktır. Günümüzde sınıf yerine etnisite, ırk, ulusçuluk ve toplumsal cinsiyet gibi olgular hem siyasal hem de sosyal teoride daha merkezi konumdadır. Sınıf yerine daha fazla ön plana geçen kimlik veya aidiyet sorunları gibi kültürel kategoriler 21.yüzyılın teorik çalışmalarının önemli konuları olmakla beraber en çok tartışılan olgular haline gelmiştir

Sınıf olgusu, belirtilen etnik kimlik algısı, ırk ve siyasal tutumun değişmesinde nerede konumlanmaktadır? Sınıf analizi olmaksızın bu toplumsal kategorilerin şekillenmesi, inşa edilmesi ve yeni çatışma alanlarının meydana gelmesinin dinamikleri yeterince anlaşılabilir mi? Sınıf ile etnik kimlik, milliyetçilik, ırkçılık ve siyasal tutum nasıl kesişmektedir veya bunlar arasında nasıl bir ilişkisellik kurulmaktadır? Devletin farklı etnik kimliğe yönelik şiddet politikası sınıfsal pozisyonu ve etnik kimlik algısını nasıl yeniden üretmektedir? Kültürel, dilsel sermaye sınıfsal pozisyonu nasıl şekillendirmektedir?

Etnik ve sınıfsal kimliğin ilişkiselliği ve birbirlerini yeniden yapılandırmaları özellikle İstanbul'a göç etmiş olan Kürtlerin gündelik yaşam ve ilişkileri üzerinden analiz edilmiştir. Devletin tarihsel süreçte icra etmiş olduğu şiddet ve Kürt etnik kimliğiyle kurduğu ilişki de bu sürecin tamamlayıcı boyutunu oluşturmaktadır. Kürtlerin yaşadığı sınıfsal eşitsizliğin etnik kimliklerinden, sahip oldukları dilsel ve kültürel sermayelerinden ayrı ele alınamayacağı tarihsel süreç ve veriler üzerinden ortaya konulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Etnik Kimlik, Sınıfsal Eşitsizlik, Devlet, Şiddet, Sermaye

ETHNIC IDENTITY, CLASS INEQUALITY AND THE STATE: A RELATIONAL ANALYSIS

Sebatullah TEKİN

ABSTRACT

Until the second half of the 20th century, class and class-referenced analyses constituted the central concepts and studies of social theory. Today, however, it would be a great deficiency to reduce political, social, ethnic, religious and economic problems only to class or to read them through it. Today, instead of class, phenomena such as ethnicity, race, nationalism and gender are more central in both political and social theory. Cultural categories such as identity or belonging problems, which have become more prominent instead of class, are important topics of theoretical studies of the 21st century and have become the most debated phenomena.

Where is the phenomenon of class positioned in changing perceptions of ethnic identity, race and political attitudes? Can the dynamics of the shaping and construction of these social categories and the emergence of new areas of conflict be adequately understood without class analysis? How do class and ethnic identity, nationalism, racism, racism and political attitudes intersect or what kind of interrelationship is established between them? How does the state's policy of violence against different ethnic identities reproduce the class position and the perception of ethnic identity? How does cultural and linguistic capital shape class position?

The relationality of ethnic and class identity and their reconfigurations are analysed through the daily life and relations of Kurds who migrated to Istanbul. The violence perpetrated by the state in the historical process and its relationship with Kurdish ethnic identity constitute a complementary dimension of this process. It is revealed through historical process and data that the class inequality experienced by Kurds cannot be considered separately from their ethnic identity, linguistic and cultural capital.

Keywords: Ethnic Identity, Class Inequality, State, Violence, Capital

TEVFİK FİKRETİN ÇOCUK ŞİİRLERİNİN KONU ALANI

Prof. Dr. Elman GULİYEV

Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi

Azerbaycan, Bakü

ORCID ID: 0000-0001-5413-9479

elman.guliyev1958@gmail.com

ÖZET

Tofig Fikret'in şiirlerinde çocuk şiirlerinin ayrı bir yeri vardır. 1914 yılında yayınlanan "Şarmin" şiir koleksiyonu, hece ile yazılmış çocuk şiirlerinden oluşmaktadır. Bu şiirlerde ağırlıklı olarak çocuk ruhu ve çocuk psikolojisinin yansımaları başordedir."Şarmin" şiir koleksiyonu, Tofig Fikret'in bir tür pedagojik toplantılarının yansıması ve yüceltilmesi açısından da karakteristiktir. Burada derse ilgi, bugünün ve yarının derslerine karşı tutum ve bunların öğrenme metodolojisi vb. sorunlar pedagojik ilkeler açısından çözülmüştür.Çalışkanlık ve çalışma tutumu konuları Tofig Fikret'in çocuk şiirlerinin ana temasıdır. "Atölye", "Marangoz", "Kırık At", "Yusufçuk ve Karınca" ve diğer şiirlerinde çocukları çalışmayı sevmeye çağırır, onlara derin bir çalışma sevgisi aşılar.Bu tür şairlerin şiirlerinde kişinin şöhreti çok çalışarak elde ettiği gösterilir. Hayatta çok çalışmanın yenemeyeceği hiçbir şey yoktur.Tofig Fikret'in anaokulu çağındaki çocuklar için yazdığı şiirleri vardır. Adından da anlaşılacağı gibi, "İthaf" şiiri aslında anaokulu çağındaki çocuklara adanmıştır. Bu grup şiirlerde fikir çocuk psikolojisi ruhuyla telkin edilse ve "yuva" tabiri bir bahçeyi ifade etse de, meselelere yaklaşımda bir anlamda felsefi öz ön plana çıkmaktadır."Yuva", bir tür vatan, ana kucağı olarak anlaşılır.Yuvanın irfan ve fazilet yuvası (yer) olarak sunulması her çocukta vatan sevgisini artırır ve millî tarihle ilgili düşünceleri genişletir.Tofig Fikret'in çocuk şiirleri okula, derslere, öğrenme yöntemlerine, çalışma sevgisine, vatan sevgisine, anne baba sevgisine vb.ile ilgi önemli konular ön plana çıkıyor.Bu olguların tanıtılması, genç neslin eğitiminde ve vatandaş olarak şekillenmesinde önemli rol oynamıştır.

Anahtar Kelimeler: Tevfik Fikret, Eğitim, Şiir, Çocuk, Edebiyat

SUBJECT AREA OF TEVFİK FİKRETİN'S CHILDREN'S POEMS

Prof. Dr. Elman GULİYEV

ABSTRACT

Children's poems have a special place in Tofig Fikret's poetry. The collection of poems "Sharmin" published in 1914 consists of children's poems written in syllabary.In these poems, the child's spirit and the reflection of the child's psychology take a leading place. The collection of poems "Shame" is also characteristic in terms of reflection and celebration of Tofig Fikret's pedagogical ideas.Issues of hard work and attitude to work are the main themes of Tofig Fikret's children's poems. He appeared in "Workshop", "Carpenter", "Broken Horse", "Dragonfly and Ant" and others. in his poems, he calls children to love work, instills in them a deep love for work.In this type of poet's poems, it is shown that a person achieves fame through hard work. There is nothing in life that hard work does not conquer.

Tofig Fikret has poems written for children of kindergarten age. As the name suggests, the poem "Dedication" is actually dedicated to children of kindergarten age.Although the idea in this group of poems is inculcated in the spirit of child psychology, and the phrase "nest" refers to a garden, in a certain sense, the philosophical essence comes to the fore in the approach to issues. "Nest" is understood as a kind of homeland, mother's bosom.The presentation of the nest as a nest (place) of enlightenment and virtue increases the love of the motherland in every child and expands thoughts about national history.Tofig Fikret's children's poems show interest in school, lessons, learning methods, love for work, love for motherland, parents, etc. important issues take center stage.The promotion of these cases played an important role in the education of the young generation and in their formation as citizens.

Keywords: Tofig Fikret, Education, Poem, Child, Literature

SAİDİNİN “KİTABU’T-TENBİHALÂ LAHNI’L-CELÎVE’L-LAHNI’L-HAFÎ” İSİMLİ
RİSALESİ

Dr. Öğr. Üyesi İbrahim ULUDAŞ
Pamukkale Üniversitesi
Denizli, Türkiye
ORCID ID: 0000-0003-1664-0777
iuludas@pau.edu.tr

ÖZET

Kur’ân-ı Kerîm, İslam toplumları için çok büyük bir öneme sahiptir. Kur’ân’ın doğru anlaşılması, İslam bilginlerinin ilk ve tek gayesidir. Bu amaçla da çok erken dönemlerden itibaren hem gramer hem kıraat hem de ses bilgisi çalışmaları yapılmış ve bu sahalarda eserler yazılmaya başlanmıştır. Kur’ân, indirilmeye başlanılan ilk ayetten itibaren, son âyete kadar çok büyük bir ihtimam gösterilerek başta fonetik olmak üzere tüm yönleriyle korunmuş ve sonraki nesillere aktarılmıştır. Bu aktarım süreci içerisinde, en fazla karşılaşılan problemlerden biri de fonetik kaynaklı bir sorun olan Lahn olgusudur. Telaffuzda hata anlamına gelen Lahn, İslam âlimleri tarafından çok titiz bir şekilde takip edilmiş, Kur’ân’ın doğru anlaşılmasının önündeki en önemli engel olarak tespit edilmiştir. Çünkü doğru anlamının birinci şartı, doğru okumak ve hatasız telaffuz etmektir. Bu sebeple, lahn konusu tecvid ilminin en önemli konuları arasında sayılmış, erken dönemlerden itibaren tecvid âlimleri tarafından eserler kaleme alınmaya başlanmıştır. Söz konusu ilimlerden tecvid sahasında yazılan ilk eserlerden biri de lahn yani hataya karşı kişileri ikaz etme amacıyla yazılmış olan Kitâbu’t-Tenbîh ala’l-Lahni’l-Celî ve’l-Lahni’l-Hafî isimli eserdir. Bu çalışmamızda Kitabu’t-Tenbih ele alınacak tecvid ilmine katkıları ortaya koyulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tecvîd, Tenbîh, Lahn (Hata), Kıraat, İlk Dönem.

SAID'S TITLE "KİTÂBU'T-TENBÎH ALÂ LAHNI'L-CELÎ VE'L-LAHNI'L-HAFÎ"
DISCLAIMER

Assist. Prof. İbrahim ULUDAS

ABSTRACT

The Qur'an is of great importance for Islamic societies. Understanding the Qur'an correctly is the first and only goal of Islamic scholars. For this purpose, both grammatical, recitation and phonetic studies have been carried out since very early times, and works have been started to be written in these fields. passed on to generations. In this transfer process, one of the most encountered problems is the Lahn phenomenon, which is a phonetic-based problem. Lahn, which means error in pronunciation, has been followed meticulously by Islamic scholars and has been identified as the most important obstacle to the correct understanding of the Qur'an. Because the first condition of understanding is correct reading and correct pronunciation. For this reason, the subject of lahn has been counted among the most important subjects of the science of tajweed, and works have been started to be written by tajvid scholars from early times. One of the first works written in the field of tajvid among the mentioned sciences is the book named Kitâbu't-Tenbîh ala'l-Lahni'l-Celî ve'l-Lahni'l-Hafî, which was written to warn people against mistakes. In this study, his contributions to the science of tajvid, which will be discussed in Kitabu't-Tenbih, will be revealed.

Keywords: Tajweed, Warning, (Lahn) Mistake, Recitation, First Term.

EDEBİYAT TARİHİNDE TARAFSIZLIK VE YÖNTEM ARAYIŞLARI

Prof.Dr. Hayrettin RAYMAN
Emekli Öğretim Üyesi
hayrettinrayman42@gmail.com

ÖZET

Çalışmamızın amacı, bugüne değin yazılmış edebiyat tarihlerinde uygulanan yöntemlerin nasıl kullanıldığını tanıtmak, edebiyat tarihçilerinin tarafsızlık ilkesine ne derece uyduklarını göstererek bu konuda vardıkları sonuçları değerlendirmek ve bundan sonra yapılacak çalışmalara yol göstermektir.

Sunumuma edebiyat tarihinin tanımını yaparak başlamak istiyorum. Edebiyat tarihi; bir ulusun çağlar boyunca oluşturduğu eserleri inceleyerek, izlediği yolu, geçirdiği evreleri, yazılan eserlerden hareketle tanıtan bilimsel yapıtlardır. Edebiyat tarihi; bir ülkenin yazılı ve sözlü eserlerini toplu olarak ortaya koyan, büyük emekle hazırlanan, yazımı uzun süren hacimli kitaplardır.

Edebiyat tarihi, geçmişi incelemekle beraber geleceğe de ışık tutar. Edebiyat, sanat ve kültürümüz açısından bu eserlere büyük ihtiyaç vardır. Edebiyat tarihçilerimiz acaba eserlerinde nasıl bir yöntem uygulamış, bulguları neler olmuştur? Önce yöntemin ne olduğunu ortaya koymakta yarar vardır. Yöntem; bir amaca ulaşmak için izlenen yoldur. Bilimde belli bir sonucu elde etmek için takip edilen yolun adıdır. Bunun Batı ülkelerindeki adı metottur (Türkçe Sözlük, 1988,s.2467, C.2).

Fen bilimlerinin aksine sosyal bilimlerde herkesçe kabul edilen belli bir yöntem yoktur. Sosyal bilimlerde yöntem konusunda en tanınmış bilim adamları, Bacon, Descartes ve Auguste Comte'tur.

Anahtar Kelimeler: Edebiyat Tarihi, Tarafsızlık, Yöntem, Bulgu, Sentez.

SİVAS HAYRANLI-HALİMİNİHANI LOKALİTESİ PALEOCOĞRAFYA VE PALEOANTROPOLOJİ ÖZELLİKLERİ

Güler DURLUPINAR

Ahi Evran Üniversitesi

Kırşehir, Türkiye

gulerballi@gmail.com

Prof. Dr. Ahmet Cem ERKMAN

acerkman@ahievran.edu.tr

ÖZET

Kazı alanlarından çıkarılan makro ve mikro fosiller paleoekolojik ortamı anlama konusunda birinci dereceden öneme sahiptir. Ülkemiz bulunduğu konum itibarıyla önemli bir fosil yatağı konumundadır. Her canlı dönem dönem farklı değişikliklere maruz kalmış ve yaşadığı dönemin şartlarına adaptasyon göstermiştir, adapte olamayanların ise nesli tükenmiştir. Bu araştırmaya konu olan Haliminhanı lokalitesi, Sivas'ın Hayranlı köyüne bağlı bir mahalledir. 2002 yılında bu lokalite de kazı çalışmaları fiilen başlamıştır. 2002 yılından günümüze kadar Equidae, Rhioncerotidae, Bovidae, Carnivora, Suidae, Proboscidae gibi birçok familyaya ait fosil parçalar bulunmuştur. Elde edilen fosillerden yola çıkarak lokalitenin yaşı MN11-MN12 olarak belirlenmiştir. Elde edilen sonuç jeolojik devirlerden Miyosen döneme işaret etmektedir. Miyosen dönem yalnızca bu lokalite için değil tüm Anadolu için çok önemlidir. Meydana gelen iklim değişikliği ve doğal afetlerin etkisiyle hayvan göçlerinin Anadolu hattıyla gerçekleşmesi bu önemi artırır nitelikte olmuştur. Erken Miyosen dönem küresel sıcaklığın ve bölgesel kuraklıkların arttığı, iklim değişiminin beraberinde daha tropik ve subtropikal ormanların yayıldığı, deniz seviyeleri düşerken tektonik olaylar sonucu birçok kara köprüsünün oluştuğu bir dönemdir. Oluşan kara köprüleri ile birlikte Anadoluda bulunan fosil miktarı artış göstermiştir. Bununla birlikte Avrupa'dan ve Afrika'dan birçok hayvan Anadolu'ya geçiş sağlamıştır. Elde edilen fosil yaşlarının saptanmasıyla birlikte paleo-çevre ve paleoekolojik koşullar daha net anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Paleoekoloji, Paleo-çevre, Miyosen, Fosil.

SİVAS HAYRANLI-HALİMİNİHANI LOCALITY PALEOGEOGRAPHY AND PALEOANTROPOLOGY FEATURES

Guler DURLUPINAR

Prof. Dr. Ahmet Cem ERKMAN

ABSTRACT

The macro and micro fossils recovered from the excavation sites are of primary importance in understanding the paleoecological environment. Our country is an important fossil deposit due to its location. Every living creature has been exposed to different changes from time to time and adapted to the conditions of the period in which it lived, and those that could not adapt became extinct. Haliminhanı locality, which is the subject of this study, is a neighborhood of Hayranlı village of Sivas. In 2002, excavation works actually started in this location. Since 2002 until today, fossil fragments which belongs to many families such as Equidae, Rhioncerotidae, Bovidae, Carnivora, Suidae, Proboscidae have been found. Based on the fossils obtained, the age of the locality was determined as MN11-MN12. The obtained result points to the Miocene period among the geologic periods. The Miocene period is very important not only for this locality but also for the whole Anatolia. The fact that the animal migrations that occurred due to the climate change and natural disasters took place along the Anatolian line has increased this importance. The Early Miocene is a period of increasing global temperatures and regional droughts, the spread of more tropical and subtropical forests with climate change, and the formation of many land bridges as a result of tectonic events while sea levels were falling. With the formation of land bridges, the amount of fossils found in Anatolia increased. In addition, many animals from Europe and Africa crossed into Anatolia. With the land bridges formed, the amount of fossils found in Anatolia increased. However, many animals from Europe and Africa made their way to Anatolia. With the determination of the fossil ages obtained, paleoenvironmental and paleoecological conditions can be understood more clearly.

Keywords: Paleocology, Paleoenvironment, Miocene, Fossil

DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BİLİNMEYEN DURUMUNA VE PROBLEM ÇÖZME ADIMLARINA GÖRE PROBLEM ÇÖZÜMLERİNİN İNCELENMESİ

Dr. Mine BAYAR

Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-3902-4398.

minebayar0815@gmail.com

Prof. Dr. Neşe IŞIK TERTEMİZ

Gazi Üniversitesi

Ankara, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-2001-2888

tertemiz@gazi.edu.tr

ÖZET

Problem çözme becerisi, öğrencilere hem günlük yaşamlarında hem de matematik eğitiminde kazandırılması gereken temel bir beceri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu araştırmanın amacı ilkököl dördüncü sınıf öğrencilerinin bilinmeyen durumuna (başlangıç bilinmeyen, değişim bilinmeyen ve sonuç bilinmeyen) göre hazırlanmış dört işlem problemlerini çözme becerilerini incelemektir. Ayrıca araştırmada öğrencilerin bilinmeyen durumuna (başlangıç bilinmeyen, değişim bilinmeyen ve sonuç bilinmeyen) göre hazırlanmış dört işlem problemlerini Polyo'nun problem çözme basamaklarına göre incelemek amaçlanmıştır. Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden biri olan tarama modelinde tasarlanmıştır. Araştırmanın örneklemini 2021-2022 eğitim öğretim yılı Amasya il merkezinde bulunan iki devlet ilkökölün dördüncü sınıfında öğrenim gören 150 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada ölçme aracı olarak rutin problem çözme başarı testi kullanılmıştır. Araştırma verileri SSPS21 programında analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre dördüncü sınıf öğrencilerin en çok sonuç bilinmeyen problemleri çözdükleri daha sonra değişim bilinmeyen ve başlangıç bilinmeyen problemleri çözebildikleri görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin problemi çözerken Polyo'nun problem çözme basamaklarından en çok problemi anlama basamağında daha sonra sırasıyla planı belirleme, planı uygulama ve çözümü değerlendirme basamaklarında başarılı olduğu gözlenmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda araştırmacılar sınıflarda çeşitli problem türlerine yer verilmesi gerektiği sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca araştırmacılar öğretmenlerin Polya'nın problem çözme basamaklarından planı uygulama ve çözümü değerlendirme basamaklarına daha fazla yer vermeleri gerektiği sonucuna varmışlardır. Bu bağlamda öğretmenler sınıflarında sonuç bilinmeyen problemler kadar başlangıç bilinmeyen ve değişim bilinmeyen problemlere yer vermeleri önerilmektedir. Ayrıca öğretmenler problem çözmeye dayalı derslerde planı uygulama ve çözümü değerlendirme basamaklarına ağırlık vermeleri önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Problem, Problem Çözme, Problem Çözme Basamakları

**EXAMINING PROBLEM SOLVING SKILLS OF 4TH GRADE STUDENTS REGARDING
THEIR UNKNOWN SITUATION AND PROBLEM SOLVING STEPS**

**Dr. Mine BAYAR
Prof. Dr. Nese ISIK TERTEMİZ**

ABSTRACT

Problem-solving skill is a basic skill that students should acquire both in their daily lives and in mathematics education. This study aims to examine fourth-grade elementary school students' skills in solving four-operation problems prepared in different structures according to the situation of the unknown. In this study, as stated by Jitedra and Hoff (1996), problems according to the situation of the unknown are classified as result unknown, start unknown, and change unknown problems. In this study, students' success in solving four-operation problems prepared according to unknown situations (result unknown, start unknown, and change unknown) are examined. On the other hand, problem solutions have been analyzed according to Polyo's problem-solving steps (understanding the problem, planning preparation, executing the plan, and checking the solution). This study has been designed in the survey model, which is one of the quantitative research methods. The sample of this study is consisted of 150 students studying in the fourth grade of two public primary schools in Amasya city center in the 2021-2022 academic year. The "Problem-Solving Achievement Test" developed by Bayar (2022) has been used as a measurement tool in this study. When the data obtained has been analyzed, the researchers have found that the students are most successful in the problems with result unknown; it is observed change, and start unknown problems followed. The researchers have also found that there are statistically significant differences between fourth-grade students' success in solving problems with start unknown, change unknown, and result unknown. Considering the unknown positions of the differences; it has been determined that students are significantly more successful in problems with results unknown than both start unknown and change unknown problems. Another result obtained in the study is that although the students are successful in understanding the problem in problem-solving steps, they are less successful in plan preparation, executing the plan, and checking the solution to the problem, respectively, compared to understanding the problem. It is suggested that the results be discussed together with how the problems in the textbooks are handled according to their unknown structures and how the classroom teachers include the problem-solving steps in the classroom and that these two situations should be considered in the lessons.

Keywords: Problem, Problem-Solving, Problem-Solving Steps

**ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLER VE BAŞARILI AKRANLARININ SAYI DUYUSUNA
YÖNELİK SORULARI YANITLARKEN KULLANDIKLARI STRATEJİLER**

Prof. Dr. Neşe IŞIK TERTEMİZ

Gazi Üniversitesi

Ankara, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-2001-2888

tertemiz@gazi.edu.tr

Dr. Niyet DEMİRCİ

Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-2763-1879

niyetdemirci@gmail.com

Dr. Aygül KARTAL

Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye

ORCID ID: 0000-0001-5120-6816

aygulkartal53@gmail.com

ÖZET

Sayı duyusu, ülkemizde son zamanlarda çalışılmaya başlanan konulardan birisidir. Sayı duyusu temel olarak; sayıların büyüklük/küçüklüğü ile sayıların farklı temsil biçimlerini anlamayı, matematiğin diğer alanlarında sayıları esnek kullanmayı, gerektiren bir beceridir. NCTM (2000) sayı hissine sahip olan öğrenci becerilerini şu şekilde şunlardır: Sayıların ne ifade ettiğini çok iyi bir biçimde anlar; sayılar arasında farklı ve çok yönlü ilişkiler geliştirir; sayıları karşılaştırırken aralarındaki farkı görür; işlemlerin sayılar üzerindeki etkisini bilir; çevresinde gerçekleşen olayların ölçümleri için referans noktası geliştirir. Heinze (2005), 6-10 yaş aralığındaki çocuklarla gerçekleştirdiği çalışmasında özel yetenekli çocukların her yönüyle diğer çocuklardan farklı olduğunu belirtmiştir. Ona göre özel yetenekli çocuklar, matematiksel yapıları anlama, işlemleri diğerlerine göre daha kısa sürede yapma, daha sistematik düşünme, çözümlerini açıklama becerilerinde öne çıkmakta; stratejileri ve yapıları daha iyi kullanabilmektedir. Bir diğer deyiş ile özel yetenekli öğrencilerin matematikte kullandıkları stratejiler ve yapılar normal okullara devam eden akranlarına göre farklılıklar göstermekte; onlardan daha “daha iyi cevaplar” verebilmektedir. Bu nedenle “Özel yetenekli öğrenciler ve başarılı akranlarının sayı duyusuna yönelik sorulara verdikleri cevaplarında kullandıkları stratejiler nasıldır? ve “Sınıf düzeyi ilerledikçe var olan sayı duyusu bileşenleri nasıl değişmektedir?” soruları merak konusudur. Bu alt problemlerden yola çıkarak çalışmada 4.ve 5. sınıfa devam eden özel yetenekli öğrenciler ve başarılı akranlarının sayı duyusu ile ilgili soruları cevaplarken kullandıkları stratejilerin belirlenmesi ve karşılaştırmalı olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, durum araştırması olarak ele alınmış olup veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi seçilmiştir. Belirlenen ölçütlere göre 2022-2023 eğitim-öğretim yılı İzmir il merkezinde BİLSEM’e (Bilim ve Sanat Merkezi) devam eden 4. ve 5. sınıf özel yetenekli 5’er öğrenci ve başarılı akranlarından seçilen 5’er öğrenci olmak üzere toplam 20 gönüllü öğrenci çalışma grubunu oluşturmuştur. Araştırmanın veri toplama aracı Huang & Yang (2018) tarafından geliştirilen sayı duyusu yarı yapılandırılmış görüşme formudur. Görüşmeler ses kaydı ile kayıt altına alınmıştır. Veriler analiz için yazıya dökülmüş ve betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda veriler sayı duyusu temelli çözüm, kural temelli çözüm ve açıklanamayan durum başlıkları ile incelenmiştir. Bulgular tablolaştırılarak ve doğrudan alıntılarla sunulacaktır. İlgili literatürle tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Matematik eğitimi, Sayı duyusu, Özel yetenekli öğrenci

**STRATEGIES THAT SPECIAL TALENT STUDENTS AND THEIR SUCCESSFUL PEER USE IN
ANSWERING QUESTIONS ABOUT NUMBER SENSE**

**Prof. Dr. Nese ISIK TERTEMİZ
Dr. Niymet DEMIRCI
Dr. Aygul KARTAL**

ABSTRACT

Number sense is one of the subjects that have been started to be studied recently in our country. Number sense basically; It is a skill that requires understanding the size/smallness of numbers and the different representations of numbers, and using numbers flexibly in other areas of mathematics. NCTM (2000) states that students with number sense include the following skills: They understand very well what numbers mean; develops different and versatile relationships between numbers; sees the difference between numbers when comparing them; knows the effect of operations on numbers; Develops a reference point for measurements of events taking place in its environment. Heinze (2005), in his study with children aged 6-10, stated that gifted children are different from other children in every aspect. According to him, gifted children stand out in their ability to understand mathematical structures, perform operations in a shorter time than others, think more systematically, and explain their solutions; better use strategies and structures. In other words, the strategies and structures used by gifted students in mathematics differ from their peers attending regular schools; can give “better answers” than them. For this reason, “What are the strategies used by gifted students and their successful peers in their answers to number sense questions?” and “How do the existing number sense components change as the grade level progresses?” questions are curious. Based on these sub-problems, it was aimed to determine and comparatively examine the strategies used by gifted students attending the 4th and 5th grades and their successful peers while answering questions about number sense. The research was considered as a case study and the data were analyzed with descriptive analysis method. In the determination of the study group, the criterion sampling method was chosen from the purposive sampling methods. According to the determined criteria, a total of 20 volunteer students, 5 students from 4th and 5th grade special talents and 5 students selected from successful peers, attending BİLSEM (Science and Art Center) in the city center of İzmir in the 2022-2023 academic year. formed the working group. The data collection tool of the research is the number sense semi-structured interview form developed by Huang & Yang (2018). Interviews were recorded with audio recording. The data were written down for analysis and analyzed with the descriptive analysis method. As a result of the analysis, the data were analyzed with the titles of number sense-based solution, rule-based solution and unexplained situation. The findings will be presented in tabular form and with direct quotations. It will be discussed with the relevant literature.

Keywords: Mathematics education, Number sense, Gifted student

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE KURUMSAL İTİBAR: WEB OF SCIENCE VERİ TABANINDA BİR DOKÜMAN ANALİZİ

Dr. Öğr. Üyesi Tolga TÜRKÖZ
İstanbul Aydın Üniversitesi
İstanbul, Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-0805-0219
tolgaturkoz@aydin.edu.tr

ÖZET

Bu bildiri, 1994-2022 döneminde Web of Science veri tabanında indekslenen dergilerde yayınlanan kurumsal itibar başlıklı makalelerin bibliyometrik analizini sunmaktadır. Örneklem, yazarların ülke ve bağlı oldukları kuruluşlara, verimlilik parametrelerine (yayın sayısı, yayın yılı, dergi, ülke) ve aldıkları atıflarına göre analiz edilen 304 makaleden oluşmaktadır. Data analizinde, kurumsal itibar alanının yıllık büyüme oranının %10,41 olduğu görülmüştür. Veriler kurumsal itibar alanındaki yayın sayısında yıllar süresince devam eden bir artış olduğunu göstermektedir. Yayınların ortalama yaşları 8,96 yıldır. Her bir yayına yapılan ortalama atıf ise 59,25 adet olmaktadır. Bu çalışmalarda kullanılan referansların sayısı 12953 adet olmuştur. Araştırmalarda 672 farklı anahtar sözcük kullanılmıştır. Makaleler çoğunluğu “Corporate Reputation Review” (%21,7) olmak üzere 88 farklı dergi kaynaklarında yayınlanmıştır. 304 makalenin 703 yazarı vardır, bunların 46 tanesi tek yazarlıdır. Doküman başına ortak yazarlık sayısı 2,46’dır. Yayınlardaki uluslararası iş birliği oranı %27,96’dır. Yayınları en çok atıf alan dergi “Journal of Business Ethics” olmuştur. En üretken yazar Gianfranco Walsh’dur. En fazla yayın yapan kuruluş İspanya’da konuşlu olan “University of Cantabria”dır. Ayrıca ABD, İspanya, İngiltere, Almanya ve Çin gibi ülkeler kurumsal itibar araştırmalarında bilimsel üretime öncülük etmektedir. Bulgular, kurumsal itibar kavramına olan ilginin işletme alan yazınında giderek arttığını, özellikle performans ve kurumsal sosyal sorumluluk kavramlarıyla çok sık kullanıldığını göstermektedir. Çalışmada işletme dünyasındaki kurumsal itibar makalelerinin geçmişten günümüze bilimsel haritası sunulmuştur. Araştırmanın sınırlılıkları belirtilmiş ve gelecekteki araştırmalar için de önerilerde bulunulmuştur. Sonuçlar, işletmecilik alanındaki kurumsal itibar makalelerine ilişkin bütüncül bir bakış açısı kazandırmakta ve yeni yönelimleri takip edebilmek için yol gösterici bir bilgi zenginliği sunabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kurumsal İtibar, İşletme İtibarı, Firma İtibarı, Bibliyometrik Analiz, Web of Science, WoS

**CORPORATE REPUTATION FROM PAST TO PRESENT: A DOCUMENT ANALYSIS IN WEB
OF SCIENCE DATABASE**

Assist. Prof. Dr. Tolga TURKOZ

ABSTRACT

This paper presents a bibliometric analysis of articles titled corporate reputation published in journals indexed in the Web of Science database during the period 1994-2022. The sample consists of 304 articles. Analyzes were made according to the authors' country and affiliation, productivity parameters (number of publications, year of publication, journal, country) and citations they received. In the data analysis, it has been observed that the annual growth rate of the corporate reputation area is 10.41%. The data show that there has been a continuous increase in the number of publications in the field of corporate reputation over the years. The average age of the publications is 8.96 years. The average number of citations to each publication is 59.25. The number of references used in these studies was 12953. 672 different keywords were used in the research. Articles were published in 88 different journal sources, most of which were in the "Corporate Reputation Review" (21.7%). 304 articles have 703 authors, 46 of which are single-authored. The number of co-authorships per document is 2.46. The rate of international cooperation in publications is 27.96%. The most cited journal was the Journal of Business Ethics. The most prolific writer is Gianfranco Walsh. The most broadcasting institution is the "University of Cantabria" located in Spain. Countries such as the USA, Spain, England, Germany and China lead scientific production in corporate reputation research. The findings show that the interest in the concept of corporate reputation is increasing in the business literature, and it is used very frequently, especially with the concepts of performance and corporate social responsibility. In the study, the scientific map of the corporate reputation articles in the business world from the past to the present is presented. The limitations of the study were stated and suggestions were made for future research. The results provide a holistic perspective on corporate reputation articles in the field of business administration and can provide a wealth of information to guide new trends.

Keywords: Corporate Reputation, Business Reputation, Firm Reputation, Bibliometric Analysis, Web of Science, WoS

**TARİFE DIŞI ENGELLERİN 1999-2021 YILLARI ARASINDA TÜRKİYE’NİN DIŞ
TİCARETİNE ETKİSİ**

Selman AYDEMİR

Marmara Üniversitesi

İstanbul, TÜRKİYE

ORCID ID: 0000-0002-6709-027X

selmanaydemir@gmail.com

ÖZET

Tarife dışı engeller kategorisinde yer alan Ticarete Teknik Engeller (TTE), Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) ve üye ülkelerinin önemli inceleme ve müzakere konularından biridir. Teknik engeller; yapısı, çeşitliliği ve sürekli değişime uğraması nedeniyle dış ticaret politikalarının çalışma konularından biri olmayı sürdürmektedir. TTE, küreselleşmenin yarattığı ticari iklimin karmaşıklığı, hız ve iç içe geçmişliğinden ötürü, içinde birçok çelişkiyi ve zorluğu barındıran bir alana doğru evrilmektedir.

DTÖ verilerine göre, 2022 yılı itibarıyla; DTÖ üyelerinin dünya çapında uyguladığı toplam 62.339 adet tarife dışı önlemin, yaklaşık %53’ünü oluşturan 32.973 adet uygulama “teknik engeller” kapsamında değerlendirilmektedir. Takip eden en yaygın ikinci tarife dışı önlem aracı olarak “Sağlık ve Bitki Sağlığı Standartları (SPS)” başlığı altında değerlendirilen 22.359 adet uygulama yer almaktadır. TTE ve SPS dışında sırasıyla anti dumping uygulamaları, miktar kısıtlamaları, tarife oranları kotası, özel korunma önlemleri, ihracat sübvansiyonları, telafi edici vergiler, koruma önlemleri yer almaktadır.

Bu çalışmada, DTÖ veri tabanı taranarak Türkiye için 1999-2021 yılları arasındaki TTE uygulamaları incelenmiştir. BM Ticaret ve Kalkınma Konferansı Örgütü Tarife Dışı Engeller Sınıflandırması 2019 Yılı Rehberi’ne göre belirlenen 18 farklı tipte teknik engel sınıfına göre veriler Türkiye için ayrıştırılmış ve sınıflandırılmıştır. En çok uygulanan teknik engellerin sırasıyla; yetki gereksinimleri (1.166 adet uygulama) ve sertifikasyon gereksinimleri (536 adet uygulama) adlı sınıflandırmalarda yoğunlaştığı görülmektedir. Bu çalışmada, bahsi geçen sınıflandırma esas alınarak, söz konusu teknik engellerin Türkiye’nin ithalatı üzerindeki etkisi çift fark (diff in diff) metodu kullanılarak hesaplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tarife Dışı Engeller, Teknik Engeller, Çift Fark Metodu, Dış Ticaret, Dünya Ticaret Örgütü

**THE EFFECT OF NON-TARIFF MEASURES ON TURKEY'S FOREIGN TRADE BETWEEN
1999 AND 2021**

Selman AYDEMİR

ABSTRACT

Technical Barriers to Trade (TBT), which is categorized under non-tariff barriers, is one of the significant subjects of examination and negotiation of the World Trade Organization (WTO) and its member countries. Technical barriers continue to be one of the subjects of foreign trade policies due to their structure, diversity and constant change. Due to the complexity, speed and interconnectedness of the trade climate created by globalization, TBT is evolving into an area that contains many contradictions and challenges.

According to WTO data, as of 2022, out of a total of 62.339 non-tariff measures implemented by WTO members worldwide, 32.973 practices, constituting approximately 53%, are considered as "technical barriers". The second most common non-tariff measure is "Sanitary and Phytosanitary Standards (SPS)", followed by 22.359 practices. Apart from TBT and SPS, there are anti-dumping practices, quantitative restrictions, tariff rate quotas, special safeguards, export subsidies, countervailing duties, and safeguards respectively.

In this study, the WTO database is searched and the TBT practices for Turkey between the years of 1999 and 2021 are analyzed. According to the UN Conference on Trade and Development Organization Non-Tariff Measures Classification 2019 Guidelines, relevant data for 18 different types of TBT classification have been separated and classified for Turkey. It is seen that the most frequently applied TBT are concentrated in the classifications named authorization requirements (1.166 implementations) and certification requirements (536 implementations), respectively. In this study, based on the aforementioned classification, the impact of subject technical barriers on Turkey's imports is calculated using the difference in differences (diff in diff) method.

Keywords: Non Tariff Measures, Technical Barriers to Trade, Difference in Differences Method, Foreign Trade, World Trade Organization

NAZIM HİKMET'İN “ENAYİ” OYUNUNDA DRAMATİK ÇATIŞMA FONUNDA KARAKTER ANALİZİ

Dr. Ayten ABBASOVA

Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi

Bakü/Azerbaycan

ORCID ID: 0000-0003-3799-8794

ayten.abbasova@list.ru

ÖZET

20. yüzyıl Türk edebiyatının değerli üyesi, memleket sevgisi ve hasreti ile yazdığı özgürlük şiirleri sayesinde tüm dünyada tanınan ve sevilen Nazım Hikmet'in zengin edebi mirasının büyük bir bölümünü dramaturjisi oluşturmaktadır. Nazım Hikmet'in edebî yaratıcılığının ana hattı şiir olsa da fikir ve muhteva zenginliği, ustalık bakımından mükemmelliğiyle öne çıkan oyunları her zaman ilgi odağı olmuştur. Nazım Hikmet dönemin politik olaylarının, özellikle de Birinci Dünya Savaşı'nın Türkiye'ye verdiği zararları, savaşın etkilerini kendi gözlemlerinden yola çıkarak eserlerine, nitekim oyunlarına da aktarmıştır. N.Hikmet'in dramatik yapıtları lirizm, olaylara psikolojik yaklaşım, ilginç detayları hayat gerçekleriyle bir arada verme gibi kendine özgün niteliklere sahiptir. Yazar yaşadığı dönemin sosyal, ekonomik ve siyasal olaylarını ustalıkla gözlemlemiş, eserlerine yansıtmış, oyunun sosyolojik ve psikolojik yapısını ustalıkla kurgulamıştır.

Takdim ettiğimiz bildiride yazarın 1955 yılında yazdığı Enayi oyununu değerlendirmeye çalışacağız. Enayi oyununda İstanbul'da kendi halinde yaşayan, karakterce dürüst, fedakar bir avukat olan Ahmet Rıza'nın hikayesini anlatıyor. Nazım Hikmet, oyunlarında genellikle insan doğasındaki hırs ve tutkuların insan ahlakına verdiği zararı, dramatik çatışmalar fonunda zıt karakterlerin düşüdüğü durumlarda açığa çıkartır. Bahsi geçen oyunda da Ahmet Rıza karakterinin düşüdüğü durumda karakter analizini yapmağa çalışacağız.

Enayi oyunu mükemmel bir olay örgüsü, iyi tanımlanmış karakterlerden oluşan zengin bir galerisi, keskin dramatik çatışmaları, inandırıcı ve etkili diyalogları ve monologları ile dikkat çekmektedir. Diğer eserlerde olduğu gibi bu eserde de toplumun tüm sınıflarının temsilcileri vardır: işçiler, sanatçılar, aydınlar, tüccarlar. Oyunda olaylar iyilik yapanların, doğru yaşayanların, dürüstlüğü ilke edinenlerin “enayi” olarak kabul edildiği toplumda cereyan eder. Nazım Hikmet'in diğer oyunlarında olduğu gibi Enayi'de de dikkat edilmesi gereken bir unsur dilin oldukça ustalıkla kullanılmış olmasıdır. Karakterleri inandırıcı ve şiirselle bir dille konuşturan yazar bütün diyaloglarda gerçekçiliği ön planda tutmakla dramatik çatışma fonunda karakterlerin iç dünyalarını açmağa ustalıkla nail olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Nazım Hikmet, Oyun, Çatışma, Karakter

**THE CHARACTER ANALYSIS ON THE BACKGROUND OF THE DRAMATIC CONFLICT IN
NAZİM HİKMET'S PLAY'S "ENAYİ"**

Ph.D. Ayten ABBASOVA

ABSTRACT

A valuable member of the 20th century Turkish literature, known and loved all over the world for his freedom poems written with love and longing for the country, Nazım Hikmet's dramaturgy forms a large part of the rich literary heritage. Although the main line of Nazım Hikmet's literary creativity is poetry, his plays, which stand out for their richness of ideas and content, and excellence in terms of mastery, have always been the focus of attention. Nazım Hikmet transferred the damage caused to Turkey by the political events of the period, especially the First World War, and the effects of the war, based on his own observations, to his works, as well as to his plays. N.Hikmet's dramatic works have their own unique qualities, such as lyricism, psychological approach to events, combining interesting details with the realities of life. The author expertly observed the social, economic and political events of the period he lived in, reflected them in his works, and expertly constructed the sociological and psychological structure of the play.

We will try to evaluate the play *Enayi* written by the author in 1955. The play *Enayi* tells the story of Ahmet Rıza, an honest and selfless lawyer who lives alone in Istanbul. In his plays, Nazım Hikmet usually reveals the harm caused by the ambitions and passions of human nature to human morals, in situations where opposite characters fall in the background of dramatic shortcomings. We will try to analyze the character of Ahmet Rıza in the mentioned game.

The play *Enayi* attracts attention with an excellent plot, a rich gallery of well-defined characters, sharp dramatic flaws, convincing and effective dialogues and monologues. As in other works, there are representatives of all classes of society in this work: workers, artists, intellectuals, merchants. The events in the game take place in a society where those who do good, live righteously, and follow honesty are considered "suckers". As in the other plays of Nazım Hikmet, an element that should be noted in *Enayi* is the skillful use of language. The author, who makes the characters speak in a convincing and poetic language, has skillfully managed to reveal the inner worlds of the characters against the background of the lack of drama, keeping realism in the foreground in all dialogues.

Keywords: Nazım Hikmet, game, lack, character

**İKTİSAT POLİTİKASININ NİHAİ HEDEFİ: MÜDAHALECI PİYASA YAPISININ İKTİSADİ
BÜYÜME VE FİYAT İSTİKRARINA ETKİSİNE DAİR AMPİRİK DELİLLER**

Dr. Öğr. Üyesi Nalan KANGAL
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Tokat, Türkiye
ORCID ID: 0000-0001-9160-0797
nalan.kangal@gop.edu.tr

ÖZET

Ülkelerin uygulamış olduğu iktisat politikalarının temel amacı gerek iktisadi büyüme gerekse fiyat istikrarı alanında varsa sorunlarını çözmek ya da daha iyi bir refah düzeyine ulaşmak için yeni belirlemiş oldukları hedeflere ulaşmaktır. Bu amaca uygun olarak farklı boyutlardan iktisadi büyüme ve fiyat istikrarına yönelik sebep sonuç ilişkilerini ortaya koyan birçok araştırma yapılmaktadır. Bu durum temel makro değişkenlerle ilişkilendirildiği gibi daha spesifik alanlarla da ilgili olabilmektedir. Bu çalışma piyasaya müdahaleci bir anlayışla sınırlandırılmış bir yapının iktisat politikalarının nihai hedefi olarak iktisadi büyüme ile fiyat istikrarına nasıl bir etkisinin olduğunu incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma 2005-2020 yılları arasında verisine ulaşılabilmiş gelişmiş ve gelişmekte olan 52 ülkeyi kapsamaktadır.

Serbest piyasanın sınırlanmasında önemli kabul edilen parasal, mali ve siyasi ölçülerden oluşmuş bağımsız değişkenler ile bağımlı değişken olarak iktisadi büyümeyi temsilen Kişi Başına Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla (KBGSYH) ile fiyat istikrarını temsilen Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) kullanılmıştır. Panel veri analizi analizinin kullanıldığı araştırma sonuçlarına göre müdahaleci olarak parasal, mali ve siyasi değişkenlerin sınırlanması kişi başına büyümeyi olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Bununla ilgili olarak iktisadi ve siyasi alanda müdahaleciliğin artması kişi başına düşen GSYİH'yi azalttığı bulgusuna ulaşırken mali alanda müdahaleciliğin artması ya da azalmasıyla ilgili anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Bunun yanında mali ve siyasi değişkenlerdeki müdahaleciliğin artmasının TÜFE üzerinde pozitif yönlü bir ilişkisinin olduğu sonucuna ulaşılırken parasal müdahalecilikle anlamlı bir ilişkiye rastlanılmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Büyüme, Fiyat İstikrarı, Panel Veri Analizi

THE ULTIMATE GOAL OF ECONOMIC POLICY: EMPIRICAL EVIDENCE ON THE EFFECT OF INTRUSIVE MARKET STRUCTURE ON ECONOMIC GROWTH AND PRICE STABILITY
Assist. Prof. Nalan KANGAL

ABSTRACTC

The main purpose of the economic policies implemented by the countries is to solve the problems, if any, in the field of economic growth and price stability, or to reach the targets they have just set in order to reach a better level of welfare. In accordance with this purpose, many researches are carried out that reveal the cause-effect relationships for economic growth and price stability from different dimensions. This situation can be related to basic macro variables as well as more specific areas. This study aims to examine how a structure limited by an interventionist approach to the market affects economic growth and price stability as the ultimate goal of economic policies. The study covers 52 developed and developing countries whose data were available between 2005 and 2020.

Independent variables consisting of monetary, financial and political measures, which are considered important in limiting the free market, and Gross Domestic Product (GDP) per Capita representing economic growth and Consumer Price Index (CPI) representing price stability are used as dependent variables. According to the results of the research in which panel data analysis analysis was used, it was concluded that limiting monetary, financial and political variables as an intervention negatively affects per capita growth. In relation to this, it was found that the increase in interventionism in the economic and political fields decreased the GDP per capita, while there was no significant relationship with the increase or decrease of the interventionism in the financial field. In addition, it was concluded that the increase in interventionism in financial and political variables had a positive relationship on the CPI, while no significant relationship was found with monetary interventionism.

Keywords: Economic Growth, Price Stability, Panel Data Analysis

KORKU VE TEDHİŞ SİYASETİNİN SON KURBANLARINDAN PEŞAVERLİ ABDURRAHMAN NİHAT BEY

Doç. Dr. İsmail SAFİ

Cumhurbaşkanlığı Güvelik ve Dış Politikalar Kurulu

Ankara, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-3672-5754

ismailsafi99@gmail.com

Prof. Dr. İsmail AKBAL

Selcuk Üniversitesi

Konya, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-4703-2766

ismail.akbal@selcuk.edu.tr

ÖZET

İttihat ve Terakki Cemiyeti ile Türk siyasal hayatı yeni kavramlarla karşılaşmıştır: “Komitacılık ve Tedhiş Siyaseti”. İttihat ve Terakki Cemiyeti/Fırkası siyasal iktidarı elinde tutabilmek için korku ve yıldırı yöntemlerine sık sık başvurmuştur. En fazla başvurulan korku ve tedhiş yöntemi ise siyasal cinayetlerdir. Siyasal cinayetleri yerine getirenler ise komitacılar olarak da adlandırılan fedailer grubuydu.

Fedailer, Meşrutiyetin ilanında ve sonrasındaki siyasal iktidar mücadelesinde, meşruluk gözetilmeksizin her yola başvurmuşlardır. Meşrutiyet öncesinde ve sonrasında kanlı eylemler gerçekleştirmişlerdir. Meşrutiyetin ilanı sonrası kanlı eylemler bitmemiş; Cemiyetin siyasal iktidarının önünde açık muhalif tavır sergileyen kesimleri hedef almıştır. Çok partili siyasi hayata geçiş denemesi adına Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın kurulmasına izin verilmesi, aslında muhalefeti bir araya toplamak ve meclisin dışına itmek için bir stratejiydi. Şeyh Said İsyanı bahane edilerek bakanlar kurulu kararıyla bu partinin ömrü kısa olmuştur. Ama bu süreçte ne hikmetse komitacılık diye adlandırılan kötü devlet geleneği devam etmiş, siyasal cinayetler süreci devam etmiştir.

Rauf Bey (Orbay) ve Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ile alakadar olan, yakın ilişki içerisinde olan bazı kişilerin siyasi cinayetler kurban gittiği görülmüştür. 1925 yılı şubat ayında Deli Halit Paşa Cinayeti, Mayıs ayında Abdurrahman Beyin gece yarısı üç kişinin organize bir şekilde saldırıya uğraması ve ölümü ve bu cinayete aynı zamanda işlenen Kasap Osman'ın eşinin öldürülmesi ve nihayetinde cinayete Kasap Osman'ın ilişkilendirilip İstiklal Mahkemesi aracılığıyla idam edilmesi. Bu cinayetlerin Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'na ilgi duyanların başına gelmesi tesadüf değildir. Hepsi komitacı usüllere işlenmiş cinayetlerdir.

Bu cinayetlerden bir tanesi de Rauf Beyin yanında kalan Peşaverli Abdurrahman Nihat Bey cinayetidir. 23 Mayıs 1925 akşamı işlenen bu cinayet hakkında Türk siyasal tarihçileri ilgisiz kalmışlar ve birkaç köşe yazısının ötesinde hiçbir araştırma yapılmamıştır. Bu çalışma alandaki boşluğu doldurmak amacıyla yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İttihat ve Terakki Cemiyeti, Meşrutî Monarşi, Abdurrahman Nihat, Deli Halit Paşa, Kasap Osman

**ONE OF THE LAST VICTIMS OF THE POLITICS OF FEAR AND VIOLENCE IS
ABDURRAHMAN PESHAWARI**

**Assoc. Prof. Ismail SAFI
Prof. Dr. Ismail AKBAL**

ABSTRACT

With the Committee of Union and Progress (CUP), Turkish political life encountered new concepts: "Revolutionary Secret Societies and Politics of Violence." The Committee of Union and Progress/Party has frequently resorted to methods of fear and intimidation in order to hold political power. The most commonly used method of fear and violence is political murder. Those who carried out the political murders were a group of fedayeens (self-sacrificers), also called comitteemen.

The fedayeens resorted to every means in the proclamation of the constitutional monarchy and in the subsequent struggle for political power, regardless of legitimacy. They carried out bloody acts before and after the constitution. After the declaration of the constitutional monarchy, the bloody actions did not end; It targeted those who displayed an open opposition to the political power of the Union. Allowing the establishment of the Progressive Republican Party in the name of an attempt to transition to multi-party political life was actually a strategy to gather the opposition together and push it out of the parliament. With the decision of the Council of Ministers using the Sheikh Said Rebellion as an excuse, the life of this party was short. However, in this process, the tradition of the dark state called revolutionary conspiracy and the process of political murders continued.

It has been observed that some people who are related to Rauf Orbay and the Progressive Republican Party, have been the victims of political murders. The murder of Halit Karsıalan Pasha, commonly known as "Deli Halid Pasha" in February 1925, the organized attack and death of Abdur Rahman Peshawari in May, and the murder of Kasap Osman's wife (Butcher Osman), and finally Kasap Osman's attach to murder and his execution through the Independence Court. It is no coincidence that these murders happened to those who were interested in the Progressive Republican Party. All of these crimes were committed through paramilitary methods.

One of these crimes was the murder of Abdur Rahman Peshawari, who had close contact with Rauf Orbay. Turkish political historians have remained unconcerned to this murder committed on the evening of May 23, 1925, and no research has been done beyond a few columns. This study is carried out in order to fill the gap in the field.

Keywords: Committee of Union and Progress (CUP), Constitutional Monarchy, Abdurraahman Nihad, Kasap Osman, Deli Halid Pasha.

SEYYİD VEHBÎ DİVANI'NDAKİ ATASÖZÜ VE DEYİMLERİN KULLANIMI ÜZERİNE
TESPİTLER

Öğr. Gör. Dr. İpek TAŞDEMİR
Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi
ORCID ID: 0000-0002-3001-3780
ipek.tasdemir@istiklal.edu.tr

ÖZET

Atasözü ve deyimler, bir milletin karakterini, yaşayış şeklini ve kültürünü yansıtan en önemli sözlü kültür değerlerindedir. Bu değerler aynı zamanda bir ulusun dilinin zenginliğini ve canlılığının da birer göstergesidir. Divan edebiyatı şairleri de meramlarını anlatmak ve bu anlattıklarının doğruluğunu ispat etmek amacıyla atasözü ve deyimlere sıkça başvurmuşlardır. Atasözü ve deyimler, mecazlar ve ince hayallerle iç içe olan Divan şiirine oldukça uygun düştüğünden şairler tarafından vazgeçilmez bir dil çeşnisi olmuştur. Divan şiirinde deyim ve atasözü kullanımı özellikle Mahallileşme akımının da etkisiyle 18. yüzyılda yaygınlaşarak bir yöntem biçimini almıştır. Şiirlerinde atasözü ve deyimlere çok sık yer veren 18. yüzyıl Divan şairlerinden biri de Seyyid Vehbî'dir. Seyyid Vehbî, zamanın "reis-i şairan"ı Osmanzade Taib tarafından kendisinin vekili seçilmiş, şiirleri çoğu tezkire yazarı tarafından övülmüş, vaktiyle Padişah III. Ahmed'in ve Sadrazam İbrahim Paşa'nın iltifatlarına mazhar olmuş âlim bir şairdir. Velut bir şair olan Seyyid Vehbî, *Sûrname*, *Hadis-i Erbain Tercümesi*, *Sulhiye* gibi hem nazım hem de nesir sahasında önemli eserler vermişse de bu eserlerden en önemlisi *Divan*'ıdır. Çalışmamızın dayanağı olan "Seyyid Vehbî Divanı'nın Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlüğü", adlı doktora tezimizde *Divan*'da geçen 94.201 sözcük ve 23.857 kelime grubu kendi bağlamıyla anlamlandırılmıştır. *Divan*'da tespit edilen sözcük gruplarının yüzde 90'ı ise deyim ve atasözlerinden oluşmaktadır. Bu çalışmada Seyyid Vehbî Divanı'ndaki atasözü ve deyimlerin gerek Türk diline gerek Vehbî'nin üslubuna ne ölçüde katkı sağladığı ortaya konmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Seyyid Vehbî, Atasözü, Deyim, Divan, 18. Yüzyıl

FINDINGS ON THE USE OF PROVERBS AND IDIOMS IN SAYYID VEHBİ'S DIVAN

Lecturer Dr. Ipek TASDEMİR

ABSTRACT

Proverbs and idioms are the most important oral cultural values that reflect the character, way of life and culture of a nation. These values are also an indicator of the richness and vitality of a nation's language. The poets of Divan literature frequently applied to proverbs and idioms in order to explain their meanings and to prove the accuracy of what they told. It has become an indispensable "flavor of language" by poets as it is very suitable for Divan poetry, which is intertwined with proverbs and idioms, metaphors and subtle dreams. The use of idioms and proverbs in Divan poetry became widespread in the 18th century and took the form of a method, especially with the influence of the "Mahallileşme" movement. Seyyid Vehbî is one of the 18th century Divan poets who frequently included proverbs and idioms in his poems. Seyyid Vehbî was chosen as his deputy by Osmanzade Taib, the "reis-i poetan" of the time, and his poems were praised by many tezkire writers. He is also a scholar poet who received compliments from Sultan Ahmed III and Grand Vizier İbrahim Pasha. Although Seyyid Vehbî, who is a very productive poet, has produced important works in both poetry and prose fields such as "Sûrname, Hadis-i Erbain Translation, Sulhiye", the most important of these works is his Divan. In our doctoral thesis named "Contextual Index and Functional Dictionary of Seyyid Vehbî's

Divan", which is the basis of our study, 94,201 words and 23,857 word groups in the Divan have been interpreted in their own context. 90% of the word groups identified in the Divan consist of idioms and proverbs. In this study, it will be tried to reveal to what extent the proverbs and idioms in Seyyid Vehbî's Divan contribute to both Turkish language and Vehbî's style.

Keywords: Seyyid Vehbî, Proverbs, Idioms, Divan, 18th Century

DİJİTAL İŞ MODELLERİNDE VE DİJİTAL DÖNÜŞÜMDE KRİTİK BAŞARI FAKTÖRÜ OLARAK SÜRDÜRÜLEBİLİR DİJİTAL İŞ MODELİ ÖNERİSİ

Prof. Dr. Hasan TUTAR

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Bolu, Türkiye

ORCID ID: 0000-0001-8383-1464

hasantutar@ibu.edu.tr

Dr. Selçuk NAM

Sakarya Üniversitesi

Sakarya, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-0845-1362

snam@sakarya.edu.tr

Dr. Nevzat ŞAHİN

ORCID ID: 0000-0002-6000-0833

nevzatsahin1453@gmail.com

ÖZET

Kuruluşlar değişen pazar dinamiklerine ve çevresel zorluklara uyum sağlamaya çalışırken, sürdürülebilirliği dijital stratejilerine entegre etmek uzun vadeli başarı için çok önemlidir. Sürdürülebilir bir dijital iş modeli, karlılığın ötesinde çevresel, sosyal ve ekonomik boyutları kapsar. Olumsuz çevresel ve toplumsal etkileri en aza indirirken değer yaratmak için dijital teknolojilerden ve inovasyondan yararlanır. Böyle bir model, dijital dönüşüm girişimlerinin sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu olmasını ve müşterilerin, düzenleyicilerin ve paydaşların artan endişelerini ele almasını sağlar. Kuruluşlar, sürdürülebilirlik ilkelerini dijital iş modellerine dahil ederek birçok kritik fayda elde edebilirler. Sürdürülebilirlik, müşteriler çevresel ve sosyal açıdan sorumlu şirketleri giderek daha fazla tercih ettikçe itibarı ve marka değerini artırmaktadır. Dijital dönüşüm çalışmalarında sürdürülebilirliği ön planda tutan kuruluşlar, rekabet avantajı elde etmektedir. Kuruluşlar, kaynak kullanımını optimize ederek ve dijital teknolojilerin sağladığı sürdürülebilir uygulamaları benimseyerek operasyonları kolaylaştırabilmekte ve kârlılıklarını artırabilmektedir. Sürdürülebilirlik çalışmaları, inovasyonu teşvik etmekte ve pazar fırsatlarını yönlendirmektedir. Dijital stratejilerini proaktif olarak sürdürülebilirlik trendleriyle uyumlu hale getiren kuruluşlar, ortaya çıkan fırsatlardan yararlanmak için daha iyi konumlandırırmaktadır. Kuruluşların, sürdürülebilir bir dijital iş modelini başarılı bir şekilde uygulamak için birkaç temel faktörü göz önünde bulundurmaları gerekmektedir. Sürdürülebilirlik metriklerini performans ölçüm çerçevelerine dahil etmeyi, kuruluş genelinde bir sürdürülebilirlik kültürünü teşvik etmeyi ve kolektif eylemi teşvik etmek için paydaşlarla işbirliği yapmayı gerektirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital İş Modeli, Dijital Dönüşüm, Sürdürülebilirlik

**SUSTAINABLE DIGITAL BUSINESS MODEL PROPOSAL AS A CRITICAL SUCCESS
FACTOR IN DIGITAL BUSINESS MODELS AND DIGITAL TRANSFORMATION**

Prof. Dr. Hasan TUTAR

Dr. Selcuk NAM

Dr. Nevzat SAHIN

ABSTRACT

Integrating sustainability into their digital strategies is crucial to long-term success as organizations strive to adapt to changing market dynamics and environmental challenges. A sustainable digital business model encompasses environmental, social, and economic dimensions beyond profitability. It leverages digital technologies and innovation to create value while minimizing negative environmental and societal impacts. Such a model ensures that digital transformation initiatives are aligned with sustainable development goals and address the growing concerns of customers, regulators, and stakeholders. Incorporating sustainability principles into their digital business models can reap many critical benefits. Sustainability increases reputation and brand value as customers increasingly choose environmentally and socially responsible companies. Organizations that prioritize sustainability in their digital transformation efforts gain a competitive advantage. Organizations can streamline operations and increase profitability by optimizing resource use and adopting sustainable practices enabled by digital technologies. Sustainability studies encourage innovation and drive market opportunities. Organizations that proactively align their digital strategies with sustainability trends are better positioned to take advantage of emerging opportunities. Organizations must consider several key factors to successfully implement a sustainable digital business model. It requires incorporating sustainability metrics into performance measurement frameworks, fostering a culture of sustainability throughout the organization, and collaborating with stakeholders to encourage collective action.

Keywords: Digital Business Model, Digital Transformation, Sustainability

**TEKİNSİZ TAŞRAYA ATANAN MEMUR: KANAL (1978) VE KURAK GÜNLER (2022)
FİLMLERİNDE METİNLERARASILIK ANALİZİ**

Dr. Öğr. Üyesi Cem YILDIRIM
İstanbul Topkapı Üniversitesi
İstanbul, Türkiye
Orcid: 0000-0001-7767-8715
cemyildirim28@gmail.com

ÖZET

Postmodern kuramcılar, bir sanat eserinin yaşadığımız çağda artık tümüyle benzersiz ve özgün olarak üretilmeyeceğini ve her sanat eserinin kendilerinden önce üretilmiş eserlerden kaçınılmaz bir şekilde izler taşıyacağını, çünkü hiçbir sanat eserinin "boşlukta" yaratılamayacağını ileri sürer. Bu bağlamda, yüzyılı aşkın bir geçmişe sahip olan ve her yıl binlerce eserin üretildiği sinema sanatında da, film eserleri kimi zaman bilinçli bir şekilde kimi zaman ise farkında olmadan diğer filmlerle benzer fikir, tema ve karakterlere sahip olabilir. İki sanat eserinin örtüştüğü nokta olarak tanımlanan "metinlerarasılık", bir metin olarak da ele alınabilecek sinema filmi söz konusu olduğunda bir filmin başka bir sanat eseriyle örtüştüğü yerdur. Bir metni başka bir metinle ilişkilendirme kavramı olan ve sanat eserleri arasındaki benzerlikleri çözümlmek için kullanılan "metinlerarasılık", aralarında paylaşılan referansları, imaları ve temaları belirleyerek iki sinema filmi arasındaki benzerlikleri bulmak için de kullanılabilir. Sorunlu bir taşra bölgesine atanan memur teması, edebiyatta ve sinemada sıklıkla ele alınmış bir konudur. Ancak yönetmen Emin Alper'in aldığı ödüllerle oldukça ses getiren *Kurak Günler* (2022) filmi ile, yönetmen Erden Kıral'ın bundan kırk dört yıl önce çektiği *Kanal* (1978) filmi arasında benzer bir konuyu ele almanın ötesinde, bir "metinlerarası benzerlik" göze çarpmaktadır. *Kanal* filminde bir kaymakam, *Kurak Günler* 'de ise bir savcı olarak sorunlu bir taşra kasabasına atanan başkarakterler, iki filmde de kaynakları kendi çıkarları için kullanmayı amaç edinmiş olan yerel antagonistlerle çatışma içindedir. İki filmde de antagonistler, atanmış bu devlet memurlarını çeşitli yollarla sindirerek kurdukları yozlaşmış düzenin bir dişlisi olması için çalışırlar. Bununla birlikte iki filmde de, farklı şekillerde de olsa bölgede yaşayan insanların yaşamlarını zorlaştıran bir "su meselesi" mevcuttur. *Kanal* (1978) ve *Kurak Günler* (2022) filmlerindeki metinlerarası benzerlikleri ortaya koymayı amaçlamış olan bu çalışmada, söz konusu filmler bu çerçevede karşılaştırmalı olarak analiz edilmiş ve tema, olay örgüsü, karakter, çatışma, eylem ve diyalog unsurları arasındaki benzerlikler tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kurak Günler (2022), Kanal (1978), Sinemada Metinlerarasılık, Türk Sineması

BİLİM TARİHİ YAZIMINDA BAZI ENGELLER ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Doç. Dr. Ercan SALĞAR
Selçuk Üniversitesi
Konya, Türkiye
ercan.salgar@selcuk.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı bilim tarihi yazımında ortaya çıkan ya da çıkacak olan bazı sorunları ortaya koyup, bunlara çözüm önerileri sunmaktır. Bilim tarihi tarihin bir alt alanı olduğu için tarih yazımına ilişkin bazı problemlerin bilim tarihi yazımı içinde geçerli olduğu söylenebilir. Buna göre tarih, tarihçiler tarafından geçmişin bir söylemi olarak tasarlandığında, tarihin geçmişten farklı olduğu açıktır. Bu çerçevede tarihçinin özelde bilim tarihçisinin geçmiş ile bağ kurmasına engel teşkil eden üç önemli unsurdan bahsedilebilir. Bunlardan ilki, epistemolojik, ikincisi, metodolojik, üçüncüsü ise ideolojiktir. Epistemolojik engel geçmişin hiçbir zaman tam olarak bilinmeyeceğidir. Metodolojik engel, tarihe yönelirken hangi yöntemi benimsememiz gerektiğinin göreceli olduğudur ve ideolojik engel ise tarihçinin geçmişe yönelirken dünya görüşünü işin içine katmasıdır. Bütün bu engeller bilim tarihi yazımı için de geçerlidir. Dolayısıyla bilim tarihçisi, tarih yazarken bu engellerin bilincinde olarak hareket etmesi onu bazı yanlışlardan alıkoyacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tarih, Bilim Tarihi, Bilim Tarihi Yazımı

AN EVALUATION OF SOME OBSTACLES IN THE HISTORIOGRAPHY OF SCIENCE

Assoc. Prof. Ercan SALGAR

ABSTRACT

The aim of this study is to reveal some problems that have emerged or will emerge in the historiography of science and to offer solutions to them. Since the history of science is a sub-field of history, it can be said that some problems related to historiography are valid in the historiography of science. Accordingly, when history is conceived as a discourse of the past by historians, it is clear that history is different from the past. In this context, it can be mentioned three important factors that prevent the historian, in particular, the historian of science, from establishing a connection with the past. The first is epistemological, the second is methodological, and the third is ideological. The epistemological obstacle is that the past can never be fully known. The methodological obstacle is that which method we should adopt while turning to history is relative, and the ideological obstacle is that the historian incorporates his worldview while turning to the past. All these obstacles also apply to the historiography of science. Therefore, the historian of science, acting with the awareness of these obstacles while writing history will prevent him from making some mistakes.

Keywords: History, History of Science, Historiography of Science

TÜRK TÜRKÇESİNDE SIFATLAR, ONLARIN AZERİ TÜRKÇESİ İLE ORTAQ VE FARKLI ÖZELLİKLERİ

Araş. Gör. Aynur CEFEROVA
Azerbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti
Bakü/ Azerbaycan
ceferova1987@internet.ru

ÖZET

Türkiye Türkçesi çağdaş Türk yazı dillerinden biri olan Türkiye Türkçesinin yazı ve ağızlarıyla kullandığı bir dildir. Türkiye türkçesi geniş bir coğrafi sahadır. XIX yüzyılda ünlü türkoloq Armin Vambery türk dilinin yayılma alanının genişlik yaptığını gezi sırasında görmüş. Balkanlardan Mançurya kadar yolculuk yapmak isteyen birinin türk dilini bilmesi durumunda bu yolculuğu en kolay biçimde yapabileceğini, bu coğrafyada en geçerli dilin türk dili olduğunu söylemiştir. İşte bu geniş coğrafyanın güneybatı kesimi Türkiye Türkçesinin aslı coğrafyasıdır. Türkçe ya da Türk dili, güneydoğu Avrupa ve Batı Asyada konuşulan, türk dilleri dil ailesine ait sondan eklemeli bir dildir. Türk diller ailesinin Oğuz dilleri grupundan bir Batı oğuz dili olan Osmanlı türkçesinin devamını oluşturur. Batı Türkçesinin içinde saha bakımından zamanla iki daire meydana gelmiştir. Bunlardan biri Azeri ve Doğu Anadolu sahasını içine alan doğu Oğuzcası, diğeri osmanlı sahasını içine alan batı Oğuzcasıdır. Oğuz şivesinde dayandıkları için Azeri ve Osmalı Türkçeleri ancak tek bir yazı dilinin iki kardeş dairesi sayılabilirler. Devamlı olarak Osmanlı kültür ve edebiyatının tesiri altında kalan Azeri sahasında yazı dili, Osmanlı Türkçesinden konuşma dilindeki ile mukayese edilmeyecek kadar az bir ayrılık göstermiştir. Bunu Türk Türkçesinin mena ve ya vazife bakımından kelimelere aid olan sıfatlar ve Azeri türkçesinin morfolojiyasına aid olan sıfatları karşılaştırarak onların benzer ve farklı özelliklerine baktıkda farklılıklar olsada benzerliklerinde şahidi oluruz. Hem türk, hemde azeri türkçesinde sıfatlar isimlerden önce gelib onları vasıflandırır. Azeri türkçesinden farklı olarak türk türkçesinde sıfatlar daha geniş yani, azeri türkçesinde olan zamirler ve sayıları da ehate ediyor.

**ADJECTIVES IN TURKISH, THEIR COMMON AND DIFFERENT FEATURES WITH AZERI
TURKISH**

Res. Assist. Aynur CEFEROVA

ABSTRACT

Turkey Turkish is a language used by Turkey Turkish, one of the contemporary Turkish written languages, with its writings and dialects. Türkiye Turkish is a wide geographical area. In the 19th century, the famous Turkoloq Armin Vambery saw during his travels that the spread of the Turkish language expanded. He said that if a person who wants to travel from the Balkans to Manchuria knows the Turkish language, he can make this journey in the easiest way, and that the most valid language in this geography is the Turkish language. The southwestern part of this wide geography is the original geography of Turkey Turkish. Turkish or Turkic language is an agglutinative language belonging to the Turkic language family, spoken in southeast Europe and Western Asia. It forms the continuation of Ottoman Turkish, which is a Western Oghuz language from the Oghuz language group of the Turkic family of languages. Two circles have emerged over time in terms of area in Western Turkish. One of them is the eastern Oghuz language, which includes the Azeri and Eastern Anatolian areas, and the other is the western Oghuz language, which includes the Ottoman area. Since they are based on the Oghuz dialect, Azeri and Ottoman Turkish can only be considered as two sister circles of a single written language. In the Azeri field, which was constantly under the influence of Ottoman culture and literature, the written language showed a little difference from Ottoman Turkish to the spoken language. When we compare the adjectives of Turkish Turkish that belong to words in terms of meaning or function and the adjectives that belong to the morphology of Azeri Turkish, when we look at their similar and different features, we can witness their similarities even though there are differences. In both Turkish and Azeri Turkish, adjectives come before nouns and characterize them. Unlike Azeri Turkish, adjectives in Turkish are wider, that is, they include pronouns and numbers in Azeri Turkish.

ORHAN ŞAİK GÖKYAY HAYATI VE VATAN KONULU ŞİİRLERİ

Araş. Gör. Sayılı CEFEROVA
Azerbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti
Bakü/Azerbaycan
saya.jafarova@mail.ru

ÖZET

Orhan Şaik Gökyay (1902-1994). Babası adını Hüseyin Vehbi koymuş. Orhan Şaik Gökyay adını sonradan değiştirmiştir. Bunun sebebi o devirde her öğrencinin bir Türk adı almasıyla ilgili idi. Bu genelleme gereğince Hüseyin Vehbi de adını Orhan olarak değiştirmiş, Şaik adını ise daha sonra çok sevdiği bir arkadaşının adından almış ve bu ismi mahkeme kararı ile nüfus kağıdına işletmiştir. Soyadı Kanunu ile de Gökyay soyadını alarak Orhan Şaik Gökyay olmuştur. Fakat nüfus kağıdında adı halen Hüseyin Vehbi Şaik Gökyay"dır.

Öğretmen ailesinden gelen Gökyay 7 kardeş olmuşlar. Ailesinin mali sıkıntılarının gitgide artması yüzünden öğrenimini doquzuncu sınıfta yarım bırakmak zorunda kalan Orhan Şaik ailesine yardım etmek amacı ile çalışmaya başladı.

Sonrakı yıllarda Yüksek Öğretim Okulu imtihanını da kazanan Orhan Şaik bundan sonraki öğrenimini hem üniversitede, hem de Yüksek Öğretmen Okulu'nda devam edecekti. 1934 yılında üniversitede tanıdığı Ferhunde hanımla evlenmişti. 1939-40 yıllarında Musiki Öğretmen Okulu öğretmenliğine ve müdürlüğüne getirildi. Bir hayli düzensiz olan merkezde düzen yarattı. Orhan Şaik Gökyay, edebi alanda şiir ve yazılarını bu devrede de devam ettirmiştir. Keza Konservatuvar marşı ile Devlet Konservatuvarı tarihçesi bu devrin ürünleridir.

Orhan Şaik Gökyay, edebiyat dünyasına yazdığı şiirlerle adım atmıştır. Şiirlerinde en sık kullandığı temalar şunlardır: vatan, vatan sevgisi, cumhuriyet, cumhuriyetin değerlerine bağlılık, tabiat, kahramanlık, tarih bilinci, dünyanın geçiciliği, yalnızlık. Gökyay, en çok hamasi şiirleri ile tanınsa da kendi içine yöneldiği duygusal şiirleri de vardır. 'Yas', 'Gurbet', 'Yalnızlığın Tarifi' gibi şiirlerinde duyguları ön plana çıkarmıştır. 'Bayburt Türküsü', 'Soylama' ve 'Çağrı' gibi şiirlerini ise aşık tarzında kaleme almıştır.

Orhan Şaik Gökyayın ilk şiirlerini Kastamonu'da çıkan Açıksoz Gazetesi'nde, 1922 yılında yayımlandı. 'Annemin Mezarında' adlı bu şiiri kardeşi Ken'an'a ithaf etmişti. İlk yazdığı şiirler öğretmenlerinin etkisiyle aruz vezniyledir. Amma Orhan Şaik'in asıl başarılı olduğu tarz koşma ve türkü nazım biçimiyle yazdıklarıdır. Elde mevcut 61 şiirinden 21 tanesi aruz vezniyle, 29 tanesi hece vezniyle, 11'i de serbest vezinle kaleme alınmıştır. Canan Kasrında Sabah şiirinde iki vezin kullanmıştır.

ORHAN ŞAIK GÖKYAY'S LIFE AND POEMS ABOUT HOMELAND

Res. Assist. Sayali CEFEROVA

ABSTRACT

Orhan Şaik Gökyay (1902-1994). His father named him Hüseyin Vehbi. Orhan Şaik Gökyay changed his name later. The reason for this was related to the fact that every student took a Turkish name at that time. In accordance with this circular, Hüseyin Vehbi also changed his name to Orhan, and later he took the name Şaik from the name of a friend he loved very much and had this name written on his birth certificate with a court decision. With the Surname Law, he took the surname Gökyay and became Orhan Şaik Gökyay. However, his name on the birth certificate is still Hüseyin Vehbi Şaik Gökyay.

Gökyay, who came from the family of teachers, became 7 brothers. Orhan Şaik, who had to leave his education in the ninth grade due to the increasing financial difficulties of his family, started to work to help his family.

Orhan Şaik, who won the Higher Education School exam in the following years, would continue his education both at the university and at the Higher Teacher's School. In 1934, he married Ferhunde Hanım, whom he had known at the university. He was appointed as the teacher and director of the Music Teachers' School in 1939-40. He created order in the rather disorderly centre. Orhan Şaik Gökyay continued his poetry and writings in the literary field in this period as well. Likewise, the anthem of the Conservatory and the history of the State Conservatory were products of this period.

Orhan Şaik Gökyay stepped into the world of literature with his poems. The most frequently used themes in his poems are: homeland, patriotism, republic, loyalty to the values of the republic, nature, heroism, historical consciousness, the transience of the world, loneliness. Although Gökyay is best known for his hamasi poems, he also has emotional poems that he turns to himself. He brought emotions to the forefront in his poems such as 'Mourning', 'Expatriate', 'The Recipe for Loneliness'. He wrote his poems such as 'Bayburt Folk Song', 'Soylama' and 'Call' in the style of minstrel.

Orhan Şaik Gökyay's first poems were published in the Açıksöz Newspaper in Kastamonu in 1922. He dedicated the poem 'At My Mother's Grave' to his brother Ken'an. The first poems he wrote were in aruz prosody under the influence of his teachers. Amma Orhan Şaik's main success is in the style of running and writing in folk verse. Of the 61 poems available, 21 were written in aruz meter, 29 in syllabic meter and 11 in free meter. He used two meters in his poem Sabah in the Canan Pavilion.

**THE RELATIONSHIP BETWEEN TEACHERS' LIFELONG LEARNING TENDENCIES AND
THEIR PROFESSIONAL DEVELOPMENT SELF-EFFICACY: CASE OF EDREMIT**

Rakibe Seda AYDEMİR

Canakkale Onsekiz Mart University
Canakkale, Türkiye
ORCID: 0009-0004-4174-5006
rakiseda27@gmail.com

Assoc. Prof. Baris USLU

Canakkale Onsekiz Mart University
Canakkale, Türkiye
ORCID: 0000-0001-5941-1507
barisuslu@comu.edu.tr

ABSTRACT

The purpose of this research is to examine the relationship between teachers' lifelong learning tendencies and their professional development self-efficacy. The research was designed in the correlational survey model. The research was funded by COMU-BAP (Project No: SYL-2023-4386). While the population of the research consists of 1,500 teachers working in public schools in Balıkesir Edremit district in the 2022-2023 academic year, the sample includes 299 teachers (at the %95 population representation level). The data was collected using a questionnaire including personal information form, Lifelong Learning Tendencies Scale and Teachers' Professional Development Self-Efficacy Scale. The data were then analysed using descriptive and predictive analysis techniques, and the findings of correlation and regression analysis were evaluated at .05 significance level. Additionally, pre-conditions for regression analysis were examined (with the criteria; $D-W \approx 2$, $TIF < 10$, $VIF > .10$), and the standardised beta was found .548. This result shows that the correlation between teachers' lifelong learning tendencies and their professional development self-efficacy is $r = .548$, while teachers' lifelong learning tendencies can explain around %30 of their professional development self-efficacy perceptions. When looking for the influence of their personal (gender), professional (graduate level, seniority, career advancement), and institutional (schools' educational level and socio-economic environment) features, there is no significant difference in teachers' professional development self-efficacy perceptions, as high level in general (mean=3.72 in the 5-points scale). On the other side, there are significant differences in teachers' lifelong learning tendencies only in terms of their professional features; particularly in favour of younger (or less seniority level) teachers and postgraduate degree holders. Evaluating all these findings together, teachers' lifelong learning tendencies are clearly important factors to empower their professional development self-efficacy. Consequently, encouraging teachers to attend postgraduate education and provide ICT training can contribute to teachers' lifelong learning skills by providing research experience and practicing faster knowledge-access.

Keywords: Lifelong Learning, Professional Development, Lifelong Learning Tendencies, Professional Development Self-Efficacy, Teachers

TERÖRE KARŞI SİLAHLI MÜCADELEDE ULUSLARARASI İNSANCIL HUKUKUN ROLÜ VE YERİ

Babur HAYA

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Kırşehir, Türkiye
babur.haya1987@gmail.com

ÖZET

Teröre karşı yapılan küresel savaş, 2001 yılında Amerika Birleşik Devletleri'ndeki terör saldırılarının ardından başlamıştır. Bu saldırılara tepki olarak ABD hükümeti, her terör örgütüne ve terör örgütlerini destekleyen her aktöre savaş ilan etmiştir. 11 Eylül'den bu yana ABD hükümetinin her aktöre karşı açtığı savaşta sürdürdüğü yapılandırılmamış yollar, birçok sivilin savaşın kurbanı olmasına neden olmuştur. Bunun yanı sıra son yıllarda, devletler ve çeşitli terör grupları arasında askeri çatışmalara meydana gelmiştir. ABD'nin Afganistan'ı askeri işgali ve El Kaide'ye karşı savaşın yanı sıra Irak ve Suriye'deki hükümetler tarafından yürütülen kapsamlı savaşlar devletler ile terör örgütleri arasında yapılan savaşların birer örneğini göstermektedir. Ancak savaş ve silahlı çatışmaların geçtiği her yerde insancıl hukukun ön plana çıktığına şüphe yoktur. Uluslararası insancıl hukuk, temel olarak sivillerin yanı sıra yaralı askerlerin yaşam koşullarını güvence altına almak veya çatışan herhangi bir tarafın düşmanlıklardan teslim olması durumunda savaşın yürütülmesini düzenlemektedir. Teröre karşı küresel savaşın yürütüldüğü yollar, genellikle IHL kapsamında belirtilen düzenlemelerin ihlalini içermektedir. Sivil kayıplara ve insan hakları ihlallerine yol açan her türlü terörle mücadele önlemi terörizme benzer kabul edilmektedir. İnsan haklarını ve IHL'nin oluşturduğu kuralları ihlal eden terörle mücadele hiçbir zaman başarılı kabul edilemez. Bu çalışmada, terörle mücadele yöntemlerini ve terörün uluslararası insancıl hukuk kurallarını nasıl ihlal ettiğinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Terörizm, Uluslararası İnsancıl Hukuk, Silahlı Çatışma, Sivil Toplum Grupları

THE ROLE AND PLACE OF INTERNATIONAL HUMANITARIAN LAW IN THE ARMED STRUGGLE AGAINST TERRORISM

Babur HAYA

ABSTRACT

The global war on terror began in 2001 after the terrorist attacks in the United States. In response to these attacks, the US government declared war on every terrorist organization and every actor that supports them. The unstructured ways the US government has waged in its war against every actor since 9/11 have resulted in many civilians becoming victims of the war. Besides, in recent years, military conflicts have occurred between states and various terrorist groups. The US military invasion of Afghanistan and the war against Al Qaeda, as well as the extensive wars waged by governments in Iraq and Syria, are examples of wars between states and terrorist organizations. However, there is no doubt that humanitarian law comes to the fore wherever war and armed conflicts take place. International humanitarian law mainly regulates the conduct of war in order to secure the living conditions of civilians as well as wounded soldiers or if any conflicting party surrenders from hostilities. The ways in which the global war on terror is waged often involves violations of the regulations outlined under the IHL. Any counter-terrorism measure that causes civilian casualties and human rights violations is considered similar to terrorism. The fight against terrorism, which violates human rights and the rules established by IHL, can never be considered successful. In this study, it is aimed to determine the methods of fighting against terrorism and how terrorism violates the rules of international humanitarian law.

Keywords: Terrorism, International Humanitarian Law, Gun war, Civil Society Groups

**MİLİTARİZME KARŞI ANTI MİLİTARİST BİR SÖYLEM: “BATI CEPHESİNDE YENİ BİR
ŞEY YOK”(2022) FİLMİ**

Dr. Öğr. Üyesi Deniz Yüceer BERKER

Topkapı Üniversitesi
İstanbul, Türkiye
denizberker@topkapi.edu.tr

ÖZET

Militarizm, toplumun tamamını çocukluktan başlayarak, askeri değerler ve normlar çerçevesinde eğitmekte ve bu çerçeveye uygun davranmaya çağrı yapmaktadır. Militarizm ile hakim ideoloji, orduyu bir araç olarak kullanarak kapitalist çıkarları korumakta ve güçlendirmektedir. Militarizmin, kapitalizm, devlet ve ordu üçgeni ile doğrudan bir ilişkisi vardır. Aynı zamanda militarizm emperyalizm ile de sıkı bir ilişki içindedir. Militarizm aracılığı ile emperyalist idealler yüceltilen askeri değerlerin arkasına gizlenmektedir. Aynı zamanda erklige atfedilen askeri özelliklerle hegemonik erkeklik normları ve kadınlığa atfedilen normlar belirlenmektedir. Tüm bu normlara karşı çıkma noktasında, kapitalizm, ulus devlet, cinsiyetçilik, otorite ve hiyerarşiye bütünlüklü bir şekilde karşı duran en kuvvetli eleştirilerden biri, anti- militarizmdir. Anti-militarist bir perspektiften bakıldığında militarizm, kapitalist devletler için emperyalist savaşlar yapan ve bu savaşları yürütebilmeyi içeren ekonomik, politik ve ideolojik bir sistemdir. Anti-militarist bir okuma ile savaşların ardında yatan, ekonomik, ideolojik ve politik yapıları ve sürekli olarak toplumun rızasının nasıl alındığını görmek mümkündür. Bu noktada sadece hukuk, ordu, asker gibi devletin baskı aygıtları değil; sinema gibi ideolojik aygıtların da etkisi oldukça fazladır. Bu bağlamda çalışmada, anti-militarist bir söyleme sahip olan “Batı Cephesinde Yeni Bir Şey yok” (2022) filmi militarist ve anti-militarist söylemler ve bu söylemlerin kültür, politika ve toplumsal cinsiyet konuları ile ilişkisi bağlamında incelenecektir. Bununla birlikte filmdeki söylemlerin ışığında militarizmin altında yatan ekonomik, politik, ideolojik yapılar açığa çıkarılmaya çalışılacaktır. Bu kapsamda filmdeki söylemleri açığa çıkarabilmek adına filmde tekrarlayan temaları tespit etme ve o temalar etrafında araştırmacıya yorum yapma olanağı tanıyan betimsel analiz yöntemi kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Militarizm, Anti Militarizm, toplumsal Cinsiyet, Hakim İdeoloji, Hegemonik Erkeklik

ZEKERİYYÂ EL-ENSÂRÎ'NİN İSÂĞŪCÎ ŞERHİNDE TASAVVURÂT KONULARININ ELE ALINIŞI

Dr. Öğr. Üyesi Adem EVMEŞ
Aksaray Üniversitesi
Aksaray, Türkiye
ORCID ID: 0000-0001-6934-4221
adem.evmes@aksaray.edu.tr

ÖZET

Düşünme esnasında insanı hataya düşmekten koruyan kuralları vermeyi hedefleyen mantık, bütün ilimler için alet ilmi olarak kabul görmektedir. Alet ilmi olarak kabul gören mantık ilmi, İslam düşünce tarihi boyunca medrese müfredatında yer almıştır. Medrese müfredatında yer alan mantık ile ilgili kısa ve öz risaleler yazılmıştır. Bu risalelerden biri de İslam mantık tarihinin en önemli mantıkçılarından biri olan Esîrüddîn el-Ebherî (ö. 663/1265 [?])'dir. Ebherî'nin yazmış olduğu *İsâğücî* adlı eseri yüzyıllar boyunca medreselerde okutulmuş ve üzerine birçok şerh ve haşiye yazılmıştır. Bu şerhlerden biri de Zekeriyâ el-Ensârî (öl. 926/1520)'nin kaleme aldığı *el-Muṭṭala'* adlı şerhtir. Bu çalışma adını zikrettiğimiz eser ve şerhten hareketle mantığın tasavvurât bölümüne ait mantık konularını ve süregelen problem ve çözüm önerilerini incelemeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mantık, Zekeriyâ el-Ensârî, İsâğücî, tasavvur, şerh.

THE HANDLING OF TASAWWURÂT İN ZAKARİYYÂ' AL-ANSÂRÎ'S COMMENTARY ON İSÂGHŪJÎ

Assist. Prof. Adem EVMES

ABSTRACT

The logic, aims to give the rules that protect people from making mistakes during thinking, is accepted as the science of tools for all sciences. The science of logic, which is accepted as the science of tools, has been included in the curriculum of the madrasa throughout the history of Islamic thought. Short and concise treatises were written about the logic in the madrasa curriculum. One of these treatises is al-Abharî (d. 663/1265 [?]), one of the most important logicians in the history of Islamic logic. His work, *İsâghūjî* was the well-known source and has plenty of commentaries and supplements. One of these commentaries is the commentary named *al-Muṭṭala'* written by Zakariyyâ' al-Ansârî (d. 926/1520). Based on the work and commentary we have mentioned, this study aims to examine the logic issues and ongoing problems and solution proposals belonging to the imagination section of logic.

Keywords: Logic, Zakariyyâ' al-Ansârî, İsâghūjî, Tasawwur (Concept), Commentary.

YARGITAY KARARLARINDA “ELEŞTİRMEKLE BİRLİKTE ONAMA” İFADESİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Dr. Mustafa LİMONCU

Ceza Hukuku ve Ceza Muhakemesi Hukuku

ORCID: 0000-0002-6293-0284

mustafalimoncu@gmail.com

ÖZET

Ceza muhakemesi, yargılama konusu olayla ilgili olarak karar verilmesi ile son bulur. Ceza muhakemesi hukukunda verilen kararların denetlenmesi, pek çok açıdan önem taşır. Yargı teşkilatı buna göre örgütlenmiştir. Kanun yollarına başvuru açısından olağan ve olağanüstü birtakım yollar belirlenmiştir.

Kanun yollarına başvurunun bazı koşulları vardır. Bunlar, başvuru hakkına sahip olan kimseler, başvurulacak merci, başvurunun süresi ve başvurulabilecek kararlar açısından çeşitli koşullara bağlanmıştır. Aynı şekilde istinaf ve temyiz yoluna gidilmesi durumunda, başvuruyu inceleyecek merciin vereceği kararlar da sınıflandırmaya veya sınırlandırmaya tâbi tutulmuştur. Örneğin Yargıtay yalnızca hukuki denetim mahkemesidir. Bunun yanında, sanık aleyhine veya lehine başvuru bulunup bulunmadığı da değerlendirilir.

Aleyhe bozma yasağı ve aleyhe değiştirme yasağı olmak üzere iki önemli uygulama bulunmaktadır. Bu kuralların uygulanması halinde Yargıtay hukuka aykırılığı tespit etmekte, ancak kararı bozmamaktadır. Bu halde Yargıtay, daha evvel verilen kararı eleştirmekle yetinmektedir. Eleştiriye yönelik bu kararın sonuca etkisini ve ceza yargılaması pratiğine katkısını bu çalışmada ele almaktayız.

Anahtar Kelimeler: Aleyhe Bozma, Aleyhe Değiştirme, Eleştirmekle Yetinme

'CONFIRMATION WITH CRITICISM' IN SUPREME COURT DECISIONS AN EVALUATION OF ITS STATEMENT

Dr. Mustafa LIMONCU

ABSTRACT

The criminal procedure ends with the decision regarding the event that is the subject of the trial. Supervision of decisions made in criminal procedure law is important in many respects. The judiciary is organized accordingly. In terms of applying to legal remedies, a number of ordinary and extraordinary ways have been determined.

There are certain conditions for applying to legal remedies. These are subject to various conditions in terms of persons who have the right to apply, the authority to be applied, the duration of the application and the decisions that can be applied. Likewise, in case of appeal and appeal, the decisions to be made by the authority that will examine the application are also subject to classification or limitation. For example, the Supreme Court is only a judicial review court. In addition, it is also evaluated whether there is an application against or in favor of the accused.

There are two important practices, namely the prohibition of reversing and the prohibition of changing against. If these rules are applied, the Court of Cassation detects the illegality, but does not reverse the decision. In this case, the Court of Cassation is content with criticizing the previous decision. In this study, we discuss the effect of this decision on criticism and its contribution to the criminal justice practice.

Keywords: Reformatio in Peius, Content with Criticizing

ÇİN'DE PAZARLAMA VE TEKNOLOJİK İNOVASYON

Dr. Gülmira KERİM

ORCID ID: 0000-0002-8884-9302

İstanbul Aydın Üniversitesi
gulmiranamatova@aydin.edu.tr

ÖZET

Çin toplumu, yeşil teknolojilerin ayrıcalıklı bir konuma sahip olacağı yeni bir aşamaya geçerek, uluslararası politikasının güçleneceği ve diğer bölgeleri etkileyeceği Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine (SKH'ler) ulaşılmasına katkıda bulunacak motorlardan biri haline gelerek Önümüzdeki 10 yılda alt kıta ülkelerinde yapılacak altyapı yatırımlarının SKH'lerle uyumlu olacağı, dolayısıyla hükümetlerin yeşil teknolojiler konusunda aldığı yönergelerini etkileme eğiliminde olacaktır.

Anahtar Kelimeler: İnovasyon, Pazarlama, Çin, Modern Teknolojiler

MARKETING AND TECHNOLOGICAL INNOVATION CHINA

Dr. Gulmira KERİM

ABSTRACT

Chinese society will move to a new stage where green technologies will have a privileged position, becoming one of the engines that will contribute to the achievement of the Sustainable Development Goals (SDGs), through which its international policy will strengthen and influence other regions, highlighting CA, where the infrastructure investments that will be made in the countries of the subcontinent in the next 10 years will be in line with the SDGs, so they will tend to influence the guidelines that governments take on green technologies.

Keywords: Innovation, Marketing, China, Modern Technologies

МАРКЕТИНГОВЫЕ И ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЕ ИННОВАЦИИ В КИТАЕ

АННОТАЦИЯ

Китайское общество перейдет к новому этапу, когда зеленые технологии будут иметь привилегированное положение, став одним из двигателей, которые будут способствовать достижению Целей устойчивого развития (ЦУР), с помощью которых его международная политика укрепит и повлияет на другие регионы, выдвигая на первый план ЦА, где инвестиции в инфраструктуру, которые будут осуществляться в странах субконтинента в ближайшие 10 лет, будут соответствовать ЦУР, поэтому они будут иметь тенденцию влиять на руководящие принципы, которые правительства принимают в отношении зеленых технологий.

Ключевые слова: Инновации, маркетинг, Китай, современные технологии

TOURISM SECTOR IN THE GLOBALIZED WORLD

Assoc. Prof. Davran YULDASHEV

International University named after K.Sh.Toktomamatov

Jalalabad, Kyrgyzstan

davronline@mail.ru

ABSTRACT

The new economic structuring in the world has drawn all sectors into a different formation. This formation is a process called globalization that shifts comparative advantage into competitive advantage in all domestic and foreign markets. The tourism sector, which is shown as one of the most important sectors of the future, is unlikely to be affected by these developments. With this study in tourism; Trying to analyze the changing market structure with globalization and technological development; An assessment is made of the factors that determine the competitiveness of the sector and how they can be introduced into the country's economy.

Keywords: Tourism, Information and Communication Technologies, Competitiveness, Globalization, Technological Development.

СЕКТОР ТУРИЗМА В МИРЕ ГЛОБАЛИЗАЦИИ

КРАТКОЕ СОДЕРЖАНИЕ

Новое экономическое структурирование в мире втянуло все сектора в другую формацию. Это формирование представляет собой процесс, называемый глобализацией, который смещает сравнительное преимущество в конкурентное преимущество на всех внутренних и внешних рынках. Сектор туризма, который показан как один из наиболее важных секторов будущего, вряд ли будет затронут этими событиями. С помощью этого исследования в сфере туризма; Пытаясь проанализировать изменяющуюся структуру рынка с глобализацией и технологическим развитием; Производится оценка факторов, определяющих конкурентоспособность сектора и того как их можно привнести в экономику страны.

Ключевые слова: Туризм, информационно-коммуникационные технологии, конкурентоспособность, глобализация, технологическое развитие.

SATİRİK “MƏŞƏL” JURNALI

Dilbər RZAYEVA
Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası
Azərbaycan
aziza_rzaeva@mail.ru

XÜLASƏ

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti illərində nəşr olunan çoxsaylı mətbu orqanlar arasında satirik janra üstünlük verən jurnallar da var idi. 1918-20-ci illərin satirik mətbuatı "Molla Nəsrəddin" ədəbi məktəbinin ənənələrindən faydalanaraq, azadlıq və istiqlal düşmənlərini, imperializmin müstəmləkəçilik siyasətini, geriliyi və cəhaləti "atəş"ə tuturdu. Satirik mətbu orqanlar xalqı elmi biliklərə yiyələnməyə və müasirləşməyə səsləyirdi. Həmin dövrdə milli ideyalı satirik nəşrlər - "Şeypur", "Zənbur" jurnalları ilə yanaşı, bolşeviklərin nəşr etdirdiyi "Məşəl", "Tartan-partan" və s. jurnallar da çap olunurdu.

"Məşəl" jurnalı Azərbaycanda mühüm siyasi məsələlərin baş verdiyi bir dövrdə - 1910-cu il noyabrın 13-də Bakıda nəşrə başlamışdı. Jurnalın redaksiyası Spasski küçəsindəki 2 nömrəli (indiki Qasım İsmayılov küçəsi- Zərgərpalan) evdə yerləşirdi. Jurnal "Turan" elektrik mətbəəsində çap olunurdu.

"Məşəl" musavat ağalarının amansız düşməni idi. Göründüyü kimi, fəaliyyəti boyunca kommunist ideologiyasına sadıq qalan jurnal musavatı xalqın düşməni kimi təqdim etməyə çalışmışdır. "Məşəl" in müxtəlif ədəbi vasitələrdən istifadə edərək musavatı sərt ittihamla tənqid obyektinə çevirməsi jurnalın ölkədə baş verən mühüm ictimai- siyasi prosesləri düzgün səciyyələndirə bilməməsi, hadisələrə ayıq münasibət göstərməməsi ilə izah oluna bilər. Keçən əsrin əvvəllərində Azərbaycandakı mövcud situasiyanı, uğursuzluqları yalnız musavatın adı ilə bağlayan jurnal məsələlərə ayıq gözlə baxa bilmir, Rusiyada və bütövlükdə dünyada gedən siyasi mübarizələrə kortəbii münasibət bəsləyirdi. Buna görə də jurnalda dərc edilən məqalələrdə musavat və onun fəalları oxuculara əsas ifşa obyektini kimi təqdim olunur, dövrün aparıcı partiyası mülkədar-burjua quruluşunun "qolu zorbalıq", "boynuyuğunlar"ı şəklində xarakterizə olunaraq xalqa çatdırılırdı.

Açar sözlər: Satirik Jurnal, Molla Nəsrəddin, Felyeton, Poçt Qutusu, Teleqraf Xəbərləri, Gizli İmza.

HİCVİ "MAŞAL" DERGİSİ

Dilbar RZAYEVA

ÖZET

Azerbaycan Demokratik Cumhuriyeti yıllarında yayınlanan çok sayıda basın ajansı arasında hiciv türünü tercih eden dergiler de vardı. 1918-20 yıllarının hiciv basını, "Molla Nasreddin" edebiyat ekolünün geleneklerinden yararlanarak hürriyet ve istiklal düşmanlarına, emperyalizmin sömürge politikasına, geri kalmışlığa ve cehalete saldırdı. Hiciv basını insanları bilimsel bilgi edinmeye ve modernleşmeye çağırdı. O dönemde ulusal fikirleri içeren hicivli yayınların yanı sıra - Bolşevikler tarafından yayınlanan "Şeypur", "Zanbur" dergileri, "Mashal", "Tartan-partan" ve diğer dergiler de yayınlandı.

"Maşal" dergisi 13 Kasım 1910'da - Azerbaycan'da önemli siyasi olayların yaşandığı bir dönemde - Bakü'de yayınlandı. Derginin yazı işleri ofisi Spassky Caddesi'ndeki (şimdi Gasim Ismayilov Caddesi-Zargarpalan) 2 numaralı evde bulunuyordu. Dergi "Turan" elektrik matbaasında basılmıştır.

"Maşal", Müsavat ustalarının amansız düşmanıydı. Görüldüğü üzere faaliyeti boyunca komünist ideolojiye bağlı olan dergi, Müsavat'ı halk düşmanı gibi göstermeye çalışmıştır. Meşal'in çeşitli edebi araçları kullanarak Müsavat'ı sert bir eleştiri nesnesi haline getirmesi, derginin ülkede yaşanan önemli sosyo-politik süreçleri doğru bir şekilde karakterize edememesi ve olaylara karşı ölçülü bir tavır almaması ile açıklanabilir. Geçen yüzyılın başında sadece müsavat adına Azerbaycan'daki mevcut durumu ve başarısızlıkları kapatan dergi, meselelere ayık gözle bakamamış ve Azerbaycan'da yaşanan siyasi mücadelelere kendiliğinden bir tavır almıştır. Rusya ve bir bütün olarak dünya. Bu nedenle dergide yayınlanan yazılarda Musavat ve aktivistleri ana teşhir nesnesi olarak okuyucuya sunulmakta ve dönemin önde gelen partisi "ordu tiranları" ve toprak ağası-burjuvazinin "boyunluları" olarak nitelendirilmektedir. yapılandırılır ve kamuoyuna iletilir.

Anahtar Kelimeler: Hiciv Dergisi, Molla Nasreddin, Köşe Yazısı, Posta Kutusu, Telgraf Haberi, Gizli İmza.

ZORUNLU DEPREM SİGORTASI

Av. Nazmiye ÇİFTÇİ
KTO Karatay Üniversitesi LEE
Özel Hukuk Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi
Konya, Türkiye
ORCID ID: 0000-0003-1723-9918
avukatnazmiyeciftci@gmail.com

ÖZET

Doğal afetlerin yol açtığı zararlar arasında depremlerin etkisi büyüktür. Ülkemizin aktif deprem kuşağı üzerinde olması sebebiyle deprem riskiyle karşı karşıyadır. Haliyle ülkemizde meydana gelen depremlerde birçok can ve mal kayıpları yaşanmaktadır.

Deprem nedeniyle meydana gelen maddi zararların giderilmesi, deprem sonrası kişilerin normal hayata döndürülebilmesi, acil yardım ihtiyacının karşılanması ve devletin bu konudaki mali külfetinin azaltılması amacıyla deprem sigortası yapılması zorunluluğu getirilmiştir. Zorunlu deprem sigortası kamu tüzel kişiliğine haiz bir kuruluş olan Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK) tarafından yapılmaktadır. Bunun dışında yetkili sigorta şirketleri tarafından da DASK'ın nam ve hesabına zorunlu deprem sigortası yapılması mümkündür. Zorunlu deprem sigortası deprem ve deprem sonucunda meydana gelen yangın, infilak, tsunami ve yer kaymasının doğrudan neden olacağı maddi zararları teminat altına almaktadır.

Çalışmada zorunlu deprem sigortası tüm yönleriyle ele alınacak olup bu konuyla ilgili özellikle 6305 Sayılı Afet Sigortaları Kanunu, Zorunlu Deprem Sigortası Genel Şartları ve diğer düzenlemeler doğrultusunda bilgiler verilmeye çalışılmıştır. Öte yandan zorunlu deprem sigortasının kapsamı, hasar ihbarı, hasar tespiti ve tazminatların ödenmesi konularına yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Doğal afet, Deprem, Zorunlu Deprem Sigortası, DASK

COMPULSORY EARTHQUAKE INSURANCE

Att. Nazmiye ÇİFTÇİ

ABSTRACT

Among the damages caused by natural disasters, the impact of earthquakes is great. Due to the fact that our country is on an active seismic belt, it is at risk of earthquakes. As a result, many lives and property losses are experienced in earthquakes that occur in our country.

It is obligatory to provide earthquake insurance in order to eliminate the material damages caused by the earthquake, to return people to normal life after the earthquake, to meet the need for emergency aid and to reduce the financial burden of the state in this regard. Compulsory earthquake insurance is provided by the Turkish Catastrophe Insurance Pool (TCIP), which is a public legal entity. Apart from this, it is possible to provide compulsory earthquake insurance on behalf of TCIP by authorized insurance companies. Compulsory earthquake insurance covers material damages directly caused by earthquake and fire, explosion, tsunami and landslide resulting from an earthquake.

Compulsory earthquake insurance will be discussed in all its aspects in the study, and it has been tried to give information on this subject in line with the Catastrophe Insurance Law No. 6305, the General Conditions of Compulsory Earthquake Insurance and other regulations. On the other hand, the scope of compulsory earthquake insurance, damage notification, damage assessment and payment of indemnities are included.

Keywords: Natural Disaster, Earthquake, Compulsory Earthquake Insurance, TCIP

ÇALIŞANLARIN “YEŞİL” DAVRANIŞLARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER VE TEORİK AÇIKLAMALARI

Doç. Dr. Nuran ÖZTÜRK BAŞPINAR

Anadolu Üniversitesi

Eskişehir, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-0913-4350

nbozturk@anadolu.edu.tr

ÖZET

İşletmelerin üretim, işletme ve yönetim modellerinin neden olduğu çevresel sorunlar giderek ekolojik çevrenin hızla bozulmasına yol açmış, toplum işletmelerin yeşil yönetim geliştirmesi ve çevresel sürdürülebilirliği sağlayabilmesi için yeni gereksinimler ortaya koymuş bu da işletmeler üzerinde çevresel sürdürülebilirlik yönünde baskı oluşturmuştur. Dolayısıyla toplumsal endişe ve tartışma konusu haline gelen çevre koruma ve çevresel sürdürülebilirlik araştırmacıların dikkatini çeken başlıca konulardan biri haline gelmiş, çevre sorunlarının temel kaynağı insan davranışları olduğundan çevresel sürdürülebilirliği sağlamak amacıyla çalışanların yeşil davranışlarına odaklanan çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Çalışanların yeşil davranışı çevre üzerindeki olumsuz etkiyi azaltmak ve çevresel sürdürülebilirliğe katkıda bulunmak için çalışanlar tarafından uygulanan bir davranış dizisidir. Araştırmacılar tarafından çalışanların yeşil davranışları üzerine yapılan bir dizi çalışmayla çalışanların yeşil davranışlarının öncülleri giderek kişisel faktörlerden (duygular, tutumlar) durumsal faktörlere (liderlik davranışı, yeşil iklim) doğru genişlemiştir. Ancak mevcut araştırmalar çalışanların yeşil davranışlarını gözden geçirmiş olsa da çalışanların yeşil davranışları ile bunları etkileyen değişkenler arasındaki ilişkinin teorik temelleri de analiz edilmeli ve öncül değişkenlerin çalışanların yeşil davranışlarını nasıl etkilediği netleştirilmelidir. Literatür incelemesi şeklinde yapılan bu araştırma ile beş boyutlu yeşil çalışan kavramı ele alınarak, yapısı gözden geçirilmiş ve çalışanların yeşil davranışı teorilere dayalı olarak açıklanmış, mantığı sistematik hale getirilmeye çalışılmıştır. Çalışmanın yeni araştırmacılara referans ve ilham kaynağı olunacağı umulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çalışanların Yeşil Davranışı, Sürdürülebilirlik, Çevresel Sürdürülebilirlik

FACTORS AFFECTING EMPLOYEES' "GREEN" BEHAVIOR AND THEORETICAL EXPLANATIONS

Assoc. Prof. Nuran OZTURK BASPINAR

ABSTRACT

Environmental problems caused by the production, operation and management models of businesses have led to the rapid deterioration of the ecological environment, and society has put forward new requirements for businesses to develop green management and ensure environmental sustainability, which has put pressure on businesses towards environmental sustainability. Therefore, environmental protection and environmental sustainability, which have become a matter of social concern and discussion, have become one of the main issues that attract the attention of researchers, and since the main source of environmental problems is human behavior, studies focusing on employees' green behaviors have started to be conducted in order to ensure environmental sustainability. Employee green behavior is a set of behaviors practiced by employees to reduce the negative impact on the environment and contribute to environmental sustainability. Through a series of studies by researchers on employee green behavior, the antecedents of employee green behavior have gradually expanded from personal factors (emotions, attitudes) to situational factors (leadership behavior, green climate). However, although existing research has reviewed employees' green behaviors, the theoretical foundations of the relationship between employees' green behaviors and the variables that affect them should also be analyzed and it should be clarified how antecedent variables affect employees' green behaviors. With this research, which was conducted as a literature review, the five-dimensional green employee concept was discussed, its structure was reviewed and the green behavior of employees was explained based on theories and its logic was tried to be systematized. It is hoped that the study will be a source of reference and inspiration for new researchers.

Keywords: Employee Green Behavior, Sustainability, Environmental Sustainability

**THE SPECIFICITY OF FORMING THE MANAGEMENT COMPETENCE OF FUTURE
TEACHERS**

Babaeva Zukhra YULDASHEVNA
Tashkent State Economic University
Tashkent, Uzbekistan
zura_9822@mail.ru

ABSTRACT

The competence-based approach in education today is one of the strategic directions in the development and modernization of the home education system. The competency-based approach is inherently personally centered. The professional and pedagogical competence of educators becomes a necessary condition for their successful professional activity, a factor in the realization of the teacher's potential capabilities. In this situation, it becomes necessary to manage the process of developing the professional and pedagogical competence of teachers of a general education school, which would be presented in the form of a purposeful system of conscious, systematic and continuous research and practice-oriented tracking at all stages of professional activity. The system-forming component of the personality structure is its professional orientation, the main components of which are the following: motives (intentions, interests, inclinations, vocation), value orientations (entrepreneurial spirit, efficiency, professionalism, professional honesty, social responsibility, etc.), professional position (attitude to the profession, attitudes, expectations and readiness for professional development), professional self-determination. The article examines professional competence as a system-forming component of the professional structure of an individual at the present stage of socioeconomic development of society. The personality manifests itself in real activities and therefore we need to International Conference of Industrial Technologies and Engineering (ICITE-2021) 117 determine the role and place of professional competence in its professional culture. Before proceeding to the study of the levels of manifestation of the managerial competence of teachers, and the main functions of the pedagogical activity of the teacher, it is necessary to present a kind of ideal models of the high professional culture of teachers, which are developed in pedagogical science and practice.

Keywords: Managerial Competence, Professional and Pedagogical Competence, System-Forming Component, Pragmatization, Professional Orientation, Professional Culture

**KENTSEL MEKÂN TASARIMINDA ÜRÜN İŞLEVLERİ AÇISINDAN ERİŞİLEBİLİRLİK /
ULAŞILABİLİRLİK KAVRAMI VE İZMİT YÜRÜYÜŞ YOLU İNCELEMESİ**

İç Mimar Hümeýra BAKAL

Kocaeli Üniversitesi

Kocaeli, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-9015-5887

humeyrabkl@gmail.com

Doç. Dr. Didem ERTEN BİLGİÇ

Kocaeli Üniversitesi

Kocaeli, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-6304-8648

didemb@kocaeli.edu.tr

ÖZET

Kent içindeki karşılaşmalar, insanlar arasında iletişimi güçlendirmiş ve zamanla aktivitelerin yaşandığı ve geliştirildiği kamusal etkinlik alanlarını ortaya çıkarmıştır. Günümüze bakıldığında barınma, beslenme gibi birçok yaşamsal aktivitenin gerçekleştiği iç mekânlardaki eylem alanlarının küçülerek zamanla işlevleri yerine getirememesi ve 2019'daki pandeminin yaşam aktivitelerimizi biçimlendirmesi ile kentsel mekânlara yönelim artmıştır.

Herhangi bir alanın verimli şekilde kullanımı, alana en uygun yol ile ulaşım süresi, ürünün algılanması gibi işlevleri, kentsel mekânlarda erişilebilirlik / ulaşılabilirlik kavramının önemini vurgulamaktadır. Ürün işlevleri doğrultusunda kent mekânlarında yer alan donatı, aydınlatma, bilgi iletişim gibi birçok tasarım ürünü birlikte ele alınmalıdır. Kentsel mobilyalar işlevlerine göre; bilgi verme, yön gösterme, süsleme, koruma ve daha birçok amaçla tasarlanabilmektedir. Bu açıdan kent içinde insana sunulan her tür bilgi, herkes tarafından kolay algılanabilmeli ve kentin estetik düzenine uyum sağlamalıdır. Konu kapsamında İzmit kent merkezinde bir cadde aksı olan "İzmit Yürüyüş Yolu"nun ele alınma sebebi bir caddenin kentsel mekân sayılabilmesi için gereken özellikleri barındırmasıdır.

Bu çalışmada kentsel mekânda ürün işlevlerinin yön gösterici, bilgilendirici, algılanabilir ve kullanıcı temelli tasarlanmasına "İzmit Yürüyüş Yolu"nda ne kadar dikkat edildiği problem olarak seçilmiştir. Öncelikle kentsel mekân kavramı ile erişilebilirlik / ulaşılabilirlik kavramı açıklanmıştır. Bu kavramlar doğrultusunda bir tasarımın erişilebilir / ulaşılabilir sayılabilmesi için dikkat edilmesi gereken ürün işlevleri doğrultusunda Yürüyüş Yolu, saha incelemesi yöntemiyle ele alınmıştır. Kentsel mekânlarda ürün işlevleri doğrultusunda İzmit Yürüyüş Yolu'nda yapılan tasarımların işlevsel yeterliliği sorgulanarak eksikliklerinin tespiti ve önerilerin sunulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kentsel Mekân, Yürüyüş Yolu, Erişilebilirlik, Ulaşılabilirlik

**PRODUCT FUNCTIONALITY IN URBAN SPACE DESIGN IN TERMS OF ACCESIBILITY /
APPROACHABILITY NOTIONS AND IZMIT WALKING AVENUE**

**Interior Architect Humeyra BAKAL
Assoc. Prof. Didem ERTEN BILGIC**

ABSTRACT

The encounters within cities have strengthened the communication between people, and with time has become a communal area where events occur and develop. Within the scope of the present the action areas of indoor spaces, where vital activities such as shelter and nourishment occur, have decreased, resulting in functionality loss in these spaces. Furthermore, with the 2019 pandemic re-shaping the living activities of people, orientation to urban spaces has increased.

Functions such as the productive usage of any space, total journey time using the optimal track, and perception of the product emphasize the notions of accessibility/approachability in urban spaces. Following the product functions, the design items such as equipment, lighting, and information communication must be taken into consideration simultaneously. Urban furnishings can be designed with the intention to inform, direct, decorate, protect, and so on. In this sense, every presented information must be easily understandable by all, while being accommodable to the aesthetics of the city. Within the scope of the subject the Izmit Walking Avenue, located at the heart of Izmit city, has been chosen since it possesses the necessary features of urban space.

This study centers around the problem of to what extent the design of the Izmit Walking Avenue takes heed of the product functions being designed as a directive, informative, perceivable, and user-centered in urban space. The terms of urban space and accessibility/approachability have been explicated. Izmit Walking Avenue has been investigated under a field survey in line with the significant product functions for a design to be considered as accessible and approachable. The study aims to determine the deficiencies and offer suggestions by questioning the functional adequacy of the designs made on the Izmit Walking Avenue in line with the product functions in urban spaces.

Keywords: Urban Space, Walking Avenue, Accessibility, Approachability

**VISUAL THINKING SKILLS CONTAINED IN SCIENCE STUDENT BOOK IN THE BASIC
FOURTH GRADE (ANALYTICAL STUDY)**

Mohammad ZIDAN

Gaziantep University

Gaziantep, Turkiye

ORCID: 0000-0002-7015-0472

Zydan597@gmail.com

ABSTRACT

In response to requirements which seeks to develop students different thinking skills (including optical thinking skills), and for the visual thinking importance and the need to draw the attention of those in charge of the science curriculum to make more efforts to include his skills within the curriculum, and draw the teacher attention to the currently available areas in the textbooks that develop those skills.

So we make this research, which aimed to analyze the visual thinking skills in the science student book for basic fourth grade, and to achieve the research goal, the researcher used content analysis card, has been checked validity and reliability, then the book analysed accordingly. The results showed: That the visual reading skill took the first grade by (76,73%), followed by the meaning conclusion skill by (13.03%), then the visual discrimination skill by (5.45%), then the informations interpreting skill by (2.85%), the spatial matters recognize skill by (1.66%), and finally the informations analysis skill by (0.71%), so the researcher proposed a set of proposals according to those results including:

1-conduct more research on content analysis in accordance with the Visual thinking skills in the other student subjects.

2-diversifying the questions related in shapes, images to include all visual thinking skills.

Keywords: Skills, Visual Thinking, Fourth Grade

مهارات التفكير البصري المتضمنة في كتاب التلميذ لمادة العلوم للصف الرابع الأساسي " دراسة تحليلية "

ملخص البحث

استجابةً للاتجاهات التي تسعى لتنمية مهارات التفكير المختلفة عند التلاميذ (ومن هنا مهارات التفكير البصري)، ونظراً لأهمية التفكير البصري، وضرورة لفت نظر القائمين على إعداد مناهج العلوم إلى ضرورة الاهتمام بتضمين مهاراته ضمن هذه المناهج، ولفت نظر المعلمين إلى المجالات المتوافرة حالياً في الكتب الدراسية التي تُنمي تلك المهارات، جاء هذا البحث والذي هدف إلى تحليل مهارات التفكير البصري المتضمنة في كتاب التلميذ لمادة العلوم للصف الرابع الأساسي، ولتحقيق هدف البحث استخدم الباحث بطاقة تحليل محتوى، وقد تمّ التحقق من صدقها وثباتها، ثمّ تمّ تحليل الكتاب وفحصها، وأظهرت النتائج الآتي:

جاءت مهارة القراءة البصرية في المرتبة الأولى بنسبة (76.3%)، تلتها مهارة استنتاج المعنى بنسبة (13.03%)، ثم مهارة التمييز البصري بنسبة (5.45%)، ثم مهارة تفسير المعلومات بنسبة (2.85%)، ثم مهارة إدراك العلاقات المكانية بنسبة (1.66%)، وأخيراً مهارة تحليل المعلومات بنسبة (0.71%).

ووفقاً لتلك النتائج اقترح الباحث مجموعة من المقترحات، أهمها:

1. إجراء المزيد من الأبحاث حول تحليل المحتوى وفق مهارات التفكير البصري في المواد الدراسية الأخرى.

2. تنويع الأسئلة المتعلقة بالصور أو الأشكال بحيث تشمل جميع مهارات التفكير البصري.

الكلمات المفتاحية: مهارات- التفكير البصري- الصف الرابع.

**“MOLLA NƏSRƏDDİN” JURNALI VƏ TÜRKİYƏ FOLKLORUNDA İŞLƏNƏN ATALAR
SÖZLƏRİ VƏ DEYİMLƏR**

Gülbəniz BABAYEVA

AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutu
Azərbaycan
gulbeniz-babayeva@mail.ru

XÜLASƏ

Tədqiqatda Azərbaycan və Türkiyə folklorunda minilliklər boyunca yaranan, formalaşan və böyük təkamül yolu keçərək çağdaş dövrümüzə də aktualıq kəsb edən, eləcə də, “Molla Nəsrəddin” jurnalında geniş şəkildə əksini tapan atalar sözləri və deyimlər müqayisə və paralellər əsasında tədqiqata cəlb olunur. Şərqi xalqlarının ictimai-siyasi, ədəbi-mədəni, sosial həyatında, məişətində geniş yer tutan bu folklor nümunələrinin Azərbaycan, Türkiyə ədəbiyyatı və mətbuatına təsiri məsələləri konkret faktlar və nümunələr əsasında araşdırmanın predmetinə çevrilir. Hər iki xalqın yaratdığı, zəngin tarixini, ədəbiyyatını, mədəniyyətini, böyük həyat təcrübəsini, məişət və yaşam tərzini özündə ehtiva edən və əsrlərin sınağından çıxan atalar sözləri və zərb-məsəllər, deyimlər şərəfli yol keçərək çağdaş dövrümüzdə gəlib çatmışdır. Türkiyə satirik ədəbiyyatının görkəmli nümayəndələri Ziya Paşa, Neyzən Tofiq, Hüseyin Rəhmi, Ömər Seyfəddin, Əziz Nesin və başqaları öz yaradıcılıqlarında çoxlu sayda atalar sözləri və deyimlərdən sənətkarlıqla yararlanmış və əsrlərinin məzmun və ideyasını, dil və üslubunu folklor örnəkləri ilə bəzəmişlər. Tədqiqatda şifahi xalq ədəbiyyatının bu işlək janrlarının yazılı ədəbiyyata və satirik mətbuata təsiri məsələləri diqqət mərkəzində saxlanılır.

Türk xalqının həyatının bir çox sahələrini əks etdirən atalar sözü və deyimlər mövzu, ideya və forma baxımından “Molla Nəsrəddin” jurnalında dərc olunan Azərbaycan atalar sözləri və deyimlərlə əsasən paralellik yaradır. Zülm və istismarın tənqidi, şər qüvvələrə, müstəbidlərə, müstəmləkəçilərə qarşı barışmazlıq ideyası folklorumuzun da ana xəttini təşkil edir. Rüşvətxorların, əliyərilərin mənəbpərəstlərin, cahil və fırlıdaqçı mollaların iç üzünü açıb xalqa tanıtdıran bu cür maraqlı və təsirli folklor örnəkləri hər iki xalqın həyatında önəmli rol oynamış, satirik mətbuat və ədəbiyyatın aparıcı janrları sırasında yer almışdır.

Tədqiqatda göstərilir ki, söz sənətkarları Ezop dilindən istifadə etməklə sərrast, dəqiq, yığcam atalar sözləri və deyimlər vasitəsilə yaratdıqları obrazlar qalereyasının satirik tipə çevrilməsinə, əsərin bədii keyfiyyətinin yüksəlməsinə, məna yükünün effektivini təmin etməyə nail olmuşlar. Azərbaycan və Türkiyə folklorunda stabilləşərək qərarlaşan bu maraqlı nümunələrin yaradılışı neçə əsr öncəyə gedib çıxsada, söz sənətkarları onlara satirik fon verməklə əbədiyaşarlıq qazandırır və çağdaş satiranın aparıcı janrlarından biri kimi onu işlək bir vəziyyətə gətirirlər.

Açar Sözlər: “Molla Nəsrəddin” Jurnalı, Türk Folkloru, Atalar Sözləri, Deyimlər, Satirik Üslub

**“MOLLA NASRADDİN” DERGİSİ VE TÜRK FOLKLORUNDA KULLANILAN
ATASÖZLERİ VE DEYİMLER**

Gulbeniz BABAYEVA

ÖZET

Çalışmada Azerbaycan ve Türkiye folklorunda binlerce yıldır oluşan ve şekillenen, büyük bir evrim geçirerek modern çağımızda geçerli hale gelen ve “Molla Nasreddin” kültürüne geniş ölçüde yansıyan atasözleri ve deyimler üzerinde durulmakta, mukayese ve paralellikler temelinde araştırmalara dahil olmaktadır.

Doğu halklarının sosyo-politik, edebî-kültürel, sosyal ve günlük hayatlarında geniş yer tutan bu halk bilimi örneklerinin Azerbaycan, Türkiye edebiyatına ve basınına tesir ettiği hususlar araştırma konusu olmaktadır. Belirli gerçeklere ve örneklere dayanmaktadır.

Her iki halkın zengin tarihini, edebiyatını, kültürünü, büyük yaşam tecrübesini, yaşam tarzını içinde barındıran ve yüzyıllara meydan okuyarak yarattığı atasözleri ve deyimler onurlu bir yoldan günümüze kadar gelmiştir. Türk hiciv edebiyatının önde gelen temsilcileri Ziya Paşa, Neyzen Tevfik, Hüseyin Rahmi, Ömer Seyfeddin, Aziz Nesin ve diğerleri eserlerinde çok sayıda atasözü ve deyimden kullanmış, sanatını ve eserlerinin içeriğini ve fikirlerini, dilini ve üslubunu folklor örnekleriyle bezemişler. Çalışmada sözlü halk edebiyatının bu işlevsel türlerinin yazılı edebiyata ve hiciv ortamına etkisi üzerinde durulmaktadır.

Türk insanının hayatının birçok alanını yansıtan atasözleri ve deyimler konu, fikir ve şekil bakımından "Molla Nasreddin" dergisinde yayınlanan Azerbaycan atasözü ve deyimleri ile büyük ölçüde paralellik göstermektedir. Baskı ve sömürünün eleştirisi, kötü güçlere, diktatörlere, sömürgecilere karşı uzlaşmazlık fikri folklorumuzun ana çizgisini oluşturur. Rüşvet alanların, düzenbazların, fırsatçıların, cahil ve düzenbaz mollaların içini ortaya çıkaran bu tür ilginç ve etkili folklor örnekleri her iki milletin hayatında önemli rol oynamış, hiciv basınının ve edebiyatının önde gelen türleri arasında yer almıştır.

Çalışma söz ustalarının Ezop dilini kullanarak atasözleri ve deyimler aracılığıyla oluşturdukları imgeler galerisini hicivli bir türe dönüştürmeyi başardıklarını, eserin sanatsal kalitesini yükselttiklerini ve anlam etkinliğini sağladıklarını göstermektedir. Azerbaycan ve Türkiye folklorunda sabitlenen ve yerleşen bu ilginç örneklerin oluşumu birkaç asır öncesine dayansa da, söz ustaları onlara hicivli bir zemin kazandırarak ebedi hayat vermekte ve onu önde gelen türlerden biri olarak işlek hale getirmektedir.

Anahtar Kelimeler: "Molla Nasreddin" Dergisi, Türk Folkloru, Atasözleri, Deyimler, Hiciv Tarzı

İKTİSADİ DÜŞÜNCELER PERSPEKTİFİNDEN ÇEVRESEL HAREKETLER

Öğr. Gör. Dr. İbrahim AKDOĞAN

Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
Sakarya, Türkiye

ORCID ID: 0000-0001-9029-8872
iakdogan@subu.edu.tr

Öğr. Gör. Dr. Tülin AKDOĞAN

Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
Sakarya, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-1236-4552
tulindakdogan@subu.edu.tr

ÖZET

Devletin çevre politikasındaki rolü çok eskilere dayanmaktadır. Toplum sözleşmesi teorisyenleri Hobbes ve Locke'a göre, toplumsal düzen, önceden var olan doğa koşullarındaki kaçınılmaz dönüşümlerin bir sonucu olarak ortaya çıkar. Geleneksel akıl, doğa durumunun kabul edilemez bir şekilde kötüleştiğini ve bu nedenle yeni bir düzenin yaratılması gerektiğini savunur. Merkantilist düşünürlere göre devletin ekonomideki rolü, kıymetli maden stokunu artırmak için müdahaleci politikalarda gerekli tüm önlemleri almaktır. Fizyokratlar, tüm ekonomik ve sosyal hayatı yöneten doğal bir düzenin varlığına inanırlar. Adam Smith ve diğerlerinin çalışmalarıyla geliştirilen liberalizm; rasyonel davranışı, ekonomik büyümeye ve tüketici tercihlerine devlet müdahalesinin olmamasını ve doğal düzen, serbest piyasalar ve fiyat mekanizmalarına uygun olarak toplumun refahını iyileştirerek bireylerin çıkarlarını en üst düzeye çıkarma çabalarını savunur. 1929 yılındaki Büyük Buhran'ın ardından John Maynard Keynes, devletin ekonomideki rolünün güçlenmesini, durgunluğu ortadan kaldırmak için devletin ekonomiye müdahale etmesi gerektiğini savunur. Çevreyi diğer faktörler gibi ikame edilebilir gören neoklasik modeli reddeder. Neoklasik görüş ise sanayileşme sürecinde yaşanan olumsuzlukların temelini devlet müdahalelerine dayandırmaktadır. Bu çalışmada tarihi süreçte devlet anlayışında yaşanan değişimler çevresel hareketler bağlamında incelenmiş, devletin müdahaleci olma işlevinden, düzenleyici ve denetleyici olma işlevine doğru hakim olan görüşlere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çevre Politikaları, Çevresel Hareketler, Devlet.

HEYDƏR ƏLİYEVİN HAKİMİYYƏTİ İLLƏRİNDƏ (1969-1981; 1991-2003) AZƏRBAYCAN- TÜRKMƏNİSTAN ƏDƏBİ ƏLAQƏLƏRİ

Dr. Töhfə Məmmədəğa qızı Talıbova
AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutu
Bakı, Azərbaycan
tohfe_t@yahoo.com

XÜLASƏ

Ümummilli lider Heydər Əliyev bütün siyasi fəaliyyəti dövründə Azərbaycanla türk respublikaları arasında hərtərəfli əməkdaşlığa, xüsusilə də humanitar sahədə əlaqələrin inkişaf etdirilməsinə xüsusi diqqət yetirmişdir. Məlumdur ki, xalqlar arasında humanitar münasibətlərin əsas göstəricilərindən biri də onlar arasında ədəbi əlaqələrin qurulması və inkişaf etdirilməsidir. Azərbaycan Respublikası ilə Türkmənistan arasında hərtərəfli əlaqələrin yenidən qurulmasında və müstəqillik dövrünün tələblərinə uyğun olaraq daha da inkişaf etdirilməsində Ümummilli lider Heydər Əliyevin misilsiz xidmətləri olmuşdur.

Məqalədə müstəqillik illərində hər iki ölkə başçısının uğurlu siyasəti nəticəsində ölkələrimiz arasında ədəbi-mədəni əlaqələrə, Azərbaycanda türkmən ədəbiyyatının tədqiqi sahəsinə də müsbət təsirdən bəhs edilir. Bu illərdən başlayaraq, Azərbaycan alimləri tərəfindən klassik türkmən ədəbiyyatı nümunələri Azərbaycan dilinə uyğunlaşdırılaraq nəşr olunub, türkmən ədəbiyyatı haqqında çoxlu elmi məqalələr dərc edilib. Bu illərdə hər iki ölkədə alimlərin iştirakı ilə bir çox ədəbi tədbirlər həyata keçirilib. Azərbaycan alimləri Türkmənistanda keçirilən bir çox beynəlxalq konfrans və simpoziumlarda iştirak ediblər.

Açar Sözlər: Heydər Əliyev, Ədəbi Əlaqələr, Azərbaycan-Türkmənistan, Məhtimqulu Fəraqi, Ədəbi İrs, Türkmən Xalqı

HAYDAR ALİYEV'İN HAKİMİYET YILLARINDA (1969-1981; 1991-2003) AZERBAIJAN VE TÜRKMENİSTAN EDEBİ İLİŞKİLERİ

Töhfə Məmmədəğa qızı Talıbova

ÖZET

Ümummilli lider Haydar Aliyev, siyasi kariyeri boyunca Azerbaycan ile Türk halkları arasındaki kapsamlı işbirliğine, özellikle insanal alanda ilişkilerin geliştirilmesine büyük önem verirdi. Edebî ilişkilerin kurulması ve geliştirilmesi halklar arasındaki bu ilişkilerin temel göstergelerinden olduğu bilinmektedir. Ümummilli lider Haydar Aliyev, Azerbaycan Cumhuriyeti ile Türkmenistan arasındaki kapsamlı ilişkilerin yeniden inşasına ve bağımsızlık döneminin taleplerine uygun olarak geliştirilmesine benzersiz katkılarda bulunmuştur. Makale, her iki devlet başkanının bağımsızlık yıllarındaki başarılı politikasının ülkelerimiz arasındaki edebi ve kültürel ilişkilere ve Azerbaycan'daki Türkmen edebiyatının araştırılmasına olumlu etkisinden bahsetmektedir. Bu yıllardan itibaren Azerbaycan bilim adamları klasik Türkmen edebiyatının Azerbaycan diline uyarlanmış örnekleri ve Türkmen edebiyatı hakkında birçok akademik makaleler yayınlanmıştır. Bu yıllarda her iki ülkedeki bilim adamlarının katılımıyla birçok edebi etkinlik düzenlendi. Türkmenistan'da düzenlenen birçok uluslararası konferans ve sempozyuma Azerbaycan bilim adamları katıldı.

Anahtar Kelimeler: Haydar Aliyev, Edebî İlişkiler, Azerbaycan-Türkmenistan, Mahtimgulu Faraqi, Edebî Miras, Türkmenler

SOVYET DÖNEMİ AZERBAYCAN BASININDA LOZAN KONFERANSI

Prof. Dr. Mustafazade TOFIQ

Azerbaycan

tofiq.mustafazade@mail.ru

Doç. Dr. Aliyeva FERIDE

Azerbaycan

ÖZET

Amaç: 1922-1923 yılları Sovyet dönemi Azerbaycan basınında Lozan konferansının yansıtılması özelliklerini, konferans ve katılımcı faaliyetlerinin değerlendirilmesini ele almak.

Türkiye devlet sınırlarının belirlenmesi, Boğazlar'ın statüsü meselesinin görüşülmesi ve kararların alınması için İsviçre'nin Lozan şehrinde 20 Kasım 1922'de başlamış ve birkaç ay ertelenmesi ile 2 Temmuz 1923'de devam etmiş uluslararası konferans Sovyet Azerbaycan'ı basınına da yansıtmıştı.

Kommunist, Bakinskiy Raboçiy, Bakü ve diğer gazetelerde konferansın sürecine, yapılan görüşmelere ilişkin devamlı bilgiler veriliyordu. Bu bilgiler gazetelerin genellikle Telegramlar bölümünde kısa malumat şeklinde, yahut bazı numaralarda ayrıca makaleler şeklinde verilerdi. Mesela, gazetelerde 20 Kasım 1922'de Türkiye ile barış antlaşmasını imzalamak için Lozan konferansının açıldığı yazılarak kaydediliyordu ki, konferanstaki koşullar Türkiye'ye iyi bir şey vaat etmiyor. Diğer bir haberde ise konferansta İsmet Paşa Batı Frakya'yı oy sorğusu ile Türkiye'ye iade edilmesini talep edince İtilaf Devletleri delegelerinin adına konuşan Lord Kerzon'un buna karşı çıktığı belirtiliyordu.

Telegramlar bölümünde konferansta İtilaf Devletleri'ni temsil eden delegelerin nutukları hakkında kısa şekilde, Türkiye delegasyonunun başçısı İsmet Paşa'nın nutku nisbeten geniş, Sovyet Rusya'sı delegelerinin başçısı Çiçerin'in nutku ise ayrıntılı şekilde verilmekteydi.

Lord Kerzon'un nutkunun hep eleştirilmesine karşın Çiçerin'in nutku övülüyor, İsmet Paşa'nın nutkuna ise bir kadar sağduyu ile yanaşılıyordu. Malum olduğu üzere Sovyet Rusya'sı konferansa yalnız Boğazlar meselesinin görüşülmesi için davet almıştı. Bunun için de Azerbaycan basınında Rusya'sız Lozan konferansı olamaz başlıklı bir makale yayınlandı.

1 Şubat 1923 tarihinde yayınlanan makalede denilirdi ki, sunulmuş barış anlaşması tasarısının koşulları Türkiye için makbul olmadığından Ankara hükümeti ona imza atmaz. Bellidir ki, böyle de olmuş ve 4 Şubat'ta konferansa ara verilmiştir.

3 Nisan'da Lozan Barış Konferansı yeniden toplanınca Sovet delegasyonu onun işine davet almamıştı. Dolaysıyla konferansa ilişkin gelişmeler de Azerbaycan Sovyet gazetelerinde daha olumsuz yorumlara, konferansın iyi sonuçlanmayacağı gibi tahminlere neden olmuştu.

Sonuç: Lozan Barış Konferansı devam eden süreçte Sovyet dönemi Azerbaycan basınına sürekli olarak takip edilmişti. Haberler genellikle doğru verilse de, Moskova'nın yürüttüğü propagandaya uygun yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Lozan konferansı, Sovyet Azerbaycan'ı, Kommunist gazetesi, Bakinskiy Raboçiy gazetesi, Bakü gazetesi

LAUSANNE CONFERENCE IN THE PRESS OF AZERBAIJAN DURING THE SOVIET PERIOD

Prof. Dr. Mustafazade TOFIQ
Assoc. Prof. Aliyeva FERIDE

ABSTRACT

Objectives: To discuss the characteristics of the Lausanne conference in the Azerbaijan press of the Soviet period of 1922-1923, the evaluation of the conference and the activities of the participants.

The international conference, which started on November 20, 1922 in Lausanne, Switzerland, in order to determine the state borders of Turkey, to discuss the status of the Straits and to take decisions, and continued until July 2, 1923, with a few months' delay, was also reflected in the press of Soviet Azerbaijan.

Constant information was given on the process of the conference and the negotiations in Kommunist, Bakinskiy Rabochiy, Baku and other newspapers. This information was usually given in the form of short information in the Telegrams section of the newspapers and in some numbers of the separate articles. For example, it was recorded in the newspapers that the Lausanne conference was opened to sign the peace treaty with Turkey on 20 November 1922, but the conditions at the conference do not promise anything good to Turkey. In another news report, it was stated that when İsmet Pasha demanded that West Thrace be returned to Turkey with a vote, Lord Kerzon, speaking on behalf of the Allied Powers delegates, objected to this.

In the Telegrams section, the speeches of the delegates representing the Entente Powers at the conference were briefly given, the speech of İsmet Pasha, the head of the Turkish delegation, was relatively broad, and the speech of Chicherin, the head of the Soviet Russia delegates, was given in detail.

Although Lord Kerzon's speech was always criticized, Chicherin's speech was praised, while İsmet Pasha's speech was approached with as much common sense. As it is known, Soviet Russia was invited to the conference only to discuss the Straits issue. For this reason, an article titled "There can be no Lausanne conference without Russia" was published in the Azerbaijani press.

In the article published on February 1, 1923, it was said that the Ankara government would not sign it, as the terms of the peace treaty draft presented were not acceptable to Turkey. Obviously, this was the case and the conference was suspended on February 4.

When the Lausanne Peace Conference reconvened on April 3, the Soviet delegation did not receive an invitation to his work. Therefore, the developments related to the conference caused more negative comments in the Azerbaijani Soviet newspapers and estimations that the conference would not end well.

Conclusion: During the ongoing process of the Lausanne Peace Conference, the Soviet period was constantly followed by the Azerbaijani press. Although the news is generally accurate, it has been interpreted in accordance with the propaganda carried out by Moscow.

Keywords: Lausanne Conference, Soviet Azerbaijan, Kommunist Newspaper, Bakinskiy Rabochiy Newspaper, Baku Newspaper

LOZAN KONFERANSINDA TÜRKİYE VE RUSYA TEMSİLCİLERİNİN GÖRÜŞLERİNİN YAKINLIĞI VE DETAYLANDIRILMASI: KARŞILAŞTIRMALI ANALİZ

Prof. Dr. Mustafazade TOFIQ

Azerbaycan

tofiq.mustafazade@mail.ru

Doç. Dr. Aliyeva FERIDE

Azerbaycan

ÖZET

Amaç: Lozan Konferansındaki Rusya ve Türkiye temsilcilerinin Boğazlar meselesindeki çabalarının araştırarak nedenlerini göstermek. Belirtelim ki, Boğazlar meselesi 1922.Yılı Kasım ayının 20`de başlatılmış 1923.yılıının Temmuz`una kadar devam etmiş Lozan Konferansında çok tartışılmış konulardan biri olmuştur. Lozan Konferansında Boğazların herkes için açık tutulması, Boğazlar bölgesinin silahsızlaştırılması ve onların üzerinde uluslararası kontrolün olması tezini savunurlardı. Sovyet delegelerinin başkanı G.V.Çiçerin barış ortamında Kara deniz ülkelerinin askeri gemilerinin kısıtlı sayıda geçebilmesini, Kara deniz sahili olmayan ülkelerin gemileri için kapalı bulunması önerisinde bulunuyordu. Savaş döneminde ise Boğazlardan yalnız Türkiye`ye ait gemiler geçebilirdi. I. Cihan Savaşı arifesinde Rusya`nın tahıl ihracının yüzde yetmiş oranı Boğazlardan geçtiğinden Boğazlar meselesinin onun için hayati önemi vardı.Kendisinin Kara deniz limanlarının tehlikesizliyi yönünden ise Boğazlar Rusya için hem de müdafaa konumuna sahipti. 8 Aralık`ta nutuk yapan Türk delegelerinin başkanı İsmet Paşa Müttefklerin Boğazlardan ticare gemilerini mühafaza eden askeri gemilerin azad geçişine taraftar oldu. Türkiye için daha hayati meselelerde İngiltere`nin desteğine ihtiyaç duyan Türkiye Boğazlar meselesi ile ilgili İngiliz`lerin teklifini kabullenmek zorunda idi. Fakat buna bakmazsınız, müttefklerin hazırladıkları antlaşma projesinde Türkiye`nin hayati çıkarlarının birkısmı gözardı edilmişti. Kapitulyasyon rejiminin berpası ve uluslararası komisyon adı altında Boğazlarda yeni yönetimin oluşturulması önerilirdi. Türkiye Mosulu da İngiltere`ye vermek istemiyordu. Bu nedenden de, Türk delegeleri ona imza atmadılar ve müzakerelere 4 Şubat 1923`de ara verildi. 23 Nisan`da Lozan konferansı işini devam ederken, artık Sovyet delegasyonu onun işine davet edilmedi. 2 Temmuz`da Türkiye ile Antanta ülkeleri arasında antlaşma ve Boğazlar hakkında sözleşme imzalandı. Müttefkler boğazlardan geçişi serbest bırakmayı ve Çanakkale, Marmara Denizi ve İstanbul bölgesini silahsızlandırmayı başardılar.

Sonuç: Karşılaştırılmalı analiz gösteriyor ki, Lozan konferansında boğazların kontrolünün tamamen Türkiyeye verilmesi konusunda Sovyet delegasyonu Türkiye delegasyonuna göre daha katıyetli idi. Fakat bunda Sovyetler kendi çıkarlarını güsürdüler. Arazi ve kapitulyasyon meselelerinde başarılı olmak için türkler Boğazlar meselesinde komromise gitmek zorunda idiler.

Anahtar Kelimeler : Lozan konferansı, Türkiye, Rusya, Çiçerin, İsmet Paşa

**THE CLOSENESS AND ELABORATION OF THE VIEWS OF THE REPRESENTATIVES OF
TURKEY AND RUSSIA AT THE LAUSANNE CONFERENCE: COMPARATIVE ANALYSIS**

**Prof. Dr. Mustafazade TOFIQ
Assoc. Prof. Aliyeva FERIDE**

ABSTRACT

Objective: To research and show the reasons for the efforts of the Russian and Turkish delegates at the Lausanne conference on the Straits issue. It is obvious that the issue of Straits was one of the most discussed issues in the Lausanne conference, which started on the 20th of November in 1922 and continued like the July of 1923. At the Lausanne Conference, England, France and their allies defended the thesis that the Straits should be open to everyone, that the Straits region should be disarmed and that there should be international controls over them. The head of the Soviet delegates, G.V. Chicherin, proposed that the military ships of the Black Sea countries be allowed to pass in a limited number of times, and that the ships of the countries that do not have a Black Sea coast should be closed under the conditions of peace. In the war period, only Turkish ships could pass through the Straits. On the eve of the First World War, since seventy percent of Russia's grain exports passed through the Straits were of vital importance for him, besides it had the importance of defense. İsmet Pasha, the guide of the Turkish delegates, who made a speech in December 8. became a supporter of the free passage of the military ships that protected the merchant ships of the Allies through the Straits. Türkiye needed Britain's support in more vital issues, so had to accept the British offer regarding the Straits issue. However, regardless of this, some of Turkey's vital interests were ignored in favor of the agreement prepared by the allies. Under the name of the capitulation regime and the international commission, it was proposed to create a new regime in the Straits. Turkey did not want to give the Mosul to England either. For this reason, the Turkish delegates did not sign it and the consultations were suspended on February 4, 1923. When the Lausanne conference continued its work on April 23, the soviet delegation was no longer invited to the conference On the 2nd of July, an agreement and a convention on the Straits was signed between Turkey and the Entente countries. The Allies achieved the freedom of passage through the Straits and the demilitarization of the Çanakkale, Marmara Sea and Istanbul shingles.

Conclusion: Comparative analysis shows that during the Lausanne conference, the Soviet delegation was more decisive than the Turkish delegation in giving full control of the straits to Turkey. But in this, the Soviets took advantage of their own interests. In order to be successful in the land and capiulation issues, the Turks had to go to the commissariat in the Bosphorus issue.

Keywords: Lausanne Conference, Turkey, Russia, Chicherin, İsmet Pasha

**GENDER LANGUAGE, POLITICS, AND SOCIETY: THE DIFFERENCES BETWEEN
GERMAN AND ALBANIAN LANGUAGE**

Dr. Bashkim TOSKA

Tirana University

Tirana, Albania

baci71al@yahoo.com

Assoc. Prof. Adriatik DERJAJ

Tirana University

Tirana, Albania

ABSTRACT

The term "gender" comes from the Indo-Germanic languages, mainly English, and means gender. This includes not only the biological gender but also the social gender. "Social gender" refers to everything. "Gender" means, among other things, equal treatment of all genders. This means not only the equal treatment of genders but also the equality and empathy of "parallel societies." Parallel societies are, to some extent, a fact today. This is not just about social segregation. Equality should naturally exist. The discussion about a gender-oriented German language took its turn in the late 1970s. Both genders, male and female, singular and plural, are named after the natural gender. The male form is defined by gender-neutral forms. For multi-gender typewriting, an asterisk, underline, or double point is added between the male shape and the female end. The special signs are "placeholders" for all who do not belong to the female or male sex. In Albanian, this is no different when it comes to gender differentiation. It must be mentioned that the use of "neutral" gender in Albanian is very rare. "Neutrum" in Albanian is not a gender identity. In German, this is completely different because the "natural" gender occurs normally. The variant of gender strength does not only address men and women but also people with different gender identities. The "so-called" LGBT*Q are considered genetically impartial. Therefore, this "grouping" does not intend to formulate generic masculinity as a unique and exclusive form of expression. But there will always be attempts and discussions about a gender-based German language.

Keywords: Gender and Gender Language, Genus, Sexuality, The Parallel Society, Standard Language, Special Signs

**THE BRIDGE BETWEEN THE HUMAN AND THE NONHUMAN NATURE: MARIANNE
MOORE'S STANCE TOWARD THE NATURAL WORLD**

Hatice OGMEN

Selcuk University

Konya, Turkiye

ORCID ID: 0009-0008-4457-052X

ogmenn18hatice@gmail.com

ABSTRACT

It has always been a debate whether to represent the truth for nature should be done accurately and in a descriptive way or by using the human imagination. For some people, human imagination is a rather deceiving notion to use and a tool to connect with nature. However the poem named *The Mind is an Enchanting Thing* by Marianne Moore that I will be analysing in this paper will demonstrate that it is the imagination that offers an understanding and perception of nature in the most appropriate and appealing way for humanity. In this respect I will base my discussion on the theory of ecopoetics in which it creates a common ground for humanity and nature. The newest and the most fertile explication for the future of this thought came from the author Scott Knickerbocker with his book called *Ecopoetics: The Language of Nature, the Nature of Language*; claiming that an ecopoet is aware of the gap between the word and the world so rather than seeing it as a linguistic failure, they actually see this gap as a sign where they can explore the figurative language without any limitations. Therefore this study will demonstrate how Marianne Moore uses this gap in her advantage by creating the complexity in her poems where harmony lies beneath just like the ecosystem while presenting an ecological structure in her work; helping us understand the experience of nonhuman nature.

Keywords: Nonhuman Nature, Ecopoetics, Imagination.

**VERGİLENDİRME YETKİSİNİN ANAYASAL TEMELLERİNİN TÜRKİYE VE G-20
ÜLKELERİ ANAYASALARI KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ***

İsmail AKÇAOĞLU

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Zonguldak, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-2976-8702

i.akcaoglu@outlook.com

Dr. Öğr. Üyesi Sedat POLAT

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Zonguldak, Türkiye

ORCID: 0000-0003-2288-9448

Sedat.polat@beun.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı G-20 ülkelerinin anayasalarında yer alan vergilendirme yetkisinin kullanımına ilişkin düzenlemelerin değerlendirilmesidir. Bu kapsamda çerçeve ve kazustik anayasalarda vergilendirmenin görünümü, ülke anayasalarında vergilendirmeye ilişkin düzenlemelerin hangi bölüm ve başlıklar altında ele alındığı, vergilendirmeye ilişkin hükümlerin boyutu, vergilendirme yetkisine sınırlar getiren ilkelerin varlığı, anayasal vergileme ilkelerinin lafzi yorumu ve terminolojisi başta olmak üzere karşılaştırmalar yapılmıştır. Yapılan incelemeler sonucunda kazustik anayasaya sahip olan ülkelerde vergilendirme yetkisine ilişkin düzenlemelerin daha detaylı olduğu tespit edilmiştir. Özellikle Brezilya ve Hindistan Anayasaları bu noktada ön plana çıkmaktadır. Anayasalar içerisinde vergilendirmeye ilişkin hükümlerin daha çok temel hak ve ödevler ve mali hükümler başlıkları altında ele alındığı görülmüştür. Değerlendirmeye tabi tutulan ülkelerde genellikle kanunilik, karşılıklılık ve genellik ilkelerinin doğrudan vergilendirme hükümleri çerçevesinde ele alındığı; diğer vergileme ilkelerinin ise daha çok genel hukuk ilkeleri kısmında ifade edildiği görülmüştür. Türkiye Anayasası ise vergilendirme yetkisine ilişkin maddenin metinsel boyutu itibarıyla diğer birçok ülke anayasasının gerisinde yer almakla birlikte anayasa içerisinde birden çok vergilendirme ilkesine yer veren anayasalar arasında ön plana çıkmaktadır. Ancak Türkiye Anayasası'nda vergilendirme yetkisine ilişkin düzenlemenin içeriği ile başlığı arasında bir uyum sorunu olduğu düşünülmektedir. Bu kapsamda ilgili maddenin temel hak ve ödevler kısmında ele alınması önerilmektedir. Bu öneri sadece şekli açıdan değil yargı denetimi esnasındaki yorumlama açısından da önemli sonuçlar doğuracaktır. Ayrıca söz konusu maddede sadece ödevlerin ele alınmadığı aynı zamanda mükellefleri korumaya yönelik hakların da yer aldığı açıktır. Bu çerçevede vergi ödevi kenar başlığı yerine maddenin içeriğinin tamamını karşılayacak şekilde vergilendirmeye ilişkin esaslar başlığının daha uygun olacağı düşünülmektedir. Bunların yanı sıra ilk fıkrada ifade edilen karşılıklılık ilkesinin vergilemenin sadece maddi amacına odaklandığı, diğer modern amaçları kapsamadığı ve somut bir karşılığının da olmadığı düşünülmektedir. Son olarak çalışmanın önerilerinden biri de vergilendirme yetkisinin devri noktasında yürütme organına tanınan yetkinin sınırlandırılması ve bu çerçevede muafiyet ve istisna uygulamalarının da ancak kanunlarla konulabileceğinin hüküm altına alınmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Vergi, Vergileme İlkeleri, Vergilendirme Yetkisi, Anayasa.

*Bu çalışma İsmail Akçaoğlu'nun Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı'nda Dr. Öğr. Üyesi Sedat Polat danışmanlığında hazırlanmış olduğu yüksek lisans tez çalışmasından türetilmiştir.

XIX ƏSRİN SONU XX ƏSRİN ƏVVƏLLƏRİNDƏ AZƏRBAYCAN ƏDƏBİ MÜHİTİNDƏ ÜMUMİ AMİLLƏR

Səbinə ƏHMƏDOVA

Azərbaycan

aziza_rzaeva@mail.ru

XÜLASƏ

XIX əsrin ikinci yarısında, XX əsrin əvvəllərində Azərbaycanın hər bölgəsində kifayət qədər qüdrətli şairlər var idi və onlar zaman-zaman bir-birinə mənzumələr yazır, məktublaşır, bir-birini mədh, bəzən də həcv edirdilər. Məlum olduğu kimi o zaman texnika dövrü deyildi və şairlər indiki kimi internet vasitəsilə bir-birilə əlqə ə saxlaya bilmirdilər. Onların bir-birilə ünsiyyəti əsasən poçt yaxud hansısa bir bölgədən başqa bölgəyə səfərə çıxmış adamlar vasitəsilə baş verirdi ki, bu da təbii ki, çox vaxt aparırdı. Lakin buna baxmayaraq o zamanlar sonralar erməni riyakarlığı nəticəsində Azərbaycanda yaranmış iyrenc “regionçuluq”, yerlipərəstlik hələ ayaq tutub yeriməmişdi və zətən Allahın çox şuurlu xilqətləri olan şairlər hansı bölgədən olduğundan asılı olmayaraq bir-birilə qardaşlaşır, bir-birinə olduqca dərin hüsnü-rəğbət, ehtiram bəsləyirdilər. Həm də bu şairlər çox gözəl anlayırdılar ki, bu xalq maarifləndirməkdən ötrü çox vacib məsələdir. Lakin gələcək nəsillər üçün isə bu mənzumələr, məktublar, şeirləşmələr təkzibolunmaz arxiv sənədləri, tarixi materiallardır ki, bir çox hallarda tədiqatçılar ədəbi məclislər haqqında apardığı tədiqatlarda məhz bu sənədlərdən, materiallardan istifadə edir və bununla da tidiqat işini daima uğurla başa çatdırırlar.

Açar Sözlər: Bakı Ədəbi Mühit, Əhli-Beyt, Ədəbi-Məclis, Qəzəl, Növəh

XIX YÜZYIL SONU VE XX YÜZYIL BAŞI AZERBAIJAN EDEBİYAT ORTAMINDAKI ORTAK FAKTÖRLER

Sabina AHMADOVA

ÖZET

XIX yüzyılın ikinci yarısında ve XX yüzyılın başlarında Azerbaycan'ın her bölgesinde oldukça güçlü şairler yetişmiş ve bunlar birbirlerine şiirler yazmışlar, mektuplar yazmışlar, birbirlerini övmüşler ve yer yer yermişlerdir. Biliyorsunuz o zamanlar teknoloji çağı değildi ve şairler şimdi olduğu gibi internet üzerinden el ele tutuşamıyorlardı. Birbirleriyle iletişimleri esas olarak posta yoluyla veya bir bölgeden diğerine seyahat eden kişiler aracılığıyla yapılıyordu ve bu elbette çok zaman alıyordu. Ancak buna rağmen o dönemde Azerbaycan'da Ermeni ikiye bölünmüşlüğü'nün bir sonucu olarak ortaya çıkan iğrenç "bölgecilik" ve yerelcilik henüz yerleşmemiş ve hangi bölgeden olursa olsun zaten Allah'ın yarattıklarının bilincinde olan şairler. , birbirleriyle kardeşleşmiş, birbirlerine karşı derin bir sempati ve saygı beslemişlerdir. Ayrıca bu şairler, bunun halkı eğitmek için çok önemli bir konu olduğunu çok iyi anlamışlardır. Ancak gelecek nesiller için bu mısralar, mektuplar, şiirler çürütülemez arşiv belgeleri, tarihi malzemelerdir ve çoğu durumda araştırmacılar bu belge ve malzemeleri edebi birikimler üzerine yaptıkları araştırmalarda kullanırlar ve böylece araştırma çalışmalarını her zaman başarıyla tamamlarlar.

Anahtar Kelimeler: Bakü Edebî Ortamı, Ehlîbeyt, Edebî Meclis, Gazel, Tür

“ZƏNBUR” JURNALINDA ƏDƏBİ MƏNZƏRƏ

Vüqar ƏHMƏD

Azərbaycan

aziza_rzaeva@mail.ru

XÜLASƏ

İlk nömrəsi 1909-cu il martın 13-də Bakıda nəşr olunan “Zənbur”un yaranması “Molla Nəsrəddin”in adı ilə sıx surətdə bağlıdır. Böyük demokrat yazığımız Cəlil Məmmədquluzadənin buraxdığı məşhur “Molla-Nəsrəddin” jurnalı geniş xalq kütlələri içərisində böyük şöhrət tapdığı üçün o dövrün bir çox mətbuat xadimləri bu jurnalın yolunu tutmağa çalışır, onun kimi mətbuat orqanı yaratmaq istəyirdilər.

“Zənbur” jurnalının ətrafına dövrün müxtəlif əqidəli, müxtəlif dünyagörüşlü ziyalıları toplanmışdı. 70 nömrəsi nəşr edilən “Zənbur” jurnalının redaktoru bir neçə dəfə dəyişmişdir. Jurnalın 1909-cu il 1-21-ci nömrələrinin redaktoru R. B. Səlimxanov, 1909-cu il 22-42-ci nömrələrinin redaktoru Ə. Əzimzadə, 1910-cu il 1-27 nömrələrinin redaktoru isə Murtuz bəy Pələvəndov olmuşdur.

Redaktorlardan rəssam Ə. Əzimzadənin xüsusi ilə qeyd etməliyik. Ə. Əzimzadə “Zənbur” jurnalının 1909-cu il 22-ci nömrəsindən həmin ilin son 42-ci nömrəsinə kimi redaktorluq etmiş, həmçinin onun fəal müəlliflərindən biri olmuşdur. Ə.Əzimzadənin “Zənbur” jurnalında “Firon xüdə”, “Avara rəssam”, “Xoruz”, “Məəttəl qalan” və başqa imzalarla çap edilmiş yazılarında kəndli həyatı, Azərbaycan qadınlarının hüquqzluğu, din və mövhumata qarşı mübarizə motivləri, habelə beynəlxalq imperializmin ifşası geniş yer tuturdu.

“Zənbur” jurnalı öz səhifələrində nəşr etdirdiyi ən yaxşı bədii əsərlərlə, mütərəqqi ideyalarla ədəbiyyatımızda ictimai satiranın inkişafında əhəmiyyətli rol oynamışdır.

Açar Sözlər: “Zənbur”, Ədəbiyyat, Jurnal, Şair, Dövr

"ZANBUR" DERGISİNDE EDEBİ KONULAR

Vugar AHMED

ÖZET

İlk sayı 13 Mart 1909'da Bakü'de neşredilen "Zanbur"un kuruluşu, "Molla Nasreddin" adıyla yakından ilgilidir. Büyük demokrat yazarımız Celil Memmedguluzade'nin çıkardığı ünlü "Molla-Nasreddin" dergisi halk kitleleri arasında büyük bir üne kavuştuğundan, dönemin birçok medya figürü bu derginin yolunu izlemeye çalıştı ve bir basın ajansı kurmak istedi. beğen

"Zanbur" dergisi, dönemin farklı inanç ve dünya görüşüne sahip aydınlarıyla çevriliydi. 70 sayı çıkan "Zanbur" dergisinin editörü birkaç kez değişti. Derginin 1909 tarihli 1-21 sayılarının editörü R.B. Salimhanov, A. Azimzade ve 1910 sayıları 1-27'nin editörü Murtuz Bey Palavandov'du.

Editörlerden biri sanatçı A. Azimzade'yi özel bir isimle kutlamalıyız. A. Azimzade, 1909'un 22. sayısından aynı yılın son 42. sayısına kadar "Zanbur" dergisinin editörlüğünü yaptı ve aktif yazarlarından biri oldu. A. Azimzade'nin Zanbur dergisinde yayınlanan "Firavun Khuda", "Serseri Sanatçı", "Horoz", "Ma'attal Qalan" başlıklı yazıları ve diğer imzaları, köylü yaşamını, Azerbaycanlı kadınların haklarından mahrum bırakılmasını, kadınlarla mücadelenin motiflerini anlatıyor. din ve batıl inançların yanı sıra uluslararası emperyalizmin teşhiri de gerçekleşti.

"Zanbur" dergisi, sayfalarında yayınladığı en iyi sanat eserleri ve ilerici fikirlerle edebiyatımızda toplumsal hicivin gelişmesinde önemli rol oynamıştır.

Anahtar Kelimeler: “Zanbur”, Edebiyat, Dergi, Şair, Dönem

TÜRKÇE'DE KÖRLÜKLE İLGİLİ KELİMELERİN EPİSTEMİK ŞİDDETE KARŞI BİR RETORİK SÖYLEM OLARAK YENİDEN SAHİPLENİLMESİ

Melisa YILMAZ

Türkiye

miesa148@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, epistemik şiddete ilişkin kuramsal bir çerçeve sunmak, epistemik şiddete karşı kullanılacak bir retorik strateji olarak kelimelerin yeniden sahiplenilmesini tanıtmak ve Türkçe'de körlükle ilgili kelimeler aracılığıyla kelimelerin yeniden sahiplenilmesine örnekler vermektir. Epistemik şiddet, marjinalleştirilmiş birey ve grupların bilgi, deneyim ve bakış açılarını susturarak, silerek veya değersizleştirerek belirli bilgi üretimi ve yayma biçimlerinin zararı, eşitsizliği ve adaletsizliği sürdürebileceği yolları ifade eder (Fricker, 2007; Lugones, 2003). Epistemik şiddet, tarihlerin, kültürlerin ve dillerin silinmesinin yanı sıra belirli bilgi sistemlerinin ve bilme yollarının marjinalleştirilmesi dahil olmak üzere birçok biçim alabilir (Spivak, 1988). Buna karşın bireyler ya da gruplar, kendilerine uygulanan epistemik şiddete karşı çeşitli savunma mekanizmaları geliştirebilmektedir. Örneğin, kelimelerin yeniden sahiplenilmesi, marjinalleştirilmiş grupların, onları marjinalleştirmek veya damgalamak için orijinal olarak kullanılan kelime veya terimleri geri alma, sahiplenme ve yeniden anlamlandırma sürecini ifade eder. Marjinalleştirilmiş toplulukların baskın anlatılara ve güç yapılarına meydan okumasına ve yıkmasına izin verdiği için kelimelerin yeniden sahiplenilmesi, epistemik şiddete karşı güçlü bir savunma mekanizması ve retorik direniş yöntemi olabilme potansiyeline sahiptir (Alcoff, 2005). Kelimelerin yeniden sahiplenilmesi sürecinin en başarılı örneklerinden biri olarak kabul edilen queer kelimesi, karşı retorik söylemin pratik işleyişi nasıl değiştirebileceğinin de bir örneğidir. Queer kelimesi uzun yıllar boyunca grupları ve bireyleri stigmatize etmek için kullanılan bir kelimeyken marjinalize edilenler ve aktivistler tarafından talep edilmiş, yeniden sahiplenilmiş ve akademik literatürden günlük pratiklere kadar sıklıkla kullanılan, stigmatize edici anlamından giderek uzaklaşan bir sözcük haline gelmiştir (Duggan, 2002).

Bu çalışmada körlükle ilgili kelimelerin yeniden sahiplenilme sürecini incelemek amacıyla Türkiye'deki farklı dijital medya araçlarında yayınlanan beş farklı içerikten örnekler seçilmiş ve beş farklı aktiviste ait bu içerikler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Kelimeler kör, görme engelli, görme özürü gibi tanımlama kelimeleri odağında seçilmiş ve aktivistlerin bu kelimeleri ne şekillerde yeniden sahiplendiği, ne şekilde bir karşı-söylem biçimine getirdiği araştırılmıştır. Sonuç olarak, körlüğe ilişkin sözcüklerin yeniden sahiplenilmesi sürecinin hala devam ettiği, ancak bu çabanın aktivistler tarafından açıkça sahiplenildiği ortaya çıkmıştır.

AĞRI DAĞI'NDA KONARGÖÇERLER VE KIL ÇADIRDAN BARAKAYA BİR DÖNÜŞÜM ÖYKÜSÜ

Dr. Öğr. Üyesi Adem YULU

Iğdır Üniversitesi

Iğdır, Türkiye

ORCID ID: 0000-0001-8037-259X

adem.yulu@igdir.edu.tr

ÖZET

Manzara ve doğal yaşam kaynağı olması nedeniyle günümüzde dağcılık turizmi açısından önemli bir destinasyon olan Ağrı Dağı, aslında binlerce yıldır sürdürülen kadim bir yaşam biçimi olan konargöçerliğe de ev sahipliği yapmaktadır. İran-Turan flora bölgesinde yer alan Ağrı Dağı'nda genellikle step bitki örtüsünün egemen olması eskiden beri konargöçebe yaşam biçimini teşvik etmiştir. Ağırlıklı olarak küçükbaş hayvancılık ile uğraşan konargöçerler, ilkbaharda koyun ve keçi sürüleriyle beraber özellikle alpin çayırlarının geniş yer tuttuğu bölgelere göç ederek kurdukları kıl çadırlarıyla yüzyıllardır bu primer faaliyeti sürdürmektedirler. Konargöçerler, eskiden beri doğal otlaklarda besledikleri keçilerin kollarını değişik şekillerde kullanarak dokudukları farklı tipte kıl çadırlarında yaşarlar. Ev imalatının çeşitli karakteristik özelliklerini taşıyan kıl çadırları dokumacılığı doğal olarak yerel kaynaklara dayanmaktadır. Konargöçerler yaşamın vazgeçilmez ögesi olan kıl çadırı büyük ölçüde kadınlar tarafından dokunur. Kadın ile kız çocuklarının kıl çadır dokumacılığının tüm imalat aşamalarında bir arada bulunmaları bu kadim geleneğinin kuşaktan kuşağa aktarılmasına katkı sağlamıştır. Ancak, yüzyıllardır kendi kaynaklarına dayalı ve el emeğiyle kesintisiz bir şekilde sürdürülen kıl çadır dokumacılığı kaybolmaya yüz tutan geleneksel ekonomik faaliyetler arasına girmiştir. Kadınların göçebe yaşam içindeki rollerinin değişmesi, kız çocuklarının eğitim olanaklarına kavuşmaları ve göçebelerin şehirselleşmesinin sağladığı kolaylıklara yönelik alışkanlıkları belirli bir mesleki bir birikim gerektiren kıl çadır dokumacılığının marjinal bir faaliyete dönüşmesine yol açmıştır.

Son yıllarda göçebeleri yerleşik yaşam tarzını benimsemeye iten nedenler arttıkça Ağrı Dağı'nda konargöçerler arasındaki kıl çadır dokumacılığını da azaltmıştır. Göçebelerin değişen yaşam biçimleri ve yerel ekonominin kademeli dönüşümü Ağrı Dağı'nın farklı yükseltilerinde görsel kirlilik oluşturan barakaların ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Bu durum, yüzyıllardır Ağrı Dağı'nın kültürel coğrafi görünümüne damgasını vurmuş pastoral yaşam biçimini ve görüntüsünü köklü bir değişiklikle karşı karşıya bırakmıştır. Ağrı Dağı'nın etkileyici topoğrafyasının doğal görüntüsüyle tamamen tezat oluşturan yapıların kıl çadırlarının yerini almasının örnekleri her geçen yıl artmaktadır.

Etnografik yöntemin kullanıldığı bu çalışmanın esas veri kaynaklarını da katılımcı gözlem ve yapılan etnografik görüşmeler oluşturmaktadır. Çalışmanın sonuçları göstermektedir ki kadınların toplumsal yaşam içerisindeki rolleri ve konargöçerlerin yaşam tarzlarının değişmesi ile kıl çadırlarının yerini kırsal yerleşme düzeniyle uyumsuz ve estetik kaygıdan uzak derme-çatma barakalara bırakması arasında önemli bir ilişki bulunmaktadır. Somut olmayan kültürel mirasın bir parçası olarak nitelendirilen kıl çadır dokumacılığının önemini kaybetmesi ve kıl çadırların yerini görsel çirkinlik oluşturan birbirine benzeyen biriket duvarlı yapılara bırakması bu kadim geleneğin konargöçerler arasında mekânsal-kültürel bellekten silinmesine zemin hazırlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Ağrı Dağı, Konargöçer, Kıl Çadırları

NOMADS ON MOUNT ARARAT AND A STORY OF TRANSFORMATION FROM HAIR TENT TO BARRACKS

Assist. Prof. Adem YULU

ABSTRACT

Mount Ararat, which is an important destination in terms of mountaineering tourism due to its scenery and natural life source, is actually home to nomadism, an ancient way of life that has been maintained for thousands of years. The dominance of steppe vegetation on Mount Ararat, which is located in the Iranian-Turanian flora region, has encouraged a nomadic lifestyle for a long time. Nomads, who are mainly engaged in small cattle breeding, have been carrying on this primary activity for centuries with the haircloth tents they set up by migrating with their sheep and goat herds in the spring, especially to the regions covered by alpine meadows. Nomads in Mount Ararat live in different types of haircloth tents, which they have woven using the hair of goats, which they have bred in natural pastures for a long time. The weaving of haircloth tents, which has various characteristics of home production, is naturally based on local resources. The haircloth tent, which is an indispensable element of nomadic life, is largely woven by women. The coexistence of women and girls in all production stages of haircloth tent weaving contributed to the transfer of this ancient manufacturing tradition from generation to generation. However, haircloth tent weaving, which has been based on its own resources and continued uninterruptedly with manual labor for centuries, has become one of the traditional economic activities that are on the verge of disappearing. The change in the roles of women in nomadic life, girls' access to education opportunities and the nomads' habits towards the conveniences of urban life have led to the transformation of haircloth tent weaving, which requires a certain occupational and experience, into a marginal activity.

In recent years, as the reasons that push the nomads to adopt the settled lifestyle have increased, the hair tent weaving among the nomads has decreased in Mount Ararat. The changing lifestyles of the nomads and the gradual transformation of the local economy have paved the way for the emergence of barracks that create visual pollution on different elevations of Mount Ararat. This situation has caused radical changes in the pastoral life style and appearance, which has left its mark on the cultural and geographical appearance of Mount Ararat for centuries. The examples of the replacement of haircloth tents by structures that contrast with the natural appearance of the impressive topography of Mount Ararat are increasing every year.

The main data sources of this study, in which the ethnographic method is used, are participant observation and ethnographic interviews. The results of the study show that there is an important relationship between the roles of women in social life and the change in the living styles of nomads and the replacement of haircloth tents with makeshift barracks incompatible with the rural settlement pattern. The loss of haircloth tent weaving, which is considered as a part of intangible cultural heritage, and the replacement of haircloth tents with simple brick-walled reinforced concrete structures that create visual ugliness, paved the way for this ancient tradition to be erased from the spatial-cultural memory among nomads.

Keywords: Mount Ararat, Nomad, Semi-Nomad, Haircloth Tents

İNTİHAR DAVRANIŞININ VAKA YAKINLARI VE SOSYAL ÇEVRE ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Dr. Berra CANSIZ KÖSESOY

Fırat Üniversitesi

Elazığ, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-1043-4139

bcansiz@firat.edu.tr

ÖZET

Literatürde intihar davranışının çift yönlü etkisinden söz edilmektedir. İlki herkes tarafından kabul gördüğü üzere eylemin kişinin kendisi üzerinde bıraktığı etkidir. İkincisi ise intihar davranışının sosyal çevreye etkisidir. İntihar konulu çalışmalar, eylemde bulunan bireyin iyilik haline odaklanırken intihar davranışının vaka yakınları ve toplumsal yapı üzerindeki etkileri sıklıkla ihmal etmektedir. İntihar davranışında bulunan kimse, diğerlerinin her koşulda sürdürülmesi gerektiğine inandığı hayatı reddetmektedir. Bu durum özellikle vaka yakınlarının öfkelenmesine ve varoluşsal kaygılar yaşayarak korku ve çaresizlik duygularını deneyimlemesine neden olmaktadır. Toplumsal hayata hâkim olan değer yargıları, bireylerin ulaşabileceği sosyal destek mekanizmalarını doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle intihar davranışının neden olduğu toplumsal dinamiğin anlaşılması sunulacak koruyucu ve destekleyici hizmetlerin planlaması aşamasında önem arz etmektedir.

Nitel araştırma yöntemi kullanılarak bir üniversite hastanesinin acil servisinde üç ay süre ile gerçekleştirilen ve toplamda 31 intihar davranışı vakasına ulaşılan araştırmada; yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılarak 34 vaka yakını ile görüşülmüştür. Vaka yakınlarının %41.3'ü intihar davranışında bulunan kişinin annesi iken; %17.6'sı eşidir. Vaka yakınlarının en küçüğü 18 (erkek), en büyüğü ise 74 (kadın) yaşındadır. Toplamda 22 kadın ve 12 erkek vaka yakınının genel yaş ortalaması 44.85'tir. Saha çalışma sonuçları göstermektedir ki; intihar davranışı vaka yakınlarında ve sosyal çevrede şok haline, korku, çaresizlik, öfke, hayal kırıklığı, kendini ya da bir diğerini suçlama gibi şiddetli duygu ve düşüncelere yol açabilmektedir. Kriz anında deneyimlenen bu olumsuz duygu durumları neticesinde bazı vakalarda ikinci bir kişinin intihar davranışında bulunma riskinin ortaya çıkabildiği tespit edilmiştir. Profesyonel destek talebini açıkça beyan eden vaka yakınlarının oranı %79.4 olarak belirlenmiştir. Gerek kişilerin ifadeleri gerekse araştırmacının gözlemleri intihar davranışında bulunan bireyler kadar yakınlarının da kronikleşen karmaşık yaşam problemleri için desteklenmeye ihtiyaçları olduğunu doğrulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: İntihar, İntiharın Toplumsal Dinamiği, Yakınları İntihar Davranışında Bulunan Bireyler

*Bu çalışma Yalova Üniversitesi Lisanüstü Eğitim Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalında hazırlanan "Genelci Sosyal Hizmet Yaklaşımı ve Çevresi İçinde Birey Bağlamında İntihar Araştırması: Elazığ Örneği" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

THE EFFECTS OF SUICIDAL BEHAVIOR ON THE RELATIVES OF THE CASE AND SOCIAL ENVIRONMENT

Dr. Berra CANSIZ KOSESÖY

ABSTRACT

In the literature, the bidirectional effect of suicidal behavior is mentioned. The first one is the effect of the action on the person, as it is accepted by everyone. The second is the effect of suicidal behavior on the social environment. While studies on suicide focus on the well-being of the perpetrator, they often neglect the effects of suicidal behavior on the relatives of the case and the social structure. The person who commits suicide rejects the life that others believe should be maintained under all circumstances. This situation especially causes the relatives of the case to get angry and experience the feelings of fear and helplessness by experiencing existential anxieties. Value judgments that dominate social life directly affect the social support mechanisms that individuals can reach. For this reason, understanding the social dynamic caused by suicidal behavior is important in the planning of protective and supportive services to be presented.

In the study, which was carried out in the emergency department of a university hospital for three months using the qualitative research method, and a total of 31 cases of suicidal behavior were reached; by using semi-structured interview forms, 34 relatives of the cases were interviewed. While 41.3% of the relatives of the case were the mothers of the person who committed suicide, 17.6% were their spouses. In total, the average age of 22 female and 12 male case relatives is 44.85. The results of the field studies show that; suicidal behavior can lead to shock, fear, helplessness, anger, frustration, and blaming oneself or another, and violent feelings and thoughts in the relative and social environment. As a result of these negative emotional states experienced at the time of the crisis, it has been determined that in some cases, the risk of a second person committing suicide may arise. The rate of the relatives of the cases who openly declared their request for professional support was determined as 79.4%. Both the statements of the people and the observations of the researcher confirm that the individuals who engage in suicidal behavior as well as their relatives need support for their chronic complex life problems.

Keywords: Suicide, Social Dynamics of Suicide, Individuals Relatives of Suicidal Behaviors

İNTİHAR VAKALARINDA SOSYAL HİZMET MÜDAHALESİ

Dr. Berra CANSIZ KÖSESOY

Fırat Üniversitesi

Elazığ, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-1043-4139

bcansiz@firat.edu.tr

Prof. Dr. Musa ŞAHİN

Yalova Üniversitesi

Yalova, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-2950-1987

sosmus@hotmail.com

ÖZET

İntihar sorun alanı, bireylerin ve ailelerin iyilik hallerinin sağlanması ve korunması için sosyal hizmet müdahalesine ihtiyaç duyulan bir alandır. Bu araştırmada, sahada gerçekleştirilen gözlem ve görüşmeler yolu ile intihar alanında mevcut sosyal hizmet uygulamalarının kapsamı ve etkinliği hakkında somut verilere ulaşılması amaçlanmaktadır. İntihar vakaları söz konusu olduğunda günümüzde mevcut sosyal hizmet uygulamaları sağlık alanında yoğunlaşmakta ve iki grupta ele alınmaktadır. Bunlardan ilki tıbbi sosyal hizmettir ve sağlık kurumları içerisinde yer alan sosyal hizmet müdahalelerini ifade etmektedir. İkincisi ise halk sağlığı sosyal hizmetidir. Tıbbi sosyal hizmet alanında intihar vakaları için hastanelerin acil servisleri merkezi konumdadır ve krize müdahale, klinik ve psikiyatrik sosyal hizmet uygulamaları ve ikincil/üçüncül önleme hizmetleri önceliklidir. Halk sağlığı sosyal hizmeti ise tedavi ve rehabilitasyondan çok birincil önleme müdahalelerine, sağlıklı kişiye, sağlıklı topluma ve sağlığın geliştirilmesine odaklanmaktadır. Her iki alanda da meslek elemanlarından bireylerin ve toplumun iyilik haline etki eden problemlere odaklanması ve sorun alanlarına çözüm odaklı müdahalelerde bulunması beklenmektedir.

Nitel araştırma yöntemi kullanılarak bir üniversite hastanesinin acil servisinde üç ay süre ile gerçekleştirilen ve toplamda 31 intihar davranışı vakasına ulaşılan araştırmamızda, 21'i intihar girişimcisi 34'ü vaka yakını olmak üzere toplamda 55 kişi ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. 29 vakada intihar davranışına neden olan sorunların kronik bir hal aldığı ve çözümsüz olarak algılandığı görülmüştür. Katılımcıların tamamının geçmişte herhangi bir sağlık kurumunda sosyal çalışmacı ile temasa geçmediği tespit edilmiştir. Kronik hastalık öyküleri, bağımlılık öyküleri, öfke kontrol problemleri, kronikleşmiş ailevi problemleri ve uzun süreli maddi sıkıntıları bulunan bu kişiler; psikolojik destek ve danışma amacıyla dahi sağlık kurumlarında sosyal çalışmacılar ile iletişime geçmemiştir. Bu durum hem vakaların tespiti, hizmet kalitesi ve hizmetlerin kişilere ulaşımı hem de personel sayısı ve yetkinliği konusunda eksikliklerin olduğunu göstermektedir. Araştırma verileri bir halk sağlığı sorunu olan intiharın, çözümüne yönelik sosyal hizmet ve sosyal yardım ağının yapısı ve eksikliklerini görünür kılarak bu alanda çalışmaların yoğunlaşması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: İntihar, İntihar Davranışı, Tıbbi Sosyal Hizmet, Halk Sağlığı Sosyal Hizmeti

*Bu çalışma Yalova Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalında hazırlanan "Genelci Sosyal Hizmet Yaklaşımı ve Çevresi İçinde Birey Bağlamında İntihar Araştırması: Elazığ Örneği" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

SOCIAL WORK INTERVENTION IN SUICIDE CASES

Dr. Berra CANSIZ KOSESÖY
Prof. Dr. Musa SAHİN

ABSTRACT

The problem area of suicide is an area where social work intervention is needed to ensure and protect the well-being of individuals and families. In this research, it is aimed to reach concrete data about the scope and effectiveness of current social work practices in the field of suicide through observations and interviews conducted in the field. When it comes to suicide cases, current social work practices are concentrated in the field of health and are handled in two groups. The first of these is medical social work and refers to social work interventions within health institutions. The second is public health social work. In the field of medical social work, hospital emergency services are central for suicide cases, and crisis intervention, clinical and psychiatric social work practices, and secondary/tertiary prevention services are prioritized. Public health social work focuses on primary prevention interventions, the healthy person, the healthy community, and health promotion rather than treatment and rehabilitation. In both fields, it is expected from the professionals to focus on the problems that affect the well-being of individuals and the society and to intervene in the problem areas with a solution-oriented approach.

In our study, which was carried out in the emergency department of a university hospital for three months using the qualitative research method, and a total of 31 cases of suicidal behavior were reached, a total of 55 people were interviewed, 21 of whom were suicide attempters and 34 were relatives of the case. In 29 cases, it was observed that the problems causing suicidal behavior became chronic and were perceived as insoluble. It has been determined that all of the participants have not contacted a social worker in any health institution in the past. These people, who have a history of chronic disease, a history of addiction, anger control problems, chronic family problems and long-term financial difficulties; he did not contact social workers in health institutions even for psychological support and counseling. This situation shows that there are deficiencies in both the detection of cases, the quality of service and the access of services to people, as well as the number and competence of personnel. Research data reveals that suicide, which is a public health problem, should be focused on the structure and deficiencies of the social service and social assistance network for its solution.

Keywords: Suicide, Suicidal Behavior, Medical Social Work, Public Health Social Work

SALGIN SÜRECİNDE İNTİHAR DAVRANIŞI

Dr. Berra CANSIZ KÖSESOY

Fırat Üniversitesi

Elazığ, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-1043-4139

bcansiz@firat.edu.tr

Prof. Dr. Musa ŞAHİN

Yalova Üniversitesi

Yalova, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-2950-1987

sosmus@hotmail.com

ÖZET

Salgın süreçleri biyo-psiko-sosyal etkileri ile bireysel ve toplumsal hayatı yönlendirici bir güce sahiptir. İntihar davranışının fizyolojik ve psikolojik iyi oluşla ilişkisine ve hastalıklar ile çeşitli yaşamsal kriz durumlarının intihar davranışının görülme riskini arttırıcı niteliklerine intihar literatüründe sıkça yer verilmektedir. Covid-19 pandemi süreci de benzer şekilde, tüm dünyada insanların gerek fizyolojik gerek sosyal ve psikolojik gerekse ekonomik açıdan farklı ve zorlayıcı deneyimler yaşamasına neden olmuştur. Literatürde salgın süreçlerinin intihar davranışı başta olmak üzere birçok riskli davranış ve psikolojik rahatsızlığın tetikleyicisi olabildiği belirtilmektedir. Bu çalışmada salgın süreci ve intihar arasındaki ilişkinin açıklanması amaçlanmaktadır.

Nitel yöntem kullanılan araştırmamızda, 1 Ağustos-31 Ekim 2021 tarihleri arasında intihar davranışı neticesinde bir üniversite hastanesine başvuran olgular içerisinde yer alan ve intihar davranışına neden olan problemlerin ilgililer tarafından covid-19 pandemisi ile ilişkilendirildiği 4 intihar girişimi vakası; salgın süreci ve intihar arasındaki ilişki açısından analiz edilmiştir. İncelen 4 vakada, covid-19 pandemisine bağlı olarak yaşanan iş ve gelir kayıplarının, örgün eğitime devam edilmesine engel oluşturan tedbirlerin, hastalıktan korunmak için kitle iletişim araçları ve otoritelerce sıklıkla tavsiye edilen önlemlerin ve son olarak karantina ve izolasyon süreçleri neticesinde azalan sosyal destek kaynaklarının intihar davranışı ile ilişkili olabileceği belirlenmiştir. Araştırma verilerine göre; özellikle salgın süreçlerinde, intihar davranışı riskinin artacağı düşünülen nüfus grupları için koruyucu önleyici tedbirlerin alınması intihara bağlı kayıplar ve ilişkili diğer sorunlar açısından koruyucu nitelik taşımaktadır.

Bir halk sağlığı sorunu olarak kabul edilen intihar davranışını etkileyen faktörlerin belirlenmesi, artış göstereceği öngörülen dönemlerin önceden tespit edilmesi ve gerekli tedbirlerin alınması birey ve toplum sağlığı açısından önemlidir. Salgınlar nedeniyle birey ve toplum hayatında yaşanan değişikliklerden hangilerinin intihar davranışlarına zemin hazırladığı ancak konu ile ilgili yürütülecek bilimsel çalışmalar ile ortaya konacaktır bu açıdan ilgili araştırma alana sağladığı nitel veriler nedeniyle önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: İntihar, İntihar Davranışı, Salgınlar, Covid-19 Pandemisi, Halk Sağlığı

*Bu çalışma Yalova Üniversitesi Lisanüstü Eğitim Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalında hazırlanan “Genelci Sosyal Hizmet Yaklaşımı ve Çevresi İçinde Birey Bağlamında İntihar Araştırması: Elazığ Örneği” başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

SUICIDAL BEHAVIOR DURING THE PANDEMIC

Dr. Berra CANSIZ KOSESoy
Prof. Dr. Musa SAHIN

ABSTRACT

Epidemic processes have the power to direct individual and social life with their bio-psycho-social effects. The relationship between suicidal behavior and physiological and psychological well-being and the factors that increase the risk of suicidal behavior in diseases and various vital crisis situations are frequently mentioned in the suicide literature. Similarly, the Covid-19 pandemic process has caused people all over the world to experience different and challenging physiological, social, psychological and economic experiences. In the literature, it is stated that epidemic processes can trigger many risky behaviors and psychological disorders, especially suicidal behavior. In this study, it is aimed to explain the relationship between the epidemic process and suicide.

In our study, in which qualitative method was used, 4 suicide attempt cases, which were among the cases who applied to a university hospital as a result of suicidal behavior between August 1 and October 31, 2021 and were associated with the covid-19 pandemic by the related parties, were analyzed in terms of the relationship between the epidemic process and suicide. In the 4 cases examined, the work and financial losses experienced due to the covid-19 pandemic, the measures that prevent the continuation of formal education, the measures that are frequently recommended by the mass media and authorities to prevent the disease, and finally the social support resources that decrease as a result of the quarantine and isolation processes have been determined to be related to suicidal behavior. According to research data; Taking preventive measures for population groups that are thought to be at increased risk of suicidal behavior, especially during epidemic processes, is protective in terms of suicide-related losses and other related problems.

It is important for individual and public health to determine the factors affecting suicidal behavior, which is accepted as a public health problem, to determine the periods that are predicted to increase and to take the necessary precautions. Which of the changes in individual and social life due to epidemics paved the way for suicidal behavior will be revealed by scientific studies to be carried out on the subject. In this respect, the relevant research is important because of the qualitative data it provides to the field.

Keywords: Suicide, Suicidal Behavior, Outbreaks, Covid-19 Pandemic, Public Health

HALK SAĞLIĞI SOSYAL HİZMETİ AÇISINDAN ÇOCUK İŞÇİLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Berra CANSIZ KÖSESOY

Fırat Üniversitesi

Elazığ, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-1043-4139

bcansiz@firat.edu.tr

Sos. Çal. Mahmut KÖSESOY

Elazığ İl Sağlık Müdürlüğü

Elazığ, Türkiye

ORCID ID: 0009-0005-4169-0866

mahmutkosesoy@gmail.com

ÖZET

Halk sağlığı sosyal hizmeti uygulamalarıyla, sosyal adaleti sağlamayı ve tüm halkın sağlık ve refahını arttırmayı amaçlamaktadır. Halk sağlığı sosyal hizmetinin odağında kadınlar, çocuklar, mülteciler ve dezavantajlı diğer gruplar yer almaktadır. Toplum ve birey nezdinde kaygı uyandıran tüm halk sağlığı sorunları, halk sağlığı sosyal hizmet uzmanlarını da doğrudan ilgilendirmekte ve onlar için yeni müdahale alanları oluşturmaktadır. Bu sorunlardan birisi de çocuk işçiliğidir. Uluslararası literatürde çocuk işçiliği ile mücadelede bir dönüm noktası olarak kabul edilen “Çocuk Yasası” ve “Federal Çocuk Bürosu” gibi düzenlemelerin ilk olarak halk sağlığı alanında çalışan hekimler ve sosyal hizmet uzmanlarının çabaları ile oluşturulduğu görülmektedir. Madde bağımlılığı riski, kronik ve bulaşıcı hastalık riski, çocuğun ihmal istismara açık konumu gibi halk sağlığını tehdit eden birçok unsur ile ilişkili olan çocuk işçiliği sorunu, halk sağlığı sosyal hizmetinin koruyucu/önleyici ve tedavi/rehabilitasyon edici müdahalelerine ihtiyaç duyulan bir alandır.

Nitekim bir mesleki eğitim merkezine bağlı olarak çalışan 138 çocuk üzerinde gerçekleştirdiğimiz tanımlayıcı türdeki araştırmada da tüm bu riskleri doğrular nitelikte verilere ulaşılmıştır. Araştırmada öğrencilerin çalışmaya başlama yaş ortalaması 14.94 ± 1.94 (min. 9 - maks. 19) olarak bulunmuştur. Öğrencilerin %48.9'u 13-15 yaş aralığında çalışmaya başladığını ifade etmiştir. Yasal olarak belirlenen sürelerin üzerinde çalıştığı tespit edilen öğrencilerin %80.4'ü haftada altı gün; %44.2'si günde 12-13 saat çalıştığını; %42.8'i çalışıyor olma durumunun kendilerine bedenen ve ruhen zarar verdiğini; %9.4'ü işveren/diğer çalışanlar tarafından fiziksel veya sözel şiddete maruz kaldığını; %39.2'si her gün olmak üzere toplamda %51.5'i sigara içtiğini paylaşmıştır.

Halk sağlığı sosyal hizmeti, ülkemizde gelişmekte olan bir alandır. Halk sağlığını ilgilendiren her bir sorun alanı için mevzuatta meslek elemanlarına çeşitli görev ve sorumluluk yüklediği ancak uygulamada somut adımların atılmadığı gözlemlenmektedir. Sahada çocuk işçiliği başta olmak üzere her bir halk sağlığı sorunu için halk sağlığı sosyal hizmet bakış açısı ile kurumların ve meslek elemanlarının neler yapabileceğinin somutlaştırılmasına ve ilgili verilerin müdahale süreçleri için yol gösterici nitelikte olmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk İşçiliği, Halk Sağlığı Sosyal Hizmeti, Halk Sağlığı Sosyal Hizmet Uzmanı

*Bu çalışma Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Halk Sağlığı Anabilim Dalında hazırlanan “Elazığ Mesleki Eğitim Merkezine Bağlı Olarak Çalışan 14-19 Yaş Grubu Çocukların Soyo-Ekonomik Açından Değerlendirilmesi” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

EVALUATION OF CHILD LABOR FROM THE PERSPECTIVE OF PUBLIC HEALTH SOCIAL SERVICE

Dr. Berra CANSIZ KOSESÖY
Social Worker Mahmut KOSESÖY

ABSTRACT

With its public health social work practices, it aims to ensure social justice and increase the health and well-being of all people. The focus of public health social work is on women, children, refugees and other disadvantaged groups. All public health problems that arouse concern for the society and the individual directly concern public health social workers and create new areas of intervention for them. One of these problems is child labor. It is seen that regulations such as the “Child Law” and the “Federal Child Bureau” which are accepted as a turning point in the fight against child labor in the international literature, were first created by the efforts of physicians and social workers working in the field of public health. Child labor is associated with many factors that threaten public health, such as the risk of substance abuse, the risk of chronic and contagious diseases, neglect and abuse. For this reason, it is an area where protective/preventive and therapeutic/rehabilitative interventions of public health social work are needed.

As a matter of fact, in the descriptive study we conducted on 138 children working in a vocational training center, data confirming all these risks were obtained. In the study, the average age of students starting to work was 14.94 ± 1.94 (min. 9 - max. 19). 48.9% of the students stated that they started working between the ages of 13-15. It has been determined that the students work beyond the legally determined time limits. 80.4% of the students work six days a week, 44.2% work 12-13 hours a day, 42.8% of them work physically and mentally harming them, 9.4% are exposed to physical or verbal violence by the employer/other employees, 51.5% of them shared that they smoked, 39.2% of them every day.

Public health social work is a developing field in our country. It is observed that various duties and responsibilities are assigned to the professional staff in the legislation for each problem area concerning public health, but concrete steps are not taken in practice. There is a need to embody what institutions and professionals can do with a public health social service perspective for each public health problem, especially child labor in the field, and the relevant data should be guiding for intervention processes.

Keywords: Child Labor, Public Health Social Work, Public Health Social Worker

**TOWARDS VAT HARMONIZATION IN EU: CHALLENGES AND EFFORTS FOR A COMMON
FISCAL POLICY**

Simeana BESHI

University “Ukshin Hoti”

Prizren, Kosovo

simeana.beshi@uni-prizren.com

Driola SUSURI

University “Ukshin Hoti”

Prizren, Kosovo

driola.susuri@uni-prizren.com

ABSTRACT

Although the Value Added Tax is a key source of revenue for EU Member States, differences in VAT rates and legislation across different countries can impede trade and promote tax avoidance. To address these challenges, efforts have been made to harmonize the VAT legislation across the EU. The research aims to present an overview of the current state of VAT policy in the EU, including the differences in VAT rates, exemptions, and enforcement among member states. There are several methods that can be used in this research including qualitative and quantitative analyses. The findings prove that there are major differences in VAT policy between EU member states, including differences in VAT rates, exemptions, and enforcement. Some member states may experience revenue losses as a result of these discrepancies, which have the potential to distort trade and competition. Harmonizing VAT across the EU may offer significant advantages, such as reducing tax avoidance and evasion, promoting the single market, and leveling the playing field for companies. However, harmonization also has disadvantages, including the requirement for similar VAT rates, complex administrative processes, the loss of the sovereignty of states, and possible effects on multiple stakeholders. The study is important because it has the ability to sensitize policymakers as well as stakeholders on the opportunities and challenges of VAT harmonization in the EU, the efforts being made to harmonize, and the possible effects of different policy alternatives.

Keywords: VAT Rates Complexity, Tax Avoidance, Single Market, Policy Implications, Administrative Capacity

DOES FINANCIAL INCLUSION BOOST HUMAN DEVELOPMENT? THE CASE OF TURKIYE

Assoc. Prof. Kemal ERKISI

Antalya Bilim University

Antalya, Türkiye

ORCID ID: 0000-0001-7197-8768

kemal.erkisi@antalya.edu.tr

Assoc. Prof. Semra BOGA

International Final University

Girne, Cyprus

ORCID ID: 0000-0003-2799-9080

semra.boga@final.edu.tr

ABSTRACT

According to the prevailing body of literature, financial inclusion can serve as a crucial factor in fostering human development through its potential to stimulate economic growth, mitigate poverty and inequality, and enhance various aspects of social welfare such as health, education, and gender parity. The prevalent perspective posits that the provision of financial services, including but not limited to savings accounts, credit, insurance, and payment systems, to individuals and households can enhance their financial management, facilitate investment in their businesses or education, and enable them to handle unforeseen expenses more effectively. Accordingly, the amalgamation of financial services has the capacity to enhance health, education, gender parity, and residential renovations.

In this context, this research examines the impact of financial inclusion on human development in Turkey during the period spanning from 1990 to 2021. The parameter estimations are conducted through the Full Modified Ordinary Least (FMOLS) approach, which is a technique for cointegration regression analysis. The outcomes of FMOLS are robusted by employing the Canonical Cointegration Regression (CCR). In addition to financial inclusion, the independent variables of import, export, and foreign direct investments are incorporated into the model alongside human development as the dependent variable. The financial development index, which is computed by the IMF based on the depth, access, and efficiency dimensions of financial institutions and financial markets, serves as a proxy for financial inclusion. The findings suggest that a marginal rise of 1% in financial inclusion and exports is associated with a notable improvement of 0.16% and 0.19%, respectively, in human development. Conversely, a 1% increase in imports and foreign direct investments is linked to a decline of 0.11%.and 0.04%, respectively, in human development.

Keywords: Financial Inclusion, Human Development, Cointegration Regression, FMOLS, CCR

DİJİTAL DÖNÜŞÜMDE BAŞARI FAKTÖRÜ OLARAK DİJİTAL TASARIM: HİZMETLERİN İNTERNETİ İÇİN BİR MODEL ÖNERİSİ

Prof. Dr. Hasan TUTAR

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Bolu, Türkiye

ORCID ID: 0000-0001-8383-1464

hasantutar@ibu.edu.tr

Dr. Selçuk NAM

Sakarya Üniversitesi

Sakarya, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-0845-1362

snam@sakarya.edu.tr

Dr. Nevzat ŞAHİN

ORCID ID: 0000-0002-6000-0833

nevzatsahin1453@gmail.com

ÖZET

Dijital tasarım, özellikle Hizmetlerin İnterneti (IoS) bağlamında, etkili dijital dönüşüm girişimlerini yönlendirmede giderek daha önemli bir başarı faktörü olarak kabul edilmektedir. Kuruluşlar dijital çağa uyum sağlamaya ve gelişmeye çalışırken, sorunsuz kullanıcı deneyimleri sağlamak ve dijital dönüşüm hedeflerine ulaşmak için kullanıcı merkezli tasarım ilkelerine öncelik vermelidirler. Önerilen bu model, IoS ortamında dijital tasarımın önemini vurgulamaktadır. Kullanıcıların gelişen ihtiyaç ve beklentilerini karşılamak için kullanıcı deneyimi ve kullanıcı arayüzü tasarımına öncelik veren dijital hizmetler tasarlamının önemini vurgulamaktadır. Model, dijital tasarımın etkileşimleri optimize etmede, süreçleri kolaylaştırmada ve IoS ekosisteminde genel kullanılabilirliği artırmadaki rolünün altını çiziyor. Hizmetlerin birbirine bağlı ve genellikle birbirine bağımlı olduğu IoS'ta dijital tasarım, çeşitli servis sağlayıcılar arasında entegrasyonu ve sorunsuz geçişleri teşvik etmede kritik öneme sahiptir. Önerilen model, kullanıcıların birden fazla hizmet ortamında zahmetsizce gezinmelerini sağlamak için uyumlu ve tutarlı tasarımına duyulan ihtiyacı vurgulamaktadır. Ayrıca, model yinelemeli tasarımı ve çevik metodolojileri teşvik ederek kuruluşların IoS'un dinamik doğasına uyum sağlamasına ve yanıt vermesine olanak tanır. Kullanıcı geri bildirim döngüleri, hızlı prototipleme ve veri odaklı içgörüler yoluyla sürekli iyileştirmenin önemini vurgulayarak dijital hizmetlerin kullanıcı talepleri ve pazar koşullarıyla birlikte gelişmesini sağlar. Önerilen modelde iş birliği ve disiplinler arası ekipler de vurgulanmaktadır. Önerilen model, IoT içinde başarılı dijital dönüşüm girişimlerini yönlendirmede dijital tasarımın dönüştürücü potansiyelini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Dönüşüm, Dijital Tasarım, Hizmetlerin İnterneti

**DIGITAL DESIGN AS A SUCCESS FACTOR IN DIGITAL TRANSFORMATION: A MODEL
PROPOSAL FOR THE INTERNET OF SERVICES**

Prof. Dr. Hasan TUTAR

Dr. Selcuk NAM

Dr. Nevzat SAHİN

ABSTRACT

Digital design is increasingly recognized as an essential success factor in driving effective digital transformation initiatives, especially in the Internet of Services (IoS) context. As organizations strive to adapt and evolve into the digital age, they must prioritize user-centered design principles to ensure seamless user experiences and achieve digital transformation goals. This proposed model highlights the importance of digital design in the IoS environment. It emphasizes the importance of designing digital services, prioritizing user experience and interface design to meet users' evolving needs and expectations. The model highlights the role of digital design in optimizing interactions, streamlining processes, and increasing overall usability in the IoS ecosystem. In IoS, where services are interconnected and often interdependent, digital design is critical in promoting integration and seamless transitions between various service providers. The proposed model highlights the need for its cohesive and consistent design to enable users to navigate effortlessly across multiple service environments. Additionally, the model encourages iterative design and agile methodologies, allowing organizations to adapt and respond to the dynamic nature of IoS. It enables digital services to evolve with user demands and market conditions, emphasizing the importance of continuous improvement through user feedback loops, rapid prototyping, and data-driven insights. Collaboration and interdisciplinary teams are also emphasized in the proposed model. The proposed model highlights the transformative potential of digital design in driving successful digital transformation initiatives within the IoT.

Keywords: Digital Transformation, Digital Design, Internet of Services

REPRESENTATION BY POWER OF ATTORNEY AND ITS IMPORTANCE IN PRIVATE LAW

Dr. Sc. Kastriote VLAHNA

University of Pristina "Hasan Prishtina"

Pristina, Republic of Kosovo

kastriote.vlahna@uni-prizren.com

Prof. Dr. Hajredin KUÇI

University of Prishtina "Hasan Prishtina"

Pristina, Republic of Kosovo

hajredin.kuci@uni-pr.edu

ABSTRACT

Based on daily activities, we can say that in most cases a subject of law cannot perform two work activities at the same time, or cannot participate in two different events at the same time, and also and cases where the parties do not have knowledge of the legal language, then according to the legislation either in Kosovo or abroad it is allowed for another person to act on behalf and account of that person. In this case, it is about representation by proxy. The importance of the procure lies precisely in the transfer of rights and obligations from a procuring person to a procuring person, otherwise both parties must necessarily conclude a written agreement, or a contract for representation, that in this particular case this contract is considered legal work two-sided, while the power of attorney itself, which is a written document issued by the procuring party, and in which only the procuring party's signature is marked, then we consider it as a one-sided legal work. More specifically, representation by power of attorney is an authorization that one party made to the other party, to enable the other party to carry the rights or authorizations that are presented in that power of attorney, based on the writings made in it. So that in everyday life, representation by proxy has an important role for legal subjects, since together with it, a subject, whether a natural person or a legal entity, can simultaneously participate in two work activities, can perform in the same time two different jobs. Thus, we will talk more about the importance of proxy representation during the presentation of this paper.

Keywords: Representation, Power of Attorney, Bilateral Legal Work, Contract, Importance of Power of Attorney.

**THE WILL AS THE BASIS OF THE CALL TO INHERITANCE, BASED ON THE
LEGISLATION OF KOSOVO**

Phd. Cand. Argona KUÇI

Chicago University

Chicago Kent, USA

Dr. Sc. Kastriote VLAHNA

University of Pristina "Hasan Prishtina"

Pristina, Republic of Kosovo

kastriote.vlahna@uni-prizren.com

ABSTRACT

One of the bases of the call to inheritance is the will. According to the legislation in Kosovo, the will is the basis of the inheritance, through which the testator can leave his rights and obligations to a certain subject, based on his last will. In order to pass the inheritance on the basis of the will, it must be compiled on the basis of the legal provisions of the law on inheritance of Kosovo. According to the law, it is emphasized that the will must contain the subjects who are the testator and the testator. In addition to the subjects, there must also be an object of the will, which can always be the rights and obligations of the testator, and in addition to others, part of the object. of the will can also be the legacy. So the will is important in the passing of the inheritance, since in practice in most cases, people (the heirs) choose to pass their inheritance through the will. So more broadly related to the importance of the will, we will talk during the presentation of this paper.

Keywords: Will, Inheritance, Importance of The Will, Content, Rights and Obligations

TÜRKİYE-İSRAİL İLİŞKİLERİ KAPSAMINDA İSRAİL'İN TANINMA SÜRECİ

Rıza KURT

Bahçeşehir Üniversitesi

İstanbul, Türkiye

ORCID ID: 0009-0002-0782-2982

rizakurt53@yahoo.com

ÖZET

Türkiye-İsrail ilişkileri, Türk dış politikasında önemli bir yere sahip olup tarihsel süreçte oldukça karmaşık bir seyir izlemiştir. İsrail Devleti'nin kuruluşu sonrasında, Türkiye-İsrail ilişkilerinde bir dönüm noktası yaşanmıştır. Müslümanların çoğunlukta olduğu ülkeler arasında bu devleti resmi olarak tanıyan ilk ülke Türkiye Cumhuriyeti olmuştur.

Türkiye'nin İsrail Devleti'ni tanınması, o dönemde oldukça cesur bir adım olarak görülmüştür. Türkiye'nin çoğunluğu Müslüman olan bir ülke olması ve bölgede yaşanan Arap-İsrail çatışmasında Arapların yanında yer alması nedeniyle, İsrail Devleti'nin kuruluşuna karşı olduğu düşünülmekteydi. Ancak Türkiye, İsrail Devleti'ni tanıyarak bölgedeki dengeyi koruma amacıyla adım atmıştır.

Bugüne kadar yapılan çalışmalara bakıldığında zaman, Türkiye-İsrail İlişkileri, Türkiye'nin İsrail Politikası, Tarihsel Süreçte Türkiye-İsrail İlişkilerinin Değişen Yapısının ağırlıklı olarak işlendiği görülmektedir. Türkiye'nin neden İsrail'i tanıyan ilk Müslüman devlet olduğu konusyla ilgili geniş kapsamlı bir çalışma olması amaçlanmıştır. Bu kapsamda, halkının büyük çoğunluğu Müslüman olan Türkiye Cumhuriyeti'nin bu yönüyle İsrail Devleti'ni tanıyan ilk devlet olmasının nedenleri meclis tutanakları incelenerek araştırılacak ve bu tanınmanın iç ve dış politika etkilerinin ne olduğu sorusuna cevap aranacaktır.

Türkiye'nin İsrail'i tanınması dünya siyasetinde yer alan önemli politik bir karardır. Türk Hükümeti bu kararı alırken, ülkenin o dönemdeki iç ve dış politikası çok etkili olmuştur. Tanınma kararının alınmasında Türk Hükümeti yöneticilerinin kendi politik düşüncelerinin yanı sıra ABD ve Sovyetler Birliği'nin de İsrail'i tanınması sürecinde etkili olmuştur.

Anahtar Kelimeler: İsrail, Türkiye, Filistin, NATO, Sovyetler Birliği.

ISRAEL'S RECOGNITION PROCESS WITHIN THE CONTEXT OF TÜRKİYE-ISRAEL RELATIONS

Riza KURT

ABSTRACT

Türkiye-Israel relations have an important place in Turkish foreign policy and have followed a very complex course in the historical process. After the establishment of the State of Israel, a turning point occurred in Türkiye-Israel relations. The first country among predominantly Muslim countries to officially recognize Israel was the Republic of Türkiye.

The recognition of the State of Israel by Türkiye was seen as a courageous step at the time. Türkiye was perceived to be against the establishment of the State of Israel due to being a predominantly Muslim country and aligning with Arabs in the Arab-Israeli conflict in the region. However, Türkiye has taken steps to preserve the balance in the region by recognizing the State of Israel.

When we look at the studies carried out to date, it can be seen that Türkiye-Israel Relations, Türkiye's Israel Policy, and the Changing Structure of Türkiye-Israel Relations in the Historical Process are mainly covered. It is aimed to be a comprehensive study of why Türkiye is the first Muslim state to recognize Israel. In this context, the reasons behind the Republic of Türkiye, whose majority is Muslim, being the first state to recognize the State of Israel will be investigated by examining parliamentary minutes, and answers will be sought to the question of what the domestic and foreign policy effects of this recognition are.

Türkiye's recognition of Israel is an important political decision in world politics. The country's domestic and foreign policy at the time played a crucial role in the Turkish Government's decision. In addition to the political beliefs of Turkish government officials, the recognition process was also influenced by the US and the Soviet Union's recognition of Israel.

Keywords: Israel, Türkiye, Palestine, NATO, USSR.

DOĞAL AFET DÖNEMLERİNDE SOSYAL DEVLETTE MALİ YETKİLERİN KULLANIMI

Dr. Öğr. Üyesi Zeynep MÜFTÜOĞLU

Atılım Üniversitesi

Ankara, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-2569-5155

zeynep.muftuoglu@atilim.edu.tr

ÖZET

Sosyal devlet kavramı, temelini daha eski zamanlardan almakla birlikte günümüz anlamı ile kullanılmaya başlanması 19. yüzyıla dayanmaktadır. Ülkemizde, Anayasa'nın 2. maddesinde güvence altına alınan sosyal devlet ilkesi, devletin, toplumun refahı için ekonomiye müdahale etmesi anlayışına dayanmaktadır. Sosyal devlet ilkesini kabul eden devletler, sosyal adalet, kamu düzeni, kamu sağlığının sağlanması ve korunmasında devlete ödevler vermekte; devlet, fırsat eşitliğini sağlamakla görevli tutulmaktadır. Devletin, sosyal devlet ilkesi ile verilen görevlerini yerine getirmesinde mali yetkiler önemli rol oynamakta; , kamu harcamaları ve kamu gelirleri, devletin kamu refahını ve fırsat eşitliğini sağlamakta en önemli araçlarının başında gelmektedir.

Deprem, sel, yangın gibi afet dönemleri, bir ülkede kamu düzeninin sarsıldığı, kamu sağlığının bozulduğu, kamu refahının düştüğü başlıca durumlardır. Böyle zamanlarda, afete maruz kalan kişiler, devletin sağlamakla görevli olduğu fırsat eşitliğine ihtiyaç duymaktadırlar. Bu dönemlerde mali yetkilerin nasıl kullanıldığı daha da önem kazanmaktadır.

Çalışmanın ilk bölümünde sosyal devlet ilkesinin ortaya çıkış amacı ve nedenleri ele alınacak, ikinci bölümde sosyal devlet ilkesinin devlete yüklediği görevler ve nitelikler açıklanarak bunların hayata geçirilmesinde mali yetkilerin oynadığı rol tartışılacaktır. Çalışmanın son bölümünde, ülkemizde yaşanan afetlerde sosyal devlete dair nasıl bir uygulama olduğu örnekler üzerinden incelenerek Anayasa'da güvence altına alınan bu ilkenin daha iyi işleyebilmesi için mali yetkilerin kullanılması bakımından öneriler geliştirilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Devlet İlkesi, Doğal Afet, Mali Yetki

USE OF FISCAL POWERS IN THE WELFARE STATE IN TIMES OF NATURAL DISASTERS

Assist. Prof. Zeynep MUFTUOĞLU

ÖZET

Although the concept of the social state takes its basis from earlier times, it has earned its current meaning in the 19th century. The principle of the social state, which is guaranteed in Article 2 of the Constitution in our country, is based on the understanding that the state intervenes in the economy for the welfare of society. States that accept the principle of the social state assign duties to the state in the provision and protection of social justice, public order and public health. Within this principle, the state is charged with ensuring equality of opportunity. Fiscal powers play an important role in the fulfillment of the duties of the state given by the principle of the social state. Public expenditures and public revenues are among the most important tools of the state to ensure public welfare and equality of opportunity.

Disaster periods such as earthquakes, floods and fires are the main situations in which public order is shaken, public health deteriorates and public welfare decreases in a country. At such times, people who are exposed to disasters are in need of the equality of opportunity that the state has a duty to provide the most. In these periods, how financial powers are used becomes even more important.

In the first part of the study, the purpose and reasons for the emergence of the social state principle will be discussed. In the second part, the duties and characteristics that the social state principle imposes on the state will be explained and the role played by financial powers in their implementation will be discussed. In the last part of the study, it will be examined through examples of how the social state is applied in the disasters experienced in our country. Lastly, suggestions in order to provide a better function of this principle will try to be developed through fiscal powers.

Keywords: Social State Principle, Natural Disaster, Fiscal Powers

**1876 SENESİ MECLİS-İ MEBUSAN'INDA GAYRİMÜSLİM MEBUSLARIN RUMELİ
GÖÇMENLERİ MESELESİNE YAKLAŞIMLARI**

Dr. Elif YEŞİLTEPE TURŞUCU

Ardahan Üniversitesi

Ardahan, Türkiye

ORCID ID:0000-0001-6667-6925

elifyesiltepe@ardahan.edu.tr

ÖZET

II. Abdülhamit, 31 Ağustos 1876'da V. Murad'ın halli üzerine tahta çıkmıştır. 23 Aralık 1876 tarihinde ilan edilen Kanun-u Esasi'ye göre Osmanlı parlamento, Meclis-i Mebusan ve Meclis-i Ayan olmak üzere iki heyetten oluşmaktadır. Meclisin ilk devresi 20 Mart ile 28 Haziran 1877, ikinci devresi 13 Aralık 1877 ile 16 Şubat 1878 tarihleri arasında toplanmıştır. Meclis-i Mebusan'ın ikinci devresi devam etmekte olan kaybediş evresinde olan Osmanlı Rus Harbi nedeniyle kısa sürmüş ve meclis süresiz tatil edilmiştir. 20 Temmuz 1877 tarihinde Ruslar Plevne'yi abluka altına almış, Osman Paşa'nın kahramanca direnişi 10 Aralık 1877'ye kadar sürmüştür. Plevne'nin düşmesiyle Ruslar, Balkanlar'ı hızla işgal etmiştir. Ruslarla ortak hareket eden Bulgarlar ve diğer Slav halklarının düşmanca tutumları Müslümanların Darü'l-aman olarak bilinen İstanbul'a kaçmalarına neden olmuştur. 22 Ekim 1877 tarihinde Edirne'nin Ruslar tarafından işgal edilmesi üzerine Rumeli göçleri yoğunlaşmıştır. 1877 Temmuz'unun ilk günlerinde 500 kişilik ilk kabile İstanbul'a ulaşmıştır. 12 Ocak tarihli Meclis-i Mebusan oturumunda İstanbul mebusu Agop Efendi, Edirne'den İstanbul'a gelen muhacirlerin üstü açık vagonlarla yolculuk yaptıklarını, mevsim itibariyle bunun günah olduğunu, onlara merhamet edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Sonraki günlerde aynı mebus tarafından mecliste bir komisyon teşkil edilerek para toplanması teklifi yapılır. Böylelikle 15 Ocak 1878'de İane-i Muhacirin Encümeni kurularak 15 gün içinde padişahın 500.000 kuruşunu ihsan ettiği toplamda 904.538 toplanmıştır. 16 Şubat 1878 tarihinde meclis tatil edilse de Padişah, İane-i Muhacirin Encümeni'nin çalışmalarına devam etmesi kararını almıştır. Ohannes Efendi, Aleksan Efendi, Agop Efendi gibi gayrimüslim mebuslar komisyon üyeleri arasında yer almıştır.

Bu tebliğ, meclis-i mebusan zabıt ceridelerinden faydalanılarak hazırlanacaktır. Osmanlı Devleti'nin farklı coğrafyalarından gelen farklı din ve ırklara mensup mebuslarının ekonomik sıkıntılar içinde bile Rumeli göçmenleri için yaptıkları yardımlar yanında Balkanların durumuna ve göç etmek zorunda kalan muhacirler için hissettikleri derin üzüntüler ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, Meclis-i Mebusan, 93 Harbi, Muhacirin

**COPING STRATEGIES OF ENTREPRENEURS IN EXTREME CONTEXTS: EVIDENCE FROM
SMALL TOURISM ENTREPRENEURS IN NORTHERN CYPRUS**

Kemal HASIM

University of Innsbruck, Austria
EU Innovative Entrepreneurship, Cyprus
ORCID ID: 0000-0003-0724-5054
kemal.hasim@student.uibk.ac.at

ABSTRACT

This qualitative study aims to better understand how small tourism entrepreneurs are affected by and deal with the challenges of the extreme institutional environment. For achieving this research objective, we examined small tourism entrepreneurs operating in Northern Cyprus. As an unrecognized territory, Northern Cyprus experiences ongoing political unrest and socio-cultural threats. Our research findings reveal that small tourism entrepreneurs are severely influenced by the cognitive, normative, and regulative challenges of the extreme institutional environment. Due to the non-recognition of the country, Cypriot tourism entrepreneurs experience political uncertainty and the lack of socio-political support for the tourism sector, the proselytizing of norms and values that disregard Northern Cyprus as a legitimate tourist destination, and the threat to lose the original, local culture of Northern Cyprus. Our findings also illustrate that the entrepreneurs adopt various strategies that help them to secure new venture survival and cope with challenges posed by the prevailing, unfavorable institutional arrangements. Our findings provide significant implications for research at the intersection of entrepreneurship, institutions, and extreme research contexts.

Keywords: Coping Strategies, Entrepreneurship, Extreme Contexts

EXPRESSION OF NATIONAL IDENTITY IN IMMIGRATION LITERATURE

Assoc. Prof. Basira AZIZALIYEVA

Azerbaijan National Academy of Sciences (ANAS)

Azerbaijan

ORCID ID: 0000-0001-5353-4856

besi.azizali@gmail.com

ABSTRACT

Problem of national self-identification and “stranger” is one of the important problems in Literature of Immigration which reflects the integration of the national literary thoughts with the world literature and the transmission of the foreign literature into the national perspective. Sometimes known as “Minor Literature,” the literature of immigration, because of its important characteristics, can be looked at as a small model of the whole world literature.

The expression of the national self-identification shows up in the different areas:

- 1) Approaching the translation from the perspective of national literature. This can show up in two cases: during the mutual translation of two literature and during the translation of the literary thought while working on bilingual literature
- 2) Preserving the self-identification in the language. Continuing creative work in the native language plays an important role in this.
- 3) Loyalty to the national traditions in literary subjects or using these traditions effectively
- 4) The expression of the national spirit in the point of view. This is a very important indication of the place the nation has not only in the world literature, but also in history and philosophy.
- 5) The national values serve as a foundation during the synthesis of cultures
- 6) Despite the showing of foreign influences, the national literary traditions are evident in styles, metaphors, and other literary depictions.
- 7) The national self-identification in personality

The problem of “stranger” in the literature of immigration shows up as duplication, synthesis and resistance efforts.

Keywords: Self-Identification, Literature, Immigration, Tradition, Minor Literature

**KENTSEL HİZMET SUNUMUNDA AKILLI KENTTEN BEKLENTİLER, KUŞAKLARARASI
BİR KARŞILAŞTIRMA: BARTIN ÖRNEĞİ***

Kübra GÜNSEL

Bartın Üniversitesi

Bartın, Türkiye

kubragn.1775@gmail.com

Assist. Prof. Salih ÇİFTÇİ

Bartın Üniversitesi

Bartın, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-0574-2164

sciftci@bartin.edu.tr

Melek ÖZTEKİN

Bartın Üniversitesi

Bartın, Türkiye

mlkozt69@gmail.com

Onuralp YILMAZ

Bartın Üniversitesi

Bartın, Türkiye

onuralp.yilmaz@gmail.com

Can AYYILDIZ

Bartın Üniversitesi

Bartın, Türkiye

Ayyildizcan727@gmail.com

ÖZET

Türkiye’de 1950’li yıllarda başlayan kentleşme hareketiyle birlikte, kentsel nüfus her geçen gün artmıştır. Takip eden yıllarda kırsal alandan kentsel alana doğru görülen söz konusu kentleşme hareketi, zaman içinde bir kentten başka kentlere doğru da yaşanmıştır. Neticede kentler arasındaki nüfus dengesi bozulmuş ve bazı bölgelerdeki şehirlerin nüfus yoğunluğu artmıştır. Sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel değişimlere teknolojik yenilikler de eklenince nüfus hareketleri hız kazanmıştır. Kentlerin nüfusu artmaya devam ederken, aynı zamanda da yeni sorunların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Öncelleri çarpık, sağlıksız kentleşme gibi kentin fiziksel özelliklerini etkileyen sorunlar oluşurken zaman içinde trafik, hava kirliliği gibi nüfus yoğunluğundan kaynaklı sorunlar da yaşanmaya başlamıştır.

Nüfus yoğunluğu artıca hizmet talebi de doğal olarak artmaktadır. İlgili idareler artan hizmet talebini karşılayabilmek amacıyla çeşitli yöntemler geliştirmiştir. Günümüzde bu amaçla ortaya atılan yöntemlerden en önemlisi akıllı kent uygulamalarıdır. Pratik, mesai kavramı olmaksızın sorun çözme odaklı olan akıllı kent uygulamaları, hem işleri kolaylaştırmakta hem de yaşanabilir bir kentsel mekân sunma olanağı sağlamaktadır.

Bu kapsamda, Bartın ili özelinde kentsel hizmet sunumunda akıllı kent uygulamalarının etkinliği ve söz konusu uygulamalara karşı vatandaşların bilinç düzeyi ve algısı ölçülmüştür. Kentsel hizmetleri kullanırken her açıdan büyük kolaylık ve tasarruf sağlayan akıllı kent uygulamalarının, aynı kentsel mekânı paylaşan ve benzer kentsel hizmetleri kullanan farklı yaş gruplarının ne derecede kullanım pratiğine sahip olduğu ölçülmüştür. Yapılan çalışma da 400 katılımcıya ulaşılmıştır. Çalışma kapsamında vatandaşlara toplam 32 sorudan oluşan anket uygulanmıştır. Katılımcıların %59’unun, akıllı kentin ne olduğunu bilmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Günümüzde günlük hayatın olmazsa olmazı haline gelen internet ve akıllı cep telefonlarının son derece yaygın olduğu göz önüne alındığında, ortaya çıkan sonuçların akıllı kent uygulamaları kapsamında, yerel idareler tarafından yeniden gözden geçirilerek, daha fazla vatandaşa ulaşabilecek şekilde yapılandırılmasını ortaya çıkmaktadır. Bu durum kentsel hizmetlerin daha ucuz, kaliteli, kesintisiz ve etkin bir şekilde sunulmasını sağlarken aynı zamanda yaya ve araç trafiğini azaltarak yaşanabilir bir kentsel alanın oluşmasına katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Akıllı Kent, Kentsel Hizmetler, Yaşanabilir Kent

*Bu çalışma “TUBİTAK 2209/A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destek Programı” tarafından desteklenmiştir.

FEMİNİST BİR SANAT BİÇİMİ OLARAK FEMAJ VE MIRIAM SCHAPIRO

Dr. Öğr. Üyesi Sema ÖCAL ÇAĞLAYAN
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Niğde, Türkiye
0000-0002-6083-204X, semaocal@gmail.com

ÖZET

Miriam Schapiro, Amerikalı feminist bir sanatçıdır. Schapiro, kadınların sanattaki yerini ve kadın sanatçıların yaratıcılık süreçlerini ortaya koyan çalışmaları ile bilinmektedir. Schapiro, 1970'lerin başında, sanatın kadın perspektifini yansıtmaya ve kadınların sanatta daha güçlü bir varlık göstermesi için birçok kadın sanatçı ile birlikte çalışmıştır. Schapiro tarafından ortaya konulan Femaj terimi, kadınların el sanatlarına dayanan ve genellikle kolaj ya da asamblaj tekniği ile yapılan eserler anlamına da gelen feminist kolajları tanımlamaktadır. Schapiro, Femaj çalışmaları ile kadınların hayatlarını yansıtmış ve onların günlük yaşamındaki nesnelere atıfta bulunmuştur. Yüksek sanat otoriteleri tarafından dikkate alınmayan ve kadın emeğini yansıtan zanaat ürünleri, kadın sanatçıların zanaat ürünlerini sanatla birleştirme çabasının sonucu olarak, artık sanat ürünü olarak ortaya konulmaya başlanmıştır. Bu anlamda femajlar, erkek egemen sanat dünyasında kadınların göz ardı edilmesinin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Araştırma kapsamında, Miriam Schapiro'nun "Femaj" adını verdiği sanat yapıtlarına odaklanılmıştır. Femajlar, Schapiro'nun feminist sanat hareketine katkılarında yalnızca biridir ve bu araştırmada Femajların anlamı, teknik özellikleri ve kadın sanatına etkileri ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Feminist Sanat, Miriam Schapiro, Femaj,

FEMMAGE AND MIRIAM SCHAPIRO AS A FEMINIST ART FORM

Assist. Prof. Sema OCAL CAGLAYAN

ABSTRACT

Miriam Schapiro is an American feminist artist. Schapiro is known for her works that reveal the place of women in art and the creativity processes of women artists. In the early 1970s, Schapiro worked with many women artists to make art reflect the female perspective and to make women have a stronger presence in art. The term Femmage, coined by Schapiro, describes feminist collage, which also refers to works based on women's handicrafts and usually made using the technique of collage or assemblage. Schapiro reflected the lives of women with her Femmage works and referred to the objects in their daily life. Artisanal products, which are not taken into account by the high art authorities and reflect women's labor, are now being put forward as art products as a result of the effort of women artists to combine their craft products with art. In this sense, femmages emerged as a result of ignoring women in the male-dominated art world. Within the scope of the article, the works of art called "Femmage" by Miriam Schapiro are focused. Femmages are only one of Schapiro's contributions to the feminist art movement, and in this research, the meaning, technical characteristics and effects of Femmages on women's art are revealed.

Keywords: Feminist Art, Miriam Schapiro, Femmage.

**KAZAKİSTAN CUMHURİYETİ'NDEKİ TIP VE ECZACILIK ÇALIŞANLARI TARAFINDAN
ÇALIŞMA MEVZUATININ İHLALİ NEDENİYLE CEZAI SORUMLULUK**

Assist. Prof. Svetlana Malikovna BAIMOLDINA

L.N. Gumilyov Üniversitesi
Kazakistan Cumhuriyeti
baimoldinasveta@yandex.kz

Madina Amankeldievna AKPANBETOVA

L.N. Gumilyov Üniversitesi
Kazakistan Cumhuriyeti

Daulet Asylbekuly SHAIM

L.N. Gumilyov Üniversitesi
Kazakistan Cumhuriyeti

ÖZET

Bu makalede yazarlar şunları ortaya koymaktadır: iş ilişkilerinin Kazakistan Cumhuriyeti mevzuatı uyarınca tıp ve eczacılık çalışanlarının görevleri ile ilişkisi. Buna ek olarak, makale, kişinin çalışma görevlerinin ihlali sürecinde, yani bir tıp veya eczacılık çalışanı tarafından mesleki görevlerin uygunsuz bir şekilde yerine getirilmesi sürecinde ortaya çıkan cezai sorumlulukla ilgilidir. Yazarlar ayrıca tıp ve eczacılık çalışanlarının faaliyetlerini düzenleyen yasal mekanizmaları ve bu tür suçlar için ihlal edenlere uygulanan önlem ve ceza türlerini vurgulamaktadır. Kolluk kuvvetlerinin faaliyetleri sonucunda, Kazakistan Cumhuriyeti'nde son beş yıldaki bu tür ihlallere ilişkin istatistiksel bilgiler sağlanmaktadır. Yazarlar makalede Tıp ve Eczacı çalışanları tarafından işlenen suçların yüksek gecikme süresine ve düşük tespitine eğilecektir. Ayrıca makale, tıbbi bakımın anayasal garantilerini, vatandaşlara tıbbi bakım sağlama alanındaki yasal politikayı vurgulamaktadır. Tıbbi bakımın kalitesi için kriterlere uygunluk önemlidir. Mesleki faaliyetlerinde sağlık çalışanları, tıbbi bakım ve klinik uygulama standartlarına, yatan hasta bakımı sağlama kurallarına uymalıdır. Eczacılık çalışanları, laboratuvar ve eczane uygulamalarının standartlarını takip etmelidir. Kazakistan'daki bir tıp veya eczacılık çalışanı tarafından mesleki görevlerin uygunsuz bir şekilde yerine getirilmesi nedeniyle cezai sorumluluğu düzenleyen ceza hukuku normları ve bir dizi başka konu açıklanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çalışma İlişkileri, Tıp ve Eczacılık Çalışanları, Cezai Sorumluluk, Mesleki Görevler, Standartlar

**TEACHING METHODOLOGY OF DECORATIVE-APPLIED ART AND CLOTHING HISTORY
IN THE VII CLASS FINE ART TEXTBOOK**

Emil Raul oğlu Agayev
Azerbaijan State Pedagogical University
Azerbaijan
ORCID ID: 0000-0001-9354-0839
Emilaghayev93@mail.ru

ABSTRACT

Fine art is one of the subjects that plays an important role in the formation of students' aesthetic taste in secondary schools. The history of decorative-applied art and clothing is one of the subjects that is given a large place in the textbook of fine arts of class VII. By studying these topics, students get acquainted with the art of Azerbaijan and other countries. In this article, topics on the teaching methodology of decorative-applied art and clothing history, which occupy an important place in the VII class fine art textbook, are analyzed.

Keywords: Fine art, textbook, clothing, decorative-applied art, high school

**VII SİNİF TƏSVİRİ SƏNƏT DƏRSLİYİNDƏ DEKORATİV-TƏTBİQİ SƏNƏT VƏ GEYİM
TARİXİNİN TƏDRİS METODİKASI**

Emil Raul oğlu Agayev

XÜLASƏ

Orta məktəblərdə şagirdlərin estetik zövqünün formalaşmasında mühüm yer tutan fənlərdən biri təsviri sənətdir. VII sinif təsviri sənət dərsliyində geniş yer ayrılan mövzulardan biri dekorativ-tətbiqi sənət və geyim tarixidir. Şagirdlər bu mövzuları öyrənməklə Azərbaycan və digər ölkələrin incəsənət ilə tanış olurlar. Bu məqalədə VII sinif təsviri sənət dərsliyində mühüm yer tutan dekorativ-tətbiqi sənət və geyim tarixinin tədris metodikası üzrə mövzular təhlil edilmişdir.

Açar Sözlər: Təsviri Sənət, Dərslük, Geyim, Dekorativ-Tətbiqi Sənət, Orta Məktəb

CIRCUMCISION TOOL FOR MEN (FLASH CUTTER)

Zetty Rohaiza Binti Mohd Sahak Ishak

Politeknik Sultan Salahuddin Abdul Aziz Shah

Selangor, Malezya

zettyrohaizamohdsahak@gmail.com

Muhammad Haykal Bin Halid

Politeknik Sultan Salahuddin Abdul Aziz Shah

Selangor, Malezya

muhammadhaykalpsa@gmail.com

Muhammad Khairul Hakimi Bin Mohd Samsudin

Politeknik Sultan Salahuddin Abdul Aziz Shah

Selangor, Malezya

khairulhakimi166@gmail.com

Izzah Sakinah Binti Abdullah Zawawi

Politeknik Sultan Salahuddin Abdul Aziz Shah

Selangor, Malezya

izzah260901@gmail.com

ABSTRACT

This Flash Cutter project is a tool used for the circumcision process for men which is operated by Tok Mudim and doctors who have expertise in circumcision. Circumcision means removing excess skin on the genitals for men. The circumcision process is usually done using tools such as Clamp, Cautery and a sharp knife to remove excess skin but there are some risks such as heavy bleeding, long healing period and quite expensive for a cauter tool. Therefore, the development of this Flash Cutter project is expected to be able to address existing problems. This device is made of 4 main components namely Stainless steel 316 wire, cooper rod, Dripper RDA Vape and Device Vape. The use of a vape device serves to supply electricity to generate thermal energy, while 316 Stainless Steel wire serves as a skin excess cutter. This tool can speed up the circumcision process and speed up the healing period of the genitals. Indirectly, this circumcision tool is able to facilitate the work done by doctors or Tok Mudim in the circumcision process. In fact, this Flash Cutter innovation is not directly related to any 'wireless' and is easy to control. Among the improvements made to the Flash Cutter is to add hot bending silicone to the cooper rod and also make a smaller design to further speed up the heating process and simplify the control of the Flash Cutter. In addition, the Flash Cutter is also equipped with a new cutter, the depth cutter, which allows for a neater cut of the skin. Therefore, the production of this Flash Cutter project is one of the alternatives for equipment that can perform the circumcision process better and meet the characteristics such as a simple process, safe and low cost compared to existing equipment.

Keywords: Tok Mudim, Doctor, Circumcision, Flash Cutter, Stainless Steel, Cutting Excess Skin, Genitals

HEKİMİN HUKUKİ SORUMLULUĞUNU KALDIRAN HALLERDEN ÜSTÜN NİTELİKLİ ÖZEL YARAR

Doç. Dr. Gökhan ŞAHAN

Erciyes Üniversitesi

Kayseri, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-2605-5857

gokhansahan38@hotmail.com

Av. Ali KUMLU

Kayseri Barosu

Kayseri, Türkiye

ORCID ID: 0000-0001-9746-2612

alikumlu94@gmail.com

ÖZET

Son yıllarda ülkemizde ve dünyada sağlık ve teknoloji alanındaki gelişmeler nedeniyle hastaların, özel klinik ve muayenehaneleri bulunan hekimlere başvurma durumu bir hayli artmıştır. Hatta hastaların, başka ülkelerdeki hekimlere muayene veya tedavi olmaları neticesinde sağlık turizmi sektörü büyük bir gelişim göstermiştir.

Hekim ile hasta arasındaki tedavi ilişkisine kural olarak vekâlet sözleşmesi hükümleri uygulanmaktadır. İstisnai olarak estetik güzelleşme amacı taşıyan tıbbi işlemlerde ise eser sözleşmesi hükümleri uygulama alanı bulmaktadır. Vekâlet sözleşmesinde vekil, vekâlet verenin bir işini veya işlemi yapmayı borçlanmaktadır. Vekil bu yükümlülüğünü yerine getirirken, üzerine düşen özeni eksiksiz olarak göstermelidir. Hekim, hastaya herhangi bir tıbbi müdahalede bulunurken, fiilini tıp biliminin ve tıp literatürünün çizdiği çerçevede kapsamında uygulamalıdır.

Günümüzde özel klinik ya da muayenehanesi bulunan hekimler, hukuka aykırı tıbbi müdahaleleri neticesinde hastalar tarafından açılan tazminat davaları ile karşı karşıya kalmaktadır. Hekimlerin hukuka aykırı fiilleriyle hatalı tıbbi müdahalede bulunmaları (malpraktis) neticesinde sorumluluk hukuku kapsamında tazminat yükümlülükleri doğabilmektedir. Fakat bazı hallerde ise hekimlerin tıbbi müdahaleleri hukuka uygun kabul edilmekte ve hekimin tazminat sorumluluğu ortadan kalkabilmektedir.

Hekimin tıbbi müdahalesi neticesinde bir zarar meydana gelmesi halinde; müdahalenin, hastanın menfaati karşısında daha üstün nitelikte özel bir yarara dayanması halinde tıbbi müdahale, genel hükümler çerçevesinde hukuka uygun kabul edilir. Örneğin bir kimse trafik kazası geçirmiş ve bilincini kaybetmişse, kişiye yapılan tıbbi müdahale, kendisinin rızası olmasa dahi üstün yararı nedeniyle hukuka uygun bir müdahaledir. Yahut hayati tehlike bulunan acil durumlarda hekimin tıbbi müdahalesi hukuka uygun kabul edilir. Bu durumda önem arz eden husus; hekimin, hastanın menfaatine ve muhtemel iradesine uygun olmak kaydıyla tıp biliminin kabul gören ilke ve esasların çizdiği sınırlar içerisinde tıbbi müdahalede bulunmasıdır. Hastanın, kendisine sorulmuş olsaydı, hekimin tıbbi müdahalesini büyük ihtimalle kabul edeceği varsayımından hareket edilmektedir. Çalışmamızda, hukuka uygunluk sebeplerinden olan ve özel klinik ya da muayenehaneleri bulunan hekimlerin hukuki sorumlulukları kapsamında, bilhassa tazminat sorumluluklarını ortadan kaldıran hallerden biri olan, üstün nitelikli özel yarar müessesesi üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelime: Hekim, Sorumluluk, Hukuki Sorumluluğu Kaldıran Hal, Üstün Nitelikli Özel Yarar, Hasta.

HACI BEKTAŞ VƏLİ YARADICILIĞINDA TOLERANTLIQ

Doç. Fəridə Hicran VƏLİYEVƏ

AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutu

Azərbaycan

feridehicran60@mail.ru

XULASƏ

Məqalədə əsasən XIII əsrin ünlü şairi Hacı Bekdaş Vəlinin yaradıcılığındakı tolerantlıq kimi dəyərli məziyyətlərdən bəhs olunur. Bektaşilik ideyalarının tərənnüm edildiyi poetik nümunələrdə insana, insanlığa hörmət və ehtiram hislərinin asılanması yolları araşdırılır. Təkkələrdə səsləndirilən musiqilərin xalq musiqisi ruhunda insanların mənəvi varlığına təsirindən danışılır, Bektaşilik təriqətinin fəaliyyətindəki əsas məqsədə işıq salınır. Mütəfəkkir şairin şeiriyyətindəki çağırış tərzini ilk növbədə fəlsəfi düşüncəsində yer alan və orta əsrlər müsəlman Şərqi üçün ənənəvi olan ədalət və səmimiyyətin aşılınması məqsədi ilə söylədiyi şeirlərinin məzmunundan nümunələr gətirilərək, yaradıcılığındakı tolerantlıq siyasəti tədqiq edilir. Safliq, dürüstlük anlayışı, Allaha dərin inam və eşq ilə yanaşmaq inancının da Hacı Bektaş Vəli yaradıcılığındakı yeri örnəklər əsasında təhlil olunub göstərilir.

Ulu türkün düşüncəsində cox qədim tarixdən özünə yer edən tolerantlıq xüsusiyyətlərini təlqin edən şeirləri əsərləri arasından secilib məqalədə təhlil olunur.

Məqalədə Hacı Bektaş Vəlinin sözügedən dövrün sənətkarları arasında XIII əsr şairlərindən anadilində yazıb-yaratmış Sultan Vələd, Əhməd Fakih, Yunus Əmrə və başqa mütəsəvvüflərin də yaradıcılığında yer alan şeirləri ilə müqayisə aparılaraq, fərqli tərəflərinə aydınlıq gətirilir.

Acar Sözlər: Əmin-Amanlıq, Dostluq, Poeziya, Qardaşlıq, Fərq, İrs, Sərhəd, Fəzilət

TOLERANCE IN THE WORKS OF HACI BEKTASH VELI

Assoc. Prof. Feride Hicran VELIYEVA

ABSTRACT

The article mainly talks about valuable qualities such as tolerance in the works of the famous poet Haji Bekdash Vali of the 13th century. In the poetic examples where the Bektashi ideas are sung, the ways of raising the feelings of respect and reverence for people and humanity are investigated. In the spirit of folk music, the influence of music played in takkas on people's spiritual existence is discussed, and the main goal of the Bektashi sect's activity is shed light on. The style of appeal in the poetry of the thinker poet is first of all in his philosophical thought and is traditional for the Middle Ages Muslim East with the aim of inculcating justice and sincerity. The place of the concept of purity, honesty, deep faith and love in God in the creativity of Haji Bektaş Veli is analyzed on the basis of examples.

Poems that inculcate the qualities of talent, which have been part of the great Turk's thinking since ancient times, are selected from among his works and analyzed in the article.

The article compares the poems of Haji Bektaş Veli with the works of Sultan Valad, Ahmet Fakih, Yunus Amre and other Sufis, among the poets of the 13th century who wrote and created in their native language, and their different aspects are clarified.

Keywords: Peace, Friendship, Poem, Brotherhood, Difference, Folk, Inheritance, Border, Virtue

THE RIGHT TO INHERIT ACCORDING TO THE LEGISLATION IN KOSOVO

Mr. Sc. Dafina VLAHNA

University of Pristina "Hasan Prishtina"
Pristina, Republic of Kosovo

Dr. Sc. Kastriote VLAHNA

University of Pristina "Hasan Prishtina"
Pristina, Republic of Kosovo
kastriote.vlahna@uni-prizren.com

ABSTRACT

The right of inheritance in Kosovo is defined through the Law on Inheritance, according to which any subject can have the right to inherit, only that he must have the basis of the call to inheritance, either by will or by the law itself through the ranks of inheritance. Thus, all subjects of law have the right to inheritance, whether natural persons or legal entities. When it comes to physical persons, they can also inherit before they are born, specifically they can inherit 300 days before they are born, and with the condition that they are registered in the civil registry to get the status of the subject of the right. At the moment of obtaining the status of the subject of the right, the natural person can inherit, that is, he can carry the rights and obligations that can be inherited, but he cannot apply those rights and obligations himself since he does not have legal capacity until the age of 18. Thus, after the age of 18, the natural person can become the executor of the inherited rights and obligations either by will or through the order of inheritance. In the opposite case, for persons under the age of 18, the inherited rights can be exercised by the heir through his legal representative, since he does not have the capacity to act. Therefore, all subjects of law have the right to inheritance, provided that they are bearers and exercisers of the rights and obligations provided by the laws, and for the specific case by the law on inheritance.

Keywords: The Right to Inherit, Subject, Object, Importance, Transfer of Rights, Exercise of Rights and Obligations.

**THE EVALUATION WITH SWOT ANALYSIS OF AIR TAXI COMPANIES FROM A
STRATEGIC MANAGEMENT PERSPECTIVE**

Assist. Prof. Rabia YILMAZ

Selcuk University

Konya, Turkey

ORCID ID: 0000-0003-1335-2462

rabia6591@gmail.com

ABSTRACT

The number of businesses operating in all sectors has increased from past to present. It means that it has become essential for businesses to conduct and implement various analyses of their internal and external environments in order to maintain their competitive power and sustain their existence. One example of such analyses is the SWOT analysis, which is among the strategic planning processes within the field of strategic management. In this regard, the present study analyzed the strengths and weaknesses of air taxi companies and the opportunities and threats posed by the environment through SWOT analysis. The study employed data obtained through financial and annual reports, company websites, and academic literature. The study also utilized the full-count sampling method. The study revealed that the strengths of air taxi businesses are saving time by flying, having a broad customer profile, having experienced pilots and crew, increasing aircraft maintenance services, and a growing domestic market. Additionally, it was concluded that the weaknesses of air taxi businesses include their inability to compete with major airlines, smaller market share and brand awareness compared to major airlines, low aircraft diversity, high maintenance and repair costs. Furthermore, it was also revealed that factors such as the development of tourism, increasing air traffic, growth in flight networks, new destinations for business and leisure passengers, and technological developments related to aviation constitute opportunity factors for air taxi businesses. Finally, factors such as increased competitor activity, higher taxes, limiting the fleet of air taxi operators to one or two types of aircraft, rising fuel prices, and an increase in the high-speed rail network were found to pose threats to air taxi businesses. Therefore, the relevance of SWOT analysis for air taxi businesses in terms of competitiveness, ability to cope with risks, and the potential to overcome crises cannot be overstated.

Keywords: Strategic Management, SWOT Analysis, Air Taxi Companies, Aviation.

HEYDƏR ƏLİYEVİN SİYASİ MÜCADİLƏSİNDƏ AZƏRBAYCANLILARIN SOYKIRIMI MƏSƏLƏSİ

Qasımlı Gülnar Vaqif qızı
AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutu
Azərbaycan
gulnar0486@mail.ru

XÜLASƏ

Məqalədə Azərbaycan xalqının böyük lideri Heydər Əliyevin ermənilər tərəfindən azərbaycanlılara qarşı törədilmiş soyqırımlara münasibəti əks olunmuşdur. Hələ XX əsrin əvvəllərində Ermənistan dövləti yaranmamışdan öncə də ermənilər Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində soyqırım etmişlər. Sovet dövründə isə “xalqlar dostluğu” pərdəsi altında ermənilərin bu cinayətləri ört-basdır edilmiş, yaddaşlardan silinməyə cəhd göstərilmişdir. Bunun da nəticəsi olaraq XX əsrin sonlarında ermənilər təkrarən azərbaycanlılara qarşı soyqırım siyasəti həyata keçirdilər. 1992-ci ilin 26 fevralında Xocalı şəhərində ermənilər tərəfindən azərbaycanlılara qarşı misli görünməmiş qətlə törədildi. Bunlara baxmayaraq onlar dünyaya qondarma “erməni soyqırımı” yalanını yaymağa başlamışdılar. Bunların cavabında Heydər Əliyev onların XX əsrin əvvəllərində törətdikləri cinayətləri dünyaya çatdırmaq üçün 31 mart tarixini Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü kimi rəsmiləşdirdi. Hər il həm 31 mart, həm də 26 fevral tarixlərində azərbaycanlılara qarşı ermənilər tərəfindən törədilmiş soyqırımlarla bağlı bəyətlər vermiş, sərəncamlar imzalamışdı. Məqalədə həmin bəyanət və sərəncamların məzmunundan söz açılır, mahiyyəti araşdırılır. Heydər Əliyevin ermənilərin vandallığına qarşı apardığı vətəndaşlıq siyasəti təqdir edilir.

Açar Sözlər: Heydər Əliyevin Xidmətləri, Xocalı Soyqırımı, Erməni Vandalizmi, Azərbaycan Tarixi

HAYDAR ALİYEV'İN SİYASİ MÜCADELESİNDE AZERBAYCANLILARIN SOYKIRIMI MESELESİ

Qasımlı Gülnar Vaqif qızı

ÖZET

Azərbaycan xalqının böyük lideri Haydar Aliyev'in ermənilərin Azərbaycanlılara qarşı yaptığı soyqırıma qarşı münasibəti yazıya yansıdı. 20. yüzilin başında Ermənistan devleti kurulmadan önce bile erməniler Azerbaycan'ın farklı bölgelerinde soyqırım yaptılar. Sovyet döneminde ermənilərin bu suçları "ulusların dostluğu" görüntüsü altında örtülmüş ve hafızalardan silinmeye çalışılmıştır. Bunun sonucunda 20. yüzilin sonunda erməniler, Azerbaycanlılara qarşı defalarca soyqırım politikası yürütmüştür. 26 Şubat 1992'de Hocalı şehrinde erməniler tarafından Azerbaycanlılara qarşı benzeri görülmemiş bir katliam gerçekleştirildi. Buna rağmen sözde "Ermeni soyqırımı" yalanını dünyaya yaymaya başladılar. Haydar Aliyev bunlara cevaben ermənilərin 20. yüzilin başında işledikleri suçları dünyaya duyurmak için 31 Mart'ı Azerbaycanlıların Soyqırım Günü olarak rəsmiləşdirdi. Her yıl 31 Mart ve 26 Şubat tarihlerinde ermənilərin Azerbaycanlılara qarşı yaptıkları katliamlarla ilgili açıklamalar ve kararnameler imzaladı. Makale, bu beyannamelerin ve kararnamelerin içeriğinden bahsetmekte ve bunların özünü incelemektedir. Haydar Aliyev'in erməni vandallığına qarşı vatandaşlık politikası takdir ediliyor.

Anahtar Kelimeler: Haydar Aliyev'in Hizmetleri, Hocalı Soyqırımı, Ermeni Vandalizmi, Azerbaycan Tarihi

PAZARLAMA STRATEJİSİ OLARAK FEMVERTİSİNG: ELİDOR ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet SONGUR
Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi
Isparta, Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-9869-5394
ahmetsongur@sdu.edu.tr

Duygu YAMAN
Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi
Isparta, Türkiye
ORCID ID: 0000-0003-2941-4592
d1940201016@stud.sdu.edu.tr

ÖZET

Markaların reklam çalışmalarında cinsiyet figürlerinin çoğu zaman ürün veya hizmetin önüne geçtiği görülmektedir. Reklamlarda daha çok vurgulanan cinsiyet ise kadınlardır. Kadın hem işletmelerin ürün ve hizmetlerini satmak istedikleri müşteriler hem de reklam malzemesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmada pazarlama dünyasında nispeten yeni sayılabilecek bir kavram olan femvertising kavramı incelenmiştir. Son dönem reklam içerikleri incelendiğinde birçok markanın stratejik bir reklam türü olan kadın odaklı reklamları kullandıkları görülmektedir. Bu tür reklamlarda, kadınlara yönelik alışla gelmiş toplumsal normların yıkıldığı bir anlatım benimsenmiş olsa da kadının geleneksel rolünün pekiştirildiği, mutlu ve özgür kadın imajı yaratılırken bile sadece güzel ve bakımlı kadınların bu ideaya ulaşacağına altı çizilmektedir. Çalışmanın amacı femvertising kavramını tanımlayarak Türkiye örneğinde incelemektir. Bu amaçla çeşitli araştırmacılar tarafından ele alınan femvertising konusu literatür incelemesi yoluyla detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Diğer taraftan Effie organizasyonu tarafından düzenlenen ve çeşitli kategoriler altında yarışmaya katılan markalara ödülleri verildiği organizasyonun “reklamda toplumsal cinsiyet eşitliği” kategorisinde ödül alan Elidor markası içerik analizi ile incelenmiştir. İçerik analizi sonuçlarına göre ilgili reklam filminin başarılı bir femvertising örneği olduğu kanısına varılmıştır. Reklamda kullanılan kadın oyuncu çıplaklık, cinsellik, çekicilikten ziyade başarısı ve gücü ile reklam filminde yer almıştır. Ayrıca bugüne kadar yayınlanan birçok şampuan reklamında olduğu gibi kadın oyuncu uzun ve bakımlı saçlar yerine kısa ve pembe saçlara sahiptir. Bu da markanın fiziksel görünümünden ziyade kadının içindeki azme ve başarı duygusuna vurgu yaptığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Feminist Pazarlama, Tüketici Davranışları, Femvertising, Elidor

FEMVERTISING AS A MARKETING STRATEGY: THE CASE OF ELIDOR

Assist. Prof. Ahmet SONGUR
Duygu YAMAN

ABSTRACT

It is seen that gender figures often precede the product or service in the advertising works of brands. The gender that is emphasized more in advertisements is women. Women appear both as customers that businesses want to sell their products and services to, and as advertising material. In this study, the concept of femvertising, which can be considered as a relatively new concept in the marketing world, has been examined. When the recent advertisement contents are examined, it is seen that many brands use women-oriented advertisements, which is a strategic advertisement type. In such advertisements, it is underlined that only beautiful and well-groomed women will achieve this ideal even when the traditional role of women is reinforced and the image of a happy and free woman is created, even though the traditional social norms towards women are destroyed. The aim of the study is to define the concept of femvertising and to examine it in the case of Türkiye. For this purpose, the subject of femvertising, which has been handled by various researchers, has been discussed in detail through literature review. On the other hand, Elidor brand, which was awarded in the category of "gender equality in advertising" of the organization organized by the Effie organization and where awards were given to the brands participating in the competition under various categories, was analyzed by content analysis. According to the results of the content analysis, it was concluded that the relevant commercial film is a successful example of femvertising. The actress used in the advertisement took part in the commercial with her success and power rather than nudity, sexuality, attractiveness. In addition, as in many shampoo commercials published so far, the actress has short and pink hair instead of long and well-groomed hair. This emphasizes the perseverance and sense of achievement within the woman rather than the physical appearance of the brand.

Keywords: Feminist Marketing, Consumer Behavior, Femvertising, Elidor.

İSTİARENİN TEMEL TAŞI OLAN TEŞBİHİN ARAP ŞİİRİ ÜZERİNDEN İNCELENMESİ

Öğr. Gör. Dr. Nurullah ŞENTÜRK

Dokuz Eylül Üniversitesi

İzmir, Türkiye

nurullahsenturk@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0003-4664-5923

ÖZET

Belagat ilmi, meânî, beyân ve bedî' olmak üzere üç alt dala dayanmaktadır. Bunlardan meânî cümle kurulumuna ilişkin anlamı etkileyen unsurlar üzerinde durmayı, bedî' ses benzeşmesi ve ses yakınlığına ilişkin unsurları açıklamayı ve konumuz olan beyan ise manayı farklı usul ve kurallara göre açıklamayı hedefleyen bilim dalıdır.

Beyan ilmi teşbih, istiare, mecaz ve kinaye olmak üzere dört ana dal üzerine oturur. Bunlardan mecaz, bir kelimeyi hakiki anlamının dışında kullanma, kinaye ise kelimeyi hakiki anlamı ile birlikte, hakiki anlamının ardına gizlenmiş, esas amaç olan gizli anlamı ile birlikte kullanma demektir.

Konumuzu ilgilendiren teşbih ise bir kelime veya şeyi aralarındaki ortak bir noktadan dolayı, takdir edilen veya hakikatte var olan bir edat yardımı ile diğer bir şeye benzetmektir. O halde benzeyen (müşebbeh) benzetilen (müşebbeh bih) teşbihi meydana getiren iki ana unsurdur. Bunlara teşbihin tarafları anlamında “tarafeyn” veya “etrâfu't-teşbih” denir. Bunlardan birinin düşmesi söz konusu sanatı adına “eğretileme” veya “istiare” denen, benzetme temeli üzerinde kurulu bir diğer söz sanatına dönüştürür.

Bizim bu çalışmayı yapma amacımız istiareye temel teşkil eden, teşbih sanatını bütün yönleri ile kavramak, yapılış gayelerini ortaya koymak ve en önemlisi teşbih uygulamalarını Arap şiiri üzerinde görmek ve göstermek olacaktır. Bu bağlamda her bir teşbih türü için bir veya birden fazla örnek verilmiştir.

Teşbihin tarafları mutlak olduğu gibi mukayyet de olabilmektedir. Ayrıca teşbihin tarafları tekil ve bütünlük olarak teşbihi meydana getirmektedir. Bahsi geçen her bir durum için şiirden örnekler verilmiştir ve söz konusu teşbihin incelikleri gösterilmiştir.

Bilindik teşbih şekillerinin dışında kalan “teşbih-i temsil” ile “teşbih-i zımnî” ve “teşbih-i maklub”a çalışmamızda yer verilmiştir. Ayrıca bu teşbih türleri ile amaçlanan şeylerin neler olduğu etraflıca ele alınmıştır.

Teşbih yapılan şeydeki benzerlik yönünün hemen akla gelip gelmemesine göre teşbihin yakın ve uzak olarak ikiye ayrılması meselesi de önemine binaen üzerinde durulan bir diğer husustur. Bunlara ilişkin Arap şiirinden örnekler verdik. Ayrıca şiirdeki benzerlik yönünün uzaklığı ve yakınlığı da bilahare ele alınmıştır.

Teşbih yapmaktan maksadın ne olduğu konusu yani teşbihin gayeleri detaylıca incelenmiş ve her bir gaye için Arap şiirinden yeterince örnekler verilmiştir. Ayrıca beyitler ve teşbih gayeleri detaylıca açıklanmıştır.

Son olarak amacımız, istiare ile teşbihin kesişim noktaları üzerinde durulmuştur. Bu bağlamda çalışmamızda “beliğ teşbih” ile “istiare” arasındaki yaklaşma ve uzaklaşma noktalarına değinmek suretiyle, bu hususta klasik ve modern belagat bilginlerinin görüşlerine yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Arap dili, Belagat, Beyan, Sanat, İstiare, Teşbih

EXAMINING TASHBIH, WHICH IS THE CORNERSTONE OF METAPHOR, THROUGH ARABIC POETRY

Lecturer Dr. Nurullah SENTURK

ABSTRACT

The science of rhetoric is based on three main branches maani, bayan and badie. Of these, maani aims to focus on the elements that affect the meaning of sentence construction. Badie has made it his duty to explain the elements related to sound similarity and sound proximity. The bayan who is our subject is also a branch of science that aims to explain the meaning according to different procedures and rules.

The science of declaration rests on four main branches. Simile, metaphor majaz/figurative expression and trope. Of these, majaz is to use a word outside its true meaning. the trope is using the word with its real meaning, for its hidden meaning, which is the main purpose, hidden behind its real meaning.

The simile that concerns our subject is comparing a word or thing to something else with the help of a preposition that exists or is appreciated in reality, due to a real or imagined partnership between them. So, similar (mushabbah) and likened (mushabbah bih) are the two main elements that make up similar. The fall of one of them (mushabbah-mushabbah bih) transforms the art in question into another rhetoric, which is called in Turkish "eğretileme" or "metaphor", based on analogy.

Our aim in doing this study will be to comprehend the art of simile with all its aspects, to reveal the purposes of its making, and most importantly to see and show the practices of simile on Arabic poetry, which is the basis of metaphor. In this context, one or more examples are given for each type of simile.

The sides of the simile (Atraf al-Tashbih) can be absolute as well as reciprocal. In addition, the parties come as singular and integrated. Examples from Arabic poetry are given for each situation and the intricacies of the simile are shown.

Apart from the familiar simple forms, "the representative analogy, "implicit simile" and "reverse simile" are included in our study. In addition, what is aimed with these types of similes is discussed in detail.

The issue of dividing the simile into two as "near" and "distant" according to whether the similarity aspect between the similes comes to mind immediately is another issue that is emphasized due to its importance. We gave examples from Arabic poetry regarding these. In addition, the distance and closeness of the similarity direction in the poems have discussed.

The purpose of making similes, that is, the purposes of simile, has been examined in detail and enough examples from Arabic poetry have been given for each purpose. In addition, couplets and the purposes of simile are explained in detail.

Finally, it has dwelt on the intersections of metaphor and simile. In this context, in our study, the views of classical and modern rhetoric scholars on this issue are included by mentioning the points of approach and divergence between "obscure simile" and "metaphor".

Keywords: Arabic Language, Eloquence / Rhetoric, Declaration, Art, Metaphor, Simile

**İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ'NİN KURULUŞU VE ÇALIŞMALARININ VAKİT
GAZETESİNDEKİ YANSIMALARI (AĞUSTOS-KASIM 1933)**

Dr. Öğr. Üyesi Elçin YILMAZ
İzmir Ekonomi Üniversitesi
İzmir, Türkiye
elcin.yilmaz@izmirekonomi.edu.tr

ÖZET

Cumhuriyetin ilanı sonrasında her alanda olduğu gibi eğitimin de laik ve çağdaş bir yapıya kavuşturulması temel meselelerden biri olmuştur. Bu amaçla 31 Temmuz 1933'te Cumhuriyetin Osmanlı'dan devraldığı tek üniversite olan Darülfünun kapatılarak 1 Ağustos 1933'te 2252 sayılı yasayla Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı İstanbul Üniversitesi kurulmuştur. İsviçreli bilim insanı Profesör Albert Malche'nin sunduğu rapor kapsamında yeni üniversitenin kuruluş çalışmaları başlamıştır. Yeni cumhuriyetin çağdaş bir üniversitesi olarak kurulan İstanbul Üniversitesi'nin kuruluş çalışmaları Türk basınında da geniş yer tutmuştur. Bu çalışmada dönemin önemli gazetelerinden Vakit gazetesinin üniversitenin kuruluşundan derslerin başladığı 18 Kasım 1933 tarihine kadar konuyla ilgili yer verdiği yazılar ele alınmıştır. Böylelikle, gazetenin üniversite reformunun yapıldığı süreci nasıl değerlendirdiği ve kamuoyuyla nasıl paylaştığı incelenmiştir. Ayrıca bu yazılar çerçevesinde yeni cumhuriyetin üniversiteden beklentileri de Vakit gazetesi özelinde sunulmaya çalışılmıştır. Bu konunun tercih edilmesinin sebebi, şimdiye kadar yapılan çalışmalarda üniversite reformu hakkında Vakit Gazetesi'ne detaylı bir şekilde yer verilmediğinin gözlemlenmiş olmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Üniversite Reformu, Darülfünun, İstanbul Üniversitesi, Albert Malche, Vakit.

**ZORUNLU UZAKTAN EĞİTİME GEÇİŞ NEDENLERİNE GÖRE UZAKTAN EĞİTİM
ALGISININ FARKLILAŞMASI: 6 ŞUBAT 2023 DEPREMLERİ ÖZELİNDE
YÜKSEKÖĞRETİMDEKİ UZAKTAN EĞİTİM ALGISININ İNCELENMESİ**

Dr. Öğr. Gör. Esra FIRATLI TÜRKER

Anadolu Üniversitesi

Eskişehir, Türkiye,

ORCID ID: 000-0002-9946-7246

efiratli@anadolu.edu.tr

ÖZET

Toplumların modernleşmesine ve gelişmesine bağlı olarak eğitime olan talepler artmıştır. Artan eğitim taleplerini fiziksel mesafe ve zaman sınırlaması engellerine takılmadan karşılayabilmek için uzaktan eğitim bir alternatif olmuştur. Yükseköğretimde çeşitli nedenlerle uzaktan eğitime sürekli artan bir yöneliş bulunmaktadır. Ayrıca, bazı özel şartlar ortaya çıktığında zorunlu uzaktan eğitime geçilmiştir. Tüm dünyayı etkileyen Covid-19 pandemisiyle mücadele kapsamında hemen hemen tüm ülkelerde okullar kapatılarak tüm eğitim kademelerinde zorunlu olarak uzaktan eğitime geçilmiştir. Türkiye’de 2021-2022 eğitim ve öğretim yılı başından itibaren yüz yüze eğitime geri dönmüştür. Ancak, 6 Şubat 2023 tarihinde yaşanan iki büyük depremin yaralarını sarabilmek için üniversiteler 2022-2023 eğitim ve öğretim yılı sonuna kadar yeniden zorunlu uzaktan eğitime geçmek durumunda kalmıştır. Çalışma kapsamında 6 Şubat depremlerinden sonra geçilen zorunlu uzaktan eğitimle ilgili olarak üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim algılarının irdelenmesi hedeflenmektedir. Depremler nedeniyle uzaktan eğitime geçildiği için öğrencilerin uzaktan eğitime ilişkin algılarında Covid-19 zamanındakine göre bir farklılaşma olup olmadığının araştırılması amaçlanmıştır. Alan yazına bakıldığında deprem nedenine bağlı olarak zorunlu uzaktan eğitime geçişin üniversite öğrencileri üzerinde oluşturduğu uzaktan eğitim algısını inceleyen araştırmalar bulunmamaktadır. Bu nedenle araştırmanın bulgularının alan yazına önemli bir katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Araştırma nitel yöntem ve fenomenoloji deseni kullanılacaktır. Araştırmanın verileri Anadolu Üniversitesi Eskişehir Meslek Yüksekokulu’ndaki Dış Ticaret Programı öğrencilerinden “Etkili İletişim Becerileri” dersi alan 71 öğrenciden sağlanacaktır. Verilerin toplanması yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla 2023 yılı mayıs ayı içerisinde Zoom platformu üzerinden birebir görüşmelerle gerçekleştirilecektir. Öğrencilerin onaylaması durumunda görüşmeler sesli olarak kayıt edilecektir. Verilerin değerlendirilmesi için içerik analizi yönteminden yararlanılacaktır. Veriler çözümlendikten sonra kodlama yapılacak, elde edilen kodlar temalar ve alt temalar altında gruplanacaktır. Araştırmanın bulguları önceki araştırmalar da gözetilerek yorumlanacaktır. Ortaya çıkan bulgulara dayanılarak uygulayıcılar ve gelecekteki araştırmalar için önerilerde de bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Uzaktan Eğitim, Zorunlu Uzaktan Eğitim, Deprem, Algı.

**DIFFERENTIATION OF PERCEPTION OF DISTANCE EDUCATION DUE TO THE REASONS
FOR TRANSITION TO COMPULSORY DISTANCE EDUCATION: A RESEARCH ON
PERCEPTION OF DISTANCE EDUCATION IN HIGHER EDUCATION SPECIFIC TO THE
EARTHQUAKES OF FEBRUARY 6, 2023**

Dr. Lecturer Esra FIRATLI TURKER

ABSTRACT

Demand for education has increased due to modernization and development of societies. Distance education has been an alternative to meet the increasing demands of education without limitations of physical distance and time. There is an ever-increasing trend towards distance education in higher education for numerous reasons. In addition, compulsory distance education has been introduced when certain special conditions arise. Within the scope of the fight against the Covid-19 pandemic, which affects the whole world, schools have been closed in almost all countries, and distance education has been compulsory at all education levels. Face-to-face education has been restarted in Turkey since the beginning of the 2021-2022 academic year. However, in order to heal the wounds of the two major earthquakes on February 6, 2023, universities had to switch back to compulsory distance education until the end of the 2022-2023 academic year. Within the scope of the study, it is aimed to examine the distance education perceptions of university students regarding the compulsory distance education after the February 6 earthquakes. It is also aimed to study whether there has been an alteration in the perceptions of students regarding distance education, since distance education was started again due to the earthquakes compared to times of Covid-19 pandemic. Considering the literature, there are no studies examining the perception of distance education created on university students by the transition to compulsory distance education due to the earthquake. For this reason, it is believed that the findings of the research can make an important contribution to the literature.

Qualitative method and phenomenology design will be used in the research. The data of the research will be obtained from 71 students who took the "Effective Communication Skills" course from the Foreign Trade Program students at Anadolu University Eskişehir Vocational School. The data will be collected through one-to-one interviews in May 2023 over the Zoom platform through a semi-structured interview form. The interviews will be audio recorded if the students consent to it. For the analysis of the data, content analysis method will be used. After the data are analyzed and coded, and the codes obtained will be grouped under themes and sub-themes. The findings of the study will be interpreted by considering previous studies. Based on the emerging findings, recommendations for practitioners and future research will also be made.

Keywords: Education, Distance Education, Compulsory Distance Education, Earthquake, Perception.

**TURİZMDE İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİ KONULU ULUSAL MAKALELERİN
BİBLİYOMETRİK ANALİZİ**

Dr. Öğr. Üyesi Sine ERDOĞAN MERCAN

Süleyman Demirel Üniversitesi

Isparta, Türkiye

sinemorcin@sdu.edu.tr

İbrahim ZENGİN

Süleyman Demirel Üniversitesi

Isparta, Türkiye

zengin123405@gmail.com

ÖZET

Turizm sektörü verdiği hizmetlerle ekonomik değer yaratan bir sektör olmasının yanı sıra aynı zamanda istihdam yaratıcı özelliği olan bir sektördür. Teknoloji tüm sektörleri istihdam açısından derinden etkilerken turizm sektörünün emek yoğun olma özelliği sebebiyle insan kaynaklarına olan ihtiyacı artarak devam etmektedir. Bu sebeple, turizm sektöründe insan kaynaklarına verilen önem her geçen gün artmaktadır. Etkili bir insan kaynakları yönetimi turizm işletmelerinin başarısında önemli paya sahiptir. Turizmde insan kaynakları alanında yapılan bilimsel çalışmalar ise sektördeki uygulamaların daha sağlam bir zemine oturması konusunda yol gösterici bir konumdadır. Dolayısıyla alanda yapılan bilimsel çalışmaların özelliklerinin derinlemesine incelenmesi turizm araştırmacılarına olduğu kadar sektörde yoğun çalışma temposuna sahip yöneticilere de pratik yarar sağlayacaktır. Bu çalışmanın amacı ulusal düzeyde yayımlanan turizmde insan kaynakları yönetimi konulu makaleleri bibliyometrik analizle incelemektir. Araştırma nitel araştırma yaklaşımı ile hazırlanmıştır. Araştırmanın verileri “akademik.yok.gov.tr” resmi internet sitesi ve “Google Scholar” veri tabanları üzerinden 31 Mayıs 2022-26 Mart 2023 tarihlerinde elde edilmiştir. Bahsi geçen veri tabanlarında *turizmde insan kaynakları yönetimi* konulu 1994-2022 yılları arasında yayımlanan toplam 52 tane makale olduğu tespit edilmiştir. İki makale erişim kısıtlılığı sebebiyle kapsam dışında bırakılmıştır. Tespit edilen çalışmalar yayımlandıkları dergiler, yazarlar, yayım yılı, araştırma amacı, analizler ve sonuçlar başlıkları altında incelenmiştir. Çalışmada incelenen makalelerin ağırlıklı olarak turizm işletmelerini, işgörenleri ve işletme yöneticilerini konu aldıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İnsan Kaynakları Yönetimi, Yöneticiler, İşgörenler.

**BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF NATIONAL ARTICLES ON HUMAN RESOURCE
MANAGEMENT IN TOURISM**

**Assist. Prof. Sine ERDOĞAN MERCAN
İbrahim ZENGİN**

ABSTRACT

In addition to being a sector that creates economic value with the services it provides, the tourism sector is also a sector that creates employment. While technology deeply affects all sectors in terms of employment, the need for human resources continues to increase due to the labor-intensive nature of the tourism sector. For this reason, the importance given to human resources in the tourism sector is increasing day by day. An effective human resources management has an important share in the success of tourism businesses. Scientific studies in the field of human resources in tourism, on the other hand, are in a guiding position for the practices in the sector to sit on a more solid ground. Therefore, an in-depth examination of the characteristics of scientific studies in the field will provide practical benefits not only to tourism researchers but also to managers who have an intense working tempo in the sector. The aim of this study is to examine the nationally published articles on human resource management in tourism through bibliometric analysis. The research was prepared with a qualitative research approach. The data of the study were obtained from the official website "akademik.yok.gov.tr" and "Google Scholar" databases between May 31, 2022 and March 26, 2023. It was determined that there were a total of 52 articles on human resource management in tourism published between 1994 and 2022. Two articles were excluded due to restricted access. The identified studies were examined under the titles of the journals in which they were published, authors, publication year, research purpose, analyzes and results. It was determined that the articles analyzed in the study mainly focused on tourism enterprises, employees and managers.

Keywords: Human Resources Management, Managers, Employees.

RİTÜELLERİN ETKİNLİĞİ: BİR SAHA ÇALIŞMASINDAN NOTLAR

Mehmet Ali SEVGİ

Iğdır Üniversitesi

Iğdır, Türkiye

ORCID ID 0000-0002-3552-7174

malisevgi@gmail.com

ÖZET

Yağmur dansı yapan insanlar gerçekten yağmur yağdırmaya mı çalışırlar? Toplu mezar ziyaretlerine gidenler ölülerin bundan haberdar olduğuna gerçekten inanır mı? Ritüellerin etkinliği üzerine düşünürken onları sembolik olarak mı düşünmeliyiz yoksa araçsal performanslar olarak mı değerlendirmeliyiz? Bir şifacının eylemleri sıradan eylemlere benzer bir şekilde mi değerlendirilmeli? Açıkça beyan edilen amaçlara ulaşılmıyorsa bir ritüel eylemi anlamsızlaşır mı? Buna benzer sorular ritüel çalışmalarında birçok sosyal bilimci tarafından sorulmuş ve farklı değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Yağmur danslarının yağmurun oluşumu üzerinde etkisi olmayabilir ya da bir şifacı bir hastalığın ortadan kalkmasını sağlayamayabilir. Bu durumda bu ritüelleri herhangi bir etkinliği olmayan performanslar olarak değerlendirebilir miyiz? Bir şifacının hastalığın izalesinde başarısız olmasını bazı araştırmacılar başarıya ulaşmamış bir ritüel olarak değerlendirebilmektedir. Bir kısım araştırmacılar da hastalığın tedavi edilmesinin ritüelin başarısıyla doğrudan ilgili olmadığını ifade etmektedirler. Zira bazı antropologlar şifacının ruhu sağaltma misyonunun olduğunu iddia ederken, bir kısım antropologlar da ritüellerin öncelikle toprak, miras veya sosyal konum konusundaki anlaşmazlıkları çözerek "sosyal ilişkileri iyileştirdiğini" söyleyebilmektedirler.

Ritüel teorileri dolaylı veya doğrudan bir şekilde ritüelin etkinliği üzerine belirli bir pozisyonu benimsemektedirler ama bu etkinliğin sorunu nadiren açık bir şekilde ortaya konmaktadır. Bu bağlamda bu çalışmanın iki amacı vardır. İlk olarak Emile Durkheim'in ritüel teorileri üzerindeki etkisinin izleri sürülecek ve bu etkinliğin saptanmasının karmaşıklığı üzerinde durulacaktır. Stanley J. Tambiah'ın "eylemsel etkililik" ve "geleneksel edimler" kavramları yine Durkheim'in etkileri üzerinden ele alınacaktır. Çalışmanın ikinci bölümünde ise Türkiye'nin en doğusunda bulunan sınır şehri Iğdır'da yaşayan Türklerin Nevruz ritüelleri etnografik yöntemler kullanılarak ele alınacak ve ritüellerin etkinliği üzerine yapılan tartışmaların çerçevesinde bu ritüellerin toplumdaki ve bireylerdeki muhtemel etkileri üzerinde durulacaktır. Bu bağlamda, ritüel çalışmalarında süregelen etkinlik tartışmalarını teorik olarak ele alan ilk bölüme saha çalışmalarının, katılımcı gözlemlerin ve mülakatların eşlik ettiği pratik bir düzlem kazandırılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ritüel, Ritüel çalışmaları, Emile Durkheim, Iğdır, Nevruz

THE EFFICACY OF RITUALS: NOTES FROM A FIELD STUDY

Mehmet Ali SEVGI

ABSTRACT

Do people who do rain dance really try to make it rain? Do those who go to grave visits in mass really believe that the dead are aware of this visit? When considering the efficacy of rituals, should we think of them symbolically or should we consider them instrumental performances? Should a healer's actions be evaluated in a manner similar to ordinary actions? Does a ritual act become meaningless if the clearly stated goals are not achieved? Similar questions have been asked by many social scientists in ritual studies and different evaluations have been made.

Rain dances may not have an effect on the formation of rain, or a healer may not be able to make an illness go away. In this case, can we consider these rituals as performances without any efficacy? While some researchers may consider the failure of a healer to cure the disease as an unsuccessful ritual, some researchers state that the treatment of the disease is not directly related to the success of the ritual. While some anthropologists claim that the healer has a mission to heal the soul, some anthropologists may say that rituals have some roles of solving social problems and regulating social relations.

Theories of ritual implicitly or directly take a particular position on the efficacy of ritual, but the problem of this efficacy is rarely made explicit. In this context, this study has two aims. First of all, the influence of Emile Durkheim on ritual theories will be traced and the complexity of detecting this efficacy will be emphasized. Stanley J. Tambiah's concepts of "performative effectiveness" and "traditional performances" will be discussed again through the influences of Durkheim. In the second part of the study, by using ethnographic methods, the Nowruz rituals of the Turks living in Iğdir will be discussed and the possible effects of these rituals on the society and individuals will be emphasized within the framework of the discussions on the efficacy of the rituals. In this context, it will be tried to contribute to the first part, which theoretically deals with the ongoing discussion of activities in ritual studies, with a practical context accompanied by field studies, participant observations, and interviews.

Keywords: Ritual, Ritual Studies, Nevroz, Iğdir, Emile Durkheim

İMAMA İSYAN KONUSUNDAKİ İMAM EBU HANİFE'DE AMAÇLARIN FIKHI (ANALİTİK VE USULÜ OLARAK ÇALIŞMA)

Dr. Ali Al-Masawa
alimohsenzaid1981@gmail.com

ÖZET

Hükümdar mücadelesinin sorunları, Müslümanlarına tarihlerinin ilk zamanlarından beri peşi sıra geldi, zira müslümanların üçüncü halifesi Osman bin Affan'ın şehadetiyle çatışmalar silsilesi başladı, özellikle Emevî ve Abbâsî devirlerinde Müslümanlar arasında ihtilaflar çoktu, (Emevî ve Abbâsî) devrinin en önemli çağdaşlarından biri, Hanefi mezhebinin imamı İmam Ebu Hanife el-Numan ibn Sabit, İmam Ebû Hanife de gerek Emevî devrinin sonunda, gerekse Abbâsî devrinin başında, bu hadiselerle ilgili meşhur duruşlarıyla tanınmıştır.

Hanefiler, İmam Ebu Hanife'nin hükümdara isyan etmenin caiz olup olmadığına dair hükmünü aktarmalarında ihtilaf etmişlerdir. Bu nedenle, bu araştırma iki bağlamda olacaktır:

Birincisi: Hanefiler Ebû Hanîfe'den bu konudaki görüşünün nakledilmesi arasındaki ihtilaf noktasını çözmek için tahkik olarak bağlamıdır.

İkinci bağlam: bu konudaki İmam Ebu Hanife'nin görüşünü şekillendiren ilkeleri ve amaçları inceleyen analitiktir.

Ayrıca bu çalışma, özelde İmam Ebu Hanife'nin, genel olarak da mezhep fakihlerinin görüşlerinin gerek toplum gerekse ihtilafın tarafları üzerindeki etkisine dikkat çekmektedir, tahkik ve analitik araştırması metodolojisi aşağıdaki gibi olacaktır:

Hanefî rivayetlerini takip ederek Ebû Hanîfe'nin bu konudaki görüşünü araştırır, incelerken imamın bulunduğu çevreyi inceler, ve bu, Hanefî yetkili kitaplarının ve başkalarının kitaplarına dayanarak, hanefî rivayetlerini ve onların rivayetlerini takip ederek Ebu Hanife'nin bu konudaki görüşünü araştırır, incelerken imamı çevreleyen ortamı analiz eder, Ve bu, bilhassa tasdik edilmiş Hanefî kitaplarına ve diğerlerinin kitaplarına dayanarak, ve bu konuda âlimler arasında ittifak ve ihtilaf noktalarına atıfta bulunularak, ve Ebu Hanife'de amaçların fikhî göstererek. son olarak, İmam Ebî Hanife'nin görüşlerinin toplumlar üzerindeki etkilerini çıkarılması. Araştırmacı, elinden geldiğince önceki kanaatlerinden kopacaktır.

ملخص بحث: فقه المقاصد عند الإمام أبي حنيفة في مسألة الخروج على الحاكم (دراسة أصولية تحليلية)

تتابعت على ملة المسلمين مشاكل الصراع على السلطة منذ وقت مبكر في تاريخهم، حيث بدأت سلسلة الصراعات من حادثة استشهاد الخليفة الثالث للمسلمين عثمان بن عفان رضي الله عنه، وكثرت الصراعات فيما بين المسلمين خصوصاً في العهد الأموي والعباسي، وكان من أهم من عاصر العهدين (الأموي والعباسي) الإمام أبو حنيفة النعمان بن ثابت رحمه الله إمام المذهب الحنفي، حيث عُرفت له مواقف مشهورة في هذه الأحداث، سواء في آخر العهد الأموي أم في بداية العهد العباسي، وقد اختلفت الحنفية في نقلهم عن إمام المذهب حكم الخروج على الحاكم في الجواز من عدمه، لذلك سيكون هذا البحث في سياقين: الأول سياق تحقيقي لتحرير محل النزاع في اختلاف نقل الحنفية عن إمامهم رأيهم في هذه المسألة، والسياق الثاني تحليلي يدرس الأصول والمقاصد التي شكلت رأي الإمام أبي حنيفة في المسألة، كما أنها تبرز أثر رأي الإمام أبي حنيفة خاصة والفقهاء عامة على الواقع وعلى أطراف الصراع من خلا هذه الدراسة.

وسيكون منهج البحث التحقيقي والتحليلي بالآتي:

بنتبع روايات الحنفية لرأي أبي حنيفة في المسألة، محققاً لها، مع دراسة البيئية المحيطة بالإمام لتحليلها، وذلك استناداً على المُعتمَد من كتب الحنفية خاصة وكتب غيرهم، وإيراداً لأوجه الاتفاق والاختلاف في المسألة عند العلماء، وإبرازاً للمقاصد الأصولية عنده رحمه الله في المسألة، واستخراجاً لآثار رأي الإمام أبي حنيفة على المجتمعات، وسيكون الباحث متجرداً عن القناعات السابقة ما استطاع إلى ذلك سبيلاً.

**THE MEDIATING ROLE OF JOB SATISFACTION IN THE IMPACT OF HAPPINESS AT
WORK ON EMPLOYEE PERFORMANCE**

PhD. Stu. Aysun CALIK

Karabük University

Karabuk, Turkiye

ORCID ID: 0000-0002-8889-5165

a.calik34@gmail.com

PhD. Stu. Fajar Surya Ari ANGGARA

Karabük University

Karabuk, Turkiye

ORCID ID: 0000-0001-8832-5923

fajarsurya@unida.gontor.ac.id

PhD. Stu. Zaid Abu-DABBOUR

Karabük University

Karabuk, Turkiye

ORCID ID: 0000-0001-7109-0275

zaid.abudabour@yahoo.com

Assoc. Prof. Canan YILDIRAN

Karabük University

Karabuk, Turkiye

ORCID ID: 0000-0001-8245-197x

cananyildiran@karabuk.edu.tr

ABSTRACT

The aim of the research is to examine the mediating role of job satisfaction in the effect of workplace happiness on employee performance. The data of the research were obtained from 395 health personnel working in the health sector. Questionnaire method was used as a data collection tool in the research. Happiness at work, employee performance and job satisfaction scales were used to collect data. Frequency analysis, correlation analysis and structural equation model were used in the analysis of the obtained data. According to the correlation analysis carried out within the scope of the research, it has been determined that there is a significant relationship between happiness at work, employee performance and job satisfaction. After the scale structures were verified and the goodness-of-fit values of the model were above the determined limits, the research hypotheses were tested with the structural equation model. As a result of the hypothesis tests conducted with the structural equation model, it has been determined that job satisfaction has a mediating effect on the effect of happiness at work on employee performance.

Keywords: Happiness at Work, Employee Performance, Job Satisfaction, Management

ANADOLU MOTİFLERİNİN ÇAĞDAŞ TÜRK SANATINA YANSIMALARI

Dr. Umut YAĞCI
umutyagci@hotmail.com

ÖZET

Çağdaş Türk sanatında sanatçıların kendine özgü anlatım dilleriyle Anadolu motiflerini yansıttığı çalışmalarında Anadolu kültürünün coşkulu bir şekilde yaşadığı görülmektedir. Anadolu motifleri bu serbest ve çağdaş anlatım diline ayrı bir zenginlik katmıştır.

Geleneksel çizgide ilerleyen Türk sanatı; 18. yüzyıldan itibaren belirginleşmeye başlayan batılılaşma hareketlerinin sonucunda, batı sanatının seyrine girmiştir. Böylece günümüze değin uzanan ve “Çağdaş Türk Sanatı” olarak isimlendirilen süreç ortaya çıkmıştır. Türk toplumu çok değişik coğrafyalarda yaşam sürmüştür ve bunun sonucunda bu çok kültürlülük motiflere yansımıştır. Yöresel anlatım biçimi içerisinde motifler çevreyle olan sayısız kültür alışverişinin sentezini ortaya koyarlar. Motiflerden meydana getirilen desenler, kullanılan eşyaya, yaşanan mekâna aktarılmıştır.

Sanatçılar yöresel motiflerin çeşitliliğine kifayetsiz kalamamışlardır. Kendi üsluplarını oluştururlarken içinde yaşadıkları kültürel değerlerinden faydalanarak üretimde bulunmuşlardır. Çağdaş Türk sanatçıları, geleneksel olarak kullanılan Anadolu motiflerini çağdaş sanat içerisinde kendi üsluplarına göre eserlerine yansıtılmışlardır. Böylece motifler, çağdaş sanatçıların eserlerinde yaşayan yenilikçi bir ruh halini almıştır. Çağdaş sanatçıları, çeşitli sanat dallarında ve tekniklerde yaptığı eserleriyle birlikte incelediğimizde, Anadolu motiflerinin çağdaş yansımalarını görebilmekteyiz.

Anadolu motiflerini gözlemlediğimizde geçmişten günümüze kadar Türk sanat eserlerinde varlıklarını görürüz. Bunlar, dönemin en iyi örnekleri olarak kabul edilmiş ve bu süreç içerisinde gelişerek günümüz çağdaş sanatına kadar gelmişlerdir. Bu gelişim ve değişim kendi kültürüne has, özgün bir şekilde gerçekleşmiştir.

Anahtar Sözcükler: Anadolu Motifleri, Çağdaş Türk Sanatı, Çağdaş Türk Sanatçıları.

PEDAQOJI PROSESDƏ İNNOVASİYALARIN TƏTBİQİ

Məhərrənova ELMİRA
ADPU-nun ETM-nin əməkdaşı
Azerbaijan
meherremova.elmira@bk.ru

XULASƏ

Sürətli tərəqqi yolunda olan Respublikamızda təhsil sisteminin insan kapitalının inkişafı çağırışlarına cavab verməsi yönündə yeni hədəflərin müəyyənləşdirilməsi və təhsilin keyfiyyət göstəricilərinin Avropa standartlarına uyğunlaşdırılması prioritet vəzifə kimi qarşıda durur.

Təhsil cəmiyyət və dövlətin inkişafının əsasında durmaqla strateji əhəmiyyətə malik olan və üstün inkişaf etdirilən fəaliyyət sahəsidir. Azərbaycan Respublikasının təhsil sistemi milli zəminə ümumbəşəri dəyərlərə əsaslanır, demokratik xarakter daşıyır. Azərbaycan Respublikasında təhsil dünyəvi və fasiləsiz xarakter daşımaqla, vətəndaşın, cəmiyyətin və dövlətin maraqlarını əks etdirən fəaliyyət sahəsidir.

Təhsilin inkişafı hər bir ölkədə inkişaf konsepsiyasının mühüm tərkib hissəsidir. Ölkəmizdə son illərdə təhsilin inkişafı ilə bağlı həyata keçirilən tədbirlər deməyə əsas verir ki, Azərbaycan öz gələcəyini daha etibarlı və inamlı görmək əzmindədir. Hazırda müasir innovasiyaların təlim prosesinə daxil edilməsi aşağıdakı qabiliyyətlərə malik olan şəxsiyyətin formalaşması üçün şərait yaradır:

- Biliklərin müstəqil mənimsənilməsinə və biliklərin kəşf edilməsinə;
- Bu biliklərin yaradıcılıqla yenidən işlənməsinə;
- Həyati məqsədlərə nail olmaq üçün biliklərin istifadəsinə;
- Problemi həll etmək üçün əməkdaşlıq etməsinə;
- Özünürealizə yollarının axtarılıb tapılmasına.

Təhsil sistemində aparılan islahatlar müasir dərsin məzmununun təkmilləşdirilməsi, yeni təlim texnologiyalarının tətbiqini tələb edir. İnnovativ metodlardan istifadə təhsilin keyfiyyətinə öz müsbət təsirini göstərir. Bu gün təlim-tərbiyə prosesində öyrənənlərə daha çox müstəqillik verilməli, öz fikirlərini sərbəst, çəkinmədən söyləməyə şərait yaradılmalıdır.

Yeni innovasiyalar tədris prosesinin təşkilinə yeni məzmun gətirir, əməkdaşlığa qarşılıqlı hörmətə, bir-birinin ləyaqətinə hörmət etməyə, yeni münasibətlərin yaradılmasını tələb edir.

Bunlarla yanaşı, təhsilin inkişaf etdirilməsi, keyfiyyətə yeni tərəqqi meyilləri və motivlərinin əldə olunmasına təkan verən mühüm amillərdən biri də bu sahəyə yeni informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiq edilməsidir. Məhz bu proses Azərbaycan təhsil sistemində inteqrasiya olunmasına gətirib çıxaran başlıca amilləri özündə ehtiva edir. Bu onu deməyə əsas verir ki, Azərbaycanın təhsil sisteminin mühüm vəzifə, məqsəd, meyl, motiv və inkişaf prioritetləri dünyada cərəyan edən proseslərə inteqrasiya olunmaqla, beynəlxalq standartların mənimsənilməsi və təhsil tətbiq olunmasıyla müəyyənləşdirilir.

Açar Sözlər: Azərbaycan, Təhsil, İnkişaf, Keyfiyyət, Motiv

APPLICATION OF INNOVATIONS IN THE PEDAGOGICAL PROCESS

Maharramova ELMIRA

ABSTRACT

In our Republic, which is on the path of rapid progress, the identification of new goals for the education system to meet the challenges of human capital development and the adaptation of the quality indicators of education to European standards are a priority.

Education is a field of activity that has strategic importance and is highly developed, being the basis of the development of society and the state. The education system of the Republic of Azerbaijan is based on universal values on a national basis and has a democratic character. Education in the Republic of Azerbaijan is secular and non-stop, reflecting the interests of the citizen, society and the state.

The development of education is an important component of the development concept in every country. The measures taken in recent years in our country regarding the development of education indicate that Azerbaijan is determined to see its future more reliable and confident.

Currently, the inclusion of modern innovations in the training process creates conditions for the formation of a personality with the following abilities:

- Independent assimilation of knowledge and discovery of knowledge;
- Creative reworking of this knowledge;
- Use of knowledge to achieve vital goals;
- To cooperate to solve the problem;
- To search and find ways of self-realization.

The reforms carried out in the education system require the improvement of the graduate of the modern class, the introduction of new training technologies. The use of innovative methods shows its positive effect on the quality of education. Today, learners should be given more independence in the educational process, and conditions should be created to express their opinions freely and without hesitation.

New innovations bring new content to the organization of the educational process, require cooperation, mutual respect, respect for each other's dignity, and the creation of new relationships.

In addition to these, one of the important factors that encourage the development of education and the achievement of qualitatively new trends and motives is the application of new information and communication technologies in this field.

It is this process that includes the main factors that lead to integration into the educational system of Azerbaijan. This suggests that the important tasks, goals, tendencies, motives and development priorities of the educational system of Azerbaijan are determined by integrating into the processes taking place in the world, adopting international standards and applying education.

Keywords: Azerbaijan, Education, Development, Quality, Motive

İNNOVASİYALARIN TƏTBİQİNDƏ ÖYRƏDƏNLƏRİN STRATEGİYASI

Mehdizadə Gülşən Kamal qızı

ADPU-nun elmi işçisi

Azərbaycan

mehdizade.gulshen@mail.ru

XULASƏ

“İnnovasiyaların tətbiqinə verilən tələblər”, “Fəal təlimin zamanı qarşılaşdığımız problemlər” gündəlik pedaqoji prosesdə qarşılaşdığımız aktual problemlərdir.

XX əsrin sonlarında pedaqoji aləmin təkamülünə səbəb olan Azərbaycan Respublikasının Maarif Naziri olan akademik Mehdi Mehdizadənin 12 noyabr 1970-ci ildə Müəllimlərin respublika elmi-praktik konfransında “Dərsə verilən müasir tələblər haqqında” mövzusunda məruzəsi hər dövr müəllimlər üçün dəyərli materialdır. Pedaqoji prosesin özəyini təşkil edən və onun bütün sahələrini özündə birləşdirən dərs prosesi daim inkişafda və təkmilləşməkdədir. Dərsin quruluşu, mahiyyəti və ona verilən tələblər artır. İnnovasiyaların tətbiqində öyrənmənin öyrənməyə marağını cəlb etmək üçün öyrədənin qarşısında tələblər durur. Bu tələbləri ödəmək üçün müəllim peşəkarlığı, səriştəliliyi vacib amildir. Şagirdlərin öyrənməyə marağının yüksəldilməsi və tədris prosesinin optimallaşdırılması müasir dərsin konturunun hazırlanması müəllimin idrak fəaliyyətindən asılı prosesdir.

Yuxarıda adı çəkilən məruzədə akademik M.Mehdizadə dərsə verilən tələbləri aşağıdakı kimi qruplaşdırmışdır:

Dərsin ideya-elmi səviyyəsinin yüksəldilməsi.

Dərsdə şagirdlərin idrak fəaliyyətinin inkişaf etdirilməsi, bütün şagirdlərin məhsuldar işlə təmin edilməsi.

Təlimin müxtəlif metod və priyomlardan dərslərdə istifadə edilməsi (dərsdə problem-situasiyanın yaradılması, dərsdə əks əlaqənin təmin olunması).

Vaxtdan səmərəli istifadə olunması, tədris prosesinin intensivləşdirilməsi.

Tədris işinin fərdiləşdirilməsi.

Təlimin müasir texniki vasitələrinin tətbiqi.

Şagirdlər tərəfindən biliklərin mənimsənilməsi prosesinin dəqiq idarə edilməsi [3,s.3-39].

Akademik M.Mehdizadənin özünün də dediği kimi, buna qədər dərsə verilən tələblər çox olmuşdur. Lakin, bu innovativ metod və priyomların tətbiqi öyrədənlərin fəaliyyətində təhsilin keyfiyyətinin yüksəlməsinə səbəb olmuşdur.

Müəllimlərin özünüinkişaf prosesi davamlı olaraq həyata keçirilməsi bilavasitə şagirdlərin inkişafına və onların yeniliyə, tədqiqatçılığa, müstəqil fəaliyyətə alışmasına səbəb olur. Öyrənməyə və inkişaf etməyə meyilli müəllim bu xüsusiyyəti öz şagirdlərinə də aşılayır. Nəticədə müstəqil fəaliyyət bacarığına malik sinif mühiti yaranır. Müəllimin özünütəhsili, peşəkar bacarıqlarının inkişaf etdirilməsi şagirdlərlə münasibətin və tədris prosesinin optimal qurulmasını şərtləndirir.

Təhsilin səmərəsi nə zaman özünü əks etdirir? Sualna cavab olaraq demək olar ki, təlim mühiti müəllim tərəfindən elə təşkil olunmalıdır ki, şagirdlər əldə etdikləri elmi biliklər real həyatda tətbiq etmə bacarığına, həm tədris, həm də sosial xarakterli problemlərin müstəqil həlli vərdişlərinə yiyələnsinlər.

Təhsilalanların cəmiyyətlə vəhdəti elə problemdir ki, onun uğurlu həllini təmin etmədən dəstəkləyici mühitin təşkil olunması çox çətindir. Hər bir təhsilalan – şagird cəmiyyətin alt-komponentidir. Cəmiyyətdə baş verən hər bir dəyişmə və yenilik özünü insanın həyatında da göstərir. Təhsilin tələbyönümlülük prinsipinə istinadən cəmiyyətin, dövlətin və fərdin dəyişən, artan tələb və ehtiyacları daim diqqət mərkəzində saxlanılmalıdır.

Bu baxımdan İslam dinində elmə hörmət və ehtiram xüsusi yer alır. İslam dinin banisi Məhəmməd Peyğəmbər (Ə.S.) demişdir: “Elm öyrənmək üçün dünyanın ən uzaq guşəsinə qədər get”, “Elm öyrənin, çünki elm sahibini yaxşını pisdən seçməyə qadir edir. Behşitin yolunu hamarlayır. Kəməksizlikdə yoldaşımız, dostlar arasında zinətimiz və düşmənlər arasında zinətimiz hesab olunur” [4, p.43-44].

Müəllimin özünütəhsili, peşəkar bacarıqlarının inkişaf etdirilməsi şagirdlərlə münasibətin və tədris prosesinin optimal qurulmasını şərtləndirir.

Açar Sözlər: İnnovasiyaların Tətbiqi, Müasir Dərs, Fəal Təlim, Öyrədənlərin Strategiyası, Pedaqoji Proses

STRATEGIES OF LEARNERS IN IMPLEMENTING INNOVATIONS

Mehdizadeh Gulshan Kamal kızı

ABSTRACT

"Requirements for the application of innovations", "Problems we face during active training" are actual problems we face in the daily pedagogical process.

Academician Mehdi Mehdizadeh, the Minister of Education of the Republic of Azerbaijan, who led to the evolution of the pedagogical world at the end of the 20th century, on November 12, 1970, at the republican scientific-practical conference of teachers on the topic "On modern requirements for teaching" is a valuable material for teachers of all times. The learning process, which forms the core of the pedagogical process and includes all its areas, is constantly developing and improving. The structure, essence and requirements of the lesson are increasing. In the application of innovations, there are demands on the teacher to attract the learner's interest in learning. To meet these requirements, the teacher's professionalism and competence is an important factor. Raising students' interest in learning and optimizing the teaching process, preparing the outline of a modern lesson is a process that depends on the teacher's cognitive activity.

In the above-mentioned report, academician M. Mehdizade grouped the requirements for the course as follows:

1. Raising the idea-scientific level of the lesson.
2. Development of students' cognitive activity in class, provision of productive work for all students.
3. Using different methods and principles of training in lessons (creating problem-situation in the lesson, providing feedback in the lesson).
4. Efficient use of time, intensification of the teaching process.
5. Individualization of educational work.
6. Application of modern technical means of training.
7. Accurate management of the process of learning by students.

As Academician M. Mehdizadeh himself said, the demands given to the lesson were many. However, the application of these innovative methods and principles has led to an increase in the quality of education in the activities of educators.

The continuous implementation of the self-development process of teachers directly leads to the development of students and their habituation to innovation, research, and independent activity. A teacher who is inclined to learn and develop instills this characteristic in his students. As a result, a classroom environment with independent activity skills is created. The teacher's self-education and development of professional skills determine the optimal establishment of the relationship with the students and the teaching process.

When does the effect of education show itself? In response to the question, it can be said that the learning environment should be organized by the teacher in such a way that the students acquire the ability to apply the acquired scientific knowledge in real life, and the habits of independent solution of both educational and social problems.

Unity of students with society is such a problem that it is very difficult to organize a supportive environment without ensuring its successful solution. Each student is a sub-component of society. Every change and innovation that takes place in society shows itself in a person's life.

From this point of view, respect and reverence for science has a special place in the Islamic religion. The founder of Islam, Prophet Muhammad (PBUH) said: "Go to the farthest corner of the world to learn science", "Learn science, because knowledge enables one to choose good from evil. It smooths the path of Behshit. It is considered our companion in helplessness, our ornament among friends and our ornament among enemies".

The teacher's self-education and development of professional skills determine the optimal establishment of the relationship with the students and the teaching process.

Keywords: Application of Innovations, Modern Lesson, Active Learning, Teacher's Strategy, Pedagogical Process

ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERDE ADALET DEĞERİNİN KAZANDIRILMASINDA ÖRNEK OLAY KULLANIMI VE ETKİLERİ

Nurefza GÜLEÇ
efzaglc@outlook.com

ÖZET

Bu araştırmada, özel yetenekli öğrencilere adalet değerinin kazandırılmasında örnek olay yöntemi ve ahlaki muhakemeden nasıl yararlanılabileceğini ortaya koymak amaçlanmaktadır. Temel nitel araştırma yöntemine göre tasarlanan çalışmada veri toplama araçları olarak; öğrencilerin ön algılarını ölçmek için 3 soruluk yapılandırılmış görüşme formu, adalet değeriyle ilgili örnek olayların yer aldığı senaryolar, sınıf içi uygulama kayıtları, çalışma yaprakları, öğrenci yansıtıcı günlükleri ve araştırmacı günlüğü kullanılmıştır. Çalışma grubu, amaçlı örneklem çeşitlerinden ölçüt örneklemeğe göre belirlenmiştir. Araştırmada, öğrencilerin BİLSEM'e (Bilim ve Sanat Merkezi) devam ediyor olma ve 5.sınıf öğrencisi olmalarına dikkat edilmiştir. Ayrıca, katılımcıların cinsiyetinde denge gözetilerek, kız erkek sayısının eşit olmasına özen gösterilmiştir. Bu çerçevede araştırmanın çalışma grubu, Doğu Anadolu Bölgesinde bir ilde bulunan BİLSEM'e devam eden 3 kız ve 3 erkek olmak üzere 6 özel yetenekli öğrenciden oluşmuştur. Öğrenciler, BİLSEM'de BYF programına devam eden 5.sınıf öğrencilerinden seçilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre, özel yetenekli öğrencilerin adalet değerine yönelik ön algılarının 4 tema altında toplandığı tespit edilmiştir. Bu temaların; "kavram olarak adalet", "dağıtıcı adalet", "düzenleyici adalet" ve "sosyal adalet" olduğu görülmektedir. Öğrenciler, en fazla görüş belirttikleri temanın "düzenleyici adalet" teması olduğu anlaşılmaktadır. Özel yetenekli öğrencilerin adalet değerine yönelik ön algılarının; uygulama öncesinde spesifik bilgi ve kavram boyutunda ortaya çıktığı görülürken uygulama sonrasında ise düzenleyici ve sosyal adalet boyutunda geliştiği görülmektedir. Ayrıca özel yetenekli öğrencilerin, örnek olay kullanımının adalet değerinin kazanılmasında etkili olduğunu düşündükleri ortaya çıkan bir başka araştırma bulgusudur.

Anahtar Kelimeler: Özel Yetenekli Öğrenci, Adalet Değeri, Örnek Olay, Değerler Eğitimi, Ahlaki Muhakeme

DAĞLIQ QARABAĞ TARİXŞÜNASLIĞI

t.ü.f.d Məhərrəmovə AYTƏN
Azərbaycan Dillər Universiteti
Azerbaijan
ayten.meherremova.84@mail.ru

XÜLASƏ

Qarabağ Azərbaycanın ən qədim tarixi vilayətlərindən biridir. Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsi olan Qarabağın adı Azərbaycan dilindəki "qara" və "bağ" sözlərindən əmələ gəlmişdir. "Qara" və "bağ" söz birləşməsi Azərbaycan xalqının özü qədər qədim tarixə malikdir. Dünyanın hər yerində bu söz birləşməsinin Azərbaycanın konkret ərazisinə aid edilməsi də danılmaz həqiqətdir. Azərbaycan xalqının öz doğma torpağının bir parçasına verdiyi "Qarabağ" tarixi-coğrafi anlayış kimi konkret məkanı bildirmiş, sonra isə Azərbaycanın geniş coğrafi ərazisinə aid edilmişdir. Yeri gəlmişkən, bu hal Azərbaycan üçün xarakterikdir: Naxçıvan şəhəri - Naxçıvan bölgəsi, Şəki şəhəri - Şəki bölgəsi, Gəncə şəhəri - Gəncə bölgəsi, Lənkəran şəhəri -Lənkəran bölgəsi və i. a.

"Qarabağ"ın Azərbaycanın konkret bir vilayətinin, bir bölgəsinin adı kimi formalaşması tarixi onun etimologiyasının daha elmi şəkildə izahına imkan verir. Çünki Azərbaycan dilində (həmçinin başqa türk dillərində) "qara"nın rəngdən başqa "sıx", "qalın", "böyük", "tünd" və başqa mənaları da vardır. Bu baxımdan, "Qarabağ" termini "qara bağ", yəni "böyük bağ", "sıx bağ", "qalın bağ", "səfalı bağ" və s. mənası kəsb edir. Beləliklə, Qarabağın özü kimi "Qarabağ" sözü də Azərbaycan xalqına məxsusdur.

Qarabağdan bəhs edərkən qarşıya əvvəlcədən belə bir sual çıxır: Qarabağ haradır, Azərbaycanın hansı ərazilərini əhatə edir? Bu sualın cavabı bu gün daha aktualdır və erməni separatçıları tərəfindən törədilmiş "Dağlıq Qarabağ problemi"nin dərk edilməsi üçün mühüm əhəmiyyətə malikdir. Qoyulmuş suala cavab üçün ilk mənbəyə müraciət edək. Vaxtı ilə bu ərazini əhatə edən Azərbaycan dövlətinin - Qarabağ xanlığının vəziri olmuş Mirzə Camal Cavanşir özünün "Qarabağ tarixi" (1847) əsərində bu məsələdən bəhs edərkən yazırdı: "Qədim tarix kitablarının yazdığına görə Qarabağ vilayətinin sərhədləri belədir: cənub tərəfdən Xudafərin körpüsündən Sınıq körpüyə qədər - Araz çayıdır. İndi (Sınıq körpü) Qazax, Şəmsəddin və Dəmirçi-Həsənli camaatı arasındadır və Rusiya dövləti məmurları onu rus istilahlı Krasnı most, yəni Qızıl körpü adlandırırlar. Şərqi tərəfdən Kür çayıdır ki, Cavad kəndində Araz çayına qovuşaraq gedib Xəzər dənizinə tökülür. Şimal tərəfdən Qarabağın Yelizavetpolla sərhədi Kür çayına qədər - Goran çayıdır və Kür çayı çox yerdən (keçib) Araz çayına çatır. Qərbi tərəfdən Küşbək, Salvartı və Ərikli adlanan uca Qarabağ dağlarıdır".

Açar Sözlər: Qarabağ, Problem, Kənd, Əhali, Torpaq

NAGORNO-KARABAKH HISTORIOGRAPHY

t.u.f.d Məhərrəmovə AYTƏN

ABSTRACT

Karabakh is one of the oldest historical regions of Azerbaijan. The name of Karabakh, which is an integral part of Azerbaijan, is derived from the words "black" and "bag" in the Azerbaijani language. The word combination "black" and "garden" has a history as old as the Azerbaijani people themselves. It is also an undeniable fact that this word combination is related to the specific territory of Azerbaijan all over the world. "Karabakh" given by the Azerbaijani people to a piece of their native land, as a historical-geographic concept, indicated a specific place, and then it was related to the vast geographical area of Azerbaijan. By the way, this situation is typical for Azerbaijan: Nakhchivan city - Nakhchivan region, Sheki city - Sheki region, Ganja city - Ganja region, Lankaran city - Lankaran region, etc

The history of the formation of "Karabakh" as the name of a specific province, a region of Azerbaijan allows for a more scientific explanation of its etymology. Because in the Azerbaijani language (as well as in other Turkic languages), "black" has other meanings besides color: "dense", "thick", "big", "dark" and others. In this regard, the term "Karabakh" means "black garden", i.e. "big garden", "dense garden", "thick garden", "smelly garden", etc. makes sense. Thus, like Karabakh itself, the word "Karabagh" belongs to the Azerbaijani people.

When talking about Karabakh, the following question arises in advance: where is Karabakh, what territories of Azerbaijan does it cover? The answer to this question is more relevant today and is important for understanding the "Nagorno Karabakh problem" caused by Armenian separatists. Let's turn to the first source for the answer to the question. Mirza Jamal Javanshir, who was the minister of the Karabakh Khanate of the Azerbaijan state, which once covered this area, wrote in his work "History of Karabakh" (1847) when discussing this issue: "According to the ancient history books, the borders of the Karabakh province are as follows: from the southern side, from the Khudafarin bridge to the Broken bridge - the Araz river. Now (the Broken bridge) is between the communities of Gazakh, Shamseddin and Demirchi-Hasanli, and Russian state officials call it Krasny most, i.e. the Golden bridge From the eastern side is the Kura River, which joins the Araz River in the village of Javad and flows into the Caspian Sea. From the northern side, the border of Karabakh with Yelizavetpol to the Kura River is the Goran River, and the Kura River reaches the Araz River in many places. From the west, the high Karabakh called Kushbek, Salvarti and Erikli. mountains".

Keywords: Karabakh, Problem, Village, Population, Land

MARKET MARKALI ÜRÜNLERİN AMBALAJLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Melisa AKDENİZ
Sakarya Üniversitesi

Sakarya, Türkiye

melisaakdeniz54@hotmail.com

ÖZET

Market markaları ulusal markalara karşı ciddi bir duruş sergilemeye başlaması gerek ucuzluk, gerek kalitesi olsun tüketiciyi olumlu yönde etkilemeye çalışılmıştır. Bazı algılarda tüketici ulusal markalara ilgi duymaya başladığı zamanda market markaları ambalajlarına önem vererek, ulusal markalara benzeyip onlardanmış gibi algı yaratmış bazen de kendi farkını ortaya koyup tüketici etkilemeye çalışılmıştır.

Bu çalışma, market markalı ürünlerin ulusal markalarla rekabet edebilmesi açısından ürün ambalajlarında yaptıkları uygulamaları ortaya çıkarabilmek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırma için File Perakendeci Mağazalar gezilmiş HARRAS markalı ürün çeşitleri,(meyve suları, kahveler, sütler, çaylar) inceledikten sonra, birçok ürün gurubu olması sebebiyle önce bir kategori belirleyip bunun üzerinde incelemeler yapma kararı alınmıştır. Market markalı ürünlerin ambalajları üzerine yapılan bu çalışmada yer alacak kategori içecek-meşrubat kategorisi olarak belirlenmiştir (Ambalajlardaki renkleri, yapıları vb. daha rahat inceleyebilmek adına). Renk, ambalaj yapısı, tipografi, marka ismi ve logo, fotoğraf ve illüstrasyon gibi çeşitli yönlerde ambalajlar incelenmiştir

Kategori belirlendikten sonra ambalajların detaylı bir şekilde incelenebilmesi ve değerlendirilmesi için seçilen kategorideki ürünlerin(yaklaşık 20 adet) fotoğrafları çekilmiştir.

Araştırmada ele alınan içecek-meşrubat kategorisi sınıflandırılarak değerlendirilmiştir. Çoğu ambalajlarda hemen hemen aynı tipler ve renkler kullanılmaktadır. Belli başlı ürünler için pek fazla alternatif görünmemektedir. Örneğin meyve sularında meyvenin renklerine göre yapılan ambalajlar gibi. Genel olarak bakıldığında market markalı ürünlerin dikkat çekmek için ambalajlarına daha çok önem verdikleri görülmektedir.

Market markaları ulusal markalara karşı ciddi bir duruş sergilemeye başlaması gerek ucuzluk, gerek kalitesi olsun tüketiciyi olumlu yönde etkilemeye çalışılmıştır. Bazı algılarda tüketici ulusal markalara ilgi duymaya başladığı zamanda market markaları ambalajlarına önem vererek, ulusal markalara benzeyip onlardanmış gibi algı yaratmış bazen de kendi farkını ortaya koyup tüketici etkilemeye çalışılmıştır.

Sonuç olarak market markalarının üzerine yapılan bu araştırma da günümüzde her alanda olduğu gibi perakende sektöründe de rekabet oldukça önemli bir hale gelmiştir. Çeşitli stratejiler uygulayan perakendeci işletmeler, artan ve farklılaşan tüketici istek ve ihtiyaçları ve rakipleri karşısında bir avantaj sağlayabilmek nedeniyle kendi markalı ürünlerini üretmeye yönelmişlerdir. Yapılan bu çalışma da perakendecilerin, market markalı ürünlerine uyguladıkları ambalajlama stratejileri araştırılmış ve bu ambalajlama stratejilerin tüketiciler için ne derece önemli olduğu ve tüketicilerin tercihlerini etkileyip etkilemediği araştırılmıştır.

Market markalı ürünlerin çoğunun ambalajı, tüketiciler üzerinde belli bir imaj kazanmış olan ulusal markalı ürünlerin ambalajına benzetilmeye çalışılmıştır. Market markalı ürünlerin ambalajları ulusal markaların ürününü çağrıştıracak şekilde ambalajlanmaktadır. Bu durum market markaların ulusal markaların marka imajından yararlanma isteklerinin bir göstergesi olarak görülebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ulusal Markalı Ürünler, Market Markalı Ürünler, Ambalaj, Tüketici

HİSSE SENETLERİ BORSA İSTANBUL'DA İŞLEM GÖREN ŞİRKETLERDE KALDIRAÇ DÖNGÜSELLİĞİNİN İNCELENMESİ*

Dr. Tuba KONAK

Çukurova Üniversitesi

Adana, Türkiye

ORCID ID 0000-0002-3290-9337

tubaaknk@gmail.com

Prof. Dr. Hatice DÜZAKIN

Çukurova Üniversitesi

Adana, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-8840-1815

hduzakin@cu.edu.tr

ÖZET

Araştırmanın amacı 2006-2020 yılları arasında hisse senetleri Borsa İstanbul'da işlem gören şirketlerin kaldıraç yapılarının döngüsel olup olmadığının analiz edilmesidir. Araştırmayı kapsayan yılların belirlenmesinin nedeni 31.12.2005 tarihinde Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun Çalışmalarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin (b) bendine dayanılarak muhasebe standartlarının değişmesidir. Araştırmada banka ve banka dışı şirketlerin toplam varlıkları ile finansal kaldıraç oranları hesaplanarak sermaye yapısı kararlarına etkisi incelenmiştir. Araştırmaya 2006-2020 yılları arasında hisse senetleri Borsa İstanbul'da işlem gören ve verilerine eksiksiz ulaşılabilen 159 şirket dahil edilmiştir. Bu şirketlerin 8'ini bankalar ve 151'ini banka dışı şirketler oluşturmaktadır. Araştırma sonucuna göre bankaların kaldıraç oranlarının döngüselligi tespit edilmiştir. Ancak banka dışı şirketlerde döngüsellik belirlenememiştir.

Anahtar Kelimeler: Kaldıraç Döngüselligi, Kaldıraç, Sermaye Yapısı, Panel Veri Analizi

INVESTIGATION OF LEVERAGE PROCYCLICAL IN BORSA ISTANBUL COMPANIES

Dr. Tuba KONAK

Prof. Dr. Hatice DUZAKIN

ABSTRACT

The aim of the research is to analyze whether procyclical the leverage structures of companies whose are traded in Borsa Istanbul between 2006-2020. The reason for the determination of the years covering the research is change in accounting standards, based on paragraph (b) of the 9th article of the Regulation on the Procedures and Principles Regarding the Operations of the Turkish Accounting Standards Board on 31.12.2005. In the research, the total assets and financial leverage ratios of banks and non-bank companies were calculated and their effects on capital structure decisions were examined. 159 companies whose are traded in Borsa Istanbul between 2006-2020 and whose data could be accessed completely were included in the research. These companies, 8 are banks and 151 are non-bank companies. According to the result of the research, the procyclical of the leverage ratios of banks has been determined. However, procyclical could not be determined in non-bank companies.

Keywords: Leverage Procyclical, Leverage, Capital Structure, Panel Data Analysis

*Bu çalışma, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından kabul edilen 'Hisse Senetleri Borsa İstanbul'da İşlem Gören Şirketlerde Kaldıraç Döngüsellığının İncelenmesi' adlı Doktora Tezinden türetilmiştir.

İRAN ŞAHI AHMED HAN'IN AĞUSTOS 1919 İSTANBUL ZİYARETİ

Dr. Öğr. Gör. Kenan ÖZKAN

Altınbaş Üniversitesi

İstanbul, Türkiye

ORCID ID: 0000-0001-8939-4365

kenan.ozkan@altinbas.edu.tr

ÖZET

İran Şahı Ahmed Han'ın, Ağustos 1919'da çıktığı Avrupa seyahati esnasında 19-30 Ağustos 1919 tarihleri arasında İstanbul'u ziyaret ettiği görülmektedir. Şah ve maiyeti İstanbul'da bulunduğu on iki gün boyunca, Büyükkada'da kendisine tahsis edilen Splendid Palas Oteli'nde ikamet etmiştir.

İran Hükümeti yetkilileri İsviçre, Fransa ve İngiltere'yi kapsayan bu seyahatin kesinlikle resmî bir amaçla gerçekleşmediğini söyleseler de ziyaretin İran ile İngiltere arasında imzalanan antlaşmanın hemen ardından gerçekleşmiş olması dikkat çekicidir. İkinci olarak Şah'ın İstanbul'da Padişah, Veliht, Sadrazam ve İtilaf Devletleri temsilcileri ile görüşmesi ve devletin resmî yayın organı Takvim-i Vakayi'nin bu ziyareti yakından takip etmesi Şah'ın Avrupa seyahatinin kesinlikle resmî olmadığı şeklindeki açıklamalarla ters düşmektedir. Şah'ın temas ve ziyaretlerinden anlaşıldığı üzere bu ziyaret için, İran Hükümet çevrelerinin iddia ettiği gibi "gayri resmî" demek mümkün olmamakla birlikte, belki "yarı resmî" nitelendirmesini yapmak daha uygun görünmektedir.

Bu çalışmada Şah Ahmed Han'ın İstanbul'da bulunduğu on iki gün boyunca gerçekleştirdiği ziyaret ve temaslar Osmanlı basını ve arşiv belgeleri ışığında ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ahmed Han, İstanbul, Osmanlı-İran İlişkileri, İngiltere-İran İlişkileri

SHAH OF IRAN AHMED HAN VISIT ISTANBUL IN AUGUST 1919

Dr. Lecturer Kenan OZKAN

ABSTRACT

It is seen that the Shah of Iran, Ahmet Khan, visited Istanbul between 19-30 August 1919 during his European trip in August 1919. The Shah and his entourage resided in the Splendid Palace Hotel on Büyükkada during his twelve days in Istanbul.

Although the Iranian official authorities say that this trip, which includes Switzerland, France and England, was definitely not for an official purpose, it is remarkable that the visit took place right after the agreement signed between Iran and England. Secondly, the Shah's meeting with the Sultan, the Crown Prince, the Grand Vizier and the representatives of the Entente Powers in Istanbul and the close follow-up of this visit by the official publication of the state, Takvim-i Vakayi, contradicts the statements that the Shah's European trip was definitely not official. As it is understood from the contacts and visits of the Shah, although it is not possible to say "unofficial" for this visit, as claimed by the Iranian government circles, it seems more appropriate to describe it as "semi-official".

In this study, the visits and contacts of Shah Ahmet Khan during his twelve days in Istanbul are discussed in the light of the Ottoman press and archive documents.

Keywords: Ahmed Khan, Istanbul, Ottoman-Iranian Relations, British-Iranian Relations.

RUSYA'DA 1917 ŞUBAT- EKİM İHTİLALLERİ VE KAFKASYA

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa BAKAN

Hitit Üniversitesi

Çorum, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-1070-6763

mustafabakan@hitit.edu.tr

ÖZET

Kafkasya, Karadeniz ile Hazar denizi arasında yer alan, yüksek sıra dağların genel adıdır. Kafkasya'nın güneyi tarih literatüründe: Maveraya-yı Kafkasya, Trans Kafkasya, Zakafkasya, Cenubi Kafkasya, Kafkas-ötesi, Kafkas-berisi, Kafkas-ardı gibi isimlerle tanımlanmıştır. Osmanlı Devleti I. Dünya Savaşında İttifak devletleri yanında savaşa katılarak, Maveraya-yı Kafkasya'da kaybetmiş olduğu topraklarını geri almayı düşünmektedir. Ancak Ruslar Maveraya-yı Kafkasya'dan saldırıya geçerek Doğu Anadolu'da işgal hareketine başlamışlardır. Bu sırada Rusya'nın iç durumu hiç de iç açıcı olmayıp bir ihtilal patlak verecektir. Sonuçta, Nitekim Bolşevikler 3 Mart 1918 tarihinde Brest-Litovsk antlaşmasını imzalayarak I. Dünya Savaşı'ndan çekilmişlerdir. Rusya'da *Şubat İhtilali* ile birlikte çarlığın düşmesi sonucu Maveraya-yı Kafkasya'da çarlık idaresinin yerini almak üzere Petrograd'daki geçici hükümet tarafından özel bir Maveraya-yı Kafkas komitesi kuruldu. Komite, Maveraya-yı Kafkasya'da, çok etkisiz kalmış olup, iktidar neredeyse bütünüyle Rus ve Ermeni ihtilalcileri tarafından kurulmuş yerli Sovyet (Şura)'in elinde idi. Bu çalışmada: Rusya'da *Şubat ve Ekim İhtilalleri ile*, Rusya'nın her yerinde olduğu gibi Maveraya-yı Kafkasya'da da Müslümanlarla Ruslar arasındaki uçurumun daha da büyüdüğü ve Türkiye'nin Yakın coğrafyasındaki Kafkasya'daki gelişmelerin tarihsel seyri ve önemi araştırılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Rusya. Kafkasya. İhtilal, Bolşevik, Osmanlı.

ÇORUM'DA TARİHİN TANIKLARINDAN BİR KORE GAZİSİNİN ANILARI

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa BAKAN

Hitit Üniversitesi

Çorum, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-1070-6763

mustafabakan@hitit.edu.tr

ÖZET

Kore'ye giden askerlerimizden 25 Eylül 1950 – 27 Temmuz 1953 tarihleri arasında savaşa iştirak edenler 1005 sayılı kanunla “Gazi” unvanını almışlardır. Günümüzde: Kore'ye giden askerlerimizden geri dönebilen çok az gazimiz bulunmakta olup, hayatta olan Kore Gazileri de günümüzde 95 yaş civarındadır. Muharip Gaziler Derneği Çorum Şubesinde Kore Gazilerinin adresleri alınarak, kendileri ile Sözlü Tarih Çalışması şeklinde mülakat yapılmıştır. Çorum'da yaşayan Kore Gazilerinin anılarını video-kayıt altına almak suretiyle; bu konuda araştırma yapacak olanlara kaynak oluşturmak, Gazilerimizin anılarını günümüz gençliğine ve yurttaşlarımıza aktararak, tarih bilgisi, bilinci ve ülke sevgisi gibi kazanımların gelişmesinde katkı sağlamak, bilgilerin arşivlenerek Gelecek kuşakların da tarih bilinci ve ülke sevgisi gibi değerler kavramının oluşmasında katkı sağlamak amaçlanmaktadır. Bu çalışmada: Çorumda yaşayan bir Kore gazisinin anıları bağlamında Kore Savaşı, Türkiye'nin bu savaştaki rolü ve önemi vurgulanmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kore, Savaş, Gazi, Çorum.

İNCİ ARAL'IN ROMANLARINDA KADIN KİMLİĞİ PENCERESİNDEN TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİNİN SORGULANMA BİÇİMLERİ

Dr. Kadriye ALEV

ORCID ID: 0000-0001-9325-5210

kadriyebrek@gmail.com

ÖZET

Toplumsal cinsiyet kavramı, Türkiye’de 12 Eylül 1980 darbesiyle ideolojilerin neredeyse son sözlerini söylediği alanlarda açılan boşlukta, bireysel özgürlük taleplerinin, popüler kültür endüstrisinin hazza yönelik tüketim politikalarının sesi yükselmeye başladığı zamanlarda daha çok feminist söylemlerin ışığında ifade alanı bulmuştur. Toplumsal cinsiyet eşitliği merkezinde konuşulanlar, ataerkil toplum yapısının kültürel normlarının karşısında isyan, talep ve mağduriyet sorgulamalarıyla toplumsal cinsiyet kavramının bugüne kadar uzanan tartışma evreninde önemli bir entelektüel birikim oluşturmuştur.

Türk romanında toplumsal cinsiyet meselesi, daha çok feminist söylemin sesini temsil eden roman yazarlarının kurgularında yeni bir kimlik sorgulamasının penceresinden yansımıştır. Bu dönemde sayıları gözle görülür şekilde artan kadın yazarlara bakıldığında Türk edebiyatında 1980 sonrasında bir kadın yazınından söz etmek de mümkündür. Bu yazarlar arasında İnci Aral, feminist bir gözlükle kadın sorunlarına odaklanan metinlerinde, ataerkil toplum yapısının kadınlığa ve erkekliğe dair oluşturduğu kültürel inşaya karşı çıkar. Aral’a göre kadın, kültür ve geleneğin baskısı altında bireysel özgürlüğünü yaşayamayan, kendi hikâyesinin nesnesi durumundadır. Bu sebepten verili olanla yetinmiş, hayatı boyunca kendini bir erkeğin ya da çocuğunun sayesinde tamamlanmış hissetmiş, hep biraz eksik biraz yarım. İnci Aral’ın romanlarında içinde bulunduğu sıkışmışlık duygusu ile bireyselliğinin ve kadınlığının farkına varan, bir nevi aynanın karşısına geçen kadınların yaşadıkları sorgulamalar bir bilinç aydınlanmasının göstergesi olarak yer bulur.

Çalışmamızın ana çerçevesini İnci Aral’ın *Hiçbir Aşk Hiçbir Ölüm ve İçimden Kuşlar Göçüyor* romanları ekseninde toplumsal cinsiyet rollerinin kadın kimliği özelinde hangi sorgulamaları merkeze aldığı ve bu bağlamda teklif edilen yeni bakış açıları oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet, İnci Aral, Kadın, Evlilik, Özgürlük

ULUS MARKA DEĞERİ VE İŞ YAPMA KOLAYLIĞI İLİŞKİSİ

Prof. Dr. Ercan TAŞKIN
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi,
Kütahya, Türkiye
ORCID ID:0000-0001-8499-1013
Öğr. Gör. Ali KOSAT
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Kütahya, Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-8192-5712
ali.kosat@dpu.edu.tr

ÖZET

İş yapma kolaylığı, ekonomiler arasında ve zaman içinde ticari düzenleme ortamlarını karşılaştırmak için kapsamlı nicel verileri toplayarak ve analiz ederek ülkeleri daha verimli düzenlemeye katılmaya teşvik eder; reform için ölçülebilir kriterler sunar; akademisyenler, gazeteciler, özel sektör araştırmacıları ve her ülkenin iş ortamıyla ilgilenen diğer kişiler için bir kaynak görevi görür.

Başarıyla oluşturulan bir ulus marka değeri o ülke tarafından üretilen ürün ve hizmetlere yönelik olarak oluşan kalite algılarının yüksek olmasını sağlayacağı için uluslararası düzeydeki tüketiciler arasında olumlu bir etki oluşturmasını kolaylaştıracaktır. Bu durumda ürün ve hizmetlere olan talebi arttıracığı için ülkenin sahip olduğu ihracat rakamlarında büyük bir artış sağlayabilecektir.

Bu çalışmada da ülkelerin iş yapma kolaylığı endeksi ile ulus marka değeri arasındaki ilişkinin ortaya konulması amaçlanmıştır.

Nitel araştırma yöntemiyle gerçekleştirilen ve doküman analizi yapılan araştırmamızda iş yapma kolaylığı ve ulus marka değeri endeksi arasında ulus marka değerinin yönetim, yatırım, ihracat ve insan boyutları arasındaki ilişki ortaya konulmuştur. Sonuç olarak ülkelerin ulus marka değerlerini arttırmaları iş yapma kolaylığı puanlarının artmasına ve yine benzer şekilde iş yapma kolaylığı puanlarının artması da ulus marka değerlerinin gelişimine katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ulus Marka Değeri, Marka Değeri, İş Yapma Kolaylığı

RELATIONSHIP OF ULUS BRAND VALUE AND EASE OF DOING BUSINESS

Prof. Dr. Ercan TASKIN
Lecturer Ali KOSAT

ABSTRACT

Ease of doing business encourages countries to engage in more efficient regulation by collecting and analyzing comprehensive quantitative data to compare trade regulatory environments across economies and over time; provides measurable benchmarks for reform; It serves as a resource for academics, journalists, private sector researchers and others interested in each country's business environment.

A successfully created nation brand value will make it easier to create a positive impact among international consumers, as it will ensure high quality perceptions for the products and services produced by that country. In this case, since it will increase the demand for products and services, it will provide a great increase in the export figures of the country.

In this study, it is aimed to reveal the relationship between the ease of doing business index of countries and the national brand value.

In our research, which was carried out with the qualitative research method and document analysis, the relationship between the ease of doing business and the nation brand value index and the governance, investment, export and human dimensions of the nation brand value was revealed. As a result, increasing the nation brand values of the countries will contribute to the increase in the ease of doing business scores, and similarly, the increase in the ease of doing business will contribute to the development of the nation brand values.

Keywords: Nation Brand Value, Brand Value, Ease of Doing Business

PALYATİF BAKIM SÜRECİNDE AFFETME VE AFFEDİLME KAVRAMLARI

Dr. Öğr. Üyesi Sema KARAGÖZ
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Bolu, Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-6731-3883
sema.karagoz@yahoo.com.tr

ÖZET

Palyatif bakımın ilk çıkış noktasını ilerleyici ve tedavi seçeneği olmayan ölümcül hastalıklar oluştursa da günümüzde yaşamı tehdit edici özelliği bulunan tüm hastalıkları kapsaması gerektiğine dair görüş yaygınlık kazanmıştır. Palyatif bakım hizmeti kapsamında hastaların fiziksel, psikolojik, sosyal ve manevi ihtiyaçlarının tanınması ve karşılanması yer almaktadır. Bu süreç, her ne kadar hastanın fiziksel şikayetlerinin ön plana çıktığı bir dönem olsa da hastanın psikolojik, sosyal ve manevi birtakım şikâyet ve gereksinimleri de gündeme gelmektedir. Özellikle ölüm gerçeği ile herhangi bir zaman dilimine göre daha yoğun bir biçimde yüzleşme manevi ihtiyaç ve çatışmaların doğmasına zemin hazırlamaktadır. Hastalar, yaşama ve hastalığa bir anlam yükleme, ölümü kabul etme, umudu sürdürme, iyimser bakabilme, şükredebilme, affetme ve affedilmeye dair manevi gereksinimler duymaktadır. Hasta ve yakınları, affetme ve affedilmeye ilişkin paylaşımlarda bulunabilecekleri bir ortamın hazırlanmasında destek beklemektedir. Geçmişteki pişmanlıklarıyla ilişkili olarak bu ihtiyaç kendilerine, çevrelerindeki insanlara ya da Yaratıcı'ya yönelik olabilmektedir. Hepsinin temelinde hastanın olumsuz duygularını, düşüncelerini ve davranışlarını azaltması söz konusudur. Hatta kimi zaman bir adım ileriye geçerek olumlu duygular, düşünceler ve davranışlar yapılandırmaya çalışmak yatmaktadır. Bu ihtiyaç uygun şekilde karşılanmadığı takdirde anksiyete, depresyon, travma sonrası stres bozukluğu gibi psikopatolojik rahatsızlıkların görülme riski artmaktadır. Bu gerekliliklerden hareketle, bu bildiride palyatif bakım sürecinden bahsedilmekte ve palyatif bakım sürecinde affetme ve affedilme kavramları vurgulanmaktadır. Ayrıca bu süreçte affetme ve affedilmenin fiziksel ve psikolojik sağlığa etkilerine yer verilmektedir. Bu bağlamda manevi danışman ve rehberlerin rolüne de değinilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Din Psikolojisi, Palyatif Bakım, Affetme, Hasta, Maneviyat

THE CONCEPTS OF FORGIVING AND BEING FORGIVEN IN THE PALLIATIVE CARE PROCESS

Assist. Prof. Sema KARAGOZ

ABSTRACT

Although palliative care is primarily offered for progressive and fatal diseases with no treatment options, the opinion that it should cover all life-threatening diseases has become widespread today. The scope of palliative care service includes recognition and meeting of the physical, psychological, social and spiritual needs of patients. Although this is a period in which the patient's physical complaints come to the fore, some psychological, social and spiritual complaints and needs are also emphasized. Especially the confrontation with the reality of death more intensely than any other time paves the way for the emergence of spiritual needs and conflicts. Patients feel certain spiritual needs such as giving meaning to life and illness, accepting death, maintaining hope, being optimistic, being thankful, forgiving and being forgiven. Patients and their relatives expect support in the preparation of an environment where they can share forgiveness. Mainly rooted in their past regrets, this need may be related to themselves, the people around them, or the Creator. The basic motivation of all is to reduce the negative emotions, thoughts and behaviours of the patient. In fact, sometimes one more step is taken forward by trying to build positive emotions, thoughts and behaviours. If this need is not met properly, the risk of psychopathological problems such as anxiety, depression and post-traumatic stress disorder increases. Based on these requirements, the present paper discuss the palliative care process and emphasize the concepts of forgiving and being forgiven in this process. It also address the effects of forgiving and being forgiven on physical and psychological health in the process. In this context, the role of spiritual counsellors and guides also be mentioned.

Keywords: Psychology of Religion, Palliative Care, Forgiving, Patient, Spirituality

ELİAS CANETTİ'NİN DİLLERİ VE KURTARILMIŞ DİL

Dr. Burcu GÜRER

ORCID ID: 0000-0003-0279-7490

bu-ce77@hotmail.com

ÖZET

Dil en basit tanımıyla bireyi dış dünyaya bağlayan bir iletişim aracıdır. Bireyin sosyalleşmesini sağlayan dil aynı zamanda onun kimlik oluşumuna ve zihinsel gelişimine de önemli katkılar sağlar. Çeşitli sebeplerden dolayı farklı dillerin konuşulduğu bölgelere göç etmek zorunda kalan bireyin kimlik oluşumu ve zihinsel gelişimi, bireyin kendisini çevreleyen faktörlerle başedebilme düzeyine bağlı olarak olumlu ya da olumsuz olarak etkilenir.

Bu çalışmamızda çocukluğu ve gençliği farklı ülkelerde geçen Elias Canetti'nin hayatındaki dilsel çeşitliliğin yarattığı kırılmaların yazarın kimlik oluşumuna nasıl yansıdığı merceğe altına alınmıştır. Yazarın maruz kaldığı dile ilgili dış koşullar ve içsel bağlarının yanı sıra, yazarın aldığı edebiyat eğitimi çalışmanın odak noktasını oluşturmaktadır. Bu bağlamda yazarın edebi kimlik inşasının izlerini sürerken özellikle dilsel yönler biçimlendirici faktörler olarak belirlenmiştir.

Bu çalışmanın amacı Elias Canetti'nin kimlik gelişiminde dilin ve edebiyatın işlevlerine dair kapsamlı bir bilgi sunarak bunların Canetti'yi nasıl şekillendirdiğini anlamaktır.

Anahtar Kelimeler: Elias Canetti, Dil, Çok Dillilik, Edebi Kimlik, Kurtarılmış Dil

ÇAĞDAŞ SANATTA FOTOĞRAF KULLANIMININ YERİ

Bedran TEKİN
bedrantek@gmail.com

ÖZET

Fotoğraf makinesinin icadı görüntü elde etme konusunda insanlığa köklü yenilikler getirmiştir. Fotoğrafın teknik anlamda sahip olduğu imkânlar belge ve tanıklık anlamında radikal değişimler meydana getirmiştir. Çağın ilerlemesiyle birlikte fotoğrafın kullanımı klasik anlamda görüntü elde etmekten ziyade sanatsal üretim alanında yerini almıştır. Fotoğrafın sanat alanına girmesi sanatın daha geniş ifade olanağına sahip olmasını sağlamıştır. Böylece fotoğraf bir sanat olarak teknik kullanımın bir sonucu olarak günümüze kadar yaşamın tüm alanlarında etkili bir şekilde kullanılmıştır. Fotoğraf görme biçiminin yeni bir anlam kazandığı bu süreçte sanat alanında birçok değişim ve dönüşüm gerçekleştirmiştir. Çağdaş sanat uygulamalarında fotoğrafın kullanılması 1830'lu yıllardan fotoğrafın sanat türü olarak kabul edilmesi ve fotoğrafın gündelik hayatın bir kaydı olmaktan çıkarılmasıyla sanatsal bir ifade aracına dönüşmesinden söz etmek mümkündür. Belgeleme ve tanıklık etme amacıyla çağdaş sanatta fotoğrafın kullanımı oldukça yaygın bir duruma dönüşmüştür. 1960'lı yıllarda kavramsal sanata paralel olarak kavramsal olarak fotoğrafın kullanılması bu açıdan önemli görülmektedir. Bahsedilen gelişmeler çerçevesinde tarihsel süreç içerisinde fotoğrafın dönüşümü ve sanatsal anlamda ifade gücüne ışık tutmak amaçlanmıştır.

SUKUK PİYASASINA YÖNELİK YASAL VE DÜZENLEYİCİ ÇERÇEVE: ÜLKE ÖRNEKLERİ

Meltem POLAT

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Zonguldak, Türkiye

ORCID ID:0000-0001-9888-960X

meltem.kaya@kuveytturk.com.tr

Prof. Dr. Gökhan DÖKMEN

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Zonguldak, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-8192-0612

gokhan.dokmen@beun.edu.tr

ÖZET

İslami finans, küresel finans piyasasında geleneksel finansa alternatif ve uygulanabilir bir model olarak önemli bir ivme yakalamıştır. İslami finans piyasası küresel ölçekte çok hızlı bir büyüme eğilimine girmiş ve bu eğilim hemen hemen her ülke için önemli bir finansman olanağı sunmuştur. Küresel düzeyde İslami finans piyasalarının gelişmesine yönelik fırsatları yakalamak için birçok ülke İslami enstrümanların geliştirilmesine yönelik teşvik edici politikalar uygulamıştır. İslami finans sisteminin gelişimi 20 yy. ortalarına doğru İslami bankaların ortaya çıkışı ile başlamaktadır. Bu gelişim sürecinin ardından sermaye piyasalarında da İslam dinine uygun yeni birtakım araçlar geliştirilmeye başlanmıştır. Bu araçlardan biri de faizsiz bono niteliğinde olan sukuktur. Başlangıçta sadece İslam dinine mensup ülkelerde var olan bu yeni araç günümüzde Müslüman olmayan birçok ülkede de işlem görmeye başlamıştır. Sukuk piyasasının gelişmesini sürdürebilmesi için finansal ekosistemin temel yapı taşları olan yasal ve düzenleyici çerçevenin yanı sıra vergilendirme rejiminin de destekleyici olması önemlidir. Bu çalışmada sukukun kavramsal karşılığı, özellikleri, tarihsel gelişimi, dünya piyasasındaki işlevi ve işlem hacmi gibi temel konular ele alınarak; sukuk piyasasına yönelik regülasyonlar bağlamında vergi sorunsalı incelenecektir. Bu kapsamda çeşitli ülke örnekleri ele alınarak, sukuk piyasasının vergisel düzenlemeler ile nasıl geliştirileceği tartışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sukuk, Regülasyonlar, Vergilendirme

* Bu çalışmaya Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalında Prof. Dr. Gökhan Dökmen danışmanlığında hazırlanmakta olan yüksek lisans tezi temel oluşturmıştır.

KATILIM BANKACILIK SİSTEMİNİN KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVESİ: DÜNYA ÖRNEKLERİ

Mustafa KAYA

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Zonguldak, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-4102-0852

mustafa.kaya@vakifbank.com.tr

Prof. Dr. Gökhan DÖKMEN

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Zonguldak, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-8192-0612

gokhan.dokmen@beun.edu.tr

ÖZET

Küresel İslami finans sektörü son yıllarda oldukça hızlı bir gelişme göstermiştir. Söz konusu gelişme eğilimi, 21. yy'ın ilk çeyreğinde finans piyasalarını da etkileyen ve küresel ölçekte konjonktürel dalgalanmaların giderek hız kazanmasıyla eş zamanlı olarak gerçekleşmiştir. Özellikle enerji fiyatlarındaki dalgalanmalar, jeopolitik çatışmalar, döviz kurlarındaki hareketlilik ve küresel varlık fiyatlarındaki değişimler finans piyasalarında çeşitliliğe ve alternatif kurumsal yapılanmaya gereksinimi artırmıştır. Bu süreçte faizde dayalı geleneksel bankacılık sistemine alternatif bir yapı oluşturularak; küresel finansal sistemde bireylerin, kurumların, toplumların ve ülkelerin sosyolojilerine ve inanç sistemlerine uygun bir kurumsal yapılanma çabası önem kazanmıştır.

İslami bankacılık, farklı ülkelerde farklı yapılar ve yaklaşımlar kullanılarak uygulanmaktadır. İslami bankalar bugün dünyanın her yerinde mevcuttur ve sunabileceği pek çok şey olan uygulanabilir bir alternatif sistem olarak görülmektedir. Başlangıçta Müslümanların ihtiyaçlarını karşılamak için geliştirilmiş olsa da, İslami bankacılık artık evrensel bir kabul görmüştür. İslami bankalar şu anda 14 yetki alanı altında 60'tan fazla ülkede varlık göstermektedir.

Bu çalışmada küresel finans krizi sonrasında oldukça önemli bir ivme yakalayan İslami Bankacılık sisteminin dünyadaki genel görünümü ortaya konulduktan sonra Türkiye'deki genel gelişim dinamikleri incelenmektedir. Bu kapsamda öncelikle Batı toplumlarındaki bankacılık sistemlerinin genel yapısı incelenmiş ve Türkiye'deki katılım bankacılık sisteminin gelişme eksenleri analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Katılım Bankacılığı, Finans Piyasası, Regülasyonlar

* Bu çalışmaya Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalında Prof. Dr. Gökhan Dökmen danışmanlığında hazırlanmakta olan yüksek lisans tezi temel oluşturmuştur.

ORTOPEDİK ENGELLİ ÇİFTLERİN EVLİLİK YAŞAMI

Dr. Metin ÖKSÜZ

Yalova Üniversitesi

Yalova, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-4127-3200

metin.oksuz@yalova.edu.tr

Prof. Dr. Musa ŞAHİN

Yalova Üniversitesi

Yalova, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-2950-1987

musasahin@yalova.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, ortopedik engelli bireylerin evlilik yaşam deneyimlerini, evliliğe yönelik tutumlarını, aile ve sosyal çevre ilişkilerini, evlilikten sağladıkları doyumunu nasıl ifade ettiklerini, bu süreçte profesyonel desteğe ihtiyaç duyup duymadıklarını belirlemek, toplumun ortopedik engelli bireylerin evlilik yaşamlarına dair gerçekçi bilgilere ulaşmasını sağlamak ve bu bağlamda çeşitli öneriler geliştirmektir. Bu amaca ulaşmak için araştırmada sosyal ya da beşerî bir probleme bireylerin veya grupların atfettiği anlamları keşfetme, deneyimleri ortaya çıkarma ve anlamaya yönelik bir yaklaşımı benimseyen nitel araştırma desenlerinden fenomenolojik yöntem kullanılmıştır.

Araştırmanın evrenini Yalova il sınırları içerisinde ikamet eden ortopedik engelli evli bireyler oluşturmaktadır. Araştırma örnekleme, amaçlı örnekleme yöntemleri arasında en yaygın olarak kullanılan kartopu tekniği ile belirlenmiştir. Araştırma örneklemini 19 ortopedik engelli çift oluşturmaktadır. Araştırma verileri 01 Haziran 2021-31 Aralık 2021 tarihleri arasında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak yüz yüze görüşmelerle elde edilmiştir. Metodolojik olarak verilerin analizinde tümevarımsal kodlama yolu takip edilmiştir. Veriler Max Qualitative Data Analysis (MAXQDA2022) programı aracılığıyla analiz edilmiştir.

Araştırma sonucunda; ortopedik engelli bireylerin, evlilik yaşamları ve evlilikten duydukları doyumunu olumlu olarak açıkladıkları anlaşılmıştır. Araştırmanın en önemli sonuçlarından biri özellikle evlilik öncesinde engel durumuna sahip katılımcıların, engelli biri ile evlenmek istediklerinde kök aile üyelerince reddedici tutumlarla karşılaşmalarıdır. Gerek evlilik öncesi gerekse evlilik sonrasında engel durumu yaşayan katılımcılar, evlilik yaşamları ve evlilik doyumları ile ilgili konularda duygusallıktan ziyade yaşadıkları koşulların gerçekliğini kabul ederek doyum aramaktadırlar. Araştırmanın bir diğer sonucu da katılımcıların çoğunluğunun evlilik ve aile danışmanlarının engellilere özgü konularda kendilerine yeterince destek veremediklerini belirtmeleridir. Bu bağlamda evlilik ve aile danışmanlığı programlarının engellilere özgü konuları içerecek şekilde geliştirilmesi talep edilmektedir. Elde edilen bir diğer sonuç da toplumun, engellilerin evliliğine yönelik olumsuz tutumlarının eksik ya da yetersiz bilgidен kaynaklandığıdır. Sosyal hizmet uygulama ve eğitimlerinde koruyucu-önleyici, geliştirici-destekleyici programların geliştirilmesinde yarar görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal hizmet, Ortopedik Engellilik, Aile, Evlilik, Evlilik Danışmanlığı

* Bu çalışma Metin ÖKSÜZ'ün Yalova Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsünde Prof. Dr. Musa ŞAHİN danışmanlığında hazırladığı doktora tez çalışmasından üretilmiştir.

MARRIAGE LIFE OF COUPLES WITH ORTHOPEDIC DISABLED

Dr. Metin OKSUZ
Prof. Dr. Musa SAHİN

ABSTRACT

The aim of this research is to determine how individuals with orthopaedic disabilities express their marital life experiences, attitudes towards marriage, family and social environment relations, satisfaction from marriage, and whether they need professional support in this process to enable society to reach realistic information about the marital life of orthopedically disabled individuals, and in this context, various to develop recommendations. In order to achieve this aim, the phenomenological method, one of the qualitative research designs, which adopts an approach to discover the meanings attributed by individuals or groups to a social or human problem to reveal and understand experiences, had been used.

The research population consists of orthopedically disabled married individuals residing within the borders of Yalova province. The research sample has been determined by the snowball technique, which is the most widely used among the purposeful sampling methods. The research sample consists of 19 orthopedically disabled couples. Research data were obtained through face-to-face interviews using a semi-structured interview form between 01 June 2021 and 31 December 2021. Methodologically, inductive coding, was followed in the analysis of the data. Data were analyzed using the Max Qualitative Data Analysis (MAXQDA 2022) program.

As a result of the research it has been understood that individuals with orthopaedic disabilities explain their marital life and satisfaction with marriage affirmative. One of the most important results of the research is that especially the participants with a disability before marriage face rejecting attitudes from their root family members when they want to marry a disabled person. Participants who experience disability both before and after marriage have been searching for satisfaction by accepting the reality of the conditions they live in rather than being emotional about their marital life and marital satisfaction. Another result of the research is that the majorities of participants stated that the marriage and family counsellors could not provide them with sufficient support on issues specific to the disabled. In this context, it is requested that marriage and family counselling programs have developed to include topics specific to the disabled. Another result obtained is that the negative attitudes of society towards the marriage of the disabled are due to incomplete or insufficient information. It is beneficial to develop protective-preventive, developer-supportive programs in social work practices and pieces of training.

Keywords: Social Work, Orthopaedic Disability, Family, Marriage, Marriage Counseling

ANVAR OBIDJAN'IN KESİNLİKLE İLGİLİ BAZI ÇİZİMLERİ

Prof. Akbarali SABIRDINOV

Fergana Devlet Üniversitesi

Özbekistan

ORCID ID: 0000-0002-5137-1763

filologakbar@email.ru

ÖZET

Her edebî dönemin şiiri kendine has özelliklerle ayrılır. Sanatçının bireysel üslubunun ve sanatsal becerilerinin belirlenmesinde yaratıcı laboratuvarına girmesi ve şiirsel yapıtlarının incelenmesi şiirsel düşünme sürecinin belirlenmesi açısından önemlidir. Araştırmamızın amacı, Özbek şiirinin yetenekli bir temsilcisi olan Anvar Obidjon'un güftelerindeki imge sistemini, ideolojik-sanatsal ve estetik özelliklerini belirlemek ve dörtlük sistemlerini kullanma olanaklarını analiz etmektir. Makalede, Anvar Obidjon'un şiirlerinin şiirsel içerikteki güncellemeleri, geleneksel imgeleri kullanma becerisi ve sanatsal resimsel ifadelerin kullanımıyla şiir sanatının sağlanması teorik olarak bilimsel temellidir. Anvar Obidjon'un çalışmasının bireyselliği, yapısal analiz ve açıklama yöntemini kullanarak bilimsel-teorik bir yöne dayanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Biçim ve İçerik, Şiirsel İmge, Şiirsel Fikir, Lirik Deneyim, Sanatsal Beceriler, Sanatsal-Estetik Özellikler.

АНВАР ОБИДЖОН ШЕЪРИЯТИГА АЙРИМ ЧИЗГИЛАР

АННОТАЦИЯ

Ҳар бир адабий даврнинг шеърияти ўзига хос жиҳатлари билан ажралиб туради. Ижодкор индивидуал услуби ва бадиий маҳоратини белгилашда унинг ижод лабораториясига кириш ва шеърий асарларини таҳлил қилиш унинг поэтик тафаккур тадрижини белгилашда муҳим аҳамият касб этади. Ўзбек шеъриятининг истеъдодли вакили Анвар Обиджон лирикасининг образлар тизими, ғоявий-бадиий ва эстетик хусусиятларини аниқлаш, банд тизимларидан фойдаланиш имкониятларини таҳлил этиш биз тадқиқ этаётган муаммонинг мақсади ҳисобланади. Мақолада Анвар Обиджон шеъриятининг поэтик мазмундаги янгиликлари, анъанавий образлардан фойдаланиш маҳорати, бадиий тасвирий ифодаларни қўллаш орқали шеър бадииятини таъминлаши назарий жиҳатдан илмий асосланган. Структурал таҳлил ва тавсифлаш методидан фойдаланган ҳолда Анвар Обиджон ижодига хос индивидуаллик илмий-назарий аспектда асосланган.

Таянч сўз ва иборалар: шакл ва мазмун, поэтик образ, поэтик ғоя, лирик кечинма, бадиий маҳорат, бадиий-эстетик хусусиятлар.

ŞİİRDE İMGE VE TELKİN

Dr. Gulnoza ORIPOVA
Fergana Devlet Üniversitesi
Özbekistan
ORCID: 0000-0003-3403-5706
gulnoza_oripova81@mail.ru

ÖZET

Lirik türlerin ve özelliklerinin incelenmesinde, her dönemin şiiri için imge ve yorum sorunu da önemlidir. Her yaratıcının yaratıcı laboratuvarı incelendiğinde, sosyo-felsefi görüşlerinin kendine özgü bir şekilde bireysel olarak yansıtıldığı gözlemlenir. Bu noktadan hareketle şarkı sözlerinde imge ve yorum sorununa yönelerek, bunun kuramsal bilimsel gerekçesini araştırmakta olduğumuz sorunun amacı oluşturmaktadır. Lirik şiirin uzun bir tarihsel gelişim sürecinden geçmesine rağmen, bağımsızlık dönemi güftelerinin tür özelliklerinin ve poetika sorunlarının bilimsel-teorik gerekçesi, lirik türlerin gelişim aşamalarını tanımlamanın temelidir. dönemin yaratıcılarının şiirsel düşüncesini göstermenin yanı sıra. Makalede, tasavvur ve yorumlama sorunları teorik olarak bilimsel temellidir ve bilim adamlarının teorik fikirleri temelinde geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İmge, Yazarın Yorumu, Yazarın Konumu, Şiirsel İçerik, Sanatsal-Estetik Özellikler, Görsel Anlatımlar.

LIRIKADA TASVIR VA TALQIN

ANNOTATSIYA

Lirik janrlar va ularning o'ziga xos belgilarini tadqiq etishda tasvir va talqin masalasi ham har bir davr she'riyati uchun muhim ahamiyat kasb etadi. Har bir ijodkorning ijod laboratoriyasi tekshirilganda uning ijtimoiy-falsafiy qarashlari o'ziga xos individual tarzda aks etishi kuzatiladi. Shu aspektidan yondashilsa, lirikada tasvir va talqin masalasiga murojaat qilish, uni nazariy jihatdan ilmiy asoslash biz tadqiq etayotgan muammoning maqsadi hisoblanadi. Lirikada uzoq tarixiy taraqqiyot davrini bosib o'tgan bo'lishiga qaramay, mustaqillik davri lirikasining janr xususiyatlari va poetika muammolarini ilmiy-nazariy asoslash davr ijodkorlari poetik tafakkur tadrijini ko'rsatish bilan bir qatorda lirik janrlar taraqqiyot bosqichlarini ham belgilashga asos bo'ladi. Maqolada tasviriylik va talqin muammolari nazariy jihatdan ilmiy asoslangan hamda olimlarning nazariy fikrlar asosida rivojlantirilgan.

Tayanch so'z va iboralar: Obraz, Tasviriylik, Muallif Talqini, Muallif Pozitsiyasi, Poetik Mazmun, Badiiy-Estetik Xususiyatlar, Tasviriy Ifodalar.

VAROLUŞÇULUK FELSEFESİ VE ALBERT CAMUS'UN ÇALIŞMALARI

Prof. Abdugapir KASIMOV

Fergana Devlet Üniversitesi

Özbekistan

abdugapir16@mail.ru

ÖZET

Günümüzde varoluşçuluk felsefesinin sorunu aciliyet arz eden konulardan biridir. Yazarın sanatsal ve estetik ilkelerinin oluşumunda ve bunun teorik bilimsel gerekçelendirilmesinde varoluşçuluk felsefesine yönelmek, araştırdığımız problemin amacıdır. Varoluşçuluk, başta Hegel olmak üzere Alman klasik felsefesinin idealist görüşlerine yanıt olarak ifade edilen bir doktrin olarak kabul edilir ve insanın özünü aydınlatmayı amaçlayan bu doktrin ortaya çıkışı teorik olarak Danimarkalı filozof Søren Kierkegaard'ın adına dayanır. Varoluşçuluk felsefesinde, varoluş kavramı ve oluşum faktörleri, bilim adamlarının teorik fikirlerine dayanarak geliştirilir. Albert Camus'nün sanatsal yaratımının oluşumunda varoluşçuluk felsefesinin yeri, rolü ve yönünün temel özellikleri incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Varoluşçuluk Felsefesi, Sanatsal-Estetik İlke, Bireycilik, Estetik İlkeler, Poetik Yöntem

ЭКЗИСТЕНЦИАЛИЗМ ФАЛСАФАСИ ВА АЛЬБЕР КАМЮ ИЖОДИ

АННОТАЦИЯ

Бугунги кунда экзистенциализм фалсафаси муаммоси долзарб масалалардан биридир. Ёзувчи бадий-эстетик тамойилларининг шаклланишида экзистенциализм фалсафасига мурожаат қилиш, уни назарий жихатдан илмий асослаш биз тадқиқ этаётган муаммонинг мақсади ҳисобланади. Экзистенциализм асосан немис мумтоз фалсафаси, хусусан, Гегелнинг идеалистик қарашларига жавобан билдирилган таълимот ҳисобланиши, инсон моҳиятини ёритишга қаратилган ушбу таълимотнинг пайдо бўлиши даниялик файласуф Сёрен Киркегор номи билан боғлиқлиги назарий жихатдан илмий асосланган. Экзистенциализм фалсафасида экзистенция тушунчаси ва унинг шаклланиш омиллари масаласи олимларнинг назарий фикрлари асосида ривожлантирилган. Альбер Камю бадий ижодининг шаклланишида экзистенциализм фалсафасининг ўрни, роли ва йўналишининг асосий хусусиятлари тадқиқ этилган.

Таянч сўз ва иборалар: Экзистенциализм фалсафаси, бадий-эстетик тамойил, индивидуализм, эстетик принциплар, поэтик усул.

**THE FINANCING OF MUSEUMS: THE BANK DEBT. FIRST EVIDENCES FROM THE
ITALIAN CONTEXT**

Loris Di Nallo

University of Cassino and Lazio Meridionale
Viale dell'Università
Cassino, Italy
L.dinallo@unicas

Maria Lucetta Russotto

University of Firenze
Via delle Pandette, Firenze, Italy
marialucetta.russotto@unifi.it

ABSTRACT

The aim of the work is to provide early exploratory data on the state of debt financing for museums. The theme is central considering the importance and diversification of the different funding sources of the museums. Starting from a list of the Italian Ministry of Culture, we have analyzed the museums that fall within the Institutes endowed with special autonomy and of significant national interest. The first insights show that, despite common legislation, not all institutions have the data available (only 60%). Then the results show that the management of financial expenses is not present in any museum, while there are positive financial components (especially in museums with higher revenues). The resulting implications are different, affecting academics, practitioners and policymakers, which should pay attention to the issue of financial leverage, considering the need of a innovative financing model for museums.

İMÂM MÂTÜRÎDÎ'YE GÖRE NÜZUL-İ İSÂ MESELESİ

Dr. Öğr. Üyesi Mikail İPEK

Kırklareli Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi

Kırklareli, Türkiye

ORCID ID: 0000-0001-7594-0230

mikail_ipek22@yahoo.com

ÖZET

Hız. İsa'nın dünya hayatından ayrılmasının mahiyeti tam olarak nedir? Diğer insanlar gibi zamanı gelince ruhunu tabii bir şekilde mi teslim etmiştir? Yoksa "ruh meal cesed (ruh ve beden birlikte)" şeklinde Allah'ın huzuruna mı ref' edilmiştir? Bu soruların cevabı tarih boyunca İslâm uleması arasında tartışılmış ve konuya ilişkin birtakım teoriler gündeme gelmiştir. Konunun diğer bir yönü ise Hız. İsa'nın yeryüzüne kıyametten önce inip inmeyeceği sorusu çerçevesinde şekillenmiştir. Tabii bir ölümle dünya hayatından ayrılmadığını, "ruh meal cesed" şeklinde Allah'ın huzuruna ref' edildiğini savunanlara göre Hız. İsa kıyamet kopmadan önce dünyaya gelecek, belli bir müddet yaşayacak, dünyada adaleti sağlayacak, deccali öldürecek ve diğer insanlar gibi vefat edecektir. Hız. İsa'nın tabii bir şekilde vefat ettiğini savunanlara göre, onun yeniden dünyaya gelmesi mevzu bahis değildir. Kezâ vefat eden bir insanın yeniden dünyaya dönmesi muhaldir. İslâm âlimlerinin büyük bir çoğunluğu Hız. İsa'nın "ruh meal cesed" şeklinde Allah'ın katına ref' edildiğini ve kıyametten önce tekrar dünya hayatına döneceğini savunmaktadır. Bununla birlikte ilk dönem Mu'tezilî ulemanın ekseriyeti, genel kanaate karşı çıkarak, Hız. İsa'nın tabii bir yolla vefat ettiğini iddia etmiş, onun yeniden dünyaya gelmesinin söz konusu olmadığını ileri sürmüştür. Nüzül-i İsa meselesini gündemine alıp bu konuda fikir beyan eden âlimlerden biri İmâm Mâtürîdî'dir. O gerek *Kitâbü't-Tevhîd* gerekse *Te'vilâtü'l-Kur'ân* adlı eserlerinde meseleyi gündemine almış, ayet, hadis ve akıl üçgeninde konuyu değerlendirmiştir. İmâm Mâtürîdî, öne çıkan akıl-nakil dengesi ile ilgili yöntemini Nüzül-i İsa meselesinde de öne çıkarmış, konuyu sadece nakil bağlamında akıl açısından da incelemiş, bu doğrultuda değerlendirmelerde bulunmuştur. Ona göre Hız. İsa tabii bir şekilde ölmeyip manevî olarak Allah'ın katına ref' edilmiştir. Doğal bir şekilde ölmemesinin bir sonucu olarak da kıyametten önce tekrar dünyaya gelecek ve görevini tamamladıktan sonra ruhunu teslim edecektir. Burada dikkat çeken hususlardan biri Mâtürîdî'nin Hız. İsa'nın bedenlen değil manevî olarak Allah'ın katına yükseltildiğini savunması ve konuya dair ayetleri değerlendirirken Ahad haberlerin verdiği bilgileri dikkate almasıdır.

Anahtar Kelimeler: Kelâm, Mâtürîdî, İsa, Nüzül.

**“FOVCUL FUSEHA” COUNCIL IN LANCARAN LITERARY ENVIROMENT IN
INDEPENDENCE PERIOD**

Narmin Hamlet Qizi MAMMADOVA

Lankaran State University
Lankaran, Azerbaijan
ele.eliyev@gmail.com

ABSTRACT

"Fovcul-fusəha" literary council was very great school for the development of the environment literary of Lankaran. It is noticed progress in the council after the after the restoring of the council by Mirhashim Talishli. The members of the council "Fovcul fusəha" can protect classical heritage. The members of the council often use aruz vazni and we notice it creativity of the classics. In independence period protecting council traditions is one of the great and responsible work.

Keywords: Lankaran Literary Environment, "Fovcul-fusəha" Literary Council, M. I. Qasir, M. Talish

**ЛИТЕРАТУРНЫЙ МЕДЖЛИС, «ФЁВДЖУЛЬ-ФУСАХА» В ЛИТЕРАТУРНОЙ СРЕДЕ
ЛЕНКОРАНИ В ПЕРИОД НЕЗАВИСИМОСТИ**

РЕЗЮМЕ

Литературный меджлис «Фёвджуль-Фусаха» в период независимости, послужил очень большой школой в развитии литературной среды Ленкорани.

После восстановления меджлиса, со стороны Миргашима Талышлы, в литературной среде Ленкорани наблюдается настоящее оживление. Преданные, классическому наследию, члены литературного меджлиса «Фёвджуль-Фусаха» сумели уберечь сохранить его. Привязанность членов литературного меджлиса классическому наследию, чувствуется в частом упоминании об обращении в их творчестве стилю «Аруз». Одним из очень больших и ответственных дел меджлиса, является бережное сохранение его традиций в период независимости.

Ключевые слова: Ленкорань литературная среда, "Fovcul-fusəha" литературный совет, М.И.Гасир, М.Талышлы.

**ALEKSANDR BLOK'UN ÖLÜM DANSLARI ADLI ESERİNİN SOSYOLOJİK ELEŞTİRİ
BAĞLAMINDA İNCELENMESİ**

Araş. Gör. Dr. Sevgi ILICA
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Burdur, Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-5908-8487
silica@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Edebiyat ve toplum arasındaki yakın ilişki, edebiyatın toplumsal gerçekliği yansıtması ve toplumsal gerçekliğin edebiyata yansımaları şeklinde kendini göstermektedir. Toplumun parçası olan yazar ve şairler, içinde buldukları toplumun siyasi, ekonomik, kültürel ve sosyal durumlarını eserlerine yansıtırlar. Sosyolojik eleştiri, bir eserin oluşturulduğu ortamı incelerken, yazar ya da şairin yaşadığı çevre ve dönem ile olan ilişkisine de odaklanır. Bu yaklaşım, eserin yalnızca bireysel bir ifade olarak değil, aynı zamanda toplumsal ve tarihsel bir bağlamda da anlaşılması gerektiği fikrine dayanır. Rus Sembolizminin temsilcilerinden Aleksandr Aleksandroviç Blok (1880-1921), 1912-1914 yılları arasında kaleme aldığı *Ölüm Dansları (Пляски смерти)* adlı alegorik eserinde toplumsal eleştirilerini açığa vurur. 1905 Rus Devrimi'ni coşkuyla karşılayan şair, süregelen yıllarda bürokrasi ve siyasi düzende gerekli değişimlerin ve iyileştirmelerin yapılmamasına esefle tanık olur. Rus şair, bahsi geçen eserinde Rusya'nın durumunu korkunç dünya, pasiflik, inançsızlık ve monotonluk temalarını ön plana çıkararak tasvir eder. Çalışmada Blok'un *Ölüm Dansları* adlı beş bölümden oluşan şiirinin sosyolojik eleştiri bağlamında incelenmesi amaçlanır. XX. yüzyılın ilk çeyreğinde Rusya'nın toplumsal tablosunu betimleyen bu eserin analizi, tarihsel gerçeklikleri çarpıcı imgelerle yansıtması bakımından önemlidir. Sonuç olarak, vatansever kimliği ile dikkat çeken Blok'un dönemin Rus bürokrasini, Rus sosyetesini ve siyasi düzenini manen ölü olarak nitelendirdiği görülür.

Anahtar Kelimeler: Blok, Rus Sembolizmi, Rus Sosyetesini, Rus Bürokrasisi

ESTABLISHING STUDENTS' ABILITY TO SOLVE LOGICAL PROBLEMS IN TEACHING MATHEMATICS LESSONS IN PRIMARY CLASSES

Zhusupbekova Adina Zhusupbekovna

International Kyrgyz-Turkish Institute

Jalal-Abad city, Kyrgyz Republic

ORCID ID: 0000-0001-9242-0093

adinazhusupbekova87@gmail.com

Abdubekova Jumagul Anashbekovna

IU named after K. Sh. Toktomamatov

Jalal-Abad city, Kyrgyz Republic

ORCID ID: 0009-0003-3887-9401

jabdubekova@gmail.com

ABSTRACT

Taking into account the requirements of today's modern school, the orientation is aimed at organizing the conditions for the implementation of the humanistic educational paradigm that creates conditions for the formation of subjects, prepares them for self-development based on individual characteristics and personal experience. However, there are a number of shortcomings in the current system of school education. One of them is that the knowledge, skills and abilities acquired by schoolchildren cannot guarantee that the student will have the ability to create and change his life activity and become a real subject of society. During the educational activity of schoolchildren, in the process of working on solving logical problems, many qualities of mathematical thinking are formed. They are expressed with flexibility, criticality, logic, and economy. The ability to include emotional moments in mental work allows to consider the situation of solving such tasks as problematic. It develops internal motivation, activates psychological processes, which allows for high-quality and rapid formation of mental operations, logical methods and cognitive skills, which are important for educational activity.

V. A. Dalinger, B. D. Elkonin, D. V. Klemenchenko, B. A. Kordemsky, A. N. Leontiev, L. M. Likhtarnikov, I. N. Semenov, S. L. Rubinstein and others devoted their works to the problem of using logical problems in the school practice of teaching mathematics. As a rule, in school practice, logic problems are not used at all or not enough, they are used to fill free time. But such tasks have many important advantages. One of them would be a simple logic puzzle.

Contribute to the formation of the flexibility of the mind, ridding the mind of lies. This happens when the school task is creative, and the stereotype of the student's experience is insufficient to solve it, because it is not adequate to the conditions of the task. Of course, in order to solve a logical problem, a student needs to get out of a problematic-conflict situation: problematic, because previously acquired means, knowledge and skills are insufficient. They need adequate reconstruction according to the conditions of the problem, to find its creative solution; conflict - his attempts at personal self-realization are unsuccessful, and active efforts must be made to achieve the desired success.

Therefore, the student must understand the content of the logical problem. It has an effective implementation of this understanding in the form of subjective-operational transformations aimed at solving. Here, the objective composition of the task is determined, and at the same time, the values that are not adequate, but appropriate from the point of view of the student, are used. After the initial, superficial understanding of the content of the task, in which various intellectual and personal conflicts arise during mental research, there is a radical rethinking, reflection of one's own activity and a special problematic-conflict situation.

Thus, the relevance of the research lies in the need to develop such a methodology for teaching solving logical problems that will expand the goals of teaching in mathematics.

Keywords: Interactive Teaching Methods, Stimulating Learning, Innovation, Interactive Process, Game, Training, Information-Computer Technology, Integrated Technology, Structural-Logical Technology, Interview Technologies, Case, Insert, Cluster.

БАШТАЛГЫЧ КЛАССТАРДА МАТЕМАТИКА САБАГЫН ОКУТУУДА ОКУУЧУЛАРДЫН ЛОГИКАЛЫК МАСЕЛЕЛЕРДИ ЧЕЧҮҮ ЖӨНДӨМДҮҮЛҮГҮН КАЛЫПТАНДЫРУУ

Жусупбекова Адина Жусупбековна, окутуучу
Абдубекова Жумагүл Анашбековна, окутуучу

АННОТАЦИЯ

Заманбап мектепте бүгүнкү күндүн талаптарын эске алуу менен багыт окутуу субъектерин калыптандырууга шарттарды түзүүчү, индивидуалдык өзгөчөлүктөргө негизделген аларды өзүн-өзү өнүктүрүүгө даярдаган гуманисттик билим берүү парадигмасын ишке ашыруу үчүн шарттарды уюштурууга багытталган жана жеке тажрыйба. Бирок мектептеги билим берүүнүн азыркы системасында бир катар кемчиликтер бар. Алардын бири мектеп окуучуларынын алган билимдери, билгичтиктери жана көндүмдөрү окуучунун өзүнүн турмуштук ишмердүүлүгүн түзүү жана өзгөртүү жөндөмүнө ээ болуп, коомдун чыныгы субъекти катары калыптанышына кепилдик бере албайт. Мектеп окуучуларынын окуу ишмердүүлүгүнүн жүрүшүндө, логикалык маселелерди чечүүнүн үстүндө иштөө процессинде математикалык ой жүгүртүүнүн көптөгөн сапаттары калыптанат. Алар ийкемдүүлүк, сынчылдык, логика, сарамжалдуулук менен чагылдырылат. Эмоционалдык моменттерди акыл эмгегине киргизүүгө жөндөмдүү болгон мындай милдеттерди чечүү кырдаалын көйгөйлүү деп кароого мүмкүндүк берет. Бул ички мотивацияны өнүктүрөт, психологиялык процесстерди активдештирет, бул окуу иш-аракети үчүн маанилүү болгон психикалык операциялардын, логикалык ыкмалардын жана когнитивдик көндүмдөрдүн сапаттуу жана тез калыптанышына шарт түзөт.

В.А.Далингер, Б.Д.Эльконин, Д.В.Клеменченко, Б.А.Кордемский, А.Н.Леонтьев, Л.М.Лихтарников, И.Н.Семенов, С.Л.Рубинштейн жана башкалар өзүнүн эмгектерин математиканы окутуунун мектеп практикасында логикалык маселелерди колдонуу маселесине арнашкан. Эреже катары, мектептин практикасында логикалык маселелер такыр колдонулбайт же жетишсиз, бош убакытты толтуруу үчүн колдонулат. Бирок мындай милдеттердин көптөгөн маанилүү артыкчылыктары бар. Алардын бири жөнөкөй логикалык табышмак кандай болмок.

Ой жүгүртүүнү калптардан арылтып, акыл-эстин ийкемдүүлүгүн калыптандырууга салым кошуу. Бул мектеп тапшырмасы чыгармачыл болгон учурда болот, ал эми окуучунун тажрыйбасынын стереотиби аны чечүү үчүн жетишсиз болуп калат, анткени тапшырманын шарттарына адекваттуу эмес. Албетте, логикалык маселени чечүү үчүн студент көйгөйлүү-конфликттик кырдаалдан чыгуусу керек: проблемалуу, анткени мурда алынган каражаттар, билимдер жана көндүмдөр жетишсиз болуп калат. Аларга маселенин шартына ылайык адекваттуу кайра куруу керек, анын чыгармачылык чечилишин табуу; конфликт - анын жеке өзүн-өзү ишке ашыруу аракеттери ийгиликсиз болуп, каалаган ийгиликке жетүү үчүн жигердүү аракеттерди жасоо керек.

Демек, окуучу логикалык маселенин мазмунун түшүнүшү керек. Ал чечүүгө багытталган субъектик-оперативдүү кайра түзүүлөр түрүндө бул түшүнүүнү натыйжалуу ишке ашырууга ээ. Мында тапшырманын объективдүү курамы аныкталып, ошол эле учурда адекваттуу эмес, бирок окуучунун көз карашы боюнча ылайыктуу, ал ээ болгон маанилер колдонулат. Психикалык изденүү учурунда ар кандай интеллектуалдык жана жеке карама-каршылыктар пайда болгон тапшырманын мазмунун алгачкы, үстүртөн түшүнгөндөн кийин, түп-тамырынан бери кайра ойлоону, өз ишмердүүлүгүн жана өзгөчө көйгөйлүү-конфликттик кырдаалды чагылдыруу болот.

Ошентип, изилдөөнүн актуалдуулугу математика сабагында окутуунун максаттарын кеңейте турган логикалык маселелерди чечүүнү үйрөтүүнүн ушундай методологиясын иштеп чыгуу зарылчылыгында турат.

Түйүндүү сөздөр: окутуунун интерактивдүү методдору, стимулдаштырып окутуу, инновация, интерактивдүү процесс, оюн, тренинг, маалымат- компьютердик технология, интеграцияланган технология, структуралык – логикалык технология, маектешүү технологиялары, кейс, инсерт.

XVI. YÜZYILDA İNGİLİZ TÛCCARLARININ MOSKOVA DEVLETİ TOPRAKLARINDAKİ TİCARİ GÛZERGAHLARI

Nevin Evrim KÛÇÛK

İstanbul Üniversitesi

İstanbul, Türkiye

ORCID ID: 0000-0001-8906-1317

nevinevrimekucuk@gmail.com

Osman YURDAKAL

Kazan Federal Üniversitesi

Kazan/Tataristan Cumhuriyeti, Rusya Federasyonu,

ORCID ID: 0000-0003-2961-6602

osmanyurdakal@gmail.com

ÖZET

16. yüzyılda Avrupa'da ortaya çıkan sömürgecilik yarışında İngiltere diğer Avrupa ülkelerine nazaran farklı bir yol çizmiş ve kuzey denizi yolunu kullanarak yeni ticaret yollarını aramaya başlamıştır. Bu amaçla yola çıkan Moskova şirketine bağlı İngiliz tüccarları ve İngiliz diplomatları Kuzey Buz Denizi'nden Moskova Devleti topraklarından karaya çıkmıştır. Arhangelsk bölgesinden Moskova Devleti topraklarına giren İngiliz Heyeti bu coğrafyada çeşitli imtiyazlar elde edebilmek için Moskova'ya doğru ilerlemiştir. İngiliz Heyeti'nin Moskova'ya doğru ilerlerken kullandıkları su yolları ve kara yollarının nereler olduğu çalışmamızda ilk üzerinde durduğumuz noktalardan biridir. Moskova'ya varduktan sonra Heyet'in Çar ile yapmış olduğu görüşmeler ve bu görüşmeler neticesinde aldıkları imtiyazlar da ele alınmıştır. Çalışmamızda, Arhangelks–Moskova ticari güzergahı incelendikten sonra İngiliz tüccarlarının Çar'dan aldıkları ticari imtiyazlar doğrultusunda kara ve su yolunu takip ederek ilerledikleri Volga boyu ile Moskova – Hazar Denizi boyunca uğradıkları şehirlere de yer verilmiştir. Özellikle tüccarların Volga boyunca ve Hazar Denizi civarında uğradıkları Türk şehirleri ve burada yürütecekleri ticari faaliyetleri için elde etmiş oldukları imtiyazların neler olduğunun ayrıca üzerinde durulmuştur. Son olarak, İngiliz Moskova Şirketi ile Moskova Devleti halkları arasında geçen ticari faaliyetlerdeki metaların neler olduğuna dair kısa bir değerlendirme yapılacaktır. Bu inceleme esnasında Moskova Devleti topraklarına gelen ve Çar'dan imtiyaz almak adına görüşmeler sağlayan İngiliz diplomatların hatıraları ve Rus arşiv belgeleri esas alınacaktır.

DİJİTAL ÇAĞDA C KUŞAĞININ YÜKSELİŞİ: YAŞ AGNOSTİK PAZARLAMA İLETİŞİMİ PERSPEKTİFİNDEN BİR DEĞERLENDİRME

Dr. Öğr. Üyesi Bengü BAŞBUĞ
İstanbul Esenyurt Üniversitesi
İstanbul, Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-6393-0884
bengubasbug@esenyurt.edu.tr

ÖZET

2000’li yıllardan itibaren dünyayı hızla etkisi altına alan dijitalleşme, toplumların her alanına nüfus etmiş ve nesiller arasında birçok açıdan ciddi farklılıkların oluşmasına zemin hazırlamıştır. Konuya ilişkin literatür analiz edildiğinde birçok alanda olduğu gibi pazarlama dünyasında da hedef kitle bağlamında nesillerin dönemsel olarak farklı kuşaklar şeklinde kategorize edilip incelendiği görülmektedir. Daha çok “X”, “Y”, “Z” ve “Alfa” isimli kuşaklar öne çıkarken son dönemlerde “C” kuşağı adında yeni bir dijital jenerasyon tanımlaması önem kazanmaktadır. C harfi ile başlayan bu kuşağın adı; “connected” (bağlı), “communicating” (iletişim kuran), “content” (içerik), “computerized” (bilgisayarlı), “creativity” (yaratıcılık) ve “clicking” (tıklayan) gibi farklı anlamları ifade eden kelimelerin toplamından meydana gelmektedir. Diğer kuşaklardan farklı olarak C kuşağı belirli bir yıl arasında doğanları kapsamamakta olup, yeni iletişim teknolojileri ışığında dijital odaklı bir düşünce biçimine, zihniyete ve yaşam tarzına sahip her yaştan tüketicileri işaret etmektedir. Buna paralel yeni bir pazarlama yaklaşımı olarak beliren ve hedef kitle bağlamında yaşın önemli olmadığı felsefesini benimseyen “yaş agnostik pazarlama” (*age-agnostic marketing*) dikkat çekmektedir. Yaş agnostik pazarlama, genci yaşlısı fark etmeksizin büyük bir kitle oluşturan C kuşağına mensup olan tüketicileri hedeflemesi bakımından dijital pazarlama iletişimi stratejilerini geliştiren işletmeler için önemlidir. Bu çalışma, C kuşağının yaş agnostik pazarlama iletişimi perspektifinden bir kavramsal incelemesini sunmaktadır. Pazarlama dünyasında kuşaklar teorisinin önemine değinerek içinde bulunduğumuz dijital çağda yaşın ötesinde yeni bir kuşak olarak önem kazanmaya başlayan C kuşağı mercek altına alınacaktır. Çalışmanın amacı, yaş agnostik pazarlama kavramını Türkçe literatüre kazandırmakla beraber yaş agnostik pazarlama bağlamında C kuşağının özelliklerini ve önemini güncel örnekler ışığında değerlendirmektir.

Anahtar Kelimeler: Yeni Medya, Dijital İletişim, Yaş Agnostik Pazarlama, C Kuşağı

THE RISE OF GENERATION C IN THE DIGITAL AGE: AN EVALUATION FROM AN AGE-AGNOSTIC MARKETING COMMUNICATION PERSPECTIVE

Assist. Prof. Bengu BASBUG

ABSTRACT

Digitalization, which has taken the world under its influence since the 2000s, has penetrated all areas of societies and has paved the way for serious differences between generations in many respects. When the literature on the subject is analyzed, it can be seen that generations are periodically categorized and examined as different generations in the context of the target audience in the marketing world as well as in many other fields. While the generations named as “X”, “Y”, “Z” and “Alpha” stand out, a new generation named Generation “C” has gained importance recently. Starting with the letter C, Generation C consists of the sum of the words with different meanings such as “connected”, “communicating”, “content”, “computerized”, “creativity” and “clicking”. Unlike other generations, Generation C does not include those born between a certain year, but points to consumers of all ages with a digital-oriented way of thinking, mentality and lifestyle in the light of new communication technologies. In parallel with this, “age-agnostic marketing”, which emerges as a new marketing approach and adopts the philosophy that age is not important in the context of the target audience, draws attention. Age-agnostic marketing is important for businesses that develop digital marketing communication strategies in terms of targeting consumers from Generation C, which forms a large audience regardless of the young or old. This study presents a conceptual analysis of Generation C from the perspective of age-agnostic marketing communications. By emphasizing the significance of the generational theory in the marketing world, the Generation C, which gains importance as a new generation beyond the age in the digital era we live in, will be examined. The aim of the study is to introduce the concept of age-agnostic marketing to the Turkish literature and to evaluate the characteristics and significance of Generation C in the context of age-agnostic marketing in the light of current examples.

Keywords: New Media, Digital Communication, Age-Agnostic Marketing, Generation C

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK HAZIRLANAN AKRAN ZORBALIĞI İLE BAŞ ETME BECERİLERİ PROGRAMININ ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Ali KARATAŞ

Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Kayseri, Türkiye

ORCID: 0000-0003-0544-9184

Alikayseri4141@outlook.com

Prof. Dr. Semra Demir BAŞARAN

Erciyes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

Kayseri, Türkiye

ORCID: 0000-0002-5245-7657

sdemir@erciyes.edu.tr

ÖZET

Zorbalık davranışında zorba olan birey diğerlerine kasıtlı ve tekrarlı şekilde rahatsız edici davranışlarda bulunmaktadır. Bu davranışlar zorbalığa maruz kalan bireylerin fizyolojik ya da psikolojik açıdan yıpranmalarına, özgüvenlerinin düşmesine ve akademik başarılarının azalmasına neden olabilmektedir. Çocukların bu tarz problemlerle karşı kaşıya kalmalarını engellemek amacıyla onlara akran zorbalığı kavramının ve akran zorbalığıyla baş etme becerilerinin öğretilmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu bağlamda Morrison, Ross ve Kemp modeli dikkate alınarak ilkökul öğrencilerine yönelik akran zorbalığı ile baş etme becerileri programı hazırlanmıştır. Programın etkisinin incelenmesi amacıyla biri deney diğeri kontrol olmak üzere iki grup ile çalışılmış ve her iki gruba da ön test ve son test uygulanmıştır. Çalışma grupları yansız olarak atanmadığı için yarı deneysel bir model olan eşitlenmemiş kontrol gruplu ön test- son test modeli kullanılmıştır. Verilerin toplanmasında Pişkin ve Ayas (2011) tarafından geliştirilen “Akran Zorbalığı Ölçeği: Çocuk Formu” kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 23.0 programı kullanılmıştır. Bu program yardımıyla ilk olarak normallik testi yapılmış ve verilerin normal dağılım gösterdiği görülmüştür. Buna bağlı olarak bağımlı ve bağımsız gruplar için t testi yapılmıştır. Buna göre deney ve kontrol gruplarının ön test sonuçları incelendiğinde bu iki grubun akran zorbalığına uğrama seviyelerinin benzer düzeyde olduğu görülmüştür. Ardından deney grubuna akran zorbalığı ile baş etme becerilerine yönelik eğitim verilmiş, kontrol grubuna ise herhangi bir eğitim verilmemiştir. Son aşamada her iki gruba da son test uygulanmış ve deney grubundaki bireylerin akran zorbalığına uğrama düzeylerinin kontrol grubuna oranla daha düşük olduğu görülmüştür. Dolayısıyla akran zorbalığı ile baş etme becerileri programının akran zorbalığına uğrayan bireylere zorbalıkla başa çıkmakta yardımcı olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Morrison, Ross ve Kemp, Akran Zorbalığı, Baş Etme Becerileri, İlkokul

ÇOCUKLARA UYGULANAN CEZA HUKUKU SİSTEMİNDE NÖRÖ-PSİKİYATRİK DEĞERLENDİRMENİN ROLU VE ÖNEMİ

Dr. Summani DEMİRCİ

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Eskişehir, Türkiye

ORCID ID: 0000-0001-9158-1987

sdemirci@ogu.edu.tr

ÖZET

Geçmişte ve günümüzde çocuk kavramının açılımını belirtirken çocukların hukuk düzenine aykırı fiillere yönlendirilmiş veya yönelmiş olmaları çocukların mental sağlıklarında meydana gelen nöro-psikiyatrik değişim ve dönüşümlerinin hangi yöne doğru evirildiğini değerlendirmek toplumların varlıklarını sürdürebilmeleri bakımından önem arz etmektedir.

Bu bağlamda çocukların suça yönlendirilmiş olmaları neticesinde hukuk düzeninde gerçekleşen norm bozulmalarının neticesinde meydana gelen haksız eylemsel davranış veya farklı bir ifadeyle suç/suçların yaptırımlarının yada infazının değerlendirilmesinde çocuk ceza hukuku sisteminin yaklaşımı ve uygulaması bu çocuk bireylerin ruhsal ve fiziksel gelişmelerinde aynı zamanda rol model eğilimlerinde önemli bir lokomotif görevi ifa edeceği yadsınamaz bir gerçekliktir. Bu duruma ilaveten suça yönlendirilmiş/yönelmiş çocukların kolluk kuvvetleri tarafından ön soruşturma safhalarında da çocuk bireylerin psiko-sosyal, sosyo-kültürel, fiziksel gelişimi, ailesel ve eğitimsel durumları da göz önüne alınarak bu konuda en azından kırıminal düzeyde eğitilmiş görevliler tarafından gerçekleştirilmesi de çocuk bireylerin gerçekleştirdikleri/gerçekleştirmek arzusunda oldukları haksız fiillerin sonuçlarının farkındalığına varmaları bakımından da önem arz etmektedir.

Nitekim çocuk ceza hukuku sisteminin uygulandığı kovuşturma safhasında da aynı hassasiyetle yaklaşımın çocuk bireylerin suça yönelimini/yönlendirilmesini engellemiş olunacağı gibi nöro-psikiyatrik sağlıklarının da korunmuş olmaları sağlanmış olacaktır. Netice itibariyle suç teşkil eden davranışlardan kaçınan bir toplum oluşmasını da etkili olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Eylemsel Davranış, Nöro-psikiyatiri, Psiko-sosyal, Sosyo-Kültürel

NEURO-PSYCHIATRIC IN THE CRIMINAL LAW SYSTEM APPLIED TO CHILDREN THE ROLE AND IMPORTANCE OF EVALUATION

Dr. Summani DEMİRCİ

ABSTRACT

While expressing the definition of the concept of child in the past and today, it is important for societies to continue their existence to evaluate the direction in which the neuro-psychiatric changes and transformations in the mental health of children have evolved. In this context, the approach and application of the juvenile criminal law system in evaluating the sanctions or execution of the crime/offences, which occurs as a result of the norm disruptions in the legal order as a result of the juveniles being directed to crime, has an important role in the mental and physical development of these juvenile individuals, as well as in their role model tendencies.

It is an undeniable reality that it will perform the locomotive duty. In addition to this situation, taking into account the psycho-social, socio-cultural, physical development, familial and educational status of the children in the preliminary investigation phases by the law enforcement officers, the fact that the children who are directed/involved in crime are carried out by officers trained at least at a criminal level in this regard is also what child individuals do. It is also important for them to become aware of the consequences of the wrongful acts they wish to commit.

As a matter of fact, in the phase of prosecution where the juvenile criminal law system is implemented, the approach will prevent the tendency/direction of juvenile individuals to crime with the same sensitivity, and their neuro-psychiatric health will also be protected. As a result, it will also be effective in the formation of a society that avoids criminal behavior.

Keywords: Operational Behavior, Neuro-psychiatry, Psycho-social, Socio-Cultural

ADLİ SOSYAL HİZMET PERSPEKTİFİNDEN EKİP ÇALIŞMASININ ÖNEMİ

Yusuf İsmail GEZGİN

Yalova Üniversitesi

Yalova, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-8507-1611

yusufismail.gezgin@ogrenci.yalova.edu.tr

ÖZET

Toplum olgusu ve insanın sosyalleşme ihtiyacı tarihin başlangıcına kadar dayanmaktadır. Bu duruma bağlı olarak da tüm insan topluluklarında zaman içerisinde dönemin şartlarına göre sorunlar ortaya çıkmış, nitekim doğan bu sorunlara çözümler bulmak hasıl olmuştur. Günümüzde ise teknoloji ve küreselleşmenin etkisiyle toplum yapılarında ve dünyada çok hızlı bir değişim baş göstermektedir. Bu değişim sosyal sorunların çeşitlenmesine, karmaşık bir hal almasına neden olmakta ve çözümü zorlaştırmaktadır. Dolayısıyla bu sorunlara yönelik müdahale günümüzde sosyal hizmetin de dahil olduğu bir çok disiplini barındıran etkili ekip yaklaşımı ile gerçekleştirilmektedir.

Sosyal çalışmacılar; birey, aile ve toplum düzeyinde birçok kesimle çalışarak farklı disiplinlerle etkileşime girmektedir. Ayrıca sosyal hizmet disiplini ve mesleği de evrensel manada birçok değişim ve gelişim kaydetmiştir. Bunun sonucunda sosyal hizmetin birçok alt dalı oluşmuş ve mesleğin çeşitli alanlara intikali gerçekleşmiştir. Sosyal hizmet zaten yapısı itibariyle eklektik bir bilimdir ve pek tabii toplum yapısının olmazsa olmazı; toplumsal refahın ve huzurun dayanağı hukuk bilimi ve mesleği ile de ilişkiler halindedir. Değişen koşullar, birçok alanda profesyonelleşmeyi gerektirdiği gibi adli sosyal hizmet alanında disiplinler arası etkileşimlerin de profesyonelleşmesini gerektirmektedir.

Sosyal Hizmet kendi disiplin anlayışına bağlı olarak kanunla ihtilafa düşen bireylerin toplumla bütünleşmesini ve güçlendirilmesini hedeflemektedir. Araştırmanın amacı bu bireylerin yaşadıkları sorunların çözümünde birçok disiplini bünyesinde barındıran ekip müdahalelerini ve bu müdahalelerin yönünü belirleyen disiplinlerarası yaklaşımları, adli sosyal hizmet perspektifinden gözlemleyerek bu alandaki önemini belirlemektir.

Çalışmada literatür taraması yöntemiyle; öncelikle ekip ve ekip çalışması kavramı tanımlanarak ekip çalışmasının kullanıldığı alanlar ve ekip çalışmasının bu alanlara sunduğu katkı ortaya konmaktadır. Ekip çalışması yaklaşımları sınıflandırılıp birbirlerinden farkları ve öne çıkan önemli yönleri irdelenmektedir. Son olarak sosyal hizmetin alt dalı olan adli sosyal hizmet özelinde ekip çalışmasının önemi incelenmektedir. Araştırmada; sorunların karmaşıklığının ve çeşitliliğinin, farklı disiplinlere ait birçok profesyonelin bir arada çalıştığı adli sosyal hizmet alanında ekip çalışmasını önemli hale getirdiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ekip, Ekip Çalışması, Disiplinlerarası Yaklaşımlar, Adli Sosyal Hizmet

*Bu çalışma; Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yalova Üniversitesi, “*Hukuk Bölümü Mezunlarının Adli Sosyal Hizmete Dair Algı ve Farkındalığının Değerlendirilmesi: Bursa Örneği*” başlıklı yüksek lisans tezi esas alınarak hazırlanmıştır

THE IMPORTANCE OF TEAMWORK FROM THE PERSPECTIVE OF FORENSIC SOCIAL WORK

Yusuf İsmail GEZGİN

ABSTRACT

The phenomenon of society and human need for socialization dates back to the beginning of history. Depending on this situation, problems arose in all human societies over time, according to the conditions of the period, and it was necessary to find solutions to the problems that arose. Today, with the effect of technology and globalization, a very rapid change occurs in the social structures and in the world. This change causes social problems to diversify and become more complex and make the solution difficult. Therefore, the intervention for these problems is carried out with an effective team approach, which includes many disciplines in social work.

Social workers; interacts with different disciplines by working with many segments at the level of the individual, family and society. In addition, the social work discipline and profession have made many changes and developments in the universal sense. As a result, many sub-branches of social work have emerged and the profession has been transferred to various fields. Social work is already an eclectic science in its nature, and of course, it is an indispensable part of the social structure; The basis of social welfare and peace is also in relations with the science and profession of law. Changing conditions require professionalization in many fields, as well as professionalization of interdisciplinary interactions in the field of forensic social work.

Social Work aims to integrate and empower individuals who are in conflict with the law, depending on its own discipline. The aim of the research is to determine the importance of team interventions that include many disciplines in the solution of the problems experienced by these individuals and the interdisciplinary approaches that determine the direction of these interventions from the perspective of forensic social work.

In the study, with the literature review method; first of all, the concept of team and teamwork is defined and the areas where teamwork is used and the contribution of teamwork to these areas are revealed. Teamwork approaches are classified and their differences and prominent aspects are examined. Finally, the importance of teamwork in forensic social work, which is a sub-branch of social work, is examined. In the research; it has been concluded that the complexity and diversity of the problems make teamwork important in the field of forensic social work, where many professionals from different disciplines work together.

Keywords: Team, Teamwork, Interdisciplinary Approaches, Forensic Social Work

* This work was prepared based on the master's thesis titled "*Assessment of Perception and Awareness of Law Graduates on Forensic Social Work: The Case of Bursa,*" Department of Social Work, Graduate School of Education, Yalova University.

GÜNEY AZERBAJYCAN EDEBİYATIN'DA KİMLİK

Şehram Zemani SEBZİ
Azerbaycan
zshahram348@gmail.com

ÖZET

Edebiyatın görevi toplumu özünde yansıtmaktır. Bu durumda yazarlar, yazarlık duyguları sebebiyle toplumdaki sorunları fark eder ve yazılarında bu sorunları dile getirirler. Hangi konu bir ülkede veya toplumda romanlarda, şiirlerde çokça işleniyorsa, bu durum toplumun derinlemesine yaşadığı bir sorunu işaret eder! Bu bağlamda, Güney Azerbaycan edebiyatına bakıldığında, en çok tekrar eden ve defalarca işlenen konu kimliktir! Yani, Güney edebiyatçıları, kimliklerin tehlike altında olduğunu düşünüyorlar! Bu makalede, kimliğin neden, nasıl ve kimler tarafından tehlike altında olduğunu, ayrıca yazarların bu durumu eserlerinde nasıl yansıttıklarını ve bu tehlikeli durumdan nasıl kaçınılabileceğine dair önerileri bulmaya çalışıyoruz!

Anahtar Kelimeler: Güney Azerbaycan, Edebiyat, Kimlik, Yazar, Şair, Roman

GAGAUZ YAZININDA ARMONİ SANATININ SEMANTİK DOĞRULTUDA ANALİZİ

Leyla DİLEK

Siirt Üniversitesi

Siirt, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-3083-2214

dilekleyla2@gmail.com

ÖZET

Beliğ atımlı reaksiyonların estetik izdüşümünü simgeleyen yazınsal evren, sanatsal bileşenlerin melodik tasarımını nitelemektedir. Harmoni çizelgesinden yansıyan uyum periyodunun semantik iletimi ile akustik dengenin kusursuz sesletimi vasıtasıyla bütünleşen dilsel öykünme, sanatçının his orbitalindeki sezgi ve hayalleri gramatikal perdede işleyip retorik imgeyi başlatmaktadır. Söz konusu sembolik hipotezden hareketle, dışsal kümelemedeki gizil müzikal açınımı inovatif öğelerle harmanlayan sanatçı, realist yörüngede konuşlanan lirik yelpazeyi yorum gücüyle desenlemekte; yaratı dokusundaki sıra dışı senkronik hücreleri rölativist ekseninde yeniden betimlemektedir.

Çalışma şiirsel yankının sanat basamağında konumlanan, aynı cins seslerin estetik tekrarını pekiştiren armoni sanatını vurgulamaktadır. Söylem tepkimesinde işlem gören anlamsal çağrışımı otantik tarzda inşa eden bu uzamsal gösterge, belagat dairesinde motiflenmektedir. Özdeş seslerin müzikal ritmiyle aktifleşen estetiksel akım direnci, ahenk devresinde özgünce dizayn edilmekte; bürünsel yapıyı şematize eden ilgili temlerin semantik vurgusu armoni izleğini işaretlemektedir. Bu nedenle duyusal birimleri cezbeden sanatsal bileşim, melodik uyum düzeneğine kinestetik bir yön çizerek anlam spektrumuna senfonik bir haz yüklemektedir.

Çalışmada Gagauz edebi metinlerinden akseden şiirsel veriler, armonik katmanın imgelem bağıntısını kurgulayan aliterasyon ve asonans faktörleri aracılığıyla irdelenmiştir. Metin bağlamında dramatize edilen bu tasviri önerme, semantik odaklı analiz vektörüyle çözümlenmiştir. Böylece duygu paletini coşku ve ahenk birimleriyle renklendiren betimsel donanımın, Gagauz söz varlığında konumlanan belagat dizgesini özgün bir doğrultuya taşıdığı görülmüştür. Dolayısıyla Gagauz yazınındaki saklı estetik faylar görünür kılınmış, merkez üssü armoni olan sanatsal bölge açığa çıkarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Gagauz Yazını, Armoni Sanatı, Semantik, Analiz

A SEMANTICAL ANALYSIS OF THE ART OF HARMONY IN GAGAUZ LITERATURE

Leyla DİLEK

ABSTRACT

The literary universe, which symbolizes the aesthetic projection of eloquent reactions, characterizes the melodic design of artistic components. Linguistic imitation, which integrates with the semantic transmission of the harmony period reflected from the harmony chart and the perfect pronunciation of the acoustic balance, starts the rhetorical image by processing the intuition and dreams of the artist's sense orbital on the grammatical pitch. Based on the aforementioned symbolic hypothesis, the artist, who blends the latent musical unfolding in the external cluster with innovative elements, designs the lyrical spectrum positioned in a realist orbit with the power of interpretation; re-describes the extraordinary synchronous cells in the creative tissue on a relativist axis.

The study emphasizes the art of harmony, which is located at the artistic level of the poetic echo and reinforces the aesthetic repetition of the same type of sounds. This spatial sign, which authentically constructs the semantic connotation processed in the discourse reaction, is motivated in the circle of rhetoric. The aesthetic current resistance, activated by the musical rhythm of identical sounds, is uniquely designed in the harmony circuit; The semantic emphasis of the related themes that schematize the prosodic structure marks the harmony theme. For this reason, the artistic composition, which attracts sensory units, gives a symphonic pleasure to the meaning spectrum by drawing a kinesthetic direction to the melodic harmony mechanism.

In the study, the poetic data reflected from the Gagauz literary texts were examined through the alliteration and assonance factors that construct the imaginary relation of the harmonic layer. This descriptive proposition, dramatized in the context of the text, is analyzed with a semantic-oriented analysis vector. Thus, it has been seen that the descriptive equipment that colors the emotional palette with the units of enthusiasm and harmony carries the rhetoric system located in the Gagauz vocabulary to a unique direction. Therefore, the hidden aesthetic faults in the Gagauz literature were made visible, and the artistic region, whose epicenter was harmony, was revealed.

Keywords: Gagauz Literature, Harmony Art, Semantics, Analysis.

19. YÜZYILDA OSMANLI DÖNEMİNDE KUDÜS'TEKİ EĞİTİM

Dr. Öğr. Üyesi Issa BARAJIA

Atatürk Üniversitesi

Erzurum, Türkiye

Beytullahim, Filistin

ORCID ID: 0000-0001-9031-4676

issa.zawahra@yahoo.com

ÖZET

Kudüs şehri üç semavi dinin kaynağı olarak kabul edilir ve dünya genelindeki tüm halklar için büyük öneme sahip olan şehirlerden biridir. Bu nedenle, tarih boyunca ve günümüzde bile çatışmaların merkezi olmuştur ve birçok güç ve medeniyetin kontrolüne hedef olmuştur. 16. yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nun yönetimi altına giren Kudüs, o tarihten itibaren Osmanlı sultanları, hanımları ve valileri tarafından ilgi görmüştür. Sosyal hizmetlerin sunulması, şehre su temin edilmesi, duvarlar, camiler, okullar ve bağışların yapılması gibi birçok hizmet sağlanmıştır. Osmanlılar'ın Kutsal Şehir'e verdiği bu önem sonucunda, eğitim kurumları da gelişmiştir. Tarihi belgeler, Mescid-i Aksa'nın bilimsel açıdan büyük bir öneme sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Her alanda birçok dersin burada verildiği bilinmektedir. Bu çalışmada, Kudüs şehrindeki eğitim kurumlarının türleri ve yabancı eğitim kurumlarının Kudüs şehrindeki rolü ile Osmanlı Devleti'nin bu eğitim kurumlarıyla nasıl ilişki kurduğu ele alınacaktır. Bu bağlamda, çalışmanın amacı, Kudüs şehrindeki eğitim merkezlerinin istatistiksel verilerine ulaşmaktır. Bu veriler, Osmanlı Devleti'nin kaynaklarına dayanarak derlenmiştir. Ayrıca, yabancı okulların koloniyal hedeflere hizmet etme ve Kudüs halkının kültürel zihniyetini değiştirme konusundaki rolü de ele alınacaktır. Çalışmanın sonunda, Osmanlı politikasının bilimsel ve kültürel açıdan Kudüs şehrine nasıl katkı sağladığı ve Kudüs şehrinin korunmasına nasıl yardımcı olduğu sonuçları çıkarılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kudüs, Eğitim, Eğitim Kurumları, Yabancı Okullar.

التعليم في مدينة القدس في العهد العثماني في القرن التاسع عشر

مدينة القدس هي مهبط الديانات السماوية الثلاث، وهي من أكثر المدن في العالم التي تحمل أهمية عند جميع شعوب العالم، وهذا هو الذي جعلها محورا للصراع منذ الازل وحتى يومنا هذا، فكانت وما زالت عرضة للسيطرة من قبل كل القوى والحضارات. في القرن السادس عشر دخلت مدينة القدس تحت الحكم العثماني، ومنذ ذلك الحين أخذت مدينة القدس عناية السلاطين العثمانيين ونسائهم وولاتهم. فعمدوا إلى تقديم العديد من الخدمات الاجتماعية للقدس، كتوفير المياه للمدينة، وبناء الأسوار والمساجد والمدارس والأربطة. وبناء على هذه الأهمية التي أبداها العثمانيون بالمدينة المقدسة فقد تطورت المؤسسات التعليمية فيها، فكشفت لنا الوثائق التاريخية أن المسجد الأقصى كانت له أهمية كبيرة من الناحية العلمية، فكانت تعقد فيه العديد من الدروس التعليمية في كافة المجالات، وفي هذه الدراسة سيتم التطرق الى أنواع المؤسسات التعليمية التي كانت موجودة في مدينة القدس، بالإضافة إلى أننا سنتطرق إلى دور المؤسسات التعليمية الأجنبية في مدينة القدس وسياسة الدولة العثمانية في التعامل مع هذه المؤسسات التعليمية. وفي هذا السياق تهدف الدراسة للوصول إلى إحصائية لأعداد المراكز التعليمية التي كانت موجودة في مدينة القدس، وذلك بالاستناد إلى سالنات الدولة العثمانية ومن ثم التطرق إلى دور المدارس الأجنبية في خدمة مصالح الاستعمار والتمهيد له من خلال تغيير العقلية الثقافية لأهالي مدينة القدس. وفي نهاية الدراسة سيتم استنتاج الدور الذي لعبته السياسة العثمانية في مدينة القدس من الناحية العلمية والثقافية، وكيف ساهمت هذه السياسة في الحفاظ على مدينة القدس. الكلمات المفتاحية: القدس، التعليم، المدارس التعليمية، المدارس الأجنبية.

I. DÖNEM TANZİMAT EDEBİYATI TEMSİLCİLERİNİN TÜRKİYE TARİHİ VE EDEBİYATI İÇİNDEKİ YERİ

Könül SADİGOVA

Azerbaycan Devlet Pedoqoji Universitesi
Azerbaycan
ksadiqova112@gmail.com

ÖZET

Tanzimat edebiyatı genel olarak 1860-1895 yıllarını kapsar. Bu edebiyat iki döneme ayrılır. 1860-1880 yıllarını kapsayan Tanzimat edebiyatının ilk döneminin İbrahim Şinasi, Namık Kemal, Ziya Paşa, Ahmed Midhat Efendi, Şemseddin Sami gibi temsilcileri bulunmaktadır. Bu dönemde yazan ve yaratan sanatçılar “sanat toplum içindir” ilkesiyle çalışmışlardır.

İbrahim Şinasi, Namik Kamal ve Ziya Paşa tarafından savunulan yeni ideoloji "Milliyetçilik, Osmanlıcılık ve İslamcılık" idi. Genel olarak Tanzimatçılar, hangi ideolojiye hizmet ederlerse etsinler, Türkiye'de Türk edebiyatının yeni içeriğini ve yeni biçimini geliştirmeye çalıştılar.

Erken dönem Tanzimat edebiyatının temsilcilerinden İbrahim Şinasi, Namık Kemal, Ziya Paşa eserlerinde ilmî, dinî ve bazen de sosyo-politik öneme sahip meselelere karşı tutumlarını dile getirmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Türk Edebiyatı, Edebiyatın Temsilcileri, Avrupalılaştırma, Matbaa, Şiir

THE PLACE OF THE FIRST PERIOD TANZİMAT LITERATURE REPRESENTATIVES IN TURKISH HISTORY AND LITERATURE

Konul SADİGOVA

ABSTRACT

Tanzimat literature generally covers the years 1860-1895. This literature is divided into two periods. There are representatives of the first period of Tanzimat literature, covering the years 1860-1880, such as İbrahim Şinasi, Namık Kemal, Ziya Pasha, Ahmed Midhat Efendi, and Şemseddin Sami. The artists who wrote and created in this period worked with the principle of “art is for society”.

The new ideology advocated by İbrahim Şinasi, Namik Kamal and Ziya Pasha was "Nationalism, Ottomanism and Islamism". In general, the Tanzimat scholars tried to develop the new content and new form of Turkish literature in Turkey, no matter what ideology they served.

İbrahim Şinasi, Namik Kamal, Ziya Pasha, some of the representatives of the early Tanzimat literature, expressed their attitudes towards issues of scientific, religious and sometimes socio-political importance in their works.

Keywords: Turkish Literature, Representatives of Literature, Europeanization, Printing Press, Poetry

HOLOGRAM TEKNOLOJİSİ İLE İLGİLİ TÜRKİYE’DE YAPILAN ARAŞTIRMALARIN İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Ebru TURAN GÜNTEPE

Giresun Üniversitesi

Giresun, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-4858-2180

ebru.turan.guntepe@giresun.edu.tr

ÖZET

Gerçeğe yakın görüntüler oluşturma ve tasarlanan nesnelere farklı açılardan görüntüleme imkanı sağlayan hologram teknolojisinin öğrenme sürecinde kullanımı günümüzde ön plana çıkmaktadır. Hologram teknolojiyle gerçekte o mekânda bulunmayan nesnelere oradaymış hissi verilerek, öğrenme sürecini somutlaştırmak ve konu alanı ile gerçek yaşam arasında bağ kurmak mümkündür. Böylece hologram teknolojisinin temel aldığı yüksek gerçeklik algısı ve fiziksel buradalık hissi sayesinde öğrenme sürecinde olumlu değişimler yaşanabilir. Hologram teknolojinin eğitim ve öğretim sürecindeki nitelikli kullanımına yönelik katkı sağlamak, mevcut eksiklikleri gidermek ve ilgili teknolojinin geleceğe dair nasıl bir eğilim göstereceği hakkında fikir sahibi olmak önemlidir. Bu bağlamda hologram teknolojisinin eğitim ve öğretimde kullanımına yönelik yapılan çalışmaları inceleyerek, alanyazındaki genel eğilimi ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmada hologram teknolojisinin eğitim ve öğretimde kullanımı üzerine DergiPark bünyesinde yer alan makaleler ve YÖK Tez Merkezi’nde yer alan tezler dahil toplam 13 çalışma içerik analizi yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Analizler sonucunda Türkiye’de hologram teknolojisinin daha çok 2020 yılı ve sonrasında itibaren çalışılmaya başlandığı görülmüştür. İlgili teknolojinin yaygın olarak fen öğretimine yönelik kullanıldığı görülmektedir. Örneklem grubu olarak ortaokul ve lisans öğrencileriyle diğer paydaşlarına göre daha fazla araştırma yürütülmüştür. Hologram teknolojisine yönelik veriler daha çok görüşme formu, tutum ölçeği ve doküman incelemesi ile toplanmıştır. Toplanan veriler ise en çok içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmaların önemli bir bölümünün hologram teknolojisinin öğrenme sürecine etkisi, kullanım durumları, ilgili teknolojiye yönelik görüşler ve tutumlar üzerine yapıldığı görülmektedir. Gerçekleşen incelemelerde ilgili teknolojinin öğrenme ortamında kullanımının öğrencilerin ilgilerini artırdığı, öğrenme sürecindeki soyut konuları somutlaştırdığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim ve Öğretim, Hologram Teknolojisi, Öğrenme

INVESTIGATION OF RESEARCH ON HOLOGRAM TECHNOLOGY IN TURKEY

Assist. Prof. Ebru TURAN GUNTEPE

ABSTRACT

Hologram technology, which enables the creation of lifelike images and the ability to observe the intended items from various perspectives, is increasingly being used in the learning process. With hologram technology, it is possible to concretize the learning process and establish a connection between the subject area and real life by giving objects that are not actually present in that space the feeling that they are there in their minds. Thus, positive changes can be experienced in the learning process thanks to the high perception of reality and physical presence on which hologram technology is based. It is important to contribute to the qualified use of hologram technology in the education and training process, to eliminate the current deficiencies and to have an idea about how the related technology will show a trend in the future. In this context, it was aimed to reveal the general trend in the literature by examining the studies on the use of hologram technology in education and training. In the study, a total of 13 studies on the use of hologram technology in education and training, including articles in DergiPark and theses in YÖK Thesis Center, were examined using content analysis method. As a result of the analysis, it was seen that hologram technology in Turkey has started to be studied mostly from 2020 and onwards. It is seen that the related technology is mostly used for science teaching. As a sample group, more studies were conducted with secondary school and undergraduate students than with other stakeholders. The data on the hologram technology were mostly collected by interview form, attitude scale and document review. The collected data were mostly analyzed using the content analysis method. In researches, the effect of hologram technology on learning process, usage cases, opinions and attitudes towards the related technology were examined. It was determined that the use of the relevant technology in the learning environment increased students' interest and concretized abstract subjects in the learning process.

Keywords: Education and Training, Hologram Technology, Learning

AZERBAJCAN DİLİNDE SÖZLÜKSEL VE DEYİMSSEL DÜZEYDE “AHLAK” KAVRAMININ İFADESİ

SHUKURLU SAVAD TEYYUB kızı
Bakü Slavyan Üniversitesi
Bakü, Azerbaycan
savadshukurlu@gmail.com

ÖZET

Herhangi bir kültürde, dilde, ahlak normlarında, davranışsal özelliklerde vb. güçlendirilmiş ve doğal olan kültürel değerler vardır. Ulusal kavram dünyası, evrensel değerlere sahip olan ve bunların temelinde oluşan ulusal kültürel değerlerden oluşur. Genel, evrensel kavramların varlığı, halklar arasında iletişimi sağlar. Bununla birlikte, her kültür kendi dünya görüşüne dayanan bilinç ve davranış kalıplarını şekillendirir. Azerbaycan ulusal bilincine yansıyan "ahlak" kavramının analizi bu açıdan önemlidir.

"Ahlak" kavramı, daha yüksek manevi değerleri, ahlaki ideali ifade eden evrensel kavramlara, bir kişinin bu ahlaki ideale olan arzusu, kişinin hayatını ahlaki olarak haklı çıkarmak, hayatta kalmak için gerekli olan ideali yaratır. Ahlak, insanlığın kullandığı temel kavramlardan biridir.

Kavramın zihinsel bir birim, bilincin bir unsuru olduğuna inanıyoruz. İnsan bilinci, gerçek dünya ile dil arasında bir arabulucudur. Bilinç, kendisine gelen kültürel bilgileri işler, sistematize eder. Temel kavramlar, bir etnik kökenin yaşamının temellerine değinir ve genellikle bir sistem biçiminde dilde sunulur.

Bu kavramı Azerbaycan dilinde temsil eden ana belirteç *əxlaq* kelimesidir. "Ahlak" kavramı dilde kelimeler, kararlı ifadeler, deyimler, atasözleri, aksanlar, deyimler, itirazlar ile ifade edilir. Sözlüklerin, eşanlamlı serilerin, deyimlerin analizi, "ahlak" kavramının üç semantiğe dayandığını ortaya koymuştur: *etika, mənəviyyət, tərbiyyə*.

"Ahlak" kavramı Azerbaycan halkının belirli ahlaki ilkelerini yansıtmaktadır. Bu ilkeler olumlu veya olumsuz olarak değerlendirilebilir.

Bu sözlüklerde verilen kelimelere dayanarak kararlı ifadeler oluşturulmaz. Fraseologizmlerin kalbinde aşağıdaki semantik mikro bağlantılar vardır: *ədalət, sədaqət, doğruluq, düzgünlük, cəsarət, əliaçıqlıq, xeyrxahlıq, təmkinlilik, dostluq, halal, haram, həqiqət, çalışqanlıq, sevgi, pislik, yamanlıq, şər, aldatma, xəyanət, yalan, işə yaramazlıq, qorxaqlıq*.

Anahtar Kelimeler: Azerbaycan Dili, Evrensel Kavram, Ahlak, Dilde İfade, Sözcüksel ve Deyimsel Düzeyde

**THE EXPRESSION OF THE CONCEPT OF “MORALITY” IN THE AZERBAIJANI
LANGUAGE AT THE LEXICAL AND PHRASEOLOGICAL LEVEL**

SHUKURLU SAVAD TEYYUB kızı

ABSTRACT

In any culture, language, moral norms, features of behavior, etc. there are strengthened cultural values inherent in it. The National conceptosphere is a set of national cultural values that have universal values and are formed on their basis. It is the existence of common, universal concepts that ensure communication between peoples. At the same time, each culture forms stereotypes of consciousness and behavior based on its own worldview. The analysis of the concept of “morality” reflected in the national consciousness of Azerbaijan is relevant from this point of view.

The concept of "morality" is based on universal concepts that express higher moral values, moral ideals, a person's desire for this moral ideal creates the ideal necessary for his life to morally justify, live. Morality is one of the basic concepts used by mankind.

We think that the concept mental is a unit, an element of consciousness. Human consciousness is an intermediary between the real world and language. Consciousness processes, systematizes the cultural information entering into it. Fundamental concepts touch on the foundations of Ethnos life and, as a rule, are presented in the language in the form of a system.

This is the tongue (that the drawer is resting upon). The concept of "morality" is expressed in language with words, stable expressions, phraseological units, Proverbs, percussion phrases, NIT etiquette expressions, appealing expressions. An analysis of dictionaries, synonymic rows, phraseological units established that the concept of “morality” is based on three SEMAS: ethics, spirituality, tarbiyya. The concept of "morality" reflects certain moral principles of the Azerbaijani people. These principles can be assessed positively or negatively.

Stable expressions are not formed on the basis of the words given in these dictionaries. Phraseological units are based on the following semantic microsahs: justice, loyalty, truthfulness, truthfulness, courage, philanthropy, Kindness, Restraint, friendship, halal, haram, truth, diligence, love, evil, evil, evil, deceit, betrayal, lie, unfaithfulness, cowardice .

Keywords: Azerbaijani Language, Universal Concept, Morality, Expression in Language, Lexical and Phraseological Level.

**TÜRKİYE’DE EĞİTİM BİLİMLERİ ALANINDA YAPILAN 3 BOYUTLU SANAL ORTAMLAR
KONULU LİSANSÜSTÜ TEZLERİN EĞİLİMLERİ**

Dr. Öğr. Üyesi Şenay AYDIN

Gümüşhane Üniversitesi

Gümüşhane, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-0118-4097

senayaydin@gumushane.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada, Türkiye’de eğitim bilimleri alanında yapılan “3 boyutlu sanal ortamlar” konulu yüksek lisans ve doktora tezleri içerik analizi yöntemi kullanılarak incelenmiştir. 2000-2023 yılları arasında 3B sanal ortamlarda eğitim ve öğretim konulu tezler “3 boyutlu sanal dünyalar”, “3 boyutlu sanal ortamlar”, “3 boyutlu sanal öğrenme” anahtar kelimeleri ile tezin tümünde taratılmış ve içerikleri kontrol edilerek dahil edilme ve hariç tutulma kriterlerine göre seçilmiştir. Ulusal tez merkezinde yapılan tarama sonucu 2012-2022 yılları arasında yazılmış 18 teze ulaşılmıştır. Tezler okunmuş ve kodlamalar yapılmıştır. Bulgular tablo ve grafiklerle sunulmuştur. Tez çalışmalarının çoğunun Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi anabilim dalında yapıldığı, çalışılan konu alanına bakıldığında psikoloji, fen bilimleri, tarih, dil öğretimi, spor gibi çeşitli alanlarda çalışma yapıldığı görülmüştür. Araştırmalarda en çok Secondlife, onu takiben OpenSimulator 3B sanal ortamları kullanılmıştır. Tezlerin büyük bir bölümünde karma yöntem kullanıldığı görülmektedir. En çok kullanılan veri toplama araçları görüşme formları, başarı testleri ve gözlem formlarıdır. En çok lisans seviyesindeki öğrencilere yönelik çalışmalar yapılmıştır. Tezlerin önemli bir bölümünde 3B sanal öğretim ortamları tasarlanmış ve ortamda ders uygulamaları yapılarak veriler toplanmıştır. Ders uygulaması yapılmayan tasarım tabanlı araştırmalar da bulunmaktadır. Sonuç olarak 3B sanal öğrenme ortamlarının; gerçeğe yakın ortam tasarımı, içeriğin sunumu, ortamdaki iletişim-etkileşim, öğrencilerin bilgisayar kullanma becerileri, ortamda yönlendirme, bilgilendirme, teknik alt yapı, teknik destek sağlama gibi durumlar ele alınarak hazırlandığında öğretim sürecine olumlu katkıları olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: 3 Boyutlu Sanal Dünyalar, 3 Boyutlu Sanal Ortamlar, 3 Boyutlu Sanal Öğrenme

**TRENDS OF GRADUATE THESIS ON 3D VIRTUAL ENVIRONMENTS MADE IN THE FIELD
OF EDUCATIONAL SCIENCES IN TURKEY**

Assist. Prof. Senay AYDIN

ABSTRACT

In this study, master's and doctoral theses on "3-dimensional virtual environments" made in the field of educational sciences in Turkey were examined using the content analysis method. Theses on education and training in 3D virtual environments between 2000-2023 were scanned with the keywords "3D virtual worlds", "3D virtual environments", "3D virtual learning" and their contents were checked and selected according to the inclusion and exclusion criteria. As a result of the scanning carried out in the national thesis center, 18 theses written between 2012 and 2022 were reached. These were read and coded. The findings were presented with tables and graphs. It was seen that most of the thesis studies were carried out in the Department of Computer and Instructional Technology Education, and when the subject area was examined, it was seen that studies were carried out in various fields such as psychology, science, history, language teaching, and sports. SecondLife, followed by OpenSimulator 3D virtual environments, were used most in the research. It was seen that a mixed method was used in most of the theses. The most commonly used data collection tools are interview forms, achievement tests, and observation forms. Most studies were conducted for undergraduate students. In a significant part of the thesis, 3D virtual teaching environments were designed, and data were collected by making course applications in the environment. There is also design-based research without course application. As a result, it has been determined that 3D virtual learning environments have positive contributions to the teaching process when they are prepared by considering situations such as realistic environment design, presentation of content, communication-interaction in the environment, students' computer usage skills, guidance, information, technical infrastructure and technical support in the environment.

Keywords: 3D Virtual Worlds, 3D Virtual Environments, 3D Virtual Learning

MAX STIRNER EGOİZMİNDE İNSAN DOĞASININ NELİĞİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KINAĞ

Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Kilis, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-3333-9425

mustafakinag@kilis.edu.tr

ÖZET

On dokuzuncu yüzyıl Alman filozofu Max Stirner, bireyci anarşist ve egoist felsefesi ile bilinir. Stirner'in insan doğası üzerine düşüncesi, bireyin toplumsal, fiziksel ya da metafiziksel herhangi bir otoriteye, bireyi dışarıdan içeriye doğru tanımlamayı amaçlayan sınırlayıcı değer ve normlara bağ/ım/lılığına karşıt bir duruş sergilediği, toplumsal norm ve uyum karşısında bireyi ön plana çıkaran inancına dayanır. Stirner, sabit, verilmiş, tözsel insan doğasını açıkça reddeder. Ona göre insan doğuştan var olan ya da evrensel olan hiçbir kanunla sınırlandırılmaz. Bireyler kendi kimliklerini ve değerlerini, kendi biricik deneyimleri ve perspektifleri yoluyla kendileri yaratır. Bu kimlik ve değerler mutlak ve sabit olmayıp bireyin yaşamsal süreci içerisinde edindikleri deneyimler yoluyla dönüşerek bireyi geliştirir. Stirner'e göre bu gelişim sürecinde bireyin temel motivasyonu onun öz-çıkarları ve egosudur. O bunu "biricik olan" ya da "egoist" olarak ifade eder. Buna göre birey, ötekinin çıkarlarının ya da isteklerinin etkisinde kalmaksızın salt kendi arzu, hedef ve çıkarlarının peşinden gitmelidir. Bu anlamda Stirner, insan doğasını bir taraftan ben-merkezci ve bireysel, diğer taraftan dinamik ve öngörülemez olarak görür. O, insan doğasına ilişkin düşüncesine paralel olacak şekilde ahlaki standartların da sabit ve evrensel olamayacağını vurgular. Nitekim birey, kendi değerlerini, ahlaki standartlarını kendi çıkar ve arzularına uygun bir şekilde özgür olarak belirleyebilecek özgürlüğe sahip olmalıdır. O, *The Ego and Its Own (Biricik ve Mülkiyeti)* adlı çalışmasında toplum, din, devlet, kültür gibi kurumların reddedilmesinin ahlaki bir zorunluluk olduğunu vurgular. Birey kimliğinin ve sahip olduğu özelliklerin oluşmasında dışsal etkenlerin belirleyiciliği göz önünde bulundurulduğunda bireyin bu kurumlardan bağımsız bir değer alanını oluşturmasının mümkün olup olmadığı sorunu karşısında iyimser bir duruş sergileyen Stirner, bireyin bu kurumlardan bağımsızlığının kendi doğasını yeniden keşfetmek suretiyle özgür olabileceğine inanır. Bireyin yapay bir kimliğe, yapay özelliklere sahip olmasına, onun kendi doğasından uzaklaşmasına neden olan bu kurumlardan bağımsızlaşması, tanımsal bir soyutlama ile mümkündür. Bu soyutlama, onun ilk/el, niteliklerinden soyutlanmış durumuna, sadece yaşayan canlı bir insan olmasına referansta bulunur. Bu durumdaki insan "Benzersiz Olan" olarak tanımlanır. Stirner, "Benzersiz Olan" ile onun sahip olduğu özellikleri arasında ontolojik bir ayırım varsayarak, onu baskılayıcı olduğuna inandığı dışsal yapay değerlendirmelerden ve sınırlayıcı tanımlamalardan kurtarmayı amaçlar.

Anahtar Kelimeler: Max Stirner, Bireycilik, Ego, Ahlaki Anarşizm, İnsan Doğası

GÜLSE BİRSEL'İN YALAN DÜNYA DİZİSİNDEKİ MEKANSAL ANALİZDE KÜLTÜREL ÇEVİRİ

Öğr. Gör. Gamze AR
Bartın Üniversitesi
Bartın, Türkiye
gamzear@bartin.edu.tr

ÖZET

Yalan Dünya, Gülse Birsnel tarafından 2012 yılında yazılan bir Türk televizyon dizisidir ve ana konusu farklı geleneklerden gelen iki ailenin yaşadığı olaylardır. Bu aileler, dizi içerisinde birbirine zıt bir görüntü çizmektedirler, çünkü biri Doğu'nun temsili olmakla beraber Batı dünyasının uygulamaları altında yaşarken, diğer aile Batı kavramının simgesidir. Bu nedenle, *Yalan Dünya* kendi hayat tarzlarında yaşayan iki farklı sosyal alan sunmaktadır. Dizi karakterlerinin gösterdikleri yaşam tarzları, davranışları, gelenekleri ve görgü kuralları, bu iki dünya arasındaki farkın ana göstergeleridir ve ideolojileri de hayatlarıyla ilgili deneyimleri ve perspektifleriyle birbirinden farklıdır. Kültürel çeviri, iki farklı kültürle ilgilenir ve bu kültürleri yakından inceler. Bununla birlikte, cinsiyet kavramı bu iki ailenin davranış biçimleriyle farklı ifade edilmekte ve bu mesele burada mekan teorisi ile bütünleşerek sunulmaktadır. Sosyal alan, farklı üretim modlarından etkilenmektedir ve bu da yaşam biçimlerinde kendini farklı gösterir. Bu noktada, *Gülse Birsnel'in Yalan Dünya dizisindeki Mekansal Analizde Kültürel Çeviri* başlıklı çalışma, mekan-cinsiyet ilişkisi bağlamında Linda McDowell'in teorisine atıfta bulunmaktadır ve iki farklı kültürü birlikte ele aldığından kültürel bir çeviri örneği sunacaktır. Bu nedenle, çalışma, Lefebvre'in mekansal ve Linda McDowell'in feminist teorileri doğrultusunda *Yalan Dünya'yı* üç açıdan inceleyecektir. Bunlar sırasıyla şu şekilde ele alınacaktır: Mekanın kendisiyle olan ilişkisi, mekan ve ideoloji ilişkisi ile mekan ve cinsiyet ilişkisi.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Çeviri, Mekan Teorisi, Lefebvre, Linda McDowell, *Yalan Dünya*

UZAY VE GÜNEŞ FARKINDALIĞININ BEDEN MÜZİĞİ - SES SİNYALİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Oya Aylın BÜYÜKBAYRAM

İstanbul Aydın Üniversitesi

İstanbul, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-2366-8287

aylinbuyukbayram@aydin.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Elif ÖZEL AY

İstanbul Aydın Üniversitesi

İstanbul, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-1022-6006

elifozelay@aydin.edu.tr

Prof. Dr. Zafer ASLAN

İstanbul Aydın Üniversitesi

İstanbul, Türkiye

ORCID ID: 0000-0001-7707-7370

zaferaslan@aydin.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Güven ÖZDEMİR

İstanbul Aydın Üniversitesi

İstanbul, Türkiye,

ORCID ID: 0000-0001-9616-8470

guvenozdemir@aydin.edu.tr

ÖZET

Çocukların anne karnındaki dönemden itibaren aşına olduğu bilinen ve gelişim alanlarına olumlu katkı sağladığı düşünülen ritim çalışmaları, eğitim öğretim programlarında, farklı öğrenci gruplarına yönelik olarak uygulanabilmektedir. Ritim çalışmaları, okul öncesi kurumlardan başlayarak, ilkökul düzeyinde Milli Eğitim Bakanlığı'nın uygun gördüğü programlarda önemli yer tutmaktadır. Bu çalışmalar, “değerler eğitimi” kapsamında ve çocuklara kazandırılmasının uygun olduğu düşünülen kavramların öğretilmesi amacıyla aktif olarak kullanılmaktadır. Böylece, farklı etkinlik türleriyle birleştirilerek eğitim öğretim yöntemlerinin verimi artırılmaktadır.

Uygulama aşamasında, el çırpma, parmakları şaklatma, elleri göğüs kafesine, bacak üstlerine ve ayakları yere vurma gibi farklı ses çıkartma şekilleri kullanılmaktadır. Yapılan bu beden müziği, ritim çalışması, ifade becerisinin gelişimi bakımından önem taşımaktadır. Değerler eğitimi ve UNESCO 2030 hedefleri doğrultusunda doğanın, uzay havasının korunması ve bu konularda farkındalık kazanılabilmesi amacı ile şarkı öğrenimi ve beden müziği olanaklarından yararlanılmaktadır. Bu yöntemle eğlenme ve öğrenme süreçleri birlikte yürütülmektedir.

Bu araştırmanın sosyal ve bilimsel açıdan çocuklara katkı sağlanması hedeflenmiştir. Çalışmanın ilk aşamasında, yer küre-uzay-güneş sistemiyle ilgili ilköğretim programındaki öğrencilerin bilgi düzeylerinin geliştirilmesine yönelik olarak proje amacını açıklayan kısa bir bilgi verilmiştir. Öğrencilerin bu alandaki bilgi ve deneyimlerini beden müziği ile yansıtma beklentisi vardır. Şarkının müziğine beden hareketleri ve sesleriyle eşlik eden çocukların, kendilerini doğaçlama yoluyla ifade etmeleri istenmiş, ses ve görüntü kayıtları altına alınmıştır. Ses ve görüntü kayıtları, uygulama alanında tamamlanmıştır. Araştırmanın ikinci aşamasında öğrencilere yer küre-uzay-güneş sistemi konusunda kısa bir sunum yapılmıştır. Birinci aşamada gerçekleştirilen uygulamayı ikinci defa tekrarlamaları, öğrendikleri, şarkı sözlerini düşünmeleri ve beden müziğinde ses olarak yansıtma beklentisi vardır. Kaydedilen görüntü ve ses verileri stüdyoda incelenmiş, analog değerlerden sayısal değerlere dönüştürülmüştür. Deneye katılan 10 kız, 10 erkek öğrencinin her iki uygulamada oluşturdukları ses frekansları iki boyutlu (x,y) bileşenlerine ayrılmış, frekans (Hertz) değerlerinin istatistiksel analizi yapılmıştır. Sesin şiddetinin, genlik ve periyot bileşenleri irdelenmiş, değişim miktarları ve oranları hesaplanmıştır. Uygulamanın birinci ve ikinci aşamalarında kaydedilen ses frekanslarının istatistiksel değerleri (minimum, maksimum, medyan, mod, ortalama, değişim ve standart sapma) arasındaki farklar yorumlanmıştır. Uygulamanın birinci aşamasındaki ses frekansları ve istatistiksel büyüklüklerin, ikinci aşamada, %5 oranında artış gösterdiği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uzay ve Güneş Farkındalığı, Beden Müziği, Ritim Çalışması, Değerler Eğitimi.

YÜKSEKÖĞRETİM TURİZM EĞİTİMİ MÜFREDATLARININ KARŞILAŞTIRMASI: TÜRKİYE-FRANSA ÖRNEĞİ

Öğr. Gör. İlhami MERCAN
Süleyman Demirel Üniversitesi
Isparta, Türkiye
ilhamimercan@isparta.edu.tr
Doç. Dr. Gülay BULGAN
Süleyman Demirel Üniversitesi
Isparta, Türkiye
gulaybulgan@sdu.edu.tr

ÖZET

Turizm, Türkiye'nin en önemli ekonomik sektörlerinden bir tanesi olarak görülmektedir. Turizm sektöründe başarılı olmak için nitelikli insan kaynağına ihtiyaç vardır. Bu nedenle turizm eğitimi veren yükseköğretim programlarının müfredatlarının güncel, kaliteli ve sektör ihtiyaçlarına cevap verebilecek uygunluğa sahip olması gerekmektedir. Bu çalışmada, Türkiye ve Fransa'da eğitim veren turizm bölümü yükseköğretim programlarının müfredatları ele alınmıştır. Avrupa'da en çok tercih edilen destinasyon olan Fransa turizm sektöründeki başarısından dolayı iyi bir örnek olarak kabul edilmiş ve kıyaslama yapılacak ülke olarak belirlenmiştir. Turizm, hem Türkiye hem de Fransa için önemli bir ekonomik ve kültürel bir sektördür. Bu nedenle, her iki ülkede de turizm eğitimi veren kurumlar yaygındır. Ancak turizmde rakip konumda bulunan Türkiye ve Fransa'nın yükseköğretim turizm programlarının ders müfredatları arasında çeşitli boyutlarda farklılıklar bulunmaktadır. Bu çalışmada, Türkiye'de ve Fransa'da turizm ders müfredatlarının temel özellikleri incelenmiş ve karşılaştırmalı bir analiz yapılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda Türkiye'deki turizm eğitiminde daha çok sektöre kalifiye eleman yetiştirmeye odaklanıldığı, Fransa'da ise kültürel değerleri koruma odaklı sürdürülebilir bir turizm eğitimi verildiği tespit edilmiştir. Buna ek olarak, Türkiye'deki turizm eğitim sisteminde daha çok kitle turizmi ve alternatif turizme odaklanılırken Fransa'da kültür ve şehir turizmine odaklanıldığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Turizm Eğitimi, Müfredat, Doküman Analizi, Türkiye, Fransa.

COMPARISON OF HIGHER EDUCATION TOURISM EDUCATION SYLLABUS: THE CASE OF TÜRKİYE-FRANCE

Lecturer İlhami MERCAN
Assoc. Prof. Gulay BULGAN

ABSTRACT

Tourism is seen as one of the most important economic sectors of Turkey. Qualified human resources are needed to be successful in the tourism sector. For this reason, the syllabus of higher education programs providing tourism education should be up-to-date, of high quality and suitable to meet the sector's needs. In this study, the syllabus of tourism department higher education programs in Turkey and France are discussed. France, the most preferred destination in Europe, was accepted as a good example due to its success in the tourism sector and was determined as the country to be compared. Tourism is an important economic and cultural sector for both Turkey and France. Therefore, institutions providing tourism education are common in both countries. However, there are differences in various dimensions between the syllabus of higher education tourism programs in Turkey and France, which are competitors in tourism. In this study, the main features of tourism course syllabus in Turkey and France were examined and a comparative analysis was made. In the research, qualitative research method was determined and document analysis technique was used. As a result, it has been determined that tourism education in Turkey focuses on training qualified personnel for the sector, while a sustainable tourism education focused on protecting cultural values is given in France. In addition, it has been determined that while the tourism education system in Turkey focuses on mass tourism and alternative tourism, it is focused on culture and city tourism in France.

Keywords: Tourism Education, Syllabus, Document Analysis, Turkey, France.

**ARNAVUTLUK'TA İSPANYOLCA ÖĞRETİMİ ÜZERİNDE, İSPANYOLCANIN
ÖĞRENİMİNDE KARŞILAŞILAN BİÇİM-SÖZDİZİMSEL DÜZLEMDEKİ SORUNLAR**

Ma. Alba BEQAJ
Tiran Üniversitesi
Arnavutluk
adriatikderjaj@yahoo.com

ÖZET

Arnavutça, Hint Avrupa dil ailesinin dillerinden olup, bu ailede Yunanca, Güney Slacva, Latince, Germen ve Romen dilleri ile hiçbir bağlantısı olmayınan bir dildir. Batı Dilleri ile sıkı temasta bulunan arnavutça, yaklaşık 1000 yıl, bu dilden çok etkilenmiştir. Ünlü, yerli ve yabancı dilciler bu etkileşimin sadece sözcükbilimsel düzlemde olmadığını on yıllardan beri dile getirmişler. Latincenin en sadık mirasçısı sayılan İspanyolcanın, dilbilgisel düzlemde arnavutçayı diakronik olarak etlemiştir. Bu etkileşimi İspanyolcadan arnavutçaya giren unsurları gören dilcilerimiz, üstelik bu unsurlarla kurulan bitişik sozcukler üzerinde durmuşlardır.

Komunizm sisteminde sadece ekonomik ve siyasi kapanmada olmayan arnavutlar, komşu olan ve olmayan milletlerin dillerinden de yarım asır kopuk yaşadılar. 2000li yıllardan beri Tiran Üniversitesi Yabancı Diller bünyesinde açılan İspanyolca Bölümünde, yıllık 80 öğrenciye varan kontenjana türkçe öğretilmekte. Bu kontenjan, bizlere, Arnavutlukta, İspanyolcaya karşı ilginin önemini ve bu kitleye en iyi şekilde türkçe öğretimini olması gerketirdigini gösteriyor.

Anahtar Kelimeler: İspanyolca, Arnavutça, Didaktik, Yabancı Dil.

DİDAKTİK KARAKTER: ATASÖZÜ VE RUBAİ

Doç. Dr. Nasıba BOZOROVA
Toshkent Davlat Hukuk Üniversitesi
Taşkent, Özbekistan
ORCID: 0000-0001-9605-0384
bozorova-76@mail.ru

ÖZET

Klasik edebiyatın ana fikri, ahlakı yüksek, ahlakı yüksek insan yetiştirmektir. Bu fikir, belirli sanatsal ilkelere dayanan bireyselden büyük ölçekli destanlara kadar en küçük klasik eser türüne yansır. Bunda tabii ki Kur'an-ı Kerim ve hadisler temel, ana kaynaktır. Özbek edebiyatının temsilcileri her zaman yeteneklerine, güçlerine ve tecrübelerine güvenmişler, kelâmî-İslâmî düşünceyi öne çıkarmışlar, eserlerinde Arap-İslam doktrinini özgün bir üslup, söz ve imgelerle anlatmaya çalışmışlardır. Bunun için çeşitli sanatsal yöntemleri ustaca kullandılar. Bu yöntemlerden biri, sanatçıların halk sözlü yaratıcılığının örneklerine yönelmesi, görüşlerini halkın basit, özlü ama derin halk atasözleriyle süslemesidir. Atasözleri olmayan klasik bir tür olmadığı gibi atasözleri ile görüşlerini ispat etmeyen ve atasözlerini kullanmayan yaratıcı da yoktur denilebilir.

Makale, Alisher Navoi'nin rubaiyatında kullanılan atasözleri ve bunların etkileşimi konularını ele almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Atasözü, Hikmetli Söz, Hüküm, Sonuç, Ders, Rubai, Sanat, Tez, Atnitez, Sentez.

DİDAKTİK KARAKTER: MAQOL VA RUBOIY

Doç. Dr. Nasıba BOZOROVA

ANNOTATSIYA

Mumtoz adabiyotning bosh g'oyasi – ma'nan yuksak, axloqan pok shaxsni tarbiyalashdir. Bu g'oya klassik asarlarning eng kichik janri – fardlardan to yirik hajmli dostonlargacha o'ziga xos badiiy tamoyillar asosida aks etgan. Bunda, albatta, Qur'oni karim va Hadisi sharif asos, tayanch manba bo'lgan. O'zbek adabiyoti namoyandalari doim o'z iqtidori, kuchi va tajribasiga tayanib, ilohiy-islomiy g'oyani targ'ib qilgan, arabiy islomiy ta'limotni o'z asarlarida turkona ohang, so'z va tasvirda ham o'ziga xos soddalik bilan tushuntirishga intilgan. Buning uchun esa ular turli badiiy usullardan mahorat bilan foydalanishgan. Shunday usullardan biri ijodkorlarning xalq og'zaki ijodi namunalariga murojaat etishi, o'z qarashlarini xalqning soddaga, ixcham, biroq chuqur mazmunga ega xalq o'gitlari – maqollar bilan ziynatlashidir. Aytish mumkinki, maqol ishtirok etmagan mumtoz janr va o'z qarashlarini maqol bilan dalillamagan, maqoldan foydalanmagan ijodkorlar yo'q.

Maqolada Alisher Navoiy ruboiylarida qo'llangan maqollar va ularning o'zaro munosabati masalalari xususida so'z yuritilgan.

Kalit so'zlar: Maqol, Hikmatli So'z, Hukm, Xulosa, O'git, Ruboiy, Badiiy Mahorat, Tezis, Atnitezis, Sentez.

KIRGIZİSTAN'DA DAĞ TURİZM POTANSİYELİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ

Öğr. Gör. Meerim BAKITBEKOVA

K. Ş. Toktomamatov Uluslararası Üniversitesi

Kırgızistan

Mbakytbekova33@gmail.com

ÖZET

Karlı tepeler, yüksek dağ kırları, çiçekler ve bitki kokularıyla dolup taşan geniş otlaklar, yüksek dağlara yayılmış pürüzsüz ve sakin dağ nehirleri ve gölleriyle ünlü olan Kırgızistan, Avrasya kıtasının zirvesinde, doğu ile batı arasında yer almaktadır. Kırgızistan yüzde 94'ünün deniz seviyesinden 1000 m'nin üzerinde yer almaktadır ve dağlık Tian Shan silsilesinin yüzde 80'ini oluşturmaktadır. Günümüzde turistlerin ilgisini çeken el değmemiş dağları ve doğası dağ turizminin gittikçe gelişmesine ve yayılmasına neden olmaktadır. Dağ turizmini geliştirmekle beraber doğaya zarar vermeksizin onu koruyarak gelecek nesillere aktarmak her insanın vazifesidir.

Gelecek kuşakların ihtiyaçlarını karşılayabilme olanağından ödün vermeksizin günümüz kuşaklarının ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir kalkınma modeli olan “sürdürülebilir kalkınma”, 20. yüzyıl sonlarına doğru dünya gündemine girmiş ve 1990'lı yıllarda imzalanan uluslararası antlaşmalarla küresel bir uygulama planı haline gelmiştir. Sürdürülebilir kalkınma anlayışı, ülkelerin ekonomik ve sosyal gelişme hedeflerinde ortak paydayı “sürdürülebilirlik” olarak belirlemektedir. Çevre ile sosyoekonomik gelişme arasındaki ilişkileri iyi kurgulanmamış bir kalkınma stratejisinin uygulanması, şu anki ihtiyaçları karşılayabilir ancak insanların gelecekteki temel ihtiyaçlarının karşılanmasını tehlikeye sokabilir. Çünkü büyümenin hangi sınırdan sonra çevresel felaketlere yol açacağı kesin değildir ve çevresel bozulma çoğu zaman geri döndürülemez niteliktedir. Bu nedenle, ekonomik ve sosyal yapı ile çevre etkileşiminin bütüncül bir şekilde değerlendirilerek bugünkü ve gelecekteki nesillerin kalkınmanın getirdiği fırsatlardan hakkaniyetli bir şekilde yararlanmasının sağlanması, sürdürülebilir kalkınmanın temel felsefesini oluşturmaktadır.

Bu çalışmanın temel amacı; Kırgızistan'ın sürdürülebilir kalkınma projesinde dağ turizminin yerini ve önemini belirlemektir. Ayrıca dağ turizminin iç turizmde hızla gelişmesi açısından incelemektir. Araştırma metin analizi yöntemiyle elde edilmiştir. Araştırma sonuçlarının ülkenin dağ turizminin gelişmesinde katkıda bulunan her insan açısından önemli bilgiler sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kırgızistan, Dağ Turizmi, Sürdürülebilir Kalkınma

ПОТЕНЦИАЛ И УСТОЙЧИВОСТЬ ГОРНОГО ТУРИЗМА В КЫРГЫЗСТАНЕ

Meerim BAKITBEKOVA

АННОТАЦИЯ

Кыргызстан, известный своими снежными вершинами, высокогорными пастбищами, обширными лугами, наполненными цветами и ароматными травами, гладкими и спокойными горными реками и озерами, простирающимися над высокими горами, расположен на вершине Евразийского континента, между востоком и западом. 94 процента территории Кыргызстана расположено на высоте более 1000 м над уровнем моря и составляет 80 процентов горного хребта Тянь-Шаня. Сегодня нетронутые горы и природа, привлекающие внимание туристов, способствуют развитию и распространению горного туризма. Наряду с развитием горного туризма, долг каждого человека - защитить его, не нанося ущерба природе, и передать будущим поколениям.

Устойчивое развитие, которое представляет собой модель развития, которая может удовлетворить потребности сегодняшних поколений без ущерба для способности удовлетворять потребности будущих поколений, вошло в мировую повестку дня в конце 20-го века и стало глобальным планом реализации с подписанными международными соглашениями. в 1990-е гг. Понимание устойчивого развития определяет общий знаменатель целей экономического и социального развития стран как «устойчивость». Реализация стратегии развития, не имеющей прочной взаимосвязи между окружающей средой и социально-экономическим развитием, может удовлетворить текущие потребности, но может поставить под угрозу удовлетворение основных потребностей людей в будущем. Поскольку за пределами этого предела рост приведет к экологическим бедствиям, нельзя с уверенностью сказать, а ухудшение состояния окружающей среды часто необратимо. По этой причине основная философия устойчивого развития заключается в целостной оценке взаимодействия экономической и социальной структуры и окружающей среды и обеспечении справедливого использования возможностей, предоставляемых развитием, нынешним и будущим поколениям.

Основная цель данного исследования; Определить место и важность горного туризма в проекте устойчивого развития Кыргызстана. Также необходимо изучить горный туризм с точки зрения стремительного развития внутреннего туризма.

**BİLSEM'LERDE GÖREV YAPAN MATEMATİK ÖĞRETMENLERİNİN PROBLEM YAZMA
SÜRECİNDE GERÇEKLEŞTİRDİKLERİ EYLEMLERİN İNCELENMESİ**

Dr. Nuh ÖZBEY

ORCID ID: 0000-0002-4542-2958

nuhozbey@gmail.com

ÖZET

Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan ortaokul matematik öğretmenleri, öğrencilerinin matematiksel düşünce biçimleri hakkında derin bir bilgiye sahip olmak ve onları matematiksel düşünce üretme konusunda cesaretlendirmek için öğrencilerinin üzerinde çalışabilecekleri problemler ortaya koyabilmelidir. Bu noktadan hareketle gerçekleştirilen bu çalışmada; söz konusu kurumlarda görev yapan matematik öğretmenlerinin problem oluşturma sürecinde gerçekleştirdikleri eylemleri belirlemek amaçlanmaktadır. Bu amaca ulaşmak için bilim ve sanat merkezlerinde görev yapan üç ilköğretim matematik öğretmeni ile problem yazma grubu oluşturulmuş ve bu süreç durum çalışması desenine bağlı kalınarak incelenmiştir. Araştırma sonucunda matematik öğretmenlerinin problem yazma sürecinde algoritmik döngüler halinde çalışan eylemler gerçekleştirdiği belirlenmiştir. Belirlenen bu eylemler akış şemaları şeklinde görselleştirilmiş ve okuyucuya sunulmuştur. Bu şemalar özellikle bu tür kurumlarda görev yapan matematik öğretmenlerine; soru yazma süreçlerini sistematik hale getirmeleri ve problem üretme konusunda yaşanabilecek olası güçlükleri azaltabilmeleri noktasında katkıda bulunabilir.

Anahtar Sözcükler: BİLSEM, Problem Yazma, Matematik

FİNANSAL DIŞA BAĞIMLILIK: 1993-2021 TÜRKİYE ÜZERİNE ZAMAN SERİSİ ANALİZİ

Öğr. Gör. Nermin YALÇIN

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Aydın, Türkiye

ncelik@adu.edu.tr

Prof. Dr. Aslı YENİPAZARLI

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Aydın, Türkiye

ayenipazarli@adu.edu.tr

Doç. Dr. Elvan HAYAT

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Aydın, Türkiye

elvan.hayat@adu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada; Türkiye'nin 1993-2021 yılları arasındaki dış borç stoku, toplam rezervler ve doğrudan yabancı yatırımlar değişkenleri kullanılarak bunların dışa açıklık üzerindeki etkileri analiz edilmiştir. Serilerin durağanlığı ADF (1979) ve PP Birim Kök Testi (1988) ile seriler arasındaki eşbütünleşme ilişkisi ise Johansen Eşbütünleşme Testi (1990) vasıtasıyla araştırılmıştır. Araştırmanın temel amacı; Türkiye'nin finansal dışa bağımlılığı ile de bilgiler veren bu değişkenlerin dışa açıklık üzerine etkisinin ne yönde olduğunun tespit edilmesidir. Kısa dönemden elde edilen sonuçlara göre, tüm modellerin hata düzeltme terimi katsayısı negatif ve istatistiki olarak anlamlıdır. Model I'e göre kısa dönemde meydana gelen sapmaların yaklaşık olarak 1.36 yıl sonra düzelerek uzun dönem dengesine ulaşacağı söylenebilir. Model II'de ise kısa dönemde oluşan sapmaların yaklaşık 1.56 yıl içinde ortadan kalkacağı söylenebilir. Uzun dönemden elde edilen sonuçlara göre; Model I'de toplam dış borç stokundaki %1'lik artış; dışa açıklığı %176.18 oranında azaltırken, toplam rezervlerdeki ve doğrudan yabancı yatırımlardaki %1'lik artış ise dışa açıklığı sırasıyla %45.46 ve %10.17 oranında arttırmaktadır. Model II'de ise dışa açıklıktaki 1 birimlik artış; toplam dış borç stokunu %1.41 oranında azaltırken, toplam rezervlerdeki ve doğrudan yabancı yatırımlardaki %1'lik artış ise, toplam dış borç stokunu sırasıyla %0.258 ve %0.058 oranında arttırmaktadır

Anahtar Kelimeler: Zaman Serisi Analizi, Doğrudan Yabancı Yatırımlar, Dışa Açıklık, Makro Ekonomi, Johansen Eşbütünleşme Analizi

Jel Kodları: C320, F21, C12, C33, E1, F41

FINANCIAL EXTERNAL DEPENDENCE: A TIME SERIES ANALYSIS ON 1993-2021 TURKEY

Lecturer Nermin YALCIN
Prof. Dr. Aslı YENİPAZARLI
Assoc. Prof. Elvan HAYAT

ABSTRACT

In this study; The effects of Turkey's foreign debt stock, total reserves and foreign direct investment variables between 1993-2021 on openness were analyzed. The stationarity of the series was analyzed by ADF (1979) and PP Unit Root Test (1988). The cointegration relationship between the series was investigated by means of the Johansen Cointegration Test (1990). The main purpose of the research is; The aim of the study is to determine the effect of these variables, which also give information about Turkey's financial dependency, on openness. According to the short-term results, the error correction term coefficient of all models is negative and statistically significant. According to Model I, it is a place where the short-term deviations in the period will recover after approximately 1.36 years and reach the long-term structure. In Model II, it is stated that the short deviations in the period will disappear in approximately 1.56 years. According to the long-term results; In Model I; While the 1% increase in the total external debt stock decreased the openness by 176.18%; 1% increase in total reserves and foreign direct investments increases openness by 45.46% and 10.17%, respectively. While the 1-unit increase in openness in Model II decreased the total external debt stock by 1.41%; The 1% increase in total reserves and foreign direct investments increases the total external debt stock by 0.258% and 0.058%, respectively.

Keywords: Time Series Analysis, Direct Foreign Investments, Openness, Macro Economics, Johansen Cointegration Analysis

Jel Code: C320, F21, C12, C33, E1, F41

BİLSEM ÖĞRENCİLERİNİN TAHMİN BECERİSİNİN TEMEL İSTATİSTİKSEL ÖLÇÜLER KAPSAMINDA İNCELENMESİ

Dr. Nuh ÖZBEY

ORCID ID: 0000-0002-4542-2958

nuhozbey@gmail.com

ÖZET

Tahmin etme, önemli bir matematiksel beceridir ve gerçek hayat durumlarında sıkça kullanılır. Tahmin etmede, kesin olarak doğru bir yargıya ulaşmaktan ziyade doğruya en yakın değere, hızlı bir biçimde karar verilmesi söz konusudur. Tahmin becerisini ön planda tutarak gerçekleştirilen bu çalışmada amaç Bilim ve sanat merkezine devam eden öğrencilerin matematiksel tahmin performanslarını merkezi eğilim ve dağılım ölçüleri temelinde incelemektir. Bununla birlikte çalışmada; katılımcıların ölçmede tahmin performansları ile cinsiyet, yaş, eğitim durumu, genel ruh halleri ve kişilik özellikleri arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek de hedeflenmiştir. Çalışma BİLSEM'e devam eden çeşitli kademelerdeki 198 öğrencinin katılımıyla nicel araştırma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Katılımcılardan tahmin stratejileri kapsamında oluşturulan dört farklı soruya ilişkin matematiksel tahminler yapmaları istenmiş ve bu tahminler merkezi eğilim ve dağılım ölçüleri temelinde incelenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular katılımcıların cinsiyet, yaş, eğitim durumu, genel ruh hali ve kişilik özellikleri kriterlerine göre sınıflandırılmış ve bu şekilde sunulmuştur. Araştırma sonucunda hangi grubun hangi merkezi eğilim ve dağılım ölçüsünün daha doğru sonuçlar üreteceği belirlenmiştir. Tahmin konusunda öne çıkan özelliklerin belirlenmesi özellikle kesin sonuca ulaşamayan durumlarda hangi istatistiksel yöntemin kullanılmasının daha doğru sonuçlar vereceği hususunda katkı sağlayabilir.

Anahtar Kavramlar: Tahmin, Merkezi Eğilim, Merkezi Dağılım, BİLSEM

**SUDAN BANKACILIK SİSTEMİ VE FAİZSİZ FİNANS ÜRÜNLERİNİN NAKİT AKIŞLARI
ÜZERİNDE ETKİSİ: MOORA VE ARAS YÖNTEMİ UYGULAMASI**

Fatima MOHAMMED ABDLRAHIM MOHAMMED

Süleyman Demirel Üniversitesi

Isparta, Türkiye

ORCID ID: 0000-0001-6465-9611

fatmamoh4466@gmail.com

Doç. Dr. Ozan ÖZDEMİR

Süleyman Demirel Üniversitesi

Isparta, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-7579-9422

ozanozdemir@sdu.edu.tr

ÖZET

Çalışmada, faizsiz finans (İslami) bankacılık sisteminin uygulandığı Sudan bankacılık sisteminin yapısı ve tarihsel süreci ele alınarak; faizsiz finans ürünlerinin Sudan bankalarında nakit akışı üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Sudan bankacılık sistemi ve AAOIFI standartlarının uygulaması ile mali tablolarında sunum ve genel açıklama konuları kavramsal çerçevede ele alınmıştır. Sudan bankacılık sisteminde kullanılan finansal araçların araştırıldığı analiz kısmında çok kriterli karar verme yöntemlerinden MOORA ve ARAS yöntemi kullanılmıştır. Çalışma kapsamında kullanılan veriler 2011-2020 dönem sonuna ait Sudan bankalarında kullanılan faizsiz finans ürünlerini (Murâbaha, Mudâraba, Müşâreke, İcara, İstisnâ, Selem, Mugavala, Karz-ı Hasen vd.) kapsamaktadır. Çalışmanın kapsamı ve kısıtları doğrultusunda MOORA ve ARAS yöntemine göre faizsiz finansal ürünlerin 2018 ve 2020 yıllarında en yüksek finansal performans sonuçlarına sahip olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sudan Bankacılık Sistemi, AAOIFI Standartları, Faizsiz Finans Ürünleri, ARAS ve MOORA.

**THE EFFECT OF THE SUDAN BANKING SYSTEM AND INTEREST-FREE FINANCE
PRODUCTS ON CASH FLOWS: IMPLEMENTATION OF THE MOORA AND ARAS METHOD**

Fatima MOHAMMED ABDLRAHIM MOHAMMED

Assoc. Prof. Ozan OZDEMİR

ABSTRACT

The study explores the structure and historical background of the Sudanese banking system, which applies the Islamic finance (interest-free) banking system, and investigates the impact of Islamic finance products on cash flow in Sudanese banks. The conceptual framework covers the application of AAOIFI standards in the Sudanese banking system, as well as the presentation and general explanation of financial statements. The analysis section examines the financial instruments used in the Sudanese banking system using multi-criteria decision-making methods such as MOORA and ARAS. The data used within the scope of the study includes interest-free financial products (Murabaha, Mudaraba, Musharake, Ijara, Istisna, Selem, Mugavala, Karz-ı Hasen etc.) used in Sudanese banks for the end of the period of 2011-2020. According to the scope and limitations of the study, it has been found that interest-free financial products have the highest financial performance results in 2018 and 2020, based on the MOORA and ARAS methods.

Keywords: The Sudanese Banking System, AAOIFI's standards, Interest Free Finance Products, ARAS and MOORA

* Bu çalışma Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Bankacılık ve Finans Anabilim Dalı'nda hazırlanan yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

HİPOKORİSTİK (KÜÇÜLTME) ÖĞELERİNİN DİLBİLİMSEL ÇÖZÜMLEMESİ

Sefa KANAR

Pamukkale Üniversitesi

Denizli, Türkiye

ORCID ID: 0000-0001-8887-3794

s.kanar13@pau.posta.edu.tr

ÖZET

Hipokoristik sözcüğü, anlam olarak küçültmeyi ifade ettiği için sevgi dili olarak tanımlanmaktadır. Dillerde sıkça kullanılan bu küçültme ekleri, insanlar arasındaki bağı kuvvetlendirirken aynı zamanda duygusal bir etki de yaratmaktadır. Hipokoristik kavramının, özellikle anne-baba ve çocuk arasındaki ilişkide sıkça kullanıldığı görülmektedir. Ebeveynler, çocuklarına olan sevgilerini ifade etmek için onların isimlerine küçültme ekleri eklerler. Bu şekilde, her çocuğun kendine özgü bir ismi olur ve aynı zamanda bu isim sayesinde ebeveynleri tarafından sevildiklerini hissederler.

Ancak, hipokoristik sadece aile içinde kullanılan bir kavram değildir. Arkadaşlar arasındaki ilişkilerde, romantik ilişkilerde ve hatta iş hayatında bile sıkça karşılaşılan bir dil kullanımudur. Bu küçültme ekleri, dile daha sıcak, samimi ve yakın bir hava kazandırarak kişiler arasında etkili bir ortamın oluşmasına katkı sağlamaktadır.

Bu hipokoristik öğeler (küçültme ekleri), rastgele görünse de toplumun benimsediği bazı kurallara göre kullanılmaktadır. Yine de “diller” ve “istisnalar” ayırlamaz ikili oldukları için, bu küçültmeler yapılırken kişiye göre çeşitli şekilde türetmeler görülebilir ama toplum, bunların içinden birini benimser, kullanılır kılar ve kullanılmayanlar ise zamanla yok olur.

Dillerde önemli bir yer tutan hipokoristik kavramının, Fransızca'da nasıl kullanıldığı bu bildiride ele alınacaktır. Bu kavram incelenerek, Fransızca'da bu kelimelerin kullanım amacı ve kullanım şekli irdelenecektir. Aynı zamanda Fransa'da yaşayan Türklerin hipokoristik (küçültme) öğeleri kullanım şekillerinden de bahsedilecektir.

Anahtar Kelimeler: Hipokoristik, Hece Analizi, Hipokoristik Çeşitleri, Sevgi Dili

LINGUISTIC ANALYSIS OF HYPOCHORISTIC (RESHINING) ELEMENTS

Sefa KANAR

ABSTRACT

The word hypochoristic is defined as the language of love because it means shrinking. These diminutive suffixes, which are frequently used in languages, strengthen the bond between people and also create an emotional effect. It is seen that the concept of hypochoristic is frequently used especially in the relationship between parents and children. Parents add diminutive suffixes to their children's names to express their love for them. In this way, each child has a unique name and at the same time they feel loved by their parents thanks to that name.

However, hypochoristic is not a concept used only within the family. It is a common language use in relationships between friends, romantic relationships and even in business life. These diminutive suffixes contribute to the creation of an effective environment between people by giving the language a warmer, sincere and close atmosphere.

These hypochoristic elements (diminutive suffixes) are used according to some rules adopted by the society, although they may seem random. However, since "languages" and "exceptions" are inseparable pairs, various derivations can be seen while making these reductions, but society adopts one of them, makes it usable, and those that are not used disappear over time.

How the concept of hypochorism, which has an important place in languages, is used in French will be discussed in this paper. By examining this concept, the purpose and usage of these words in French will be examined. At the same time, the use of hypochoristic (reduction) elements by the Turks living in France will also be mentioned.

Keywords: Hypochoristic, Syllable Analysis, Types of Hypochoristic, Love Language

YAPAY ZEKA VE SANAT İLİŞKİSİNDE SANAT VE SANATÇI ALGISI

Öğr. Gör. Elvin Akkan ACET

İstanbul Medipol Üniversitesi
İstanbul, Türkiye

ORCID: 0009-0003-6492-8238

eacet@medipol.edu.tr

Prof. Dr. Lütfü KAPLANOĞLU

Yıldız Teknik Üniversitesi
İstanbul, Türkiye

ORCID: 0000-0002-7094-8302

lkaplanoglu@gmail.com

ÖZET

Yapay zeka; insan zekasını taklit eden, insanın bilişsel faaliyetlerinin bilgisayarlar tarafından yapıldığı bir teknoloji sunmaktadır. Yapay zekanın hayatımıza girişi çok yeni olmamakla birlikte son zamanlarda sanat eserlerinde kullanımı oldukça yoğun görülmeye başlanmıştır. Örneğin, 2022 yılında “Colorado State Fair” sanat yarışmasını kazanan sanatçı eserini yapay zeka ile üretmiştir. Diğer yandan, Refik Anadol tarafından bir makinenin düş dünyasının nasıl olduğunun gösterildiği eserler MoMA’da Unsupervised isimle sergide sanatseverler ile buluşmaktadır. Yapay zeka ve diğer teknolojilerle üretilen eserler, sanatçının sanat eseri ile ilişkisindeki rolünün açıkça değiştiğini göstermektedir. Çağlar boyunca sanatçı yeteneği ve düş dünyasının geniş sınırları ile eserlerini ortaya koyarken, teknolojinin ilerlemesi ile sanatçının yeteneği ve sanatçı algısı sorgulanmaya başlanmıştır. İnsanoğluna ait fikir üretebilme ve bunu sanata dönüştürme yeteneğinin bilgisayarlar tarafından yapılmasıyla sanatçı kimdir sorusu da tartışmaları beraberinde getirmiştir. Tarih boyunca sanat kavramı teknolojik gelişmelerle evrilerek döneme ayak uydurduğu gibi yapay zeka teknolojisi de sanatın tanımını değiştirmiştir. Yapay zekanın sanatta kullanımı hile olarak görülebildiği gibi sanatçının derin düş dünyasının dışa yansıtmasını kolaylaştırdığı da söylenebilmektedir. Bu çalışmada, simülasyon evreninde üretilen yapay zeka sanatının ve sanatçının gerçeklik algısı ele alınmış olup, sanatın değişen mecrası algı kuramları çerçevesinde incelenen eserler ile ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Algoritma, Teknoloji, Sanat, Gerçeklik Algısı

MODERNLEŞME HAREKETİNİN TÜRK KÜLTÜR COĞRAFYASINA ETKİSİ

Doç. Dr. Sevinc QASIMOVA

Bakü Devlet Üniversitesi

Bakü, Azerbaycan

ORCID ID: 0000-0002-5416-5025

qasimovasevinc@mail.ru

ÖZET

Modernleşme, Avrupa'da 18. yüzyıllık feodalizmin yıkılmasıyla başlamış, özellikle Fransa'da ortaya çıkmıştır. Fransız yazarlar bu akımın önde gelen isimlerindendi ve eserlerine bakıldığında, Fransız edebiyatı bir Aydınlanma klasiği olarak kabul edilir. Tarihe “aydınlanma çağı” tabirini Fransız yazarı Voltaire tarafından verildiği tarihsel bir gerçektir. Batı Avrupa'da olduğu gibi Rusya'da da Aydınlanma, anti-feodal bir ideoloji, burjuva devrimi için manevi bir hazırlık olarak algılanıyordu. Tabii Doğu ülkeleri beşeriyeti içine alan bu yenilenme hareketinin dışında kalamazdı. Hareketin Doğu ülkeleri üzerindeki etkisi 19. yüzyılda olmuştur. Türkiye'de Tanzimat'la başlayan aydınlanma, 19. yüzyılın ikinci yarısında daha da genişleyerek hayatın her alanına nüfuz etti. Bu fikirler, İ. Şinasi, N. Kamal, T. Fikrat, M. Rauf gibi bir takım aydınların sosyal ve edebî faaliyetleri vasıtasıyla yayıldı. O dönemde aydınlanma fikirlerinin yayılmasında edebî cemiyetlerle yanaşı edebî cereyanlar da önemli bir rol oynadı. Azerbaycan'ın kapitalist gelişme yoluna girmesi ve ülkenin sosyal ve siyasi hayatındaki diğer değişimler A. Bakıhanov, G. Zakir, M. S.Vazeh, M. F. Ahundov, S. A. Shirvani, A. Hakverdiyev, N. Vezirov gibi simaların timsalında aksini bulmuşlardır. 1839'da Türkiye'de Tanzimat reformu ve 1856'da Tanzimat Fermanı'nın ilanı Avrupanın etkisiyle oldu. Daha açık bir ifadeyle Tanzimat reformu, Osmanlı devletinin Avrupa ve Rusya müdahalesi karşısında varlığını korumak için yürüttüğü siyasi, sosyal ve kültürel bir harekettir. Tanzimat'ın en çarpıcı yanı, cehalete, din taassubuna ve hurafelere karşı aydınlanma fikrinin oluşmasıydı. Makalede Avrupa ve Doğu aydınlanması ile ilgili yeni ve farklı tarihsel araştırmaları karşılaştırmalı analiz yöntemiyle göstermenin yanı sıra, Azerbaycan ve Türkiye'deki yenilikçilik hareketine, Azerbaycan'daki “Ekinçi” ve Türkiye'de “Sarvat -i-Fünun” dergilerinin faaliyetlerine dikkat çekilecektir. Azerbaycan ve Türkiye edebiyatlarında maarifçi edebî cereyanların faaliyetine önem vermekle, 19. yüzyılın başında “Batılılaşma” ve “modernleşme” yolunda yürütülen tedbirlerin sonuçları incelenecek, Türkiye ve Azerbaycanlı araştırmacıların bu harekete farklı açılardan yaklaşımları ve bu hareketin iki Türk devletinin bugünkü yaşamına etkisi ele alınacaktır.

Anahtar kelimeler: Modernleşme, Azerbaycan, Türkiye, batılılaşma, Tanzimat

**THE EFFECT OF THE MODERNIZATION MOVEMENT ON TURKISH CULTURAL
GEOGRAPHY**

Assoc. Prof. Sevinc QASIMOVA

ABSTRACT

Modernization began with the collapse of feudalism in Europe in the 18th century, especially in France. French writers were among the leading figures of this movement, and when their works are considered, French literature is considered an Enlightenment classic. It is a historical fact that the term “age of enlightenment” was given to history by the French writer Voltaire. In Russia, as in Western Europe, the Enlightenment was perceived as an anti-feudal ideology, a spiritual preparation for the bourgeois revolution. Of course, Eastern countries could not stay out of this renewal movement that included humanity. The influence of the movement on Eastern countries was in the 19th century. Enlightenment, which started with the Tanzimat in Turkey, expanded further in the second half of the 19th century and penetrated all areas of life. These ideas are in spread through the social and literary activities of some intellectuals such as Şinasi, N. Kamal, T. Fikrat, M. Rauf. At that time, the literary currents that sided with literary societies also played an important role in the spread of enlightenment ideas. Azerbaijan's entry into the path of capitalist development and other changes in the country's social and political life have found the opposite in the example of figures such as A. Bakıhanov, G. Zakir, M. S. Vazeh, M. F. Akhundov, S. A. Shirvani, A. Hakverdiyev, N. Vezirov. The Tanzimat reform in Turkey in 1839 and the proclamation of the Tanzimat Edict in 1856 were influenced by Europe. To put it more clearly, the Tanzimat reform is a political, social and cultural movement carried out by the Ottoman state to preserve its existence in the face of European and Russian intervention. The most striking aspect of the Tanzimat was the formation of the idea of enlightenment against ignorance, religious fanaticism and superstition. In the article, besides showing new and different historical researches on European and Eastern enlightenment with comparative analysis method, the innovation movement in Azerbaijan and Turkey, the activities of “Ekinçi” magazines in Azerbaijan and “Sarvat-i-Fünun” in Turkey will be pointed out. By giving importance to the activities of educational literary movements in Azerbaijani and Turkish literatures, the results of the measures carried out towards “westernization” and “modernization” at the beginning of the 19th century will be examined.

Keywords: Modernization, Azerbaijan, Turkey, Westernization, Tanzimat

“GÖSTERİŞÇİ TÜKETİM” KONULU YAYINLARIN VERİ GÖRSELLEŞTİRME METODU İLE BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Öğr. Gör. Öznur AKTAŞ

Kocaeli Üniversitesi

Kocaeli, Türkiye

oznur.aktas@kocaeli.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Oğuz YAVUZYILMAZ

Kocaeli Üniversitesi

Kocaeli, Türkiye

oguz.yavuzyilmaz@kocaeli.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada gösterişçi tüketim konusu ile ilgili yayınların profili hakkında bilgi vermek amaçlanmıştır. 1992 ile 2 Mayıs 2023 tarih aralığı baz alınarak, “conspicuous consumption” anahtar kelimesi kullanılarak Web of Science Core Collection Veritabanından elde edilen verilerin bibliyometrik analizi yapılmıştır. Çalışmayla ilgili 1.443 yayından oluşan örneklem, VOSviewer yazılımı kullanılarak değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler ile Ortak-Yazar Analizi, Ortak-Kelime Analizi, Atıf Analizi, Ortak-Atıf Analizi yapılarak farklı kaynak nitelikleri arasındaki ilişkilerin etkileri ve güçleri ortaya konulmuştur.

Ortak-Atıf analizi sonucunda; çalışmalar bağlamında Veblen (1899)’ın Gösterişçi Tüketim Teorisi bağlantı gücü bakımından ilk sırada; Young Jee Han (2010)’ın çalışması ikinci sırada; R. W. Belk (1988)’in çalışması ise üçüncü sırada yer almaktadır. Bağlantı gücü bakımından ilk sırada yer alan yayıncı Journal of Consumer Research, “Gösterişçi Tüketim” konusunda bağlantı gücü en yüksek yazar ise Griskevicius V. Olmuştur.

Ortak-Yazar Analizi kapsamında yazarlar incelendiğinde; bağlantı gücü en yüksek yazar “Vladas Griskevicius”, sırasıyla bağlantı gücü en yüksek üniversite “Minnesota Üniversitesi”, “Arizona State Üniversitesi” ve “Northwestern Üniversitesi” olmuştur. Ortak yazarların ülkeler bağlamındaki bağlantı güçleri incelendiğinde sırasıyla Amerika, İngiltere ve Çin Halk Cumhuriyeti önde gelmektedir. En çok kullanılan anahtar kelime 1764 bağlantı gücü ile “Conspicuous Consumption” olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan bu çalışmanın , “Gösterişçi Tüketim” konusunda yapılacak olan araştırmalara yol göstermesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gösterişçi Tüketim, Bibliyometrik Analiz, VOSviewer

**ELEKTRONİK TİCARETTE 7416 SAYILI KANUN İLE GETİRİLEN YENİLİKLER:
ELEKTRONİK TİCARETTE HAKSIZ TİCARİ UYGULAMALAR**

Öğr. Gör. Dr. Emrah DEMİR
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
Bilecik, Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-0376-9486
emrah.demir@bilecik.edu.tr

ÖZET

Elektronik ticarete ilişkin esas ve usulleri düzenlemek amacıyla 23.10.2014 tarihinde kabul edilen ve 05.11.2014 tarihinde yayımlanan 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun; ticari iletişimi, hizmet sağlayıcı ve aracı hizmet sağlayıcıların sorumluluklarını, elektronik iletişim araçlarıyla yapılan sözleşmeler ile elektronik ticarete ilişkin bilgi verme yükümlülüklerini ve uygulanacak yaptırımları içeren hükümler barındırmaktadır. 01.07.2022 tarihinde kabul edilen ve 07.07.2022 tarihinde yayımlanan 7416 sayılı Kanun ile Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'da önemli değişikliklere gidilmiştir. Anılan yeni kanun vasıtasıyla elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılara yönelik düzenlemeler getirilerek elektronik ticarete haksız rekabetin ve tekelleşmenin önüne geçilmesi, pazara yeni aktörlerin girişinin kolaylaştırılması, böylelikle elektronik ticaretin dengeli bir biçimde büyümesinin sağlanması amaçlanmaktadır. 7416 sayılı Kanun ile getirilen önemli yeniliklerden biri, Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'a ek birinci madde olarak dahil edilen Elektronik Ticarete Haksız Ticari Uygulamalardır. Söz konusu düzenleme öncelikle elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcısının haksız ticari uygulama olarak kabul edilecek fiillerine ilişkin genel bir çerçeve çizmekte, devamında ise örneğe yolu ile çeşitli haksız ticari uygulamaları sıralamaktadır. Bununla birlikte 7416 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden hemen önce elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların faaliyet ve denetimleri ile aralarındaki ticari ilişkilerin düzenlenmesine yönelik usul ve esasları belirlemek amacıyla Ticaret Bakanlığı tarafından çıkarılan 29.12.2022 yayım tarihli Elektronik Ticaret Aracı Hizmet Sağlayıcı ve Elektronik Ticaret Hizmet Sağlayıcılar Hakkında Yönetmelik'in "Elektronik ticarete haksız ticari uygulamalar" başlıklı 11. maddesi ile de kanunda yer alan hususlar tekrarlanmakla birlikte, kanımızca, kanun yapma tekniğine aykırı bir biçimde genişletilmiştir. Yeni düzenlemeler ile elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıları ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcıları arasındaki menfaatler dengesinin elektronik ticaret hizmet sağlayıcıları lehine gözetildiğini, bu sayede elektronik ticaret pazar yerlerinde elektronik ticaret hizmet sağlayıcıları aleyhine meydana gelebilecek haksız rekabet işlem ve eylemlerinin önüne geçilmesinin amaçlandığını ifade etmek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Elektronik Ticarete Haksız Ticari Uygulamalar, E-ticaret, Elektronik Ticaret Aracı Hizmet Sağlayıcı, Elektronik Ticaret Hizmet Sağlayıcı, Haksız Rekabet

**LAW AMENDMENTS IN ELECTRONIC COMMERCE BY ACT NO. 7416: UNFAIR
COMMERCIAL PRACTICES IN ELECTRONIC COMMERCE**

Lecturer Dr. Emrah DEMİR

ABSTRACT

The Act on the Regulation of Electronic Commerce (Act No. 6563) was legislated on 23.10.2014 in order to regulate the principles and procedures regarding electronic commerce and was published on 05.11.2014. The Act contains provisions regarding commercial communication, the responsibilities of service providers and intermediary service providers, the contracts made with electronic communication tools and the obligations to provide information regarding electronic commerce and the sanctions to be applied. With the Act No. 7416, which was legislated on 01.07.2022 and published on 07.07.2022, significant changes were made in the Act on the Regulation of Electronic Commerce. By means of the new Act, regulations have been introduced for electronic commerce intermediary service providers and electronic commerce service providers. In this way, it is aimed to prevent unfair competition and monopolization in electronic commerce, to facilitate the entry of new actors to the market, and to ensure a balanced growth of electronic commerce. One of the important innovations brought by the Act No. 7416 is Unfair Commercial Practices in Electronic Commerce, which was included as the Appendix Article 1 of the Act on the Regulation of Electronic Commerce. This regulation primarily draws a general framework for the acts of the electronic commerce intermediary service provider that will be considered as unfair commercial practice. In the continuation, it includes examples of various unfair commercial practices. The Regulation on Electronic Commerce Tool Service Providers and Electronic Commerce Service Providers dated 29.12.2022 was published by the Ministry of Commerce just before the Act No. 7416 came into force. The Regulation aims to determine the procedures and principles for the activities and inspections of electronic commerce intermediary service providers and electronic commerce service providers and the regulation of commercial relations between them. With the Article 11 of the Regulation titled "Unfair commercial practices in electronic commerce", the issues included in the Act were repeated but expanded in a way contrary to the legislation technique. With the new regulations, it is possible to state that the balance of interests between electronic commerce intermediary service providers and electronic commerce service providers is observed in favor of electronic commerce service providers, thus preventing unfair competition transactions and actions that may occur against electronic commerce service providers in electronic commerce marketplaces.

Keywords: Unfair Commercial Practices in Electronic Commerce, E-commerce, Electronic Commerce Intermediary Service Provider, Electronic Commerce Service Provider, Unfair Competition

**PAZARLAMA VE HUKUKUN EKLEKTİKLİĞİ ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR
İNCELEME: DOĞRUDAN PAZARLAMA ÖRNEĞİ**

Öğr. Gör. Dr. Sevdnur KAPUSUZ DEMİR

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

Bilecik, Türkiye

ORCID: 0000-0002-8552-7316

sevdnur.kapusuz@bilecik.edu.tr

Öğr. Gör. Dr. Emrah DEMİR

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

Bilecik, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-0376-9486

emrah.demir@bilecik.edu.tr

ÖZET

Doğrudan pazarlama, geleneksel reklamcılığın aksine, işletmelerin önceden tanımlanmış müşteri veya müşterilerle doğrudan iletişim kurmasına imkan tanıyan bir pazarlama iletişimi yöntemidir. El ilanları, kataloglar, promosyon mektupları gibi iletişim kanallarının yanında özellikle telefon aramaları, SMS, elektronik posta, çevrimiçi reklamlar gibi elektronik vasıtalar ile müşterilere kişiselleştirilmiş teklif sunabilme imkanı sağlayarak işletmelerin müşteri deneyimlerini öncelemesi ve böylelikle işletme ve markaya olan güvenin artırılmasına yardımcı olmaktadır. Dijital imkanların çeşitlenmesi ile birlikte 90'lı yıllar ile birlikte ivme kazanan doğrudan pazarlama faaliyetleri 2022 yılının sonu itibarıyla temel sektörlerde 200 milyar USD'lik küresel hacme ulaşmıştır. Bu gerçeklik, şüphesiz, alanın hukuk tarafından düzenlenmesi ihtiyacını da birlikte getirmiştir. Doğrudan pazarlama faaliyetlerinin bilhassa kişisel verileri kullandığı durumlarda, e-ticaret ve kişisel verilerin korunması hukukunda konuya ilişkin sarıh düzenlemelerin varlığına ihtiyaç bulunmaktadır. Her ne kadar ulusal ve uluslararası hukukta konuyla bağlantılı pek çok düzenleme bulunsun da yasa koyucular “doğrudan pazarlama” kavramını kullanma konusunda çoğunlukla çekinik kalmıştır. Bu hususta AB'ye ilişkin e-ticaret ve veri koruma düzenlemeleri yetersiz de olsa bir istisna teşkil etmektedir. Türkiye’de ise 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun ile 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun amaçları çerçevesince doğrudan pazarlama faaliyetlerini tanzim edici hükümler barındırmakla birlikte lafz olarak “doğrudan pazarlama” kavramına yer vermemektedir. Kanımızca hukuk ile pazarlama arasında zaten var olan mecburi bağıllık yasa koyucular ve uygulayıcılar bakımından yenilikçi bir bakış açısı ile ele alınmalı ve pazarlamaya ilişkin tanımlar hukuki metinler içerisine dahil edilmelidir. Bu durum aynı zamanda arzu edilen hukuki korumanın tam manasıyla gerçekleşmesine de yardımcı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Doğrudan Pazarlama, E-ticaret Hukuku, Tüketicinin Korunması

**A COMPARATIVE STUDY ON THE ECLECTIC RELATIONSHIP OF MARKETING AND
LAW: EXAMPLE OF DIRECT MARKETING**

**Lecturer Dr. Sevdener KAPUSUZ DEMİR
Lecturer Dr. Emrah DEMİR**

ABSTRACT

Direct marketing, unlike traditional advertising, is a method of marketing communication that allows businesses to communicate directly with a pre-defined customer or customers. In addition to communication channels such as brochures, catalogues, promotional letters, electronic means such as telephone calls, SMS, e-mail and online advertisements, it helps businesses to prioritize customer experiences and thus increase trust in the business and brand by providing the opportunity to offer personalized offers to customers. Direct marketing activities, which gained momentum in the 90s with the diversification of digital opportunities, reached a global volume of 200 billion USD in key sectors by the end of 2022. This reality has undoubtedly brought with it the need to regulate the field by law. In cases where direct marketing activities use personal data, there is a need for the existence of clear regulations on the subject in e-commerce and personal data protection law. Although there are many regulations related to the subject in national and international law, legislators have mostly been reluctant to use the concept of direct marketing. In this regard, the EU's e-commerce and data protection regulations are an exception, albeit insufficient. In Turkey, the Law on the Regulation of Electronic Commerce (Act No. 6563) and the Law on the Protection of the Consumer (Act No. 6502) contain provisions regulating direct marketing activities within the framework of their objectives. However, it does not include the term "direct marketing". In our opinion, the obligatory commitment that already exists between law and marketing should be addressed with an innovative perspective for legislators and practitioners, and definitions of marketing should be included in legal texts. This will also help the desired legal protection to be fully realized.

Keywords: Direct Marketing, E-commerce Law, Consumer Protection

ANADOLU’NUN TARİH ÖNCESİ KÜLT MERKEZLERİ

Dr. İnan YÜKSEL

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

Ağrı, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-3915-1255

inanyuksel2@gmail.com

Muhammed Burak YILDIRIM

Ağrı, Türkiye

ORCID ID: 0009-0007-3284-678X

brk.yldrmm@outlook.com

ÖZET

Kült kelime anlamı itibarıyla, insanoğlunun inandıkları tanrıya ya da tanrılara saygısını göstermek, bağlılığını bildirmek amacıyla yaptığı dini törenlerdir. Başka bir ifade ile kültür tapınım demektir. Anadolu’nun bilenen en eski kültür merkezi günümüzde Şanlıurfa il sınırları içinde bulunan Göbeklitepe’dir. Burada bulunan T biçimindeki yekpare taşlar üzerinde insan ve hayvan motifleri işlendiği görülmektedir. Göbeklitepe’de hayvan motiflerin ağırlıklı olmasından dolayı insanların hala avcılık ve toplayıcılıkla uğraştıkları düşünülmektedir. Dolayısıyla hayvansal bereketin temelini oluşturduğu eril bir tanrı inancının olduğu düşünülmektedir.

Anadolu’daki önemli kültür merkezlerinden birisi de Nevali Çori’dir. Nevali Çori’de de Göbeklitepe gibi T biçimli kutsal yapılar bulunmuştur. Bu T sütunların üzerinde insan motifleri ve hayvan motifleri yer almaktadır.

Neolitik dönem Anadolu kültür merkezlerinin en önemlilerinden biri de Çatalhöyük’tür. Çatalhöyük’teki bazı evlerin odalarında bulunan bazı objeler, bu odaların küçük birer tapınak olduğunu göstermektedir. Bu tip odaların sayısı 50 civarındadır. Bu odaların bazıları diğerlerine kıyasla daha büyük yapılmış olup ve bu yapıların duvarları renkli resim kabartmalarına yer verilmiştir. Kabartmalarda ise Ana Tanrıça, panter, dağ keçisi ve leopar betimlemeleri görülür. Çatalhöyük kazılarında M.Ö. 6. Bin yıla tarihlendirilen, abartılı karın ve kalça bölgeleri ile kadınlığı ön plana çıkan çıkarılan çok sayıda ana tanrıça heykeli göze çarpmaktadır. Bu heykellerin bir çoğu, hamile kadın veya emziren çıplak kadın betimlemeleridir.

Neolitik dönemin önemli kültür merkezlerinden biri de Hacılardır. Hacılar kazılarında kilden yapılmış birçok heykelcik bulunmuştur. Tamamı kadın formunda olan bu heykeller gençlik, yetişkinlik ve yaşlılık gibi farklı yaş aralıklarını temsil ettiği gözlemlenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Göbeklitepe, Nevali Çori, Çatalhöyük, Hacılar, Kült

VENÜS HEYKELCİKLERİ VE ANA TANRIÇA KÜLTÜ

Dr. İnan YÜKSEL

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

Ağrı, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-3915-1255

inanyuksel2@gmail.com

ÖZET

Tarih boyunca ortaya çıkan ve farklı kültürlerde popüler olan Venüs heykelleri, antropomorfik kadın figürlerini temsil eden küçük heykellerdir. Bu heykeller, genellikle bereket, doğurganlık ve cinsellik gibi kadınlıkla ilişkilendirilen kavramları yansıtmaktadır. Venüs heykelleri, tarih boyunca kadınlığın farklı yönlerini ve toplumların kadınlıkla ilişkili değerlerini yansıtan önemli kültürel ve sanatsal eserlerdir.

Tarihi bağlamda Orta Paleolitik döneme kadar uzanan Venüs heykellerinin coğrafi açıdan dağılımı incelendiğinde, Güneybatı Fransa'dan Rusya ve Sibirya'ya kadar batıdan doğuya doğru uzanan son derece geniş bir alana yayıldığı görülür. Bu heykeller yaklaşık olarak 5 ila 25 cm aralığındaki boylarında üretilmiş olup genellikle avuç içine sığabilecek boyutlarda üretilmişlerdir. Üretim malzemesi olarak taş, kemik, fildişi veya kireçtaşı kullanılmıştır. Günümüzden on binlerce yıl önce yaşayan insanlar tarafından yapılan bu heykeller, Eski Çağ'a damgasını vurmuş pek çok medeniyetin dini inanışında yer bulmuş olan "ana tanrıça" kültürünün en erken temsilcileridir. Şimdiye kadar bulunan Venüs heykelleri içinde en eski tarihlisi olanı Hohle Fels Venüsü'dür. Hohle Fels venüsü imgesel anlamda insanı anlatan en eski tarihlisi figüratif örnek olması bakımından oldukça önemlidir.

Venüs heykelleri arasında en meşhur olanlardan birisi de Willendorf Venüsü'dür. Willendorf Venüsü'ü Paleolitik Çağ insanların düşüncesindeki kadın tasvirinin nasıl olduğunu yansıtmaya yardımcı olarak oldukça önemlidir.

Paleolitik Çağ insanların bu kadar küçük boyutta heykeller yapıyor olmasının sebebi, onları yanlarında taşıma isteğinden kaynaklanıyor olmalıdır. Doğada yanlarında taşıdıkları bu heykeller vasıtasıyla doğanın bereketinden daha fazla yararlanabildiğini düşünen Paleolitik Çağ insanı için bu Venüs heykelleri hiç şüphe yok ki büyüselle niteliktedir. Venüs heykelleri ile ilgili başka bir görüşte şudur ki bu heykeller Ana Tanrıça Kültürünün ilk temsilcileri olmayıp, doğurganlıkla ilgili çeşitli tanrıçalardır. Bu görüşe göre Venüs heykelleri kadınların hamile kalmasına yardımcı olmak için kullanılan ve yuvayı koruyan büyüselle nitelikli eşyalardır.

Anahtar Kelimeler: Venüs, Hohle Fels, Willendorf, Ana Tanrıça

DARS JARAYONIDA MATN USTIDA ISHLASH

Doç. Shahnoza Ziyamuxamedova

Toshkent davlat yuridik universiteti dotsenti

Toshkent, O'zbekiston

Shahnozaziyo@mail.ru

ANNOTATSIYA

Maqolada metodik jarayon aks etgan bo'lib, matn tuzishning e'tiborli jihatlariga alohida to'xtab o'tilgan. Bular – matnga so'zni to'g'ri tanlash, bunda sinonimlarni o'z o'rnida qo'llash kerakligi haqida gap boradi, qo'shimchalar va yordamchi so'zlarni e'tibordan qochimaslik kerakligi, inversiya hodisasi hamda gap bo'laklarining takrori ham matnni to'g'ri tuzishda alohida ahamiyatga ega ekanligi borasida so'z boradi. Misollar bilan tasdiqlanadi.

Grammatik me'yorlarga uquvsizlik bilan, bilib-bilmay yondashish yoki e'tiborsizlik esa matnning ta'sirchanligini kamaytiradi, g'aliz, mujmal, chaynalgan jummalarni keltirib chiqaradi.

So'zlarni va qo'shimchalarni tanlash bilan nutqning adabiy til me'yorlariga asoslangan, to'g'ri nutq bo'lishi ta'minlanadi. Lekin mukammal ishlangan matn to'g'ri bo'lishi bilan birga ta'sirchan, jozibali bo'lishi ham kerak. Chunki uning yetakchi maqsadi ommaga ta'sir qilish, tashviqot va targ'ibot yurgizish, ma'naviy go'zallikka, jasoratli va dadil harakatlarga undashdir. Matnni ta'sirchan va boy qiluvchi turli omillar (so'zning ko'chma ma'nolari, frazeologik iboralar, maqol va matallar) tilda borligi maqolada alohida ta'kidlanadi.

Tayanch So'z va İboralar: Publitsistik Matn, Atama, Ta'sirchanlik, Sinonimlar, Affiksalar, Yordamchi So'zlar, Inversiya, Grammatik Me'yor, Lug'at Boyligi

DERSTE METİN ÜZERİNDE ÇALIŞIN

Doç. Shakhnoza Ziyamukhamedova

ÖZET

Makale metodolojik süreci yansıtır, metnin kompozisyonunun önemli yönlerini vurgular. Bu, metin için doğru kelime seçimidir, eşanlamlıların yerlerinde kullanılması, eklemelerin ve yardımcı kelimelerin göz ardı edilmemesi gerektiği, cümle parçalarının ters çevrilmesi ve tekrarlanması olgusunun söylendiği, bunun da metnin doğru inşasında özel bir anlam. Bu örneklerle desteklenmektedir.

Dilbilgisi normlarına dikkatsiz, cahilce yaklaşmak veya ihmal etmek metnin etkinliğini azaltır, beceriksiz, çiğnenmiş cümleler oluşturur.

Kelime seçimi ve eklemeler, edebi dilin normlarına göre konuşmanın doğruluğunu sağlar. Ancak iyi yazılmış bir metin doğru, etkili ve çekici olmalıdır. Çünkü asıl amacı halkı etkilemek, kışkırtmak ve propaganda yapmak, manevi güzelliği, cesur ve yiğit işleri teşvik etmektir. Makale, metni etkileyen ve zenginleştiren çeşitli faktörlerin (sözcüklerin mecazi anlamları, deyimsel ifadeler, atasözleri ve atasözleri) varlığına vurgu yapmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Gazetecilik Metni, Terim, Anlatım, Eşanlamlılar, Ekler, Yardımcı Kelimeler, Ters Çevirme, Gramer Normu, Kelime Bilgisi.

HUKUKİ UYGULAMADA DİLİN ROLÜ

Doç. Gulyamova Gülnora YAKUBOVNA

Hukuk universitesi
Tashkent, Uzbekistan
gulechka.gulechka@mail.ru

ÖZET

Bu makale, Özbekistan eğitim sisteminde dil öğrenmenin önemi, dil ile toplum, millet arasındaki ilişki, Özbek dilinin devlet dili olarak statüsü gibi konuları tartışmaktadır. Ayrıca makale, belgenin iletişimsel ve edebi okuryazarlığının temellerini ve Özbek hukuk dilinin (çeviri, eş anlamlılar sözlüğü) bazı sorunlarını vurgulamaktadır. Günümüzde bilim geliştikçe eğitim sisteminin önüne yeni görevler çıkmaktadır. Özellikle zamanın şartı sadece uzmanlık bilgisi değil, aynı zamanda devlet dili bilgisi, modern Özbek edebi dilinin normlarına tam hakimiyettir. Sonuç olarak, modern bir hukukçu, toplumda istikrar ve hukuk ve düzeni tesis etmek için yenilenen bir toplumun özelliklerini dikkate alarak, toplumsal ilişkilerin yasa ve kurallarına ilişkin derin bilgiye sahip bir profesyonel olmanın yanı sıra, aynı zamanda yetkin olmalıdır. dil normları.

Toplumda hukukun üstünlüğünü sağlamak, demokratik hukuk devletinin en önemli ilkelerinden biridir ve bunun için yasaların adil ve insanlar tarafından anlaşılır olması, yani oluşturulan yasal belgelerin dilinin ayrıntılı ve özgür olması gerekir.

Sonuç olarak, dil ve hukuk yakından ilişkili kavramlardır. Bugün ele alınması gereken en acil konulardan biri, endüstri dilinin bir eş anlamlılar sözlüğünün derlenmesi, yasal terminolojinin düzenlenmesidir.

Anahtar Kelimeler: Entelektüel Gelişim, Evrensel Değerler, Edebi Dil, Hukuk, Toplum, Sözlüğün İçeriği, Hukuk Dilinin Söz Varlığı, Hukuk Dili, Hukuk Tekniği, Hukuk Terminolojisi, Eş Anlamlılar, Çeviri.

ҲУҚУҚ АМАЛИЁТИДА ТИЛНИНГ ЎРНИ

Гулямова Гулнора Якубовна,

АННОТАЦИЯ

Мазкур мақолада Ўзбекистон таълим тизимида тил ўрганишнинг аҳамияти, тил тараққиёти жамият, миллатнинг тараққиёти билан узвий боғлиқлиги, ўзбек тилини давлат тили сифатидаги нуфузи, ҳар қандай ҳужжат сифати коммуникатив ва адабий саводхонликка боғлиқлиги, ўзбек юридик тилининг баъзи муаммолари, таржимачилик, тезаурус кабилар хусусида фикр юритилади. Илм-фан ривожланаётган бугунги кун таълим-тарбия тизими олдиға янги-янги масъулиятли вазифалар қўймоқда. Жумладан, замоннинг ўзи соҳа мутахассисидан билимдон бўлиш билан бир қаторда, давлат тилини пухта билиш, ҳозирги замон ўзбек адабий тили меъёрларини тўлиқ ўзлаштиришни ҳам талаб этмоқда. Худди шундай, ҳозирги замон юрист мутахассиси жамиятда барқарорлик ва ҳуқуқий тартибни ўрнатиш мақсадида, нафақат юриспруденция қонун-қоидаларини пухта ўзлаштирган, ижтимоий муносабатлар қонуниятлари ва ҳуқуқий қоидаларни чуқур билган, ўз касбининг етук билимдони, балки тил меъёрларини ўзлаштирган бўлиши лозим. Жамиятда қонун устуворлигини таъминлаш демократик ҳуқуқий давлатнинг муҳим тамойилларидан бири бўлиб, у учун қонунлар табиатан адолатли ва одамлар учун тушунарли, яъни яратилган ҳуқуқий ҳужжатлар тили батафсил, равон бўлиши керак. Шу боис, тил ва ҳуқуқ бир-бири билан чамбарчас боғлиқ тушунчалар ҳисобланади. Ҳозирги куннинг энг долзарб, ҳал қилиниши лозим бўлган масалаларидан бири соҳа тилининг тезаурусини тузиш, юридик терминологияни тартибга солиш ҳисобланади.

Калит сўзлар: интеллектуал тараққиёт, умумбашарий кадриятлар, адабий тил, ҳуқуқ, жамият, луғат таркиби, юридик тил лексика, қонун тили, юридик техника, юридик терминология, тезаурус, таржимачилик.

DEVELOPMENT OF GREEN MARKETING

Khurbaeva Chynnygul Gaydar kyzy

International University named after K. Sh. Toktomamatov

Jalal-Abad, Kyrgyzstan

hurbaevachynnygul@gmail.com

Umarov Alymkul Mukhtarovich

International University named after K. Sh. Toktomamatov

Jalal-Abad/ Kyrgyzstan

alimkul@yahoo.com

ABSTRACT

Fulfilling the economic functions of a business and meeting the demands of the consumers brings reputation to that business. In addition, the company's compliance with the moral rules of the society, providing assistance and support to the socio-cultural environment ensures that the business is accepted in the society. This is critical to a business continuity. The importance of a business acceptance in society has led to the development of concepts such as social marketing and green marketing. In social marketing or in other words, social marketing that benefits all stakeholders, including businesses, is a long-term business in the future. On the one hand, it should be support consumers, on the other hand, social benefits, and on the third hand, it should make a profit. Green marketing should organize activities aimed at least harming the natural environment in order to create and easily implement some changes to meet the wants and needs of society. Environmental pollution practices and unconscious actions not only harm the environment, it is also spoils the corporate image of the business. Green awareness can prevent this negative phenomenon by the improving environmental awareness.

People need to be made aware that the environment and healthy living also have a price and that their contribution to this cost by purchasing environmentally friendly products will save them from irreversible consequences in the future. If this can be achieved, green marketing investments will be reflected in higher prices. Making consumers aware of the environmental benefits through advertising, public relations or mass campaigns will give you a huge competitive advantage. Creating a green image of products can help increase sales and distribution, increase product value, and eliminate legal issues. Ecologists define the environment as the totality of all animate and inanimate natural creatures and man-made elements in nature. The environment is constantly polluted with waste, smoke, toxic chemicals and other harmful substances resulting from the various human activities. Environmental pollution, which includes elements such as soil, water and air pollution, as well as noise and radioactivity, has become an important problem throughout the world today. Environmental pollution, which has reached a serious level that threatens human health, especially in large cities and industrial areas, and has attracted the attention of the masses since in 1970s, is not really a new problem. The news is that serious levels of pollution have reached the whole world, and people are starting to feel the danger.

Keywords: Marketing, Green Marketing, Environment, Product, Ecological, Social.

ЖАШЫЛ МАРКЕТИНГДИН ӨНҮГҮҮСҮ

Хурбаева Чиннигул Гайдар кизи
Умаров Алымкул Мухтарович

АННОТАЦИЯ

Бизнестин экономикалык функцияларын аткаруу менен керектөөчүлөрдүн суроо-талаптарын канааттандыруу ал бизнеске аброй алып келет. Мындан тышкары компаниянын коомдун адеп-ахлак эрежелерин сактоосу, социалдык-маданий чөйрөгө жардам көрсөтүү жана колдоо көрсөтүү бизнестин коомдо кабыл алынышын камсыздайт. Бул бизнестин үзгүлтүксүздүгү үчүн абдан маанилүү. Коомдо ишканалардын кабыл алынышынын мааниси социалдык маркетинг жана жашыл маркетинг сыяктуу концепциялардын өнүгүшүнө алып келди. Социалдык маркетингде же башкача айтканда, бардык кызыкдар тараптарга, анын ичинде бизнеске пайда алып келген социалдык маркетинг келечекте узак мөөнөттүү бизнес; бир жагынан керектөөчүлөрдү, экинчи жагынан социалдык артыкчылыктарды колдоп, үчүнчү жагынан киреше табышы керек. Жашыл маркетинг коомдун каалоолорун жана муктаждыктарын канааттандыруу үчүн кээ бир өзгөрүүлөрдү түзүү жана оңой ишке ашыруу үчүн табигый чөйрөгө эң аз зыян келтирүүгө багытталган иш-чараларды уюштуруусу керек. Курчап турган чөйрөнү булгоо практикасы жана аң-сезимсиз иш-аракеттери жалгыз айлана-чөйрөгө гана зыян келтирбестен, бизнестин корпоративдик имиджин да бузат. Жашыл түшүнүк экологиялык маалымдуулукту жакшыртуу менен бул терс көрүнүштү алдын алат.

Айлана-чөйрөнүн жана сергек жашоонун да өз баасы бар экенин жана экологиялык жактан таза продуктыларды сатып алуу менен бул чыгымга кошкон салымы аларды келечекте орду толгус кесепеттерден сактап калаарын адамдарга түшүндүрүү керек. Бул жетишүүгө мүмкүн болсо, жашыл маркетингдин салымдарын жогорку баада чагылдырылат. Жарнама, коомчулук менен байланыш же дүң өнөктүк аркылуу керектөөчүлөрдү экологиялык пайдалар жөнүндө кабардар кылуу сизге чоң атаандаштык артыкчылык берет. Продукциялардын жашыл имиджин түзүү сатууну жана бөлүштүрүүнү көбөйтүүгө, продукциянын наркын жогорулатууга жана укуктук маселелерди жок кылууга жардам берет. Экологдор айлана-чөйрөдөгү, жаратылыштагы бардык жандуу жана жансыз табигый жандыктардын жана адам жасаган элементтердин бүтүндүгү деп аныкташат. Айлана-чөйрө адамдын ар кандай иш-аракеттеринен келип чыккан калдыктар, түтүн, уулуу химикаттар жана башка зыяндуу заттар менен дайыма булганып турат. Топурак, суу жана абанын булганышы, ошондой эле ызы-чуу жана радиоактивдүүлүк сыяктуу элементтерди камтыган айлана-чөйрөнүн булганышы бүгүнкү күндө бүткүл дүйнөдө маанилүү көйгөй болуп калды. Өзгөчө чоң шаарларда жана өнөр жай аймактарында адамдын ден соолугуна коркунуч туудурган олуттуу деңгээлге жеткен жана 1970-жылдардан бери чоң массанын көңүлүн бурган айлана-чөйрөнүн булганышы чындыгында жаңы маселе эмес. Жаңылык – бул булгануунун олуттуу деңгээли бүткүл дүйнөгө жетип, адамдар бул коркунучту сезе баштады.

Түйүндүү сөздөр: маркетинг, жашыл маркетинг, айлана-чөйрө, продукция, экологиялык, социалдык.

THE INFLUENCE OF PROVERBS ON THE UPBRINGING OF A GIRL

Azhibekova Aknur Akimovna

Jalal-Abad State University
Jalal-Abad City, Kyrgyz Republic
aknurajibekovaa@gmail.com

Medetova Albina Medetovna

Jalal-Abad State University
Jalal-Abad City, Kyrgyz Republic
mdtvabi@gmail.com

ABSTRACT

The influence of proverbs on the education and upbringing of a girl child Our Kyrgyz people have always respected women and occupied a worthy place in the family and society. They were always treated with care and respect as mothers and spouses. Since the Kyrgyz people are nomadic people, their women were much freer than other nationalities, and they could contribute at their own level to work other than housework. Also, Kyrgyz traditions, moral and ethical standards, rules of conduct clearly defined the position of women in society and always maintained it. The proverbs and proverbs that have been confirmed, refined and formed over the centuries also controlled the place of women in society. We know that a proverb is a folklore work that sums up the philosophical thoughts of people, taken from their life experiences, and used for the purpose of education. A proverb arouses a sense of patriotism towards the motherland, parents, environment, and nature, shapes and educates people's thinking. Did we not say that a proverb is an instructive speech taken from human life, reflecting it. Simple and short in structure, but complex and deep in meaning. Our ancestors brought up their descendants with short, precise and clear speech. For example, a girl child was raised not only by her mother, but by a whole village and a whole nation. "Congratulations, you have forty horses!" As soon as the Kyrgyz people are pregnant, they look at her appearance and interpret whether it is a girl or a boy depending on the dream. Just as they were happy that a son would continue the family, they were also happy when a girl was born, and they happily said, "You have had forty horses." If Tunu becomes a girl, "a wise woman will give birth to a girl first, and make her a helper." As soon as the mother of a pregnant woman is pregnant, she pours oil on her belly and grinds corn to prepare flour. The most important thing was that "cats and dogs don't get hurt" and they wished that he would be able to open his eyes safely. A woman who gave birth to a daughter was treated the same as a woman who gave birth to a son. In the history of our nation, there was not a single relationship that treated a girl. And the attitude "you gave birth to a girl, why not a boy" depends on the moral level of an individual. It is wrong to say that such a phenomenon, which has been encountered among the people, belongs to the whole nation. There was a principle "forbid a girl from forty houses". Who are they? - the question arises. Of course, parents, village elders, neighbors, village mothers, wise mothers. The whole village and the whole tribe were responsible for the upbringing of the girl who was born. The girl was in front of everyone until she got married. They took care of his conscientious visit. In the past, a girl was brought up by the whole society, starting from the time she grew up in one house. The girl accepted it correctly, and whatever advice was given, she absorbed it into her soul. Prohibitions regarding the girl: The responsibility of the girl's upbringing was a priority. Her remarriage was always taken into consideration. If a girl who received a bad education gets married, she leaves not only her parents, but the whole village and tribe behind. Therefore, the girl's behavior and behavior are controlled not only by family members, but also by relatives. That's why the proverb "A girl is forbidden from forty houses" was born. At the same time, a serious approach to his upbringing is measured by the prohibition of forty houses. A girl should not embarrass her parents and relatives. The second thing is that unmarried girls braided their hair.

Keywords: Proverb, Girl, Education, Advice, Relationship, Society

КЫЗ БАЛАНЫН ТААЛИМ – ТАРБИЯСЫНА МАКАЛ-ЛАКАПТАРДЫН ТААСИРИ

Ажибекова Акнур Акимовна
Медетова Альбина Медетовна

АННОТАЦИЯ

Кыз баланын таалим – тарбиясына макал-лакаптардын таасири Кыргыз элибиз эзелтеден аялзатын ар дайым урматтап, үй-бүлөдө жана коомдо татыктуу орун ээлеп келген. Аларга эне, жубай катары ар дайым аяр мамиле жасалып, сый-урмат көргөзүлгөн. Кыргыз эли көчмөн эл болгондуктан, аялдары башка элдердинаялдарына караганда бир топ эркин болуп, үй иштеринен башка иштерге да өз деңгээлинде салымын кошо алган. Ошондой эле, кыргыздын каада-салттары, моралдык этикалык ченөлчөмдөрү, жүрүм - турум эрежелери да өз убагында аялдардын коомдогу ордун так белгилеп, ар дайым аны сактап келген. Кылымдардан бери тастыкталып, такталып, калыптанып келген учкул сөздөр, макал-лакаптар да аялзатынын коомдогу ордун көзөмөлдөп турган. Макал - адамдардын философиялык ойлорун жыйынтыктап, алардын турмуш тажрыйбаларынан алынган, тарбиялоо максатында колдонулган фольклордук чыгарма экенин билебиз. Макал мекенге, ата-энеге, айлана-чөйрөгө, жаратылышка болгон патриоттук сезимди козгоп, адамдардын ойжүгүртүүсүн калыптандырат жана тарбиялайт. Макал, адам турмушунан алынган, аны чагылдырган нускалуу кеп дебедикпи. Түзүлүшү жагынан эң жөнөкөй жана кыска болгону менен мааниси татаал жана терең. Ата-бабаларыбыз кыска, так жана таамай сүйлөп урпактарын таасирдүү тарбиялап келишкен. Алсак, кыз баланы жалгыз эле энеси эмес, бүтүндөй бир айыл, бүтүндөй бир эл тарбиялаган. “Сүйүнчү, кырк жылкылуу болдуң!”. Кыргыз эли аялдын боюнда болору менен анын талгак болгонуна карап, көргөн түшүнө жараша кыз же уул экендигин жорушкан. Уулду тукум улантат деп сүйүнгөндөй, кыз төрөлгөндө да сүйүнүшүп, «кырк жылкылуу болдуң» деп сүйүнчү айтышкан. Туну кыз болуп калса, «акылдуу аял биринчисин кыз төрөйт, өзүнө жардамчы кылып» деп жылуу мамиле жасашкан. Кош бойлуу аялдын төркүнү бала боюнда болору менен эле жентекке деп карынга май куюп, жүгөрү тарттырып талкан камдай баштайт. Эң негизгиси «мышык туйбай, ит туйбай» аман-эсен көз жарып алса болду деп тилек кылышкан. Уул төрөгөн аялга кандай мамиле жасалса, кыз төрөгөн аялга да ошондой мамиле жасалган. Биздин элдин тарыхында кызды өгөйлөгөн бир да мамиле болгон эмес. Ал эми «сен кыз төрөдүң, эмнеге уул эмес» деген мамиле жеке бир адамдын өзүнүн ахлактык деңгээлине жараша болот. Элдин арасында кездешип келаткан мындай көрүнүштү жалпы улутка тиешелүү деп айтуу туура эмес. “Кызга кырк үйдөн тыюу” деген принцип бар болчу. Алар кимдер? - деген суроо туулат. Албетте, ата-эне, айыл аксакалдары, коңшу- колоң, айылапа, акылман энелер эмеспи. Бой тарткан кыздын тарбиясы үчүн бүтүндөй айыл, бүтүндөй уруу жооптуу болгон. Кыз бала күйөөгө кеткиче баарынын көз алдында болгон. Анын абийирдүү барышына кам көрүшкөн. Илгери, кыз бир үйдө чоңойгондон баштап, бүтүндөй коом, тарбиялачу. Кыз дагы туура кабыл алып, ким кандай насаат айтса, ага терикпей, жан дүйнөсүнө сиңирчү. Кызга карата тыюулар: Кыздын тарбиясынын жооптуулугу артыкча болгон. Анын башкага бүлө болуп кетиши дайыма көңүлгө тутулган. Начар тарбия алган кыз күйөөгө барса ата – энесин гана эмес, бүт айылын, уруусун сөзгө калтырган. Андыктан кыздын кылык – жоругун, баскан – турганын үй – бүлөсүндөгүлөрдөн сырткары тууган – уругу да тескеген. “Кызга кырк үйдөн тыюу” деген макал ошол себептүү чыккан. Ошол эле учурда аны тарбиялоого карата олуттуу мамиле кырк үйдөн айтылган тыюу менен өлчөнөт. Кыз барган жеринде ата-энесин, тууган-уругун уят кылбаш керек. Экинчи нерсе – күйөөгө чыга элек кыздар чачын майдалап өрүп жүрүшкөн.

Ачкыч сөздөр: макал, кыз, тарбия, акыл-насаат, мамиле, коом

HISTORY OF TEACHING AND STUDYING FAIRY TALE IN THE LITERATURE CLASS

Satybaldieva Aiperi Aseinovna

Bishkek Humanitarian University

Bishkek, Kyrgyzstan

elizasatybaldieva95@gmail.com

Satybaldieva Eliza Aseinovna

International University named after K.Sh.Toktomamatov

Jalal-Abad/Kyrgyzstan

ABSTRACT

This article examines the history of teaching and researching fairy tales in the literature classroom. In modern times, teaching fairy tales in literary lessons in schools provides an opportunity to humanize the content of education and to develop children's language skills. Through fairy tales, the first concepts of literary education begin to be inculcated in children in primary classes, students' knowledge of the world, consciousness, and critical thinking develop. The current degradation of faith also confirms the need to educate students in morals and faith through literature classes and reading fairy tales. By creating the basis of literary education in primary classes, students' personal qualities and interest in learning are actively accepted at that time, fairy tales have a positive effect on the intellectual, emotional and psychological development of a person and contribute to the development of fairy tales. Educating its patriotic citizens helps to form such qualities as stability, honesty, optimism, kindness, humanity, hard work. Most of the fairy tales are created on the basis of eternal themes such as morals, work, education, art, protection of the homeland, fair service to the people and future generations. What a great, holy and eternal true service to art, motherland, humanity.

Keywords: Fairy Tale, Folklore, Story, Myth, History

АДАБИЙ ОКУУ САБАГЫНДА ЖОМОКТОРДУ ОКУТУУ ЖАНА ИЗИЛДӨӨНҮН ТАРИХЫ

Сатыбалдиева Айпери Асеиновна

Сатыбалдиева Элиза Асеиновна

АННОТАЦИЯ

Бул макалада адабий окуу сабагында жомокторду окутуу жана изилдөөнүн тарыхы каралат. Азыркы мезгилдерде мектептердеги адабий окуу сабагында жомокторду окутуу билим берүүнүн мазмунун гумандаштырууга жана балдардын тил байлыктарын өстүрүүгө шарт түзөт. Жомоктор аркылуу башталгыч класстарда адабий билим берүүнүн алгачкы түшүнүктөрү балдарга синдириле баштайт, окуучулардын дүйнө-таанымы, аң-сезими, сынчыл ой жүгүртүүсү өрчүйт. Учурдагы ыйман дегредациясы да мектепте адабият сабагы, андагы жомокторду окуп-үйрөнүү аркылуу окуучуларды адеп-ахлакка, ыйманга тарбиялоонун зарылдыгын тастыктап турат. Башталгыч класстарда адабий билим берүүнүн негизин түзүү менен окуучулардын инсандык сапаттары, окууга болгон кызыгуусу ошол мезгилде активдүү кабыл алынып, жомоктор адамдын интеллектуалдык, эмоционалдык, психологиялык жактан өнүгүшүнө оң таасирин тийгизип, жомоктун өнүгүшүнө салым кошот. Анын мекенчил жарандарын тарбиялоо туруктуулук, чынчылдык, оптимизм, боорукердик, адамгерчилик, эмгекчилдик сыяктуу сапаттарды калыптандырууга жардам берет. Жомоктордун басымдуу бөлүгү адеп-ахлак, эмгек, билим, искусство, мекенди коргоо, элге, келечек муундарга калыс кызмат кылуу сыяктуу түбөлүктүү темалардын негизинде түзүлүп, бул темада айтылгандай адеп-ахлактык тарбия, окуу, илимге үйрөтүү керек. искусствого, мекенге, адамзатка кандай улуу, ыйык жана түбөлүктүү чыныгы кызмат.

Ачкыч сөздөр: жомок, фольклор, аңгеме, миф, окуя, тарых

GUBÂRÎ ŞÂHNÂMESİ'NİN TARİHİ VE EDEBÎ DEĞERİ

Dr.Öğr.Üyesi Ayşe Gül FİDAN

Milli Savunma Üniversitesi

Kara Harp Okulu

Ankara, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-0720-3321

afidan@ankara.edu.tr

ÖZET

Abdurrahman Gubârî (ö. 974/1566) XVI. yüzyıl şair ve hattatlarından. 1546 yılında Kanûnî Sultan Süleyman'ın Kütahya'da Sancak Beyi olarak bulunan oğlu Şehzade Beyazid Çelebi'nin hizmetine girer. Öncelikle kapukullarına muallim olarak tayin edilir liyakat ve kabiliyeti ile dikkat çeker ve kısa bir müddet içinde Şehzade'nin oğlu Orhan Çelebi'nin muallimliği görevine getirilir. Bu hizmetleri müddetince Kanûnî'nin sevgisini kazanan Gubârî onun emri ile 1551 yılında methiye niteliğindeki manzum eseri Şâhnâme'yi yazmaya başlar. Farsça olarak kaleme aldığı eserine Şâhnâme adını veren Gubârî kitabını Firdevsi'nin Şâhnâmesine nazire olarak Kanûnî Sultan Süleyman'ın emriyle yazdığını da kaydetmiştir. Bilinen tek nüshası Manisa Genel Kütüphanesi Muradiye Kitapları No:1346'da kayıtlı bu yazma eser Yavuz Sultan Selim'in İran ve Mısır Seferlerini ayrıca Kanûnî devrinin ilk yıllarını ihtiva etmektedir. Çalışmamızda Osmanlı İmparatorluğu tarihinin iki büyük padişahı Yavuz Sultan Selim ve Kanûnî Sultan Süleyman dönemi ile ilgili tarihi bilgiler içeren ve edebî değere haiz bu manzum eserin sebab-i te'lîfi, tarihi ve edebî değeri ile ilgili inceleme ve değerlendirmelere yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Gubârî, Şâhnâme, Osmanlı Tarihi, Yavuz Sultan Selim, Kanûnî Sultan Süleyman.

THE HISTORICAL AND LITERARY SIGNIFICANCE OF SHAHNAHMAH OF GUBÂRÎ

Assist. Prof. Ayse Gul FİDAN

ABSTRACT

Abdurrahman Gubârî (d. 974/1566) was a poet and calligrapher of the 16th century. In 1546, he entered the service of Şehzade Beyazid Çelebi, the son of Kanuni Sultan Suleiman, who was serving as the governor of Kütahya at the time. Initially appointed as a teacher to the palace kapikulu, Gubârî drew attention with his competence and was soon appointed as the tutor of Şehzade's son, Orhan Çelebi. During his service, Gubârî gained the love of Kanuni and, upon his order, began writing the poetic work Shahname in 1551. He wrote the work in Persian and named it Shahname, stating that he wrote it as a tribute to Firdevsi's Shahname, upon the order of Suleiman the Magnificent. The only known copy of the manuscript is registered as Muradiye Kitapları No:1346 in the Manisa General Library, and it contains information about Yavuz Sultan Selim's campaigns in Iran and Egypt, as well as the early years of Kanuni's reign. In this study, we will examine and evaluate the historical and literary value of this poetic work, which contains historical information about the reigns of two great Ottoman Sultans, Yavuz Sultan Selim and Suleiman the Magnificent.

Keywords: Gubârî, Shahname, Ottoman History, Yavuz Sultan Selim, Suleiman the Magnificent.

ЖАШ МУУНДАРДЫ ТАРБИЯЛООДО БАТАНЫН РОЛУ

Жалилова Нуржана Кадыровна

Б.Осмонов атындагы Жалал-Абад мамлекеттик университетинин
nurirose@mail.ru

Надилбек кызы Бегимай

Ош технологиялык университетинин
bnadilbekkyzy@br.ru

АННОТАЦИЯ:

Бул макала жаш муундардын шыгын ойготуп, талантын такшалтууда, каада-салт, үрп-адат, улуттук баалуулуктарыбызды сактап, кастарлоодо кошумча таалим-тарбиянын, анын ичинде, батанын ордунун өзгөчөгүн изилдөөгө багытталды. Макаланын максаты - улутту улут катары сактап, баалуулуктарды муундан муунга мурас кылып берчү эң асыл негиздин бири – бул тарбия экендиги, себеби, муундардын ортосундагы байланышты бекемдеп, сапатын жандырбай, наркын жоготпой кийинки муунга өткөрүп берүү маселеси тарбияда жатары жана тарбиялоодо жаштарды улуттук жана жалпы адамзаттык баалуулуктардын негизинде жашоого үйрөтүүдө батанын баасы бийик экендигин аныктоо. Изилдөөдө балдар батанын күчүн сезип, эмоциялык кубат алып, өзүнө болгон ишеними пайда болору ачып берилди жана талдоо, көркөм чыгармалардагы мисалдар менен дадилдөө, салыштыруу усулдары колдонулду. Айрыкча азыркы техниканын өнүккөн заманында жаштардын көптөгөн маалыматтарды кабыл алуусу жана аларды бири-бири менен айкалыштыруусу татаал процесс бойдон калып, маалымат агымынын ылдамдыгынын натыйжасында популярдуу маданияттын жашообузга тийгизген терс таасири белгиленип, бата – тарбиялануучулардын аң сезиминде оң эмоцияны жаратуу, анын иш аракетин туура жолго багыттоо, дем кубат, стимул берүү, жашоого шыктандыруу максатында улуулар тарабынан айтылуучу тарбиялык таасири күчтүү элдик чыгармалардын катарына кирерине басым жасалды.

Жыйынтыктап айтканда, жаш муундарды мыкты инсан катары калыптандырууда кыргыздын көөнөрбөс дөөлөттөрү, улуттук баалуулуктары, улуу мурастары аркылуу тарбиялоо максатка ылайыктуу экендиги белгиленип, кыргыз элинин улуттук мүнөзүн, дүйнө таанымын жаштардын жан дүйнөсүнө жеткирүүдө, улуулар тарабынан айтылуучу тарбиялык таасири күчтүү элдик чыгармалардын бири болгон батанын негизги ролду ойной тургандыгы белгилүү болду.

Ачкыч сөздөр: тарбия, улуттук баалуулуктар, бата, дүйнө тааным, аң сезим;

GENÇ NESİLLERİ YETİŞTİRMEDE DUANIN ROLÜ

Zhalilova Nurzhana Kadırova
Nadilbek kızı Begimay

ÖZET

Bu makale genç neslin ilgisini uyandırma, yeteneklerini geliştirme, örf, adet, gelenek-görenek ve milli değerlerimizi koruyup kollama noktasında talim ve terbiye içerisinde duanın konumunu ve önemini araştırmayı hedeflemektedir. Aynı şekilde terbiyenin bir milleti millet olarak ayakta tutan ve değerleri nesilden nesile miras olarak aktarmadaki önemli rolüne vurgu yapmaktadır. Çünkü nesiller arası ilişkileri güçlendirip, aslını bozmadan ve değerini kaybetmeden sonraki kuşağa aktarmanın yolu terbiyeden geçmektedir. Özellikle gençleri eğitme ve terbiye etmede milli ve insani değerleri onlara öğretmede duanın yerinin önemli ve ulvi olduğu aşikârdır. Özellikle günümüz teknoloji çağında gençlerin pek çok bilgiyi kabul etmesi ve onları birbirleriyle mukayese ederek birleştirmesi zor bir sürece yol açmıştır. Bilgi çokluğu ve bilgi kirliliğinin neticesinde popüler medeniyetin hayatımıza olumsuz etki bıraktığı bilinmektedir. Bu olumsuz etkiden kurtulmanın yollarından biri de duadır. Nitekim duanın çocuk ve gençleri terbiye etme konusunda onların zihninde olumlu duyguları bırakmada, onları doğru yola iletmede, hayata olumlu yönden bakmalarına teşvik etmedeki yeri yadsınamaz. Bundan dolayı çalışmada ayrıca duanın büyükler tarafından söylenen hikmetli ve etkili milli şifahi kültürün arasındaki yerinin büyük olduğuna vurgu yapılmıştır. Öte yandan çalışmada çocuklar ve gençler üzerinde duanın gücü, etkisi ve nasıl bir özgüvene yol açtığı gibi etmenler üzerinden durulmuştur. Bu bağlamda çalışmada edebî örnekler yer verilip karşılaştırma yöntemine başvurulmuştur.

Çalışmada ulaşılan bulgulardan hareketle genç nesillerin iyi bir insan olarak yetişmesinde duanın yanı sıra Kırgız halkının ölümsüz zenginliği, milli değerleri ve büyük mirası aracılığıyla terbiye ve eğitimin amaca uygun olarak gençlerde yer edindiği belirlenmiştir. Aynı şekilde Kırgız halkının milli karakterinin ve dünya görüşünün gençlerin ruhuna taşınmasında ve büyükler tarafından eğitici veciz sözlerinde ve halkı edebiyatında duanın önemli bir yeri olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim ve Terbiye, Milli değerler, Dua, Dünya görüşü, Bilinç.

ULUSLARARASI İLİŞKİLER ALANINDAKİ SİYASİ TERİMLERİN ETİMOLOJİSİ (TÜRKÇE, RUSÇA TERİMLER ÜZERİNDE)

Prof. Dr. Elmira HURIBAYEVA

Uluslararası K.Ş. Toktomamatov Üniversitesi
Calal-Abad / Kırgızistan
kanbanutum@mail.ru

Öğr. Gör. Nurzada ANARBAY KIZI

Uluslararası K.Ş. Toktomamatov Üniversitesi
Calal-Abad/Kırgızistan
ruunur1111@gmail.com

ÖZET

Toplumu oluşturan bireylerin tamamı, yönetme-yönetilme ekseninde yer aldığından toplumda hemen herkesi ilgilendiren alanların başında siyaset kurumu gelmektedir. Bu sebeple, toplumun tamamına hitap eden başarılı bir siyaset dilinin toplumun her kesimine hitap edebilecek derecede sade ve anlaşılır olması çok büyük önem arz eder. Nitekim hızla küreselleşen dünyada yaşanan baş döndürücü değişim ve gelişim süreci beraberinde yeni kavramlar getirmektedir. Bu yeni kavramların karşılanması için kaynak dillerde olduğu gibi hedef dillerde de yeni kelime ve terimlere ihtiyaç vardır. Bu ihtiyacın en çok hissedildiği alanlardan biri de, çok hızlı bir şekilde değişen ve gelişen dile sahip olan siyasi alandır. Siyasi alanda başarılı olabilmek için öncelikle siyaset dilinin toplumun önemli bir kesimi tarafından anlaşılmayan yabancı kelime ve terimlerden arındırılması gerekir. Bu arındırma ise, söz konusu yabancı kelime ve terimlere Türkçe ve Rusçada kök ve eklerden - bunların yetersiz kaldığı durumlarda iki dilin kendi imkanlarıyla oluşturduğu kelime ve terimlerden - Türkçe ve Rusçanın kurallarına uygun karşılıklar türetmekle mümkündür. Bu çalışmada uluslararası siyasal alanda sıkça kullanılan Türkçe ve Rusça kelime ve terimlerin etimolojisi, ait oldukları diller ve Türkçe ve Rusçadaki anlamları verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Terim, Kelime, Etimoloji, Siyasi Alan, Kırgızca, Rusça

ЭТИМОЛОГИЯ ПОЛИТИЧЕСКИХ ТЕРМИНОВ В ОБЛАСТИ МЕЖДУНАРОДНЫХ ОТНОШЕНИЙ (НА ПРИМЕРЕ ТЕРМИНОВ В РУССКОМ И ТУРЕЦКОМ ЯЗЫКАХ)

Хурибаева Элмира Гайдаровна

Анарбай кызы Нурзада

АННОТАЦИЯ

Поскольку все люди, составляющие общество, находятся на оси управления, институт политики выходит на передний план областей, которые касаются почти всех членов общества. По этой причине очень важно, чтобы успешный политический язык, обращенный ко всему обществу, был достаточно простым и понятным, чтобы обратиться ко всем слоям общества. На самом деле головокружительные изменения и процессы развития в быстро глобализирующемся мире несут с собой новые концепции. Чтобы соответствовать этим новым концепциям, необходимы новые слова и термины в целевых языках, а также в исходных языках. Одной из областей, где эта потребность ощущается больше всего, является политическая сфера, язык которой быстро меняется и развивается. Для того чтобы быть успешным на политической арене, прежде всего, язык политики должен быть очищен от иностранных слов и терминов, непонятных значительной части общества. Это очищение, с другой стороны, возможно путем получения эквивалентов иностранных слов и терминов в турецком и русском языках от корней и суффиксов - слов и терминов, созданных собственными средствами двух языков, в случаях, когда они недостаточны - в соответствии с правилами турецкого и русского языков. В данном исследовании приводится этимология турецких и русских слов и терминов, часто употребляемых на международной политической арене, языки, которым они принадлежат, и их значения в турецком и русском языках.

Ключевые слова: термин, слово, этимология, политическая отрасль, кыргызский, русский.

**T. KASYMBEKOV'UN "KIRIK KILIÇ" ADLI ROMANINDA SOYLEM VE BELAGATTA
KULLANILAN DEYİMLERİN ÜSLUP ANLAMLARI**

G. O. Kochorova

Jalal-Abad State University named after B. Osmonov
Jalal-Abad, Kyrgyz Republic
gkochorova1@gmail.com

Kadyrova Anara

Jalal-Abad State University named after B. Osmonov
Jalal-Abad, Kyrgyz Republic
anarakadyrova53@gmail.com

ÖZET

T. Kasymbekov'un "Kırık Kılıç" romanında, kelime hazinesi, belagat ile bağlantılı olarak kullanılan ifadelerin üslup anlamları çeşitlidir. Karakterlerin imgelerini ortaya çıkarırken daha fazla sanatsal ve estetik yük taşıyabilirler, karakterlere psikolojik analiz yapma ve bu çağın ve sanatsal metinde anlatılan toplumun karakterleri ve ruhları aracılığıyla kapsamlı bir şekilde algılanmasına katkıda bulunma fırsatı sunarlar. Bu bağlamda, imajlarını daha erişilebilir kılmak için niteliklerine, özelliklerine ve çeşitli sürdürülebilir ifadeler karşılık gelen isimler kullanılmıştır. Doğal olarak, bu tür dilsel araçlar sanatsal metnin cazibesini açığa çıkarır, sembolik önem düzeyini, sanatsal ve estetik kalitesini artırır. Çünkü bu tür deyimlerin üslup çağrışımları güçlü, çok zengin ve etkili olacaktır. Makale bu soruları akılda tutarak yazılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kelime Bilgisi, Deyimler, Üslup Anlamları, Şarkıcılar, Komedyenler

**ТӨЛӨГӨН КАСЫМБЕКОВДУН “СЫНГАН КЫЛЫЧ” РОМАНЫНДАГЫ СӨЗМӨРЛÜККӨ,
ЧЕЧЕНДИККЕ БАЙЛАНЫШТУУ КОЛДОНУЛГАН ФРАЗЕОЛОГИЗМДЕРДИН СТИЛДИК
МААНИЛЕРИ**

Г. О. Көчөрөва

Кадырова Анара

АННОТАЦИЯ

T.Касымбековдун «Сынган кылыч» романында сөзмөрлүккө, чечендикке байланыштуу колдонулган фразеологизмдердин стилдик маанилери ар түрдүү. Алар каармандардын образын ачууда көркөм-эстетикалык чоң жүктөрдү көтөрүп, каармандарга психологиялык анализ жүргүзүүгө мүмкүнчүлүк түзүп, каармандар жана алардын жан дүйнөлөрү аркылуу көркөм текстте баяндалып жаткан доордун жана коомдун ал абалын ар тараптан кабылдоого өбөлгө боло алышат. Мына ошого байланыштуу алардын элесин жеткиликтүү берүү максатында алардын сапат, касиеттерине ылайыктуу атоо сөздөрү, ошону менен бирге ар түрдүү туруктуу сөз айкаштарды пайдаланылып келген. Албетте, мындай тилдик каражаттар көркөм тексттин ажарын ачып, анын каймана маанилүүлүк касиетинин деңгээлин, көркөм-эстетикалык сапатын көтөрөт. Анткени мындай фразеологизмдердин стилистикалык коннотациясы күчтүү, абдан бай жана таасирдүү болот. Макала ушул маселелерди эске алуу менен жазылды.

Ачкыч сөздөр: Сөзмөрлүк, фразеологизмдер, стилдик маанилер, ырчылар, куудулдар.

**THEME: METHODS OF EFFECTIVE TEACHING OF ENGLISH IN GENERAL EDUCATION
SCHOOLS**

Senior Lecturer Uzenbaieva Urkiya
K.Sh.Toktomamatov International University
Kyrgyz Republic
kanbanutum@mail.ru

ABSTRACT

While the 21st century is pulling the whole world into the embrace of the era of globalization, both interest in the English language and demand for it are growing day by day, leading scientists of the world, scientists of various fields, experienced teachers are working on this issue. If we talk about the special importance of teaching English in primary schools, then in each country this issue is permeated with various pedagogical considerations, the results of research and practical work in this area are published in scientific literature, whether in an educational and methodological orientation, from articles of different opinions to large textbooks. It is well known that several dissertations have been written on this topic and scientific degrees have been defended.

Currently, modern teaching methods are based on the classical methods of learning a foreign languages. However, he was influenced by the psychological aspect, foreign cinema, information technology. The methods of teaching English used 20 years ago were more reproductive in nature. To learn words, read a text, listen to an audio recording, write a letter - such tasks were given by the teacher. Perhaps for this reason, many adults who have studied the language for years can read and write English but there have difficulty speaking it.

Keywords: Communicative, Motivational, Psychological, Comfort, Internet

**ТЕМА: ЖАЛПЫ БИЛИМ БЕРҮҮ МЕКТЕПТЕРДЕ АНГЛИС ТИЛИН ЭФФЕКТИВДҮҮ
ОКУТУУНУН УСУЛДАРЫ**

Старший преподаватель Узенбаева Уркия

АННОТАЦИЯ

21 кылым бүткүл дүйнөнү ааламдашуу доорунун кучагына тартып жаткан учурда, англис тилине болгон кызыгуу да, ага болгон суроо-талап дагы күн санап жогорулап жатат Бул маселенин үстүндө дүйнө өлкөлөрүнүн нечендеген чыгаан илимпоздору, ар түрдүү тармактардагы окумуштуулары, тажрыйбалуу педагогдору илимий, илимий-усулдук жана башка практикалык түрдөгү изилдөө иштерин жүргүзүп келишүүдө.

Башталгыч класстарда англис тилин окутуунун өзгөчө маанисине токтоло турган болсок, ар бир өлкөдө бул маселе ар түрдүү педагогикалык ойлор менен камтылып, ар түрдүү багыттагы изденүүлөр менен практикалык иштердин жыйынтыктары илимий адабияттарда болсун, окуу-усулдук багытта болсун, ар кандай пикирдеги макалалардан тартып, ири окуу китептерине чейин жазылып басмадан жарык көрүп келүүдө. Аталган тема боюнча бир канча диссертациялар жазылып, илимий даражалар корголуп жаткандыгы жалпы элге маалым. Азыркы учурда заманбап окутуу ыкмалары чет тилдерин үйрөнүүнүн классикалык методунун негизинде курулган. Бирок ага психологиялык жагы, чет элдик кино, маалымат технологиялары таасирин тийгизди. 20 - жыл мурун колдонулган англис тилин окутуунун ыкмалары көбүрөөк репродуктивдүү мүнөзгө ээ болгон. Сөздөрдү үйрөнүү, текстти окуу, аудио жазууну угуу, кат жазуу - тарбиячы берген тапшырмалар ушундай болгон. Балким, ушул себептен улам, көп жылдар бою тилди үйрөнгөн чондордун көбү англисче окуп, жаза алышат, бирок сүйлөөдөн кыйналышат.

Негизги сөздөр: коммуникативдик, мотивация, психологиялык, комфорттук, интернет

PROBLEMS OF SOCIAL PROTECTION OF CHILDREN IN THE KYRGYZ REPUBLIC AND WAYS TO SOLVE THEM

Senior Lecturer Khasanova Barnokhon

The International University named after K.Sh. Toktomamatov
Jalal-Abad, Kyrgyz Republic
barno0577@mail.ru

ABSTRACT

In this article, the authors analyzed the current state of the sphere of social protection of children, as a result of which problems in this area were identified, and directions for their solution were proposed. It is stated that the problem of childhood worsened significantly after the country gained its independence, which was accompanied by political and socio-economic instability, a decline in production in all sectors of the national economy, inflation, unemployment and other negative factors. The reasons for this difficulty were political and socio-economic instability, the negative consequences of the transition to a market economy, the decline in production in all sectors of the economy, inflation, the high cost of goods and services offered, unemployment and population migration.

It is noted that the role of the state in the system of social protection of childhood is declining against the background of all this. Further, the authors studied the substantive aspects of the legislation in the field of protecting the rights of children, delineated the obligations of the parties and state bodies in this area. The purpose of our article is to study the current state of social protection of children, their rights and the responsibility of the parties that ensure these rights.

Keywords: Rights, Obligations, Protection, Inflation, Unemployment, Healthcare, Education, Child Labor, Violence, Guardianship

ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ ДЕТЕЙ В КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКЕ И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ

Хасанова Барнохон Азамовна

АННОТАЦИЯ

В настоящей статье авторами проведен анализ современного состояния сферы социальной защиты детей, по результатам которого выявлены имеющие в данной сфере проблемы, и предложены направления их решения. Констатируется, что проблема детства значительно обострилась после приобретения страной своей независимости, которая сопровождалась политическими и социально-экономическими нестабильностями, спадом производства во всех отраслях национальной экономики, инфляцией, безработицей и другими негативными факторами. Отмечено о снижении роли государства в системе социальной защиты детства на фоне всего этого. Далее авторами исследованы содержательные моменты законодательства в области защиты прав детей, разграничены обязанности сторон и государственных органов в указанной сфере. Выводы обоснованы конкретными статистическими данными, показаны достигнутые успехи в области защиты прав ребенка.

Ключевые слова: права, обязанности, защита, инфляция, безработица, здравоохранение, образование, детский труд, насилие, попечение, опекуновство.

**THE DIFFERENCES AND COMMON FEATURES OF SOME EVENTS IN THE PLOT
“SEMETEY” OF S KARALAEV AND ZHUSUP MAMAI**

Senior Lecturer A. Sheripbaev
University named after B. Osmonov
Jalal-Abad, Kyrgyz Republic
sheripbaev63@mail.ru

ABSTRACT

The article discusses the differences and common features between the events in some episodes of the development of the plot of the epic "Semetey" by the great manaschi S. Karalaev and the Chinese Kyrgyz manaschi J. Mamai. Since it was appropriate to conduct a comparative study to open the topic, a comparison of the Semetey variants was made. As a result, we make sure that the main events of the plot are saved, although there are some differences in the development of events. A comparative study of the exposition of the epic, taking into account the fact that the version of the epic "Semetey" by S. Karalaev was the subject of a number of studies, the version of Zh. Mamai is in science, but it has not been studied yet. The following conclusions were made:

- a) the equivalence of the plot of Sayakbay and Zhusup Mamay "Semetey";
- b) Differences between some events in the plot of "Semetey" by Sayakbai and Zhusup Mamai;
- c) events those are in the version of Sayakbay, but are not in the version of Zhusup Mamai;
- d) Episodes those are found only in the version of Zhusup Mamai not found in Sayakbay.

Keywords: Plot, Variant, Episode, Exposition, Development of Events, Research, Introduction, Main Events, Heroic Qualities, Image, Trilogy, forty Warriors, Hyperbole, Mythical Image, Mythical Events, by Tradition, Plot Similarities, Plot Differences.

**С. КАРАЛАЕВ МЕНЕН ЖУСУП МАМАЙДЫН “СЕМЕТЕЙЛЕРИНИН” СЮЖЕТИНДЕГИ
АЙРЫМ ОКУЯЛАРДЫН АЙЫРМАЧЫЛЫКТАРЫ ЖАНА ЖАЛПЫЛЫКТАРЫ**
Б.Осмонов атындагы А. Шерипбаев

АННОТАЦИЯ

Макалада улуу манасчы С. Каралаев менен кытайлык кыргыз манасчы Ж. Мамайдын “Семетей” эпосторунун сюжетинин өнүгүшүндөгү айрым бир эпизоддорундагы окуялардын айырмачылыктары жана жалпылыктары иликтөөгө алынды. Теманы ачуу үчүн салыштырып изилдөө максатка ылайыктуу болгондуктан, семетейчилердин варианттарын салыштыруу менен тиешелүү жыйынтыктар чыгарылды. Натыйжада окуялардын өнүгүүсүндө айрым айырмачылыктар болгону менен сюжеттик өзөк окуялар сакталгандыгына ынандык. С. Каралаевдин “Семетей” эпосунун варианты бир топ илиздөөлөрдүн объектисине алынган, Ж. Мамайдын варианты илимде азырынча толук изилденбегендигин эске алуу менен эпостун экспозициясын салыштырып изилдөө аркылуу, төмөнкүдөй тыянак чыгарылды: а) Саякбай менен Жусуп Мамайдын «Семетейлеринин» сюжетинин бирдей жактары;

б) Саякбай менен Жусуп Мамайдын «Семетейлеринин» сюжетиндеги айрым окуялардын айырмачылыктары;

в) Саякбайдын вариантында бар, Ж. Мамайдын вариантында жок окуялар;

г) Жусуп Мамайдын гана вариантында кездешкен, Саякбайда жок эпизоддор.

Негизги сөздөр: сюжет, вариант, эпизод, экспозиция, окуялардын өнүгүүсү.

ANTEP FISTIĞI SİİRT ÇEŞİDİ'NİN TARIMI, SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Semra YILMAZ ÇILDAM

Siirt Üniversitesi

Siirt, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-7026-6088

semrayc@gmail.com

ÖZET

Türkiye Antep fıstığı (*Pistacia vera* L.) meyvesinin gen merkezlerinden biri olup, aynı zamanda üretim alanları itibarıyla dünyada öncü ülke konumundadır. Türkiye’de Antep fıstığı üretiminde Güneydoğu Anadolu Bölgesi ön sırayı almaktadır. GAP Bölgesi’nde kurulacak bahçeler için tavsiye edilen ürün Antep fıstığıdır. Bu meyve Gaziantep, Şanlıurfa, Adıyaman, Mardin ve Siirt’te yoğun olarak yetiştirilmektedir. Bu illerde çoğunlukla yerli çeşitler (ohadi, uzun, halebi, kırmızı), Siirt yöresinde ise Siirt çeşidi yetiştirilmektedir. Siirt çeşidi 2022 yılı itibarı ile Türkiye’nin antepfıstığı ağaç varlığının ve üretiminin yaklaşık %13’ünü karşılamaktadır. İlde 2004 yılında yaklaşık 53 bin dekar olan Siirt fıstığı alanı, 2022 yılında 350 bin dekarı geçmekte ve ağaç sayısı 11 milyona yaklaşmaktadır.

Siirt fıstığı iklim dostu ve sürdürülebilir tarım ürünü olup, ekonomik olarak bölgenin dinamiğini oluşturmaktadır. Siirt çeşidi, ilin engebeli ve kıraç alanlarının değerlendirilmesi açısından oldukça stratejik bir öneme sahiptir. Hemen hemen her yıl ürün veren Siirt çeşidi Avrupa Birliği standartlarına göre iri meyve sınıfına girmekte, daha çok çerezlik olarak tercih edilmektedir. Bu çalışmada Antep fıstığının Siirt çeşidinin coğrafi esasları ele alınmıştır. Siirt çeşidi üretim alanlarında yanlış budama, hatalı toprak işleme, hastalık, fıstık yetiştiriciliğinin klasik yöntemlerle yapılması, bahçe tesisi, sulama şekli, tozlama, zararlı otlar, pazarlama eksiklikleri gibi çeşitli sorunlar mevcuttur. İslah çalışmaları, gübreleme, araştırma ve geliştirme merkezinin kurulması, çiftçi eğitimi, atıkların geri dönüşümü, daha fazla bittim ve menengiç ağacının aşılınması, pestis kullanımının azaltılması, sulama (damlama, mikro sulama), tozlama, lisanlı depoculuk gibi önlemlerle üretim artacak ve Siirt çeşidinin marka değer taşıması sağlanacaktır. Bu amaçlar doğrultusunda Siirt İl Tarım ve Orman Müdürlüğü bünyesinde “Fıstıkçılık Birimi” ve “Siirt Alo Fıstık Birimi ve Danışma Hattı” kurulmuştur. Siirt çeşidinin gelecek stratejisi oluşturulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Tarım, Antep Fıstığı, Siirt Çeşidi, Üretim, Sorun ve Çözümler

**AGRICULTURE OF PISTACHIO SIIRT VARIETY, PROBLEMS AND SOLUTION
SUGGESTIONS**

Semra YILMAZ CILDAM

ABSTRACT

Turkey is one of the gene centers of Pistachio (*Pistacia vera* L.) fruit and is also the leading country in the world in terms of production areas. Southeastern Anatolia Region takes the lead in pistachio production in Turkey. Pistachio is the product recommended for the gardens to be established in the GAP Region. This fruit is grown intensively in Gaziantep, Şanlıurfa, Adıyaman, Mardin and Siirt. In these provinces, mostly local varieties (ohadi, long, halabi, red) are grown, and Siirt variety is grown in Siirt region. Siirt variety supplies approximately 13% of Turkey's pistachio tree wealth and production as of 2022. Siirt pistachio area, which was approximately 53 thousand decares in 2004 in the province, exceeds 350 thousand decares in 2022 and the number of trees approaches 11 million.

Siirt pistachio is a climate-friendly and sustainable agricultural product and economically constitutes the dynamic of the region. The Siirt variety has a strategic importance in terms of evaluating the rugged and barren areas of the province. The Siirt variety, which produces almost every year, is classified as large fruit according to European Union standards and is mostly preferred as a snack. In this study, the geographical basis of the Siirt variety of pistachio is discussed. There are various problems in the production areas of Siirt variety such as wrong pruning, faulty tillage, diseases, pistachio cultivation with classical methods, garden plant, irrigation method, pollination, harmful weeds, marketing deficiencies.

Production will increase with measures such as breeding studies, fertilization, establishment of a research and development center, farmer training, waste recycling, grafting of more bituminous and menengic trees, reducing the use of pesticides, irrigation (drip, micro irrigation), dusting, licensed warehousing, and It will be ensured that the Siirt variety has brand value. For these purposes, "Pistachio Unit" and "Siirt Alo Pistachio Unit and Counseling Line" were established within the body of Siirt Provincial Directorate of Agriculture and Forestry. The future strategy of the Siirt variety should be established.

Keywords: Agriculture, Pistachio, Siirt Variety, Production, Problems and Solutions

О ЯЗЫКЕ И СТИЛЕ ПРОЦЕССУАЛЬНЫХ ДОКУМЕНТОВ

Умида Пулатова

Ташкентского государственного юридического университета

Ташкент, Узбекистан

ORCID ID:0000-0002-5182-008X

pulatovau@mail.ru

АННОТАЦИЯ

В данной статье рассматривается официально-деловой стиль речи, его стилиевые особенности, а также проводится анализ выявленных языковых средств, представленных в текстах процессуальных документов. В частности, в статье проводится анализ языковых и стилиевых особенностей наиболее частотных конструкций, характерных для текстов протоколов и постановлений.

Ключевые слова: официально-деловой стиль, процессуальные документы, протокол, постановление, лингвистические средства.

ON THE LANGUAGE AND STYLE OF PROCEDURAL DOCUMENTS

Umida PULATOVA

ABSTRACT

This article discusses the official business style of speech, its style features, and also analyzes the language means presented in the texts of procedural documents. In particular, the article analyzes the linguistic and stylistic features of the most frequent constructions characteristic of the texts of protocols and resolutions.

Keywords: Official Business Style, Procedural Documents, Protocol, Resolution, Linguistic Means.

FEATURES OF PROFESSIONAL RUSSIAN SPEECH OF FUTURE LAWYERS

Rashid MATENOV

Tashkent State Law University
Tashkent, Uzbekistan
mr.rashid@mail.ru

ABSTRACT

The future professional activity of future lawyers depends on the level of language proficiency, which makes it necessary to learn the basics of oratory and a special culture of speech.

The main requirement of the culture of Russian speech for law students is, first of all, the grammatical, orthoepic and stylistic correctness of speech.

Teaching the language of a specialty is associated with characteristic difficulties in mastering the material, both linguistic and structural in nature: these are lexical difficulties, that is, special terminology, as well as the development of terminological meanings in commonly used words.

Keywords: Legal Text, Culture of Speech, Oratory, Law Students, Learning Difficulties, Specialty Language, Methodological System

ОСОБЕННОСТИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ РЕЧИ БУДУЩИХ ЮРИСТОВ

Рашид Матенов

АННОТАЦИЯ

От уровня владения языком зависит будущая профессиональная деятельность будущих юристов, что вызывает необходимость обучения основам ораторского искусства и специальной культуре речи.

Основным требованием культуры русской речи для студентов-юристов является в первую очередь грамматическая, орфоэпическая и стилистическая правильность речи.

Обучение языку специальности связано с характерными трудностями усвоения материала, как языкового, так и структурного характера: это лексические трудности, то есть особая терминология, а также развитие терминологических значений у общеупотребительных слов.

Ключевые слова: Юридический текст, культура речи, ораторское искусство, студенты-юристы, трудности обучения, язык специальности, методическая система.

CHARACTERISTICS AND FEATURES OF HISTORICAL NOVEL IN LITERATURE

Sevara USMANOVA

Fergana State University

Fergana, Uzbekistan

mahkamovasevara078@gmail.com

ABSTRACT

The historical personality is perceived from the moral and ethical positions of a contemporary, the problems of the historical past are assessed from the point of view of the present time, taking into account the impact of globalization and socialization on our consciousness and world view. The problem of the relationship between the past and the present in the historical novel. Scientists note that “historical novel should combine historical, social and humanistic approaches.

Keywords: Historical Novel, Literary Genre, Specific Time Period, Historical Setting, Real Historical Figures, Character-Driven, Attention to Detail, Relevant Themes, Skill, Research.

**ENİCH BEHİCH KORYUREY'S POEM "GEMİCİLER" EXPRESSES THE LOVE OF THE
COUNTRY**

Valida SHIKHALIYEVA

Azerbaijan State Pedagogical University
Baku/Azerbaijan
v.shikhaliyeva@gmail.com

ABSTRACT

Enis Behic Koryurek, who was influenced by the national literature movement and used syllabic weight in his poems, wrote poems that highlight national feelings by dealing with topics such as patriotism, heroism and love of country. The five-syllable poet, in which the poet also participated, expressed patriotism, valor and heroism in his work in accordance with the characteristics of the movement, and included the Anatolian theme in the poem. "Gemiciler" is one of the poems that the poet wrote during the years of the national struggle. Although sailors are mentioned here, the main theme is patriotism.

The poem "Gemiciler" by Enis Behic Koryurek is dedicated to sailors working in stormy seas. It was very important here to talk about the hardships of the sailors' lives, to call them true heroes even though their lives were in danger.

Enis Behic Koryürak, who calls Turkish sailors real heroes despite their efforts, expressed his special love for them in a poetic language in his poem "Gemiciler".

Keywords: Homeland, Sea, Sailor, Enis Behic Koryurek, Independence

ÇALIŞMA YAŞAMINDA PYGMALION, GOLEM VE GALATEA ETKİSİ

Dr. Öğr. Üyesi Leyla İÇERLİ

Aksaray Üniversitesi

Aksaray, Türkiye

ORCID ID: 0000-0001-7538-0165

leylaicerli@aksaray.edu.tr

Dr. Gül BİLEN

Aksaray İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü

Aksaray, Türkiye

bilengul8@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-3073-4251

ÖZET

Pygmalion, Golem ve Galatea etkisi, insanların eylemlerini ve davranışlarını başkalarının beklentilerine ve inançlarına göre etkileyebilen psikolojik olgulardır. Bu etkiler birey algısı ve beklentisinin gücünü gösteren yaklaşımlardır. Pygmalion, Golem ve Galatea etkisi, olumlu/olumsuz beklentilerin bir kişinin performansını etkileyebileceği bakış açısına dayanmaktadır. Pygmalion, Golem ve Galatea etkisi alan yazında eğitim psikolojisi ve örgütsel davranış konulu çalışmalara konu olmuş ve ampirik çalışmalar ile desteklenmiştir. Pygmalion etkisi, “kendini gerçekleştiren kehanet” adıyla da bilinmekte olup; olumlu beklentilerin bir kişinin performansını yükseltebileceği fikrini ortaya koymaktadır. Birçok çalışma, pygmalion etkisinin özellikle eğitim ve iş yerleri gibi verimliliğe değer verilen alanlarda etkisinin daha güçlü olduğunu göstermektedir. Örneğin; Rosenthal ve Jacobson (1968) tarafından bir devlet ilkokulunda gerçekleştirilen bir araştırmanın sonuçlarına göre öğrencilerine onlardan beklentilerinin yüksek olduğunu dile getiren öğretmenler, bu öğrencilerin diğer öğrencilere göre daha yüksek başarı göstermelerine neden olmuşlardır. Bu durum öğretmenlerin öğrencilerine yükledikleri yüksek başarı beklentisinin öğrencilerin performanslarını etkileyebileceğini ortaya koymuştur. Pygmalion etkisi ile sıklıkla karıştırılan benzer olan bir diğer kavram ise galatea etkisidir. Galatea etkisi, bireyin öz yeterliliğinin yüksek olmasının kişiyi motive etmesi ile bireyin performansında artışın meydana gelmesi olarak tanımlanmaktadır (Orhan ve Mendi, 2019). Pygmalion etkisi, başkalarının beklentilerinin bireylerin performansını etkilemesi üzerine odaklanırken; galatea etkisi, bireyin kendi beklentilerinin etkisini vurgulamaktadır. İki etki birbirini tamamlayan ve birlikte ifade edilen kavramlardır. Golem etkisi, olumsuz beklentilerin bir kişinin performansını olumsuz yönde etkileyebileceğini vurgulamaktadır. Örneğin; Jussim vd. (1995) tarafından yürütülen bir araştırmanın sonuçlarına göre, lider ve yöneticilerin çalışanlara yönelik olumsuz ön yargı ve düşük beklentili davranışlarının çalışanların özgüven ve motivasyonunu azalttığı ve bunun sonucunda da çalışanların performans düzeylerinin düştüğü gözlemlenmiştir. Pygmalion, Galatea ve Golem etkisi, insanların kendileri ve başkaları hakkındaki inanç ve beklentilerinin bireylerin potansiyel ve performansını etkileyebileceğini gösteren önemli kavramlardır. Bu etkileri anlamak, beklentilerin birey üzerindeki etkilerini anlamaya yöneticilerin, eğitimcilerin ve bireylerin potansiyellerini ve etkililiklerini en üst düzeye çıkarmalarına yardımcı olabilir. Bu açıklamalar doğrultusunda bu çalışmanın amacı, çalışma yaşamında Pygmalion, Galatea ve Golem Etkisi konusunu teorik olarak incelemek ve bu konuda alan yazınına katkıda bulunmaktır.

Anahtar Kelimeler: Pygmalion Etkisi, Galatea Etkisi, Golem Etkisi, Performans, Beklenti

PYGMALION, GOLEM GALATEA AND EFFECTS IN THE WORKPLACE

**Assist. Prof. Leyla ICERLI
Dr. Gul BILEN**

ABSTRACT

The Pygmalion, Golem, and Galatea effect are psychological phenomena that can influence people's actions and behavior according to the expectations and beliefs of others. These effects are approaches that show the power of individual perception and expectation. The Pygmalion, Golem and Galatea effect is based on the view that positive/negative expectations can affect a person's performance. The effect of Pygmalion, Golem and Galatea has been the subject of studies on educational psychology and organizational behavior in the literature and has been supported by empirical studies. The Pygmalion effect is also known as "self-fulfilling prophecy"; It introduces the idea that positive expectations can improve a person's performance. Many studies show that the pygmalion effect is particularly strong in areas where productivity is valued, such as education and workplaces. For example; According to the results of a study conducted by Rosenthal and Jacobson (1968) in a public primary school, teachers who stated that they had high expectations from their students caused these students to show higher success than other students. This situation revealed that the high achievement expectation that the teachers impose on their students can affect the performance of the students. Another similar concept that is often confused with the Pygmalion effect is the galatea effect. The Galatea effect is defined as the increase in the individual's performance when the individual's high self-efficacy motivates the individual (Orhan & Mendi, 2019). While the Pygmalion effect focuses on how the expectations of others affect the performance of individuals; The galatea effect emphasizes the influence of the individual's own expectations. The two effects are concepts that complement each other and are expressed together. The golem effect highlights that negative expectations can negatively affect a person's performance. For example; Jussim et al. (1995), it was observed that the negative prejudice and low-expectancy behaviors of leaders and managers towards employees decrease the self-confidence and motivation of the employees, and as a result, the performance levels of the employees decrease. The Pygmalion, Galatea and Golem effect are important concepts that show that people's beliefs and expectations about themselves and others can affect the potential and performance of individuals. Understanding these effects can help managers, educators, and individuals maximize their potential and effectiveness. In line with these explanations, the aim of this study is to theoretically examine the subject of Pygmalion, Galatea and Golem Effect in working life and to contribute to the literature on this subject.

Keywords: Pygmalion Effect, Galatea Effect, Golem Effect, Performance, Expectation

RELATIONS BETWEEN OGHUZ AND BALKAN LANGUAGES BASED ON FOLKLORE AND LINGUISTIC DATA

Assoc. Prof. Adriatik DERJAJ
University of Tirana
Tirana, Albania
adriatik.derjaj@unitir.edu.al

ABSTRACT

Language relations between Turkish, Albanian, Greek, Bulgarian, Romanian, Bosnian, Montenegrin, etc. languages that are spoken in the Balkan Peninsula for centuries have been the main subject of the most important studies of famous linguists, men of letters and historians. Some of them tried to make their mother tongue superior by distinguishing between superior language and low language, which they tried to evaluate in the field of language interaction, while others tried to reveal which language is older than the other, with a topological approach, by making the distinction between the giving language and the receiving language. In addition to these, some historians approached language relations with an anthropological approach and applied to reach certain historical data in the history of their own society, and interestingly, although the first contacts between Turkish and Albanian in these types of studies were limited to the arrival of the Ottoman armies in the region in the early 1400s, much more than this date. The aim of our study is to examine the structure of Oghuz (Middle age Turkish-origin words) used in Balkans and to indicate the folkloric fruits of the Oghuz language in it, which emerged from the one-to-one contact of the Balkan people with the Oghuz Turks and which has survived until today and maintains its freshness as the first day.

Keywords: Oghuz, Balkan, Folklore, Phraseologies, Language, Relations

**LEADER MEMBER EXCHANGE AND PSYCHOLOGICAL EMPOWERMENT: THE
MODERATING ROLE OF PERSON ORGANIZATION FIT**

Ph.D. Nadire CEREZCI BAYCAN

İstanbul, Türkiye
nadirecerezci@yahoo.com

Ph.D. Pinar KAZAZ

İstanbul, Türkiye
pkazaz01@gmail.com

ABSTRACT

Psychologically empowered employees are more committed to their organization, have high job satisfaction, low intention to leave and work tension, are more prone to innovative behaviours, high performance and produce solutions. Psychological empowerment; depends on the conditions in the work environment. Leader-member exchange and person-organization fit represents real-life aspects of jobs for employees. For this reason, it is expected that leader-member exchange and person-organization fit affect work outcomes separately and together. Some research pointed to the complementary or reinforcing nature of leader-member exchange and person-organization fit. However, more is needed to know about the co-action mechanism of these two variables. This study examines the moderating effect of person-organization fit on the relationship between leader-member exchange and psychological empowerment. The data were collected by surveying 252 employees working in 5-star hotels in Istanbul/Turkey, which were reached by convenience sampling. Data were analyzed with SPSS 22, Process Macro v3.4 and AMOS 26.0.0 programs. According to the results, leader-member exchange's effect on psychological empowerment strengthens as person-organization fit increases. However, the effect of leader-member exchange on psychological empowerment becomes insignificant when low person-organization fit values are present. Therefore, the contribution of leaders' supportive behaviours to the psychological empowerment of subordinates depends on the subordinates' perception of their values and characteristics in line with the values and characteristics of the organization. This research contributed to the limited literature on LMX and person-organization fit, and it was found that these two variables interactively affect the desired outcomes for the organization.

Keywords: Psychological Empowerment, Leader Member Exchange (LMX), Person Organization Fit (P-O Fit), Hospitality, Tourism

OKUL İKLİMİNE YÖNELİK ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ALGILARININ İNCELENMESİ

Uzm. Öğrt. Hayrettin DEMİRCİOĞLU

Erciyes Üniversitesi
Kayseri, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-7974-8745

hayrodemir@hotmail.com

Prof. Dr. Semra DEMİR BAŞARAN

Erciyes Üniversitesi
Kayseri, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-5245-7657

sdemir@erciyes.edu.tr

ÖZET

İklim kavramı bir kuruma ait paydaşların o kurumu nasıl betimlediğini anlatmaktadır. Okullar da bir kurum olarak okul iklimine sahiptir. Okul iklimi okuldaki tüm insani unsurların etkileşiminden oluşan, yazılı olmayan değer, tutum ve inançları ifade etmektedir. Bu tutum, değer ve inançlar olumlu ya da olumsuz mahiyette olabilir. Başarılı olarak atfedilen okullar aynı zamanda olumlu okul iklimine de sahiptirler. Öğrenciler okulun ikliminden en çok etkilenen paydaştır. Öğrenciler okulun tüm personeli ile okul sürecinde ya da okul dışı eğitim ortamlarında etkileşim içindedir. Bu etkileşimin sonucu olarak öğrenciler okul iklimini teneffüs etmektedir. Bu çalışmada ortaokul öğrencilerinin öğrenim gördükleri okulun iklimine yönelik algılarının farklı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Buna yönelik aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- Ortaokul öğrencilerinin okul iklimine yönelik algıları cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- Ortaokul öğrencilerinin okul iklimine yönelik algıları sınıf düzeylerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- Ortaokul öğrencilerinin okul iklimine yönelik algıları ailelerinin sosyo-ekonomik düzeylerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Araştırma, ortaokul öğrencilerinin okul iklimine yönelik algılarına odaklandığı için tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Çalışmanın evreni Amasya ili Merkez ilçesinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ortaokula devam eden beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada basit seçkisiz örnekleme kullanılmıştır. Buna göre 283 öğrenci çalışmaya dahil olmuştur. Verilerin toplanmasında "Delaware Okul İklimi Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçeğin alt boyutları; öğretmen-öğrenci ilişkileri, öğrenci-öğrenci ilişkileri, okul ilgisi ve okul kurallarının adilliği boyutlarıdır. Sınıf düzeyine göre öğretmen-öğrenci ve okul kurallarının adilliği boyutlarında anlamlı farklılık bulunmuştur. Okul iklimi üzerinde okul bazında çalışmaların yapılması ve okul ikliminin olumlu hale getirilmesi önerilebilir.

SİNEMANIN İDEOLOJİK İŞLEVİ: FİLM ANLATILARINDA İNGİLİZ HEGEMONYASININ TEMSİLİ

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Selman SEYHAN
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Ankara, Türkiye
ORCID ID: 0000 0003 4764 0278
a.seyhan@hbv.edu.tr

ÖZET

Egemen ideolojilerin toplumları manipüle etmesinde ve sahip olduğu görüşleri yaygınlaştırmasında kitle iletişim araçları önemli bir vazife görmektedir. Aktardıkları iletilerde yer alan görüntü ve ses öğeleriyle verilmek istenen mesaj meşrulaştırılmakta ve gerçekliğine dair kanıtlar sunulmaktadır. Sinema, retorik etkisi yüksek görüntü ve ses öğelerinin en etkili kullanıldığı kitle iletişim aracı olması sebebiyle ideolojinin ve hegemonyanın önemli bir propaganda aracı olarak kullanılabilir. Sinema filmlerinde egemen ideolojiler özellikle tarihi gerçeklerin üzerini örterek sundukları görüntü ve ses öğeleriyle kendi çıkarlarına olan yeni bir gerçeklik oluşturmakta ve topluma sunmaktadır. İzleyiciler ise bu filmleri izleyerek oluşturulan bu ideolojik yeni gerçekliği kimi zaman bilinçli kimi zaman da bilinçsiz bir şekilde kabul etmektedir.

Bu çalışmada sinemanın ideolojik işlevi ve İngiltere'nin özellikle tarihten gelen hegemonyasının sinema filmlerindeki görsel ve ses unsurlarıyla nasıl yansıtıldığına odaklanılmaktadır. Bu kapsamda 2017 yılında çıkmış olan The Mummy (Mumya), Pirates of the Caribbean: Dead Men Tell No Tales (Karayip Korsanları: Salazar'ın İntikamı) ve Transformers: The Last Knight (Transformers: Son Şövalye) filmleri ideolojik film eleştirisi yöntemiyle incelenecektir. Bu inceleme ile aynı yıl gösterime giren üç film içerisinde yer alan görüntü ve sesler aracılığıyla ideolojinin nasıl yansıtıldığı ve İngiliz hegemonyasının nasıl temsil edildiği tespit edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sinema, İdeoloji, Hegemonya, Temsil, İdeolojik Film Eleştirisi

THE IDEOLOGICAL FUNCTION OF CINEMA: REPRESENTATION OF BRITISH HEGEMONY IN FILM NARRATIVES

Assist. Prof. Ahmet Selman SEYHAN

ABSTRACT

Mass media play an important role in the manipulation of societies by the dominant ideologies and the dissemination of their views. With the image and sound elements in the messages they transmit, the message intended to be conveyed is legitimized and evidence of its authenticity is presented. Cinema can be used as an important propaganda tool of ideology and hegemony, as it is the most effective mass communication tool in which images and sound elements with high rhetoric effect are used most effectively. Dominant ideologies in movies create a new reality for their own interests with the visual and sound elements they present, especially by covering up historical facts and presenting them to the society. The viewers, on the other hand, accept this ideological new reality created by watching these films, sometimes consciously and sometimes unconsciously.

This study focuses on the ideological function of cinema and how Britain's historical hegemony is reflected with visual and sound elements in movies. In this context, The Mummy, Pirates of the Caribbean: Dead Men Tell No Tales and Transformers: The Last Knight films, released in 2017, will be analyzed with the method of ideological film criticism. With this study, it will be tried to determine how ideology is reflected and how British hegemony is represented through the images and sounds in the three films that were released in the same year.

Key Words: Cinema, Ideology, Hegemony, Representation, Ideological Film Criticism

**T.C. GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞINA BAĞLI KADIN GENÇLİK LİDERLERİNİN
KARİYER DENEYİMLERİNE İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA***

Cihan ATABEY
cihan.atabey@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı kadın gençlik liderlerinin kariyer deneyimlerinde yaşadıkları engellerin tespit edilmesidir.

Çalışmanın Önemi: Kadınların iş yaşamında karşılaştıkları zorluklar, kariyerlerinde istedikleri noktaya gelememelerine sebep olmaktadır. Bu bağlamda kadın gençlik liderlerinin de bu grupta değerlendirilmesi, haklarında yapılmış çalışma bulunmaması sebebiyle hazırlanan çalışmanın alanda literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yöntem: Bu amaçla yapılan çalışma nitel araştırma yöntemi ile yapılmıştır. Araştırma deseni olarak Fenomenoloji kullanılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak 'görüşme' kullanılmıştır. Araştırmada çalışma grubuna yarı yapılandırılmış görüşme formu ile sorular sorulmuş, rızaları ve onayları dahilinde ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Hemen akabinde ise metine dökülmüş, çalışma sonunda; çalışma grubundaki katılımcılardan uygunluk onayı alınmıştır. Tüm bu işlemler araştırmanın çalışma grubu olan ve amaca yönelik seçilen kolay ulaşılabilir durum örnekleme türüne dahil 6 kadın gençlik liderine uygulanmıştır. Toplanan veriler içerik analizi yapılarak tema ve kategoriler halinde tablolatırılmıştır.

Bulgular: Araştırmadan elde edilen bulgular, kadın gençlik liderlerine yöneltilen sorular ve cevaplar ışığında değerlendirildiğinde kariyer deneyimlerinde karşılaştıkları olumsuzluklara dair belirgin bir fark olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç: Sonuç olarak tüm veriler değerlendirildiğinde araştırma sorularına ilişkin verilen yanıtlar doğrultusunda kadın gençlik liderlerinin kariyer deneyimlerinde engeller yaşadıkları ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Gençlik Lideri, Kariyer Deneyimleri

* Bu çalışma yüksek lisans tezinden uyarlanmıştır.

MÜZE MAĞAZASI ÜRÜN TASARIMLARININ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK AÇISINDAN İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Sevim KARAALIOĞLU

İstanbul Kültür üniversitesi

İstanbul, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-1678-9168

svmkaraali@gmail.com

ÖZET

Günümüzde öne çıkan bir kavram olan *sürdürülebilirlik* ve söz konusu alanın müze mağazası ürün tasarımlarına yansımaları çalışmanın temel konusunu oluşturmaktadır. Bu çalışmada sürdürülebilirliği öne çıkaran ürün tasarımlarının öneminin vurgulanması, müze mağazasında sergilenen ürünlerin sürdürülebilirlik bağlamında incelenmesi ve bu alanda önerilerin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu betimsel çalışmada, Türkiye’de ve dünyada öne çıkan müze mağazası ürün tasarımları örnekler üzerinden incelenmektedir. Kültürün bir yansıması olan müze mağazaları tarihi değerleri temsil etmesi açısından oldukça önemlidir. Aynı zamanda tasarımın kültürel değerleri somutlaştırdığını ve daha değerli hale getirdiğini söylemek mümkündür. Müze mağazasında yer alan ürün tasarımları yerli ve yabancı ziyaretçiler tarafından *hatırlamak, hediye etmek, anı olarak saklamak, bellekte kalıcılığı sağlamak* gibi önemli anlamlar yüklenmektedir. Söz konusu tasarımlar işlevsellik, özgünlük, kullanılan malzemenin sürdürülebilirliği bağlamında önemli bir rol oynamaktadır. Yapılan bu çalışmada özellikle ülkemizde müze mağazası ürün tasarımlarının sürdürülebilirliği açısından incelendiğinde sınırlı sayıda çalışmaların olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tasarım, Ürün Tasarımı, Müze Mağazaları, Sürdürülebilirlik

INVESTIGATION OF MUSEUM STORE PRODUCT DESIGNS IN TERMS OF SUSTAINABILITY

Assist. Prof. Sevim KARAALIOĞLU

ABSTRACT

Sustainability, which is a prominent concept today, and its reflections on museum store product designs constitute the main subject of the study. In this study, it is aimed to emphasize the importance of product designs that emphasize sustainability, to examine the products exhibited in the museum store in the context of sustainability and to develop suggestions in this area. In this descriptive study, the prominent museum store product designs in Turkey and in the world are examined through examples. Museum stores, which are a reflection of culture, are very important in terms of representing historical values. At the same time, it is possible to say that design embodies cultural values and makes them more valuable. The product designs in the museum store are loaded with important meanings such as remembering, giving as gifts, keeping them as memories, and ensuring permanence in memory by local and foreign visitors. These designs play an important role in terms of functionality, originality and sustainability of the materials used. In this study, it is seen that there are a limited number of studies when the museum store product designs are examined in terms of sustainability in our country.

Keywords: Design, Product Design, Museum Stores, Sustainability.

**FİZİKTE PROJE ÇALIŞMASININ UYGULANMASINA VE YARATICI YETENEKLERİN
OLUŞUMUNA OKUL ÇOCUKLARININ İLGİSİNİ ARTIRMAK İÇİN DİJİTAL KAYNAKLARI
KULLANMANIN ETKİLİ YÖNTEMLERİ**

Atırkul USSERBAYEVA
Güney Kazakistan, Şımkent
Kazakistan
userbaevaatirkul@mail.ru

ÖZET

Bu makalede, okul çocuklarının fizik dersinde proje çalışmasının uygulanmasına ve yaratıcı yeteneklerin oluşumuna olan ilgisini artırmanın etkili yöntemleri tartışılacaktır.

Özellikle; bir çocuğu araştırma çalışması için hazırlamak, ona araştırma arama beceri ve yeteneklerini öğretmek, modern eğitimin önemli bir görevi haline getirmek amacımızdır. Yeni izlenimler edinme, daha fazlasını öğrenme arzusu, sürekli gözlemlene ve deneme isteği, dünya hakkında bağımsız yeni bilgi arayışı, bir çocuğun karakterinin en önemli özellikleri olarak kabul edilir. Araştırma yöntemini kullanma ihtiyacı, öğrencinin bilgi edinme sürecinde çevreye olan ilgisi, sevgi dolu tutumu ile açıklanmaktadır.

Araştırma çalışmasının organizasyonu, geliştirilmesi, öğrencilerin yaratıcılığını oluşturmanın özel yollarından biridir. Bu çalışma, gerekli göstergeler tabanlarını kullanarak modern bilgi teknolojilerini kullanan veritabanlarıyla çalışmayı sağlar. Modern bir öğretmenin ana faaliyeti, bir kişiliğin eğitiminin ve yetiştirilmesinin sürekliliği iken, önemli bir konu, araştırma çalışmaları yoluyla öğrencilerde kendini geliştirme, yaratıcılık, merak niteliklerinin oluşmasıdır.

Bir öğrencinin bağımsız araştırması, bireysel gereksinimlerinin karşılanmasıyla onu ilgilendiren soruların cevaplarının aranması üzerinde büyük bir etkiye sahiptir. Ayrıca bağımsız araştırma, entelektüel ve yaratıcı yeteneklerin, düşünme ve keşfetme yeteneğinin gelişmesine katkıda bulunur. Öğrenci, bağımsız araştırma yaparak, kendisi için yeni bilgiler keşfederek ve çevresini iyi tanıyabilir. Başvuranlar, konularının özelliklerini, alaka düzeyini, önemini fark ederek, çeşitli yöntem ve teknikler kullanarak tatmin edici bir sonuç elde edebilirler.

Bu makalede aynı zamanda fizik öğrencilerinin araştırma çalışmalarını organize etmek için dijital kaynakları kullanmanın bir dizi yöntemi araştırılıp yazılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kazakistan, Okul, Öğrenci, Fizik, Araştırma

**ЭФФЕКТИВНЫЕ МЕТОДЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЦИФРОВЫХ РЕСУРСОВ ДЛЯ
ПОВЫШЕНИЯ ИНТЕРЕСА ШКОЛЬНИКОВ К ВЫПОЛНЕНИЮ ПРОЕКТНОЙ РАБОТЫ
ПО ФИЗИКЕ И ФОРМИРОВАНИЯ ТВОРЧЕСКИХ СПОСОБНОСТЕЙ**

Атыркул УСЕРБАЕВА

РЕЗЮМЕ

В данной статье рассмотрены эффективные методы повышения интереса школьников к выполнению проектной работы по физике и формирования творческих способностей.

В частности: подготовка ребенка к исследовательской работе, обучение его навыкам и умениям исследовательского поиска становится важной задачей современного образования. Получение новых впечатлений, желание узнать больше, стремление постоянно наблюдать и экспериментировать, самостоятельный поиск новых сведений о мире рассматриваются как важнейшие черты характера ребенка. Необходимость применения исследовательского метода объясняется заинтересованностью, любящим отношением учащегося к окружающей среде в процессе получения знаний.

Организация, развитие научно-исследовательской работы-один из конкретных путей формирования творчества учащихся. Данная работа обеспечивает работу с базами данных с применением современных информационных технологий, с использованием необходимых ориентировочных баз. В то время как основная деятельность современного учителя – это преемственность образования и воспитания личности, важным вопросом является формирование у учащихся качеств саморазвития, творчества, любознательности посредством проведения научно-исследовательской работы.

Самостоятельное проведение исследования школьником оказывает большое влияние на поиск ответов на интересующие его вопросы с удовлетворением его индивидуальных требований. Кроме того, самостоятельное проведение исследований способствует развитию интеллектуальных и творческих способностей и умений мыслить, исследовать. Учащийся может узнавать свое окружение, проводя самостоятельные исследования, открывая новые знания для себя, а не в готовом виде. Соискатели, осознавая специфику, актуальность, значимость своей темы, с помощью различных методов и приемов достигают удовлетворительного результата.

В данной статье также представлен ряд методик применения цифровых ресурсов для организации научно-исследовательской работы учащихся по физике.

Ключевые слова: Казахстан, школа, ученик, физика, исследования.

**MUSICAL DRAMATURGY AND MATERIAL IN TURGAY ERDENER'S OVERTURE OF
'İSTANBULNAME MUSICAL'**

Assist. Prof. Aysegul DINC
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan, Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-4262-196X
adinc@erzincan.edu.tr
Assist. Prof. Levent UNLU
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan, Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-4365-6283
lunlu@erzincan.edu.tr

ABSTRACT

Incidental music, like other programmatic music genres, processes the content it receives in addition to music. While programmed music sometimes means only a symbol, a literary theme, a work of visual art from the composer's original point of view, the overtures stay loyal to the text and the action on the stage in order to explain the subject and plot of the play right before the play. Thus, overtures that prepare the audience for the play before it starts and summarize the play beforehand are designed in connection with the plot in the play. In this study, "*Istanbul Musical*", the music of which belongs to Turgay Erdener, has been examined in terms of both its connection with the fiction and the play it contains and its musical characteristics. The main purpose of our study is to evaluate the overture of the '*Istanbulname Musical*' both within the framework of music and in terms of musical dramaturgy. Descriptive analysis was used in the study and the overture of the work was evaluated both musically and in terms of the text and the action on the stage. As a result, it is seen that the overture consists of four parts that differ from each other due to the difference in style, the maqam structure is used in the minor tonality, and the rhythmic motifs strengthen the bond between the parts. Dramaturgically, the place and rhythmic characteristics of the percussions in the overture show that the composer emphasized the theme of occupation in the overture. The second part of the overture in tango theme refers to the love in the play, the humorous mood of the third part emphasizes the middle play characters.

Keywords: Turgay Erdener, Istanbulname Musical, Overture, Music Analysis, Musical Dramaturgy.

THE ILLUSION OF HAPPINESS IN “THE GREAT GATSBY” BY F. SCOTT FITZGERALD

Svetlana ALYMKULOVA

Osh State University

Osh, Kyrgyzstan

Darika BEKKULOVA

Osh State University

Osh, Kyrgyzstan

sb_oshsu@mail.ru

ABSTRACT

Absolutely true that money cannot buy one happiness and it clearly applies to The Great Gatsby because it shows the upper class of American society in the 1920's as unhappy. The illusion of happiness is a theme most apparent in the novel as it shows how far one will go to achieve their goals. The most evident way was through Gatsby, a rich and popular man who was known by all through the extravagant parties he threw. The rich seem to be happy, but F. Scott Fitzgerald uses symbols and characters to reveal that this is not the case. The eyes of Dr. T.J. Eckleburg symbolize the unhappiness hidden behind a facade of wealth. He also uses the colors yellow and gold to symbolize the difference between false happiness from wealth, and real happiness.

People say that money cannot buy happiness, but can happiness be achieved by avoiding everything that makes one unhappy? The answer is no. Avoiding problems does not make them disappear but it does give one a false sense of happiness that is temporary.

In “The Great Gatsby” many of the characters may try to make themselves look happy on the outside, but they know that a piece of their happiness is missing.

“NÖRO-PAZARLAMA” KONULU YAYINLARIN VERİ GÖRSELLEŞTİRME METODU İLE
BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Öğr. Gör. Öznur AKTAŞ

Kocaeli Üniversitesi

Kocaeli, Türkiye

oznur.aktas@kocaeli.edu.tr

Dr.Öğr. Üyesi Oğuz YAVUZYILMAZ

Kocaeli Üniversitesi

Kocaeli, Türkiye

oguz.yavuzyilmaz@kocaeli.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, bugüne kadar Nöro-pazarlama (Neuromarketing) terimi ile ilgili yapılan mevcut yayınların bibliyometrik analizini yaparak, konu ile ilgili trendlerin durumunu ortaya koymaktır. Elde edilen bu sonuçlar, araştırmacıların ve yazarların bu alanın yapısı hakkında net görüş elde etmelerine yardımcı olacaktır.

Araştırmamız için gerekli olan veriler “Neuromarketing“ anahtar kelimesi kullanılarak, Web of Science veri tabanından alınarak VOSviewer programında analiz edilmiştir. Nöro-pazarlama ile ilgili 2004 yılından Mayıs 2023 tarihine kadar toplam 787 çalışma yayınlanmıştır. Bu yayınların tümü analize dahil edilmiştir.

Elde edilen veriler ile *Ortak-Yazar Analizi*, *Ortak-Kelime Analizi*, *Atıf Analizi*, *Ortak-Atıf Analizi* yapılarak farklı kaynak nitelikleri arasındaki ilişkilerin etkileri ve güçleri ortaya konulmuştur.

Analiz sonucunda, bağlantı gücü en yüksek çalışma olan “*Ariely D. (2010)*” 174 atıf almıştır. Yayınlanma yeri bağlamında bağlantı gücü en yüksek “*Neuroimage*” ve bağlantı gücü en yüksek yazar ise “*Plassmann H.*” olmuştur. Ortak-Yazar analizi incelendiğinde kurumlar bağlamında “*Brainsing*”, yazarlık bağlamında “*Fabio Babiloni*”, ülkeler bağlamında ise “*Amerika*” bağlantı gücü en yüksek ülke olmuştur. Ortak kelime analizi bağlamında “*Neuromarketing*” anahtar kelimesi bağlantı gücü bakımından birinci sırada yer almıştır.

Yapılan bu çalışmanın , “Nöro-Pazarlama” konusunda yapılacak olan araştırmalara yol göstermesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Nöro-Pazarlama, Bibliyometrik Analiz, VOSviewer

**WILLIAM SHAKESPEARE'İN KRAL LEAR OYUNUNDA TEMSİL VE KARAKTER İLİŞKİSİ
BAĞLAMINDA SOYTARI KARAKTERİNİN KONUMLANIŞI VE TRAGEDYA KURGUSUNA
ETKİSİ**

Nesli Meriç SANİOĞLU

Kocaeli Üniversitesi

Kocaeli, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-2020-8469

neslimericsanioglu@gmail.com

ÖZET

Soytari kavramının ortaya çıkışı, neredeyse insanlık tarihi kadar eski olmakla birlikte, bir meslek olarak da M.Ö. 4.000'lere kadar ulaştığı bilinmektedir. Tarihsel perspektifte, soytarının başlıca görevi, kralı eğlendirmek ve gerçekleri şaka yoluyla krala aktarmaktır. Bu yönüyle *soytarılık*, kelimenin sığ haliyle geçiştirilemeyecek kadar ciddi bir iştir. Hele ki de gerçek hayattan alınıp, sanatın konusu olunca, üzerinde defalarca düşünmeyi gerektiren, felsefi bir metafora dönüşmektedir. Bu metaforun, tiyatrodaki en iyi temsilcilerinden biriye, hiç kuşkusuz, *Kral Lear*'ın *Soytari*'sıdır.

Shakespeare'in dört büyük tragedyasından biri olan *Kral Lear*, araştırmacısına çok yönlü bakma olanağı sunan çok katmanlı oyunlarından biridir ve *Soytari* karakterinin, oyun içindeki konumlanışı bakımından hem ironik hem ikonik bir motif oluşturur. Bu çalışma, *Kral Lear*'da yer alan *Soytari* karakterini *dramaturjik* gelişime etkisi bağlamında inceleyerek, karakterin kurgusal akış içindeki önemini bulgulamayı amaçlamaktadır. Söz konusu çalışma, göstergebilimsel bir metodolojiyle ele alınmış olup; Shakespeare ve oyunu hakkında kısa bir girişin ardından *soytari* kavramının tarihsel gelişimiyle ilgili kısa bir özeti ve nihayetinde oyunun akışı içerisinde, *Soytari* karakterinin dramaturjik etkisini inceleyen bölümleri içermektedir.

Anahtar Kelimeler: William Shakespeare, Kral Lear, *Soytari*, Dramaturji, Tiyatro

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN WEB 2.0 ARAÇLARINI ÖĞRETİMDE ETKİN
KULLANMALARINA YÖNELİK ÖĞRETMEN EĞİTİMİ**

Belkıs ERCAN

Erciyes Üniversitesi

Kayseri, Türkiye

ORCID ID: 0000-0001-8214-8874

belkisercan@hotmail.com

Prof. Dr. Semra DEMİR BAŞARAN

Erciyes Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0002-5245-7657

sdemir@erciyes.edu.tr

ÖZET

Web 2.0 araçları ilkokuldan itibaren öğretimin teknolojiye entegrasyonunu sağlamakta, öğretmen-öğrenci, öğrenci-öğrenci etkileşimini desteklemekte, öğrencilere 21. yüzyıl becerileri kazandırmada önemli rol oynamaktadır. Öğretmenlerin öğretimde web 2.0 araçlarını etkin olarak kullanmaları “dijital yerli” olarak nitelendirilen öğrencilerin teknolojiyi öğrenme ve üretme aracı olarak kullanmalarına olanak sağlayacaktır. Yapılan araştırmalar öğretmenlerin öğretimde web 2.0 araçlarını etkin bir şekilde kullanamadıklarını göstermektedir. Konu hakkında bilgi eksikliğinin olması kullanamama nedenlerindedir. Bu çalışmanın amacı sınıf öğretmenlerine web 2.0’ın temel kavramları hakkında bilgi veren en yaygın web 2.0 araçlarından olan Kahoot, Google Classroom, Edpuzzle, Pixton, Quickworksheets’in etkin kullanımını sağlamaya yönelik hazırlanan eğitim programının etkisini değerlendirmektir. Bu çalışma, nicel araştırma anlayışına uygun olup deneysel desenlerin deneme öncesi modellerinden tek grup ön test- son test modeline uygun olarak tasarlanmıştır. Bu çalışmada denekler, bir devlet ilkokulundaki 18 sınıf öğretmenidir. Okulda web 2.0 araçlarıyla ilgili karşılaşılan problemler ve geliştirilmesi gereken durumlar için ihtiyaç analizi yapılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin web 2.0 araçlarını öğretimde etkin kullanmaları konusunda üç ihtiyaç için (hissedilen, ifade edilen ve öngörülen ihtiyaç) veri toplanmasına karar verilmiştir. İhtiyaç analizinde veri toplama yöntemi olarak yüz yüze görüşme yapılmıştır. Programın etkililiğinin belirlenmesinde birinci araştırmacı tarafından hazırlanan eğitimin kazanımlarını kapsayan başarı testi kullanılmıştır. Bu eğitimde sınıf öğretmenlerine, birinci araştırmacının görev yaptığı okulda 10 ders saati web 2.0’ın temel kavramları ve en yaygın web 2.0 araçlarını kullanma becerisi eğitimi verilmiştir. Uygulama sonunda sınıf öğretmenlerinin bilgi düzeyini ölçmek için başarı testi, son test olarak uygulanmıştır. Ön test puanları ile son test puanları arasındaki fark incelenmiştir. Açık uçlu bir görüşme sorusuyla eğitime katılan öğretmenlerin eğitimin kendilerine olan katkısı konusunda görüş alınmıştır. Uygulama sonucunda son test lehine anlamlı bir artışın olduğu ve öğretmenlere sorulan açık uçlu soruya verilen yanıtlara göre de eğitimin amacına ulaştığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İnternet, Web 2.0, Teknoloji, Web 2.0 Araçları, Sınıf öğretmeni

**WEB SİTELERİNDEKİ REKLAM GÖRSELLERİNİN GÖZ İZLEME TEKNİĞİ İLE ANALİZİ:
TÜRKİYE'DEKİ HAVA YOLLARI ÖRNEĞİ***

Zuhal YILDIZ AKPUR

Nişantaşı Üniversitesi

İstanbul, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-6006-2735

20201523008@std.nisantasi.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Sefa CEYHAN

Nişantaşı Üniversitesi

İstanbul, Türkiye

ORCID: 0000-0002-3788-0756

sefa.ceyhan@nisantasi.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada havayolu web reklamlarının etkinliğinin nöropazarlama tekniklerinden biri olan göz takip tekniği ile analiz edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda nöropazarlamanın havayolu pazarlamasında kullanım alanları ortaya çıkarılacaktır. Göz takip analizinde bakış noktaları, ısı haritası, ilgi alanı, göz sıçrama, odaklanma analizleri yapılarak, bu analizlerin web reklamlarında önemli veriler sunabileceği düşünülmektedir. Araştırma kapsamında göz takip cihazı kullanılarak en az 15 denekten veri elde edilmesi planlanmaktadır. Araştırma sonucunda web reklamlarında yer alan temaların, görsel öğelerin, kadın-erkek görselleri ve fiyat içerikli reklam görsellerinin olup olmamasına göre bakış noktaları arasındaki farklılıkların, göz sıçraması ve ısı haritasındaki değişimlerin uyarılara göre tespit edilmesi hedeflenmektedir. Havayolu işletmelerinde web reklamları üzerinde yapılan deneysel çalışmaların son derece sınırlı olması sebebiyle çalışmanın önemli olduğu ve literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Nöropazarlama, Göz Takip, Havayolu Pazarlama, Web Reklamları

**ANALYZING ADVERTISEMENT IMAGES ON WEBSITES WITH EYE TRACKING
TECHNIQUE: THE CASE OF AIRLINE COMPANIES IN TURKEY**

Zuhal YILDIZ AKPUR

Assist. Prof. Dr. Sefa CEYHAN

ABSTRACT

The aim of this study was to analyze the effectiveness of airline web advertisements using the eye-tracking technique, which is one of the neuromarketing techniques. In line with this objective, the areas of application of neuromarketing in airline marketing will be identified. It is believed that eye-tracking analysis, including gaze points, heat maps, areas of interest, eye saccades, and focus analysis, can provide important data in web advertisements. Within the scope of the research, it is planned to obtain data from at least 15 participants using an eye-tracking device. The research aims to identify the differences in gaze points, eye saccades, and changes in heat maps based on the presence or absence of themes, visual elements, male-female images, and price-related advertisement visuals in web advertisements. Due to the limited number of experimental studies conducted on web advertisements in the airline industry, this study is considered important and is expected to contribute to the literature.

Keywords: Neuromarketing, Eye Tracking, Airline Marketing, Web Advertisements

*Bu çalışma Zuhal YILDIZ AKPUR'un Nişantaşı Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsünde Dr. Öğr. Üyesi Sefa CEYHAN danışmanlığında hazırladığı yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

**ENGELLİ ÇOCUK YETİŞTİREN AİLELERE ENTEGRE DESTEĞİN SOSYO-PSİKOLOJİK
SORUNLARI**

Senior Researcher Mazhidova Dildora Abdukhamidovna

Uzbek Research Institute of Pedagogical Sciences named after Kary-Niyazi
Tashkent, Republic of Uzbekistan,
ORCID ID: 0009-0004-1699-3593
dildora26@mail.ru

Alimova Nodira Saidakhmadovna

Uzbek Research Institute of Pedagogical Sciences

ÖZET

Bu yazıda çocuğun erken dönem gelişiminin özellikleri, ihtiyaçlarının karşılanması ve çocuğun gelişimindeki aksaklıklar incelenmiştir. Engelli bir çocuğun doğumunda gerekli erken müdahale önlemleri vurgulanmıştır.

Anahtar kelimeler: çocuk, aile, ihtiyaçlar, psiko-duygusal gelişim, engellilik, erken müdahale, engellilik.

**СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ КОМПЛЕКСНОЙ ПОДДЕРЖКИ
СЕМЕЙ, ВОСПИТЫВАЮЩИХ ДЕТЕЙ С ОГРАНИЧЕННЫМИ ВОЗМОЖНОСТЯМИ**

Маджидова Дилдора Абдухамидовна

Алимова Нодира Саидахмадовна

АННОТАЦИЯ

В данной статье изучены особенности раннего развития ребенка, обеспечения потребностей и нарушения развития ребенка. Освещены необходимые меры раннего вмешательства при рождении ребенка с ограниченными возможностями.

Ключевые слова: ребенок, семья, потребности, психоэмоциональное развитие, ограниченные возможности, раннее вмешательство, инвалидность.

EBA KULLANIMININ İNGİLİZCE DERS BAŞARISINA KATKISININ İNCELENMESİ

Feride TAŞCI

Erciyes Üniversitesi

Kayseri, Türkiye

ORCID ID: 0009-0001-8667-5185

ferakkus@hotmail.com

Prof. Dr. Semra DEMİR BAŞARAN

Erciyes Üniversitesi

Kayseri, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-5245-7657

sdemir@erciyes.edu.tr

ÖZET

Bugünün dünyasında yaşanan hızlı gelişmelerin sonucu olarak eğitim alanında da çağın gereğini yakalamak için ülkeler teknolojik gelişmeleri yakından takip etmek zorundadır. Türkiye’de teknolojinin eğitime entegrasyonu Fatih projesiyle ivme kazanmıştır ve bu kapsamda oluşturulan Eğitim Bilişim Ağı (EBA) nın kullanımı her geçen gün yaygınlaşmaktadır. Her yaş grubundan öğrencilere zengin içerikler sunan EBA, öğrencilerin İngilizce dil becerilerinin gelişmesi için de onlara farklı etkinlikler sunmaktadır. Sınıf seviyelerine göre EBA kullanım oranları değişim göstermektedir. 2018 yılında yayımlanan bir çalışmada orta okul öğrencilerinin EBA’yı en fazla kullandığı, ilkokul öğrencilerinin ise en az kullandıkları görülmüştür. Dolayısıyla öğrenciler ilkokuldan ortaokula başladığı zaman EBA’ya yabancılaşmaktadır. Bu öğrenciler EBA’dan gönderilen ödevlere karşı ilgisiz davranmakta ve ödevleri tamamlayamamaktadır. Kendileriyle yapılan görüşmeler sonucunda bu öğrencilerin bir kısmının EBA’ya giriş yapmayı bilmedikleri, giriş yapanların ödevi yaptıkları halde kaydedemedikleri ve EBA portalı içerisindeki uygulamalardan haberdar olmadıkları tespit edilmiştir.

Bu çalışmanın amacı, öğrencilerin farkındalık, bilgi ve beceri kazanmalarına yardımcı olmak motivasyonu ile hazırlanan EBA Eğitim Programının 5. sınıf öğrencilerinin EBA kullanma sıklığına ve yetkinliğine etkisini araştırmak ve sonuçta öğrenmeyi kolaylaştırmaya destek olmaktır. Çalışmada araştırma modeli olarak yarı deneysel desenlerden tek gruplu ön test son test modeli kullanılmıştır. Bu çalışmaya Türkiye’nin orta bölgesinde üst düzey sosyo-ekonomik yapıya sahip nüfusun yoğun olduğu bölgelerden birinde bulunan bir orta okuldaki 37 öğrenci dahil olmuştur. Bu öğrencilerin tamamı 5. sınıf düzeyindedir. Veri toplama aracı olarak ihtiyaç analizi aşamasında görüşme ve gözlem formları, eğitimin etkililiğini anlamak için de öğrencilerin EBA performansları ve eğitim sonunda uygulanan bilgi testi kullanılmıştır. İhtiyaç analizi sonuçları, öğrencilerin EBA kullanmayı bilmediklerine işaret ettiği için, EBA hesabı oluşturma aşamasından, EBA’nın tüm detaylarını uygulamalı anlatan bir program tasarlanmış, uygulanmış ve sonuçları değerlendirilmiştir. Anılan program toplamda sekiz ders saati sürmüştür. Uygulama sonucunda öğrencilerin EBA kullanım sıklıklarının arttığı, EBA ödevlerinin zamanında yapıldığı, İngilizce derslerindeki katılım ve akademik başarılarının arttığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: EBA Kullanımı , Yabancı Dil Öğretimi, Akademik Başarı

EKOLOJİK SANAT ETKİNLİKLERİNİN ÖĞRENCİLERİN ÇEVRE SORUNLARI FARKINDALIĞINA ETKİSİ

Ceren YURTTAŞ

Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye
cerennehiryurttas@gmail.com

Doç. Dr. Seyfullah GÜL

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Samsun, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-5166-454X

seyfullah.gul@omu.edu.tr

ÖZET

Çevre sorunları, insanlığın karşı karşıya kaldığı en karmaşık problemlerden biridir. Çevre sorunlarıyla ilgili kaygıların artarak devam etmesi bu sorunsalın çözümüyle ilgili yöntemlerin neler olduğu ya da nasıl çözülebileceğiyle ilgili önemli bir tartışma alanı oluşturmuştur. Politika yapıcılar, kanunlar, medya, yerel yönetimler ve STK'lar gibi birçok paydaşın sorunun çözümünde etkin rol alabileceği noktası yanında çevre eğitimi de bu sorunsalın çözümünde etkili bir güç olarak görülmektedir. Çevre eğitiminde birçok alternatif yaklaşım bulunmakla birlikte ekolojik sanat etkinlikleri çevre eğitimi zenginleştirmek adına sıklıkla kullanılmaktadır. Bu araştırmanın amacı formal eğitimin ilk yıllarında çevre sorunları konusunda farkındalık oluşturmada disiplinler arası bir yaklaşımla ekolojik sanat etkinliklerinin etkisini araştırmaktır. Bu amaca ulaşmak için nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Türkiye'nin Karadeniz bölgesinde yer alan bir devlet ilkokulunun birinci sınıfında öğrenim görmekte olan 17 ilkokul öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışma grubunun seçiminde amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. Araştırmanın uygulaması 2021-2022 eğitim-öğretim yılında ikinci yarıyıl olan bahar döneminde müzik ve görsel sanatlar derslerinde yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak öğrenci resimleri ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Öğrencilerin ekolojik sanat etkinlikleri öncesinde ve sonrasında çevre sorunları temalarına ilişkin öğrencilerin çizdikleri resimler gösterge bilimsel olarak analiz edilmiş ve betimlenmiştir. Görüşmelerden elde edilen veriler ise içerik analizine tabi tutulmuştur.

Öntest bulguları öğrencilerin düşük düzeyde bir çevre sorunları farkındalığına sahip olduğunu göstermektedir. Son test bulguları ekolojik sanat etkinliklerinin öğrencilerin çevre sorunlarına yönelik farkındalıklarını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Ekolojik sanat etkinliklerinin ilkokullarda öğrencilerin çevre farkındalığını artırmak için etkili bir yöntem olacağına inanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çevre eğitimi, İlkokul, Ekolojik sanat, Çevre sorunu.

THE EFFECT OF ECOLOGICAL ART ACTIVITIES ON STUDENTS' AWARENESS OF ENVIRONMENTAL PROBLEMS

Ceren YURTTAS
Assoc. Prof. Seyfullah GUL

ABSTRACT

Environmental problems are one of the most complex problems facing humanity. Continuation of concerns about environmental problems has created an important area of discussion about the methods related to the solution of this problem or how it can be solved. In addition to the point that many stakeholders such as policy makers, laws, media, local governments and NGOs can take an active role in solving the problem, environmental education is also seen as an effective force in solving this problem. Although there are many alternative approaches in environmental education, ecological art activities are frequently used to enrich environmental education. The aim of this research is to investigate the effect of ecological art activities with an interdisciplinary approach on raising awareness about environmental problems in the first years of formal education. In order to achieve this aim, a research methodology has been designed to action research. The study group of the research consists of 19 primary school students studying in the first grade of a public primary school in the Black Sea region of Turkey in the 2021-2022 academic year. Easily accessible case sampling, one of the purposive sampling methods, was used in the selection of the study group. The application of the research was carried out in music and visual arts classes in the 2021-2022 academic year. Student pictures and semi-structured interview form were used as data collection tools. The pictures drawn by the students on the themes of environmental problems before and after the ecological art activities were analysed and described semiotically. The data obtained from the interviews were subjected to content analysis.

The pretest findings show that the students have a low level of awareness of environmental problems. The posttest findings show that ecological art activities have a positive effect on students' awareness of environmental problems. It is believed that ecological art activities will be an effective method to increase students' environmental awareness in primary schools.

Keywords: Environmental Education, Primary School, Ecological Art, Environmental Problem.

**IN THE CONTEXT OF EASTERN AND WESTERN CULTURES, FEATURES OF THE TANGO
GENRE İN "SUMMER NIGHT'S DREAM " WRITTEN BY MARCEL KHALİFA**

Dr. Shabnam SHIKHALIYEVA

Sultan Qaboos University

Sultanate of Oman

ORCID ID: 0000-0002-7841-5308

shabnam@squ.edu.om

ABSTRACT

Tango dance, and its characteristics are known all over the world and has unique rhythmic functions, can be found in the musical culture of many countries. Despite being located on different continents in terms of geographical space, tango dance has permeated the Arab world and the characteristic features of this dance have been embodied in the works of Arab composers in a unique way (Dariz al Attash "Light of my dreams", Farid al Atrash "Arabic tango", Marcel Khalifa "Summer Night's Dream").

In general, in the modern era, creating dialogues between cultures, representing different civilizations and synthesizing different fields of art are relevant. The interaction between Eastern and Western cultures is one of the most important issues in modern times. The ancient culture of the East, which always kept its features, own characteristics by always closing in on itself, protecting itself from outside interferences and influences, is already trying to adapt to the demands of the modern age in the XXI century, and it inevitably begins to show itself in the field of music. Compared to other fields of art and culture, adaptation and networking are more noticeable in the field of music. In this sense, Arab composers also try to combine the Eastern musical culture with the modern tendencies of the West. These kind of works written by Arab composers are based on the synthesis of East-West culture and demonstrate the characteristics of two different musical cultures. One of such interesting works is "Summer Night's Dream" by the Arab composer Marcel Khalifa.

Keywords: A. Piazzolla, M. Khalifa-Summer Nights Dream, Libertango, Tango, Qanun Musical Instrument

MODERN ARAP EDEBİYATINDA ÖNE ÇIKAN BAZI ROMAN YAZARLARI

Sare AKRAM

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Ankara, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-7774-4177

saremohammed.akram@student.asbu.edu.tr

ÖZET

Modern Arap edebiyatında romanın ortaya çıkışı aslında 1798 yılında Napolyon Bonapart'ın Mısır'a askerî sefer düzenlemesiyle başlamaktadır. 1798 senesinin ardından, Arap coğrafyasında batılılaşma hareketi başlamıştır. Modern Arap dünyasında roman yazarların daha çok Mısır'da yoğunlaştığı görülmektedir. I. Dünya savaşından sonra roman alanında Doğu-Arap tefekkürü ile Batı- Avrupa zihniyeti birleştirilmiş ve oldukça verimli çalışmalar elde edilmiştir. Batılı değerlerle tanışma fırsatı bulan Arap edebiyatı yazarları, bu süreçte yeni fikirler ortaya koymuşlardır. Romanın önemi konusunda bilinç sahibi olan Arap edebiyatı yazarları, yaşadıkları ortamda toplumun tarihi, sosyal olayları ve aşkları gibi konuları gündeme getirmek istediklerinde romanın aynasını ilgili yöne çevirmişlerdir. Bu anlamda Arap edebiyatı yazarları, gerek Arap dünyasında gerekse uzak coğrafyalarda farklı bakış açıları kazandırmıştır. Arap dünyasında yankı uyandıran fakat Türk akademisinde pek tanınmayan başta Mısır'ın roman yazarları olmak üzere diğer Arap ülkelerinde öne çıkan bazı roman yazarları hakkında kısaca bilgilere yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Modern Arap Edebiyatı, Roman, Arap Edebiyatı Yazarları, Mısır.

IN MODERN ARAB LITERATURE FEATURED SOME NOVEL WRITERS

Sare AKRAM

ABSTRACT

The emergence of the novel in modern Arabic literature actually begins with Napoleon Bonaparte's military expedition to Egypt in 1798. After 1798, the westernization movement started in the Arab geography. It is seen that novel writers in the modern Arab world are mostly concentrated in Egypt. After the First World War, Eastern-Arab thought and Western-European mentality were combined in the field of novel and very productive studies were obtained. Arab literature writers, who had the opportunity to meet Western values, put forward new ideas in this process. Arab literature writers, who are conscious of the importance of the novel, turned the mirror of the novel in the relevant direction when they wanted to bring up the issues such as the history of the society, social events and loves in the environment they lived in. In this sense, writers of Arabic literature have brought different perspectives both in the Arab world and in distant geographies. Brief information will be given about some of the prominent novelists in other Arab countries, especially the novelists of Egypt, who have repercussions in the Arab world but are not well known in the Turkish academy.

Keywords: Modern Arabic Literature, Novel, Arab Literature Writers, Egypt.

ORYANTALİST AÇIDAN SHAKESPEARE'İN OTHELLO VE TITUS ANDRONICUS
OYUNLARINDA SİYAH-BEYAZ KARŞITLIĞI VE “ÖTEKİ” İMGESİ

Öğr. Gör. Ali Ömür ULUSOY

Kocaeli Üniversitesi

Kocaeli, Türkiye

Güzel Sanatlar Fakültesi

ORCID ID: 0000-0001-8510-1545

ali.ulusoy@yahoo.com

ÖZET

Shakespeare'in yazdığı ilk oyunlardan olan *Titus Andronicus* ve olgunluk dönemi oyunlarından olan *Othello*, dramaturjik eksen bakımından, en yoğun haliyle *ötekilik* olgusunu barındıran spesifik tragedya olarak göze çarpar. Her iki oyunda da yer alan siyahi karakterlerin, genetik-ontolojik ön koşullarının epistemolojik bir yansıması olarak da değerlendirilebilecek olan *ötekilik* imgesi; dönemin düşünüş biçimini yansıtmanın ötesinde, evrensel bir metafor olarak, günümüz *dramatik* evreninde de varlığını sürdürmektedir. *Edward Said* ise ötekileştirmenin metodolojik perspektifini oluşturma çabasında olan ender kuramcılardan birdir. *Oryantalizm* adı altında topladığı çalışmaları; en yalın haliyle Batı dünyasının Doğu'nun kendini temsil etmesini engelleme ve batının doğu üzerinde kurduğu sömürgeci politikalar olarak tanımlanabilir.

Shakespeare'in yazdığı *Othello* ve *Titus Andronicus* ise oryantalizmin eksen aldığı doğu-batı karşıtlığında değil, kuzey-güney karşıtlığında yer almasına rağmen, aynı bölünmenin ve ayrıştırmanın merkezinde konumlanır. Bu çalışma, bir taraftan *Edward Said*'in *oryantalizm* kavramı üzerinden bir Shakespeare okuması yapmayı, diğer taraftan öteki imgesinin her iki oyundaki konumlanışını bulgulamayı amaçlayan bir ön çalışma niteliğindedir. Yapısalcı bir düzlemde ele alınan çalışma, metin odaklı göstergebilim yöntemiyle değerlendirilmiş ve dramaturjik çözümlemeyle yazıya aktarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Othello, Titus Andronicus, Edward Said, Oryantalizm, Ötekilik

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI ÇERÇEVESİNDE HUKUKİ BELİRLİLİK İLKESİ

Hülya EGELİ
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Ankara, Türkiye
ORCID ID:0000-0002-8660-2330
egelihulya67@gmail.com

ÖZET

Sosyal hayatın gerekleri ve gerçekleri değiştikçe sosyal düzeni sağlayan yasalar da sürekli bir değişime uğramaktadır. Bu değişim hukuk alanında bir gereklilik olmakla birlikte hukuki belirlilik açısından bazı sakıncaları barındırmaktadır. Zira kanuni düzenleme yapılırken yeterli özen gösterilmezse hukuki belirlilik ilkesi zarar görecektir. Hukuki belirlilik ilkesi yapılan her kanuni düzenlemenin farklı yorumlamaya yer bırakmayacak şekilde net ve anlaşılır olmasını sağlamaktadır. Lafzi açıklığın yanında kanuni düzenlemelerin sistematik olarak da açık ve net olması gerekmektedir. Bu çerçevede hukuki belirlilik ilkesinin temel gerekliliği kişinin ve idarenin hangi durumda hangi hukuk kuralı ile muhatap olacağına açık ve net olmasıdır. Kanunlar sürekli bir değişim halinde olduğunda hukuki güvenlik ve bunun sonucu olarak hukuk devleti ilkesi de ihlal edilecektir. Bu sebeple hukuki belirlilik ilkesi hem kanun koyucu açısından hem de kanun uygulayıcıları açısından önem arz etmektedir.

Bu bağlamda çalışmamızda Anayasa Mahkemesi kararları çerçevesinde hukuki belirlilik ilkesi ele alınacaktır. Anayasa Mahkemesinin yıllar içerisinde bu ilkeye yaklaşımına değinilerek, hukuki belirlilik ilkesinin unsurları değerlendirilecektir. Bu çalışma ile hukuk devletinin bir gereği olan hukuki belirlilik ilkesinin önemi, gerekliliği ve ihlali teşkil eden durumlara yönelik çözüm önerilerinin sunulması hedeflenmektedir.

Anahtar Klimeler: Hukuki Belirlilik İlkesi, Hukuk Devleti, Anayasa Mahekemesi, Hukuki Güvenlik, Kanun

PRINCIPLE OF LEGAL CERTAINTY WITHIN THE FRAMEWORK OF CONSTITUTIONAL COURT DECISIONS

Hulya EGELI

ABSTRACT

As the requirements and realities of social life change, the laws that ensure the social order are also constantly changing. Although this change is a necessity in the field of law, it has some drawbacks in terms of legal certainty. Because, if sufficient care is not taken while making legal arrangements, the principle of legal certainty will be damaged. The principle of legal certainty ensures that every legal regulation made is clear and understandable, leaving no room for different interpretations. In addition to literal clarity, legal regulations must also be systematically clear and unambiguous. In this context, the basic requirement of the principle of legal certainty is that it is clear and unequivocal in which case the person and the administration will be dealt with by which legal rule. When laws are in a constant state of change, legal security and, as a result, the principle of the rule of law will be violated. For this reason, the principle of legal certainty is important both for the legislator and for the law enforcement.

In this context, in our study, the principle of legal certainty will be discussed within the framework of the decisions of the Constitutional Court. The approach of the Constitutional Court to this principle over the years will be mentioned and the elements of the principle of legal certainty will be evaluated. With this study, it is aimed to present the importance and necessity of the principle of legal certainty, which is a requirement of the rule of law, and to offer solutions for situations that constitute a violation.

Keywords: Legal Clarity, Principle, State of Law, Constitutional Court, Legal Security, Law

KALKINMADA ÇOCUĞUN YERİ: ON BİRİNCİ KALKINMA PLANI ÖRNEĞİ

Arş. Gör. Yasin UZUN

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Niğde, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-3686-2900

yasinuzun@ohu.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Ahu TANERİ

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Niğde, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-1339-9159

ahutaneri@ohu.edu.tr

ÖZET

Kalkınma, toplumların ekonomik, sosyal ve siyasi alanlarda ilerleme kaydederek insanların yaşam standartlarını yükseltmeyi ve sürdürülebilir gelecek oluşturmayı amaçlayan bir süreçtir. Toplumların kalkınma hedef ve planlarında çocuklar, gelecek nesli temsil etmeleri nedeniyle stratejik bir önceliğe sahip olmakla birlikte kilit bir rol üstlenirler. Toplumlar geleceğini şekillendirmek için ulusal düzeyde planlamalar yaparken uzun vadeli çıkarlarını da gözeterek, belirledikleri hedeflerde çocuklara önemli bir yer ayırır. Sürdürülebilir kalkınma hedefleri belirlenirken çocuklara yönelik alınacak kararlarda ve onlarla ilgili yapılacak planlamalarda toplumlar, çocuklara yönelik etik ve ahlaki sorumluluklarını yerine getirmekle yükümlüdürler. Bu, toplumların gelecekteki nesillerin iyi bir şekilde yetişmesi ve sağlıklı bir toplum oluşturma hedefine ulaşması için gerekli olan koşulları yaratmaları anlamına gelir. Bu çerçevede toplumlar, çocukların ihtiyaçlarını karşılayacak ortamların yaratılması, eğitim ve sağlık hizmetlerinin erişilebilirliğinin sağlanması, çocuklara yönelik kötüye kullanımın önlenmesi, korunmaları ve desteklenmeleri gibi konularda etkin rol oynamalıdır. Böylece toplumlar, çocukların sağlıklı, güvenli ve adil bir ortamda büyümelerini sağlayarak, toplumsal kalkınmanın sürdürülebilirliğine katkıda bulunmuş olurlar. Sağlıklı, eğitilmiş, korunan ve katılımcı bir çocuk nesli; insan sermayesinin güçlenmesine, yoksulluğun azalmasına, sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasına, toplumsal gelişme ve istikrara, inovasyon ve rekabetçiliğin artmasına, barış ve toplumsal uyumun sağlanmasına, demokrasi ve katılımın güçlenmesine, insan hakları ve adaletin korunmasına olumlu yönde etki eder. Bu nedenle, çocukların iyi bir şekilde desteklenmesi ve haklarının gözetilmesi, ülkelerin kalkınmasında stratejik bir öncelik olmalıdır. Bu bağlamda bu çalışma, Türkiye'nin On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023) içerisinde çocukların hangi alanlarda planlamalar içerisinde yer aldığını belirlemeyi amaçlamaktadır. Veriler nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi ile toplanmış ve doküman analizi tekniği ile analiz edilmiş ve yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Kalkınma, Kalkınma Planları, Çocuk

5-6 YAŞ GRUBU ÇOCUKLARIN OKUL ÖNCESİ EĞİTİME DEVAM İSTEKLİLİĞİNİN VELİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ*

Dr. Öğr. Üyesi Ahu TANERİ
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Niğde, Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-1339-9159
ahutaneri@ohu.edu.tr
Ayla SARIKAYA
Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye
ORCID ID: 0009-0006-6919-6509
samet-20005@hotmail.com

ÖZET

Okul öncesi eğitim, çocukların doğumundan okula başlama yaşına kadar olan dönemde, onların gelişimsel ihtiyaçlarını karşılayarak bilişsel, duygusal, fiziksel ve sosyal becerilerinin gelişimine destek olmayı amaçlayan bir eğitim türüdür. Okul devamsızlığı ise öğrencinin kayıtlı olduğu okuluna gitmemesi veya okulda belirtilen saatlerde derslere katılmamasıdır. 5-6 yaş grubu çocukların okul öncesi eğitime devam istekliliği, çeşitli faktörlere bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. Çocukların ilgi ve yetenekleri, eğitim ortamının niteliği, ailelerin tutum ve davranışları, öğretmenlerin yaklaşımı gibi faktörler, çocukların okula devam istekliliğini etkileyebilir. Özellikle destekleyici ve olumlu bir aile tutumu, çocukların okula düzenli olarak gitmelerini ve eğitimlerinden tam olarak faydalanmalarını sağlayabilir. Bu nedenle bu çalışmanın amacı; 5-6 yaş grubu çocukların okul öncesi eğitime devam istekliliğinin veli görüşlerine göre incelenmesi olarak belirlenmiştir. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni benimsenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu çocukları okul öncesi eğitime devam eden 8 veli oluşturmaktadır. Veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. İçerik analizi tekniği ile analiz edilen veriler sonucunda; çocukların okul öncesi eğitim almaya istekliliklerin genel olarak olumlu olduğu, okula devamsızlık nedenlerinin öğretmenle tartışma, arkadaşlarla kavga, okulu sevmeme, uykusuzluk, hastalık ve veliden kaynaklanan sebeplerden oluştuğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca velilerin, çocuklarının okula devam istekliliğini artırmak için ebeveynlik stillerinden duyarlılık ve talepkârlık boyutunda tutum sergiledikleri çalışmanın bulguları arasında yer almıştır. Çalışmada son olarak, öğrencilerin okula devam istekliliğini artıran durumların; öğretmeni sevmeye, samimi iletişim, okul imkânları, sınıf atmosferi ve akranların olduğu; okula devam istekliliğini düşüren durumların ise; öğretmenin tavrı, sağlık sorunları, erken saatte uyanma, okul imkanlarının azlığı ve akranlar olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim, 5-6 Yaş Çocuklar, Okula Devamsızlık

*Bu araştırma, Dr. Öğr. Üyesi Ahu TANERİ danışmanlığında, Ayla SARIKAYA tarafından hazırlanan tezsiz yüksek lisans projesine dayanmaktadır.

PUBLIC SPEAKING SKILLS: THE SILENT CHALLENGE OF THE STUDENTS

Ph.D. Albana SHIJAKU

University of Tirana

Tirana, Albania

albana_shijaku@yahoo.com

ABSTRACT

Nearly all course curricula and their corresponding syllabi indicate that subject-related presentations will be made at the end of the program. Although they haven't previously had any training, their presentations will silently affect the overall score. Public speaking is one of the most challenging disciplines, so students must learn to deal with it through trial and error. Our schools need to be up to the level of demand in society, and history shows that public speaking skills are vital in civic life.

Only three of the 480 credits required for bachelor's and master's degrees-which have no prerequisites-are dedicated to public speaking instruction for students. Attending this course is a unique opportunity for training before graduation. Unfortunately, there may be none for some diplomas. This paper aims to demonstrate the significant imbalance in public speaking instruction found in educational courses. The article will also highlight the challenges and difficulties the students face. History has shown that eliminating one of the most effective courses from the curriculum undermines the core purpose of education-to produce well-educated citizens of the future-so we must allow them to learn from a vast treasure trove of knowledge in the field by inserting the subject into the curriculum not only at the introductory level but as a complete course.

Keywords: Public Speaking, Curriculum, Communication Skills

A PRAGMATIG STUDY ON CHINESE SEPERABLE WORDS

Dr. Mesut KESKIN

Beijing Language and Culture University, BLCU

Faculty of Linguistic Sciences

ORCID ID: 0000-0002-3308-2175

mesutkeskin@shisu.edu.cn

ABSTRACT

Words are undoubtedly one of the most considerable elements of languages. In addition to this, each type of word has its own unique function in expressions. In general, if the necessary amount of vocabulary learning is achieved numerically in the learning of a language, it is considered a natural process to reach correct expressions by using the learned words in positions or forms similar to other languages that are classified in the same way as that language in terms of typological syntax. However, the situation is very different in the Chinese language. Words in Chinese are unlike any other language in the world due to their unusual usage characteristics. This is especially true for separable verbs that express action. Chinese separable words are verbs used to express certain behaviors. This type of verb also has the characteristics of “li (separation)”, which means to be used separately, and “he (combination)”, which means to be used together. From a pragmatic point of view, they are often influenced by other elements in the process of using them. These influences can cause separable words to be pragmatically different from general inseparable verbs. Therefore, separable words are not only the key content of Chinese teaching, but also a major difficulty for Chinese learners. This paper aim to analyze the example sentences and sorts out the differences between the correct and misused words, and then draws the corresponding pragmatic conditions.

Keywords: Chinese, Separable Words, Separable Conditions, Pragmatic Analysis

**ÇİNCE AYRILABİLEN KELİMELERİN (FİLLERİN) KULLANIM ŞEKİLLERİ YÖNÜNDEN
İNCELENMESİ**

Dr. Mesut KESKİN

ÖZET

Kelimeler diller için şüphesiz en önemli yapı taşlarıdır. Bunun yanı sıra ifadelerde her bir kelime türünün kendine has bir fonksiyonu bulunmaktadır. Genel olarak bir dilin öğreniminde sayısal açıdan gerekli görülen miktarlarda kelime öğrenimine ulaşılması durumunda öğrenilen kelimelerin tipolojik söz dizimi açısından o dil ile aynı şekilde sınıflandırılmış olan diğer dillere benzer konumlar veya şekiller ile kullanılarak doğru ifadeler ulaşılması dil öğreniminde doğal bir süreç olarak kabul edilmektedir. Ancak, Çin dilinde durum çok daha farklı bir şekildedir. Çin dilinde kelimeler sıradışı olan kullanım özellikleri ile dünyadaki diğer hiç bir dil ile benzememektedirler. Özellikle eylem bildiren ayrılabilen kelimeler için durum bu şekildedir. Çince eylem bildiren ayrılabilen kelimelerin (fiillerin) aynı anda ayrı ve birleşik kullanılabilme özellikleri mevcuttur. Ayrılabilen kelimeler kullanım şekilleri yönünden birlikte yer aldıkları diğer öğelerden etkilenerek normal kelimelerden farklı olan şekillerde kullanılırlar. Dolayısıyla gerek Çince öğreticileri, gerek ise Çince öğrenen öğrenciler için her daim zor bir konu olmuştur. Çalışmamız, ayrılabilen kelimeleri örnekler yardımı ile inceleyerek doğru ve hatalı kullanım şekilleri yönünden gözlemleyecektir. Böylelikle bu kelimelerin kullanımlarında uygun olan koşullara ulaşılması sağlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çince, Ayrılabilen Kelimeler, Ayrılabilme Kriterleri, Kullanım Şekilleri

**ALGI TASARIMI BAĞLAMINDA ANİMASYON FİLMLERİ VE GÖSTERGEBİLİM; KARLAR
ÜLKESİ ELSA FİLMİNİN GÖSTERGEBİLİM VE GREIMAS'IN EYLEYENSEL
ÖRNEKÇESİNE GÖRE ÇÖZÜMLENMESİ**

Öğr. Gör. Bedia Zeynep ÇAKAR

Ege Üniversitesi

İzmir, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-2714-4165

bedia.zeynep.cakar@ege.edu.tr

Prof. Dr. Lütfü KAPLANOĞLU

Yıldız Teknik Üniversitesi

İstanbul, Türkiye

ORCID: 0000-0002-7094-8302

lkaplanoglu@gmail.com

ÖZET

Film tarihi açısından önemli bir yere sahip olan animasyon sineması özellikle hedef kitlesi çocuk olan filmlerde farklı konular ve farklı teknikler aracılığıyla niceliksel olarak önemli bir noktadır.

Animasyon filmleri, karakterlerin ve dünyaların tasarımı açısından çok çeşitli fırsatlar sunar. İyi bir animasyon filmi, izleyicinin kendisini o dünyaya ait hissetmesini sağlayacak kadar gerçekçi bir tasarım kullanırken, aynı zamanda fantastik öğelerle dolu bir hikâyeyi anlatma özgürlüğünü de sunar. Tasarımsal açıdan, animasyon filmleri sınırsız yaratıcı potansiyele sahiptir ve bu nedenle büyük bir sanat eseri haline gelebilirler. Algı yönetimi açısından, animasyon filmleri izleyicinin beklentilerini ve duygusal tepkilerini yönlendirmede etkilidir. Karakterlerin ve dünyaların tasarımı, filmin tonunu ve izleyicilerin filmde ne bekleyeceğini belirleyebilir. Animasyon filmleri aynı zamanda farklı kültürlerle ait temaları ele alabilir ve bu kültürlerin algılanmasına katkıda bulunabilirler. Örneğin, bir Japon anime filmi, Japon kültürüne ait birçok öğeyi içerir ve izleyicilere Japon yaşam tarzı ve değerleri hakkında bir anlayış kazandırabilir. Tasarımsal açıdan sınırsız yaratıcı potansiyele sahip olan animasyon filmleri, izleyicilerin beklentilerini ve duygusal tepkilerini yönlendirmede etkili olabilmektedir. Bu çalışmada animasyon filmlerinden Karlar Ülkesi Elsa filminin göstergebilim çerçevesinde algı tasarımı ilişkisi sorgulanmıştır. Bu çerçevede öncelikle algı tasarımı bağlamında animasyon filmleri kısaca ele alınmış, ardından Karlar Ülkesi filmi göstergebilimsel metodolojiye dayanarak Greimas'ın eyleyensel örnekçesine göre filmin çözümü yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Animasyon Filmler, Göstergebilim, Algı, Algı Tasarımı, Greimas, Eyleyensel Örnekçe

GELECEK TÜRKLERİN Mİ? TÜRK DEVLETLER TEŞKİLATI VE YENİ DÜNYA

İlknur Şebnem OZTEMEL

Hacettepe Üniversitesi

Ankara, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-8829-7800

ilknuroztemel14@gmail.com

ÖZET

Yeni dünya denilince akla ilk olarak, internet, sosyal medya, bilgi ve iletişim teknolojileri, yeşil dönüşüm, enerji güvenliği ve yeşil enerji gibi kavramlar gelmektedir. Öte yandan mevcut konjonktür bizleri, Ukrayna-Rusya Savaşı, Arap Baharı Olayları başta olmak üzere çeşitli siyasi gelişmelerden yadigar iç savaşlar, terörizm, ekonomik yetersizlikler ve çevresel sorunlar gibi pek çok acı gerçekle yüzleştirmektedir. İşte bunların tam ortasında, Orta Asya'daki dört bağımsız Türk devleti olan Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan ile onların Batı'ya açılan kapıları niteliğindeki Azerbaycan ve Türkiye, Kasım 2021'de aldıkları kararla 1992'den beri bu ülke halkları arasındaki siyasi ve kültürel etkileşimi artırmak için faaliyet gösteren Türk Keneşi'nin ismini değiştirip, yapısını geliştirerek Türk Devletler Teşkilatı'nı kurmuşlardır. Covid-19 pandemisi, Ukrayna, Afganistan, Irak, Suriye, Doğu Akdeniz ya da Güney Çin Denizi gibi komşu bölgelerde artan siyasi rekabet, Türk Devletler Teşkilatı idealinin ve üye devletlerin jeopolitik önemini artırmıştır. Üye ülkelerin coğrafi konumu, zengin enerji kaynakları, yüksek genç nüfus oranı, nüfusun eğitimli ve teknolojik gelişmelere açık olması gibi avantajlar teşkilatı bu noktada yeni bir bölgesel aktör olarak ön plana çıkartabilecekken; bazı üye devletler arası çözümlenemeyen sınır anlaşmazlıkları, Kırgızistan ya da Özbekistan gibi belirli ülkelerde geliştirilmesi faydalı olabilecek milli birlik bilinci ve genellikle liderler arası ikili ilişkilere dayanan devletlerarası ilişkiler, teşkilatın uluslararası arenada hak ettiği konuma gelememesi riskini doğurmaktadır. Yine Türk Devletler Teşkilatı, Rusya-ABD ve AB, ABD-Çin ya da Rusya-Çin gibi ülkeler arasındaki bölgesel ve küresel rekabetteki bir faktör olmak yerine başlı başına, istikrar kaynağı bir aktör olmalıdır. Bu çerçevede, dijital dönüşüm, teknoloji transferi, gelişmiş lojistik projeleri, ortak yeşil dönüşüm ve enerji projeleri, ekonomik gelişim gibi yumuşak güç unsurları öncül olabilir. Ayrıca, bunun için Çin'in Kuşak ve Yol Projesi başta olmak üzere, farklı projelerden de faydalanılabilir. Bu aşamada öncelikli olarak yapılması gereken, objektif analizler hazırlanması, çok-taraflı ve açık politika yapım süreçlerinin inşası ve kazan-kazan ilkesine dayalı işbirliklerinin geliştirilmesidir.

Anahtar Kelimeler: Türk Devletler Teşkilatı, Çok-Kutupluluk, Dijital Dönüşüm, Enerji Güvenliği, Yeşil Dönüşüm

**TÜRKİYE'DE ENFLASYON HEDEFLERİNE ENFLASYON VE GELİR DAĞILIMI
ÇERÇEVESİNDEN BAKIŞ: 2006-2020**

Fatma Pınar BEDEL TOPLU

Selçuk Üniversitesi

Konya, Türkiye

ORCID ID: 000-0002-7747-9916

fpinarbedel@windowslive.com

Prof. Dr. Zeynep KARAÇOR

Selçuk Üniversitesi

Konya, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-2050-644X

Prof. Dr. Burcu GUVENEK

Selçuk Üniversitesi

Konya, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-7159-2555

ÖZET

Gelir dağılımını etkileyen en önemli faktörlerden birisi enflasyondur. Satın alma gücünü azaltan yüksek enflasyon, gelir grupları arasındaki uçurumun da derinleşmesine sebep olmaktadır. Döviz kuru ve parasal stratejilerin fiyat istikrarını sağlama konusundaki başarısızlığı, enflasyon hedeflemesini ön plana çıkarmış ve hedefleme politikasını ilk benimseyen ülke olan Yeni Zelanda, günümüzde uygulayan 31 ülke için de iyi bir örnek oluşturmuş, kriz içerisinde değil ama kriz riskinde yaşamaya alışık olan Türkiye için son 14 yılın en düşük enflasyonu sağlanmıştır.

Merkez bankalarının para politikasını önceden belirleyerek kamuoyuna duyurması ve bu orta vadeli doğrudan hedefe ulaşmak amacıyla uygulamaya geçmesi olarak tanımlanabilen enflasyon hedeflemesi stratejisi, ülkelerin özelliklerine ve içinde bulunduğu ortama bağlı olup, birtakım standartların sağlanmasını şart koşmaktadır. Enflasyon hedeflemesi haricinde parasal büyüklüklere ilişkin bir taahhüdün bulunmaması, merkez bankası bağımsızlığı, şeffaflık genel kabul görmüş kriterlerdendir.

Enflasyonun gelir dağılımı üzerindeki olumsuz etkileri bilinmekte, doğru politika ve hedef seçimleri için ise, doğru ölçüm ve analiz yöntemlerinin kullanılması gerekmektedir. GINI Katsayısı, Yüzde Paylar Analizi, Göreli Yoksulluk gibi ölçüm yöntemleri gelir dağılımında adaleti gözler önüne sermektedir. Literatürde enflasyonun etkileri ve gelir dağılımı konusunda pek çok çalışma bulunmakta, anket, analiz ve araştırmalarla desteklenmektedir.

Çalışmamızda, enflasyon ve enflasyon hedeflemesi stratejisi hakkında bilgi verilmiş 2006-2020 yılları arasında gelir dağılımı ile ilişkisi ve gelir grupları üzerindeki etkisi tablo ve grafiklerle açıklanmıştır. Enflasyonun ve gelir dağılımının en düşük %20'lik gelir grubu ile en yüksek %20'lik gelir grubunun 2006-2020 yılları arasındaki seyirini inceleyen bu çalışmada TÜİK ve TCMB verilerinden yararlanılmış, yoksul kesimin temel giderlerinin tüketim sepetinde gün geçtikçe oluşturduğu baskıya karşılık, yüksek gelir kesiminin bu konuda sermayedar olarak avantaj sağladığı görülmüştür. Enflasyonun yarattığı gelir dağılımı bozucu etki, kesimlerin yaşam standartları arasındaki farkı artırarak, adaleti bozduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Para Politikası, Enflasyon Hedeflemesi, Gelir Dağılımı

JEL Kodları: E52, D31, D33

ENFLASYON HEDEFLEMESİ: GELİŞMİŞ VE GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER İÇİN DEĞERLENDİRME

Fatma Pınar BEDEL TOPLU

Selçuk Üniversitesi

Konya, Türkiye

ORCID ID: 000-0002-7747-9916

fpinarbedel@windowslive.com

Prof. Dr. Zeynep KARAÇOR

Selçuk Üniversitesi

Konya, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-2050-644X

Prof. Dr. Burcu GÜVENEK

Selçuk Üniversitesi

Konya, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-7159-2555

ÖZET

Merkez bankalarının belirli bir enflasyon hedefine para politikası aracılığıyla ulaşmasını amaçlayan enflasyon hedeflemesi stratejisi, ekonomik istikrar, enflasyon kontrolü ve ekonomik büyüme üzerinde etkilidir. Genel itibariyle gelişmiş ülkelerde başarılı sonuçlar veren enflasyon hedeflemesi, bu ülkelerde enflasyon oranlarının düşmesini, ekonomik istikrarın artmasını ve para politikası şeffaflığını sağlamıştır. Uygulandığı ülkenin ekonomik koşullarına ve yapısına uygun şekilde belirlenmesi gereken strateji, gelişmekte olan ülkeler için daha karmaşık yapıdadır. Yüksek enflasyonunun yanı sıra makroekonomik diğer problemleri de olan gelişmekte olan ülkeler için politikanın yapısal reformlarla desteklenmesi gerekmektedir. Kendi ihtiyaçlarına göre ve yerel koşullar dikkate alınarak hazırlanan politika disiplinli para politikası ve fiyat istikrarının sağlanmasında etkili bir araç olabilir.

Enflasyonun kontrol altında tutulması, ekonomik faktörlerin beklentilerinin şekillenmesi, fiyat istikrarının sağlanması gibi avantajlara karşılık, gerekli hazırlığın ve yapının oluşturulamadığı durumda hedefe ulaşamama, güvenilirliğin sarsılması, işsizlik ve büyüme üzerindeki olumsuz etkiler ile belirsizlik bu politikanın dezavantajlarını oluşturur.

İlk olarak 1989 yılında Yeni Zelanda'da uygulanan enflasyon hedeflemesi stratejisi, Türkiye'de 2002 yılı itibariyle gündeme gelmiştir. Yeni Zelanda, enflasyon hedeflemesi sayesinde fiyat istikrarı sağlamış, öngörülebilir beklentilerle hareket etmiş ve daha sağlam bir karar ortamı oluşturmuştur. Yeni Zelanda'nın uygulamadaki başarısı ile enflasyon hedeflemesine yönelen diğer ülkeler, ekonomik koşulları ve kurumsal yapıları derecesinde başarı sağlamıştır. Enflasyon hedeflemesinin ilk iki şartı olarak, enflasyon hedeflemesi haricinde parasal büyüklükler konusunda bir taahhüdün olmaması ve merkez bankası bağımsızlığı konularında başarılı olan Türkiye, bankacılık sektörünün finansal sistemindeki ağırlığı sebebiyle güçlü bir finansal sisteme sahip olma bileşenini ve kamu borçlanmasının yüksekliği sebebiyle mali baskınlık bileşenini karşılayamamaktadır.

Literatürde, enflasyonun ve enflasyon hedeflemesi stratejisinin faiz oranı, büyüme, döviz kuru ve diğer makroekonomik göstergeler üzerindeki etkilerinin incelendiği pek çok çalışma mevcuttur. Bu çalışma Türkiye başta olmak üzere, Yeni Zelanda, Kanada, İngiltere, İspanya ve Şili gibi enflasyon hedeflemesi stratejisini benimseyen ülkelerin süreçlerini ve uygulamalarını değerlendirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Para Politikası (Enflasyon Hedeflemesi), Enflasyon, E61-Politika Değerlendirmeleri, Değerlendirme Araştırmaları

JEL Kodları: E52, E31, E61

EKONOMİNİN MUTLULUK TARAFI

Fatma Pınar BEDEL TOPLU

Selçuk Üniversitesi

Konya, Türkiye

ORCID ID: 000-0002-7747-9916

fpinarbedel@windowslive.com

Doç. Dr. Savaş ERDOĞAN

Selçuk Üniversitesi

Konya, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-3252-3095

ÖZET

İnsanlık tarihi kadar eski bir arayış olan mutluluk için yeni olan, bu arayışın günümüzde bilimsel araştırmalarla ortaya konması ve bilimlere birbirine bağlayıcılığıdır.

Bireylerin mutluluk ve refahlarını anlamaya yönelik bir perspektif sunan mutluluk ekonomisi, gelir, ekonomik büyüme gibi geleneksel ekonomik göstergelerin yanısıra, insanların yaşam memnuniyeti, duygusal iyi oluş, sosyal ilişkiler, sağlık ve kişisel gelişim gibi faktörleri de değerlendirerek ölçüm araçları ve göstergeler geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Literatürde gittikçe daha popüler hale gelen mutluluk temalı araştırmalar, pek çok bilim dalının konusudur. Dönemin psikologları olarak adlandırılan iktisatçılar ve özellikle de Adam Smith'in ahlakla ilgili fikirleriyle iktisadın insani yönünü ortaya çıkarması, iktisat-psikoloji ilişkisinin ve davranışsal iktisadın temellerini oluşturmuştur. İktisat biliminde özellikle kamu ekonomisi alanını ilgilendiren mutluluk kavramı, ilk olarak R.Easterlin'in "Ekonomik Büyüme İnsanı Çok Geliştirir Mi?" adlı makalesinde geliştirdiği Easterlin Paradoksu'yla gündeme gelmiş, toplumdaki ekonomik ilerlemenin bireyi mutlu etmeyeceği, ancak bireysel ekonomik gelişimin mutluluğu etkileyebileceğini ortaya koymuştur.

İnsanların refahını ve mutluluğunu ölçmeyi amaçlayan sosyal bilimlerdeki araştırmalarda, anketleri, yaşam memnuniyet ölçekleri ve sosyal göstergeler gibi yöntemler kullanılmakta ve bu araştırmaların sonuçları eğitim, sağlık, iş güvenliği, çalışma koşulları gibi sosyal politikalar ile doğal kaynakların korunması, şehir planlamaları ve çevre politikası gibi konularda politika yapıcılar tarafından değerlendirilmektedir.

Geleneksel göstergelerden çok insan refahına ve mutluluğuna odaklanan kapsamlı kalkınma ve politika perspektifi sunan mutluluk ekonomisi, halen gelişmekte olan bir alan olarak eleştirilere tabii olup daha fazla araştırma ve tartışma gerektirmektedir.

Bu çalışma, davranışsal iktisat ve mutluluk ekonomisini tanımlamakta, köken ve uygulamalar hakkında bilgi vermeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Kalkınma (Genel), Mutluluk, Gelir

JEL Kodları: O10, D31, I31, I32, O12, O15

19. YÜZYIL AZERBAJCAN'ININ KARABAĞ MÜZİK KÜLTÜRÜ

Dr. Aliyeva HANIM

Azerbaycan Milli Konservatuarı

Bakü, Azerbaycan

aliyeva.81@mail.ru

ÖZET

19. yüzyılda Azerbaycan'ın kültür merkezlerinde müzik ve şiir toplantıları yapılırdı. Müzik-şiir buluşmaları dönemin Azerbaycanlı profesyonel müzisyenleri, şairleri, tanınmış sanatçıları ve aydınları tarafından oluşturulmuş ve onların ortak katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Müzik-şiir meclislerinde saz ve destgah makamları ağırlıklı olarak profesyonel müzik olarak çalındığından makam meclisleri olarak anılırdı.

Hanlıkların başkentleri olan Karabağ - Şuşa, Şirvan - Şamahı ve Bakü'de Azerbaycan profesyonel sanatçıların - müzisyenler, şairler, yazarlar - müzik-seir, muğam-makam toplantıları kurulmuş ve yürütülmüştür.

Bu meclislerin kendi çalışma kuralları, kendi sanat ahlakları, kendi tarzları ve gelenekleri ve kendi repertuarları vardı. Burada sözlü-profesyonel müzik türlerinin yanı sıra şiir ve şiir örnekleri icra edildi. Sadece yorumcuların değil, müzikologların, müzik felsefecilerinin, yazarların, şairlerin, dönemin sanat aydınlarının da katıldığı bu toplantıların önemli özelliklerinden biri de tartışmalardı. Burada müziğin felsefesi, müziğin dini ve bilimsel-teorik konuları da tartışıldı.

Karabağ müzik kültürü, tarihsel olarak eski, aynı zamanda tür ve icra gelenekleri ve usta sanatçılar açısından zengindi. Eşsiz folklor müziği, makam ve âşık sanatı, saz (bağlama)icra sanatı burada oldukça gelişmiş ve ünlüydü. Bu nedenle Karabağ'daki meclisler diğer bölgelere göre daha popüler hale geldi.

Karabağ'ın makam ustaları, muğam toplantıları ve icra gelenekleri Doğu ülkelerinde ve Kafkas halkları arasında büyük bir ün ve prestij kazandı. Profesyonel müzisyenler ve müzik bilimciler Karabağ'ı "Kafkasya'nın konservatuarı" olarak adlandırdılar. Bu isim bir yandan. Bu, Karabağ'da müzik sanatının zenginliği ve gelişmesi, diğer yandan da profesyonel makam sanatçıların ünü nedeniyle olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Karabağ, Makam, Meclis, Makam Meclisi, Sanat

KRİPTO PARA BİRİMİ, ONUN ORGANİZASYONUNDAKİ HESAPLAMALAR VE ÖZBEKİSTAN'DA UYGULANMADAKİ ROLÜ

Prof. Dr. Narboy Ganiyevic KARIMOV

Taşkent Devlet Ekonomi Üniversitesi

Taşkent/Özbekistan

norboy.karimov@mail.ru

ÖZET

Bu makalede, giderek daha popüler hale gelen ve aktif olarak bir ödeme aracı olarak kullanılan kripto para birimi konusunda yazılacaktır. Aynı zamanda kripto para biriminin popüleritesinin var olduğu ve ortaya çıktığı dönemlerin yanı sıra böyle bir fenomenin kripto para birimi olarak kullanılmasının olumlu ve sorunlu yönleri ele alınmaktadır. Günümüz ekonomide kripto para birimleri kullanma yöntemleri ve Özbekistan Cumhuriyeti topraklarında kripto para birimleri kullanma ve uygulama yöntemleri analiz edilmektedir. Seçilen konunun alaka düzeyi, kripto para biriminin para dolaşım teknolojilerinde yeni bir fenomen olması ve bugün dünya çapında birçok insanın kripto para birimleri kullanması gerçeğinde yatmaktadır. Yeni ödeme araçlarının ortaya çıkması, yeni bir toplumsal hayatın doğmasına neden olur. Ve makalede özellikle kripto para birimleri, insanların paranın ne olduğu hakkındaki düşüncelerini değiştirmesi konusu da ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kripto Para Birimi, Bitcoin, Anonimlik, Bloklar, Cüzdan, Pikseller

КРИПТОВАЛЮТА, ЕЕ РОЛЬ В ОРГАНИЗАЦИИ РАСЧЕТОВ И ВОЗМОЖНОСТЬ ЕЕ ВНЕДРЕНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ

Проф. Др. Каримов Н. Г.

АННОТАЦИЯ

Данная статья посвящена криптовалюте, которая становится все более популярнее и активнее в использовании в качестве средства платежа. Рассмотрены периоды существования и возникновения популярности криптовалюты, а также положительные стороны и проблемные аспекты применения такого феномена как криптовалюта. Проанализированы методы использования криптовалюты в современной экономике, и методы применения и внедрения криптовалют на территории Республики Узбекистан. Актуальность выбранной тематики заключается в том, что криптовалюта является новым феноменом в технологиях денежного обращения и на сегодняшний день криптовалютами пользуются множество людей по всему миру. К возникновению новой социальной жизни приводит появление новых видов платежных средств. А также в статье буду писать о том что, как криптовалюты меняют привычное представление людей и какие бывают деньги.

Ключевые слова: криптовалюта, биткоин, анонимность, блоки, кошелек, пиксели.

CEZA MUHALEMESİNDE UZLAŞTIRMANIN TOPLUMA VE YARDIMLAŞMAYA KATKILARI- TÜRKİYE UZLAŞTIRMA MODELİ

Öğr. Gör. Ferda ESER

İzmir Ekonomi Üniversitesi

İzmir, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-6808-6635

ferdaeser2021@gmail.com

ÖZET

Türk ceza adalet sisteminde alternatif uyuşmazlık yöntemlerinden biri olan uzlaştırma kurumu, Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK) ve Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği'nde (Yönetmelik) düzenlenmiştir. Uzlaşma, “uzlaştırma kapsamına giren bir suç nedeniyle, şüpheli veya sanık ile mağdur veya suçtan zarar görenin Kanun ve bu Yönetmelikteki usul ve esaslara uygun olarak anlaşmış olmalarını” (Yönetmelik. 4/1-j) Uzlaştırma “uzlaştırma kapsamına giren bir suç nedeniyle şüpheli veya sanık ile mağdur, suçtan zarar gören veya kanuni temsilcisinin, Kanun ve bu Yönetmelikteki usul ve esaslara uygun olarak uzlaştırıcı tarafından anlaşılmaları suretiyle uyuşmazlığın giderilmesi sürecini” (Yönetmelik m. 4/1-k) şeklinde tanımlanmaktadır.

Uzlaştırma kapsamında yer alan suçlar ilgili kanunlarda ayrı ayrı belirlenmiştir. Türk Ceza Kanunu'nda kasten ya da taksirle işlenen yaklaşık elli suç (yetişkinler ve sadece suça sürüklenen çocuklar bakımından ayrı ayrı listelenmiştir), İcra ve İflas Kanunu, Türk Ticaret Kanunu, Sınai Mülkiyet Kanunu dahil birçok farklı kanunlarda da yaklaşık otuz beş farklı suç uzlaştırma kapsamında yer almaktadır. Uzlaştırmanın tarafı gerçek kişilerin yanı sıra özel hukuk tüzel kişileri de olabilmektedir. Günlük yaşamda gerçek kişiler, bazen trafikte yol verme, otoparkta yer bulma, komşu ile gürültü nedeniyle örneklerini arttıracığımız konulardan dolayı tartışma yaşanan ya da bir anlık öfke ile hakaret, araca zarar verilmesine maruz kalınan ya da sosyal medyada özel hayatın gizliliğinin ihlal edildiği bir olayın ya da özel hukuk tüzel kişileri de örneğin manevi, mali veya bağlantılı haklarına tecavüz edilmesi suçu kapsamında yaşanan bir olayın tarafı olabilmektedirler. Böylesi bir olayı yaşayanlar soruşturma ya da kovuşturma dosyasında mağdur ya da şüpheli-sanık sıfatı ile uzlaştırma müzakerelerine taraf olarak katılmaktadırlar. Uzlaştırma kurumunun olmadığı bir ceza adalet sisteminde taraflar, uzun yıllar süren yıpratıcı bir yargılama süreci yaşamakta yargılamanın sonucunda taraf açısından Türk Ceza Kanunu m.223 ‘Duruşmanın Sona Ermesi ve Hüküm’ de sayılan; *beraat, ceza verilmesine yer olmadığı, mahkûmiyet, güvenlik tedbirine hükmedilmesi, davanın reddi ve düşmesi kararı, Yüklenen suçu işlediğinin sabit olması halinde, belli bir cezaya mahkûmiyet yerine veya mahkûmiyetin yanı sıra güvenlik tedbirine hükmolunur* şeklinde hüküm verilmektedir. Oysa ki mağdur, failin hatasını anlamasını ve başkasına bir daha böyle bir suç işlemeyeceğini ya da kendisinden özür dilenmesi ya da belirteceği üçüncü kişi ve kurumlara bağış, yardım (gıda yardımı, nakdi yardım vb.) yapılması halinde karşı tarafı affetmek isteyebilmektedir. İşte uzlaştırma, onarıcı adalet ilkesini esas alarak bu çözümlere imkan tanımaktadır. Klasik ceza adalet sisteminde uyuşmazlığın çözümünde mağdurun onarılmasını esas alan böyle bir uygulama yoktur. Bu nedenle alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinden biri olan uzlaştırma; hem mağdurun ve hem de failin uyuşmazlığın çözümü sürecine etkin biçimde katıldığı, edimleri özgür irade ile belirledikleri, bu süreçte söz sahibi oldukları uzun süren yargılamanın önüne geçen, adli iş yükünü azaltan bir yöntem olması nedeniyle ceza adalet sistemine hizmet eden alternatif bir kurum olarak karşımıza çıkmaktadır.

Uzlaştırma kapsamında yer alan suçtan dolayı aralarında uyuşmazlık bulunan taraflar sadece kendilerine yönelik maddi veya manevi tazminat talebinde bulunmak zorunda değildir. *Ceza Muhakemesi Kanunu* ve *Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği* ile belirlenen edimin konusuna göre; edimsiz de uzlaşabilecekleri gibi, karşı taraftan kendisinin zararını giderecek maddi ve manevi talepte bulunmayarak üçüncü kişiler veya kurumlara yardım veya onların yararına faydalı bir hizmet karşılığında da uzlaşarak uyuşmazlığın çözümü sağlanmaktadır. Bu konuyu bir örnek olay üzerinden anlatacak olursak; aralarında tartışma yaşayarak hakaret suçunun tarafı olan iki akademisyen, uzlaştırma aracılığıyla yürütülen müzakerelerde karşı tarafın hatasını anlamasını kendisinden özür dilemesini ve bir öğrenciye bir yıl süre ile aylık belirlediği ve anlaştıkları miktarda burs vermesi ya da engelli bireye tekerlekli sandalye alımı, görme engelli merkezinde kitap okunması, belirttiği okul kütüphanesine kitap bağışı, hayvan barınağına mama alımı ya da bir kuruma yapılan bağış karşılığında uzlaşabilmektedirler.

Türk Ceza Adalet Sisteminde, tarafların adalet beklentisine kısa sürede cevap veren uzlaşma kurumunun İzmir uygulamasını anlatmaya çalıştığımız '*Ceza Muhakemesinde Uzlaşmada İzmir Modeli*(2013)' tezimizde uzlaşma kurumunun gerekliliği, ülkemizde daha da yaygınlaşarak uygulanması ve de uzlaşmanın toplumsal uzlaşmaya katkı sağlaması yolunda temennilerimizden itibaren geçen on yıllık süreçte, bugün ülkemizde edimlerin özellikle bağış ve yardım şeklinde ihtiyacı olanlara artarak yapılması, vatandaşlarımızın sahip olduğu yardımlaşmanın uzlaştırma kurumuna yansması ve '*Türkiye uzlaştırma modeli*' şeklinde değerlendirilebilecek bir kurum olması bakımından da çok önem taşımaktadır. Uzlaştırma kurumunun ve uzlaştırmacıların profesyonelliği, tarafların kendilerine değil toplumda belirttikleri kişi ve kurumlara iyilik, bağış ve maddi yardım yapılması – şeklindeki edimler; uzlaştırmacının topluma ve de toplumsal yardımlaşmaya katkılarını sağlayarak uzlaştırmacının Türkiye uzlaştırma modeli olarak tanımlanmasında önemli tespitlerdir.

Çalışmanın içeriğinde detaylı olarak açıklanacak olan uzlaştırma kurumunun Türk ceza adalet sisteminde yer almasıyla birlikte artık taraflar, *Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü Alternatif Çözümler Daire Başkanlığı* (Başkanlık) tarafından koordine edilen eğitim ve sınav sonucunda başarılı olan bağımsız, eğitilmiş ve tarafsız bir uzlaştırmacının yönettiği müzakerelerde bir araya gelmektedirler. 2016 yılında kurulan *Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü Alternatif Çözümler Daire Başkanlığı* ile uzlaştırmacı adaylarının temel eğitimleri, uzlaştırmacıların yenileme eğitimleri ve sicilleri Başkanlık tarafından düzenlenmektedir. Başkanlığın özellikle Yönetmelik ile ilk defa düzenlenen '*uzlaştırmacıların etik ilkelere uygun, tarafların haklarını koruyacak şekilde müzakereleri ve genel olarak da uzlaştırma sürecini yürütmelerine*' yönelik eğitim ve farklı kurumlarla iş birliği çalışmaları da uzlaştırmacının kurumsallaşmasında Başkanlığın takdir edilen çalışmalarındandır.

Günümüzde toplumsal yaşamda maalesef hoşgörünün azaldığı, kişilerin farklı düşüncelere saygı göstermediği, birbirine tahammül edemediği ortamda uzlaşma kavramı, çatışmadan uzak, çözüm yolunda çabalamayı, olumlu duyguları barındıran bir kavram olarak toplumsal uzlaşma kavramını da önemli kılmaktadır. Uzlaşmak, barışmak ve de uyuşmazlığın taraflarının uzlaştırma ile uzun süreye yayılabilecek kin, öfke duygusunun önüne geçmeleri ile uzlaşan kişilerin artması, uzlaştırma kurumunun gelişmesinin yanısıra toplumsal uzlaşmanın da sağlanabilmesi açısından da umut vermektedir.

Anahtar Kelimeler: Uzlaşma, Uzlaştırma, Bağış, Ceza Muhakemesi Kanunu(CMK), Uzlaştırma Yönetmeliği, Özür Dilemek

ЭЛЕКТРОННЫЙ УЧЕБНИК И ЕГО КОНЦЕПЦИЯ

Aigul Baitenova Altynbekovna

Shymkent University
Shymkent, Kazakhstan
a.baitenova71@mail.ru

Развитие информационных технологий предоставило новую, уникальную возможность проведения занятий - внедрение дистанционной формы обучения. Она, во-первых, позволяет самому обучаемому выбрать и время и место для обучения, во вторых дает возможность получить образование лицам, лишенным получить традиционное образование в силу тех или иных причин, в третьих, использовать в обучении новые информационные технологии, в четвертых, в определенной степени сокращает расходы на обучение. С другой стороны, дистанционное образование усиливает возможности индивидуализации обучения.

Как правило, в дистанционной форме обучения применяются электронные учебники. Достоинствами этих учебников, на наш взгляд, являются: во-первых, их мобильность, во-вторых, доступность связи с развитием компьютерных сетей, в-третьих, адекватность уровню развития современных научных знаний. С другой стороны, создание электронных учебников способствует также решению и такой проблемы, как постоянное обновление информационного материала. В них также может содержаться большое количество упражнений и примеров, подробно иллюстрироваться в динамике различные виды информации. Кроме того, при помощи электронных учебников осуществляется контроль знаний - компьютерное тестирование.

На современном этапе дистанционное обучение является очень популярной формой образования в мире. Сегодня сетью университетов и колледжей, обучающихся дистанционным методом, покрыты пять континентов.

Практика использования электронных учебников показала, что студенты качественно усваивают изложенный материал, о чем свидетельствуют результаты тестирования. Таким образом, развитие информационных технологий дает широкую возможность для изобретения новых методов методик в образовании и тем самым повысить его качество.

В последние годы все мы стали свидетелями появления сначала англоязычных, а затем и отечественных электронных энциклопедий, предоставляющих пользователям принципиально новые "степени свободы" нежели их традиционные, "бумажные" аналоги. Отсюда уже один шаг оставался до попыток создать принципиально новые учебные пособия - электронные учебники. В настоящее время, когда процесс создания таких учебников уже вышел за рамки отдельных частных экспериментов, когда предпринимаются активные попытки внедрить их в учебный процесс, и на этом пути уже накоплен некоторый опыт, можно, наконец, говорить о том, что определение самого термина "электронный учебник" и его концепция, которую первопроходцы-энтузиасты нащупывали практически вслепую, начинает, наконец, проясняться.

Ключевые слова: информационные технологии, компьютер, дистанционное обучение, электронный учебник, информация.

DİJİTAL CİHAZ ŞEMASININ GEÇİCİ DOĞRULAMASI

КЕНЖЕБАЕВА У.Е

Шымкентский университет
ORCID ID: 0009-0000-2674-1649
makusa62@mail.ru

КОБЕЕВА З.С

Шымкентский университет
ORCID ID: 0000-0002-8098-5246
kobe bazagi82@mail.ru

ЖАНТУРЕЕВА М.Ж

Шымкентский университет
ORCID ID: 0009-0002-5442-8910
kz_mira80@mail.ru

АННОТАЦИЯ

В статье рассмотрены временные характеристики тактируемых узлов с памятью. Проведен анализ работы триггерной системы в реальном времени. Определены условия ее надежного функционирования. Разработан комплекс временных параметров для разрядов, позволяющий сформулировать условия надежного функционирования разряда, узла и устройства в целом.

Анализ поведения триггеров иногда проводится в автоматном времени, то есть без учета задержек в логических элементах. Если же эти задержки учитывать, то временная диаграмма работы триггера изменится. Рассмотрены различные режимы работы триггерной системы. Рассмотрена диаграмма работы триггера в реальном времени. При анализе работы триггера во времени была использована модель его логической схемы в виде взвешенного ориентированного графа. Переходные процессы рассмотрены на уровне логических элементов, то точность оценок в этом случае повышается. Рассмотрены необходимые условия надежной работы для тактируемых триггеров.

Ключевые слова: память, узел, параметры, верификация, триггер

TETİKLEME SİSTEMLERİNİN İÇ DURUMLARINI KODLAMA SORUNLARI

КЕНЖЕБАЕВА У.Е

Шымкентский университет
ORCID ID: 0009-0000-2674-1649
makusa62@mail.ru

КОБЕЕВА З.С

Шымкентский университет
ORCID ID: 0000-0002-8098-5246
kobebazagi82@mail.ru

ЖАНТУРЕЕВА М.Ж

Шымкентский университет
ORCID ID: 0009-0002-5442-8910
kz_mira80@mail.ru

ÖZET

Makale, dikkate alınması gereken çok sayıda olası kodlama seçeneği nedeniyle anahtarlama devrelerinin sentezi teorisindeki en zor problemlerden biri olan tetikleme sistemlerinin iç durumlarının kodlanması problemini ele almaktadır.

Gereksinimler formüle edilir ve temel olarak, tetikleme sisteminin işlevsel güvenilirliğini sağlayan iç durumların kodlama varyantları belirlenir. Minimal temel otomatların ve bunlara dayalı olarak oluşturulan tetikleme sistemlerinin otomatlarının aynı kabul edilebilir kodlama seçeneklerine sahip olduğu kanıtlanmıştır.

Bazı durumlarda mantıksal fonksiyonların karmaşıklığının tek bir kriteri kullanılarak ele alınan yaklaşımların karşılaştırılması yeterli değildir. Hız, devrelerin önemli bir parametresidir. Bu bakış açısından, ikinci yaklaşım kullanılarak elde edilen devre tercih edilir, çünkü daha az seviyeye sahiptir.

Anahtar Kelimeler: durum, tetikleme sistemi, kodlama, sentez, otomat, fonksiyon

АННОТАЦИЯ

В статье рассматриваются задачи кодирования внутренних состояний триггерных систем, которые относятся к одной из сложнейших задач в теории синтеза переключательных схем из-за большого числа возможных вариантов кодирования, требующих рассмотрения.

Сформулированы требования и на их основе определены варианты кодирования внутренних состояний, обеспечивающие функциональную надежность триггерной системы. Доказано, что минимальные базовые автоматы и автоматы триггерных систем, построенные на их основе, имеют одинаковые множества допустимых вариантов кодирования.

Сделан вывод, что сравнение рассмотренных подходов с использованием только одного критерия сложности логической функций в некоторых случаях недостаточно. Важным параметром схем является быстроедействие. С этой точки зрения схема, полученная с использованием второго подхода, предпочтительней, т.к. имеет меньшее количество уровней.

Ключевые слова: состояние, триггерная система, кодирование, синтез, автомат, функция

SIRALI CİHAZLARIN SENTEZİ SORUNU

КЕНЖЕБАЕВА У.Е

Шымкентский университет
ORCID ID: 0009-0000-2674-1649
makusa62@mail.ru

КОБЕЕВА З.С

Шымкентский университет
ORCID ID: 0000-0002-8098-5246
kobe bazagi82@mail.ru

ЖАНТУРЕЕВА М.Ж

Шымкентский университет
ORCID ID: 0009-0002-5442-8910
kz_mira80@mail.ru

ÖZET

Makale, sıralı cihazların sentez problemleriyle ilgilidir. Sıralı cihazların sentezi sorunu, ağ geliştirmenin merkezi görevlerinden biridir. Bu soruna çözüm arayışı, tasarıma ayrıştırıcı bir yaklaşım geliştirme yönünde ilerliyor. Bu ilke, yapıların inşasında yaygınlaştı, böylece şapka, işlevselliğe sahip işlevsel düğümler düzeyinde devrelerin tasarımında ilerliyor.

Son zamanlarda, bu yöntem karmaşık kombinasyon devrelerinin sentezinde geniş bir uygulama bulmuştur. Bir dijital cihazın işlevsel düğümlere ayrışması, yarı-diferansiyel tasarımın uygulanmasına izin verir. Mantıksal sentez aşamasının girdi spesifikasyonlarının da önceki alt seviyedeki tasarımın sonucu olduğu ve cihazın geliştirilmesi sırasında değişebileceği belirtilmelidir.

Bu koşullar altında, diferansiyel tasarımın, yani orijinal görevdeki küçük değişikliklerin sentezin tam olarak tekrarlanma sürecini gerektirmediği tasarımın kullanılması avantajlıdır. "Yarı" ön eki, tasarımın tüm cihaza göre farklı olduğu anlamına gelir, ancak bireysel işlevsel birimler dikkate alındığında bu böyledir.

Anahtar Kelimeler: Cihazlar, Tasarım, Sentez, İşlevsel İrim, İşlem, Ayrıştırma, Birim

АННОТАЦИЯ

В статье рассматриваются проблемы синтеза последовательных устройств. Проблема синтеза последовательных устройств является одной из центральных задач в развитии средств вычислительной техники. Поиск решений этой проблемы идет в направлении развития декомпозиционного подхода к проектированию. Этот принцип получил наибольшее распространение при создании операционных устройств, так как их логическому проектированию предшествует разработка схемы на уровне функциональных узлов, которые обладают автономностью.

В последнее время этот метод нашел широкое применение и при синтезе сложных комбинационных схем. Декомпозиция цифрового устройства на функциональные узлы позволяет реализовать квазидифференциальное проектирование. Надо отметить, что входные спецификации этапа логического синтеза в свою очередь являются результатом проектирования на предшествующем подуровне и могут меняться в процессе разработки устройства.

В этих условиях дает выигрыш использование дифференциального проектирования, то есть проектирования, при котором небольшие изменения в исходном задании не требуют процесса повторения синтеза в полном объеме. Приставка «квази» означает, что по отношению ко всему устройству проектирование является дифференциальным, но является таковым при рассмотрении отдельных функциональных узлов.

Ключевые слова: устройства, проектирование, синтез, функциональный узел, функционирование, декомпозиция, узел

OBJECTIVES AND CONTENT OF THE SCHOOL PLANIMETRY COURSE

Sagyndyk Aida YERBOLATKYZY
Islamova Aigerim BERDİKHODZHAYEVNA
Tolendy Toktar ASKERULY
kobeebazagi82@mail.ru

ABSTRACT

In this article discusses the methodology of teaching geometry. In geometry, the ways of finding a solution to the problem are described in detail, in what sequence, in what order they should be taught, i.e., to transmit the training course as efficiently as possible.

Keywords: Line, Inequality, Geometry, Graph, Parallel, Triangle, Coordinate, Planimetry

МЕКТЕП ПЛАНИМЕТРИЯ КУРСЫНЫҢ МІНДЕТТЕРІ ЖӘНЕ МАЗМҰНЫ

Сағындық Аида ЕРБОЛАТҚЫЗЫ
Исламова Айгерім БЕРДИХОДЖАЕВНА
Толенді Тоқтар АСКЕРҰЛЫ

АННОТАЦИЯ

Бұл мақалада геометрияны оқыту әдістемесі қарастырылған. Геометрияда мәселенің шешімін табу жолдары, оларды қандай ретпен, тәртіппен оқыту, яғни оқу курсы мұмкіндігінше тиімді беру жолдары егжей-тегжейлі көрсетілген.

Түйін сөздер: түзу, теңсіздік, геометрия, график, параллель, Үшбұрыш, координат, планиметрия

FONKSİYONEL OKURYAZARLIK, EĞİTİM KALİTESİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ İÇİN ÖNEMLİ BİR KOŞULDUR

Öğr. Gör. Bektayeva NURILA
Çimkent Üniversitesi
Çimkent, Kazakistan Cumhuriyeti
bektaeva.nurila@mail.ru

ÖZET

Bu makalede, okul çocuklarında fonksiyonel okuryazarlığın oluşumunun önemi incelenmekte, fonksiyonel okuryazarlığın rolü belirlenmektedir.

Bu nedenle, işlevsel okuryazarlık, insanların sosyal, kültürel, politik ve ekonomik faaliyetlere aktif katılımı, yani küreselleşme çağında modern akımın takip edilmesi, mesleğe, yaşa bakılmaksızın insan bilgisinin sürekli gelişmesidir. Temel amaç, genel eğitim okullarında Kazakistan Cumhuriyeti'nin entelektüel, fiziksel ve ruhsal olarak gelişmiş bir vatandaşının, dünyadaki sosyal adaptasyonunun oluşturulmasıdır. Yani, öğrencilere okulda edindikleri bilgiyi yaşamda etkili bir şekilde nasıl kullanacaklarını öğretmektir.

İşlevsel olarak yetkin bir kişi -toplumun mevcut çıkarlarına dayanarak toplumun değerlerine uygun olarak hareket eder. Bugün için doğru mesleği seçerek, doğru kararı kabul etmek ve modern bilgi teknolojilerinin dilini bilmek, herhangi bir sosyal ortama uyum sağlamak için uygundur. Bu bağlamda, işlevsel olarak yetkin bir kişinin temel özelliklerini formüle etmek mümkündür: kamusal ortamda nasıl yaşayacağını bilen, nasıl geçineceğini bilen, belirli niteliklere sahip olan, ortak temel ve konu yetkinliklerine sahip olan bir kişi olarak kabul edilir.

Modern okulun temel görevi, öğrencinin hayatının her aşamasında öğrenme arzusunu şekillendirmek, ona her adımın önemini anlamasını sağlamak, ona yaklaşımların ve bilgi kaynaklarının seçiminde gezinmesini öğretmektir.

İşlevsel okuryazarlık, insanların mevcut bilgi stoklarını kullanmalarına, uygulamaya koymalarına ve hayatın karmaşık zorluklarını çözmelerine yardımcı olur. İnsanların gerçek okuryazarlığına ve dünya hakkındaki bilgilerinin genişliğine dayanır, popüler kültürden bağımsız olarak düşünmeye yardımcı olur.

Buna göre, modern eğitimin vektörü, «geçmiş yeniden anlatmaktan» geleceğe yönelik yenilikçi öğrenmeye, yani eğitim sisteminin zamanın zorluklarına cevap vererek dönüştüğü anlamına gelir.

Anahtar Kelimeler: Fonksiyonel Okuryazarlık, Matematiksel Okuryazarlık, Okuyucu Okuryazarlığı, Doğal Bilim Okuryazarlığı Eğitim

ФУНКЦИОНАЛЬНАЯ ГРАМОТНОСТЬ-ВАЖНОЕ УСЛОВИЕ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ

Старший Преподаватель Бектаева НУРИЛА

ТЕЗИС

В данной статье рассматривается важность формирования функциональной грамотности у школьников, определяется роль функциональной грамотности.

Таким образом, функциональная грамотность - это активное участие людей в социальной, культурной, политической и экономической деятельности, т. е. следование современному течению в эпоху глобализации, постоянное совершенствование знаний человека, независимо от профессии, возраста. Главной целью является формирование в общеобразовательных школах интеллектуально, физически и духовно развитого гражданина Республики Казахстан, его социальная адаптация в мире. То есть научить учащихся эффективно применять полученные в школе знания в жизни.

Функционально грамотный человек-действует в соответствии с ценностями общества, исходя из сложившихся интересов общества. Выбрав нужную на сегодняшний день профессию, принимать правильное решение и, зная язык современных информационных технологий, адаптируется к любой социальной среде. В этом контексте можно сформулировать основные черты функционально грамотного человека: считается человеком, умеющим жить в общественной среде, умеющим ладить, обладающим определенными качествами, владеющим общими основными и предметными компетенциями.

Главная задача современной школы состоит в том, чтобы сформировать у ученика желание учиться на всех этапах его жизни, дать ему возможность понять важность каждого шага, научить его ориентироваться в выборе подходов и источников познания.

Функциональная грамотность помогает людям использовать запас имеющейся информации, применять ее на практике и решать сложные жизненные задачи. Она основывается на реальной грамотности людей и широте их знаний о мире, помогает мыслить независимо от массовой культуры.

Соответственно вектор современного образования смещается от «пересказывания прошлого» к инновационному обучению, ориентированному на будущее, то есть система образования трансформируется, отвечая на вызовы времени.

Ключевые слова: функциональная грамотность, математическая грамотность, читательская грамотность, естественнонаучная грамотность образование.

GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERDE TEKNOLOJİK YOKSULLUK

Dr. Öğr. Üyesi Yunus BUDAK

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

Ağrı, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-3126-743X

ynsbdk04@gmail.com

ÖZET

Ülkelerin gelişmişlik seviyelerini ekonomik, sosyal, siyasal, teknolojik gibi parametreler belirler. Bu değişkenler birbirlerine bağlı olmakla beraber, birbirlerinden de etkilenmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde teknolojik gelişmişlik düzeyi üretim, istihdam, sanayileşme alanında büyük önem arz etmektedir. Ancak teknolojik gelişmişlik düzeyini yakalamak kolay olmamakla birlikte, bunun gerçekleştirilebilmesinin önünde büyük engeller vardır. Gelişmekte olan ülkelerde teknolojik yoksulluğun olmasında birinci neden; bu düzeye gelebilmek için büyük maliyetlere katlanılabilecek kaynakların olmamasıdır. Bu süreçte patent, lisans, markalaşma gibi uzun soluklu kaynak aktarımı isteyen yüksek maliyetler gelişmekte olan ülkelerin üstesinden gelemeyecekleri giderlerdir. Teknolojik yoksulluğun gelişmekte olan ülkelerde olmasının diğer bir nedeni; kendi imkanlarıyla üretmedikleri teknolojiyi dışardan ithal etmek zorunda oldukları sonucu ortaya çıkmaktadır. Bunun gerçekleştirilmesi için teknoloji ihraç edecek ikinci bir ülkenin izninin olması ve teknolojiyi ithal edecek gelişmekte olan ülkenin yeteri kadar ekonomik koşullarının olması gerekliliğidir. Tüm bu parametreleri yan yana koyduğumuzda gelişmekte olan ülkeler her alanda yeteri kadar teknolojiden faydalanamamaktadır. Bu açıdan teknolojik yoksulluk kısır bir döngü olarak varlığını devam ettirmektedir. Bu çalışmanın amacı, gelişmekte olan ülkelerde teknolojik yoksulluğun nedenleri ve bu yoksulluğun neden aşılamadığıyla ilgilidir. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinin kuralları göz önünde bulundurulmuştur. Konu ile ilgili literatürden veriler elde edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada elde edilen veriler betimsel analiz yoluyla çözümlenmeye çalışılmış ve literatüre katkı sunmak hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Gelişmekte Olan Ülkeler, Teknoloji, Teknolojik Yoksulluk

TECHNOLOGICAL POVERTY IN DEVELOPING COUNTRIES

Assist. Prof. Yunus BUDAK

ABSTRACT

The level of development of countries is determined by economic, social, political and technological parameters. Although these variables depend on each other, they are also affected by each other. The level of technological development in developing countries is a great importance in the field of production, employment and industrialization. However, it is not easy to achieve the level of technological development, there are major obstacles to achieving this. The first reason for technological poverty in developing countries is; it is the lack of resources that can be incurred at great costs to reach this level. In this process, high costs such as patents, licenses and branding which requires long-term resource transfer, are expenses that developing countries cannot overcome. Another reason why technological poverty occurs in developing countries is that, they have to import technology from outside that they cannot produce with on their own. In order to achieve this, it is necessary to have the permission of a second country to export technology and to have sufficient economic conditions in the developing country to import technology. When we put all these parameters side by side, developing countries cannot benefit from enough technology in every field. In this respect, technological poverty continues to exist as a odd loop. The aim of this study is to deal with the causes of technological poverty in developing countries and why this poverty has not been overcome. In this study, the rules of qualitative research methods were taken into consideration. Data from the literature on the subject were tried to be obtained. The data obtained in the study were tried to be analyzed through descriptive analysis and it was aimed to contribute to the literature.

Keywords: Developing Countries, Technology, Technological Poverty

ÖĞRENCİLERİN AHLAKİ EĞİTİMİNİ FOLKLORİK EDEBİ ESERLER ARACILIĞIYLA ŞEKİLLENDİRMENİN YOLLARI

G. A. BELGİBAYEVA

Çimkent Üniversitesi
Çimkent, Kazakistan Cumhuriyeti
gulnurbelgibaeva@mail.ru

A. A. KERİMBEKOVA

Çimkent Üniversitesi
Çimkent, Kazakistan Cumhuriyeti

L. MAMBETOVA

Çimkent Üniversitesi
Çimkent, Kazakistan Cumhuriyeti

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, öğrencilerin ahlaki eğitimini folklor eserleri aracılığıyla şekillendirmenin yollarını belirlemektir. Araştırmanın ana yöntemleri anlamlı analiz, genelleme ve açıklama, bilimsel, pedagojik ve metodolojik literatürün teorik analizi ve pedagojik deneyimdir. Çalışma sırasında, eğitim sürecinin örgütsel biçimleri analiz edildi ve özetlendi, 5. sınıfta "Kazak edebiyatı" konusuyla ilgili folklor eserlerinin seçimi yapıldı.

Öğrencilerin ahlaki eğitimini (genel, bireysel ve özel) şekillendirmenin yanı sıra ahlaki eğitim yöntemlerini (sözel, pratik ve görsel) şekillendirmenin yolları tanımlanmıştır. Folklorik eserlerin türleri (masallar ve eğitici sözler) analiz edilir ve ahlaki besleyen karakterler belirlenir.

Öğrencilerin ahlaki eğitimini şekillendirmenin yöntemlerinin özellikleri, konunun özellikleri, folklorik eserlerin içeriği, öğretmenlerin öğrencilerle yaptığı çalışmaların araçları ve sonuçlarıdır, bu da öğrencilerin ahlaki seviyesine, yani nesnenin oluşumuna yansır.

Ayrıca, öğrencilerin ahlaki eğitimini şekillendirmeye yönelik yaklaşımların entegre bir yaklaşım gerektirdiği bulunmuştur: sistematik ve kapsamlı analiz, folklorik eserlerin araçlarının içerik analizi; ahlaki kavramların temeli üzerine eğitim materyallerinin içerik analizi yapılması; folklorik araçlarla materyalin içerik ve biçim seçiminde ahlaki eğitimin özellikleri ve özellikleri; en etkili yöntemler ve terliklerin kullanımı. Ahlaki fikir sisteminin bilgisini ve aktif olarak asimilasyonunu amaçlayan yöntemler.

Anahtar Kelimeler: Ahlak, Okul Çocukları, Folklor, Yetiştirme, Yöntemler

**ФОЛЬКЛОРЛЫҚ ӘДЕБИ ШЫҒАРМАЛАР АРҚЫЛЫ ОҚУШЫЛАРДЫҢ АДАМГЕРШІЛІК
ТӘРБИЕСІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ ЖОЛДАРЫ**

**Г. А. Бельгибаева
А. А. Керімбекова
Мамбетова Л.М**

МАҚАЛАНЫҢ ТҮЙІНДЕМЕСІ

Бұл зерттеудің мақсаты-фольклорлық шығармалар арқылы оқушылардың адамгершілік тәрбиесін қалыптастыру жолдарын анықтау. Зерттеудің негізгі әдістері мазмұнды талдау, жалпылау және нақтылау, ғылыми, педагогикалық және әдістемелік әдебиеттерді, сондай-ақ педагогикалық тәжірибені теориялық талдау болды. Зерттеу барысында оқу процесінің ұйымдастырушылық формалары, 5-сыныптағы "қазақ әдебиеті" пәні бойынша фольклорлық шығармаларды іріктеу талданды және жинақталды.

Оқушылардың адамгершілік тәрбиесін қалыптастыру жолдары (жалпы, жеке және ерекше), сондай-ақ адамгершілік тәрбиесінің әдістері (ауызша, практикалық және көрнекі) анықталды. Фольклорлық шығармалардың түрлері (ертегілер мен тәрбиелік сөздер) талданады және адамгершілікке тәрбиелейтін кейіпкерлер анықталады.

Оқушылардың адамгершілік тәрбиесін қалыптастыру әдістерінің ерекшелігі пәннің ерекшеліктері, фольклорлық шығармалардың мазмұны, мұғалімнің оқушылармен жұмысының құралдары мен нәтижелері болып табылады, бұл оқушылардың адамгершілік деңгейінде, яғни объектіде қалыптасуда көрінеді.

Сондай-ақ, оқушылардың адамгершілік тәрбиесін қалыптастыру тәсілдері кешенді тәсілді қажет ететіні анықталды: фольклорлық шығармалардың құралдарын жүйелі және жан-жақты талдау, контент-талдау; адамгершілік ұғымдарының негіздері пәні бойынша оқу-әдістемелік материалдарға контент-талдау жүргізу; фольклорлық құралдармен материалдың мазмұны мен формасын таңдауда адамгершілік тәрбиесінің ерекшеліктері мен ерекшеліктері; ең тиімді әдістер мен тәсілдерді қолдану. Адамгершілік идеялар жүйесін білуге және белсенді игеруге бағытталған әдістер.

Кілт сөздер: адамгершілік, оқушылар, фольклор, тәрбие, әдістер

AHLAKIN TEMELİ OLARAK MANEVİYAT: OLUŞUM VE GELİŞİM YOLLARI

Kaldybayeva A. T.

Kırgızistan Devlet Üniversitesi
Bişkek, Kırgızistan Cumhuriyeti

Belgibayeva G. A.

Çimkent Üniversitesi
Çimkent, Kazakistan Cumhuriyeti
gulnurbelgibaeva@mail.ru

ÖZET

Makalenin önde gelen fikri, planlanan ruhsal gelişim yolunun, Kazak toplumunu güçlü ve sorumlu insanların birleşik bir millete dönüştürmek için gerekli olan büyük ölçekli ve temel çalışmaları gerektirdiği düşüncesidir. Makale, "maneviyat" ve "ahlak" kavramlarının ilişkisi, okul aşamasında oluşumlarının önemi, "eğitim ve öğretim sürecinde bireyin ruhsal ve ahlaki oluşumu" nın senkretik kavramının kullanılma olasılığı üzerine tezini tartışmaktadır. Öğrencilerin psikolojik yaş özelliklerini hesaba katarak ruhsal ve ahlaki eğitimi organize etmenin güncellenmiş yollarını pedagojik olarak bulma ihtiyacına ilişkin hüküm haklıdır. Makalenin yazarı, öğrencilerin eğitim alanındaki «dil ve edebiyat» konularını geliştirme sürecinde ruhsal ve ahlaki eğitimin özelliklerini dikkate almanın önemli olduğuna inanmaktadır. Bu disiplinlerin anlamlı bir şekilde sağlanmasının büyük bir pedagojik potansiyeli vardır ve ruhsal ve ahlaki eğitimin didaktik bir aracı olarak tanımlanabilir. Kazak dili ve edebiyatı derslerinde öğrencilerin ahlaki eğitimini geliştirmeyi amaçlayan didaktik çalışmaların kalbinde, halk sözlü edebiyatının kökenleri yatmaktadır. Modern toplumdaki ahlakın bozulması, gençler arasında çeşitli ahlaksızlıkların ortaya çıkması, sözlü edebiyattan gelecekteki gençlerden manevi bir temelin alınmasına neden olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Maneviyat, Ahlak, Yetiştirme, Olma, Yenilenme, Pedagojik Arama, Eğitim Alanı, Edebiyat, Sanatsal Yaratıcılık

РУХАНИЯТ АДАМГЕРШІЛІКТІҢ НЕГІЗІ РЕТІНДЕ: ҚАЛЫПТАСУ ЖӘНЕ ДАМУ ЖОЛДАРЫ

Калдыбаева А.Т.

Белгибаева Г. А.

ТҮЙІНДЕМЕ

Мақаланың жетекші идеясы - рухани тұрғыдан дамудың белгіленген жолы қазақстандық қоғамның күшті және жауапты адамдардың біртұтас ұлтына айналуы үшін қажетті ауқымды және іргелі жұмысты талап етеді деген ой болып табылады. Мақалада "руханият" және "адамгершілік" ұғымдарының өзара байланысы, оларды мектеп кезеңінде қалыптастырудың маңыздылығы, оқу-тәрбие процесінде тұлғаның рухани-адамгершілік қалыптасуы" деген синкреттік ұғымды қолдану мүмкіндігі туралы тезис дәлелденеді. Білім алушылардың психологиялық жас ерекшеліктерін есепке алу негізінде рухани-адамгершілік тәрбиені ұйымдастырудың жаңартылған тәсілдерін педагогикалық іздеуді жүргізу қажеттілігі туралы ереже негізделеді. Мақаланың авторы оқушылардың «тіл және әдебиет» білім беру саласының пәндерін игеру процесінде рухани-адамгершілік тәрбиенің ерекшелігін ескеру маңызды деп санайды. Бұл пәндерді мазмұнды қамтамасыз ету үлкен педагогикалық әлеуетке ие және оны рухани-адамгершілік тәрбиенің дидактикалық құралы ретінде сипаттауға болады. Қазақ тілі мен әдебиеті сабақтарында оқушыларды адамгершілік тәрбиесін дамытуға бағыттайтын дидактикалық туындылардың негізі етіп халық ауыз әдебиетінің бастауларына жүгінеді. Қазіргі қоғамдағы адамгершіліктің жұтандауы, жастар арасындағы түрлі келеңсіздіктердің орын алуы болашақ өсіп келе жатқан жастардың бойында рухани негізді ауыз әдебиетінен алуы негіздейді.

Кілт сөздер: руханият, адамгершілік, тәрбие, қалыптасу, жаңару, педагогикалық ізденіс, білім беру саласы, әдебиет, көркем шығармашылық.

**PAZARLAMA 5.0 DÖNEMİ İLETİŞİM ENSTRÜMANLARINDAN YAPAY ZEKA
UYGULAMALARININ BİO BİLGİSAYARLAR DÜNYASINDAKİ YERİ: ÖRNEK VAKA
İNCELEMESİ**

Ecemnur DELİBALTA
Yeditepe University, MA
ecem@wocaistanbul.com

ÖZET

İçinde bulunduğumuz Toplum 5.0 döneminin, Covid-19 pandemisi'nin ardından Japonya'da başlamasıyla birlikte yeni dijital tüketicinin ihtiyaçları temassız ve dijital gerçeklik içerisinde makine kaynakları ile karşılanmaya çalışılmaktadır. Yapay zeka'nın spesifik hedeflere yönelik kullanımı yaygınlaşmaktadır. Yapay zeka uygulamaları, robot teknolojisi, sensör teknolojisi, artırılmış gerçeklik ve nesnelerin interneti kavramları sensör ve ses teknolojilerine entegre şekilde geliştirilerek aktif şekilde günlük hayata adapte edilmeye başlanmıştır.

Bu yeni dijital gerçeklik döneminin en dikkat çeken üyeleri ise pazarlama iletişimi uygulamaları ile markaların ürünlerini dijital platformlarda sosyal hayata entegre ettikleri yapay zeka uygulamaları ve robot teknolojileridir. Makine kaynaklı iletişim tekniklerinin pazarlama iletişimi dünyasının yeni gözdesi olmasının temel nedeni ise iletişim profesyonellerinin birçok operasyon sürecini kısaltarak, ihtiyaç duyulan veri yönetimi ve varyasyonlu planlama ihtimallerini zamandan tasarruf ederek analiz edebilmeleridir. Mevcut iş gücünden optimum şekilde fayda sağlama konusundaki desteklerine ek olarak içinde bulunduğumuz çok kuşaklı dijital tüketiciler dünyasında ön görülebilir hedef kitle kategorileri hakkında da veri analizleri ile hızlı tahminler sağlayabilmektedirler. Ancak tüm bu makine bazlı süreçlerin insan faktörü tarafından okunması, doğru şekilde yorumlanması ve yönetilmesi bu zincirin kilit noktasını oluşturmaktadır. Çünkü Bio bilgisayarların (İnsan beyini) yerine belirli alanlarda kullanılmaya başlanan temel sistematik ihtiyaçları karşılayabilmek üzere programlanan yapay zeka teknolojisi uygulamaları; duygusal iç görüleri tespit edip anlama, bağ kurma, yaratıcı hayal gücü ve harekete geçebilme konularında yetersiz kalmaktadır. Tüm bu gelişmeler ve paradokslar içerisinde Pazarlama 5.0 dönemi devam etmektedir. İnsan-teknoloji ilişkisi üzerine yoğunlaşılın bu dönemin ana söylemi ise "İnsan için Teknoloji" kavramı olmuştur (Kotler 2021).

Çalışmanın temel amacı; aktif şekilde marka iletişim sistematiği içerisinde kullanılmakta olan yapay zeka temelli iletişim tasarımlarının teorik kapsam ve faydalarının incelenmesinin ardından, dijital tüketicinin satın alma noktasında ihtiyaç ve beklentilerinin nasıl bir dönüşüm süreci içerisinde olduğunun marka deneyimi üzerinden incelenmesidir. Çalışmada incelenen örnek vakada farklı kuşaklara aynı iletişim deneyimi üzerinden yenilikçi uygulamalar sayesinde ortak bir marka deneyimi yaşatılmıştır. Farklı profillere sahip olan bu tüketicilerin deneyim noktasındaki tutum ve davranışları ele alınmış ve sonuçları incelenmiştir. Çalışmanın yöntemi; araştırmanın verisi literatür taraması ile elde edilmiştir, çalışma özdüşünümsel niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Stratejik İletişim, Marka Yönetimi, Yapay Zeka, Pazarlama, Reklam.

SANATIN VE KÜLTÜRÜN PATRONLUĞU OLMAZ

Dr. Öğr. Üyesi Tuncay ÇİÇEK

Iğdır Üniversitesi

Iğdır, Türkiye

alpago1976@gmail.com

ÖZET

Sanatın ve kültürün patronluğu olmaz eski tarihlerde antik Yunan kralı, halkı için bir karar almaya çıktığı sıra ilk önce kendi meclisinde konuşup daha sonra Eforlar denilen seçilmişlere son kararı vermesi için ve hallerini arz ederlerdi. Bunlar Eforlara hallerini arz etmeye çalışırken aynı zamanda eforlara rüşvet vererek onların gönüllerini hoş tutmak zorundaydılar. Günümüz örneklerini incelediğimizde ve baktığımızda bazı şeylerin halen değişmemiş olduğunu görebiliyoruz bir sanatın bir imge'nin eleştirisini yapabilmek için o sanatın pedagojisini ve formasyonunu iyi bilmek zorundayız yani bir maddenin özünü incelemeyen özünün formasyonunu bilmeden kalkıp o maddenin hakkında bir fikir ortaya koymak beyan etmek bence çok sakıncalı bir durumdur. bu yüzdendir ki günümüzde ve akademilerde alınan eğitimin yeterli olmadığı konusunu tartışmaya açmak gerekmektedir. Belirgin siyasi ahkamlarla belirli yerlerde belirli makamları teşkil eden insanlar günümüzde kültürün ve sanatın patronluğuna soyulmuş durumdadır çok hazindir ki bu durumu düzeltmek için tedirgin olan bir topluluk bir grupta henüz görmüş değilim bireysel olarak bunları dile getiren insanlar sanat müderrisleri muhakkak vardır ama bu bir ranta dönüştüğü için seslerinin çıkmadığı kanısındayım. Yani bir markete bir mağazaya ya da herhangi bir AVM'ye gidip bana üç metre sanat dört metre felsefe beş metre edebiyat ver diyemezsiniz.

Sanatın ve kültürün endazesi yoktur gramı yoktur o yüzden kültürün patronluğunu da olmaz baktığımızda bazı yerlerde bazı şirketlerin isimleri adı altında sanat galerileri görüyoruz. Yani artık bazı holdingler zenginler başarı basamaklarını atlamak için sanat galerileri oluşturmuş durumda bu sanat galerilerinde aynı zamanda da kültürün patronluğuna soyunmuş durumdadır. İçer acısı bir durum bu durumun düzeltilmesi için ilk önce eğitim müfredatının değiştirilmesi düzenlenmesi gözden geçirilmesi ve bu müfredatı uygulayacak kaliteli akli başında akli hür vicdani hür bir eğitimci topluluğu oluşturulması lazım günümüzdeki sıkıntı budur. Şimdi modern dünyayı incelediğimizde baktığımızda kültürün, sanatın ve bilimin üst düzeyde olduğunu görüyoruz sağlık sektörünün bilim sektörünün insana hizmet ettiğini görüyoruz. Kendini geliştirememiş toplumlarda insanlar kültürden ve sanattan faydalanmanın dışında farklı alanlara yönelmişlerdir. Bu durumun düzelmesi Orta Doğu toplumlarında genelde çok sorunsuz bir şekilde çünkü Ortadoğu toplumları ve üçüncü sınıf toplumlar çözüm araçlarını dini bir anekdot etiklerine bağlayarak bilimden uzak bir yaklaşım açısıyla olaylara yaklaştıkları için problem olmuyor. İnsan döngüsünü doğada var oluşumu sendeleyeni kötü bir durumdur bu durumun düzeltilebilmesi özellikle de sanat fakülteleri diyorum çünkü sanat fakülteleri yani imge düşünür akıl onun peşinden gelir yani imge ile akıl arasındaki çelişki budur akıl imge'nin her zaman önde giden büyük ağabeyi gibidir. Ama imge olmasa sanat olmasa düşünce olmasa insan bugünkü yaşadığı toplumu modern hale getiremezdi ve bilim sunamazdı. Bu yüzden sanat eğitimi önemli Türkiye'de dikkate değer sanat eğitimi veriliyor mu sorunsalına ise üzülmek şunu söylemek istiyorum belki burada bu işi iyi niyetle yapan hocalarımız üzülecek ama belirli bir formalin dışına çıkmış sanat eğitimi göremiyoruz.

Anahtar Kelimeler: Sanat, Kültür, Patron, Endaze, İmge, Akıl

PEDAGOJİK PERSONELİN HAZIRLANMASINDA ARAŞTIRMA FAALİYETLERİNİN ROLÜ

Pedagojik Bilimler Adayı KUATOVA Zhuzira Zholdasovna

Güney Kazakistan Devlet Pedagoji Üniversitesi

Kazakistan Cumhuriyeti,

e-mail: kuatova_70@mail.ru

TAUBAYEV'İN Efendisi DİNA BAYDULLAYEV

Kazakistan Cumhuriyeti

Çimkent Üniversitesi

tavbaeva-dina@mail.ru

ÖZET

Eğitimcinin bilgi toplumundaki statüsünün ve rolünün değiştirilmesi, mesleki eğitimin kalitesinin düşürülmesi, pedagojik mesleğin elde edilmesinin yeni yollarının ve yollarının geliştirilmesi ile ilgili pedagojik eğitimin modernizasyonu, toplumun yüksek mesleki eğitim sistemine yönelik eğitim gerekliliklerinde bir değişikliğe neden olmuştur. Pedagojik personelin temel yetkinliklerinden birinin araştırma yetkinliği olduğu göz önüne alındığında, araştırma yetkinliğinin oluşumu ve genişletilmesi, lise mezunları için uygun ve temel bir gerekliliktir.

Anahtar Kelimeler: Öğrencilerin Araştırma Çalışmaları, Araştırma Faaliyetleri, Mesleki Yetkinlikler, Bilimsel Çalışmalar, İnovasyon.

**РОЛЬ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В ПОДГОТОВКЕ
ПЕДАГОГИЧЕСКИХ КАДРОВ**

Кандидат педагогических наук КУАТОВА Жузира Жолдасовна

Магистр ТАВБАЕВА ДИНА БАЙДУЛЛАЕВНА

АННОТАЦИЯ

Статья посвящена проблеме подготовке педагогических кадров, путем совершенствование организации научно- исследовательской деятельности студентов. Рассмотрен потенциал научно-исследовательской работы в подготовке педагогических кадров в современных вузах Казахстана. Анализ психолого-педагогических трудов позволяет заключить, что интерес к научно-исследовательской деятельности студентов как предмету изучения возрастает. Предложены пути совершенствование научно- исследовательской деятельности студентов на примере педагогических дисциплин.

Ключевые слова: научно-исследовательская работа студентов, исследовательская деятельность, профессиональные компетенции, научная работа, инновация.